שועלית

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

✦

שנה שביעית
גיליון מספר 673

✦

וירא
תשפ"ז

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

זמני כניסת ויציאת השבת

	ער"ש	מוצ"ש	ר"ת
ירושלים	4:16	5:28	6:08
בני ברק	4:30	5:30	6:04
חיפה	4:21	5:28	6:05
אשדוד	4:31	5:31	6:05
בית שמש	4:15	5:29	6:07
קרית גת	4:33	5:30	6:07
נוף הגליל	4:23	5:27	6:05

ספיר
רפוס
מהיר
ומתקדם

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

בס"ד

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת וירא תשפ"ז
גליון מס' 173

"עומקים" - פרק י"ד | כך הלב שלנו מסוגל להכיל? להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134 | לצפייה פנה למייל הרשום מטה

הסבל ככלי נשק סמוי

זה היה **יום שרבי במיוחד**. היתה לחות מעיקה באוויר, כפי שיָמֵּה של אשדוד אוהב להעניק לנו.

הוא נכנס אל החדר. נקרא לו שמעון, לצורך הענין. נשם בכבדות והתיישב על הכורסה. תיכף מתברר שבטעות ירד מהאוטובוס בתחנה אחת לפני וצעד ברגל כעשר דקות בשמש הקופחת. אי אפשר היה שלא להבחין בתוצאות. **פניו להטו, ומצחו נטף זיעה.**

הדבר הראשון והטבעי מצידי היה להושיט יד לעבר השלט של המזגן. התכוונתי להוריד טמפרטורה ולהגביר את המשב.

להפתעתי, עצר אותי שמעון בידו. "לא, לא, אין צורך" - הפטיר בקול לקוני ויבש. **"ממש בסדר ככה".**

הבטתי בו. זה לא היה נראה "בסדר ככה". הוא המשיך להתנשף קלות, והממחטה לא שבתה ממלאכתה. היה ברור שקירור נוסף של החדר יביא לו הקלה מיידית. אך הוא התנגד לכך. ואני נותרתי עם חידה.

יש רגעים שבהם **ההתרחשות החיצונית בחדר משקפת דרמה פנימית** עוצמתית עמוקה בהרבה.

כשהתחלנו לשוחח, הדברים לא איחרו לצוף אל פני השטח. שמעון שיתף ברוגז עמוק, בסערת נפש שהתחוללה בקרבו עוד משעות הבוקר, מול ה'בוס'. הוא 'זכה' היום להערה נוקבת על התפקוד שלו. וזו הצטרפה **להרגשה המתמשכת, שלא מבינים אותו** / שלא מתחשבים בו / שהוא נושא לבדו בעומס בלי שיכירו בערך מעשיו. היום בעקבות ההערה, הוא נפגע עד עמקי נשמתו.

איפה שהוא לקראת סיום הפגישה, כאשר היה נראה בשל לכך, שאלתי אותו בעדינות: "תגיד, שמעון, האם זה קשור איך שהוא לסירוב שלך להגביר את המזגן?..."

מיד ראיתי קליעה בול. שמעון השתתק. המבט שלו קפא באוויר. אלו רגעים שבהם אני לוחש תפילה. "הלוואי, יאירו העיניים". ואכן משהו במגננה נסדק, והאמת הפשוטה והמפתיעה נחשפה בחדר.

בתוך תוכו, שמעון הרגיש שאם עכשיו הוא יישב בנחת, ייהנה מרוח קרירה ומנעימות - משהו מהתוקף של הכעס שלו יאבד. הוא רצה להישאר מיוזע, מעונה וסובל, כדי לשמור על האשמה חיה ובוערת. הסבל הפיזי שלו באותם רגעים היה מעין **"הוכחה ניצחת" לחוסר ההוגנות שנעשתה עמו.** כמו אמירה פנימית: תראו כמה אני אומלל, תראו כמה קשה לי, וכמה אני סובל בגלל ה'בוס'. הוא לא רצה הקלה, משום שההקלה איימה לקחת ממנו את הצדק המר שלו.

*

במאמר הקודם עסקנו באנשים שמתקשים להיפרד מהכעס והמרירות משום שהם מעניקים להם תחושת כוח והגנה. אך המקרה של שמעון חושף מנגנון נפשי עדין וכואב עוד יותר: ההיאחזות בסבל ככלי תביעה מוסרי.

כולנו מכירים את **הדחף הבסיסי של האדם לברוח מכאב.** זוהי נטייה טבעית שטבועה בנפש. ובכל זאת, ישנם מצבים שבהם אנו עדים לתופעה הפוכה לחלוטין: אדם שבוחר - במודע או שלא - להישאר במצוקה, להגדיל את אי-הנוחות שלו, ואפילו להעצים את הפגיעה העצמית.

מדוע שנפש האדם תעשה דבר כזה לעצמה?

התשובה טמונה בצורך הנואש ב"הכרה".

כאשר אדם מרגיש שנפגע, הנפש שלו חוששת לעיתים קרובות מפני מחיקת העוול. קול פנימי לוחש לו: אם תירגע, אם תשתה כוס מים קרים, אם תחייך ותמשיך בשגרת יומך - הרי שכולם יחשבו ששום דבר לא קרה. יחשבו שלא כאב לך, שלא נעשה לך עוול, שהכל נסלח ונשכח כלא היה.

במצב כזה, הרווחה האישית נתפסת כבגידה בפגיעה המקורית. הסבל הופך להיות מעין תעודת זהות וראיה משפטית. האדם מעניש את עצמו: נשאר רעב, יושב בחדר חם ומעיק, מסתגר בתוך עצמו. רק כדי שיוכל להחזיק מול עיני הצד השני את גודל הכאב, מתוך **תקווה סמויה שהלה יראה סוף סוף** כמה הוא אשם ויתחרט מעומק הלב.

*

אנו יכולים כבר לשער בשלב זה, שלא כדאי לנו להסתפק בראיית ההתנהגות של שמעון, כמו משהו קונקרטי שאירע איתו היום. הרבה יותר מסתבר שזה דפוס התנהגותי שהוא נוהג בו, במגוון מקומות בחיים.

כאשר אנחנו מקשיבים קצת יותר, **אפשר לזהות כאן חוסר אונים.** וזה לא משהו שקרה לאחרונה, אלא תחושה שהוא סוחב איתו מגיל מוקדם.

כי כל פעם כאשר אדם מנסה להגן על עצמו בדרכים מעוותות, אנו יודעים בבירור, שהדרך הפשוטה והרגילה להגן על עצמו לא קיימת.

אם שמעון היה מרגיש מספיק עוצמתי כדי להגן על עצמו מול ה'בוס', לא היה לו שום צורך לגייס את ההגנה הזאת דרך הסבל שלו.

אפשר לשער שחוסר האונים הזה אינו מוגבל רק מול ה'בוס'. כי **בדרך כלל, דפוס כזה פוגש את האדם** גם בביתו, מול משפחתו, בחברה ובקהילה. ואנחנו נרצה לחקור הוא את ההיסטוריה של חוסר האונים שלו. מתי הרגיש את זה בילדות המוקדמת.

כבר אז החלו לצמוח הניצנים הראשונים של האלטרנטיבה. לגייס את האמפתיה בדרכים לא שגרתיות. ואת זה צריך להדגיש ברור, הניסיון של שמעון להגן על עצמו בדרך הזאת, עולה בתוהו. כאן בדיוק טמונה הטרגדיה הגדולה של הדפוס הזה.

באופן פרדוקסלי, **המנגנון הזה כמעט לעולם אינו משיג את מטרתו.** ברוב ככל המקרים, הצד השני אינו מגיב במבט מלא חמלה והבנה עמוקה של "כמה פגעתי בך". אדרבה, מראה של אדם שמסתגר בסבלו המופגן יוצר דווקא ריחוק, תסכול, מגננה וקוצר רוח. במקום שייפתח פתח לשיחה אמיתית ולריפוי, נוצרת חומה עבה של שתיקות מעיקות ומרירות הדדית.

אז **כיצד באמת נוצר המנגנון הזה?** כיצד זה קשור להיסטוריה? וגם איך יוצאים מהמלכודת הזו?

בעז"ה נעסוק בזה גם בשבוע הבא, וזה יקדם אותנו לצעדים מעשיים שלנו ההורים כלפי הילדים שלנו, וגם כאנשים כלפי כל שאר היקרים לנו.

אורח לרגע
תגובות הקוראים

תגובות על גליון לך לך 'העונג לכעוס'

- - - - -

אני בדיוק בענין של תלמיד, שכל הזמן מדבר על כך שהוא לא יודע כלום. גם אביו מדווח כך מהבית. כתוצאה מכך, כולם עסוקים בהעלאת הדימוי שלו. אך ללא הועיל. כעת כשאני קורא את המאמר שלך אני אומר לעצמי: אולי זה בכלל מנגנון הגנה של הילד שהוא אינו רוצה להיפרד ממנו? ואז העבודה איתו צריכה להתבצע במישור אחר לגמרי...

*

אשתף אותך בסיפור מדהים.

כשהייתי בחור בשיעור א' בישיבה קטנה סבלתי מהמון הצקות מחברים. כל השנים סחבתי את הצלקות הללו. והתקשיתי לסלוח להם.

תמיד ידעתי שאיך שהוא בשיעור ב' נחלצתי מהמצב הזה, והתחלתי לשקם את עצמי בחזרה בחברה. בהמשך גם הגעתי למעמד חברתי גבוה.

לפני כמה שנים חטפתי את הלם החיים. קיבלתי פנייה, שיש חבר שפגוע ממני עד מאוד, והוצע לי לפנות אליו לבקש ממנו מחילה. הייתי ממש בהלם. לא ידעתי במה המדובר.

לקח לי זמן להבין, שמתוך המקום המפוחד שלי, הפכתי בעצמי לבחור טשעפעניאק [=פוגעני]. דווקא זה פתח לי זווית מחודשת, להסתכל במבט חומל על כל אלו שפגעו בי. הבנתי מאיזה מקום זה מגיע.

*

בהמשך לדברי הרבי מפיסענצא על העונש להרגיש רע. שמעתי מאדם חכם, על הפסוק בתהילים (פרק קז) "נפשם ברעה תתמוגג", שהנפש של בן אדם בטבעה מתמוגגת מהרעה ונוח לה להישאר באזור הנוחות של כעס / תסכול / מסכנות וכו'.

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע
שו"ת קצר

שאלה: בתקופה האחרונה אני מתקשה להירדם בלילות, ומתעורר שוב באמצע הלילה ללא יכולת לחזור לישון. לכאורה אין שום הסבר פיזי לכך. האם ייתכן שמדובר במקור רגשי?

תשובה: בהחלט ייתכן. כי לא מספיק שהגוף נשכב במיטה, גם הנפש מבקשת מנוחה, ולעתים היא לא במצב הזה, אלא הפוך. היא סוערת.

כאשר האדם חווה עומס פנימי, מתח, דאגה או הצפה רגשית שאינה מעובדת כראוי במהלך שעות היום - הנפש עשויה להתקשות לנוח בלילה.

קיימת הנחה כזאת בקרב אנשים, להתעלם מהעומס או המתח וללכת לישון, מתוך תקווה להסיח דעת ולשכוח. הנפש היא כזאת, שהיא יודעת לזכור הרבה מאוד ולא לשכוח.

ממליץ לך להקדיש זמן שקט לפני שעת השינה לשיתוף אדם קרוב ברגשות שלך. ולפעמים אפילו לשתף את הדף באמצעות כתיבה.

חשוב רק להדגיש שוב. תמיד מומלץ אכן לשלול גורמים פיזיים אחרים בביקור אצל הרופא.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

לְקוּטִים וְסִפּוּרִים נִפְלָאִים

פרשת וירא

"והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם" (יח, ב)

ראש הקהילה בעיר מגוריו של רבי אליהו לופיאן היה אדם רחוק ממצוות, אך למרות זאת חיבב מאוד את בני הישיבות וסייע להם רבות.

לתמיהתו של רבי אליהו על יחסו החם ללומדי התורה, סיפר הלה: בצעירותי נסעתי לישיבת ראדין וביקשתי להתקבל אליה. עמדתי לבחינה, אך כאשר גילו ראשי הישיבה כי גדוש אני בדעות פסולות וחששו שאזיק לתלמידים, סירבו לקבלני. הם הציעו לי לרכוש מיד כרטיס נסיעה ברכבת ולחזור לביתי.

עד שנפניתי כה וכה התארכה השעה, וכבר לא עלה בידי לנסוע ברכבת האחרונה. מתוך חוסר אונים, ביקשתי ללון לילה אחד בישיבה.

כששמע זאת החפץ חיים, סירב לבקשתי בנימוס מתוך דאגה לתלמידיו, אך הציע לי במקום זאת לישון בחדר שבעליית גג ביתו.

עשיתי כעצתו, אולם הקור העז ששרר באותו לילה חדר פנימה והפריע לשנתי. לפתע שמעתי כיצד דלת העלייה נפתחת, והחפץ חיים בכבודו ובעצמו נכנס פנימה. הוא חשב שאני ישן, וכשחש את הקור המקפיא בחדר, מיהר להוריד את מעיל הפרווה שהיה לבוש בו וכיסה אותי בו. באותו רגע חשתי חמימות עמוקה שהתפשטה בכל גופי.

ראש הקהילה סיים את סיפורו המופלא והוסיף: דע לך, כי מעיל הפרווה של החפץ חיים ממשיך לחמם את ליבי עד היום, ומאז חש אני כבוד מיוחד ללומדי תורה ושומרי מצוות.

"וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם רָשָׁע" (יח, כג)

בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ עוֹמֵד אַבְרָהָם אָבִינוּ לִפְנֵי ה' וּמִתְחַנֵּן לְהַצִּיל אֶת סְדוֹם, עִיר - שֶׁלּוֹט הָאַחְיָן שֶׁנָּטַשׁ אוֹתוֹ, בָּחַר לַעֲבוֹר אֵלֶיהָ. הוּא לֹא מְוַתֵּר עָלָיו גַּם אַחֲרֵי הַבִּגִידָה, וְנִשְׁאָר נֶאֱמָן לְמִי שֶׁלֹּא הָיָה נֶאֱמָן לוֹ. כַּמָּה בֶּאֱמֶת אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ לָתֵת לְמִי שֶׁלֹּא מַעֲרִיךְ אֶת זֶה?

א. כְּשֶׁהֶחָצוּף לֹא מֵבִיא אֲבוֹקָדוֹ

מַכִּירִים אֶת הַסִּפּוּר עַל הַהוּא שֶׁבַּחֲלַקַּת הַקֶּמְחָא דִּפְסָחָא גִּדֵּף אֶת מְנַהֵל הָאַרְגּוּן עַל כָּךְ שֶׁ'הֶחָצוּף הַזֶּה לֹא הֵבִיא הַשָּׁנָה אֲבוֹקָדוֹ'?

תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם שֶׁאַתֶּם מְנַהֲלֵי הָאַרְגּוּן הַזֶּה, נֶהֱנִים לִרְאוֹת אֶת פְּרִי עֲמָלְכֶם - וְאָז עוֹבְרִים לְיַד הָאִישׁ הַנִּרְגָּן הַהוּא, וְשׁוֹמְעִים אוֹתוֹ מְגַדֵּף אֶתְכֶם. וְעַל מַה? עַל חִסָּרוֹן קָטָן מוּל הַשֶּׁפַע הַבִּלְתִּי נִגְמָר...

הַרְגָּשָׁה מְפוֹצֶצֶת, נָכוֹן? לֹא צָרִיךְ לְהַרְחִיק עַד אַנְשֵׁי חֶסֶד - כֻּלָּנוּ פּוֹגְשִׁים אֶת זֶה בַּבַּיִת: יָצָאנוּ לְקָנְיוֹת בִּשְׁלִיחוּת בְּנֵי הַבַּיִת. בִּזְבַזְנוּ שָׁעוֹת אֲרוּכוֹת בֵּין הַמַּדְפִּים וּבַקָּפָה. סָחַבְנוּ אֶת כָּל הַשֶּׁפַע עַד הַבַּיִת, אֲבָל כְּשֶׁפָּתַחְנוּ אֶת הַדֶּלֶת, בְּמָקוֹם לְקַבֵּל מָטָר שֶׁל תּוֹדוֹת - אֲנַחְנוּ חוֹטְפִים מַבּוּל שֶׁל תִּסְכּוֹל: "אָמַרְתִּי לְךָ לִקְנוֹת מְרַכֵּךְ לִכְבִיסָה לְבָנָה! לֹא צִבְעוֹנִית!"

רבי משה ליב מסאסוב הסביר פעם את דברי חז"ל: "גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה", מדוע כה גדולה מצות הכנסת אורחים? כי השכינה שרויה תמיד בכל מקום, אבל הכנסת אורחים אינה מצויה תדיר, ולכן גדולה היא מהשראת השכינה.

"וירא וירץ לקראתם" (יח, ב)

זריזותו של הגה"צ רבי זונדל קרויזר זצ"ל בניצול הזמן היתה מופלאה.

כשלבש את חולצתו, היה סוגר את הכפתור העליון והכפתור התחתון ויוצא לדרך, ותוך כדי הילוכו היה ממשיך לסגור את שאר הכפתורים.

כשנסע למקומות הקדושים כדי להעתיר בתפילה, לאחר נסיעה מתשת של כמה שעות, הגיע לציון רבי מאיר בעל הנס בטבריה, עמד שם והתפלל במשך כארבע דקות בלבד ויצא.

משם נסע לציון רשב"י במירון, שם נעמד על יד

לעי"נ הרה"צ
ר' **פנחס** בן ר' **בנימין בינוש** רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

הציון והתפלל במשך כדקה וחצי, ומיד עזב ונסע חזרה לירושלים, מבלי לבזבז דקה.
הטלפון בביתו היה ממוקם על שולחנו, ותיכף כששמע את הצלצול היה מזדרז להרים את השפופרת, בדרך כלל בצלצול הראשון או השני כדי שלא לעכב את המצלצל.
מספר תלמיד: פעם אחת התקשר אלי, ואף שתמיד הייתי מקפיד לענות מיד כדי שלא לבזבז את זמנו היקר, הפעם השתהיתי מעט מלגשת לטלפון.
כשהרמתי את השפופרת אמר לי רבי זונדל: לקחת ממני שלושת רבעי דקה!
(קרני אור)

"ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עוגות" (יח, ו)
בגמרא בבא מציעא (פז, א) "כתיב קמח וכתיב סלת אמר רבי יצחק מכאן שהאשה צרה עיניה באורחים". ופירש רש"י שההוכחה היא ממה שאברהם אמר קמח ושרה אמרה סלת. כל המפרשים מתקשים, מהיכן הראיה שצרה עיניה באורחים, הרי סולת הוא יותר חשוב מקמח, ואם הביאה סולת לכאורה אין עיניה צרה באורחים?
תירץ בדרך צחות בספר "אוצר הרעיון והמחשבה" שהנה כשעושים סעודה, יש בזה שני סוגים, יש "סעודה" ויש "שלחן מתוק", אם רוצים שהסועדים יאכלו סעודה שלימה עם מנה ראשונה ומנה מרכזית מגישים בתחילה לחם או לחמניות שיטלו ידיהם לסעודה. אבל אם זה רק "שלחן מתוק", נותנים על השולחן "מציות" או "לחמניות מזונות" וכו' ואז זה מנה אחת בלבד.
והנה מקמח עושים לחם, אבל מסולת עושים מיני מתיקה. וזה ההוכחה, שאברהם רצה שתביא קמח כי האורחים צריכים להתחיל עכשיו סעודה עם לשונות בקר וחרדל וכו', אבל שרה הביאה סולת, שיבינו שזה רק "שולחן מתוק"...
(אוצר הרעיון והמחשבה)

"ותצחק שרה בקרבה" (יח, יב)
כתב הרמב"ן: והקב"ה האשים אותה לאברהם למה היא דבר נמנע בעיניה וראוי לה שתאמין, או שתאמר אמן אמן כן יאמר ה'.
פלא פלאות?! נתאר לעצמנו שיבוא ערבי וייתן ברכה הסותרת את כל סדרי הטבע, הרי הדבר נראה נלעג לחלוטין, אם כן מה הטענה על שרה?
ביאר הגה"צ רבי יהודה זאב סגל זצ"ל ראש ישיבת מנצ'סטר ששלמות האמונה הינה שהשי"ת ברא את העולם, ולא רק ברא בששת ימי בראשית, אלא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ובכל רגע ביכולתו להפוך את שרה לאישה שיכולה לחבוק בן, אם כן למרות שלא האמינה בברכתו, לא היה ראוי לצחוק, רק לומר "כן יאמר ה'", שאם השי"ת ירצה יכול לעשות גם דבר שהוא סותר את דרכי הטבע.
כך כותב רבינו יונה (משלי ג, כו): עניין הביטחון - שידע עם לבבו כי הכל בידי שמים ובידו לשנות את הטבעים, אפילו חולה שיש בו סכנה, שבדרך הטבע אין לו שום תקווה להישאר בחיים, יש לו להאמין ולבטוח שהשי"ת יכול להצילו ולשנות מזלו ואין מי שימנע בעדו וגם כי צרה קרובה - ישועתו קרובה לבוא, וידע באמת כי הוא רב להושיע מכל צרה וישועתו כהרף עין.
(יראה ודעת ח"א עמ' כב)

"ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" (יח, יט)
יש אנשים שחושבים, שבשביל מצוות צדקה

זֶה קוֹרֶה גַּם מוּל חֲבֵרִים: אַתָּה נוֹתֵן מֵעַצְמְךָ בִּשְׁבִילוֹ, וְהוּא מֵגִיב בְּקֻרִירוּת, אוֹ עוֹקֵץ אוֹתְךָ מוּל טוּב הַלֵּב שֶׁלְּךָ. חָצוּף! אֲנִי נוֹתֵן בְּלִי סוֹף, וְזוֹ הַתּוֹדָה שֶׁלּוֹ?

ב. קָדוֹשׁ מְעוּנֶּה אוֹ חָבֵר אֲמִתִּי?
יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁמַּמְשִׁיכִים לָתֵת הָלְאָה לַמְּרוֹת הַכֹּל, אֲבָל מִתּוֹךְ נְשִׁיכַת שְׂפָתַיִם, מַרְגִּישִׁים כְּמַלְאָךְ מְעוּנֶּה - מַקְרִיבִים וְצַדִּיקִים, לֹא חֲבֵרִים.
בַּחֲלֻקַּת חֶסֶד זֶה אוּלַי לֹא מְשַׁנֶּה. אֲבָל בְּשָׁלוֹם בַּיִת, עִם יֶלֶד, אוֹ בֵּין חֲבֵרִים - זוֹ בְּעָיָה: אִם אַתָּה צַדִּיק מִתְיַסֵּר, אַתָּה לֹא חָבֵר. הַשֵּׁנִי הוֹפֵךְ לִכְלִי עִנּוּיִים עֲבוּרְךָ.
מִבַּחוּץ לֹא יִרְאוּ כְּלוּם - אֲבָל חִבּוּר כְּבָר לֹא יִהְיֶה שָׁם, כִּי אַהֲבָה שֶׁתְּלוּיָה בְּדָבָר אֵינָהּ אַהֲבָה אֲמִתִּית.

ג. מְסִירוּת לָאַחְיָן הַמּוֹרֵד
הַהִיסְטוֹרְיָה מְגַלָּה שֶׁזֶּה אֶפְשָׁרִי. לִפְנֵי כִּמְעַט אַרְבַּעַת אֲלָפִים שָׁנָה הִתְהַלְּכוּ זֶה לְצַד זֶה דּוֹד וְאַחְיָן שֶׁנִּרְקְמָה בֵּינֵיהֶם קִרְבָה מְיֻחֶדֶת - אַבְרָהָם, וְלוֹט.
מִבַּחוּץ, אֲנָשִׁים הָיוּ בְּטוּחִים שֶׁמְּדֻבָּר בְּחַבְרֵי אֱמֶת: אַבְרָהָם הִתְמַסֵּר לְלוֹט, אִמֵּץ אוֹתוֹ כְּבֵן, וְלוֹט הִתְלַוָּה לְאַבְרָהָם בְּכָל מַסָּעוֹתָיו, בִּמְסִירוּת מְעוֹרֶרֶת הִשְׁתָּאוּת.
אֲבָל אָז הִגִּיעַ רָעָב אֶחָד שֶׁל מִבְחָן, וְלוֹט בָּחַר לִבְרֹחַ הֲכִי רָחוֹק. הוּא הֶעְדִּיף לִשְׁכֹּחַ אֶת כָּל הַטּוֹב לוֹ זָכָה בְּצִלּוֹ שֶׁל הַדּוֹד הַגָּדוֹל, וְלַעֲרוֹךְ לָאַנְטִי-תֵּזָה שֶׁל אַבְרָהָם. סְדוֹם.
אֲבָל אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא נוֹהֵג כָּךְ. כְּשֶׁהוּא רַק שׁוֹמֵעַ עַל חֶשְׁשׁ הַסַּכָּנָה שֶׁבָּהּ שָׂרוּי לוֹט, הוּא עוֹזֵב הַכֹּל - וְיוֹצֵא לְמִלְחָמַת עוֹלָם כְּנֶגֶד כָּל הַסְּכוּיִים. בְּרֶגַע אֶחָד שׁוֹכֵחַ אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת כָּל נֶהֱרוֹת הַכָּאֵב וְהָאַכְזָבָה שֶׁזָּרְמוּ מֵהִתְנַהֲגוּתוֹ שֶׁל לוֹט - וְהוּא מַמְשִׁיךְ כְּאִלּוּ לֹא קָרָה כְּלוּם.
אִם אַבְרָהָם אָבִינוּ עָשָׂה אֶת זֶה, נִשְׁאַר לָנוּ מַשֶּׁהוּ מֵהַכֹּחַ הַזֶּה בַּדִּי.אֶן.אַיי - גַּם לָנוּ יֵשׁ אֶת הָאֶפְשָׁרוּת לְהַמְשִׁיךְ לְאֱהֹב לַמְּרוֹת הִתְנַהֲגוּת לֹא חֲבֵרוּתִית.

לעי"נ האשה החשובה
מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי** ליבוביץ ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

מותר לסטות קצת מדרך המוסר והצניעות.
באה התורה ומזהירה: "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" - מגביות לצדקה צריכות להיערך ב"דרך ה'", בדרך התורה והמסורה.

(ילקוט גרשוני)

"ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" (יח, יט)

יהודי שלם הוא מי שמקיים את שני הדברים "צדקה ומשפט".
הוא מקיים הן את המצוות שבין אדם למקום, והן את המצוות שבין אדם לחברו.
ולא כפי שרואים לפעמים שעושי צדקה פוטרים את עצמם מ'משפט', ועושי 'משפט' מ'צדקה'.

(הרב אהרון יצחק הלוי אפשטיין)

"אם אמצא בסדם חמשים צדיקם בתוך העיר" (יח, כו)

רבי ברוך מגורליץ, היה מפורסם כחריף ושנון ופעמים רבות היו שגורות על פיו אמרות שפר וחידודים.
פעם התאונן על המחלוקות שגורמים האנשים אשר סביב הצדיקים, ואמר בבדיחות הדעת: מפני מה שאל אברהם אבינו את הקב"ה אם יש חמישים צדיקים בסדום, וכי משום כך אין לו להפוך את העיר?!
אלא זאת אמר אברהם לקב"ה, אם יש חמישים צדיקים בתוך העיר, אין אתה צריך להפוך את סדום, שכן האנשים אשר סביב הצדיקים, הם בעצמם כבר יהפכו את העיר על ידי המחלוקות והמריבות שיעשו...

"ויהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור אחיך" (כב, כ)

ברש"י: "בשובו מהר המוריה היה אברהם מהרהר ואומר: אילו היה בני שחוט, שמא היה הולך בלא בנים, היה לי להשיאו אשה מבנות ענר אשכול וממרא, בישרו הקדוש ברוך הוא שנולדה רבקה בת זוגו".

שואל הקאצקער: כיצד העלה אברהם אבינו על דעתו שהיה הולך בלי בנים, הרי היתה לו הבטחה כי ביצחק יקרא לך זרע?
מחמת קושיה זו, אומר הקאצקער פשט אחר במדרש: אברהם אבינו התחיל להרהר: למה הגיעה אלי ההוראה "אל תשלח ידך אל הנער"? - מחמת ההבטחה שהובטחתי "כי ביצחק יקרא לך זרע", על כן היה מן ההכרח להשאירו בחיים ולא לשוחטו, אילו הייתי מחתן אותו קודם עם בנות ענר אשכול וממרא וכבר היו לו ילדים - הקב"ה היה מרשה לי לשוחטו, נמצא שאני הוא האשם בכך שהפסדתי את הזכות הגדולה של העקידה, כי לא חיתנתי אותו קודם!
על כך בישרו הקב"ה: אברהם תירגע, לא היית יכול לחתן אותו כי רק עכשיו נולדה בת זוגו. רבקה היא בת זוגו ולא אף אחת אחרת. לא היית יכול לעשות כלום לפני כן.

(יחי ראובן)

"כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה" (כא, יב)

מסופר על הרה"ק בעל התניא זיע"א ואחיו הרה"ק רבי יהודה לייב - רבה של ינוביץ - זיע"א, שהחליטו לנסוע יחד אל המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א.
בעל התניא ביקש רשות מזוגתו הרבנית לעזוב את

ד. נֶאֱמָנִים פִּצְעֵי אוֹהֵב

הרה"צ ר' אָשֵׁר פְּרַיינְד נָהַג לְהִתְבַּטֵּא בְּכְאֵב: "אֲנִי מְחַפֵּשׂ חָבֵר אֶחָד נֶאֱמָן, שֶׁגַּם אִם אֶדְקֹר אֶת לִבּוֹ כְּמַדְקְרוֹת חֶרֶב שׁוּב וָשׁוּב - יִשָּׁאֵר לִי חָבֵר נֶאֱמָן..."
חָבֵר אֲמִתִּי הוּא לֹא מִי שֶׁמְּחַיֵּךְ אֵלַי וַאֲנִי אֵלָיו, וְגַם לֹא רַק מִי שֶׁמִּתְמַסֵּר אֵלַי - לָזֶה יֵשׁ גְּבוּל. חָבֵר אֲמִתִּי הוּא מִי שֶׁגַּם אִם הַשֵּׁנִי 'דּוֹקֵר' אוֹתוֹ - מַמְשִׁיךְ לְהַרְגִּישׁ כְּלַפָּיו אוֹתָהּ אַהֲבָה וֶאֱמוּנוּת.
כָּל הוֹרֶה יוֹדֵעַ שֶׁיֶּלֶד שֶׁמִּתְפָּרֵץ - מְסַפֵּר לָנוּ אֶת הַקֹּשִׁי שֶׁלּוֹ דֶּרֶךְ הַהִתְנַהֲגוּת, כִּי הוּא לֹא יוֹדֵעַ לְבַטֵּא אוֹתוֹ בְּמִלִּים. הוּא לֹא יֶלֶד רָע, וְהָעֲבֵרָה שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ בְּנוֹחַ לְהִתְפָּרֵץ דַּוְקָא עָלֶיךָ - הִיא בְּעֶצֶם בְּטוּי חִבָּרוּת: עָלֶיךָ הוּא סוֹמֵךְ.
זֶה קָשֶׁה, אֲבָל כְּשֶׁאַתָּה מַמְשִׁיךְ לִהְיוֹת כָּאן לְמַעֲנוֹ בְּלִי לִשְׁנֹא אוֹתוֹ בַּלֵּב - אֲנִי אִתּוֹ בְּמֵאָה אָחוּז.

ה. לָמָּה אֲנִי חָבֵר?

רֹב הָאֲנָשִׁים לֹא בֶּאֱמֶת מְחַפְּשִׂים חָבֵר - הֵם מְחַפְּשִׂים קֶשֶׁר שֶׁמְּבָסָּס עַל אִינְטֶרֶסִים: טוֹב לִי אִתָּךְ, אֲנִי טוֹב אֵלֶיךָ.
הַתְּנַאי הָרִאשׁוֹן לַחֲבֵרוּת אֱמֶת הוּא לְהַכִּיר בְּחֻלְשָׁתִי - שֶׁאֲנִי עָלוּל לְהַגִּיעַ לִרְגְעֵי חֻלְשָׁה וְלֹא לְהִסְתַּדֵּר לְבַד. זֶה נָכוֹן בֵּין חֲבֵרִים, וְגַם בְּזוּגִיּוּת.

ו. מִי חָבֵר שֶׁל הַ'יְדִיד נֶפֶשׁ'?

וְאָז אַתָּה מַגִּיעַ לַקֶּשֶׁר הַכִּי עָמֹק בָּעוֹלָם - הַקֶּשֶׁר עִם הַיָּדִיד הַגָּדוֹל מִכֻּלָּם, יְדִיד נֶפֶשׁ אָב הָרַחֲמָן. הַיְחָסִים בֵּינֵיכֶם טוֹבִים בְּדֶרֶךְ כְּלַל, אֲבָל פִּתְאוֹם בְּמָקוֹם שֶׁפַּע אַתָּה מְקַבֵּל דְּקִירוֹת, כְּאֵבִים, יִסּוּרִים.
אִם אַתָּה חָבֵר אֲמִתִּי, אַתָּה מֵבִין שֶׁיֵּשׁ כָּאן צַעַר עָמֹק שֶׁל הַשְּׁכִינָה. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְשַׁתֵּף אוֹתְךָ בַּכְּאֵב שֶׁלּוֹ - וּלְאַף אֶחָד אַחֵר הוּא לֹא עוֹשֶׂה זֹאת, כִּי הוּא לֹא סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם מַסְפִּיק. אֲבָל עָלֶיךָ - הוּא סוֹמֵךְ! הוּא יוֹדֵעַ שֶׁתִּרְאֶה בְּמַדְקְרוֹת הַחֶרֶב אֶת הַזְּעָקָה הָאֲמִתִּית שֶׁלּוֹ עַל בְּדִידוּת - וְתַמְשִׁיךְ אֶת הַקֶּשֶׁר בֶּאֱמוּנוּת וּבְאַהֲבָה לַמְּרוֹת הַכֹּל.

להצלחת יהושע בן פערל, בלומה בת פערל, חנה בת פערל,
אליעזר שלמה בן חיה רבקה, ציפורה מינדל פייגא בת חיה פריידה,
מרים יוכבד בת חיה פריידה, דבורה אדל בת חיה רבקה, מלכה בת מרים רחל

הבית למשך שמונה עשר חודשים, והיא הסכימה.
אחיו רבי יהודה לייב לא קיבל רשות מוגותו להיעדר מהבית לתקופה ארוכה, למרות זאת קם ונסע בלי רשותה.
שני האחים הקדושים קנו סוס ועגלה ונסעו יחד, אך לא הרחיקו לנסוע ונשברה ידית האופן.
משעלה בידם לתקן את גלגלי המרכבה, עד מהרה נפל הסוס ומת.
אמר בעל התניא לאחיו: כל התקלות והעיכובים שמונעים אותנו מתרחשים מפני שלא קיבלת רשות לנסוע, לכן אין עצה אחרת אלא שתשוב אתה לביתך ואני אמשיך במסע לבדי.

"והאלוקים ניסה את אברהם" (כב, א)

פעם ישב הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מקופיטשניץ, ושוחח אודות מסירות הנפש שבעקידת יצחק ואמר: עיקר הגדלות בעקידת יצחק לא היתה בכך שאברהם אבינו עשה את ציווי ה', כי מי לא יעשה זאת כאשר הקב"ה בכבודו ובעצמו פונה אליו ומצווהו, והרי מצווים אנו על 'בכל נפשך ובכל מאודך', אלא עיקר מסירות הנפש של אברהם אבינו היתה בכך שהסכים למסור את נפשו של יהודי אחר ולא את עצמו, וזה דבר קשה ביותר.
והוסיף באנחה: זוכרני, בשנות השואה האיומה כאשר שהיתי בעיר וינה, סבלתי סבל רב מידי הצוררים הנאצים, אך קיבלתי את הכל באהבה ובאמונה, אולם כאשר שמעתי שאת פלוני נטלו הרשעים למחנה ההשמדה, ואת אלמוני הוציאו להריגה, זה היה בשבילי דבר קשה מנשוא!

"עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה" (כב, יב)

ידועה התמיהה על ניסיון העקידה, אשר אנו מזכירים זאת תמיד ומבקשים שזכותה תגן עלינו ותעורר עלינו רחמים, הלא בכל הדורות היו יהודים אפילו פשוטים ביותר שמסרו נפשם על קדוש שמו יתברך, אם כן אברהם אבינו לפי דרגתו מה החידוש שעמד בזה, מה גם ששמע זאת מפי הקב"ה בכבודו ובעצמו.
בספר 'עבודת ישראל' ועוד, שכאשר ציווה הקב"ה לאברהם קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק והעלהו לעולה, נטל ממנו הקב"ה את כל מדרגותיו והשגותיו שהשיג בעמל רב עד אז, וגם השטן הצטרף לעמוד נגדו בכל מיני דרכים לפתותו שלא הבין נכון את כוונת השי"ת, ואברהם היה צריך להתאמץ ביותר שלא לשמוע אל דבריו ולעמוד בניסיון.
ומובא בשם הבעל שם טוב הק', שכאשר הקב"ה מעמיד את האדם בניסיון הוא מסלק ממנו את הדעת (כמו שמסופר שפעם איבד הבעל שם טוב כל השגותיו וכל מה שלמד, וכדי להתחזק בקדושה היה צריך לחזור על אותיות האלף-בית).
לפעמים אדם עומד בפני ניסיון אשר עצם הניסיון שובר את ליבו, באמרו: הלא כבר יגעתי בעניין זה כל כך, ועדיין יש לי ניסיונות בזה?! או: איך מגיעים אלי ניסיונות כאלה גסים?
אך מדברי הבעל שם טוב הנזכרים נמצאנו למדים, כי אין לו להיבהל מזה, אין הדבר מראה כלל על פחיתותו, כי בוודאי ייתכן שהוא כבר עומד במעלה גבוהה יותר, אך כעת כדי להעלותו לדרגות גבוהות יותר, סילק הקב"ה ממנו את הדעת לזמן מה, ולעת עתה נעלם ממנו כל מה שעבד עליו עד עתה, אך כאשר יתגבר על הניסיון יחזור לו כל מה שהיה לפני זה, ועוד הרבה יותר...

ז. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְשַׁתֵּף אוֹתָךְ

רֹאשׁ הַשָּׁנָה תשפ"ז.
הַפָּאר'נְעֶצ'עס מְלֹאִים יַלְדֵי חֶמֶד בִּשְׂלַל גִּילָאִים. כֻּלָּם שָׂרִים יַחַד בְּקוֹל פַּעֲמוֹנִים 'הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם'.
הַהוֹרִים יוֹשְׁבִים בִּמְקוֹמָם בְּשֶׁקֶט, רְווּיִים נַחַת, מוּל הַיְלָדִים שֶׁלָּהֶם הָעוֹמְדִים וְשָׁרִים עִם כָּל כָּךְ הַרְבֵּה חֵן, וְרַק אַבָּא אֶחָד יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ, וְלִבּוֹ נִצְבָּט. הַיֶּלֶד שֶׁלּוֹ לֹא נִמְצָא כָּאן.
בִּמְקוֹם לַעֲמֹד כָּאן וּלְמַלֵּא אוֹתוֹ נַחַת בְּשִׁירָה מְתוּקָה - הוּא מַעְדִּיף לְהִשְׁתּוֹלֵל בַּחוּץ וּלְחוֹלֵל נְזָקִים לְכָל הָרַדְיוּס הַקָּרוֹב.
הוּא כְּבָר הִתְרַגֵּל לָעֲבֹדָה הַזּוֹ: כָּל הַיְלָדִים בִּפְנִים - הַיֶּלֶד שֶׁלּוֹ בַּחוּץ. כָּל הַיְלָדִים מַחְזִירִים מִבְחָנִים מְלֵאִים - הַיֶּלֶד שֶׁלּוֹ חוֹזֵר עִם פֶּתֶק נִזְעָם מֵהַמְלַמֵּד.
וּפִתְאוֹם, מוּל שִׁירַת פַּעֲמוֹנִים, הֵצִיפוּ אוֹתוֹ בְּבַת אַחַת כָּל הָרְגָעִים הַקָּשִׁים עִם הַיֶּלֶד. כָּל הָאַכְזָבָה, כֹּחוֹת הַנֶּפֶשׁ הַמְּבֻזְבָּזִים, הַקְּנָאָה בַּהוֹרִים שֶׁבֵּן מַצְלִיחִים - הַכֹּל הִתְפָּרֵץ יַחַד עִם הַדְּמָעוֹת הַחַמּוֹת.
כּוֹאֵב לִי, אַבָּא. לָמָּה הוּא לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת כְּמוֹ כֻּלָּם? לָמָּה אֲנִי צָרִיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם יֶלֶד כֹּל כָּךְ קָשֶׁה?
הַתְּפִלָּה הִסְתַּיְּמָה, וְהוּא - עֲדַיִן מוּצָף בְּרִגְשׁוֹת כְּאֵב. הוּא נִגַּשׁ לָרַבִּי כ"ק הָאֲדְמוֹ"ר מִסְפִּינְקָא שְׁלִיט"א, וְשִׁתֵּף אוֹתוֹ בַּמַּחְשָׁבוֹת הַכּוֹאֲבוֹת.
אָמַר לוֹ הָרַבִּי: אַתָּה לֹא לְבַד! יַחַד אִתְּךָ עוֹמֵד הָאָב הָרַחֲמָן. גַּם הוּא מִסְתַּכֵּל עַל הָעוֹלָם, רוֹאֶה אֶת כָּל הָעַמִּים מְסוּרִים לְשִׁגְיוֹנוֹתֵיהֶם, וְרַק הַיְלָדִים שֶׁלּוֹ מִסְתּוֹבְבִים בַּחוּץ, לֹא מוּכָנִים לְהִתְנַהֵג כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצַפֶּה מֵהֶם.
הַכְּאֵב שֶׁלּוֹ כָּל כָּךְ גָּדוֹל, וְהוּא חִפֵּשׂ מִישֶׁהוּ שֶׁיָּבִין אוֹתוֹ, חָבֵר אֶחָד שֶׁיַּקְשִׁיב לִכְאֵבוֹ, יְזַדַּהֶה, יָכִיל אוֹתוֹ.
מִכָּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ - הוּא בָּחַר בְּךָ - - -
(ע"פ נְקוּדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִּינְקָא)

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

בס"ד

1022
וירא

כניסת השבת: **16:34**
יציאת השבת: **17:24**
רבנו תם: **17:59**
ע"פ אופק ת"א

כ' בחשון התשפ"ז

מסובך אך מוצלח!

"ויהי אחר הדברים האלה, והאלוקים ניסה את אברהם", בורא עולם מחליט לנסות את אברהם אבינו בניסיון הגדול ביותר (לפי כמה דעות), והוא - למסור את יצחק בנו, יחידו ואהובו לעקידה. **ומדוע? כי עיקר עליית האדם ודרגתו בשמיים נמדדת לפי עמידתו בניסיונות ששולח לו הבורא יתברך.** אברהם אבינו עשה מעשי חסד מבוקר ועד ערב, אך התורה לא מפרסמת זאת. אברהם אבינו קירב רחוקים כל ימי חייו - אך התורה מקדישה לזה מילים בודדות. אך כל הניסיונות של אברהם אבינו: העקידה, הרעב במצרים ולקיחת שרה - מרחיב הבורא יתברך פסוקים רבים. ומדוע? **ללמדנו, כי עיקר הנחת רוח שיש לבורא יתברך הוא שהאדם מתגבר ועומד בניסיונות הנשלחים לו מהשמיים, ובזכות כך הוא עולה מדרגה לדרגה בשמיים!.**

אברהם אבינו משכים קום לפני הנץ ויוצא עם יצחק בנו אל הר המוריה. **דבר פלא כותב ה'הדר זקנים'** (ד"ה שבו לכם) בשם המדרש ואומר **כי אברהם החביא את יצחק בתוך תיבה כל הדרך, עד שהגיע אל מקום השחיטה.** ומדוע? לפי שידע שבכל מקום שיש קדושה, היצר הרע מתגרה, וחשש שמא יגרום להטיל ביצחק מום ובכך לפוסלו מהקורבן. מטעם זה, כותב ה'עץ יוסף', שאברהם אבינו בנה לבדו את המזבח, ללא עזרתו של יצחק אבינו ('ויבן שם אברהם את המזבח'), ומדוע יצחק לא עזר לו? - לפי שהחביאו אברהם בתיבה.

בדרכו אל הר המוריה, ניסה השטן לעכב אותם ע"י שנדמה לזקן שהטיח בו: "ה' לא ציוה עליך לעשות דבר כזה, זה שקר גמור. אתה רוצח ממש!". אך אברהם אבינו לא הקשיב, והמשיך ללכת בציווי ה'. השטן רואה שאברהם אבינו ממשיך והוא נדמה לו כנהר גדול, על מנת לעצור אותו. אברהם אבינו לא מתייאש מול הקשיים בקיום המצוה, ונכנס פנימה אל תוך הנהר, עד שמגיעים המים לצווארו, ואז נעלם הנהר כלא היה. **ללמדך, שבכל דבר מצוה וקדושה שעושה האדם, יש יצר הרע שמנסה לעכב ולהפריע לאדם. ואם יש קשיים - סימן טוב הוא שהדבר רצוי ואהוב בשמיים.**

מספרים כי פעם אחת פגש 'משולח' (שליח לאסוף כספים) את הצדיק בעל ה"תוספות יום טוב" זצ"ל באמצע הרחוב, ואמר לו שהוא אוסף כסף עבור הישיבה של הב"ח (רבי יואל סירקיש זצ"ל) בעיר 'קרקא'. כששמע זאת ה"תוספות יום טוב", אמר לו כי הוא רוצה להתלוות אליו עד שיגיעו אל ביתו. הצדיק התלווה למשולח, ולתדהמתו, כל מקום שהמשולח דופק, כולם נותנים בהארת פנים, ברווח ובשמחה.

כשהגיעו אל ביתו של הצדיק, פנה הרב אל המשולח ואמר לו: "הבה ונעלה אל ביתי לנוח מעט ולאכול ולשתות". אלא שאז אירעה הפתעה: כאשר נכנס המשולח אל ביתו של הרב, נעל הרב את המשולח בתוך ביתו וקרא לכמה מאנשי הקהל לעזרה...

- המשך בעמוד 3 -

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה בת מרים. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. שרון בן שושנה וב"ב. נ.נ. בני מ.מ.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. **בנים זכרים:** הדר בת נחמה. **זיווג הגון:** אביאל בן רויטל. מתן חיים בן ניצה. אביגיל והודליה בנות מזל.

העלון מוקדש לעילוי נשמת
מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה
קלרה חתון בת סלחה
ולרי בן אירנה
גאולה בת בלור

לעילוי-נשמת: מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. אבלין עדינה בת פרחה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נזהת ויוסף. יעקב בן שמחה. חסיבה בת רינה. יוסף בן נג'יה, יחזקאל בן ג'ורגיי, פרחה בת טובה, אירית בת צדיקה, תקוה בת פנינה. אבי אמרה פקדו בן אבבה וצהייתו. גביר בן סאלם ורומיה. שמחה בת צאלח ומרים. אוריאנה אורה בת גביר ושמחה. רחמים(רחמון) בן מזל. ינון בן מזל סעידה.

הלכות והליכות

הלכה יומית / הרב יעקב ששון שליט"א

שאלה: פתחתי שימורים של טונה או תירס / מלפפון חמוץ בשבת ואיני יודע אם מותר לי לשפוך הנוזלים מהקופסא או שזה בורר?

תשובה: חז"ל אסרו 'לברור' בשבת (סי' שיט'), אלא אם כן התקיימו שלושה תנאים: **א) שיברור בידו**, ולא על ידי כלי (כגון מסננת). **ב) יברור את האוכל מן הפסולת**, ולא להיפך. כלומר, שיוציא את הדבר שרוצה לאכול, ולא יוציא את הדבר שאינו חפץ בו. **ג) יברור על מנת לאכול לאלתר** (מיד, תוך חצי שעה לאכילה).

והרי שבהוצאת הנוזלים או השמן מקופסת השימורים ע"י הטיית הקופסא, לכאורה, הרי הוא עושה ברירת "פסולת מתוך אוכל" האסורה, שהרי המים הם הפסולת, שאינו חפץ בהן, בעוד הזיתים, או הדג, או המלפפונים, הם האוכל, והיה אמור להיות אסור.

אולם כתבו גדולי הפוסקים, שברירה שכזו, אינה נחשבת לברירת "פסולת מתוך אוכל", אלא להיפך, משום שמה שנשאר בידו של הבורר, הוא האוכל, נמצא שהוציא האוכל מן הפסולת. וראיה לכך, מהאיסור לברור קמח בנפה, לפי שהקמח יוצא מהנקבים והפסולת נשארת בנפה, וזה נקרא 'פסולת מתוך אוכל', שהנשאר בנפה הוא הפסולת, ואם כן, הנותר כאן בשימורים - הוא האוכל ומותר.

ממילא, יוצא שמותר להוציא המים מהם, אלא שצריך שיהיה הדבר בהיתר השלישי "מיד", שיאכל את התכולה תוך חצי שעה. אלא שכתב בזה מרן זצ"ל שכיוון שהמלפפונים ניכרים, אין נחשב בורר כלל. (ובטונה מותר להוציא השמן שמעל, אך השמן או המים המעורבים ממש בגוף הדג, אין להקל לשפוך אותם בשבת, הואיל ואינם עומדים באופן ניכר מחוץ לדג).

סגולות וישועות

יציאה ושמירה בדרך

1. כתב רבי יהודה החסיד בצוואתו: "סכנה גדולה להיפרד מחבר או קרוב מתוך בכיה. ואם הבכיה בחצי נשלטת - ימתין שהבכי יסתיים ואז יפרד ממנו בשמחה".

2. כתב המהר"ל מפראג: "המלאכים המלווים את האדם בדרכו לשומרו מכל רע, נבראים ממצוות ציצית ותפילין, ולכן ראוי לקחתם עמו בעת שיוצא לדרך".

3. כתב רבנו 'כף החיים' (סי' ק' ס"ק כז): "לפני שיוצא לדרך, ישתדל שיעשוהו שליח מצוה או שיקח בעצמו מטבע כדי למוסרו לצדקה במקום שאליו מגיע, ועל ידי כך יתקיים ב"ה 'שלוחי מצוה אינם ניזוקים'".

4. אמרו חז"ל בתלמוד (ברכות לא, עריובין סד): "הנפרד מחברו - יפרד ממנו מתוך דבר הלכה ברור, קל לזכירה ומצוי ורגיל. ויש שנהגו לומר: 'יחיד ורבים - הלכה כרבים'.

5. הנפרד מחברו אל יאמר לו: "לך בשלום", אלא: "לך לשלום", ואם טעה ואיחל "לך בשלום" - אל יקפיד ויצא לדרך בשמחה.

'לכתחילה ברכות' - 052-7632686

לשאת בנטל

לאחר שהמלאכים אכלו ושתו, הם שאלו את אברהם אבינו "איה שרה אשתך" (יח, ט). שואל הרב 'צמח צדוק': וכי זה מנומס וצנוע לשאול היכן בעלת הבית?...

אלא, בואו ושמעו ביאור מיוחד לחיים: 'לאחר שהביא אברהם אבינו שלוש לשונות בחרדל, הסיקו המלאכים כי מדובר בעשיר גדול. 'לשון' היא דבר יקר, ואם אברהם אבינו הגיש להם מאכל משובח כזה, ולשם כך שחט שלוש בהמות - מן הסתם הוא אדם עשיר ביותר. והרי אמרו חז"ל (בב"מ נט): "אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו" - תייקרו ותכבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו.

לכן אמרו לו המלאכים: יש לך כסף, בלי עין הרע... איה שרה אשתך? ודאי אתה מכבד אותה מאד!. ענה להם אברהם: **"הנה באוהל" - היא הנותנת את הכח לכבד אותה. היא צנועה וחסודה ומיטיבה לי כל חייה, וזו אכן הסיבה להצלחתי והתעשרותי, שנאמר 'ולאברהם היטיב בעבורה', ואמרו חז"ל** (שם): **"אין הברכה מצויה בביתו של אדם, אלא בעבור אשתו".**

סיפר הרב מאיר לוריא ז"ל, מנכ"ל החינוך העצמאי: "ניגש אליי יהודי עם אשתו, והם ביקשו שאעביר את אשתו להיות מורה בבית ספר קרוב יותר לביתם. "קשה לה לצאת כל בוקר ב-7:30 בבוקר עם כל כך הרבה מטלות הבית. אני הולך להתפלל ורץ ללמוד, בעוד שהיא צריכה לקום מוקדם ולהכין אוכל לילדים, לשלוח אותם למוסדות, לחזור ולהכין ארוחת צהריים. בערב היא משכיבה את הילדים, מכינה ארוחות ועוזרת לי שאשב ללמוד בהתמדה. היא ממש נגמרת מכל זה". התערבתי ושאלתי אותו: "ומדוע שאתה לא תקל עליה ותכין אוכל לילדים? תעשה קניות בהפסקה שלך? מה יקרה אם אתה תסדר את הבית שתחזור מהכולל?". הוא התנפל עליי ואמר לי שאיני מבין בערכה של תורה. החזרתי לו בעוצמה, ונפרדנו שאני לא מקבל את בקשתו, אלא טוען שעליו להתחיל לעזור יותר בבית.

לאחר כמה ימים, ביקרתי בביתו של מרן הרב שך זצ"ל, שתפס בשתי ידיי ואמר לי: **"אותו יהודי בא לספר לי את תשובתך, ודע לך שענית לו טוב מאד, ממש טוב מאד. וכי אני לא עוזר לאשתי ככל יכולתי?"**, אמר הרב שך, **"אשה אינה עבד ואינה שפחה, וצריך לתת איתה יד. ואם ישנה מעשיו - תסדר לה מקום עבודה קרוב. ואם לא - תפטר אותה, כדי שתשב בבית כאדם נורמלי!". פלא!.** ('ומתוק האור')

מסובך אך מוצלח!

הרב מאיר צימרמוט שליט"א

לבינתיים, המשולח לא הבין מה קרה, והחל לצעוק ולדפוק בדלת בכדי שיפתחו לו. מהר הגיעו למקום תלמידיו של הרב ושאלו מה קרה. הרב הסביר להם ואמר: "תפסתי נוכל ורמאי הטוען כי הוא אוסף כספים לישיבה של הב"ח. הכל שקר! עצרו וחקרו אותו!".

נכנסו פנימה כמה נכבדי הקהל, תפסו את המשולח ואיימו עליו שיאמר את האמת. בלית ברירה, הודה המשולח כי הינו יהודי מומר האוסף כסף למיסיון, בכדי להעביר ילדים יהודים על דתם. התפלאו הכל מרוח קודשו של הרב ושאלו אותו: "מדהים איך הרב ראה הכל ברוח קודשו, אבל איך הרב עלה על העלילה?".

ענה הרב ואמר: "לא רוח הקודש היתה כאן, אלא שמתי לב בדבר ברור. בכל פעם שאני הולך לאסוף כסף לדבר מצוה בקהילה, כולם מתרצים תירוצים שונים. זה אומר: 'אין לי היום, תבוא מחר', זה אומר: 'העסק שלי בקשיים, קשה לי לתת בתקופה הזאת!'. והנה, הפעם הכל הלך לו בקלות ובמהירות. כולם נתנו ונתנו, ואספנו בלי בעיות סכום גדול, אף אחד לא פצה פה. אמרתי לעצמי: **דבר שבא מקדושה - יש לו קשיים. אם זה רץ - זה בא מהשטן".**

אם אתה רוצה לעשות 'מצוה' והכל זורם והולך חלק - תבדוק האם זו לא תחפושת של השטן. אך דווקא אם אתם מנסים לארגן שיעור תורה, עזרה לנזקקים, שבת רוחנית לרחוקים ויש קשיים וביטולים - סימן שהשטן מפחד ואתם בדרך הנכונה, ועליכם להמשיך ולהתעקש!.

אברהם אבינו מעלה את יצחק על המזבח, ויצחק פונה אליו ומבקש ממנו שיקשור אותו היטיב, כדי שלא יזוז בשחיטה ויפסל ח"ו. המאכלת נוגעת בצווארו של יצחק, עד שיצאו כמה טיפות דם מהסכין. **באותו רגע, נהפכו כל המים שבעולם לדם** (אוצר פלאות התורה) עקב הזעזוע הגדול שהיה בשמיים מהדם שיצא מיצחק אבינו. מיד עוצר אותו ה', ואומר לו כי הוא עמד בניסיון ויניח ליצחק. לפתע, מרים אברהם את עיניו ורואה איל נאחז בסבך בקרניו. האיל היה תקוע ולא יכל לזוז. אברהם אבינו לוקח את האיל ומקריב אותו קורבן לה' במקום יצחק. שואל הגאון הרב מאיר צימרמוט שליט"א: **"מניין ידע אברהם אבינו שהאיל הזה אכן עולה לנחת רוח לה', ואולי שמא זה שוב השטן שמתחפש לאיל?"...**

עונה הצדיק המהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל: "מכיוון שהאיל לא בא אל אברהם בנקל, אלא רק בקושי אחר שהיה סבוך בקרניו, הרי שהסיק מכך אברהם אבינו שהאיל הזה הינו מהקדושה, **היות וכלל הוא בידינו שדברים טובים וקדושים באים בקושי.** כי אילו היה מעשה שטן, היה צריך האיל לבוא לאברהם אבינו בקלות עד אליו בלי קושי!.

מכאן לומד הצדיק ר' מנחם מצ'רנוביל, בעל ה'מאור עיניים' זצ"ל (וארא ד"ה וארא): **"צריך כל אחד ואחד לבוא לידי נסיונות בחייו בזה העולם, ואף שמקבל אלוקותו במחשבתו (מאמין שהכל מה'), מכל מקום מנסים את כל אדם בעשר נסיונות!".**

כל יהודי ויהודיה צריכים לדעת כי עליהם לעבור עשרה ניסיונות בחייהם, כמו שעבר אברהם אבינו עשרה ניסיונות. יש העוברים ניסיונות בפרנסה - מהם ניסיון העוני ומהם ניסיון העושר, יש העוברים ניסיון בבריאות, יש בזיווג, בפרי בטן, בהתמודדות עם הילדים, ועליהם להרים עיניהם לשמיים ולדעת כי "ה' צדיק יבחן" (תהילים יא, ה). אומר הרמב"ן (כב, א) **כי ה' מביא לאדם ניסיון בשביל להגדיל את שכרו ולרומם אותו.**

סיפר מזכה הרבים הרב יוסף דלויה שליט"א: "לאחרונה אירע מעשה מצמרר ושמיימי באחת מגינות המשחקים בבני ברק. גינת המשחקים היתה הומה ומלאה ילדים כמו בכל שעות הצהריים, והנה, אחד הילדים החליט לעלות על מתקן המגלשה המסורבלת, אלא שהוא רצה לעשות זאת בצורה שונה.

בכמה גינות שעשועים, ישנן מגלשות אטומות ומעליהן יש מעין מבנה גג בצורת כיפה, בתחילת המגלשה. הילד החמוד, ניסה להרשים את החברים, עלה עד לכניסה של המגלשה, ובמקום להתגלש, הוא החל לטפס על גג המגלשה בצורת כיפה. כשהגיע אל קצה הגג המסוכן, הוא התיישב בצורה מסוכנת, כשמעליו יש כעת רק את כיפת השמיים. מאושר כולו, הוא החל לנופף בידיו לחבריו למטה, עד שלפתע, אחד החברים קרא לו בקול מהצד השני. הילד סובב את הראש ומעט מהגוף לצד של החבר, בכדי להתייחס אליו ולענות לו, אלא שאז, הוא איבד את שיווי המשקל והחליק מהכיפה של המתקן שהיתה בגובה רב, וצנח מטה...

עשרות הורים וילדים קטנים הביטו במחזה הנורא!. הילד צנח מטה, ראשו נחבט קשות באחד מעמודי הברזל של המתקן, דם רב החל לזוב ממנו והוא איבד הכרה...

- המשך בעמוד 4 -

מסובך אך מוצלח!

הרב יוסף דלויה שליט"א

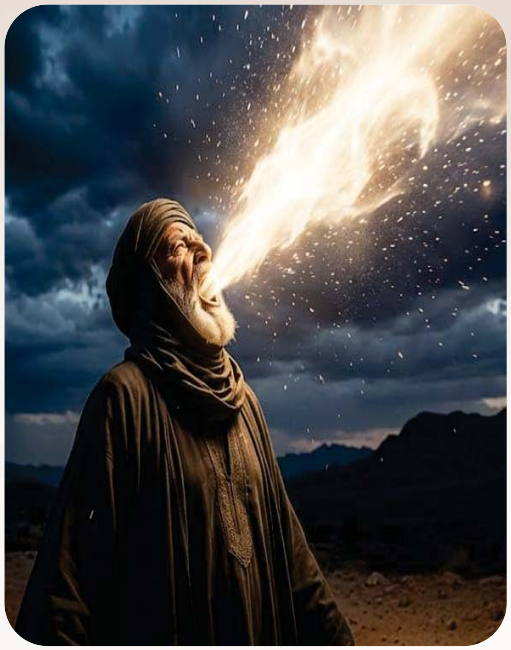
המחזה היה סיוט של ממש. הילד נפל, נחבל קשות מברזל באוויר, איבד המון דם, וצנח למטה מחוסר הכרה. הגוף שלו הושלך ארצה כמו שק תפוח אדמה. איזה רעש היה!.

אמהות רבות החלו לצעוק צעקות נוראיות, ילדים ברחו ופרצו בבכיות, ותוך רגעים ספורים קפצו למקום עשרות אנשי הצלה שהיו סמוך למקום. הם הסתערו על הילד והחלו לנסות לבצע בו פעולות החייאה והצלה. בחסד השם גדול, היה שם סמוך למקום, רופא בכיר מבית החולים 'איכילוב' שהתערב במצב. הילד לא הגיב לפעולות ההחייאה, ומיד החלו לבצע בו מכות חשמל, כדי לנסות להשאיר אותו בחיים. מחזה מחריד, נורא ואיום!.

לאחר כמה מכות חשמל, ועשרות אנשי הצלה ואמבולנסים, הילד לא מגיב ונותר ללא דופק וללא נשימה. הרופא ניגש בלב כבד לפרמדיק של מד"א ואומר לו: "זהו זה. ניסינו מספר החייאות ומכות חשמל. הילד קיבל מכת ראש קשה ביותר המלווה בדימומים חמורים, הוא איננו איתנו יותר. הוא מת כבר לפני כמה דקות!".

הם הוציאו את הפנקס והדוקטור קבע את המוות ורשם שעת פטירה מדויקת, שתיכנס אל תעודת הפטירה. אנשי ההצלה מתחילים לעצור את כל הפעולות, ועומדים במקום בצער לרגל האירוע הקשה עד שיגיעו ההורים ובני המשפחה לקבל את הבשורה הקשה.

רבותיי, תחזיקו חזק מה שאתם הולכים לשמוע כעת. לפתע, מגיע לשם בריצה יהודי בן 65 בערך. הוא מפלס דרך בין אנשי ההצלה וזועק: "זוזו, זוזו!". כוחות ההצלה ניסו להבין במי מדובר, והוא צעק: "זה הנכד שלי!". הוא נעמד מול הגופה של הילד הצעיר, הרים ידיים לשמיים וזעק בקולי קולות לעיני כל הסובבים כשהוא ממרר בבכי: **"רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך, שמעולם לא דיברתי בבית כנסת דיבורי חול!".**

הוא נשנק בבכי וזעק: **"גלוי וידוע לפניך שאני משתדל שלא לדבר על אף אדם!. אנא, תחזיר לי את הנכד לחיים!".** כולם בוכים איתו יחד, ואז קורה נס שלא רואים כל יום...

חולפות 10 שניות בלבד, והילד מתחיל לזוז, הוא חזר לחיים!. עשרות אנשים בבני ברק רואים מול העיניים תחיית המתים. הפרמדיק שקבע את מותו של הילד, תופס את הראש בהלם וקופץ על הילד לטפל בו. הרופא מאכילוב מתחיל לבכות, והם רצים עם הילד לבית החולים, כשהוא חזר להכרה.

הסבא כמעט התעלף ואמר לכולם: **"אתם רואים כאן תחיית המתים מול העיניים כי שמרתי על הפה שלא לדבר בבית כנסת לעולם, והשתדלתי שלא לדבר על יהודים אחרים!".**

פה ששומר על עצמו מלדבר על אחרים ומלדבר בבית כנסת - יכול להחיות מתים!. לא בדור של הגמרא, אלא כאן בגינה בבני ברק בתקופה האחרונה!. (תודה לאברך ר' אפרים מזרחי שליט"א)

תארו לעצמכם כמה קושי עבר אותו סבא בהחלטה לא לדבר בבית הכנסת: כמה פיתויים היו לו, כמה רגעים שהוא ממש רצה להוציא מילה שתסביר לשני הכל, אך הוא נשך שפתיים, התגבר ועשה זאת לכבודו של בורא עולם. כמה פעמים הוא נפגע מבן משפחה או חבר ורצה להשיב לו אש וללכלך עליו, אך במקום זאת, הוא קיבל עליו את הדין ושתק. האם ה' לא ראה זאת?...

הנה, הגיע יום פקודה והניסיונות הקשים הללו הצליחו להחזיר ילד לחיים אחר שנקבע מותו!. עשרות אנשים עדים לתחיית המתים הזו!.

כותב רבנו השל"ה הקדוש מסר אדיר (דרך חיים תוכחת מוסר מב'): **"מפרשת העקידה ילמד אדם מוסר למסור נפשו לכבוד ה' יתברך, ומכל שכן לשבור איזו תאוה,** כגון: לעמוד בהשכמה לתורה ולתפילה, או לשבור שאר תענוגים... מפני רצונו של ה'. ויחשוב בעת שבאה לידו עבירה או מצוה: **"אולי ה' יתברך מנסה אותי עתה אם אעבור על העבירה או אקיים המצוה, כדרך שניסה את אברהם אבינו. ובוודאי אילו היה יודע האדם שהקב"ה מנסה אותו עתה - היה נזהר מאד".**

בצניעות, בשמירת האוזן והעין, בניצול הזמן - אתה עומד במבחן!.

הקדשה לשנה שלימה!

כעת זו ההדמנות לזכות בזיכוי הרבים בעלון לשנה שלימה. תורמים חד פעמית לזיכוי הרבים, וכל עשרות אלפי העלונים השנה, נזקפים לזכותכם! 0506-425-002

תרומה לעלון לזיכוי הרבים
בנק פאגי (52) סניף 188. חשבון 74-58-58 לכתוב עבור "תורה באהבה" - עלון טוב לחסות בה". ישנו החזר מס

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה:
שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. **זיווג הגון:** נועם ואביאל. **לע"נ:** מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה, אברהם בן שרה.

העלון להצלחת התורם בעילוי שם

החידה השבועית ?!

מי מהאבות נתן גט לאשתו ומדוע עשה זאת?

(ב"ב קכג ע"ב) כי כשהגיע אברהם לקבור את שרה, ראה שכל בני חת מתים ולא נשאר אף אחד שיתן לו מקום לקבורה, ולכן נתן גט לאשתו ואמר שיקברו אותה במקום שימצאו.

מעוניין בהקדשה או פרסום תורני / יש לך סיפור מרתק - פנה למערכת העלון!

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מבשרת ציון

פָּרָשַׁת וַיֵּרָא - לִרְאוֹת אֶת הַזּוֹלֶת

"וַיֵּרָא וַיָּרָץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל" (בראשית י"ח, ב')

בפרשה אנחנו פוגשים את אברהם אבינו בשעה נשגבה, כאשר הקב"ה נגלה אליו. לפתע הוא מבחין באורחים: "וַיִּשָּׂא עֵינָיו **וַיַּרְא** וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו **וַיַּרְא** וַיָּרָץ לִקְרָאתָם" (בראשית י"ח, ב').

אברהם פונה לקב"ה ואומר: "אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ" (בראשית י"ח, ג'). מכאן למדו חז"ל: "גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכינה" (שבת קכ"ז ע"א).

המילה "**וַיַּרְא**" מופיעה פעמיים בפסוק. רש"י מסביר: "הראשון כמשמעו והשני לשון הבנה" (בראשית י"ח, ב'). יש **רְאִיָּה** שבה העיניים מבחינות באדם, ויש **רְאִיָּה עמוקה** יותר, שבה מבינים ומרגישים את האדם העומד מולנו. אברהם אבינו לא רק ראה את האורחים, אלא הבחין בצורכיהם ומיד רץ לקראתם.

כדי לחזק אדם שעובר קושי, פעמים רבות צריך קודם כל לתת את התחושה שרואים אותו ומרגישים את מה שעובר עליו.

מסופר על אישה שהגיעה לתחנת דלק, שבה עבד מתדלק נמוך קומה. המתדלק ראה תמונה ברכב שלה ואמר: "האיש שבתמונה הוא חבר טוב שלי". האישה התפלאה ושאלה כיצד הוא מכיר אותו.

המתדלק השיב: "בגלל שאני חריג, אנשים כמעט לא מסתכלים עליי. אבל האיש הזה היה מגיע לתדלק, יוצא מהרכב ומדבר איתי. הוא היה אומר לי: אתה השראה בשבילי. אדם אחר במצבך אולי היה מסתגר בבית, ואתה יוצא לעבוד ומתמודד. אתה מחזק אותי שגם כשיש קשיים צריך לקום ולהמשיך".

האישה החלה לבכות. כשהמתדלק שאל מדוע, השיבה: "האיש שבתמונה הוא אבא שלי, והוא נהרג לפני שנה בתאונה". המתדלק החל אף הוא לבכות ואמר: **"זה אדם שנתן לי להרגיש גבוה".**

שלמה המלך אומר: "טוֹב אֲרֻחַת יָרָק וְאַהֲבָה שָׁם מִשּׁוֹר אָבוּס וְשִׂנְאָה בּוֹ" (משלי ט"ו, י"ז). רש"י מסביר שאפילו כאשר נותנים לעני מעט, טוב לעשות זאת באהבה ובפנים יפות, מאשר להעניק לו מאכל משובח בפנים זועפות. **לפעמים היחס שאנחנו מעניקים לאדם חשוב לא פחות ממה שאנחנו נותנים לו.**

הרב אקריש מחסידות חב"ד מספר על שתי נערות ממינסוטה שבארה"ב, שהחלו בתהליך חזרה בתשובה ושלחו מכתב ובו שאלות לרבנית חיה מושקא שניאורסון ע"ה, אשת הרבי מליובאוויטש.

הן זכו להזמנה לביתה והתכוננו בהתרגשות לפגישה, מתוך מחשבה שהשיחה תעסוק בענייני אמונה, תפילה ויהדות. אלא שהרבנית שאלה אותן מה הן אוהבות לעשות בשעות הפנאי. הן השיבו שהן אוהבות מוזיקה. דווקא השאלה הפשוטה נחרתה בְּלִבָּן, משום שהרגישו שהרבנית אינה רואה בהן רק נערות שנמצאות בתהליך של חזרה בתשובה, אלא רואה אותן, מתעניינת בהן ובעולם שלהן.

זהו מסר גדול שאפשר ללמוד מאברהם אבינו בפרשת וירא: לא מספיק לראות שיש אדם לידינו. צריך ללמוד לראות את הזולת באמת. להבחין בו, להרגיש את הקושי שלו ולהעניק לו תחושה שהוא חשוב. לפעמים מבט, התעניינות או מילה טובה יכולים להגביה אדם שלם.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	צאת שבת	רבינו תם
י-ם	16:15	17:28	18:08
ת"א	16:32	17:30	18:05
חיפה	16:24	17:28	18:06
ב"ש	16:34	17:30	18:08

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה	חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי	שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-	יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב	גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה	ארז בן שושנה
רונן אברהם וב"מ	קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה	משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה	רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת-	הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב	אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי	נתנאל בן ג'ינה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב	
עמית בן אהרון וב"ב	רז דוד בן לאה וב"ב
דני בן שושנה	אביגיל ודניאל בני מירב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר	רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט	חי דוד בן רחל
אילן בן ג'ולייט	יפית שרה בת ג'ינה
אנאל חביבה בת שולמית	לאה בת תמר
מיטל בת מלכה	מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית	נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית	מירב בת אילנה
שושנה שירה בת סילביה	שמעון בן שולמית
אברהם גורג'י בן דליה אפרת	אורן בן נעמי
סיון רבקה בת אלן אסתר	יניב בן פרידה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי	אליהו נזרי בן ימנה
שמואל אימן בן אסתר זרי	סיון בת אסתר
רחל מרים בת יהודית	לימור בת פרידה
דניאל בן שרה	אושרית בת שושנה
נעמה בת יפה	דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה	מיטל בת שושנה
דרור בן סופיה	דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה	יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה-	בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה-	בריאות ואריכות ימים
סימי בת סוליקה	מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר	דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה	נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי	אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה	אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה	אורן בן פרידה
אביתר חיים בן אוריין	ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה	רחל בת זוהרה
משה בן נזימה	עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל	נטע רותי בת פלורה
רחל ברכה בת פדילה דליה	קסנט בת דגטו
רונית בת סבריה	יצחק בן חנון
רפאל אבידן בן תקווה	אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה	אלן אסתר בת שרלוט
נעימה בת שרה	יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית-	ר"ש ובריאות איתנה
לימור בת פרידה	יניב בן פרידה
מאיה בת עדי	שירה ברכה בת מלכה חיה
יהודית אסתר פראדל בת חיה-	בריאות ואריכות ימים
יפה בת פדילה דליה	ברק בן דליה
	אדל בת יפה

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לעילוי נשמת
נחום בן כיריה ז"ל

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

טוטמיה - דפוס ספיד פרשת וירא תשפ"ה

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב בַּהֲלָכָה – בָּשָׂר וְחָלָב – תַּבְנִיּוֹת- חֵלֶק א'

שאלה: **על מה יש להקפיד בתבניות כאשר התנור משמש לבשרי וחלבי?**

תשובה: להלן **סיכום ההלכה** מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו **'הכשרות למעשה':**

כאשר התנור משמש לבשרי וחלבי, יש להקפיד ולסמן את התבניות איזו לשימוש בשרי ואיזו חלבי.

עבר והשתמש בתבנית אפיה בשרית למאכל חלבי או להיפך, אם עברו 24 שעות בין הבישולים, המאכל מותר והתבנית דיה בהגעלה לאחר שינקה אותה היטב מכל הלכלוך שעליה. **מקורות:** שו"ע יו"ד (סימן צג ס"א).

כאשר השימוש היה תוך 24 שעות, המאכל נאסר והתבנית אין לה תקנה, והמיקל בליבון יש לו על מה שיסמוך. **הערה:** מכיוון שהבשר והחלב היו בשימוש בזה אחר זה כשהוא בן יומו, איסורא בלע כמבואר בשו"ע (או"ח סימן תנא). ראה עוד מה שנכתב בהקדמה להלכות הכשרת כלים. ומה שכתבנו לעניין ליבון, מכיוון שיש סוברים שאף בשימוש בשרי וחלבי בן יומו, כאשר המאכלים כשרים, חשיב היתר בלע. כך מובא בשם הגרב"ץ אבא שאול זצ"ל וכדעת רבנו זלמן בעל שו"ע הרב. ואם כן די בהגעלה בלבד.

באופן שהתערבו תבנית בשרית ותבנית חלבית ואינו יודע איזו מהן לבשר ואיזו לחלב, יעשה להן הגעלה מחמת הספק. **הערה:** מכיוון שבלעו בשר או חלב לכולי עלמא מיקרי היתרא בלע, אין צריך להחמיר ולהצריך ליבון אלא די בהגעלה. וכמ"ש בכף החיים (סימן תנא אות ע) בשם מרן הב"י. וע"ע שו"ת דבריך יאיר ח"ג (סימן לח).

להלכה אנחנו מורים, שסתם כלים אינם בני יומן. אולם דין זה נאמר בכלים של נוכרים, אבל בישראל לא אומרים כן, אלא אם כן אין בעל הכלי לפנינו לשאול את פיו אם הוא בן יומו, שאם הוא בפנינו צריך לשאול את פיו אם הכלי בן יומו, שכל מקום שאפשר לברר מבררים. **מקורות:** כן העלה בשו"ת באר שבע (סימן ל). וכאשר בעל הכלי מסתפק בדבר, הרי זה כאילו אינו בפנינו וחזר דינם כסתם כלים שאינם בני יומן. כן העלה הפרי חדש (יו"ד סימן קכב סק"ז).

תבנית רגילה או חד פעמית, ששמו עליה נייר כסף, וחיממו עליה פיצה וברור אצלו שהמאכל לא נגע בתבנית עצמה, לאחר מכן השתמשו באותה תבנית מחוסר ידיעה למאכל בשרי, האוכל לא נאסר באכילה. **הערה:** נראה שאם הניח נייר כסף על התבנית בצורה טובה, גם כאשר התבנית בת יומא מזמן האפייה האחרונה [תוך 24 שעות], יהיה המאכל מותר. על פי המבואר ברמ"א (יו"ד סימן צב ס"ח) שאין הבלוע יוצא מכלי לכלי בלי רוטב. וראיתי שהראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל התיר בתבנית חד פעמית שהניחו עליה נייר פרגמנט, הובא בשו"ת מעין אומר ח"ד (עמוד מב). ונראה שדעתו כן אף בתבנית רגילה על ידי נייר פרגמנט. ומכל מקום התבנית צריכה הכשרה.

רשת שרגילים להניחה בתנור בשרי ומושיבים עליה תבנית שאופים בה בשר, ואין שום מגע בין הבשר לרשת, מכיון שהמגש מפסיק ביניהם, מותר לכתחילה להשתמש באותה רשת כדי להושיב עליה מגש חלבי. **הערה:** כן העלה בשו"ת דבריך יאיר ח"ד (סימן לז). ושוב ראיתי שכן העלה בשו"ת אדני פז ח"ג (סימן נד).

הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית

סיפר אחד האברכים: "עשינו שבת חורפית בירושלים. מיד במוצ"ש יצאנו לביתנו במודיעין עילית, כדי להספיק לנצל את הלילה הארוך לעיסוקינו הרבים. עברנו ליד צומת 'עטרות', מקום לא נעים בכלל. אני משתדל לא להתעכב שם ולעבור את המקום כמה שיותר מהר. לפתע ראיתי רכב תקוע בצד הדרך. אני לא מתנדב ב'ידידים', אין לי ידע במכונאות וברכב אין לי כלים לטיפול ברכבים תקועים, ולכן אין שום סיבה שאעצור, ובפרט שאינני יודע מי נמצא ברכב. ללא הסבר המניח את הדעת עצרתי ליד הרכב. ראיתי כי מדובר בצעיר יהודי עם קפוצ'ון. התקרבתי אליו והבחנתי כי הרכב התקוע שלו הוא מאותו דגם של הרכב שלי. 'אחי, במה אוכל לעזור?', שאלתי, אף שידעתי שאין לי שום ידע או כלים לעזור. הוא הרים אליי מבט מיואש ואמר: 'עף לי הפקק של מיכל המים ואסור לי להמשיך בנסיעה בלעדיו, אפילו לא מטר'. טוב, אין לי מה לעשות, אבל גם להשאיר אותו שם לבד זה מסוכן, ואם אקח אותו ואשאיר את הרכב שם, הוא עלול להיעלם תוך זמן קצר.

ואז קפצתי ממקומי: 'מה אמרת? פקק למיכל המים, והרכב שלך מאותו דגם כמו שלי? חכה רגע. לפני כמה ימים החלפתי את הפקק הזה ברכב שלי. נראה לי שעדיין לא זרקתי את הפקק הישן. רגע, אני בודק'. לאחר חצי דקה של חיפוש מצאתי את הפקק הישן. הוא היה במצב טוב, בוודאי מספיק כדי להמשיך בנסיעה למקום בטוח יותר. התלהבתי ואמרתי לו: 'תראה איך ה' אוהב אותך. משהו דחף אותי לעצור ולראות במה אני יכול לעזור לך, ובדיוק יש לי את החלק המסוים שאתה צריך. תראה איך ה' דואג לך. הוא יודע מה קורה איתך בכל רגע ושלח אותי אליך!'". (מעובד מתוך "משנתה של תורה")

רְפוּאָה טִבְעִית- מִיגְרֵנָה – חֵלֶק א'

מיגרנה היא הפרעה נוירולוגית שכיחה המתבטאת בהתקפים חוזרים של כאבי ראש, אך למעשה היא הרבה מעבר לכאב ראש רגיל. הכאב מופיע לעיתים קרובות בצד אחד של הראש, אך יכול להופיע גם בשני הצדדים. הוא עשוי להיות פועם או לוחץ ולהימשך שעות ואף ימים. **אנשים הסובלים ממיגרנה עלולים לחוות גם:** ◆רגישות לאור, לרעש או לריחות חזקים ◆בחילות ולעיתים הקאות ◆סחרחורות ◆טשטוש ראייה ◆עייפות וחולשה ◆קושי בריכוז ובחשיבה. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית- 0775343667)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה
מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

לשאלות בהלכה
נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,
חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים
לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אִם רְאשׁוֹנִים כְּמַלְאָכִים- הַגָּאוֹן הָרַב יְהוֹסֵף הַלֵּוִי סֶגַל רוֹטֶנְבֶּרְג זצ"ל

הגאון הרב יהוסף הלוי סגל רוטנברג מקוסון זצ"ל- נולד ב-ג' אב ה'תרי"ג (1853) בהעליטש שבגליציה. בברית אביו קרא לו יוסף על שם זקינו הגה"ק מקאזיווע. כאשר היה בן 11 ידע בע"פ שו"ע יורה דעה ח"א, ושו"ע חושן משפט. בגיל 15 שנים התחתן. בהתחלה גר בטאהש סמוך לחותנו. זוגתו סיפרה שאחר חתונתם נהג לעשות את עצמו ישן וכשהרגיש שחותנו ישן קם בזריזות ולמד כל הלילה עד לשעת השכמת חותנו ואז שב למיטתו והעמיד פני ישן. אחרי שקם חותנו קם גם הוא ללמוד. רבינו הזהיר את זוגתו לא לספר כך נהג כמה שנים עד הסתלקות חותנו. בצעירותו התפרסם לעילוי עצום וחריף ובקי בכל מכמני תורה. רבותיו אמרו עליו כי גדול הוא בענקים גבוה על גבוהים. רבו האדמו"ר ר' חיים הלברשאם מצאנז אמר: "יש לנכדו של הרבי זיע"א (ה'עטרת צבי') מוח כרבי ועתיד להגיע למדרגתו של הרבי מימות ה'עטרת צבי' לא היה בעל מוח כמוהו. בשנת ה'תרל"ג (1873) לאחר פטירת חמיו רבינו היה כבן עשרים שימש במקומו כאב"ד טאהש. תלמידו הגאון ר' דוב בעריש עלעפאנט העיד כי לאחר פטירת רבו למד אצל חתנו (רבינו) ובשנה אחת סיים את כל ש"ס בבלי כי באשמורת הבוקר היה לרבינו שיעור שמונה דפי גמרא. נסע לאדמו"רים ה'צמח דוד', ר' יהושע רוקח מבעלז, ר' דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב ולאדמו"ר ר' חנוך העניך מאלסק (ה'לב שמח') שבירכו שיהיה פועל ישועות בקרב הארץ. רבים פנו אליו ונושעו. בענותנותו הסתיר את כוחו לפעול ישועות. כאשר החסידים סיפרו שנושעו על ידי ברכת קודשו, ביטל את דבריהם במילתא דבדיחותא. גאון בנגלה ובנסתר.

בשנת ה'תרמ"ג (1883) עבר לכהן ברבנות נירמאדא. בחודש אייר ה'תרנ"ד (1894) הגיע לדעברצין. מאחר שעברו עליו מנת תלאות, צער גידול בנים וסבל מרדיפות נוסף לשמו האות ה', ומאז נקרא 'יהוסף'. נודע בכינוי רבי יהוסף הצדיק. ב-ב' אלול ה'תרנ"ז (1897) הוכתר לרבה של קוסון, ובחשוון ה'תרנ"ח (1897) עבר להתגורר בה. שם הרביץ תורה ברבים במשך 15 שנים ועמד בראש ישיבה. נפטר ב-כ"ג חשוון ה'תרע"ב (1911). חי כ-58 שנים. בנו ר' חיים שלמה מילא את מקומו.

סבו (מצד האב): ר' יוסף (אב"ד קאזיווע. חתן האדמו"ר ר' צבי הירש אייכנשטיין מזידיטשוב). **אביו:** ר' צבי הירש. **אמו:** מרת חיה דרעזיא (בת הגה"ק ר' שמואל ווילנר אב"ד העליטש). **אשתו:** מרת שרה יטל (בת האדמו"ר ר' משולם פייש הלוי השרף מטאהש). **ילדיו:** ר' חיים שלמה (ממלא מקומו. מח"ס 'שמועה טובה'), ר' משה שמואל מקליינוורדין, ר' מאיר שלום, ר' ישראל צבי (ה'אור מלא'), מרת רייזל הי"ד (נישאה לר' שמואל שיינפלד מקאשוי הי"ד. נספו בשואה), מרת רחל ינטל הי"ד (נספתה בשואה. נישאה לר' שמואל צבי וייס אב"ד בנדיקוביץ), ר' יום טוב מנחם הי"ד (אב"ד נאפקור. נספה בשואה עם רעייתו מרת חנה פריידל וצאצאיהם הי"ד), מרת חיה דרזיא הי"ד (נישאה לר' יהודה ליבוש ערליך הי"ד. ניספו בשואה). **מרבותיו:** אביו, ר' צבי הירש. האדמו"ר ר' חיים הלברשטם מצאנז (ה'דברי חיים'), האדמו"ר ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים מסיגט ('ייטב לב'), דודו, הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכנשטיין מזידיטשויב. **מתלמידיו:** הגאונים ר' שלמה אהרון פרידמן, ר' דב בעריש עלעפאנט. **מספריו: •בני שלישים-** 'יד יוסף' לשבת הגדול, 'דברי יוסף' לשבת שובה ו'עדות ביהוסף' לימים נוראים **•ויצבר יוסף-** חידושי תורה ותפילה.

הרה"ח ר' זכריה עלעפאנט כתב מה שחזו עיניו בהיותו ילד צעיר לימים בן שבע שנים. מעשה שהיה כך היה: בשנת ה'תרנ"ג פרצה מגיפת החולי רע שהפילה חללים רבים. בימים ההם אימו עם ילדיה ביקרו אצל משפחתה בעיר קראס. כאשר פרצה שם המגיפה, אביו הרה"ח ר' דוב בעריש עלעפאנט שלח מברק לאשתו, ופקד עליה שתיסע תיכף ומיד עם ילדיה לשבות אצל רבינו בעיר נירמאד הסמוכה, שבזכותו הייתה העיר היחידה בכל המחוז שלא שלטה בה המגיפה. כדי למנוע את התפשטות המגיפה נסגרו שערי העיירות. שוטרים עמדו על המשמר ולא הניחו לצאת ולהיכנס לעיר. לא הייתה שום אפשרות להגיע לשם בשעות היממה, ולכן התגנבו בלילה לתוך העיר נירמאד ובאו לרבינו. רבינו חמל על האורחים שבאו לחסות בצל קורתו, סיפק את כל צרכיהם, עודד את רוחם והרעיף עליהם טללי ברכותיו שיינצלו מהמגיפה הנוראה. אחרי כמה ימים הגיע לנירמאד הדואר עם עגלת הדואר, והודיע לאשתו של ר' בעריש עלעפאנט שאחיה, הרה"ח ר' גרשון אייזנברגר מקראס, נדבק במחלת החולי רע ונפטר. כששמעה את הבשורה המרה, בכתה בכי מר על פטירת אחיה.

קול בכייתה הגיע לרבינו. הצדיק יצא מחדרו ושאל לפשר הבכייה. כאשר הודיעו לו על הבשורה התמלא בבכי ואנחה והתחיל להסתובב לאורכו ולרוחבו של החדר כשהוא תפוס שרעפים. לפתע נעמד ואמר: "**תלמידי היקר רבי גרשון חי, ויחיה עוד ימים רבים!**". ואכן כן היה. למרות שר' גרשון נדבק במחלת החולי רע ומצבו היה קשה, היה עדיין בין החיים. הדוור טעה משום שראה את בני משפחת ר' גרשון רצים לבית החיים וחשב שר' גרשון נפטר וכבר קברוהו, אך הם הלכו להשתטח על קברי אבות בתפילה לרפואתו. רבינו ברוח קודשו הרגיש שתלמידו עוד חי והמשיך ישועה עבורו, והוא זכה לשיבה טובה ונפטר בן פ"ו שנה. כן ראו אצלו שהרגיש ברוח קודשו בהסתלקות צדיקי הדור שהיה קשור עימם, ובשעה שעלתה נשמתם לגנזי מרומים שררה אצלו תנועה של עצבות, וגילה למקורביו שצדיק פלוני נפטר.

כאשר חסידיו התאוננו לפניו על שהם סובלים הפסד רב מעכברים המשחיתים את סחורתם, היה מייעץ להם לעמוד בפתח החנות ולומר בזה"ל: "**יהוסף בן חי', נכדו של הרב מקאזיווע, אומר שכל העכברים והעכברושים צריכים ללכת למנזר**". החסידים עשו כאשר אמר להם רבינו זי"ע. כאשר גמרו את אמירת הלחש ראו מחזה נפלא: עשרות עכברים רצים בשורה אחת אל המנזר שבעיר, ויהי לפלא.

הביוגרפיה והסיפורים מעובדים מתוך 'פורת יוסף', 'תולדות הרה"ק מקוסון זי"ע' ו'צבי והצדק'.

מַעֲשֶׂה חֶסֶד וּשְׁכָרוֹ

כבר כשנפגשנו בעלי לעתיד סיפר לי על החלום שלו – בית מלא אורחים עם דלת פתוחה לכל דכפין. הוא בדק מה אני חושבת על כך. הוריי היו אנשי חסד שנתנו כל מה שאין להם לאחרים. גדלתי על זה, וזה בהחלט לא הרתיע אותי. אמרתי כן. עוד באותה הפגישה החלטנו להתחתן.

התחתנו. כבר בשנה הראשונה הוא הביא אורחים. בהתחלה אחד-שניים לסעודות שבת. לאט לאט הזרם התגבר. בכל פעם שהלך לבית הכנסת חזר עם אורחים שאותם הזמין או מצא איפשהו.

האורחים היו מגוונים: כל הסגנונות, כל סוגי המנטליות, התרבויות, העדות – כולם היו אצלנו. גם המשפחה הקרובה אוהבת לבוא אלינו להתארח. הם ידעו שלא צריך לעדכן מראש: מתקשרים ובאים.

יחד עם זרם האורחים שרק הלך וגדל, זכינו למשפחה ברוכה, והבית התמלא באורחים ובילדים. גרנו בדירה צנועה באחד הפרויקטים. המשפחה התרחבה, אבל הדירה נשארה באותו גודל. ניסינו לחפש דירה גדולה יותר שמתאימה לצרכים שלנו. דיברנו עם מתווכים, אבל כל הדירות שהתאימו לנו היו יקרות מדי. הפער בין היכולת שלנו לבין מה שנדרש להוסיף היה גדול מאוד, הרבה מעבר למה שחשבנו.

לא התייאשנו. מדי פעם היינו מנסים למצוא מציאות, עד שהבנו שזה באמת גדול עלינו וכרגע זו לא אופציה בכלל. אבל לא נשברנו. למרות האתגר, המשכנו לחייך ולקחת זאת בשמחה ובאהבה.

השתדלנו להתאים את עצמנו למציאות. ערב אחד, כאשר בעלי חזר הביתה, ראיתי את הברק בעיניו. חיכיתי לראות על מה ולמה. כבר בשעת הקפה הזוגית שלנו הוא העלה את העניין: הוא רוצה לפתוח גמ"ח.

חבר סיפר לו על קושי שהיה לו בשבת האחרונה להשיג מיטה לאורחים שהוא הזמין. בכל הגמ"חים באזור לא נותרה מיטה אחת מיותרת להשאלה, הכול היה תפוס.

כבר תקופה מסוימת בעלי מסתובב עם רצון להקים גמ"ח. הוא לא הצליח להחליט מה נצרך ביותר. שאלתי: "איפה נשים את המיטות האלה?".

הוא הציע: "אולי נאחסן אותן בחדר הפנימי? ננסה לסדר שם מקום". הוא התחיל לעשות תכנון. הבנתי שהוא ממש נעול על זה, חשבתי יחד איתו איך הכי נכון לפנות מקום לגמ"ח.

השאלה לא הייתה אם לפתוח גמ"ח אלא איפה הכי כדאי שהגמ"ח ימוקם, בלי לתפוס יותר מדי מקום בבית. לאחר כמה תכנונים וחשיבה מאומצת, הגענו להחלטה שהגמ"ח יציע מזרנים במקום מיטות. המזרנים יתפסו פחות מקום וגם האחסון שלהם גמיש יותר.

נאחסן אותם בחדר הפנימי, שם אין הרבה תנועה של הילדים. כבר למחרת יצא בעלי לחנות וביצע הזמנה. שבועיים לאחר מכן המזרנים הגיעו, יחד עם שלושה מיחמים לשבת, כי החבר אמר שגם זה נצרך...

לא היינו צריכים לפרסם הרבה. הגמ"ח עבר מיד מפה לאוזן. כל שבוע רוב המזרנים היו בתפוסה. מעטות הפעמים שבהן לא היו להם דורשים. ערב שבת אחד נקש אצלנו אדם שהגיע להתארח אצל הוריו שגרים בקרבה אלינו.

מכיוון שלא היה אף אחד שיוכל לעזור להוציא את המזרנים מהחדר הפנימי, ביקשתי ממנו שייכנס בעצמו להוציא אותם. הוא הוציא אותם. בדרך אגב הוא אמר: "יש לכם חלל מאחור, כדאי לכם להרחיב". אני עוד הייתי המומה ממה ששמעתי, כך שלא היה לי אפילו זמן לחשוב לשאול אותו מהיכן הידע.

כאשר בעלי הגיע הביתה, סיפרתי לו על הבן של השכנים שטען שיש לנו חלל מאחורי הקיר, ושיש אפשרות להרחיב שם. בעלי התפלא מאוד, כמוני. אמרנו שנמתין למוצאי שבת, כאשר יחזיר את המזרנים, ונשאל אותו למה התכוון בדיוק.

בדיוק כשסיימנו הבדלה הוא נקש. בידיו החזיק את המזרנים, והבן הקטן שלו בא לעזור. הוא הציע להחזירם למקום. הוא נכנס יחד עם בנו לחדר. בעלי שאל אותו למה התכוון בערב שבת, כשדיבר על החלל המצוי מאחורי הקיר.

הוא הצביע על הקיר: "הוריי היו מהראשונים שהגיעו לכאן. אבי היה מבין גדול בבנייה ועקב אחר כל התקדמות. הוא תמיד אמר לנו שלבניין שלכם ולבניין נוסף יש חלל גדול שלקבלן לא היה אינטרס להשתמש בו. לפעמים החלל מיועד לפסולת הבנייה, אבל אבי אמר שזה היה חלל לא מנוצל".

"אני שומע זאת כבר שנים. כשראיתי את הצפיפות הבנתי שאתם לא מודעים לחלל". למחרת הזמנו מהנדס בכיר. הוא בדק וקבע שיש חלל וניתן להרחיב את הדירה ללא נזק ליסודות או לעמודי התווך של הבניין – בתקווה שהחלל לא מלא בפסולת בניין, מה שייקר את עלות הפינוי.

מאותו רגע הכול רץ במהירות. הקבלן הציע הצעת מחיר הגיונית למקרה שנצטרך גם פינוי של פסולת. מיד כשנשבר חלק מהקיר הקבלן בדק וראינו שהחלל ריק לגמרי.

קיבלנו תוספת של 50 מ"ר נטו. בעלי שיודע לומר תודה, מיד הודיע שיש מקום לגמ"ח נוסף. מאז החדר הפנימי בבית שייך לגמ"ח, שמאז רק גדל ומכיל הרבה יותר ממיטות, מזרנים ומיחמים. הרגשנו שה' מרחיב את גבולנו כדי שנמשיך לעזור ולתת לבניו האהובים. **"תן לו משלו, שאתה ושלך שלו"**.

(הסיפור מעובד מתוך 'הידברות')

לע"נ

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליא ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל
נועה בת עיישה ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל עזרא בן כאתון ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
קסאנש בת דגיטו ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה
חיים חמוטל בן רינה ז"ל
ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
נעימה בת שרה ע"ה
דניאל בן מיה ז"ל

תנצב"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
מרים בת שרה ע"ה
פיבי מלכה בת מזל ע"ה
נעמי בת כתון ע"ה
משה בן רוזה ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה
יוסף יחזקאל בן אסתר ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרדי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
מאיר בן נעמי ז"ל
שפרה בת פסיה ע"ה
שרה גבריאלי בת נאווה ע"ה
שמעון בן ג'וליה ז"ל

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברקו דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה
אליאור בן פרידה ז"ל
שושנה בת נעמי ע"ה
בנימין בן דב ז"ל
גרגורי צבי בן מרים ז"ל
כל נשמות עם ישראל

בעזהי"ת
הוראות למעשה מפרשת השבוע
שנה לצאת העלון
"שמעו ותחי נפשכם"
העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א
מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א
גליון מס' 1288

שבת פרשת וירא – כ' חשון תשפ"ז – נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

ה אדם צריך להתייעץ עם אנשי דורו באיך ומה ובאיזה אופן היותר טוב והיותר שריר וקיים יוכל לקיים את המצוות ובכך "עצת ה' היא תקום".

המקור בפרשה: "וירא אליו ה' באלוני ממרא" - "לפי שהוא שנתן עצה על המילה לפיכך נגלה אליו בחלקו".

הוראה למעשה

ראוי למי שייטיב לאנשים, שיראה להם שהוא מקבל טובה מהם במה שיקבלו ממנו ולא שיתפאר על הטוב שייטיב להם.

המקור בפרשה: "ויאמר ה' אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך" אברהם הראה לאלו האנשים שהם נותנים לו מתנה בבואם אל ביתו לקבל הטבתו".

הוראה למעשה

האדם צריך לומר מעט ולעשות הרבה.

המקור הפרשה: "ואקחה פת לחם ואל הבקר רץ אברהם". אברהם אמר מעט ועשה הרבה. (שלה"ק)

הוראה למעשה

"דבר גדול מאד הוא תוכחות מוסר אב לבנו ולביתו ולא יזוז מלהוכיחם תמיד כל ימי חייו ואף אחרי מותו, ונוח להם לכתוב דברי מוסר ולהנחיל המוסר לכל אחד ואחד כל מה ששייך לו.

המקור בפרשה: "כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו ואת ביו אחריו". המילה "אחריו" מרמזת שאף לאחר מותו, עליו להנחיל המוסר לכל אחד ואחד מה ששייך לו.

הוראה למעשה

"אמר רבי: מצווה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו למוטב ולא יכנסו לגיהנום, דכתיב (תהילים לה, יג): "ואני בחלותם לבושי שק". ואמר רבי: אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים שיסתלקו מן העולם שאלמלי סלקו ה' לתרח מן העולם כשהיה עובד עבודה זרה, לא בא אברהם אבינו לעולם ושבטי ק-ה (ישראל) לא היו והמלך דוד ומלך המשיח והתורה לא ניתנה וכל אותם הצדיקים והחסידים והנביאים לא היו בעולם". (מדרש נעלם מהזוהר).

המקור בפרשה: "ויגש אברהם"

הוראה למעשה

כשנותן ה' לאדם טובה שאינו ראוי לו מצד עצמו, יכלם ויבוש וכל שכן שלא יעשה גבהות (יתגאה). על זה זירז את לוט: "די לך בזה".

המקור בפרשה: "אל תביט אחריך".

הוראה למעשה

האדם צריך להתפלל על חברו שהרי חז"ל אמרו: "המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר, נענה תחילה". על כן מידה טובה ומצווה רבה עושה אדם כשמתפלל בעד צרת אחרים, הן בעד רבים ואפילו בעד יחיד.

המקור בפרשה: "וה' פקד את שרה".

הוראה למעשה

המשך בעמוד הבא

נקיי הדעת שבירושלים

"אני ערב לבני, חיי ומזוני"

האדמו"ר מ"מבקשי אמונה" - הגה"צ רבי יוסף יואל קאהן שליט"א.

זה קרה בחול המועד פסח ב-2 בלילה. אשתי הרבנית היתה עסוקה בהכנת הסעודה עבור האורחים הרבים שאמורים היו לפקוד את ביתנו ביום המחרת. היא לא חשה בטוב באותה העת משום שגופה קדח מארבעים מעלות חום. לפתע התפרץ לבית אורח לא קרוא ותבע שיתנו לו לאכול. הרבנית מיד ניגשה לעבר הסירים המיותמים מארוחת הערב בכדי לגרד אי אלה מאכלים שעדיין נותרו שם. ואולם כשהבחין בכך האורח הוא צווח: "מה פתאום אתם נותנים לי את השיריים שנותרו לכם. אני רוצה לאכול בשר ותוספות טריים שבושלו כעת." הרבנית ניסתה להסביר בסבלנות לאורח ה"תובעני" הזה שהאוכל של מחר עדיין לא התבשל ואולם הוא לא אבה לקבל את הסבריה. "מיד ועכשיו להגיש לי בשר ועוף טריים" זעק. לבסוף הרבנית הגישה לו את מה שביקש ורק אז הוא בא על סיפוקו."

את המעשה הזה שמעתי השבוע מפיו של הרה"צ יוסף יואל קאהן שליט"א האדמו"ר "מבקשי אמונה"

עליתי לביתו בכדי לברר אצלו פרטים אודות הכנסת האורחים המופלאה שלו שחזיתי בה במו עיניי השנה בל"ג בעומר. אלפי יהודים כ"י צבאו על מתחם האהל של האדמו"ר שליט"א במשך שלושת היממות של ההילולא על מנת לסעוד שם את ליבם. ואכן הוגשו להם בסבר פנים יפות סעודות דשנות תוך כדי ממנו את פירוט הכמות של המאכלים והמשקאות שמוגשים לרבבות האורחים שיחיו, שאלתי אותו מהיכן הוא מצליח לממן את ההוצאה הכספית האדירה הזאת. חיוך של מבוכה הסתמן על פניו לשמע השאלה. ואז לאחר שהתעשת מעט ממבוכתו, אמר: "בסייעתא דשמיא הצלחתי השנה לגייס סכום גדול של כסף עבור האירוח הזה. ואולם לדאבון ליבי עדיין אני חייב כמה עשרות אלפי דולרים לסיטונאים שמהם לקחתי את כמויות המזון והמשקאות הרבים הללו." ובנקודה זו, פסק לרגע מדיבורו תוך כדי שהוא מתבונן בחלל האויר. ואז לאחר כרגע הפטיר ואמר: "אני בטוח שכל מי שיסייע לי לכסות את החובות הללו שצברתי, יזכה לישועה בבני חיי ומזוני". ואני כמובן מייד הגבתי ואמרתי: "אמן." בסיומה של הפגישה שיבח בפני האדמו"ר את הגה"צ רבי משה וובר זיע"א: "רבי משה היה צדיק וקדוש עליון. "איש מורם מעם שידע כיצד לרדת לדרגתו של כל יהודי ויהודי ולהרעיף עליו אהבה וחום. הוא קירב רבבות יהודים לאבינו שבשמים ועל פי הדרך שהתווה, אף אני משתדל לכתת את רגלי בשבתות השנה מעיר לעיר ומכפר לכפר בכדי לקרב את אחינו היהודים לתורתינו הקדושה."

בשעת לילה מאוחרת, יצאתי ממעונו של האדמו"ר מתוך התרשמות והשראה מדרכו בקודש.

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

"והוא יושב פתח האוהל" (יח, א)

ירש רש"י: "לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו".
ניתן לפרש שרש"י מרמז בזה שעבודת אברהם אבינו ע"ה הייתה לעשות בעלי-תשובה, לראות אם ישנו עובר עבירה - ושב - שהוא מסכים לעשות תשובה ויכניסם בביתו,
וענין זה מכוון למה שנאמר בזוהר הק' (חלק א' קב. ב)
"הוא נטע אילן ובאילן ההוא היה יודע מי שמתאחד, מי שהתאחד ב-ה', היה האילן ההוא פורש ענפיו וחופף על ראשו ועושה עליו צל נאה, ומי שהתאחד בעבודה זרה, האילן ההוא היה מסתלק וענפיו היו מתרוממים למעלה, אז ידע אברהם והזהיר אותו ולא סר משם עד שהתאחד באמונת ה'.

"ויגש אברהם ויאמר וגו'" (יח, כג)

פירש רש"י: "לדורון לתפלה ולמלחמה", ויש להתבונן למה מסר אברהם אבינו ע"ה את עצמו כל כך עבור אנשי סדום, הרי הם היו רעים וחטאים. ונראה לפרש ולהסביר זאת על פי מה שכתב הרמב"ן וזה לשונו: "ודע כי משפט סדום היה למעלת ארץ ישראל וכו', וראה הקב"ה שיהיה לאות לבני מרי - לישראל העתידין ליורשה כאשר התרה בהן גפרית ומלח שרפה כל ארצה וכו' כמהפכת סדום ועמורה אדמה וצביים אשר הפך ה' באפו ובחמתו". והנה בפרשת "עקב" על הפסוק "ואבדתם מהרה" פירש רש"י: "דלדור המבול ניתן ארכה שנאמר: "והיה ימיו מאה ועשרים שנה", דור המבול לא היה להם ממי ללמוד ואתם יש לכם ממי ללמוד, לכך איני נותן לכם ארכה אלא - ואבדתם מהרה". נמצא שהפיכת סדום היא זו שגרמה ל"ואבדתם מהרה מעל הארץ" וגו' שהוא ענין הגלות, ומשום זה מסר אברהם אבינו ע"ה את עצמו לתפלה - להציל את סדום, בכדי שההפיכה לא תהא הגורם והסיבה לגלות ישראל, ובפרט לפי מה דאיתא במדרש שהגלות היה בעצת אברהם שבחר בה במקום הגיהנום. ולכן רצה אברהם שלא יתקיים בהם "ואבדתם מהרה", מתוך תקוה שבינתיים יחזרו בתשובה.

ולך לך אל ארץ המוריה וגו' (כב, ב)

פירש רש"י: "ואונקלוס תרגם - "על שם עבודת הקטורת שיש בו מור, נרד, ושאר בשמים" עכ"ל. צריך להבין מה הקשר בין עבודת הקטורת למעשה העקידה, ומדוע אינו מזכיר שום עבודה אחרת שבבית המקדש, כי אם עבודת הקטורת? אפשר להסביר זאת על פי מה שמובא בספרים, שענין מסירות נפש ישנו בכל אחד ואחד מישראל, וכלשון ספר התניא פרק י"ח: "ולכן אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על קדושת ה' על הרוב וסובלים עינויים קשים שלא לכפור בה' אחד". מבואר שם שמסירות הנפש שנמצאת בכל אחד מישראל, באה מכח אבות העולם ע"ה, וכשדיבר ה' אל אברהם - "קח נא וגו' את יצחק והעלהו לעולה", באותו מעשה נתן אברהם כח למסירות נפש לכל מי שיקרא זרע יצחק, וכמו שאומרים בתפלת ר"ה: "ועקידת יצחק לזרעו", (עיין בשו"ע הלכות ר"ה), ובשביל זה "כל בי עשרה שכינתא שריא", מפני שכל איש ישראל בכוחו להיות בטל ממש לגבי הקב"ה במסירות נפשו על קדושת ה'". (לשון ספר התניא פרק ו' עיי"ש). ואת זה רמו הקב"ה באמרו "ארץ המוריה", היינו, עבודת הקטורת, כי אחד מהבשמים שבקטורת הי' החלבנה, בושם שריחו רע. וזה לשון רש"י (שמות ל' ל"ה) בנוגע לחלבנה: "ומנאה הכתוב בין סממני הקטורת, ללמדנו שלא יקל בעינינו לצרף עמנו באגודת תעניותנו ותפלותנו את פושעי ישראל שיהיו נמנין עמנו". ועיין בסוף מס' חגיגה, שמבואר שם, שפושעי ישראל אין אור של גיהנום שולטת עליהם, קל וחומר ממזבח הזהב שהוא מזבח הקטורת. כל זה בא ללמדנו, שאברהם אבינו ע"ה המשיך כח המסירות נפש לכל ישראל ואפילו לקל שבקלים ופושעי ישראל, על ידי הקטורת שענינה זה לצרף גם את פושעי ישראל באגודת תעניותנו ותפלתנו כנ"ל.
ועיין בספר אור החיים לר"י יעב"ץ ז"ל, שכתב: מגלות ספרד אני, אשר גרשוני בעוה"ר, ורוב המתפארים בחכמה ובמע"ט, כולם המירו את כבודם ביום המר, והאנשים ועמי הארץ מסרו גופם וממונם על קדושת בוראם". ובפירוש "מעין גנים" ממהרצ"א מדינוב זצ"ל מבאר זאת שם באריכות ותוכן דבריו הוא, שהאמונה הבאה מצד השכל האנושי - יש לה גבול וסוף ע"י איזה הכרח מפני שבאה מצד בעל גבול, מה שאין כן האמונה מצד ירושה מאבותינו עד אברהם אע"ה (שהציע עליו בעל הבירה ואמר לו אני בעל הבירה), היא מצד אין סוף ברוך הוא, אין לאמונה זו סוף ע"י שום מכריח וכו' כי לעולם ה' דברך נצב בנשמות ישראל, "אנכי ולא יהיה לך" וכו', ואפילו פושעי ישראל הרודפים אחר תאוותם, מוכנים למסור את עצמם על קדושת שמו ית' כשירצו להכריחם" (להמיר את דתם) עכ"ל. וכל זה נעשה טבע בנשמות ישראל ע"י מעשה העקידה, שכל ישראל מוכנים תמיד למסור נפשותיהם על קדושת השם, וזהו שמתפללים בראש השנה: "ועקידת יצחק לזרעו ברחמים תזכור".

הוראה למעשה - המשך מהעמוד הקודם

"אמר רבי יוסי בן רבי חנינא: התוכחה מביאה לידי אהבה שנאמר "הוכח לחכם ויאהבך". דעתו זו של רבי יוסי בן רבי חנינא נסמכת על מה שאמר גם: "כל אהבה שאין עמה תוכחה, אינה אהבה". אמר ריש לקיש: תוכחה מביאה לידי שלום וכלשון הכתוב בפרשה: "והוכיח אברהם את אבימלך". דעתו זו של ריש לקיש נסמכת על מה שאמר גם: כל שלום שאין עימו תוכחה, אינו שלום. על כן אם יש לאדם שנאה בלב על חברו שחשב שעבר על הדרך, לא ישטום אותו בליבו, אלא יוכיח את חברו ויקבל התנצלותו ותהיה אהבה ושלום ביניהם.

המקור בפרשה: "והוכיח אברהם את אבימלך"

הוראה למעשה

"ילמד אדם מוסר וימסור נפשו על קדושת ה' יתברך ומכל שכן שימסור איבר מאיבריו או שבירת איזה תאווה, כגון לעמוד בהשכמה לתורה ולתפילה, או לשבור שאר התענוגים, וכן שיחה בטלה וכיוצא בזה, יבטל רצונו מפי רצון המקום.

המקור בפרשה: "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק, והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך".

עוד יחשוב האדם, באם באה לידו איזה עבירה או איזה מצוה יחשוב: אולי ה' יתברך מנסה אותי עתה אם אעבור או אקיים, כדרך שניסה את אברהם אבינו. ובוודאי אילו ידע האדם ש-ה' הוא מנסה אותו עתה, היה נזהר מאד, על כן יחשוב האדם תמיד בבוא איזה ענין לידו, כי כן היא מידתו של ה', שולח איזה ענין לאדם כדי לנסותו ואשרי אדם ש-ה' אלוקיו תמיד במחשבתו.

סיפור קטן על יהודי גדול

הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

זה קרה בשנת תשמ"ד. הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א שהה יחד עם הרבנית מרים ז"ל בחצרו של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זיע"א. היה זה בתקופה של ערב חג הפסח. ימים ספורים לפני פרוס החג, קיבל הרב משה הודעה ממזכירות הרבי שממתינה לו מעטפה מכ"ק האדמו"ר. רבי משה הזדרז לטול את המעטפה וכשפתחה גילה שבתוכה נמצא צ'ק בסך אלף דולר עבור סיוע להוצאות החג. כשראה זאת רבי משה, הוא פנה מיידית לאחת המשפחות בשכונה והגיש לה את אותה המחאה תוך כדי שהסביר לאבי המשפחה שמשפחתו זקוקה למתן זה הרבה ממה שהוא זקוק לה.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת..נ.צ.ב.ה.

פתחו לי פתח כחודו של מחט

בית המדרש המואר, לעת בין ערביים, ישב הרה"ק ה"חקל יצחק" מספינקא, בראש השולחן, וסביבו החסידים, כורים אוזניהם שלא לאבד מילה אחת מדבריותיו. בין לבין נתנו החסידים פיהם בניגון, וצלילים ערבים שזורים בדבקות ובכיסופים התפשטו בחלל בית המדרש. לפתע פתאום נכנס אורח פנימה; מגולח, לבוש חליפה מחויטת מפוארת ובידו מגבעת אופנתית שהוא מולל בלי משים, בעצבנות.

הנמצאים הביטו בו בפליאה, מה לו עכשיו בבית המדרש ברגעים הנעלים הללו של השתפכות הנפש וקרבת אלוקים? הוא סקר במבטים נבוכים את פנים בית המדרש ואת החסידים היושבים ועומדים סביב השולחן ביראה ובכבוד, לבושים בבגדים ארוכים כרוכים באבנטים עבים. מבטיו נדדו עד שפגשו את פני הרבי, והוא החל לצעוד לעברו בפסיעות מהוססות.

הוא עצר לנוכח הרבי, ומבט עיניו מושפל ונבוך. שניות בודדות שתק, ובעוד אצבעות ידו ממשיכות למולל את שולי כובעו ביתר שאת, פתח פיו. בתחילה גימגם מעט, העביר משקלו מרגל לרגל, עד שהחל לספר על מטרת בואו, לאחר שהזדהה בשם 'מר הרשמן':

צרה גדולה מרחפת על ראשו, כי הסתבך בעיסקה גדולה ומסוכנת. הוא עתיד לעמוד לדין ולהשפט, ומתחריו, שאינם יהודים, שכרו עדי שקר להפלילו. אם הראיות נגדו יתקבלו בבית המשפט, עלול עולמו להחרב עליו לחלוטין...

אדון הרשמן עצר את דבריו והתנשם עמוקות. הדיבור אודות צרתו הסעיר אותו עד עמקי נפשו. לאחר רגעי דומיה, המשיך. בצר לו, סיפר, החל לחפש דרכים להחלץ מן הסבך, וכך נודע לו על הרבי מספינקא שהוא אדם רוחני ופועל ישועות גם במצבים שנראים לכאורה אבודים, ועל כן הטריח עצמו עד הנה אולי מכאן תבוא ישועתו... בסיימו את דבריו השפיל עיניו ועמד כנידון המצפה לגזר דינו. הרבי חקר אותו במבטיו, ולאחר מכן שאל בלחש: "האם הנך שומר שבת?".

אדון הרשמן כמו התעורר מחלום בלהות והניד ראשו בחוסר אונים: "לא", אמר בבהילות, "איני יכול לשמור שבת... את עיקר הכנסותי אני מרוויח בשבת. בסביבת מגורי משולמת המשכורת לעובדים ביום שבת. משום כך מתבצעות קניותיהם ביום זה, עם שכרם בידם פונים הם מיד לבתי המסחר ולחנויות, לקניותיהם השבועיות ולפרעון חובותיהם. אי לכך גם בית מסחרי שוקק קונים ביום זה, ועיקר פדיוני, כאמור, הוא ביום השבת. אם אסגור את החנות בשבת, אשאר ללא פרנסה"...

אלו ששמעו את דבריו של הסוחר האוסטרי נדהמו. בקור רוח "יקי" שכזה הודה בפה מלא כי מחלל שבת הוא רחמנא לצלן, ועוד פרט את הסיבות לכך... ואם לא די באלה אזר עוז לבקש ברכה לישועה... מה יגיב הרבי על דבריו? הדריכות ניבטה מהעינים שמסביב. אבל הרבי, בעינים עצומות למחצה, חשב מחשבות אחרות.

"ומה לגבי כשרות?" המשיך הרבי לשאול "האם

הרה"ק ה"חקל יצחק" מספינקא משמאל עם קהל חסידיו

בביתך מתנהל מטבח כשר? האם נזהר אתה להביא בין כותלי ביתך רק מזונות מותרים?".

הסוחר הניע את כתפיו: "כשרות? עול גדול הוא מדי. טרודים אנו למעלה ראש, ואין לנו, לי ולזוגתי, את הזמן ואת ההרגשים להתמקד במזון על טהרת הכשרות, לחפש בתי מסחר שמוכרים רק כשר, ולהכין את המאכלים בגינונים מיוחדים... הרבה יותר נח לנו להכניס הביתה מן הקרוב ליד".

שקט בבית המדרש, החסידים ששומעים את דו–השיח מרגישים צריבה נוראה בלבם, בושים הם ונכלמים על יהודי מבני ברית הנוהג כגויי הארצות ואינו חש שום בושה לספר זאת בריש גלי לפני שולחנו הקדוש של הרבי.

למרות ההתלחשויות הרבי אינו גוער בו ואינו מסלקו מלפניו. באותה נימה רכה שואל הוא אותו: "תפילין מניח אתה? ותפילות אתה מתפלל?" "אין לי זמן וסבלנות לזה..." - מהדהדת תשובתו בחלל בית המדרש.

שקט מסביב, הרבי שקוע ברעיוניו ולפתע מישיר הוא מבטו אל עיניו של הסוחר המרוקן מכל וכל. "אם תבטיח לי" - אומר לו הרבי - "כי מעתה ואילך תתפלל בכל יום ויום, מבטיח אני לך כי תוושע, ותצא זכאי מבית המשפט". הסוחר אינו ממהר להשיב. בקשתו של הרבי כבדה מדי עבורו.

לעתיד לבוא ידמה יצר הרע לרשעים כחוט השערה, אבל עכשיו במצבו השפל נדמה לו לסוחר כהר גבוה, ואיך ביכלתו לגבור על הר גדול ונורא העומד בדרכו?...

הוא שותק בעוד עיני הרבי עצומות. אין כאן שאלה של זכיה במשפט בין סוחרים, המאבק הוא על הצלת נפש מישראל שעומדת על עברי פי פחת. לבסוף מתחיל הסוחר לגמגם הברות שנשמעות בקושי: "להתפלל כל יום? איך אמצא את הזמן והסבלנות לכך?..."

אבל הרבי קוטעו: "אשאיל לך זוג תפילין, תלמד להניח אותן, וכן תוכל להניחן בכל יום לכמה דקות... אם תעשה כן תזכה בדינך". "כמה דקות בכל יום..." - חוכך הסוחר בדעתו בקול - "נו, דומני כי לזה אוכל להסכים, ובלבד שאזכה במשפט".

הרבי רמז למשמשו וזה הלך והביא תיק עם טלית ותפילין. הוא הגישו לסוחר בצרוף ברכה לישועה והצלחה.

חלפו ימים. טרדות יומיות כמעט השכיחו את הסוחר האוסטרי ואת מבוקשו. וכשהוא הגיע בשנית לחצר, לא רבים זיהו אותו. כי תדמיתו החיצונית שונתה לבלי הכר. בין הבאים לבית המדרש חדשים גם ישנים, השתחל גם הסוחר האוסטרי, ותחת בית שחיו, אחוז וחבוק היטב שקית טלית ותפילין שקיבל בשעתו מן הרבי.

היהודי הבלתי מוכר התפלל שחרית עם הציבור, בפינה בבית המדרש, רכון על הסידור ופניו בלתי נראות. לאחר התפילה ניגש אל הרבי, בראש מושפל ביקש דרך תשובה.

קשה היה להכיר ביהודי האורח, בעל הזקן האדמוני, את הסוחר מקדמת דנא – הסוחר שלבוש היה בהידור כשביקר אצל הרבי לפני חודשים רבים. עכשיו העידו קמטי פניו ועיניו השקועות, על חוויה לא פשוטה, מעין זעזוע נפשי, שטלטל את חייו.

אלו שניגשו אליו אחר התפילה, הושיטו יד ל"שלום עליכם" והתענינו בו, שמעו מפיו דברים שחילחלו לעומק הנפש.

הוא סיפר על הגעתו הראשונה אל הרבי, כפי הזכורה מכבר, על המאבק הקשה הפנימי להענות לבקשתו של הרבי, ובסופו של דבר על הסכמתו לדבריו, לאחר ששיכנע את עצמו כי בקשה זו לא תשנה מהותית את חייו, ובתמורתה יזכה במשפטו.

וכשהשלים עם הדבר, החל לקיימו, החל להניח תפילין בכל יום לזמן קצר. יום המשפט הגיע והוא יצא זכאי בדינו, למרות אי הסבירות שבדבר. הוא ידע ללא ספק כי רק הבטחתו של הרבי עמדה לו, ומשום כך המשיך גם לאחר מכן לקיים את בקשתו. מדי בוקר בבוקרו, טרם התחיל היום על שאונו וטרדותיו, הסתגר בחדרו, הניח תפילין במאמץ מסוים, ואחר חילוצן, אץ לעמל יומו.

כן עבר יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, עד שלפתע, ביום בהיר, לאחר חילוץ התפילין והנחתן כדרכן במגירת הארון, נעצר ומעין רטט של אי נוחות חלף בו, מה טעם להניח תפילין ולא להוסיף תפילה כלשהי? לבטא את המילים אשר נפשו נכספת אליהן, אפילו בלא יודעים... והלא על בשרו חש את הטובה שהעניק לו רבון העולם, מדוע לא להודות לו?...

וכן הפכה הנחת התפילין לפרק זמן ממושך יותר, ותפילה קצרה נלוותה אליה. מילות התפילה והתודה שביטא מר הרשמן בפיו, השפיעו גם על לבו, כי הפה והלב שוכנים כידוע במרחק לא רב.

ולפי שמצווה גוררת מצווה, ומשום שמעט מן הקדושה שאפפה את הסוחר, גרמה לו תחושות חדשות, ורגשי התעלות, החל ברבות הימים להתפלל שלוש פעמים ביום!

לאחר זמן קצר חש לפתע בושה בעצמו. בתחילה שאב אמנם קורת רוח מרובה מן העובדה שזכה לפנות זמן מזמנו ולהתפלל שלוש פעמים ביום, אבל ככל שעברו הימים החל לחוש את המחסור הרוחני בנפשו. ממה נפשך, התיסר בשרעפיו, אם הגעתי להתפלל שלוש פעמים

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז

מבט לאירועי השבוע

קב חרובין שלנו

בתקופה האחרונה פועל מגיד שיעור חשוב מאוד, שאני אישית מביט בו מתוך תחושה חיובית של "קנאת סופרים תרבה חכמה" - ולא רק בשל הפן הזה, אלא גם בשל השכר והעולם הבא שמחכים לו על זיכוי הרבים העצום הזה.

מדובר ביהודי שמנגיש ואוהב את לימוד הדף היומי על רבבות יהודים מכל קצוות תבל. הוא עושה זאת בכישרון רב, בחן ייחודי ובבהירות נפלאה. הוא סוחף אחריו יהודים מכל הסוגים ומכל השכבות, ונוגע ברבים המעידים שבזכותו הם התחילו לאהוב מחדש את הגמרא, או שאפילו לא הכירו אותה כלל לפני כן.

עד כאן החלק היפה שבסיפור. ישנה נקודה קטנה שהייתי רוצה לציין, שיתכן מאוד אינה עקרונית או חשובה כל כך, אבל היא עדיין מנקרת בלבי ורציתי לחלוק אותה עם הציבור:

היהודי החשוב הזה שייך לחוג מסוים ביהדות החרדית, ומכורח העניין הוא לבוש בלבוש המאפיין את אותו הציבור. בפועל, לומדים אצלו אנשים מכל הגוונים - החל מאנשים ללא כיסוי ראש או עם כיפות סרוגות, ועד לבעלי זקנים, פאות וכיפות לבנות.

אין ספק שאין באמת קשר בין בלבוש לבין הלימוד אצל יהודי כל כך חשוב. עבור אלה השייכים לחוג שלו - זה טבעי ומתאים לחלוטין. לגבי אותם אלה שאינם שייכים לחוג שלו - חלילה אינני מציע שיפסיקו ללמוד אצלו, להפך, שימשיכו וישטפו את מוחם ונפשם בתורה.

עם זאת, חשוב לי להעלות נקודה: שלא ידלגו על מגידי השיעורים בשטיבל המקומי שלהם. שם נמצאים מגידי שיעורים שאמנם אין להם את היכולות התקשורתיות או היח"צניות של אותו מגיד שיעור מפורסם, אך מדובר לעיתים באדם מבוגר שמלמד כבר שנים רבות, או באברך צעיר ותלמיד חכם ששקוע עמוק בלימוד, ושניהם שייכים לקהילה המקומית.

הייתי מציע לאותם לומדים להתחיל קודם כול בשיעור בשטיבל הקרוב אליהם, אצל מגיד השיעור המקומי. ואז, אם ירצו ללמוד בנוסף גם את השיעור של אותו מגיד שיעור גדול וחשוב - אדרבה, תבוא עליהם הברכה, אך שזה לא יבוא על חשבון השיעור המקומי.

בסופו של דבר, אם כל העניין הוא לימוד התורה, הרי שגם בשטיבל המקומי יושב מגיד שיעור אנונימי - אולי פחות מוכר, אך תלמיד חכם וירא שמיים. כדאי לא לדלג עליו, ואחר כך להמשיך וללמוד גם אצל המגיד הדגול שבעזרת השם עושה דברים נפלאים.

כך אני חושב, אך ייתכן שאני טועה. אשמח לשמוע את דעתכם אם לדעתכם טעיתי.

ללכת בדכו של אברהם אבינו

מידי שנה, קוראים אנו השבוע את פרשת "וירא" אודות הכנסת האורחים המופלאה של אבינו הראשון – אברהם. כידוע, מטרת הכנסת האורחים שלו הייתה בין השאר על מנת לקרב את כל באי העולם לאבינו שבשמים. אברהם עד כדי כך הרחיק לכת, שכשהיו לפעמים אנשים אשר סירבו להודות לבורא עולם על האוכל שהגיש להם, הוא היה כופה עליהם בכפיה דתית לעשות זאת באומרו שהתנהלות זו עשויה לגרור בעקבותיה קנס כספי גבוה. בדרך אגב לומדים אנו מהתנהגותו זאת של אבינו הראשון שמותר ואף הכרחי לעיתים להפעיל לחץ מתון על אותם הסרבנים שמפנים עורף לקיום מצוותיו של בורא עולם בכדי שיקיימו את המצוות. השאלה שזועקת לשמיים היא, מדוע אין אנו רואים שהתנהלות שכזאת של קירוב אחינו לאבינו שבשמיים, קיימת ברוב החוגים שביהדות החרדית? הרי ניתן לספור על כף יד אחת את החוגים החרדיים וחצרות החסידיות שמעלים את העיסוק של קירוב הרחוקים לראש מעייניהם. ככלות הכל, מדובר בהתנהלות אשר מקורה כאמור נגזרת מאבינו הראשון שבשמו אנו חותמים שלוש פעמים ביום את הברכה הראשונה של תפילת העמידה ("מגן-אברהם"). והרי זה קל וחומר שאם אברהם קירב את אלה שאינם יהודים, על אחת כמה וכמה שאנו מחוייבים לקרב את אחינו בעם ישראל כי כולנו "ערבים זה בזה."

ויהי רצון שמילים אלו יחלחלו בקרב ציבור יראי ה' וכולנו ללא יוצא מן הכלל נשתדל מעתה לקרב את אחינו הרחוקים לאבינו שבשמיים ובזה נחיש את ביאת צאצאו של אברהם הלוא הוא משיח צדקנו שיבוא ויגאלנו בקרוב ממש.

עדו ובני-אליק

בסיעתא דשמיא

ממחבר העלון שיחי'

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. מה הקשר בין סוף פרשת נח לתחילת פרשת לך לך?

תשובה: המסר המעודד שקיבל אברם מה' לאחר מות אביו תרח מה' יתברך, הוא קשר בין הסוף להתחלה. בסוף פרשת נח כתוב: "וימת תרח בחרן" ובתחילת פרשתנו כתוב: "ויאמר ה' אל אברם לך לך." במילים הנ"ל אומר ה' לאברם: לך לך מאבלך על אביך והמשך הלאה במסע חייך להפיץ א-לקות בעולם.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: הגיל שאברהם נימול בו, הוא הקשר בין ההתחלה לסוף. בסוף הפרשה מסופר כיצד אברהם נימול יחד עם אנשי ביתו ואילו בתחילת הפרשה מופיעות המילים "לך לך" שהגמטריא שלהם 100 ומכאן שבשנת המאה שאליה נכנס אברהם (לאחר שמלאו לו 99 שנים), נימול.

3. מדרש פליאה: "אמרי נא אחותי את, מכאן ששוחטים לחולה בשבת." והשאלה היא מה הקשר בין זה שאברהם אמר לשרה שתגיד שהיא אחותו לבין זה שמותר לשחוט לחולה בשבת?

תשובה: ניתן לענות שהיה קשה לשרה לשקר ולומר שהיא אחותו של אברהם. בשל כך שכנע אותה אברהם שמדובר בפיקוח נפש וכשם שמותר לשחוט לחולה בשבת בגלל פיקוח נפש, כך מותר לשקר בכדי שיינצלו חייו.

4. "ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה" ונשאלת השאלה: מה החידוש שהיללו אותה בשל יופיה, הרי זה טבעי שכך עושים כשרואים אדם יפה!?

תשובה: רבי יונתן אייבישיץ זיע"א מחדש שאברהם צבע את פניה של שרה בצבע שחור בכדי שלא יביטו בה ולמרות זאת "כל כך היה יופיה של שרה שמתוך הצבע השחור, הבהיק עורה ונראה יפה ונאה מאוד" כלשונו.

פתחו לי פתח כחודו של מחט – המשך מעמוד קודם

ביום, איך אני עדיין מחלל שבת?! אוכל מזון בלתי כשר... יהודי מאמין בהנהגה העליונה - איכה יוכל הוא לעבור בשאט נפש על מצוותיו של הבורא?

אבל הוא פחד מן השינוי הפתאומי שיתחולל בקרבו על ידי הפיכת אורחות חייו מן הקצה אל הקצה... עליו להתאים את צעדיו לפי הקצב בו יוכל ללכת מבלי ליפול... וכן מצא את עצמו פונה אל השי"ת וקורא אליו מעמקי לבו המיוסר: "הורני ה' דרכיך, פלס מעגל רגלי, תמכני בדרכי החדשה, שנגלתה לעיני רוחי...".

לכל צעד בשביל העולה בית קל, התלוו חששות ויסורים. "האם אצליח להשאר בדרכי? האם יהיו בי די כוחות לפנות עורף לעבר ולעזוב את כל שגיונות חיי הקודמים?".

ומכיוון שזכה לסיעתא דשמיא אכן הצליח, כי הבא לטהר מסייעין אותו.

הבית של הסוחר האוסטרי הפך במרוצת הימים לבית יהודי כשר, ששומרים בו שבת, והולכים בו בדרך התורה הסלולה, בזכות הפתח שפתח לו הרבי הקדוש מספינקא.

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון.
רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בטחוני בצורי
הוא אוצרי

גליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים

פרשת
וירא
תשפ"ז
גיליון 236

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות:
מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית
5834817@gmail.com * תא קולי 073-2490589 * לפניות בפקס 02-5003608 * לקבלת הגיליון בפקס 02-3132641 קוד גיליון 0026

תפילה צאן קדשים מצילה מצלמה יקרה

הר"ר
חנוך הענוך
אירנשטיין
בני ברק

ביום ד' בימי הסליחות נסעתי לירושלים, ובדרך נטלתי עמי מצלמה יקרה מאוד, קנון G7, שנרכשה לפני פחות מחודש, אחרי שנים של ציפייה.

בחזור, כשהגעתי הביתה הבחנתי **שהמצלמה היקרה איננה**. גם זה קרה בנס, שכן פגשתי את אימי ברחוב ורציתי להראות לה משהו במצלמה, וכך הבחנתי שהיא אינה בשקית. היו לפני שתי אפשרויות היכן היא עשויה להימצא: או **בדירה** שבה הייתי, או **באוטובוס** שבו נסעתי בדרך חזור.

מאחר ואיני מתגורר בירושלים, ולהגיע במיוחד היה נראה לי מופרך, מה גם שלא היה לי מידע מדויק היכן היא, ביקשתי מכמה אנשים שיבדקו בדירה. מהראשון ביקשתי שיחפש בדירה, מהשני שיבדוק בארונות, מהשלישי דווקא בחדרים, מהרביעי שיחפש בארגז פסולת שהושלך כבר למכולה שמתחת לבניין, וכן הלאה. אפילו את **סבא וסבתא** שלי הזעקתי באמצע הלילה כדי לחפש את המצלמה, אך ללא כל התקדמות.

הגיע כבר יום חמישי ואין כל חדש. בצר לי ביקשתי מה' שוב ושוב עזרה, והבטחתי סכום לצדקה אם האבידה היקרה תימצא **עד שבת**.

על המצלמה היה שם מלא וכן מספרי טלפון המודפסים בבירור על מדבקה קטנה [שהכנתי מראש עוד לפני שקיבלתי את המצלמה, בטחוני!] ומכך שעברה כבר יממה שלמה ללא כל פנייה, חששתי מאוד שהיא הושלכה בטעות לפח האשפה, או שנלקחה על ידי מי שאינם בקיאים במצוות השבת אבידה.

רעייתי שתחי' הינה מורה במקצועה, ומשמשת כמחנכת בבית ספר דתי בתל אביב, והיא מתאמצת להחדיר אמונה ומעט אידישקייט בלבבות הילדים הרכים שבכיתה ב'. היא עשתה לה מנהג של קבע: בכל יום אחרי התפילה, הילדים מקדישים זמן קצר **לתפילה אישית**. כל ילד מניח את הסידור על פניו **ומבקש ישירות מה' בקשה במילותיו שלו**.

כדי להעצים את העניין היא נוהגת מדי פעם להציע לילדים לפני התפילה מה ניתן לבקש, או מציעה לילד מהכיתה לשתף במה שביקש, וכך לחבר אותם יותר לתפילה.

ביום חמישי בבוקר שיתף ילד בשם אלישיב, כי אבדה לו **קופסת חיסכון** ובה סכום גדול מאוד עבורו, כארבע מאות שקלים, והוא מבקש מהקב"ה שתחזור אליו האבידה. רעייתי מצאה את עצמה ממלמלת תפילה **שאכן תימצא האבידה** כדי להרבות כבוד שמים, ולהחדיר אמונה בילדים.

באותו לילה, התקשרה אימו של הילד, שזה לו שבוע ראשון בכיתה זו, ובשיחה תיארה לה רעייתי כמה הילד משתלב יפה, ואיך בדיוק באותו יום שיתף את החברים על אבידתו והתפלל על כך. האם התרגשה לספר **שזה עתה מצאה את קופסת החיסכון האבודה**, וכי הילד עדיין אינו יודע זאת מכיוון שהוא ישן, והיא מקווה לספר לו על המציאה בבוקר.

למחרת, בבוקרו של יום שישי, רעייתי שיתפה את הילדים בחדשות המשמחות, והתברר שהילד עוד לא שמע על המציאה. הוא התרגש מאוד, וניכרה אצל הילדים הרכים **התרגשות עצומה ותחושת קרבת אלקים תמה וטהורה**.

רעייתי, שנזכרה **באבידה הכואבת שלנו**, ניצלה את ההזדמנות וסיפרה לילדים על **המצלמה היקרה שנעלמה**, על ערכה הרב ועל כרטיס הזיכרון שמכיל תמונות בני הבית של יותר משנתיים ללא כל גיבוי, **ובקשה מהילדים שיתפללו גם עליה**. ואכן, לאחר התפילה, כמה וכמה ילדים לחשו לה שביקשו במיוחד על אבידתה.

חלפו **כעשר דקות**. במהלך ארוחת הבוקר, מול כל הילדים, צלצל הטלפון שלה. משום מה היא החליטה, שלא כהרגלה, לענות, אף על פי שאינה נוהגת לעשות זאת בזמן העבודה, ומה גם שהמספר לא היה מוכר, ונראה כמו אחת מ**"שיחות ההתרמה"** הנפוצות לפני החגים.

להפתעתה נשמעה מעבר לקו השאלה: **"איבדתם מצלמה?** " היא נשנקת מהתרגשות ושואלת בקול רם שגם הילדים ישמעו: **"מצאתם את המצלמה שלי?** " ואכן, הדובר, הר"ר **חיים מנלה**, עדכן שהמצלמה שלנו נמצאת אצלו, **בערד**.

הרב מנלה, חסיד גור תושב ערד הממונה על קשרי הלקוחות של חברת אגד ועוד, ידוע בפעולותיו במציאת אבידות וסיוע, כך שאין לתמוה על יכולותיו בסייעתא דשמיא. הוא ביקש מרעייתי שתמצא דרך שיוכל להעביר את המצלמה לבני ברק.

רעייתי חוזרת על הסיפור והפרטים בקול כדי לשתף את הילדים, והם כמו מבינים את גודל השעה ומוחאים כפיים בהתרגשות, לאור סיומה של הדרמה והנס שהתחוללו מול עיניהם.

הילדים חשו התרוממות רוח וקרבת ה', ובמיוחד לפני הימים הנוראים ימי התפילה, היתה זו תפילה שנענתה ממש מיידית, מול עיניהם הנדהמות.

בתוך דקות ספורות התברר כי בן דוד שלנו נוסע מערד לבני ברק לקראת שבת, והרב מנלה העביר דרכו את המצלמה היקרה. וכך, **עוד בטרם כניסת השבת חזרה האבידה לביתנו!**

*סדר פרסום הסיפורים נקבע אך ורק על פי **הרגשת הלב** בעת חתימת הגיליון. עדיפות ניתנת **לסיפורים מוקלדים** הכוללים **פרטים אמיתיים** ומלאים.*

טעות מצילה חיים

הר"ר
חיים שטרן

בערב יום כיפור נסעתי **למעיין הסמוך לנווה צוף לטבול**, כפי שנסעתי לאותו מעיין בשבועות האחרונים בערבי שבתות וחגים.

בדרך לשם הייתי טרוד במצוות חסד עבור חבר יקר, שבתו הגיעה לפרקה כבר לפני כמה שנים וזקוקה לזיווג הגון. בגלל טרדתי, במקום לפנות ימינה, המשכתי ישר בכביש שנסעתי בו המון פעמים ללא טעויות. המשכתי עד לכיכר הבאה וחזרתי לכיוון המעיין.

בנוסף, במקום לעצור עם הרכב בצד הכביש במקום שבו אני מחנה בדרך כלל, המשכתי עוד כמה מטרים לתוך החנייה. ברגע שעצרתי, עוד לפני שכיביתי את המנוע, שמעתי רעש. בעודי יושב ברכב פתחתי את הדלת והסתכלתי אחורה לכיוון ממנו הגיע הרעש.

ראיתי **מחבל עומד ממש מאחורי**, במרחק של כחמישה עד עשרה מטרים ממני, אוחז בנשק ארוך ויורה לכיוון הכביש. אני לא חמוש.

ראיתי שהוא אינו מסתכל לכיווני, ביצעתי נסיעה קצרה לאחור כדי לצאת מהחנייה מבין הרכבים, ולחצתי על הדוושה כדי להתרחק מהמקום.

מיד דיווחתי למשטרה, וכאשר פסקו היריות חזרתי לזירה כדי להגיש עזרה, מתוקף תפקידי כחובש.

לצערי, באותו זמן ובאותו מקום נרצח **נתנאל שוקרון הי"ד**.

איני יודע היכן היה המחבל כשהגעתי לחניון, האם עברתי אותו ולא שמתי לב – או שהוא הגיע מיד אחרי.

סביר מאד שאלמלא ה"טעות" הייתי מגיע 2 דקות קודם, והייתי כבר יוצא מהרכב, ועומד בדיוק במקום שהבחור נהרג ה"י. נס נוסף שאירע שם היה שחייל שהיה על ההר הבין את המתרחש, ירה במחבל ממרחק והבריח אותו בחזרה לרכבו. אלמלא אותו חייל, היו שם עוד אנשים רבים במעיין שהמחבל ביקש לפגוע בהם.

לסיפור המדהים **"שני שידוכים או שלוש"** היו הדים רבים, ביניהם פנייה של **אדמו"ר נכבד שליט"א**, שביקש להמשיך ולהציף את הנושא של משפחות שממתינות לראות בישועת ילדיהם.

אני מקווה להיענות לבקשה לקראת **פרשת חיי שרה**, **פרשת השידוכים שבתורה**. אם אירע לכם **סיפור השגחה מחזק בענייני שידוכים** אנא שגרוהו אלי מבעוד מועד.

בעקבות הנכתב — תוצאות בשטח:

בדידי הוי עובדא

הר"ר
יוסף שלום ש.
אלעד

קבלתי ביום ב' בשבוע שעבר את ה'בטחוני'. היה זה **השבוע הראשון אחרי שנרשמתי**, לאחר שנחשפתי לאור כי טוב.

לא הספקתי להדפיסו בו ביום, ורק ביום רביעי בערב בסיום סדר אחה"צ נכנסתי למשרד בבנין בו אני לומד, והדפסתי את העלון.

אני מגיע הביתה ומעלעל בו, ועיני צדות את הסיפור על **היהודי שהספיק תפילת מנחה בבית שמש**. ואז אני נזכר...

אבוי, לא התפללתי היום מנחה!

בשל הקדמת זמן השקיעה משתדל אני להתפלל **לפני הסדר** אחה"צ, אך באותו יום תכפו טרדותי, ותכננתי לצאת **לקראת השקיעה** להתפלל, אך מסתבר שהייתי מדי שקוע בלימוד **ולצערי הרב הפסדתי את התפילה**, דבר שלא זכור לי שאירע לי אי פעם!

בהשגחה פרטית נפלאה **קראתי את העלון בדיוק ברגע הנכון**, וכך זכיתי להשלים את התפילה כמבואר בשו"ע, אחרת אולי לא הייתי שם לב לכך כלל!

~~~

שלום וברכה למחולל **הַמּוּדָעוּת** להשגחה פרטית בדור עקבתא דמשיחא. האמת, שהסיפור הזה מרגיש לי **יותר מהשגחה פרטית רגילה**...

הבוקר, יום חמישי פרשת נח, חשבתי לעצמי שחשוב לי מאוד לפגוש את פלוני היום, בעניין דחוף ביותר. את מספר הטלפון שלו אין לי, והוא גם מתגורר בשכונה אחרת, כך שלא ידעתי מה לעשות. כיון שכך, פשוט ביקשתי בפה מלא מהקב"ה: **"ריבונו של עולם, אנא, הזמן לי את פלוני היום!"**

המשכתי בסדר היום, וכמעט שכחתי מכל העניין.

והנה, בשעות אחר הצהרים, אני עולה על קו אוטובוס קבוע מירושלים לביתר, העובר באחת השכונות היותר צדדיות בירושלים, **ולתדהמתי אני רואה את פלוני יושב באוטובוס!**

פניתי אליו ושאלתי אותו: "כבר כמה חודשים שאני נוסע בקו הזה, בשעה הזאת, ומעולם לא ראיתי אותך כאן. **מה הביא אותך דווקא היום לכאן?**"

הוא השיב מה שהשיב, אבל אני כבר ידעתי את **התשובה האמיתית**... הודיתי להקב"ה, ששמע את בקשתי וזימן לי את פלוני בדיוק כפי שביקשתי ממנו בבוקר.

11:53 בדיוק - בקבר רחל

העלון המדהים שלך הביא אותי **לרמה אחרת לגמרי של אמונה ובטחון**, ומאז נתוודעתי אליו לפני כמה חודשים - אינני מסוגל להחסיר שבוע!

הר"ר
משה אפשטיין
ביתר

בי"א חשון לפני שנה, יומא דהילולא של רחל אמנו, יצאתי מהכולל בביתר עילית. כאברך ליטאי, קפדנות על זמני התפילה היא ערך עליון עבורי, **ואני מתאמץ ומקפיד להתפלל בדיוק בתחילת הזמן**. משיצאתי למאמע רחל, הצבתי לי למטרה: להגיע לקבר רחל ולהספיק להתפלל שם **מנחה גדולה בדיוק בתחילת זמנה: 11:53**.

בשעה 11:00 עליתי על האוטובוס, ונשאתי תפילה בלב: "ריבונו של עולם, אני יוצא עכשיו לאמא. סייעני נא להספיק להתפלל אצלה בדיוק ב-11:53".

בדרך, התעדכנתי שהאוטובוסים אינם עוצרים בצומת המנהרות, וכל התחבורה מופנית ל"אצטדיון טדי",[1] **משם יוצאים שאטלים. לבי החסיר פעימה. ידעתי שאם אנסה להגיע ל"טדי" ומשם לעלות על שאטל, אין שום סיכוי שבעולם אגיע בזמן.**

ירדתי בצומת. האזור היה עמוס כוחות משטרה ואבטחה, והיה ברור שאין עם מי לדבר - המעבר סגור הרמטית. אחד השוטרים אמר לי

[1] לפלא הוא שאותו מחלל קדושת ירושלים זכה שממקום ששמו נקרא עליו יוצאים **למקומות הקדושים**, לקבר רחל, כותל המערבי. אולי עומדת לו זכות הדברים שתיקן בירושלים **על כרחו**.

ס"ו חשון תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.
~~~

בנחרצות: "**חביבי, אל תנסה אפילו, תשכח מזה**", פסעתי מעט לאחור. ראיתי שרק רכבים מורשים בודדים מצליחים לעבור.

כשהדקות נקפו והשעה 11:53 התקרבה, התחילה לחלחל בי תחושת ייאוש. עמדתי שם, אובד עצות, ואמרתי לקדוש ברוך הוא: "**אבא, אני כל כך רוצה להגיע עד 11:53, כמו שביקשתי...**"

פתאום, משום מקום, עצר לידי רכב של אחד המוסדות הפועלים בקבר רחל, שהיה עמוס **בסנדוויצ'ים לחלוקה**. הנהג הציץ אלי ואמר: "עלה, אבל אני לא מבטיח כלום. לפעמים **השוטרים מורידים לי נוסעים במחסום**". עניתי לו בביטחון: "**זה בסדר, אני עולה. ביקשתי מהקדוש ברוך הוא במיוחד**".

נכנסתי לרכב, קצת מתחבא, והתקדמנו. עברנו מחסום **ראשון**, מחסום **שני**, ואפילו מחסום **שלישי** - ובדרך פלא, בכל נקודות הבידוק הרכב אושר למעבר ללא עיכוב.

כשהגענו, ירדתי מהרכב, הכנתי את עצמי לתפילה ונכנסתי לתוך מתחם קבר רחל. נשאתי את עיני אל השעון **שעל** הקיר: **11:53 בדיוק**. ופתחתי בתפלה: אשרי יושבי ביתך, **עוד יהללוך סלה!**

פתחתי שער בעת נעילת שער

הרב **לייבל קאפ** בית שאן

אני יוצא לעבודתי כל בוקר בשעה 7.00 ובדרך כלל מתפלל במנין של שעה 6.00 בבוקר. בתקופה זו של השנה **ה"נץ" מתאחר מאד**. זמן הנץ בסוף השבוע הזה בבית שמש הוא **6.49** ובקושי אפשר להספיק תפלת שמונה עשרה לפני 7.00. במוצ"ש כבר מזיזים את השעון בשעה לאחור והעניין מסתדר, אבל יש לנו **יומיים כאלה קריטיים**, והיום בבוקר הייתי צריך להיות בשבע אחרי התפלה.

שאלתי רב אתמול בלילה: האם מותר לי לכבוד פרשת לך לך להתפלל ב"**תרח"ס מניין**"? [2] והרב הורה **שבעת הצורך** מותר.

התקשרתי לחבר שמתמצא בעיר לשאול היכן מתקיים פה בעיר מנין שכזה. והוא ענה לי: ליד מוניות שרת, בכניסה לקריה הוותיקה, יש מנין שמתחילים עוד לפני הנץ, וכשמגיעים ל"**ברוך שאמר**" מניחים טלית ותפילין.

בבוקר השכמתי קום ויצאתי לשם כמתוכנן. אני יוצא מהמקווה, ואני רואה את החבר שהתקשרתי אליו אתמול כדי לברר על המנין, חוצה מולי את הרחוב. הוא פונה אלי ואומר לי: "תקשיב, חוץ מבית הכנסת שאליו הפניתי אותך, **ישנו בית כנסת נוסף**, ספרדי, ברחוב הרצוג. שם מתחילים בשעה חמש וחצי בדיוק".

עמדתי שם, חוכך בדעתי לאיזה מהם לפנות. אני כעת ליד הקריה, אבל שם מדייקים בזמן, אגש לשם. רצתי לכיוון רח' הרצוג. אני מתקרב, והנה בפתח בית הכנסת **עומדים מנין יהודים בחוץ**, המנעול של דלת בית הכנסת תקוע, והדלת לא נפתחת.

יש עמי ברכב כלי עבודה. שאלתי: "**לפתוח?** " והם ענו במקהלה מופתעת: **בוודאי**. הוצאתי מתא המטען משחזת דיסק, **ניסרתי את המנעול, ונכנסנו להתפלל**.

מעולם לא ביקרתי בבית כנסת הזה ולא ידעתי על קיומו... מלכתחילה כשהתקשרתי אל ידידי אמש הוא בכלל הפנה אותי לבית כנסת אחר, ו"במקרה" פגשתי אותו אחרי המקווה והוא הפנה אותי למנין הנוכחי.

עשרה יהודים שהתאספו **ושכינה שרויה ביניהם** - המתינו שמישהו יפתח להם **שערי תפלה**, ומשמים שלחו אותי למנוע את ביטול המנין!

נייר טישיו או ניירות ערך

ביום ב' פרשת לך לך היו לי **שתי חתונות** שהייתי צריך להשתתף בהן. הראשונה היתה **בבני ברק**, אך החתונה השנייה הייתה בעיר אחרת מרוחקת. השירות בתחבורה הציבורית אינו משביע רצון **בלשון המעטה**, חלק מחברות התחבורה מרכזות את עיקר ה"**שירות**" שלהן בשליחת **פקחים** לאוטובוסים... **ועד שאגיע לחתונה השנייה - ייתכן שאגיע כבר לאחר ככלות הכל.**

הבה"ח **א.ש.ל.** ישיבת שערי אפרים אלעד

היתי מלא התלבטויות וספיקות, מדובר במצוה חשובה של שמחת חתן. החלטתי שאסע קודם לחתונה בבני ברק, ומשם אעז להזמין **נהג פרטי בעלות של מאה עשרים שקלים** לחתונה השניה, לראשונה בחיי! וכך, למרות שחברי לעגו **לפזרנותי המופרזת**, יצאנו לדרך. ואכן הגענו לחתונה בעיר השנייה, ואחרי החתונה נסענו עם נהג בחזרה לאלעד, והתחלקנו בהוצאה בין החברים.

בעודנו ממתינים לבואו של הנהג, ביקשתי מאחד מחברי שיחזיק עבורי את השקית שלי שהכילה את **החלאט'ל** שלי לכמה דקות, עד שאבקשנו מידו, לאחר מכן יצאנו לדרך לאלעד. כשהגענו לישיבה נזכרתי שלא ביקשתי בחזרה את השקית מחברי. שאלתיו האם היא אצלו והוא ענני בשלילה. ב"ה הצלחתי ליצור קשר עם חבר שהיה עדיין באולם, וסיכמנו שהוא יביא לי את השקית בעתיד הלא רחוק בע"ה, אך עכשיו צריך לראות **איך נתחיל את יום המחרת ללא חלאט'ל** - אותו אני רגיל ללבוש בשעת סדרי הישיבה, ובמשך היום.

ויהי ממחרת, נאלצתי ללבוש את **החלאט'ל הישן שלי** שיצא מכלל שימוש זה מכבר. נעמדתי להתפלל תפילת שחרית, ובאמצע התפילה פשפשתי בכיס החלאט'ל בחיפוש אחר ממחטה, והנה אני מוציא מהכיס **טישו בצבעי חום ואדום**. היו אלו **שטר**

[2] "**תרח"ס מניין**" הוא כינוי רווח למניין **שלפני הזריחה**. שכן אברהם אבינו ע"ה תיקן תפלת שחרית שזמנה **עם הנץ החמה**. מניין שמתפלל **מוקדם עוד יותר** – לפני זמנו של אברהם – מכונה על שם אביו שקדם לו: **תרח**.

ט"ו חשון תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

של מאה ושטר של עשרים שקלים, בדיוק כסכום הוצאות הנסיעה של אמש. מירב הסיכויים שהשטרות הללו היו מתכבסים במכונת הכביסה במקרה הטוב, או מושלכים לאשפה במקרה הפחות טוב, שכן החלאט'ל הזה באופן רשמי כבר סיים את תפקידו על אדמות. אבל הקב"ה דאג שאשכח את החלאט'ל בדרך, וכך החזיר לי את הוצאות המצווה בכבוד!

~~~

עד לפני כשנה ומחצה העיצוב של "**ביטחוני**" לא היה כשל עלון סטנדרטי. עמדתי על כך שהוא יישא צורה של **מכתב** לחברים, **חף מגינונים**. כידוע לא תכננתי מעולם לכתוב עלון, שאפתי ל**קשר של חיזוק בין ידידים**, והדרך שלי לעשות זאת היתה **ע"י כתיבה**. לא חלמתי ואף התנגדתי לכך שזה יהפוך לעלון. כשזה התחיל להתפתח ולהתפרסם והעלון הפך לעובדה קיימת, למרות הפצרות רבות עדיין התאמצתי **לשמר את הצורה והמסגרת המקוריות**, מבלי תת דריסת רגל **לגרפיקה עכשווית**.

אלא שיום אחד נחתה בתיבת הדואר שלי גירסה של העלון עם **כותרת מעוצבת ומושכת עין**, זו שאתם מכירים ורגילים לקבל. היה זה ידידי הנאמן **ר' יעקב שטרנפלד מלונדון**, גרפיקאי מוכשר, שעל דעת עצמו טרח והכין לעלון כותרת מתאימה ומכובדת. היות שהוא טרח עבורי וגם הגיע לתוצאה שמצאה חן בעיני, החלטתי שלסרב כעת - זה כבר "**עפעס אנדערש**"... לא נעים ולא ראוי. והשאר היסטוריה.

בליל שישי השבוע, קראתי והקשבתי לסיפורים שהקוראים שולחים, ושמתי לב למוטיב **שחוזר על עצמו ברוב הפניות**: רובם משתמשים ביחס לעלון בכינוי "**ביטחוני**". "יש לי סיפור **לביטחוני**", "אני מקבל את **ביטחוני**", "אני מפיץ את **ביטחוני**", "אני כותב **לביטחוני**", וכך הלאה, ויש בתים רבים, שמגדילים לעשות, וכשנתקלים ברגע של השגחה מתבטאים: "**קרה לנו בטחויני**". הגדיל לעשות יהודי לונדוני יקר ששלח לי סיפור על בנו הקט שביקש לספר מה ששמע בבית תלמודו על "**חוני**" [המעגל] ואחיו תיקנו אותו במקהלה: "**בטחוני, בטחוני!** "

ואז עלה בדעתי שבעצם זה **הכרחי**. מסובך להשתמש ביומיום בשם כל כך ארוך כמו השם המקורי שבחרתי לקבוצת החיזוק: "**ביטחוני בצורי הוא אוצרי**". **ארבע מילים** זה **כבד מדי** בשביל שם שימושי לעלון; (כשנרשם בחור לישיבה ושמו **ישראל מרדכי**, יש לי ספק האם ייקרא בו השמות - או באחד מהם, אבל אם שמו הוא "**יצחק חנניה יו"ט ליפא**" אזי אין ספק שצריך לברר איך קוראים לו **בתכל'ס**...)

או אז עלה בדעתי **שהמקור לקיצור** הנוח הזה נובע מהצורה שבה ידידי הלונדוני עיצב את הכותרת: שתי המילים "**ביטחוני בצורי**" נמצאות במרכז, ובתוכן מובלעות בקטן יותר מילות ההמשך, "**הוא אוצרי**".

מכיוון שהקשר שלי עם ר' יענ'קב מסתכם בהודעה כתובה אחת או שתים בשנה, מצאתי לנכון לכתוב לו הודעה של **הכרת הטוב** עם כמה מילים חמות על **העיצוב היעיל והמוצלח**.

חולפת דקה ואני מקבל תשובה:

"**איך ידעת שאני יושב ברגעים אלו ממש וכותב סיפור לביטחוני?** " לא ידעתי.
לב מרגיש לב, גם **כשאלפי קילומטרים** מפרידים ביניהם.

הכולל שנקצב בראש השנה

בסוף זמן הקיץ חשתי שמיציתי את עצמי בכולל שבו אני לומד, ופשוט נשארתי ללמוד בבית. כמובן שזהו מצב שאינו "לכתחילה". בראש השנה ביקשתי בתפילה מהשי"ת שיכוון את דרכי לכולל שאצליח בו.

בכוללים פה בלונדון מקובל שגם אם אברך מתקבל לכולל - בשלושת החודשים הראשונים הוא לא מקבל מילגה, אבל ביקשתי מהקב"ה מעומק הלב שאני רוצה להמשיך ללמוד בכולל, כי בלי זה אני אתנתק ממקור החיות הרוחני שלי. הבקשה שלי היתה באמת מעומקא דליבא וברצינות רבה.

הזמן התחיל, ובתחילת השבוע ועדיין **לא היה לי כולל**. אם למצוא כולל כאן זו משימה קשה, על אחת כמה וכמה אחרי שכבר התחילו את הזמן, **זה היה ניסיון קשה וגם רעייתי שתחי' הייתה ממש כאובה מהמצב, אך אני אמרתי לה שאני בטוח שאמצא כולל ממש בקרוב, התפללתי, והקב"ה ישלח את עזרתו.**

ביום חמישי האחרון החברותא שלי מהכולל הקודם - שגם הוא יידיד משותף שלנו **מתקשר אלי ומספר לי שגם הוא התחיל כולל חדש, והוא רואה שיושב שם אברך בלי חברותא, ומציע שאני אנסה להתקשר אליו. עשיתי כעצתו, התקשרתי אל האברך הבלתי מוכר והוא אמר לי שהוא אכן מחפש חברותא, והוא ינסה לבקש מראש הכולל לקבל אותי לכולל, כדי שאהיה לו לחברותא.**

ואכן כך הוה. הוא מתקשר אלי ומבשר לי שראש הכולל אישר שאני יוכל להגיע מיום שני הקרוב, ולא זו בלבד, אלא שאני אקבל מילגה כבר בשבוע הראשון! ואכן אני לומד בכולל כבר מיום שני וקיבלתי מילגה כבר השבוע.
בשונה מהנהוג בארה"ק משלמים כאן **כל שבוע**, ולא פעם בחודש.

צאו וראו כמה גדול כוחה של תפילה פשוטה, בלי פרוטקציות ותחנונים!

סיפור נוסף שאירע עמי:
בתקופת הפסח הייתי שרוי בדאגה של ממש. באנגליה הממשלה מסייעת למשפחות בתשלום שכר הדירה, שמחירו גבוה מאוד. הסיוע הזה חיוני עבורי, ובלעדיו **אין לי מאין לשלם את השכירות**. לדירת שתי חדרי שינה המחיר הוא 2200 פאונד שזה שווה ערך **לכ10.000 ש"ח לחודש**. קיבלתי הודעה שהרשויות **פתחו בבדיקה מקיפה של זכאותי**, דרשו ממני דפי בנק והסברים על העברות כספיות שונות, והיה חשש ממשי שהסיוע ייפגע. הייתי מודאג ביותר ממה שצופן לי העתיד.

כיון שכך, ביום ג' אייר, יומא דהילולא של הרה"ק רבי **ישעיה'לע מקרעסטיר** זי"ע, קמתי ונסעתי לציונו הק' שבהונגריה. יחד איתי נסעו עוד שני אברכים, אחד מהם עבר בדיוק כמוני **בדיקה של הרשויות** בנוגע לתשלומי הסיוע שהוא מקבל, וחשש מאד מהתוצאות. האברך השלישי מצוי היה בעיצומו של משפט בבית המשפט באנגליה בעניין דירה, ונראה היה על פניו כי המצב אבוד ועתיד להגרם לו **הפסד כספי עצום**.

נסענו שלשתנו לקרעסטיר, כשכל אחד נושא בלבו את משא דאגתו ומצפה לישועת ה'. כשהגעתי לציון, זכיתי לסיים שם את כל ספר התהילים, ושפכתי את לבי בתחנונים לפני הקב"ה, שיעזור לי שהבדיקה תסתיים לטובה - ושלא אפסיד את הסיוע הנחוץ לי כל כך לתשלום שכר הדירה.

כעבור יומיים בלבד, ביום ה' אייר, בחסדי השי"ת זכיתי לישועה גדולה! קיבלתי הודעה רשמית שהבדיקה הסתיימה, **ושאין שום שינוי בתשלומים שאני מקבל**! אבן כבדה נגולה מלבי.

אלא שהסיפור לא נגמר כאן. בתוך שבוע בלבד מהנסיעה לקרעסטיר גם שני האברכים האחרים נושעו. לאברך השני **סגרו את הבדיקה**, וגם הוא נושע מהדאגה שריחפה מעליו. והאברך השלישי, שהיה בעיצומו של משפט על הדירה, קיבל **פסק דין חד-משמעי מבית המשפט - לטובתו** נסענו שלושה לציון הקדוש ביום ההילולא, כל אחד עם צרתו ודאגתו, ובתוך שבוע נושענו וסרה דאגתינו!

ט"ו חשון תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.
~~~

בס״ד

״יאור שרה״

ע״ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז״ל

עלון מס׳ 1114

זמני כניסת השבת

נתניה

הדלקת נרות: 16:30

צאת השבת: 17:29

ר״ת: 18:03

פרשת וירא - ״שערי דמעה לא ננעלו

על הפסוק בפרשתינו **״ותשב מנגד ותשא את קולה ותבך״** (כא, טז) כתב בספר ״העמק דבר״ עוד הפעם להורות שנתרחקה (הגר) יותר ממטחווי קשת באשר ביקשה לבכות בקול ולא רצתה שישמע הילד בכייתה, שזה קשה לחולה בין אם עומד להבריא בין אם עומד למות, על כן התרחקה עוד.

האלשיך הקדוש זצ״ל מביא פירוש מפתיע למעשיה של הגר המשליכה את בנה תחת אחד השיחים כשהיא רואה אותו גווע בצמא: הרי הגר הייתה נביאה שגדלה בבית אברהם, שהיה עמוד החסד, אם כך בוודאי למדה ממעשיו הגדולים, ולכן קשה שבעתיים כיצד לא ישמה מידתו זו של אברהם כדי לרחם על בנה? אלא שהגר התרחקה כדי... להתפלל. כל תפילתה הייתה למען הילד – ״אל אראה במות הילד״.

והנה זה ידוע כי כוחה של תפילה עצום רב והוא לאין ערוך. התפילה היא מטה עוז ביד כל אדם, וכל שישים מבטחו בו יתברך כן יעלה וכן יצליח. וכן כתב רבינו הרמב״ם (הלכות ברכות פרק י׳) ״כללו של דבר לעולם יצעק אדם על העתיד לבא רחמים וייתן הודיה על מה שעבר ויודה וישבח כפי כוחו, וכל המרבה להודות את ה׳ ולשבחו תמיד הרי זה משובח״. הרי שהתפילה-הבקשה צריכה לבוא מכל הלב ועם כל העוצמה, זו הכוונה במילה ״יצעק״. ואז, מובטח האדם שיוושע, כמו שנאמר (תהלים פרק יח פסוק ד) ״מהולל אקרא ה׳ ומן אויבי אושע״. ללמדנו, שאל יתייאש האדם מן הרחמים, וידפוק על דלתי מרומים, כמו שאמר המשורר ״דלתי מרום לא ננעלו״ (המקובל רבי שלום שבזי זצ״ל, גדול משוררי תימן), ושלכל פעולה צריך האדם לסמוך תפילה, ולחזור ולהתפלל – עד שיוושע! וכך גם נאמר במדרש (פרשת תצוה) שכלל ישראל אמרו לקדוש ברוך הוא אחר החורבן שלא נשאר להם כלום, אין להם לא קרבנות ולא תורה, הם הרגישו יתומים, כאשר לדעתם לא נותר להם קשר עם הקדוש ברוך הוא. מה אמר להם אז הקדוש ברוך הוא? ״בכו והתפללו לפני ואני שומע תפילתכם״. לא תפילה רגילה, אלא בכו לפני, זה פורץ את הכל, שערי דמעות לא ננעלו, ואז אדם מרגיש קירבת ה׳, הוא מרגיש שייכות, הוא מרגיש שהוא לא איבד כלום.

והנה, כל זמן שהיה לנו את בית המקדש – בית אלוקים, וזה ״שער השמיים״ – השער היה פתוח, והקדוש ברוך הוא שמע תפילות עמו ישראל, ללא אמצעי, וללא אף מלאך. אולם בעוונותינו, כך מובא (בבא מציעא נ״ט:) שמיום שחרב בית המקדש, ננעלו שערי תפילה, שכן השער להגיע ישירות לקדוש ברוך הוא, עבר רק בבית המקדש עצמו, אבל משחרב בית המקדש, התפילה עולה על ידי מלאך, ולא כל תפילה זוכים שיקחוה. אך מכל מקום, שערי דמעה לא ננעלו, ומדוע? בספר ״תועפות ראם״ (פרק כג) מבאר: בשעה שהקדוש ברוך הוא ״הבדיל בין מים למים״, רעשו המים התחתונים: למה נגרע חלקנו, שאותנו ריחקו, בעוד המים העליונים נשארו קרובים לזיו השכינה? והרימו המים התחתונים את גליהם. פייס אותם הקדוש ברוך הוא ונתן להם מצוות ניסוך המים. שכן רק את המים התחתונים יעלו על גבי המזבח, ולא זו בלבד, אלא גם מלח (שנמצא במים), עולה תדיר על גבי המזבח, שנאמר ״על כל קרבנך תקריב מלח״. אמרו (המים התחתונים) לקדוש ברוך הוא: ומה יהיה לאחר חורבן בית המקדש? ענה להם הקדוש ברוך הוא: במקום המים והמלח שעל המזבח – יש תחליף: דמעותיו של אדם, שהן מים עם מלח – כח עצום יש בהם שפורצים את כל הדלתות, עד שמגיעים לכיסא הכבוד! כמו קרבן וניסוך המים! וכן כתב האבן עזרא בשירו (לך א-לי תשוקתי) ״אנסך את דמעי לך״. נתן בידינו הקדוש ברוך הוא אמצעי מיוחד של דמעה ובכי, אשר ביכולתו לחולל נפלאות, לבקוע רקיעים ולהגיע עד כיסא הכבוד. **להבנת הענין נתבונן כי בעת גלוי הפניצילין, תרופת המחץ שבכוחה למגר חיידקי מחלות, אשר היו נחשבים עד אז כחשוכי מרפא, רעש העולם ורגש. עד לאותו יום, מתו מיליוני אנשים מזיהום חיידקי, או ממחלות, אשר גוף האדם לא הצליח להתמודד איתן בעצמו. ועובדת גילוי התרופה הביאה בכנפיה בשורת ריפוי והחלמה לחולים רבים, אשר רופאים נואשו מחייהם. המגיד הירושלמי, רבי בן ציון ידלר זצ״ל, הופיע באחת מדרשותיו כאשר בכיסו בקבוק פניצילין אותו רכש קודם לכן בבית מרקחת. דרשתו נסבה אודות כוחה המופלג של התפילה, אשר ביכולתה להפוך עולמות ולהציל חיים, תוך כדי דיבור הוא שלף את בקבוק התרופה, וקרא מנהמת לבו: רבותי, אכן כמה טיפות מחומר זה, בכוחן להציל חיי אדם, אך לא פחות מכך, כמה טיפות דמעות בשעת התפילה, יש בכוחן להציל חיים...**

וכן אמרו בענין זה מובא בדברי רבותינו (ברכות לב:) אמר רבי אלעזר מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפילה... ואף על פי ששערי תפילה ננעלו - שערי דמעה לא ננעלו שנאמר ״שמעה תפילתי ה׳ ושוועתי האזינה ואל דמעתי אל תחרש״. התפילה לא מתקבלת, ״שערי תפילה ננעלו״, אבל ״שערי דמעה לא ננעלו״. כשאדם מגיע לשערי דמעות יש כאן הבעה וביטוי של עצמת הכאב, הענין כל כך כואב לו עד כדי כך שהוא מגיע לשערי דמעות. במצב כזה אין מחיצות, אין חומת ברזל, שערי דמעה לא ננעלו, עם סדר כזה של תפילה אפשר לפרוץ כל דלת.

הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **סיפר הרב מנחם שטיין כי בפתח תקווה, בסמיכות לבית החולים ״בילינסון״, הקימה אגודת ״עזר מציון״ בית מלון לחולים שנקרא ״ארנית״, המיועד לחולים מכל רחבי הארץ, שצריכים להגיע לטיפולים בבוקרו של יום ומחפשים מקום שינה ללילה הקודם. באחד הימים הגיע למלון יהודי מסורתי מדימונה, אב לתאומים, אשר אחד מהם חלה לא עלינו. הילד הספיק לעבור כבר שני טיפולים, וכעת הוזמן לטיפול שלישי בשמונה בבוקר. בשבע בערב הגיע היהודי עם הבן, השכיב אותו לישון, והסתובב מעט בבנין. באחת הקומות הוא הבחין בבית כנסת, ועל אף שהיה אדם לא דתי החליט להיכנס. בית הכנסת היה חשוך כמעט לגמרי, רק נורות הזיכרון הבהבו מעט... התיישב לו היהודי ופתח ספר תהילים. החושך שסביבו והיותו לבדו בצרתו פתחו את הלב. הוא החל לקרוא מילה במילה, וחש כאילו כל מילה של דוד המלך נכתבה במיוחד עבורו ״ה׳ אלוקי, שועתי אליך ותרפאני, ה׳ העלית מן שאול נפשי חייתני מירדי בור...״. עד מהרה הגיעו הדמעות. הן הגיעו בשטף – אף אחד לא היה שם, כדי להתבייש ממנו. איש לא ראה. השעות חלפו, והיהודי שלנו יושב ובוכה ומנער את נפשו. לבסוף חש הקלה מסוימת, קם ויצא משם – והלך לישון. בבוקר ניגש עם הילד לקבלת הטיפול, ותחילה היה עליו לערוך בדיקה להערכת מצב, האורכת שעה. הוא ערך את הבדיקה וניגש עם התוצאות לפרופסור. ״לא יצא טוב״, מנענע הפרופסור בראשו, ״צריך לעשות את הבדיקה יותר טוב, תאמר להם שיעשו את זה על הגב...״. כעבור שעה, שב הוא עם התוצאות אצל הפרופסור. ״עוד פעם לא יצא טוב״, ממלמל הפרופסור, ״כנראה הילד זז... לכו שוב לבדיקה, הפעם תבקש צילום מן הצד...״. אך גם בפעם השלישית הייתה בעיה. לבסוף קם הפרופסור והלך בעצמו אל הרופא שערך את הבדיקה. בחוץ המתינו חסרי סבלנות האב והבן, האם לעולם לא יצליחו לעשות את הבדיקה כמו שצריך?... פתאום נפתחה הדלת. הפרופסור מסמן להם להיכנס ״יש לנו בעיה מסוימת״ – הוא אומר, מעט נבוך – ״אנחנו פשוט לא מאתרים את המחלה... הסתכלנו בתיק הרפואי שלו וראינו שהוא תאום מתוך שניים... אולי פשוט החלפת ביניהם, והבאת בטעות את הילד הבריא?״... כן, כזה הוא כוחה של תפילה מעומק הלב ובלב נשבר! התפילה מהווה אחד מיסודות האמונה – שכן נדרשים אנו לדעת ולהאמין, שבידי הבורא יתברך היכולת לשנות את מהלכי הטבע ולהפוך סדרי בראשית: להבריא**

חולים, לרומם נדכאים, להעשיר דלים ולתת לכל אחד ואחד די מחסורו אשר יחסר לו.

האדמו"ר רבי נחמן מברסלב זיע"א היה אומר "בצעירותי סיגפתי את עצמי בכל מיני סיגוף, אבל אילו הייתי יודע את כוח התפילה – לא הייתי מסגף את עצמי כלל, רק הייתי עומד ומתחנן לפני הקדוש ברוך הוא יומם ולילה – כי הכל תלוי בתפילה, ועל ידי התפילה ניתן להשיג הכל!!!" וכדאי לשנן ולהתחזק במימרא זו "**על ידי התפילה ניתן להשיג הכל!!!**

"המשגיח" רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה אומר אין התפילה תלויה במידת זעקת הפה אלא במידת זעקת הלב!". הזוהר הקדוש (בשלח) כותב, שהעצה היא לבקש את הבקשות מעומק הלב. עומק הלב פירושו לבקש בשיא ההתרגשות, לצעוק ולרעוד, לא לבקש באופן שטחי. כשאומרים "רחם על ציון כי היא בית חיינו" יש לחוש שאם אין בית המקדש אני פשוט מת! וכאשר כך מבקשים – הקדוש ברוך הוא נעתר לבקשה. הגאון רבי מרדכי דרוק הביא מעשה נפלא עד היכן מגיעה כוחה של תפילה, ומה העוצמה האדירה שלה כאשר בוכים לקדוש ברוך הוא ומבקשים ממנו מתוך בכי קורע לב, וכאשר הלב בוער, כל שערי שמים נפתחים לפניו אז בבת-אחת. המעשה הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **מעשה היה בר"מ (רב מחנך) בישיבה קטנה אשר בחן בחור שביקש להתקבל לישיבה. התרשמותו מן הבחור הייתה עמוקה. במהלך השיחה עם המועמד – התגלה הבחור כיודע ספר, בעל הבנה עמוקה ובעל סברה ישרה. תהייה קלה נוספת על קנקנו גילתה שמדובר בעלם חמודות, עדין נפש ובעל מידות מצוינות. בחור נפלא מכל בחינה. ככל שהתארכה השיחה ביניהם – הלכה התפעלותו של הר"מ וגברה. לילד כזה מתפלל כל הורה וכל מחנך. בישיבת הצוות, כאשר סיכמו כולם את התרשמותם מהנבחנים – לא הופתע הר"מ לשמוע שאף שאר הצוות התפעל כמותו מהבחור, וכאן הוא קם וביקש את רשות הדיבור. הייתי רוצה לספר לכם סיפור" – הוא אמר, וזהו סיפורו כפי שסיפר באותה ישיבת צוות: "בימי בחרותי, כאשר למדתי בישיבה – למד עימי בחור ממולח ביותר. בחור ירא שמים, למדן ונעים הליכות. רציתי מאוד ללמוד בחברותא עם הבחור הזה, ולא עבר עלי יום מבלי שנשאתי תפילה לקדוש ברוך הוא שיעזור לי להגשים את משאלתי. ואכן הקדוש ברוך הוא עזר – הפכנו חברים לחדר, נקשרו בינינו קשרים טובים, התחלנו קצת ללמוד יחד – ולבסוף היינו חברותא קבועה. לא היה מאושר ממני באותם ימים. "בעיקר למדנו יחד ב'ליל שישי'... שעות ארוכות, עד אור השחר – היינו יושבים, לומדים ומסכמים את כל החומר שנלמד בישיבה לאורך השבוע כולו. את 'לילות שישי' הללו לא אשכח כל ימי חיי. הם מהווים עבורי זיכרון מתוק, ודוגמא ללימוד המחיה נפש. והנה נפל דבר בשגרת הלימוד הברוכה שלנו: יום אחד גילה ידידי את אוזני, שהלילה הוא בא אי"ה בברית אירוסין. הייתי מלא שמחה בשמחת ליבו – מחד, ומלא צער על האובדן העתידי של הלימוד המשותף – מאידך. "לאחר נישואיו של חברי הטוב – התחננתי לפניו שנמשיך ללמוד ב'ליל שישי'. רעייתו נתנה את הסכמתה לרעיון, וכך מידי יום חמישי בערב הייתי בא לביתו, וביחד היינו צוללים אל תוך ים התלמוד. "באחד השבועות, משהגעתי לביתו כהרגלי, קרה דבר מוזר: דפקתי על הדלת – ולא הייתה תשובה. דפיקה נוספת – ואין תשובה. אמנם, מתוך הבית עלו רחשים, אך דפיקותיי החוזרות ונישנות לא נענו. אט אט התחזקו הקולות מתוך הבית, וכעת כבר יכולתי לזהות בבירור את קולו של חברי הטוב האומר תהילים ברגש, פרק אחר פרק. רעד חלף בי כשקלטו אוזניי בכי נורא המצטרף אל אמירת התהלים. "חששתי שידידי נמצא בצרה גדולה, שכן לא יכולתי להעלות בדעתי סיבה אחרת שתגרום לכך שהוא ימרר בבכי ויקרא תהילים בקול תחנונים, לפיכך מתוך חשש שהוא נמצא במצוקה אמיתית ואולי זקוק לעזרתי – לחצתי על ידית הדלת שלא הייתה נעולה, ונכנסתי אל הבית פנימה. "משהבחין בי החברותא שלי – הוא התעשת, קם ממקומו, הושיט לי יד ואמר "'מגיע לי מזל טוב, נולד לי בן!' "בשלב זה הייתי בטוח שהרופאים בישרו להורים הטריים בשורה קשה הקשורה ברך הנולד. שמא חולה הוא? או אולי חיי היולדת נתונים בסכנה? 'מה המצב?' – שאלתי בבהלה. האב הצעיר השיב: 'הכל בעזרת השם בסדר.' 'אז למה אתה בוכה?' – עדיין לא הבנתי. את התשובה שקיבלתי לא אשכח כל ימי חיי: 'מה פירוש למה אני בוכה? אני מתפלל לקדוש ברוך הוא שהרך הנולד יגדל להיות יהודי ירא שמיים בסתר ובגלוי, שתבער בקרבו אש התורה תמיד, ושיהיה תלמיד-חכם ועבד השם באמת!' "הילד הזה", - סיים הרב את סיפורו – "הילד הזה שעל עתידו שפך ידידי דמעות – הוא הבחור כליל המעלות אותו פגשנו כולנו היום..."**

וכן הוסיף וכתב בענין זה גם בספר חסידים: "יש אדם שאינו זכאי שיקבל הקדוש ברוך הוא תפילתו, אלא בעבור תוקף תחנונים ודמעות עיניו אשר תמיד בוכה ומתחנן, ואף על פי שאין בידו זכויות ומעשים טובים, מקבל הקדוש ברוך הוא תפילתו ועושה חפצו. הנה על הפסוק "ויסב חזקיה פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'" שאלו רבותינו (ברכות ו':) "מה הכוונה קירז?" אמר "רבי שמעון בן לקיש שהתפלל מקירות ליבו!". ופירש "העץ יוסף" דהיינו בכל ליבו. ומדוע? משום שנגזרה עליו גזרה מוחלטת שימות כנבואת הנביא ישעיהו ובכל זאת על ידי תפילה מכל הלב ודמעות שהוריד זכה ונקרע גזר דינו והתווספו לו חמש עשרה שנות חיים, שנאמר "שמעתי את תפילתך **וראיתי את דמעתך** והנני יוסיף על ימיך חמש עשרה שנה..." וכן מובא בזוהר הקדוש (פרשת שמות) "האי מאן דצלי ובכי וצועק עד דלא יכול למרחש בשפוותיה, האי צלותא שלמתא בלבא ולעולם לא הדרא ריקניא". כלומר, מי שבוכה ומתחנן בתפילתו ומוריד דמעות בתפילתו לקדוש ברוך הוא על צרתו, הרי שלעולם תפילתו אינה חוזרת ריקם. וכן כתב בעל "היערות דבש": "ואשרי למי שמתפלל בדמעות ובלב נשבר ונדכה כי תפילתו בודאי לא תשוב ריקם". אמרו רבותינו בעלי המוסר שהבכייה אינה מעידה על מצב של חולשה, אדרבא הבכייה מעידה כי האדם הגיע להכרה "שאני לעצמי מה אני" שפרושה התבטלות מוחלטת כלפי הבורא שהכל מאיתו יתברך. לשם הבנת הדברים, ניקח לזה דוגמא מהחיים, מה היא הדרך המובילה את האדם לזכות לתפילה אמיתית?! זוהי תפילה היוצאת ממעמקי הלב! ונשאל שאלה, שמעתם פעם תינוק שמתעורר, ומתחיל לבכות בשעה 3:00 בלילה? האם שמתם לב לדבר פלא? הוריו שמתעוררים מקול בכיו אינם רוטנים כלל על הטרחה שנגרמת להם עקב כך, אלא אדרבא הפוך, הם מקבלים זאת בהבנה גמורה, ומשתדלים כמה שיותר להעניק לו, להאכילו, להשקותו ולהרגיעו וכל זה מתוך רצון עצמי ואהבה גמורה ללא שום כפייה. וכעת ניקח דוגמא נוספת, כאשר הילד גודל קצת ועומד בכוחות עצמו, קורה שלפעמים הוא מתעורר באמצע הלילה וגם כן מעיר את הוריו לקול בכיו. האם גם אז הוריו קמים לעזרתו באותו חשק ורצון כפי שקמו לו כשהיה תינוק? וודאי שלא! ומסתבר שהוריו אף כועסים ורוטנים עליו שמטריח אותם וקמים אליו באי רצון ומחוסר ברירה. מה ההבדל? הרי בשני המקרים זה הבן שלהם שבוכה ומבקש מהם שיתנו לו אוכל ואם כן מדוע כשהוא תינוק הם עושים זאת מתוך רצון וחשק, וכאן לא? התשובה היא פשוטה, אז, היה זה בכי אמיתי ועכשיו זה בכי של פינוק בלבד. תינוק שבוכה הבכי שלו זה בכי אמיתי שמשדר מסר להוריו באופן ברור "אני תלוי אך ורק בכם ואם אתם לא תקומו להאכיל אותי אני אגווע ברעב"!!!

כן, גם אנו נקראים בנים למקום וגם כאן ישנם שני סוגים של בנים. יש אדם שמתפלל אל הקדוש ברוך הוא ומרגיש שאם הבורא לא ירחם עליו אין לו כתובת אחרת לפנות ובגלל זה הוא מתפלל בהתבטלות גמורה. תפילה כזו היוצאת באמת ממעמקי הלב כביכול מחייבת את הקדוש ברוך הוא לקום ולעזור לו כיוון שבלעדיו זה המתפלל יישאר מסכן ואומלל. אולם, ישנם בני אדם שאמנם הם מתפללים אבל תפילתם לא יוצאת ממעמקי הלב כלומר, הם לא מרגישים שחייהם ופרנסתם תלויים בקדוש ברוך הוא בלבד וזאת משום שעומדים לרשותם עוד אמצעים שיכולים לעזור להם כגון אמצעים כספיים, עבודה בחברה מסודרת וכדומה. ודבר זה גורם להם שיסמכו יותר על עצמם ולזה כיוון דוד המלך באומרו (תהילים פרק קל"א) "אם לא שיויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אימו" כלומר דוד המלך שאף להגיע ליד מידת ההתבטלות בעת התפילה והוא מדמה את זה כגמול (תינוק) שנמצא תלוי באימו ואין לו כלום משלו ואם היא לא תדאג לו אין שום אדם בעולם שידאג לו כמוה.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, על כוחן של דמעות, כאלה היוצאות מלב שבור ואשר בכוחן לבקוע שערים ואפילו כאלה הנראים לכאורה שמבחינה טבעית אין סיכוי שיפתחו אי פעם...

<u>פרק א'</u>

תחילת שנות הארבעים של המאה הקודמת.

שושנה בת השבע נעמדה על כסא עץ רעוע בעזרת הנשים בבית הכנסת הגדול, והציצה מבין חרכי הוילון לעבר הרב אביתר מלאכי שנשא את הדרשה השבועית שלו בבוקר יום השבת. איש נשוא פנים היה הרב מלאכי בן ה- 80, אשר העמיד את הקהילה היהודית באפגניסטן לשם לתפארת ולתהילה, ודרשתו היתה תמיד מרתקת ומשובבת נפש. הוא נהג לדרוש קרוב לשעה בעיניים עצומות. מאות אנשים וילדים צבאו על חלונות בית הכנסת והיטו אוזנם כאפרכסת כדי להרוות צימאונם ממילותיו המלטפות, הענוגות, והגדושות ביראת שמים צלולה. "רחל אמנו" אמר הרב בעיניים עצומות "בכתה. בכי נורא, דמעות ענקיות התגלגלו מעיניה הטהורות. בניה היקרים, עם ישראל, יוצא מירושלים הקדושה מארץ חמדת אבות אל גלות בלתי נודעת, אל דרך בת אלפי שנים של יסורים, רדיפות, שמדות, שכול ויתמות. אז היא בוכה, כי כל אמא בוכה על ילדיה, גם כשהם גדולים, גם כשחולפות מאות שנים, היא מרגישה שהם עדיין יונקים מטבורה. היא אמא, ואין אמא בישראל שלא מאמצת אל עצמה את מנהגה של רחל אמנו. מול נרות השבת בוכות האמהות שהבנים יהיו בריאים בנפש ובגוף, שילמדו תורה יפה, שיתנהגו בדרך ארץ, שתצלח דרכם. אלו דמעות של נצח, דמעות שסוללות דרך לנכדים לניניים ולבני הניינים עד סוף כל הדורות. הנה גם אנחנו כאן באפגניסטן, בגלות, שומרים על יהדותינו, על טהרת הבית ועל קדושת השבת, מכוח דמעותיהן של אמותינו הנאדרות בקודש. לבכות אמהות לבכות!!! להוריד דמעות בלי סוף על ילדיכן. בכינה מול הנרות, מול העיסה בהפרשת חלה, בתפילת שמונה עשרה, לבכות בצרה ולבכות בשמחה, כי הדמעות הללו מגיעות עד כסא הכבוד, ואבא שבשמים שומע, וזה נכנס לליבו, כי שערי דמעות לא ננעלו. ואז הקדוש ברוך הוא פונה אל האם, כל אם ואומר לה: "מנעי – קולך – מבכי – ושבו – בנים לגבולם". כן אמא, הבכי שלך מסוגל להחזיר הביתה ילד שהלך – חס ושלום לאיבוד. לבכות אמא לבכות!!!" סכר הדמעות נפרץ מעיניו של הרב מלאכי והרטיב את חולצתו הלבנה. שושנה הקטנה לא הסירה מבטה ממנו. "לבכות אמא לבכות" היא שיננה בקירבה מילים אלו והן נחרתו על ליבה חזק חזק. לבכות.

חלפו להן שלוש עשרה שנים. שושנה כבר אשה נשואה, אם לתינוק בן שלושה חודשים. שמו אביתר. על שם רב הקהילה הנערץ שנפטר לא מכבר שבע ימים ושנים. בעלה יהושע יומטוביאן היה מאחרוני תלמידיו, ואך טבעי הדבר שבנם הבכור ייקרא על שם הרב.

"עולים לארץ ישראל".

המילים הללו נאמרו בחשאי מפה לאוזן. מוכרים את הבית, את החנות, צוררים כמה צרורות של בגדים ובאישון לילה, בליווי מדריך טיולים אפגאני - משתף פעולה - מתחילים במסע ארוך ומפרך לעבר מדינת פרס. שם מחכים להם שליחי הסוכנות היהודית להעלותם על מטוסים, ומשם לארץ ישראל. מסע מתיש, בין הרים ובין גבעות וגאיות, מנסים לחמוק מעיני החיילים האפגאנים הקשוחים, פה ושם צריך לשחד שוטר, או מוכס, או אפילו קצין בכיר במודיעין. והנורא מכל, כנופיות הליסטים האורבות לשיירת היהודים ודורשות כופר "כסף, תכשיטים, או ילד". אם אין כסף, או תכשיט בעל ערך, הם חוטפים ילד מידי אחת האמהות, עולים על סוסיהם ונמלטים בחסות החשיכה אל הבלתי נודע. "לעצור!" נשמעה שאגה מקפיאת דם לעברה של שיירת היהודים התשושים. שושנה חיבקה חזק את בנה בכורה אביתר, וכיסתה אותו בשמיכת צמר עבה. הכסף והתכשיטים כבר אזלו. מה שנותר אלו מספר כיכרות לחם וכמה מימיות מלאות, והדרך לפרס עדיין ארוכה. "אין לנו כסף, אנא רחמו עלינו" התחנן הרב יוחנן רחמניאן, מי שנטל על עצמו את האחריות לשיירה. השודדים האכזריים פתחו את הצרורות ופיזרו אותם על הארץ. חטפו תיקים וחיטטו בהם. אין זכר לכסף, אין שריד לתכשיט. בדיוק באותן שניות אביתר הקטן פרץ בבכי. ראש השודדים הרים פנסו לעבר שושנה הנרעדת. הוא סימן לאחד מעוזריו, והלה ניגש וחטף באכזריות את התינוק מידי האם. "למה! למה!" זעקה שושנה "החזירו לי את הילד, אני מתחננת... למה!". הזעקות הללו נבלעו בערפילי הלילה הצונן, ונספגו לתוך מצוקיו התלולים של הוואדי, חלק מהן הידהד בחזרה. בדהרה, תוך צהלת סוסים צינית נעלמו הליסטים עם התינוק בידיהם אל הבלתי נודע. שושנה היתה שבורה ורצוצה, הבכי לא פסק שלושה ימים ושלושה לילות, מאנה להינחם. כפופה ושבירית היא שרכה רגליה, מבטה לח ונוגה תקוע באדמה, לא קשובה. "מי יודע מה עולה בגורלו של אביתר בני הרך..." הרהרה "השודדים הללו גויים ערלי-לב, האם חלילה הוא יגדל בינותם ויהפוך לתינוק שנישבה ללא תורה ללא מצוות...?" בכי תמרורים. אחרי שלושה ימים של שתיקה והרעבה עצמית התמוטטה והתעלפה האם "השכולה", מבלי בנה היא יושבת. בעלפונה על סף המוות היא רואה לנגד עיניה את עצמה כילדה בת שבע ניצבת על כסא רעוע, ומביטה דרך חרכי הוילון בעזרת הנשים ברב האהוב כל כך אביתר מלאכי. עיניו עצומות ושפתותיו דובבות בקולו המלטף והמחייה: "כן אמא, הבכי שלך מסוגל להחזיר הביתה ילד שהלך – חס ושלום – לאיבוד. לבכות אמא לבכות" זעק הרב כנגד שושנה הילדה "עד שהריבונו של עולם ישמע את נישגבות תפילתך ויאמצה אל ליבו, כי שערי דמעות לא ננעלו שושנה, לא ננעלו... ואם ירצה השם את תכף תשמעי אותו אומר: מנעי קולך מבכי שושנה בתי היקרה... עוד ישוב בנך לגבולו...". דקות ארוכות נמשכו נסיונות ההחייאה של שושנה עד שפקחה את עיניה. "את חייבת לשתות ולאכול" ציווה אותה בעלה. שושנה הרגישה לפתע שכוחות עלומים נמסכים באבריה הסדוקים, וליבה החל לפעום בנמרצות. היא שתתה, אכלה פת לחם, ברכה ברכת המזון, הזדקפה והרימה עיניה השמימה. כל בני השיירה הביטו בה משתאים, זו לא היתה שושנה השבירית, העוצמה שנמסכה עליה ממרומים שיוותה לה דמות זוהרת, הילה מלאכית נסוכה על עיניה. "ריבונו של עולם, אבא שבשמיים" היא הגביהה שתי ידיה בתחינה למרומים "אני מתפללת לפניך, אני מתחננת, ואני גם בטוחה שתחזיר לי את בני אביתר בריא עד אלי, עד לזרועותי, אין לי ספק אבאל'ה שעוד אחבק ואנשק את אביתר ואזכה לראותו ילד חמד, בן תורה, קדוש וטהור כמו הרב אביתר מלאכי זצ"ל שהוא קרוי על שמו... אני מבקשת, ריבונו של עולם, חוזרת ומבקשת שתביא אותו עד אלי, מבלי שאצטרך לחפשו, לשרך רוגליים... אני מבטיחה להתפלל כמו רחל אמנו, כמו כל אמא יהודיה שלא חוסכת דמעות... אמא שושנה תבכי, אמא תבכי!..." ובכי ארוך שטף את פניה...

בני השיירה נרעשים וכואבים הביטו בה ברחמים גלויים ונדו בראשם זה לזה כאומרים: "כנראה נטרפה עליה דעתה... כנראה". יומיים אחר כך הם עלו למטוס. שושנה ללא אביתר, שנותר הרחק מאחור בארץ חורשת רעה.

<u>פרק ב'</u>

החיים בארץ ישראל של שנות הארבעים המוקדמות לא היו חיים קלים. קליטת העולים לא היתה מאורגנת, רבים נפלו בין הכיסאות, משוטטים בין עיר למושב, בין עיירה לקיבוץ, מחפשים ומשוועים למשענת, לפת לחם, לקורת גג. וברקע הטרור. המחתרות העבריות אינן מניחות לצבא הבריטי, פיגועי ירי, מטעני חבלה, מעצרים. הערבים בליבוי יצרים של ראשיהם מפגיעים ביהודים, ובתווך הבריטים שלבם נוטה לתמוך בערבים, אך הפוזה של מעצמת-על שקיבלה מנדט ל"סדר את העניינים" מעמידה אותם כשגרירים לא מוצלחים. בדרך לא דרך מגיעים מרבית בני השיירה האפגנית לעיירה דרומית בנגב ותוקעים יתד על רקע מדבר צחיח ושומם שיש בו יותר יללות תנים מאשר כוכבים, שיש בו צנע ומחסור ויותר שמחת-חיים. מכאן, מן הנוף המשמים הזה צריך לבנות חיים חדשים ומאושרים. בארץ ישראל, הארץ שכה השתוקקו אבותינו להגיע אליה במסע הגלות המתיש, שסופו עדיין לא נראו באופק. מסע של סבל, מכאוב, שכול, ואין סוף דמעות, אבל תכליתו היא אמונה תמימה באבינו שבשמים, שדבריו עדיין תלויים בחלל העולם ונשבעים למי שעדיין שומע "...יש שכר לפעולתך, רחל האם היקרה, ושבו בנים לגבולם". כן, מבטיח הקדוש ברוך הוא "סוף הכבוד לבוא, עוד מעט קץ הגלות ופתיחת שערי הגאולה אליהם תכנסו נרגשים ושוחקים, ואקבץ את כל הנידחים וכולם ישובו בריאים ושלמים לביתם". הרב יוחנן רחמניאן נוטל על עצמו להמשיך ולהנהיג את קהילתו הקטנה, והוא נוסך בהם פעם אחר פעם את תקוות הגאולה. "נכון, עדיין קשה, עול הקיום כבד על צווארנו, אבל אנחנו בארץ הקדושה, פלטרין של מלך, וכאן להבדיל מארץ מוצאינו אפגניסטן, כאן כל מצווה היא יהלום בכתרו של המלך, כאן כל שבת שנשמרת היא כמו שירה מזוככת של מלאכי השרת החופפת שבעה רקיעים. כאן אנחנו צמודים לחיבוקו האוהב יותר של אבא שבשמים. כאן בארץ אבותינו, הוא מנשק אותנו, בבחינת

ישקני – מנשיקות – פיהו – כמו בנים שאבדו להם אי שם, אבל ברחמיו כי לא תמו הם שבים הביתה...".
ומעיניה של שושנה יומטוביאן – מעזרת נשים – זולגות דמעות-ענק, בנה הקטן אביתר נחטף מידיה ועדיין לא שב. מאז אותו יום מר ונמהר כאשר אחד השודדים גזל את העולל בן שלושת החודשים מידיה, חלפו כמעט שמונה שנים. נולדו לשושנה עוד חמישה ילדים בארץ ישראל, שני בנים ולאחריהם שלוש בנות. כולם בריאים, כולם מבורכים, כולם עושים רצון קונם, ילדי חמד השובים ביופיים ובאצילותם את כל רואיהם. אך שמחת החיים של ילדיה שנולדו כאן בפלטרין המלך, איננה מצליחה לסדוק את שריון האבל הפנימי של אמא שושנה, הממאנת להתנחם.
שושנה ממעטת לדבר. היא חיה בתוך עולמה הפנימי, ובכל צעד ובכל שעל היא משוחחת עם אבא שבשמים, ומזכירה לו את יגונה. "אבי שבשמים, אני יודעת שאתה שומע ומאזין לתפילותי, שוקל וסופר את דמעותי שהם כמו ים שאין לו סוף. שנינו במצב דומה. גם אתה ריבונו של עולם, כמו אב שכול, שהרי בניך גלו מעל שולחן אביהם, ואתה מצפה מתי ישובו, מתי ישבו שוב סביב שולחנך כשתיליך זיתים, וישוררו לך, ויאירו פניהם אל מול זיו שכינתך. אתה אבאל'ה בוכה עליהם כמעט אלפיים שנה, ובוודאי כאבך ויגונך גדולים משלי. אבל אני בתך הקטנה, אמנם זכיתי לחסות בארץ הקודש בצל שכינתך, אבל מבלי בני בכורי שאבד לו אי שם בארץ זרה, מבלי להותיר עקבות, מבלי סימן חיים. וליבי – אבאל'ה – נקרע ושסוע מן העובדה שהילד שלנו אביתר, שהורתו ולידתו בקדושה ובטהרה, גדל אולי בחברתם של ערלים צמאי דם, וזוהי לא רק גלות, זה אסון נורא שנשמה קדושה נופלת חלילה לעמקי הקליפות על לא עוול בכפה..." דמעות של אמא.
"אני מבקשת ומתחננת אבא, שתחזיר את בננו האובד עד לזרועותי, שאחבקו ואנשקו. עלי מוטלת חובת התפילה והדמע, ועליך אבא יקר יש חובה לומר לי "אמאל'ה, בתי היקרה, ושב אביתר לגבולו, לביתו".
התפילות הללו בנוסח כזה או אחר, חזרו על עצמן כמה פעמים ביום, אבל הדמעות הן אותן דמעות ממש.
עברו תשע שנים.
שרה לויאן, חברתה הטובה של שושנה יומטוביאן נסעה באחד הימים לציונו של רבי מאיר בעל הנס בטבריה. אחרי תפילת מנחה בציון וקריאת ספר תהילים שלם להצלחת עם ישראל ולשובו של אביתר החטוף לחיק משפחתו, היא פנתה עם כמה מחברותיה לחמי טבריה. שם בכניסה היא הבחינה במשפחה חביבה – ברוכת ילדים – שישבה על ספסל בסמוך לכניסה וסעדה את ליבה. בין הילדים בלט ביופיו ילד כבן 10, פניו אצילות, עיניו מאירות, ותווי פניו דומים להפליא לפני ילדיה של שושנה יומטוביאן... היה זה דמיון מפליא... שאי אפשר לטעות בו. שרה פנתה לאם המשפחה "צהריים טובים, יש לך ילדים מקסימים ממש, האם כולם ילדייך... או שמא גם של אחיותיך...".
"ברוך השם, כולם ילדינו שיהיו בריאים..." השיבה האם "כולם בניו של מלך מלכי המלכים...".
"מאיפה עליתם לארץ?". "לפני שנה עלינו מאפגניסטן" השיבה האם. שרה, לא יכלה להסיר עיניה מהילד עדין הנפש שישב על הספסל, אחז בידו תפוח עץ, ועיניו תקועות בשחקים. "הוא הבן של שושנה... אין לי ספק..." הרהרה, ועשתה מעשה. היא רצה בזריזות במעלה הארוך לכוון ציונו של רבי מאיר. שם היא נזכרה, ניצב ג'יפ של הצבא הבריטי ובו חמישה חיילים. "סליחה שאני מפריעה לכם" אמרה "אבל כאן בחמי-טבריה נמצא ילד שנחטף לפני תשע שנים כתינוק קטן מאמו באפגניסטן... הוא נעלם כל אותם שנים, ואין לי ספק שהוא חי, ונמצא כרגע בחיק משפחה הסועדת לבה סמוך לחמי-טבריה. אני מבקשת שתבדקו את הדבר... מדובר בבן של חברה שלי אשר אינה מתנחמת...". לא יאומן כי יסופר. החיילים הבריטים היו קשובים למילים שיצאו מלב דואג, הניעו את הג'יפ ופנו לחמי טבריה. אב המשפחה יהודי ירא שמיים כבן 55 נקרא לחקירה, ואכן תוך דקות ספורות הודה. "אומנם כן, הילד משה איננו בני יוצא חלצי. לפני כתשע שנים בהיותו תינוק בן מספר חודשים הגיע אלי שליח אפגני מטעם כנופיית ליסטים, והציע לי אותו למכירה. הוא אמר שהוא ילד יהודי שנחטף לא מכבר מאם יהודיה שנמלטה מהמדינה. ראיתי שהוא מהול ושילמתי עליו כמה מאות מטבעות, וכך פדיתי אותו מידי הליסטים, ומאז הוא גדל אצלנו כילד שווה בין ילדינו... אבל אני ורעייתי נשמח שהוא ישוב לחיק הוריו האמיתיים... הוא ילד מיוחד במינו, עדין נפש, אציל במידותיו... מלאך".
למחרת היום.
ענן האבק שהעלה הג'יפ הבריטי בפאתי העיירה הדרומית, היה גבוה מתמיד. שושנה הביטה בג'יפ הדוהר, שנעצר סמוך לביתם הדל. מן הג'יפ ירדו שני חיילים בריטיים, יהודי ירא שמיים, וילד כבן 10. שושנה לא טעתה, זה אביתר!!! אין ספק זה הוא. הוא דמה בתווי פניו האצילות לשני אחיו הקטנים יותר, גם הליכתו היתה כשלהם, ראשו מוטה כלפי מטה ועיניו ביישניות. היא יצאה החוצה במרוצה וצעקה או זעקה, או איך שתרצו, מהנקודה הכי בוערת של האם היהודיה: "תודה אבאל'ה תודה שהחזרת את אביתר אלי, הביתה...".
היה זה חיבוק ארוך ומרוגש שאין לו סוף, ואם מישהו יודע להבחין במדבר בוכה, אין ספק שהיה מבחין בדמעותיו של הנגב חורשות תלמים.
עשר שנים אחרי, דקות ספורות לפני שנערכה חופתם של אביתר יומטוביאן עם בחירת ליבו, קראה שושנה לכלתה העתידית, אימצה אותה אל ליבה ואמרה לה: "כלתי הנפלאה, אני נותנת לך את בני בכורי אביתר, שהוא בחור לתפארת, הוא כולו עשוי מדמעות של אמא... קחי ממני עצה קטנה, עצה של אם יהודיה, תבכי רבות על ילדיך, תבכי ותבכי, כי לדמעות הללו יש כוח להחזירם, לגדלם, להצמיחם לאילנות מפוארים... ואני יודעת על מה אני מדברת...!".

אחים יקרים!

הנה זה ידוע, כי מאז שחרב בית המקדש, תפילות ישראל ממלאות את מקום הקרבנות, וכמאמר הנביא (הושע פרק יד פסוק ג) "ונשלמה פרים שפתינו". אולם, כאשר נתבונן נמצא, כי בדרך מופלאה אנו ממלאים מזה דורות אחר דין מדיני הקרבנות, בתפילותינו. "על כל קרבנך תקריב מלח" נאמר בכתוב (ויקרא פרק ב פסוק יג), ודמעותינו המלוחות, המלוות את תפילותינו, משמשות במקום המלח שהוקרב על הקרבנות. כח גדול ועצום ניתן בידינו, כוח שאין דומה לו בעולם כולו, הלא הוא כוח התפילה והשיחה לפניו יתברך. ומהו הרווח הגדול ביותר שהאדם מרוויח מן התפילה? קירבתו אל הבורא יתברך! "ואני קירבת אלהים לי טוב" אמר דוד המלך (תהלים פרק עג פסוק כח), ומה שכר יבקש עוד האדם אחר שזכה לחוש ולו במעט את קירבת הבורא ולהידבק בו? וכך פירש המלבי"ם את הפסוק (תהלים פרק סג פסוק ד) "כי טוב חסדך מחיים, שפתי ישבחונך": העובדה כי שפתי ישבחונך וישאו תפילה לפניך, חשובה בעיני כחסד עליון ואדיר, חסד אשר הוא טוב מן החיים עצמם. אשרי הזוכה לאחוז באומנות מופלאה זו, אומנות התפילה. אשרי הזוכה לעמוד ולהתחנן לפני הבורא כתינוק לפני אביו, שהרי עושה כן, מובטח לו שייענה. בכל עת צרה וצוקה, כאשר ליבו של האדם מר עליו וקשיי החיים מעיבים על שמחתו, עליו לדעת כי אב רחום לו בשמיים, הממתין לתפילתו וזעקתו כדי להשפיע עליו טובה וברכה, לטוב לו כל הימים, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בבורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת - וירא - ה'תשפ"ז

כי נח נפשיה שבק קבא דמוריקא

סיפור א': רבי יוסף שלמה כהנמן הגיע בעיירה ראדין, לביקור אצל הסבא קדישא, החפץ חיים. ביקור זה התארך לתקופה של יותר משנתיים ימים... ולא בכדי". " כשנכנסתי לחדרו, ביקשה הרבנית שאמתין מעט עד שהחפץ חיים יכנס לחדר. בעודי ממתין, שמעתי מן החדר הסמוך קול בכי קורע לב...

נזדעזעתי, מה אירע כאן? הבכיות התגברו, ופליאתי גברה; מה גם שלא ראיתי אצל הרבנית כל התרגשות. פניתי לרבנית ושאלתי אם קרה משהו, והיא השיבה לי: "יש אשה המקשה ללדת, וצריך לבקש רחמים בעדה!"

התרגשתי מאוד, עד שדמעות עלו בעיני; ועל אתר גמלה בלבי ההחלטה: "לא אעזוב את המקום הזה.

אם החפץ חיים מסוגל להתייפח בבכיות כאלה על אשה המקשה ללדת, לא אזוז ממנו!"

באותו מעמד שמע הרב מרבו החפץ חיים הסבר נפלא במה שנאמר במסכת גיטין

(מז.) על ריש לקיש: "כי נח נפשיה שבק קבא דמוריקא קרא אנפשי הועזבו לאחרים חילם". [בעת פטירתו מן העולם השאיר ריש לקיש אחריו קבש לכרכום, והוא הצטער על דבר זה והמשיל על עצמו את הפסוק: ועזבו לאחרים חילם - כלומר, במקום ליהנות מממונו בחייו, הוא משאיר אותו לאחרים.]

לכאורה, שאל החפץ חיים, אין הדבר מובן. מה רע בכך שמשאירים איזו ירושה לילדים, עד שצריך להצטער על דבר של מה בכך, שלא הספיק ליהנות ממנו!?

אלא, אמר החפץ חיים, ריש לקיש ידע להעריך את ערכו האמיתי של רכו שהאדם. האדם מקבל את רכושו מאת בורא העולם, כדי שזה ישמש לו לעזר ללימוד התורה ולעבודת השם. הרכוש המיותר - לא בחינם הוא בא לו. על כל פרוטה שיש לאדם, הוא מבזבז זמן ויגיעה. את הזמן המיותר הזה, את היגיעה המיותרת הזאת, היה יכול לנצל לעוד רגע של לימוד התורה, היה יכול לרכוש בהם עוד קצת יראת שמים - ועל כך נסוב צערו הגדול של ריש לקיש.

לאחר ששמע רבי יוסף שלמה את הדברים, גדלה התפעלותו עד מאוד. הוא ראה את הלב הגדול, שבוכה כילד קטן על צרותיו של הזולת; והוא שמע את הדקדוק של ניצול כל הזמן וכל הכוחות לתורה ולעבודת השם. ואכן, הוא נשאר ללמוד בכולל של החפץ חיים, יחד עם רבי אלחנן וסרמן, למשך שנתיים וחצי. כשהגיע לטלז', ביקש ממנו רבו, ראש הישיבה רבי אליעזר גורדון, למסור לו דברים ששמע מהחפץ חיים, ואז השמיע לו הרב את הדברים ששמע בעת ביקור והראשון.

התפעל רבי אליעזר מאוד, ושאל: האמנם כך אמר? ענה לו הרב כהנמן: "לא רק שאמר את הדברים; זה החפץ חיים בעצמו! (במחיצתם).

**** ****

מהנהגותיו של מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א במצוות כיבוד אב ואם

סיפור ב': בשנים עברו, נוהג היה מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א לנסוע פעם בשנה ללונדון לשהות יחד עם אמו משום "כיבוד אם". במשך שבוע שלם היה נמצא אצלה לשמש אותה, ולאחר מכן היה חוזר לארץ ישראל. כמו כן היה כותב לה מכתב פעם בשבוע, ואף שלא היה לו מה לחדש לה, מ"מ היה מחפש כל שבוע איזה עניין לכתוב לה כדי להחיות את רוחה.

לאחר פטירתה, נסע רבינו מארץ ישראל לונדון ללויה. כשהגיע לשם כבר אחזו באמצע הלוייה, ורבינו ניגש למיטת אמו ופרץ בבכי ואמר: "לא זכיתי לקיים כיבוד אם". [ובעניין זה יש לציין מה שהיה רגיל בפיו של רבינו, שהירושלמי מבאר את טעם הדבר שלאחר פטירת אביו ואמו צריך לקרוע הבגדים עד שיתגלה הלב, ולא כבשאר קרובים שמספיק בקריעת מלבוש עליון - משום שבפטירת אביו ואמו חיוב האבלות אינו רק משום היותם קרובים אלא זוהי אבלות נוספת על שאיבד מצוות כיבוד אב ואם].

מספר פעמים הגיעה אמו של רבינו לארץ ישראל והתארחה בביתו. וסיפרו בני רבינו כי עיניהם ראו ולא זר גודל פחדו ויראתו מכיבוד אם - כאשר היה מסתובב מפעם לפעם בסמוך לחדרה בשעות המוקדמות לפנות בוקר, ומצמיד את אוזנו לדלת החדר לשמוע אם יש שם קול

תזוזה, אולי כבר התעוררה והגיע העת לשמשה. ובהגיע העת ששמע קול רחש מהחדר, מיד קפץ כארי להגיש לפניה כוס תה. [ואף שלעצמו לא הכין מעולם כוס תה, ורק אשתו הרבנית ע"ה היתה מכינה עבורו, כאן לא הניח לאשתו ע"ה להכין].

את כוס התה היה מגיש לה במגש מיוחד של כסף שהרבנית ע"ה קנתה, ומלכתחילה סברה הרבנית ע"ה לייחד את המגש לכבוד חג הפסח, אבל רבינו שליט"א אמר שכבוד אמו עדיף מכבוד הפסח, וכדאי להוציא את הכלי היפה ביותר בבית כדי לשמש בו את האמא, ואשתו הצדקנית ע"ה הסכימה לכך בחפץ לב.

ובהגישו את כוס התה, לא הלך מיד בחזרה לחדר לימודו, אלא התיישב לשוחח עמה על הא ועל דא, וציינו הבנים כי מעולם לא ראו דבר כזה אצלו שיישב וישוחח שיחת חולין, אבל כבוד אמו שאני, וישב עמה זמן ממושך לשוחח – אמנם מיד כשיצא מחדרה, קפץ בזריזות וניתר לחדרו, ומיד השקיע עצמו בעולמה של תורה.

שח אחד מבני רבינו: דכירנא כד הוינא טליא, בהיותי ילד בן תשע, ציווני אבי מורי לעשות איזה דבר, ולא שמעתי בקולו. מיד נעמד אבי לידי והתחיל לקרוא בעל פה מילה במילה בקול בכי את לשון המשנה בפרק בן סורר (סנהדרין ע"ב). "ירדה תורה לסוף דעתו של בן סורר ומורה, שסוף מגמר נכסי אביו ומבקש למודו ואינו מוצא ויוצא לפרשת דרכים ומלסטם את הבריות", ובכה בדמעות ובכיות ללא הפוגות - הלא התורה אומרת "אינו שומע בקול אביו ואמו... ותפסו אותו" וגו', והרי כמה החמירה תורה על כיבוד אב. {ותוך כדי דבריו ניסיתי לומר לו שיותר לא אשוב לזה החטא לעולם, אבל הוא לא שמע כלל אלא המשיך לומר זאת בקול בכי כמה פעמים].

והוסיף בנו שליט"א: "זו היתה הפעם הראשונה והאחרונה שלא שמעתי בקולו, כי נכנס בי אז פחד הדין ויראת שמים מהו כיבוד אב". (גיליון מאמר שבועי ממרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א).

**** ****

<u>אם גם אתם חייבים לעזוב או-טו-טו את הדירה ועדיין אין לכם מושג לאן הסיפור המדהים הזה בדיוק בשבילכם אם גם אתם חייבים לעזוב או-ואת הדירה ועדיין אין לכם מושג לאן – הסיפור המדהים הזה בדיוק בשבילכם</u>

<u>סיפור ג':</u> תוך שלושה חודשים מהיום עליכם לפנות את הדירה!" - כך התקבלה ההודעה מבעלי הדירה השכורה בה התגוררנו.

שלושה חדשים נשמעים לכאורה כפרק זמן ארוך דיו כדי למצוא דירה חלופית, אלא שגמרנו אומר לרכוש דירה משלנו, ולא עוד – אלא בעיר אחרת בה גרים בני משפחה ומכרים רבים. דשחיפוש דירה בעיר אחרת לוקח יותר זמן, מכיוון שאי אפשר לקפוץ לרגע לראות דירה אלא צריך לרכז מספר דירות ורק אז לנסוע לראותן, כך שהחיפוש התמשך מעבר לרגיל.

חודש לפני תאריך הפינוי מצאנו דירה יפה, כמעט שחתמנו חוזה אלא שאז ראתה אשתי טיפוסים מפוקפקים מסתובבים בסביבה החדשה. חזרנו גם למחרת וראינו כי לא היה זה מקרה כלל, ואכן בסביבה מתגוררים טיפוסים שונים שאינך רוצה לגדל את ילדיך בסביבתם. אשתי הודיעה נחרצות כי אינה עוברת לעיר זו, כי לא שווה לה לגור ליד המשפחה והחברים אם זה בא על חשבון חינוך הילדים! שבנו אפוא לעירנו והתחלנו מחדש בחיפוש אחר דירה הולמת.

****

עמדנו כבר שלושה שבועות לפני הפינוי - ודירה אין.

בשעה אחת אחרי חצות הלילה, אחרי יום עמוס בעבודה ועמוס בסיבובים בין דירות שונות, מותש גופנית ונפשית, לא יודע לענות לאשתי ולילדיי להיכן נעבור ומתי - נטלתי לידי איזה ספר סיפורים שקיבלתי במתנה, התיישבתי על הכורסא ונשאתי תפילה חרישית שה' יאיר את עיניי בעניין הדירה.

פתחתי את הספר באקראי והתחלתי לקרוא את השורות שלפניי. נדהמתי. הרגשתי כאילו ה' מדבר אלי מתוך הספר! המשפט הראשון שנקרה לנגד עיניי היה: "אני לא דואג, יש לי אבא שמטפל בי"... ולא תאמינו - הסיפור נסוב על אברך שבעל הבית של דירתו הודיע לו כי עליו לפנות את הדירה בתוך... שלושה חודשים! ממש הרגשתי שמדובר בסיפור שלי.

הסיפור ממשיך ומתאר: מלאכת חיפוש הדירה התבררה כמסובכת כבר מתחילתה, שכן, האברך דנן עמד בפני כמה משוכות אותן היה עליו לצלוח. תחילה היה זה האזור אשר חייב להיות מתאים לחינוך ילדיו ברמת החינוך שהורגלו בה עד עתה, ובעניין זה לא הסכים כלל להתפשר. באזור זה לא היו כמעט דירות להשכרה, זה היה נתון שא"א לשנותו וכמו כן כל דירה שהועמדה להשכרה ביקשו עליה מחיר מפולפל, אשר היה הרבה מעבר ליכולתו הפיננסית. המפלט היחיד שנשאר לו היה בטחונו בה', הוא ידע שבכוח הביטחון יוכל לגרום להבאת כל דבר שהוא מעוניין בו...

בהמשך הובאו התלאות שעבר אותו אברך, כאשר המתווכים ייאשו אותו מלמצוא דירה בסכום שביקש, אך הוא מצידו דבק באמונה וביטחון בה', יום יום הקדיש זמן ללימוד שער הביטחון ועוד ספרים וחיזק את בני ביתו כי ה' לא יעזוב אותם ובודאי ימציא להם דירה נאה בסכום שיכולים לעמוד בו. המתח הגיע לשיאו כאשר נאלץ לעזוב לחו"ל בשבוע האחרון ואין כל דירה באופק, הבית ארוז ומוכן לפינוי אך לאן לא יודעים. והסוף הטוב - יומיים לפני המועד שב מחו"ל ובו ביום מצאו דירה מקסימה שזה עתה הוצעה בשוק, הדירה ענתה בדיוק על צרכיהם ותקציבם...

לאור הדמיון הרב בין הסיפור למציאות, חששתי כי משמים מרמזים לי כי את הדירה המתאימה אמצא רק יומיים לפני המועד האחרון לפינוי...

אנו עומדים כבר שבועיים לפני מועד הפינוי, ודירה אין. התקשרתי לחברת הובלות וסגרתי איתם על הובלה, בלי תאריך כמובן, כיוון שלא ידעתי לאן ומתי, רק ידעתי מהו המועד האחרון לפינוי.

מחמת הזמן הקצר שנותר הפצירו חברים שלא נחפש לקנייה כי אם להשכרה, מכיוון שאין סיכוי לרכוש דירה ולחתום חוזה בטווח זמן כה קצר, דבר הדורש לא מעט ימים עד שהכל מתעדכן ועובר בעלות. אבל גם זה לא שינה את המצב. בדקנו אין ספור דירות להשכרה ולא

עלה באמתחתנו דבר, נשאר רק להתחזק באמונה בה' שיחוס וירחם. חברים ומשפחה כבר הציעו לארח אותנו בביתם ביום הפינוי שהיה כה קרוב.

שלושה ימים לפני הפינוי, מתקשר מתווך ומציע דירה חדשה ויפה שעדיין לא אוכלסה ועמדה למכירה. הוא קבע לנו פגישה עם המוכר, משנפגשנו ראינו כי אנו מכירים זה את זה מכבר, וקבענו פגישה אצל העורך דין לחתימת חוזה. המוכר מצידו, בגלל ההיכרות שלנו הסכים כי אאכלס את הדירה תיכף עם חתימת החוזה, לפני התשלום על הדירה. הוא אף עשה מאמצים כבירים לקבל את המפתחות מהקבלן תוך יומיים, הליך שלוקח הרבה יותר זמן עד לסידור כל המסמכים.

במקביל התקשרתי לחברת ההובלות, אך הם כבר היו עם לו"ז מלא וגדוש. כל חברות ההובלות שהתקשרתי אליהן היו מלאות ולא היה להם זמן פנוי. נו, מובן שלהזמין הובלה לעוד יומיים זהמאוחר מאוד. רק בערב שלפני יום הפינוי, בשעה 10:00 בלילה התקשרו מההובלות שמצאו חלון של כמה שעות למחר להעביר את הדירה שלי. הסברתי להם שבשעה 2:00 בצהרים מגיעה ההובלה של הדיירים הנכנסים, והם השיבו כי יעשו כל מאמץ לסיים לפני שהם מגיעים...

את המפתח לדירה החדשה קיבלתי רק למחרת, בשעה שהמוביל שלי עושה את דרכו לדירתי הישנה הארוזה בארגזים, והדיירים הנכנסים כבר מעמיסים את תכולת דירתם על המשאית שלהם.

****

למרות הלחץ והבלגן מיהרתי למשרדי הרשויות לבקש שיחברו אותי למים, שכן אי אפשר להכנס לדירה ללא מים בברזים, מה שאומר שאי אפשר לשטוף את אבק הבנייה מהמרצפות ומי מדבר על לרחוץ את הילדים וכו'.

להפתעתי מצאתי את המשרד סגור עם מודעה כי היום ייפתח האגף בשעה שתים בצהרים. בשעה שתים בדיוק התייצבתי במשרד, שכבר היה מלא בממתינים. בהגיע תורי בקשתי חיבור למים. "מחר בבוקר תחובר", ענו לי. הסברתי שאני צריך את החיבור היום, אך הם השיבו כי אין סיכוי לחיבור היום ורק מחר בבוקר יחברו אותי.

פניתי למנהל, שניסה לשכנע את העובד שמחבר מונים לחבר את דירתי החדשה למים, אך הוא, בשל עומס העבודה שלו סירב בתוקף.

כמה וכמה פקידים ניסו לעזור לי, אך לשווא. לבסוף אמר לי אחד הפקידים כי רק הוראה מגבוה יכולה אולי להועיל, והפנה אותי למנהל המשרד. ניגשתי לאגף והתחלתי להסתובב בקומה בתקווה למצוא מזור, משהו משך אותי להיכנס לדלת מסוימת. נכנסתי ומצאתי עובד בכיר שמכיר אותי מבית הכנסת. החלפנו 'שלום עליכם' חם וידידותי והוא שאל למבוקשי. השבתי לו שאני צריך את האדם הממונה על חיבור המים, תיכף החווה באצבעו לעבר האדם שלידו ואמר: "הוא הבן אדם".

לא ידעתי אם אמר זאת בצחוק או ברצינות, אבל במצבי אין זמן לספיקות. פניתי לאותו אדם, והוא השיב את אותה תשובה, כי רק מחר בבוקר יחברו אותי. הסברתי לו את המצב, שרק היום קיבלתי את המפתח לדירה וכו'. הוא ביקש לוודא שאני דובר אמת, ואינני מבקש זאת רק על מנת לשטוף ולהכין את הדירה לעוד ימים מספר. והנה, באותו רגע קבלתי טלפון מההובלה שהם כבר בכתובת החדשה והדירה נעולה...

הטלפון הזה היה בדיוק ברגע הנכון. הוא הבין שאני דובר אמת ולא מהתל בו, על אתר שלף את הנייד ואמר את המשפט הבא: "את הדירה של... תחבר הרגע למים!". דממה שררה למספר שניות, ואז: "שמעת מה אמרתי? הרגע לחבר"! לא היה לי נעים לנצל את העובד, וניסיתי להציע שאפצה אותו ב100- ש"ח על הלחץ. כאן הוא כעס עלי מאוד ואמר שקוראים לזה שוחד ואף איים שיורה לו לבטל את החיבור. התנצלתי ומיהרתי לשוב לדירה החדשה כדי לפתוח את הדלת למוביל שכבר המתין לפרוק את תכולת הדירה בבית החדש.

כשהגעתי לבניין ראיתי את מתקין המונים יוצא מהבניין. הודיתי לו מאוד וביקשתי לשלם לו בכל זאת שכר טרחה. הוא סירב בתוקף להצעה ואמר: "אני לא יודע מי אתה ומה אתה, אבל בחיים שלי לא עשיתי כזה דבר ולא מתכנן בעתיד לעשות כזה דבר. אתה בר מזל"...

מדהים היה לראות את ההשגחה הפרטית גם בפרט הזה: בו ברגע שהמובילים שלי סיימו לפנות את הדירה הישנה - הופיעה משאית ההובלה של הדיירים הנכנסים!

****

בלילה, אחרי שהילדים כבר היו רחוצים ובמיטות הלכתי להתפלל ערבית. אחרי התפילה ניגש אלי יהודי מבוגר שעבר חיים לא קלים בלשון המעטה וביקש: "אתה יכול לעזור לי גם החודש"?

הבן אדם מעולם לא פנה אלי ולא ביקש, והפעם הוא מבקש כאילו שכל חודש אני עוזר לו. לרגע חשבתי לחמוק ממנו, מכיוון שיש לי במשפחה הקרובה אנשים לתמוך בהם, אלא שאז נזכרתי ב100- ש"ח שגם כך תכננתי לשלם לחיבור המים, אז למה לא לעזור לו בכסף שהיה אמור להגיע לעובד של העירייה?

שאלתי אותו אם מדובר בחשבון חשמל וכמה החשבון, והוא השיב שמדובר ב...חשבון מים!! שמאיימים לנתק לו.

בהתרגשות שלפתי את השטר שעמו רציתי לשלם עבור חיבור המים שלי, ונתתי לו אותם על מנת שלא ינתקו את המים שלו. (גליון קבלת שבת פר' מסעי פ"ב; הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה).

**** ****

חידוש שחידשה תורה בקנס

<u>סיפור ד':</u> בשעתו, עוד בלונדון, היה הגר"מ שטרנבוך מקורב להגאון הצדיק רבי שמואל רבינוב זצ"ל, תלמיד מובהק של ה'חפץ החיים' זצ"ל. לאחר מכן נפגש ושבת עמו פעמים רבות בבני ברק. בשנת תשכ"ד הודיעה אלמנתו לרבינו, שהיא שוקלת לפתוח כולל אברכים לעילוי נשמתו, ומבקשת שיעמוד בראשות הכולל.

היתה זו הצעה קוסמת. לא רק לשבת וללמוד וללמד בלי טרדה, שכן היא קיבלה על עצמה את העול הכספי, אלא שגם לא היו באותה עת אלא כוללי אברכים ספורים, והתמיכה הכספית בהם היתה זעומה, כך שכולל חדש ומבוסס בעיר התורה, היה אמור למשוך אליו את טובי האברכים.

בעוד הגר"מ שטרנבוך חוכך אודות ההצעה, נקרא בבהילות אל הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שגם אצלו למד בלונדון וחידש עמו את הקשר בעלותו לירושלים. רבינו תמה לפשר הזימון הבהול, ומיהר לבוא.

פתח הרב אברמסקי ואמר: "בעיר ראש העין הסמוכה לבני ברק, יש קהילה תימנית גדולה. יהודים טובים ששמרו על מורשתם בטהרתה למעלה מאלפיים שנה, ועתה הם שרויים בסכנה רוחנית נוראה. יש לחזקם ולאמצם, ואתה האיש! לכה ואשלחך אליהם, להקים שם כולל אברכים שיהיה מגדל אור לכל הישוב, ולפעול שם בקרב בני הנוער להצילם מציפורני הכפירה."!

שאל הגר"מ שטרנבוך: "והתקציב מנלן"?

אמר לו: "יהיה עליך להשיגו ..."!

כרעם דבריו נפלו על הגר"מ שטרנבוך כרעם ביום בהיר. אברך צעיר היה ולא הורגל בכגון דא. ענה הרב אברמסקי ואמר: "אספר לך מעשה שהיה!

"ה'חפץ חיים' יסד את ישיבתו בראדין, והעמיד בראשה את חתנו הגאון הצדיק רבי צבי הירש לוינזון זצ"ל. מפיזורה של ישיבת וולוז'ין, אסרה המלכות הרשעה ברוסיה על קיום הישיבות, מכיון שלא הסכימו להכליל לימודי חול. עד ארבעים תלמידים אין זו ישיבה, אלא התכנסות לשיעורי תורה. מארבעים ומעלה - עוברים על החוק".

"הממשלה היתה שולחת מפקחים שישגיחו על קיום החוק. כשהיה הפקח מגיע מזעיקים היו את ראש הישיבה שהזמינו למשרדו, מזג לו כוס משקה חריף ושוחח עמו ארוכות. בינתיים היו התלמידים נשמטים מהיכל הישיבה. לבסוף התלווה ראש הישיבה אל המפקח. נכנסו לבית המדרש, והמשקה החריף פעל את פעולתו. הוא ספר את הנוכחים, היו פחות מארבעים, והכל בא על מקומו בשלום". "

פעם הגיע המפקח. ראוהו מתקרב ומיהרו לומר לראש הישיבה, כדי שיצא לקראתו ויזמינו למשרד. אבל רבי צבי הירש היה באמצע לימודו, והתקשה להתנתק מהלימוד מושך הלב המתוק מדבש. אדהכי הגיע המפקח, ועמד נדהם בפתח בית המדרש הסוער בריתחא דאורייתא. ספר, ומצא מאות תלמידים. רשם קנס בסך מאה רובלים, הון עתק".

"אמר ה'חפץ חיים' לחתנו: 'רבי הירש, יש לי שאלה. המשנה (ברכות נד ע"א) דורשת את הכתוב: 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך' - בשני יצריך. מובן. 'ובכל נפשך' - אפילו הוא נוטל נפשך. מובן. 'ובכל מאדך' - בכל ממונך. לא מובן! היכן רמוז הממון בתיבת 'מאד'?

"שאלה טובה. רבי הירש שתק והמתין לתשובה שלא בושה לבוא: 'אלא, אומר לך: האמת, שאין זה פירוש המילה. פירושה הוא: במה שמאד חשוב לך. ומה הדבר החשוב ביותר לאדם (והרי החיים והיצרים כבר נאמרו), הווה אומר שזה הממון, וגם אותו יש למסור עבור אהבת הבורא יתברך"!

"והנה, נכון הדבר לגבי כל אדם. אך מה נאמר לגבי אדם כרבי הירש, שהכסף אינו משמעותי לגביו, כל מעיניו בתורה הקדושה והיא משוש חייו? עבורו 'בכל מאדך' זו התורה, ואותה עליו למסור למען הבורא. אם בא פקח, עליו להתנתק מהלימוד משוש חייו ולקדם פניו, ולחסוך את הקנס מהישיבה".!

סיים הרב אברמסקי ואמר להגר"מ שטרנבוך: "אין ספק שההצעה לכהן כראש כולל בבני ברק נוצצת יותר, ביחוד כשאינה כרוכה בעול הכספי. אבל אנו נדרשים לוותר גם על רוחניות עבור אהבת ה' ועשיית רצונו, וזה מה שנתבע ממך כעת".!

והוסיף והראה שהרמב"ם (בספר המצוות, מצות עשה ג) כתב, שבכלל מצוות "ואהבת את ה' אלוקיך" - אהבהו על הבריות. לקרב יהודים לקדוש ברוך הוא. כך נעשה הגר"מ שטרנבוך לראש הכולל בראש העין, ונשא בעולו הרוחני והגשמי. (דרשו – הגדה של פסח ויגד משה).

**** ****

<u>הגאון הצדיק רבי ישראל מאיר המניק זצ"ל המבט המיוחד למעשי החסד</u>

<u>סיפור ה':</u> בפרשיות אלו שאנו עסוקים במעשי החסד של אברהם אבינו, מוטל עלינו להתבונן וללמוד היטב את דרכיו ולילך בדרכו.

בספר 'המגביהי לשבת', ועדים מפי הגאון הצדיק רבי ישראל מאיר המניק זצ"ל, משגיח ישיבת 'יד אהרן', מופיע אודות המעשה המפורסם, על אדם שקיבל מחתן הזמנה לחתונה, ומאחר ולא הכיר את החתן כלל, הלך לפגוש אותו ולברר באופן בלתי אמצעי מדוע זכה להזמנה ממנו. כאשר שאל על כך את החתן, ענה לו זה בהתרגשות: "אתה עוד שואל? הרי אתה הצלת אותי"!

"הייתי בתחילת דרכי בישיבה", סיפר, "וכיון שלא מצאתי את מקומי ואיש לא התייחס אלי, החלטתי באחד הימים שלאחר תפילת מנחה אני ניגש לראשי הישיבה ומודיע להם שאני עוזב את הישיבה".

"לאחר התפילה, עשיתי את דרכי לכיוון ה'מזרח', ואני מרגיש שמישהו נוגע בצווארון שלי. התברר שהצווארון שלי היה הפוך, ואתה שמת לב לזה וסידרת לי אותו. כל כך התרגשתי שיש מישהו שאכפת לו ממני, עד שהחלטתי לדחות את העזיבה, ולאחר זמן נרגעתי ונשארתי בישיבה והצלחתי בה מאד, ולכן אני מזמין אותך לחתונה שלי"!...

המעשה הזה מסופר למעליותא, אומר הרב המניק, אבל לדעתי הוא מבטא גריעותא שבגריעותא, המסר שמביאים מהסיפור הזה הוא, שאי אפשר לזלזל במעשה הקטן ביותר, כי אף פעם אי אפשר לדעת מה הוא יכול לפעול ועד כמה הוא חשוב.

אך אני אומר על כך, מבהיר הרב המניק, ה' ירחם! תצילנה אוזניים משמוע!! היתכן שיהיה מצב בישיבה שבחור זועק נואשות ליחס כלשהו, עד שהוא נאלץ להסתפק בפירורון של יחס וסידור של צווארון מציל אותו? היכן היחס המינימלי של "בוקר טוב"? לאן נעלמה השאלה הפשוטה "מה נשמע"? מדוע איש לא שאל אותו "איך אתה לומד"? "במה אפשר לעזור לך"?! זה לא קיים! היחס היחיד שאותו הוא מקבל הוא היפוך הצווארון! לא רק שזה אינו מעשה למעליותא אלא אדרבה, הוא רק מראה על עניות הדעת שקיימת אצלנו, עד שצריכים להגיע לכאלה מעשים כדי שבחור יקבל חיזוק מסביבתו!

בהמשך מספר הרב המניק שהמשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל היה מספר בהתרגשות, שכאשר למד בישיבת מיר בפולין, עבר לפני התיבה בתפילות מוסף של הימים הנוראים אחד מבוגרי הישיבה שכיהן כראש ישיבה והיה אדם גדול מאד, וכאשר היה ניגש לעמוד – פניו להטו והאדימו כאש מאימת הדיו!

באחת השנים חלה חבר החדר של הרב וולבה ביום כיפור. והנה כאשר הגיע זמן תפילת מוסף, ניגש אליו החזן בדרכו אל העמוד כשכולו רטט וזיע, ושאלו לשלום חבר החדר. הרב וולבה השיב שמאז שהלך לתפילת שחרית עדיין לא ראה אותו, ובדעתו ללכת לבקרו לאחר תפילת מוסף.

"חבר החדר שלך חולה, ואתה עסוק בתפילה?" התפלא החזן. "גש מיד עכשיו לראות את שלומו"! הוא שמע בקולו של החזן והלך לחדר, ושם גילה שהכול כמהפכה אחת גדולה: בחירי הישיבה רבי שמואל חרקובר ורבי לייב מאלין זצ"ל היו שם, רבי לייב מדד לו חום, ולאחר מכן הם דנו ביניהם האם לתת לו שתיה בשיעורים או לא. וכל זה לפני תפילת מוסף של יום כיפור! כך נראית אכפתיות ותשומת לב אמיתית!

אווירת ה'ואהבת לרעך כמוך' לא צמחה בישיבת מיר, סתם כך, מהאוויר, המשגיח רבי ירוחם חינך לכך...

פעם הייתה פשיטה של המשטרה על הישיבה, וכל אחד מהבחורים הוצרך להציג בפני השוטרים את תעודת הזיהוי שלו ואת רישיון השהייה שלו ב'מיר'. לכולם היו את המסמכים הדרושים, מלבד לרבי שלמה קרליץ זצ"ל שדירתו היתה במקום אחר, והשוטרים ליוו אותו לאכסנייתו, ורק כאשר הראה להם את המסמכים פטרוהו לשלום.

למחרת נעמד רבי ירוחם בבית המדרש והודיע שיש לסגור את הישיבה! מה קרה? היתכן ששוטרים לקחו בחור לדירתו, דבר שהוא פחד מוות, ולא עלה בדעת אף בחור להתלוות אליו? אם לאף אחד לא אכפת מהצער שלו – צריך לסגור את הישיבה!! כשזו היתה האוירה הכללית בישיבת מיר, אין פלא שלפני תפילת מוסף של יום כיפור הלכו בחירי התלמידים לדרוש בשלומו של תלמיד חולה...

כשאנו קוראים בפרשיות אלו על מעשי החסד של אברהם אבינו, מוטל עלינו להתבונן וללמוד היטב את דרכיו ולילך בדרכו.

הבה נשמע לעצתו של הלל ונאמץ את הכלל הגדול של רבי עקיבא, נאהב את זולתנו ונרבה בכבודם, נראה את מעלתם ונטה את ליבנו אל לבם, כך נהיה 'בני אדם' וניסק אל על אל פסגת השלמות. (חלק מתוך מאמר שיתפרסם אי"ה בגליון לקראת שבת).

**** ****

<u>לפעמים שולחים אותך מהשמים למסע חיפושים אחרי דברים שנמצאים מתחת לאפך, רק כדי שתמצא את הדברים החשובים באמת</u>

<u>סיפור ו'</u>: ר' יואל לעווין עוסק במלאכת קודש מבוקר עד ערב. בבקרים הרי הוא מלמד תינוקות של בית רבן, כשאת מלאכת הקודש הזו הוא עושה במסירות מיוחדת ומופלאה, ובערבים, בשבתות וחגים ובעצם בכל רגע פנוי הרי הוא מסור לבית המדרש "תפארת משה" (הידוע בשם הקיצור שלו, "תפארת"). בשכונה בה הוא מתגורר. בית מדרש שבזכות מסירותו המיוחדת, כמו גם זו של כמה חברים שעימו, הפכה אותו למגדל אור המאיר את כל השכונה, ולבית שוקק לתורה ולתפילה במשך 24 שעות ביממה.

מלאכתם של העוסקים בצרכי ציבור אינה מן הקלות שבמקדש, הצורך להשביע את רצונם של מאות אנשים מדי יום כמעט אינו במציאות, ועם זאת ר' יואל ושותפיו עושים ככל שביכולתם כדי לפאר את בית ה' ולרוממו, מתוך דאגה תמידית לבל יחסר המזג, אם כשמדובר בשתייה חמה וקרה, אם בסדר וניקיון ואם במיזוג האוויר.

כאמור משמש "תפארת משה" כבית מדרש מרכזי וכ'שטיבלאך', וכצפוי, הרי שבמקום המשמש מאות אנשים מדי יום, נצברים עם הזמן עשרות ומאות אבידות ומציאות. פלוני שכח את האלונטית ביציאה מהמקווה, אלמוני את כובעו, אחר הניח שקית עם מספר חפצים וכן הלאה והלאה. הצד השווה שבין כל האבידות הללו שכעבור זמן חלקן אינן נדרשות על ידי בעליהן והן מצטברות במסדרונות וחדרי בית המדרש כאבן שאין לה הופכין. .

בשל כך התקינו ר' יואל ועמיתיו לאחר התייעצות עם רב בית הכנסת שליט"א, שבכל ערב שבת מברכין הרי הם מקדישים מספר שעות למלאכת פינוי כל החפצים הנשכחים בבית המדרש. תחילה הרי הם מפנים אותם אל החצר האחורית, וכעבור זמן - כאשר מוצא אי מי מהגבאים מעט זמן פנוי, הרי שהם מסדרים את החפצים השימושיים ומעבירים אותם לגמחי"ם של ביגוד או אף גם לשימוש מתפללי בית המדרש - הכל לפי הענין והחפץ.

עם זאת ישנן שקיות ועוד חפצים שבלתי ניתן לעשות בהם כל שימוש שהוא ועם השנים הצטברו אלו לכדי 'הר' קטן הממלא חדר שלם בירכתי בית המדרש. ה'הר' המדובר מטריד את מנוחתו של ר' יואל, השטיבל בו הצטברו שלל החפצים מיועד לשימושים אחרים, וככלל ר' יואל אינו רואה תכלית בצבירת 'הרים' שכאלו. וכך לקראת הקיץ של אחת השנים החליט על מבצע מיוחד. הזמין חברה המתמחה בפינוי פסולת וזו קבעה מועד בו תתייצב בחצר בית המדרש עם מכולה גדולה אליה תפונה כל תכולת החדר - כאשר בכלל החפצים אבידות ומציאות בנות קרוב לעשר שנים.

עם זאת מתוך שהוא חס על ממונם של ישראל הרי הוא תולה מודעות גדולות בכניסה לבית המדרש, בלוח המודעות ובפרוזדורים (פאליש) על הפינוי העתיד להיות, כשהוא מפציר בשם הגבאים מכלל המתפללים לפשפש בין שלל החפצים, שמא ימצאו שם אי אלו חפצים אבודים, שאם לא כן הרי הם עתידים להתפנות אל האשפה. מתי מספר מן המתפללים, נענים להצעה.

אך עם יום לפני הפינוי המדובר פונה אל ר' יואל אחד ממתפללי בית המדרש – ר' יצחק פרידמאן, ומבקש את עזרתו בתחנונים. "לפני שנתיים" - הוא פותח ומספר, "בימי ערב פסח, יצאתי עם בני משפחתי למסע קניות לרגל חג הפסח. מסע הקניות המקיף שהתפרס על פני מספר חנויות הניב בגדים, משחקים, כלים לחג המתקרב ועוד כלים מכלים שונים ש'זמן קניותינו' הוא גם הזמן המתאים לרוכשם. בחזור מהמסע שארך כמה שעות הגונות, עמדה החמה לשקוע ואני מיהרתי לבית הכנסת כשבידי מספר שקיות, כדי להתפלל תפילת מנחה. הנחתי את השקיות בפאליש, ונעמדתי לשפוך שיח לפני קוני. לאחר התפילה, נטלתי את השקיות והמשכתי הביתה, אל המולת ערב הפסח. לאחר כמעט יום שלם התפנינו לסדר את שלל הקניות, ואז התברר כי שקית אחת - כזו שבה הייתה מערכת בגדי קיץ שלמה לאחד הילדים - נעלמה ואיננה. מיהרנו לברר בכל החנויות בהן ביקרנו לאחר קנייתה אך היא לא נמצאה באף אחת מהן. חיפשנו גם במודעות "אבידות ומציאות" בכתבי-עת שונים וגם שם לא ראינו כל רמז על שקית בגדים שנמצאה לה, ואז נזכרתי בשקיות שהנחתי כאן בבית הכנסת, ורצתי מיד הנה לראות שמא שכחתי כאן את השקית, אך אף כאן היא לא נמצאה. אלא שבאותם ימים אף אתם ערכתם ניקיון בבית המדרש, ושמא בלהט הניקיון פיניתם אותה אל השטיבל מאחורה?" - הוא מסיים את סיפורו בשאלה.

מצחו של ר' יואל נחרש קמטים - הוא מתקשה להיזכר בשקית אבודה מלפני שנתיים ימים, אך אז מציע ליצחק פרידמאן כי ילכו יחד אל החדר האחורי ויחפשו שם בין שלל האבידות והשקיות, שמא תימצא השקית. "האמן לי שלא הייתי מטריד אותך" מבהיר לו יצחק עודם עושים את דרכם לאחורי בית הכנסת, "אלא שאם אמצא את השקית הזו שבה מערכת בגדים לכל הקיץ המתאימה בדיוק לאחד הילדים, הרי שאחסוך קניות בערך של מאות שקלים"...

בינתיים הם מגיעים לחדר שבשיפולי בית הכנסת, ר' יואל מעלה את האור בחדר ונאנח למראה ה'הר' שעדיין לא התמעט וכמו גם מהמחשבה כי כעת ישבו שעות ארוכות בפירוק ומיון מתיש. אלא שעד מהרה הוא מבליע את האנחה, והוא מתמלא סיפוק ממעשה החסד. "אתה זוכר את צבע השקית?" הוא שואל את יצחק, וזה משיב כי למיטב זכרונו הבגדים האבודים הונחו בשקית מרשרשת-שחורה-אטומה. אלא שה'הר' מנומר בעשרות שקיות כאלו והם מושכים אותן ועוברים עליהן אחת אחת. שעה ארוכה הם עוברים בדקדוק שקית אחר שקית, אך כלפני שנתיים גם כעת - שקית הבגדים של משפחת פרידמאן נעלמה כאילו בלעתה האדמה.

והנה צדה את עינו של ר' יואל שקית העונה לתיאורו של יצחק פרידמאן - מרשרשת-שחורה-אטומה, והוא ממהר לשלוף אותה מתוך כל שאר האבידות. זו - מתברר מיד, אינה השקית של משפחת פרידמאן. היא קלה ואווירית בהרבה מכפי שאמורה להיות שקית בגדים, ור' יואל עומד להשליך אותה הצידה, כשלפתע מתעוררת בו הסקרנות להציץ פנימה. הציץ ונדהם. בתוך השקית גלולות להן אחר כבוד כעשרים מזוזות, שאך כפסע היה עד שייזרקו לפח האשפה בפינוי הצפוי למחר.

"לאז אפ, תעזוב" הוא פונה אל יצחק נרגש, "לא נמצא כאן את השקית שלך, אתה רק היית שליח משמים כדי שנמצא את המזוזות האלו ואלו לא יושלכו מחר אל פח האשפה. קשה לי להבין מי שוכח כזו שקית, שמלבד ערך הקדושה שלה יש לה גם שוויות ניכרת של כסף, אך נראה שיד ההשגחה שלחה אותנו לכאן רק כדי שנמצא אותה".

ר' יואל הנרגש יוצא עם השקית אל בית המדרש, כשהוא מקווה לגלות מיד מי המאבד, אלא ששם בבדיקה מעמיקה יותר מתברר מפני מה נשכחה. אחד המתפללים - סופר סת"ם במקצועו שמעיף מבט חטוף במזוזות מגלה כי אלו מזוזות פסולות. "כנראה נשכחו כאן בדרכן אל הגניזה" - הוא פוסק את פסוקו. "אם היו כשרות הלא היה להן ערך כספי, ואיש לא היה נותן להן לשכב כך באפילה".

עם זאת התרגשותו ושמחתו של ר' יואל אינה נפגמת במאומה. ערך כספי אולי אין להן, אבל שמות הקודש שבתוכן ראויים לגניזה בדרך כבוד, ואשריו שמשמים מנעו ממנו לגרום שאלו יושלכו לאשפה. חולפים שלושה ימים, ור' יואל מקבל טלפון נרגש. מן העבר השני יצחק פרידמאן - "אתה זוכר שאמרת שהייתי רק שליח משמים למצוא את המזוזות? ובכן, אתה לא תאמין עד כמה צדקת. כעת ירדתי אל המחסן להניח שם את אחד מכלי הפסח האחרונים שעוד נותרו בבית, ולפתע כמו משום מקום מציצה אלי שקית מרשרשת-שחורה-אטומה, ובתוכה סט בגדים לקיץ... אין לי עדיין שמץ של ידיעה איך הגיעה אל המחסן וכיצד לא נמצאה במשך שנתיים, אבל זאת אדע ללא כל ספק, לעיתים מונחים דברים מתחת לאפך ואתם מחפשם בכל העולם, רק כדי למצוא את הדברים החשובים באמת. (הרב יאיר ויינשטאק, גיליון קנין תורה – תולדות אהרן).

**** ****

לישיבת 'פורת יוסף' הגיע בחור כבן ארבע עשרה מבית ספר חילוני וממשפחה הרוסה, כדי להתקבל לישיבה. הוא לא היה רק בור ועם הארץ גמור בענייני יהדות, אלא גם נטול כל כשרון, נבער מדעת... כמובן לא היה בצוות ההנהלה מי שהסכים לקבלו, ובכל זאת שלחוהו להגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל שיקח עליו אחריות... אותו בחור נכנס לבחינה אצל רבי בן ציון - ולא ידע מאומה, אפילו לא מתי חל ראש השנה... לבסוף שאלו רבי בן ציון: "מתי אוכלים גלידה, בחורף או בקיץ"? אורו עיניו, זאת ידע. "בקיץ", ענה. "נפלא" - החמיא לו רבי בן ציון - "התקבלת"! ורבי בן ציון הסביר להנהלה: "אמת, לא נראה שיהיה תלמיד חכם גדול... אבל יהודי הוא וחייב במצוות, ילמד לקיימן ויקים בית יהודי. יחנך בניו לתורה ושמא בנו יהיה ת"ח מופלג"... הנחה רבי בן ציון את התלמידים לקרבו ובוודאי לא ללעוג ולזלזל: "נפש יהודית היא ויש להצילה."! להפתעת הכל גדל הבחור לבן תורה מובהק ואציל נפש... פקידת הרווחה שטיפלה במשפחה שלחה לומר: "אינני יודעת מצד חוללתם את הנס. אבל קיבלתם אבן מחוספסת והפכתם אותה ליהלום זוהר. (גיליון פרפרת מתוך 'יגילו במלכם').

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזקה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר בל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' – עבדי ה' באמת'.

לכן בס"ד אנחנו קוראים לדפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הגורא שהיצר מנסה לפתותינו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצעק ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרגא וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".

והיינו צריכים לכתוב את שם החוברת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!" עם סימני קריאה מרובים, כדי להדגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאין פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכותרות ושמות של ספרים לא כותבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובגאווה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של בורא העולם הנקראת "אנחנו - כלנו יודעי שמך!!!"

בס"ד

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר
ושרה בת כָּכַב ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

יו"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל

ואסתר זצ"ל

ת.ד. 5711 י–ם לפרטים ותרומות:050–4120812

836

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש
לע"נ יעקב בן מיכל

רבים שואלים: כיצד נחנך את ילדינו לערכים טובים?

אחת הנקודות החשובות ביותר היא מה הילד רואה בבית. הילד קולט בדיוק מה חשוב להוריו, לדוגמא: אם הילד רואה שכשהוא עולה על הספה אביו כועס, וכשמגיעה הביתה ספה חדשה אביו צוהל, ומנגד מלולב וסוכה אביו פחות שמח וצוהל, ממילא נקנה לו ערך גדול יותר לדברי חולין מאשר לקיום המצוות, וכמובן שאחרי הפעולות נמשכים הלבבות. לכן קודם כל אדם צריך לחנך את עצמו ללמוד יותר מוסר ולהשתמש בכח הציור לדוגמא שבכל ברכה שהוא מברך בכוונה נברא מלאך והמלאך הזה מגן ושומר עליו, וזה ההבדל בין צדיק לרשע- כח הציור.

וכך אמר הגה"צ רבי אליעזר בן דוד זצ"ל: "הכל מתחיל בדוגמה האישית של ההורים והמורים. הגמרא מספרת שאשה באה לפני רבי כדי שיורה לבתה שלא תאכל הרבה תמרים. השיב לה רבי שתשוב אליו למחרת. ומדוע לא היום? מפני שרבי עצמו אכל תמרים באותו היום ועל כן הוא לא היה מסוגל להוכיח אחרים על דבר שהוא עצמו עשה בעצמו במשך היום. אם האבא מסתובב בבית עם גופיה, הוא לא יכול לדבר עם ילדיו על חוסר-צניעות. הכל מתחיל מהדוגמא האישית"...

המחנך הרה"ג רבי יחאל פליסקין שליט"א מדגיש את הנקודה של הדוגמה האישית שההורים מקרינים לילדים בבית. "כשאני מדבר על דוגמה אישית, מיד כל השומעים זעים בכסאותיהם באי נוחות. ההורים סבורים שמאחר שהם לא הכי טובים בעצמם, אז חבל על המאמצים. הילדים שלהם לא ייראו בכל מקרה מהם דוגמה אישית טובה. אך זה כלל וכלל לא נכון. לפעמים רואים אב המתמיד בלימודו, ובניו אינם כן, וכן להיפך, וכן בשאר דוגמאות כמו תפילה. אחד ההסברים לכך הוא, כי עיקר הדוגמא האישית היא לא הפעולות של האב, אלא הערכים הפנימיים שלו. לדוגמא, אב שבאמת אוהב ואף רוצה ללמוד, אבל מכל מיני סיבות לא זוכה ללמוד הרבה, נניח שהוא טרוד בפרנסתו. בדרך כלל הילד קולט את אהבת התורה הפנימית של האב, יותר מאשר את מספר השעות שהאב לומד ביום. נניח שישנו אבא שיש לו געשמאק אמיתי בתפילה, ואצלו ה'נשמת' של שבת יותר מענג מאשר ה'טשולנט', אך הוא לא ניחון בדייקנות בזמנים בלשון המעטה, ולכן הוא מאחר לתפילות. בדרך כלל הילד יקלוט את הקשר הפנימי של האב לתפילה יותר מאשר יחקה את מנהגי הדיוק שלו בזמנים. מה שאין כן אב המבצע את כל הנדרש ממנו אך בלי רצון ולב, כמי שכפאו שד, על אף שבודאי יש ערך נשגב - רוחני וחינוכי - לכל מעשה מצוה, מכל מקום מבחינת דוגמא אישית עוד יותר חשוב הקשר הפנימי של האב למצוות, ואב מסוג זה בדרך כלל יצליח יותר.

הרב פליסקין אומר כך: "סיפר תלמיד חכם, משגיח בישיבה קדושה, כי אביו היה סוחר שעבד לפרנסתו כל היום, למעט שעה אחת, שבה למד תורה. למרות זאת, היה ברור לילדים, שאביהם חי למען אותה השעה וזהו הזמן החשוב לו מכל היום כולו. לעומת זאת, אמר ילה, שנשר מדרך הישרה, כי אמנם אביו היה עסוק כל היום בלימוד תורה, והיה נוהג לנאום בפניו שעות בדבר חשיבות לימוד התורה, אך עיניו של האב נצצו בחיות רבה, דווקא כאשר דיבר על כסף. הילד הפנים, כמובן, את חשיבות הכסף בחיים, ועזב את דרך התורה.... האמת היא שכולנו דוגמאות אישיות יותר טובות ממה שאנחנו חושבים על עצמנו, שהרי ליבנו מלא בשאיפות טובות, כמו שכתוב בגמ' בברכות רצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה כלומר היצר הרע, וגם - אפשר לפתח את הרצון הפנימי עוד ועוד, אפילו בינינו לבין עצמנו, וזה ישפיע על הדוגמא האישית".

הרב פליסקין מעלה נקודה מעניינת: "ישנם מצוות ומנהגים הטבועים לנו עמוק ב'גנים', יותר ממצוות אחרות, שלפעמים חמורות לא פחות. הרתיעה הברורה שלנו מחילול שבת, הזהירות המופלגת של כל אחד שלא להפסיד יום בלי תפילין, ואף ההיחפזות שלנו להרים ספר שנופל, אינם נובעים רק מדיבור ששמענו או הלכה שקראנו, ולא רק בגלל שבכל סביבתנו עושים את זה, אלא ממשהו פנימי יותר. למצוות יש ערך ומשקל סגולי, מין מידת חום רוחנית, שעוברת אל היחיד ללא מילים - ברטט של קדושה - דרך המשפחה והקהילה, והמשקל הזה קובע לנו הרבה סדרי עדיפויות. את המשקל הזה לא ניתן וגם אל תנסו לתרגם למילים, לאזהרות, למספרים ומדידות, כי תהרסו אותו. הוא עובר איך שהוא, דרך האויר!!!... ככל שנשכיל ליצוק את המשקל הסגולי הלזה בביתנו ליותר דברים שבקדושה, גם אלו שאינם מורגשים בלב כל, וזאת כמובן כשהדברים יצאו באמת מתוך ליבנו שלנו, אזי יצאו הילדים ברכוש גדול. כ"ק האדמו"ר מקרלין סטולין: הדור מבורך בתורה ובחסד בהיקפים עצומים. אמנם בשל החורבן הנורא, נוצר פער אל מול הדורות הקודמים, שלא הספקנו להעביר: אמונה וחמימות וערכים מהדורות הקודמים. חמימות למצוה כל אחד יכול להעביר לילדיו. אפשר ליצור בית של תורה וקדושה מתחושות, מרגשות נעלים, שהילדים יראו תמיד על מה אבא מוזיל דמעה ואיך אמא מתרגשת ובוכה, כשהיא מבקשת על ילדיה בהדלקת הנרות"

עוגה בעלת שלוש קומות

להלן סיפור אמיתי בעניין זה:

יום אחד חוזר חיימקה מהחיידר ומודיע לאמו שמחר יתקיים בכיתה סיום על פרק 'המניח' והיות והוא יודע שהיא יודעת לאפות עוגות ולקשטם, הוא התנדב להביא עוגה לסיום. את אמו זה לא בדיוק הקסים, היות והיא תיכננה להתעסק הערב עם עוגה אחרת לגמרי, עוגה ליום הולדת שעושים כל העובדים במשרדה למנהל המשרד. אך לא רצתה לאכזב את הילד ואמרה לו שהיא מסכימה והיא תכין את העוגה בהמשך הלילה, כשהיא מתכננת להכין את העוגה הפשוטה ביותר.

ואכן בשעות הלילה הכינה שתי עוגות, עוגה אחת של שלוש קומות, מושקעת ביותר, עם עיטורים צבעוניים מקצפת, ועוד עוגת טורט פשוטה שעשתה ממש דרך אגב ומרחה מעליו שכבה אחת של קצפת שנשארה לה מהעוגה המושקעת. לאחר שסיימה בשעת לילה מאוחרת ממש את הכנת העוגות הלכה האמא לישון. חיימקה התעורר ממש מוקדם מההתרגשות של הסיום, כדרכם של ילדים, או אז ניגש למקרר והוא רואה לנגד עיניו עוגה של שלוש קומות מעוטרת בשלל עיטורים. הוא כל כך התרגש ובזריזות התלבש בבגדי השבת, לקח את העוגה בזהירות רבה ואץ אץ לחיידר. לאחר זמן האמא קמה, מתלבשת, מתארגנת ליציאה לעבודה וכשהיא ניגשת למקרר לקחת את העוגה שהכינה היא כמעט מתעלפת. עוגת הטורט הפשוטה מונחת שם ואת המושקעת לקח חיימקה.

היא רצה לטלפון להתקשר לחיידר להודיע שיש כאן טעות איומה ושהיא באה להחליף את העוגה ושלא יהרסו את זה בינתיים, אבל ברגע האחרון החליטה שהיא לא יכולה לעשות את זה לחיימקה שלה, אחרי שהוא כבר לקח את זה לחיידר ובטח הוא ירגיש מאוד רע אם היא תחליף וממש בקושי רב ובלית ברירה ויתרה על הרעיון של ללכת ולהחליף והלכה לעבודה ללא העוגה. ובינתיים בחיידר, כל החיידר היה על גלגלים מהעוגה המפוארת, כולם נכנסו לכיתה לראות את העוגה הזו בעלת שלוש הקומות, גם המנהל וכל המלמדים נכנסו כשכולם משבחים את חיימקה ורוקדים איתו ומהללים אותו.

לאחר הסיום חיימקה חוזר הביתה קורן כולו מאושר ומספר לאמו על כל הטוב אשר קרהו. האמא נושכת שפתיים בחוזק ומתאפקת חזק לא לספר לו על הטעות. עברו שנים,

בס"ד

המשך טיפור לשבת קודש

לפני חודשים ספורים עמד הבחור חיים תחת חופתו בדרך להקים בית נאמן בישראל. חיים קורא לאמו ומחליט לשתף אותה בסוד. לפני כשנה, מספר חיים לאמו, החליטו הוא וכמה חברים (שהיו לא כל כך יציבים מבחינה רוחנית בלשון המעטה), לצאת לחו"ל לטיול ארוך שבוודאי כרוך בפריקת עול ואפילו קיוו בליבם שיזדמן להם להאריך את השהות שם בלי הגבלה. הם החליטו שלא לספר זאת להורים, אלא לצאת ולהתקשר משם ולהודיע שיצאו לטיול של כמה חודשים. התארגנתי גם אני עם כל הציוד בשקט בשקט בלי שתשימו לב, ממשיך חיים לספר לאמו, ויצאנו לנתב"ג. בדרך לנתב"ג נכנסנו למאפייה לקנות משהו לאכול ואני רואה מול העיניים עוגה גדולה ומפוארת של שלוש קומות מעוטרת בעיטורי קצפת צבעוניים. באותו רגע צפה מול עיני העוגה שהכנת לי לסיום פרק המניח שלמדתי בחיידר, שהיתה מאוד דומה לעוגה הזו, והתחילו לי דפיקות לב חזקות. איך אני עושה כזה דבר לאמא שכל כך השקיעה בשביל הסיום שלי? היא טרחה כל כך הרבה עד אמצע הלילה בשביל זה! הכל במטרה שאגדל יהודי ת"ח, ואני ככה אברח להּ? באותו רגע נפרדתי מהחברים שלא הבינו מה עובר עלי, רק אספר לך שהחברים עדיין שם... ואני כאן זוכה להקים בית של תורה כפי שחינכת אותי.

(מתוך הספר כך בטחנו מאת הרב צבי נקר 050-4124438)

כל מעשה חסד, למרות שלפעמים הוא נראה הקרבה, כל כולו רווח ונתינה

לאחר החתונה - זכיתי לחבוק בן ראשון, שמחתי מאוד בחלקי הטוב והודיתי להקב"ה על כל המתנות שהוא נותן לי.

כאשר נולד בני השני, היו כמה סיבוכים רפואיים ושהינו זמן רב בבית החולים. אחרי כמה שבועות המצב הבריאותי התייצב ושבנו הביתה בחסדי ה'. מאז עברו כמה שנים בהם ציפינו לילד נוסף ואין. התייעצנו עם מומחים בתחום, והתחלנו להבין שכנראה שלא נזכה לילדים נוספים. אמנם שמחנו מאוד בילדים שה' כן זיכה אותנו ודווקא ההבנה שלא נקבל את מה שציפינו גרמה לנו להעריך את המתנה הגדולה והעצומה בכל ילד שיש לנו. ויחד עם זאת, הרבינו בתפילה לפני רופא כל בשר שהוא ורק הוא יכול להושיענו.

ביום מן הימים התוודענו לכך שאשתו של גיסי חולה במחלה קשה. היו להם תאומים קטנים בבית והם חיפשו מי שיגדל אותם בינתיים. באותם ימים כל המשפחה עברה תקופה לא קלה, החשש לשלומה של הגיסה עמד בראש כל הדברים ועם זאת הדאגה לשלום התאומים הקטנים שביום בהיר אחד נהרס ביתם והם היו זקוקים כל כך לבית חם עם ילדים, והורים שמלטפים ונותנים.

ערב אחד כשישבתי לשוחח עם בני ביתי, התגלגלו הדיבורים על מצבם של האחיינים התאומים, ואז הבריק במוחי רעיון. ואמרתי לרעייתי: "זה זמן רב שאנו מצפים לילד נוסף, וכעת ה' מזמן לידנו מצוה של הכנסת אורחים בהידור רב. התאומים צריכים כל כך בית חם עם ילדים, ולא לעבור כל הזמן מבית לבית. אולי נארח אותם ונדאג לכל צרכיהם והיה זה שכרנו". האמת שלגדל ילדים שלא בדיוק שלנו זה לא כל כך קל, ובפרט כשמדובר בתאומים קטנים מאוד, אבל אחרי שעשינו שאלת רב הגענו להחלטה שאנו כן רוצים לאמץ את הילדים לחיק משפחתנו.

שוחחתי עם גיסי על כך. הוא לא כל כך התלהב, היה נראה שקשה לו להחליט, וכאשר אשתו שמעה על כך זה מאוד הקשה עליה רגשית, אולם בתוך ליבם הם הבינו שבשביל הילדים זהו הצעד הנכון ביותר. עברנו תהליך מייגע של סידורים ובדיקות שבסופם אשרו לנו לאמץ את הילדים התאומים.

בימים הראשונים התרגשנו ושמחנו מאוד יחד עם ילדינו הגדולים יותר ששמחו שבאו לביתנו שני תינוקות. אולם עם הזמן הרגשנו גם את הקושי שכרוך בכך. באחד הלילות, אחד התינוקות בכה זמן רב ועד שהצלחתי להרגיעו ונרדמתי קצת, אחיו התאום קם וטרד את שנתי. קמתי ממיטתי, לקחתי אותו לידי וניסיתי להרגיע אותו.

כשסוף סוף הוא נרגע, ישבתי על הספה ומחשבות רבות רצו במוחי. חשבתי על גיסי וגיסתי שעוברים לילות מייסרים בבית החולים, חשבתי על הצער שלנו שלא נזכה לעוד ילדים משלנו, ועל הזכות הגדולה שזימן לנו ה' לגדל את אחיינו, ואז חדרה למוחי ההכרה שהמתנה הגדולה ביותר זה לחיות ולהיות בריא ולגדל את ילדיי בנחת בבית.

הרגשתי באותם רגעים, שהחסד שאנו עושים עם האחיינים למרות הקושי שבדבר, משמש לי כתזכורת חיה לחסד הגדול שאני חי עם בני ביתי בבית ולא בבית חולים, כך שיותר ממה שאני עושה ונותן לילדים המתוקים של גיסי, הם עושים עמי חסד להזכיר לי את הטוב שיש לי, ובכייתם משמשת כזעקה אילמת על כל הטוב והחסד שה' עושה איתי. באותם רגעים בכיתי לפני ה' מרוב הודאה והכרת הטוב ומרוב צער על הורי התאומים שיוכלו לשוב לביתם ולגדל את ילדיהם בשמחה ובבריאות.

אחרי כמה שנים של טיפולים, נשמתה המיוסרת של גיסתי עלתה לעולם שכולו טוב. הצער היה גדול והילדים שכבר גדלו מאז היוו נחמה פורתא לאובדן הגדול. הילדים שכבר התרגלו לביתנו, המשיכו לגור אצלנו והיו חלק ממשפחתנו.

כאשר התאומים הגיעו לגיל שידוכים, ערכתי עם בני ביתי חשבון נפש על כל מה שעבר עלינו בגידול התאומים, והגענו למסקנה שבוכותם ראינו סייעתא דשמיא מיוחדת על כל צעד ושעל, הן בגידול הילדים שלנו ובנישואיהם, והן בעניין הכספי שתמיד היה לנו ברווח. זקפנו את הכל לתאומים שזיכנו הבורא לגדל, והצעתי שניקח על עצמנו גם את כל ההוצאות שבנישואיהם. ואכן הבטחנו לכל אחד מהם סכום גדול בנדוניה ממש כאילו הם הילדים שלנו.

ברחמי ה' עלינו הצלחנו לגייס את מלוא הסכום, והרגשנו שאבי היתומים מלווה אותנו על כל צעד ושעל. כיום אנו זוכים לרוות רוב נחת מהילדים והנכדים שרואים בנו סבא וסבתא לכל דבר.

בני הגדול, שגר בצפון הרחוק, עבר לגור לצידנו מאז פרוץ המלחמה, ומי שדאג להכניס את ילדיו למוסדות החינוך ולסייע לו ולרעייתו במציאת דירה ועבודה ושאר הדברים - זה אחד התאומים שגר לידנו ונרתם לסייע לו במלוא המרץ. כעת אנו מרגישים שוב על בשרנו את מאמר החכם מכל אדם: "שלח לחמך... פני המים... הימים תמצאנו".

כל מעשה חסד, למרות שלפעמים הוא נראה הקרבה, כל כולו רווח ונתינה, ומלבד הקרן לעולם הבא גם בעולם הזה כבר אפשר לראות את הפירות המתוקים שעולים עשר מונים על הקשיים.

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים מאת הרב צבי נקר 050-4124438)

מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

אולם חדש בבי"כ חזון נחום עד 80 מקומות ישיבה לפרטים **050-4120-338**

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, 6730*

העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלוה, משה בן שרה, שרה בת גוהר, אשר בן טל ה

נא להתפלל על **רבקה בת רחל לרפו"ש** ולזווג הגון

שדכנית (לבחורים מגיל +30): **א-ה: 21:00 - 22:30** טל: **03-6766049 שידוכי "חסדי שרה"** בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 **058-3297225**
שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 **לגברים:** 053-4110655
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.

לע"נ נעימה בת ככב | **לע"נ ככב בת גוהר**

נא לבקש רחמים על **יוסף אברהם בן חנה לרפו"ש!**

נא לבקש רחמים על **ליליאן בת פאני לרפו"ש!**

נא להתפלל על **הרב ישראל בן אסתר לרפו"ש!**

נא להתפלל על
יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפו"ש

נא להתפלל על **רפאל שלמה בן מאיר לרפו"ש**

לע"נ רחל בת מסעודה

להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, מיכאל בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה

נא ללמוד לע"נ משה בן רוזה

לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה | **לע"נ הודיה בת מרגלית**

לעילוי נשמת שושנה בת מרים | **לע"נ ציון בן נובר מרים**

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו, רָ רְפָּ מיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. עובל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעיתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעיתו

נא להתפלל לרפואת דוד בן פרילה

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיחה בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים

נא לבקש רחמים על אסתר רוחמה בת זויה

לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנום בשי, מרים בת רחל, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליכה, רותם בן טליה, ככב בת גוהה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהה, אורלי אורה בת כתון, בנימין אקלר בן חנה

העלון לע"נ גדעון בן יפה

לע"נ משה בן שרה

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

סגולה מרבי נחמן לש"ק

שתשים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

בס"ד

תורת ה' תמימה

גליון שבועי מתורתו של מו"ר הגאון הינוקא רבנו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון 32 | פרשת וירא | תשפ"ז

- יסודות בדרך ה' -
מתוך ספרי רבנו שליט"א

תכלית התורה היא לגלות את הטוב שבנבראים, כענין שהיה רבא רגיל לומר (ברכות יז ע"א) 'תכלית חכמה - תשובה ומעשים טובים'. והנה עיקר הטוב מתגלה בלב, ועל כן כדי שיתגלה זה הטוב צריך שתכנס התורה אל הלב, שזהו מתוך לימוד על ידי האוזניים דוקא [כי האוזניים קשורים ללב, כמו שכתוב (דברים יא, יג) "והיה אם שמוע תשמעו וגו' לאהבה את ה'", ואהבה היא בלב]. והיינו שיפרש האדם את התורה ואת כל הבריאה באמונת חכמים על פי חז"ל והצדיקים שבכל דור, ולא על פי העיניים והשכל, שהרי פגומים הם מחטא אדם הראשון (זוהר בראשית לו ע"ב), ואין המח אלא כלי המשמש את הלב.

ולכן נמשלה התורה למים ההולכין למקום נמוך (תענית ז ע"א), כי יורדת היא מהאוזניים שהן כצורת בית קיבול, אל הלב. ובזה משתמרת כל התורה בלב האדם בזכרון שלם, וכאשר רוצה להזכר בסברא או הלכה, מיד יכול לפתוח ולזכור באופן ברור ונהיר.

וזהו ההבדל בין הצדיקים לאנשי העולם, שהצדיקים שומעים באוזניים ומורידים ללב, ומשפילים שכלם בפני התורה. אך השוטים ועמי הארצות מסתכלים בעיניים ומעבירים למח, שהוא מקום גבוה, ומנסים להשוות את התורה עם שכלם, ומגשימים את התורה, ומפרשים אותה ואת כל הבריאה על פי עיניהם ולא על פי אוזניהם, כמו שכתוב (ירמיה ז, כד) "ולא שמעו ולא היטו את אוזנם". ולכן תורתם נאבדת, כי התורה אינה יכולה להשאר במקום גבוה, וכמו שאמרו חז"ל שהמתגאה תורתו נמאסת (אבות דר"נ יא, ב), שכינה מסתלקת ממנו (סוטה ה ע"א), רוח נבואה מסתלקת ממנו (פסחים סו ע"ב), ותלמודו משתכח (שם).

וזה היה נסיונו הגדול של אברהם אבינו בעקידת יצחק, לבחנו אם למד את התורה בשכל או בלב. שאם היה אברהם הולך עם שכלו, היה אומר שלא יתכן שיצווהו הקב"ה לשחוט את בנו, שהרי זהו שפיכות דמים ודבר אסור הנוגד את התורה, ובודאי לא היה זה ציווי אמיתי מהקב"ה אלא דמיון ומחזה שוא וכיוצא בזה, וכך היה מעוות את דברי הקב"ה. אך באמת אברהם היה שומע את התורה באוזניים ומפנים ללב בביטול גמור, ועל ידי זה עמד בנסיון, כמו שכתוב (בראשית כב, יח) "עקב אשר 'שמעת' בקולי".

(חלק מועט מתוך השיעור 'וישמע יתרו')

✧✧✧

הטעם שזכו ישראל לקבל את התורה אינו אלא מפני שביטלו את דעתם שעל פי מראה עיניהם ואמרו "נעשה ונשמע" (שמות כד, ז), הפך אומות העולם שרצו שתהיה התורה מתאימה לדעתם ומראה עיניהם (מכילתא יתרו מס' דבחודש ה). ובזה תיקנו והעלו את האוזניים ממדרגה של שמיעה בעלמא לשמיעה שהיא כמו ראייה ממש, כמו שכתוב (שמות כ, טו) "וכל העם רואים את הקולות", היינו שכל מראה עיניהם בעולם התפרש כפי השמיעה מחכמים. [שהרי מחטא אדם הראשון נפגמו העיניים, ואין תיקונן אלא על ידי מדרגת השמיעה].

כי התורה היא שכל וחכמה אלקית, וכל הוראות התורה ודברי חכמים הם להביא לידי יראת ה' וגילוי מלכותו וכבודו יתברך בבית המקדש, וכאשר ניגש האדם לתורה ולחכמים בלא שמבטל תחילה את שכלו ודרכו שלו בעבודת ה', נמצא שאינו בא לקבל את דברי התורה והחכמים כמו שהם, אלא רוצה שדבריהם יתאימו עם מה שהשיג הוא עד עתה בדרך ה' אשר היא בעיניו הדרך הנכון. ועל כן אינו יכול להבין ולקבל את דברי חכמים על הצורך בגילוי המלכות של מי שאמר והיה העולם, ושיש לו לטרוח ולחפוץ בבנין בית הבחירה, ולעשות נחת רוח לבוראו, ואין שכלו יכול לתפוס את מעלתו ומעלת נשמות ישראל ואת קדושת התורה. כי התורה אינה יכולה להכנס בשכל ומוח מגושם שיש בו תאווה גאוה וכבוד, או שהולך אחר מה שהשיג הוא בעבודת ה', ואחר הדרך שהבין הוא את דברי חז"ל וספרי היראה.

וזהו הגורם לאדם לרדת מטה ולעבור חלילה על מצוות התורה, כי בתחילה נדבק באותו צד של אומות העולם שלא סילקו דעתם בפני התורה ולא רצו לקבלה כי לא התאימה לדרך המוסר שחשבוה לנכון, ולבסוף עושה כמעשיהם.

והוא שורש חטא העגל, כמו שאמרו העם לאהרון (בשמות לב, א) "קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, כי זה משה האיש וגו' לא ידענו מה היה לו", היינו שלא יכלו להבין את הצורך בלימוד ועשייה למען ה' ב"ה, ולא יכלו לתפוס בדעתם את התכלית בשבח והמלכת ה' ב"ה, וזה 'לא ידענו מה היה לו', שחשבו שכל דברי משה על מלכות ה' הוא מפני שמשה עלה ונתעלה למדרגה שאינה שייכת לכלל ישראל, והראיה ש"בושש משה לרדת מן ההר" (שם), היינו שעלה למרום ונכלל עם גופו בקדושה עליונה כחנוך שעלה למדרגת מלאך (זוהר בראשית נו ע"ב). ולכן בקשו מאהרון שיתן להם מנהיג שיהיה בו אלהות כמשה שהיה "איש האלהים" (דברים לג, א), אך שהעיקר אצלו יהיה לדאוג על צרכיהם בעולם הזה ובעולם הבא, ולא שכבוד ה' ומלכותו יהיו העיקר כהדרך של משה. וכל זה מפני שלא סילקו את דעתם ומראה עיניהם בפני דרך התורה ששמעו ממשה רבינו.

ועל כן ציווה ה' ב"ה דוקא על השמיעה, כמו שכתוב (שמות יט, ה) "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי", כדי שדברים העומדים ברומו של עולם יוכלו להתקבל בלב האדם, ועל ידי כך יוכל ליתן חשיבות ועליונות לעשיית נחת רוח לה' ב"ה ולגילוי מלכותו. וזהו שכתוב (תהלים מח, ט) "כאשר שמענו כן ראינו - בעיר ה'", שכאשר כל הראייה והדעת היא כפי שמיעת דברי חכמים, יכולים לזכות לדעת ומחשבה על עיר ה'.

(חלק מועט מתוך השיעור 'והיה אור הלבנה כאור החמה')

ועדים שבועיים לבני עליה במשנת הגאון הינוקא

מפי הגאון ר' יחזקאל צ. שליט"א:
ירושלים - רמת שלמה: ימי חמישי בשעה 22:00 בביהכנ"ס בן איש חי רח' דרוק 101 (לבירורים: 058.329.2032).

מפי הגאון ר' אליהו נ. שליט"א:
ירושלים - נווה יעקב: ימי רביעי בשעה 22:15 באולם ביהכנ"ס אברהם אבינו רח' בלבן 6 (לבירורים: 05567.44.659).
בית שמש - רמה ג' 1: ימי שלישי בשעה 20:30 בביהכנ"ס תפארת יעקב תחילת רח' נריה הנביא (לבירורים: 058.329.2032).
בני ברק: ימי ראשון בשעה 21:00 ברח' כהנמן 147 קומה 6 דירה 22 (לבירורים: 054.842.7797).

שימו לב!
השיעור המרתק והמבוקש
"ארמונו של מלך"
ניתן להאזנה בקול הלשון,
או: **03.550.2228**
שלוחה **261**

- שאלות לשולחן שבת קודש -
מבית מדרשו של רבנו שליט"א

✧ **מקוה באר ונהר בפרשה.** מקוה, אצל אברהם אבינו שהיה מטביל ומטהר בו כל מי שנכנס לביתו, כדאיתא בזוה"ק בריש פרשת וירא. (ומה שכתוב "ורחצו רגליכם", היינו לפני הטבילה, כדי להסיר כל חציצה). ובארות, שחפר אברהם. ונהר, שעשה השטן לפניהם להפריע להם בדרך לעקידה.

✧ **ממתי מיכאל נעשה שר ישראל.** בילקוט ראובני (וירא סח) הביא מס' ציוני (פ' משפטים), שביום שבישר מיכאל לשרה שתוליד את יצחק שהיה ראש לנמולים, נתמנה שר על ישראל.

✧ **מצות ויין בפרשת לך לך ובפרשת וירא.** בפרשת לך לך - כתיב (יד, יח) ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין. וכתב בבית יצחק (בראשית כז) בשם מהרי"ל דיסקין שהוציא לו מצות, וכן יין לד' כוסות. ורבינו יהודה החסיד כתב (ספר גימ' עניינים שונים סי' ט): "מצות אפה ויאכלו", בגימטריא חג פסח. ובפרשת וירא - מצות שאפה לוט למלאכים, ויין שנתנו לו בנותיו.

✧ **היכן הם כיום אהלו של אברהם ואהל שרה והבאר והאילן.** בסדר הדורות (שנת ב' אלפים כג) הביא מספר גלילות ארץ ישראל, שבאלוני ממרא נמצא אהלו של אברהם עם ד' פתחים, וכן האהל של שרה עם שדה יפה, ובארו של אברהם שיש בו מים טובים ושם עץ נחמד ופירותיו טובים למאכל, ואצלם יש מקוה של שרה והמים טובים בו. ומבאר לבאר מאה אמה, ושם אבן רחב כ"א אמה ששם מל אברהם. ורבינו פתחיה מרשנבורג (אחיו של ר"י הלבן מבעלי התוס') ביקר בארץ ישראל וסיפר אודות מסעו (בספר מסעותיו 'סבוב ר' פתחיה' עמ' 53): "באלוני ממרא ישב זקן אחד, וכשבא רבי פתחיה לשם – נטה הזקן למות, וצווה לבנו להראות לרבי פתחיה העץ שנשענו בו המלאכים, והראה לו זית אחד יפה, ונחלק לשלשה חלקים, ואבן שיש באמצע, וקבלה בידם – כשישבו המלאכים, נחלק העץ לשלשה חלקים, שכל אחד נשען על עץ אחד, וישבו על האבן. ופירות העץ מתוקים מאד". ובספר 'חוט המשולש' (עמ' קיח), אודות מרן החתם סופר כתב: כאשר כיבדו לזקני זצ"ל את הנשיאות מארץ הקדושה, שלחו לו משם חתיכת עץ מן העץ אשר נשענו תחתיו המלאכים אצל אאע"ה! והוא לקח האיזמל אשר מל בו רבו הגאון הקדוש רבי נתן אדלער זצ"ל, ונתנו לאומן שיעשה מן העץ בית יד להאיזמל של מילה הזה – משובץ בכסף טהור, וחקוק עליו: 'והנה שלשה אנשים נצבים עליו'. ושמעתי שאמר זקני זצ"ל, מעת אשר שימש באיזמל זה, לא אירע לו שום תקלה בהימולו את בני ישראל. ודבר פלא שמעתי, לפני כמה שנים קנו ממלכת ענגלאנד עבור המוזעאום את האילנא רברבא הזה בדמים הרבה מאוד, וכאשר חפרו אותו להוליכו למדינתם – פתאום נתהווה אש סביבו, ונשרף כל האשל ונשתקע במקומו. ע"כ.

✧ **מה הקשר בין סדום להמן.** שניהם אבדו בט"ז בניסן יום הקרבת העומר, כדאיתא בב"ר (נ, יב). וגם הרוקח (סי' רלה) כתב, המן נתלה בקציר העומר, כמו סדום שנהפכה ביום העומר. ולכך רמוז המן בסדום, דכתיב "יין גם הלילה" (יט, לד), ס"ת המן. והמן נפל בליל שלישי במשתה, וכן כתוב שם ג' לילות: בלילה ההוא, גם הלילה, גם בלילה.

- פנינים יקרים -
מתוך שיעוריו של רבנו שליט"א

חיפוש דבר ה'

א. דבר ה' מתגלה תמיד ביד עבדיו, וגם כאשר אין נבואה בישראל, הלא חכם עדיף מנביא, ורק על ידי דיבוריהם והנהגותיהם של חכמינו אנו יכולים לידע את רצון הבורא ברוך הוא מאיתנו.

ב. קולם של הנביאים והחכמים האמיתיים הוא קול ה', כעין שכתוב (שמות יט, יט) 'משה ידבר והאלהים יענננו בקול', וכאשר שמענו לקול הנביאים והחכמים, העלינו נחת רוח ומצאנו חן לפני ה' יתברך, עד שהיינו ראויים להשראת השכינה ובית המקדש, אך כאשר פסקנו מלשמוע לקולם, אזי נחרב בית המקדש והלכנו בגלות. והדרך למצוא את מקום השכינה ולזכות לבית המקדש, הוא על ידי כיתות הרגלים לבקש את דבר ה'.

ג. אדם הזוכה לקבוע עצמו בחיפוש דבר ה' ולמצוא את המקום אשר שם נשמע רצונו יתברך, הוא מוגן על ידי השכינה הקדושה מכל פגעי הגלות ברוחניות ובגשמיות.

ד. בכל פעם שאדם זוכה ללמוד דעת קדושה בספר של אחד מרבותינו, יתן ליבו באהבה ורחמנות גדולה על גודל העמל והיגיעה שהמחבר זיע"א מסר נפשו בכדי להביא לנו דעת קדוש כזה, ויתבונן בכל מה שעבר עליו עד שהמשיך דעת תורה אמיתית מנשמת תורתינו הקדושה. ועל ידי שמתבונן כך ומייקר את כל דברי התורה, נעשה נחת רוח גדול מאד לפני ה' יתברך. וכאשר נזכה ללמוד כך את כל דברי רבותינו נ"ע, בודאי שנזכה לגאולה השלמה.

ה. קבלת דעת תורה נותנת המשכת חיות לנשמה מן התורה הקדושה, כי הנשמה מחוייבת לקבל תמיד חיות ומזון, והמזון והחיות שלה הוא רק דעת אמת של תורתינו הקדושה.

ו. אדם הזוכה לקבל על עצמו 'רב' שלא יזוז מדבריו ימין ושמאל, זוכה לעלות על דרך עץ החיים ולהתקדם מיום ליום ומשעה לשעה לכיוון האמיתי - אל כסא הכבוד, מה שאין כן אדם שלא זכה לקבל דעת תורה, הוא כל ימיו עומד במקום אחד, וגם כאשר יגיע לעולם הבא, עדיין ישאר באותו מקום.

ז. בית שמונהג על פי דעת תורה, הוא מתקיים היטב והכל עולה יפה, אך כאשר אין קבלה של דעת תורה, הנשמה של בני הבית נכבית.

ח. בעת שהנשמה מרגישה שאין לה חיות, היא נמשכת כלפי מעלה ומתנתקת מהאדם, ואז הוא נעשה חשוך ומפוחד ומבלי יישוב דעת, כי על ידי חושך מגיע פחד וקרירות ועייפות וקטנות אמונה. ורפואתו רק על ידי לימוד התורה כראוי, שבכל לימוד תורה מדליק עוד נר בנשמתו, ואז מסתלק הפחד והקרירות וכו'. וכמו שבמקומות הקדושים האדם מרגיש שמחה וחיות ותקוה, מחמת האור הנשפע בנשמתו רק מעצם שהיתו במקום קדוש.

יוצא לאור ע"י איגוד האברכים בנשיאות הגאון הינוקא שליט"א. קו הינוקא: 03.550.2228
לפידע על שיעורים ברחבי הארץ ולחפצים לקחת חלק בהפצת הגליונות בשכונתם: 058.329.2032

הנער ללא אביו, מהחזית לתל אביב

והנה שלושה אנשים נצבים עליו... (י"ח, ב')

פרשת שבוע זה, פותחת במצוה הייחודית של הכנסת אורחים. אברהם אבינו, ימים בודדים לאחר שנימול, יושב בפתח אוהלו ומחפש עוברי אורח. למרות גילו המופלג, למרות העובדה שהוא נתון עדיין בכאבי ברית המילה, ואף כי חום היום בשיאו - הוא מחפש אורחים ותר בעיניו למצוא אותם, מבקש ומשתוקק להכניסם לתוך ביתו פנימה, ומקיים מצות 'הכנסת אורחים' בשמחה...

'הכנסת אורחים' משדרגת את כל מה שהכרנו במידת החסד הטבועה בדם שלנו. בימינו אנו החסד הפך לתופעה נפוצה ומחממת לב, כאשר אנו רואים מאות ואף אלפי מתנדבים המקדישים שעות רבות ויקרות על מנת לסייע ולעזור לזולתם. רכבי ארגוני החסד ממלאים את שכונותינו, חלוקות מזון בידי מתנדבים הפכו למחזה נפוץ, הסעות לבתי חולים וליולדות הן חלק מסדר היום, ועדיין, מצות הכנסת אורחים מיוחדת ומחדשת בכך שהיא מעניקה לנו הזדמנות להכניס את החסד לבתינו פנימה, להפוך את הבית שלנו למקום של חסד, לעשות מעשה טוב בתוככי המבצר הכי פרטי שלנו.

הכנסת אורחים היא דרך אצילית במיוחד לעשות חסד, גם כשזה בא כאילו על חשבוננו, שוחק את הפרטיות, נוטל נתח מהחופשיות, או דורש מאמץ בתוככי הקן המשפחתי. כי נכון, הבית הוא המקום הפרטי, המרחב האישי, השטח הסטרילי שלנו, אבל גם הוא מוקדש לחסד, להכנסת אורחים!

זו גם ההזדמנות להכניס בנפש ילדינו ולהטמיע בלבם את צורת חייו של יהודי, שמעשה טוב - גם למען אדם זר - הוא ערך נעלה בעיניו, שלהיטיב למישהו לא מוכר זו מעלה מיוחדת. כשאנחנו מכניסים אורחים לתוך הבית, הילדים שלנו רואים, מבינים ומפנימים את מעלתו של החסד!

כשנוהגים כך, הילדים ובני הבית כולם חשים בחשיבותו של החסד, במעלתו הנכבדה וחשיבותו השורשית. העובדה שאנו נותנים לחסד את המרחב הפרטי שלנו, שאנחנו מעניקים אותו לאנשים שאולי אינם דומים לנו, אינם אסתטים כמונו, נראים שונים ואולי זרים - ובכל זאת החסד לקדם פניהם בסבר פנים מאירות מנצח את הפער והשוני, ומכניס אותם לבית שלנו פנימה, באהבה ובחיבה!

זו לא רק סיבה ותוצאה, זו גם סגולה יקרה אותה גילה הבעל שם טוב זי"ע בפרשו את הפסוק 'במה יזכה נער את אורחו', באופן מקורי: אם רוצה אדם לזכות בילדים טובים, הדבר תלוי במצות הכנסת אורחים שלו... ואם כל שאיפתנו בחיים היא לזכות לילדים טובים ולרווח מהם נחת יהודית, ואם אנו עורכים סגולות ותפילות שונות למען תקוותנו ומטרתנו זו - הנה לנו סגולה נפלאה ומיוחדת - פשוט להכניס אורחים!

כך נהג אברהם אבינו, וכך נוהגים אנו. אלה הם פניו היפות של העם היהודי!

מי כאן בעל הבית?

ביתו של הגאון הנודע רבי חיים מבריסק זצ"ל, המה תמיד באורחים. כל יום, כל היום, התדפקו בשערי הבית אורחים, מבקשים מחסה ללון או ארוחה חמה. הרב לא דרש לעצמו פרטיות או ימי חופשה, ההיפך - כל השנה היה ביתו הפקר לאורחים, ואף הוא בעצמו הסתובב בבית כמו אחד מן האורחים...

ערב אחד, בעת ארוחת הערב, יושב רבי חיים ואוכל בצוותא עם האורחים הרבים, שכלל אינם יודעים מי הוא בעל הבית... בין שיחות האורחים, שאל אותו אחד מהם: 'תגיד, כמה זמן מאפשרים לשהות כאן? האם יש הגבלת זמן שבסיומה מבקשים מהאורחים לפנות את המקום ולאפשר קליטת אורחים נוספים?'

הרב השיב לעומתו בפשטות: 'האמת שאינני יודע, ראה, אני מתארח כאן כבר תקופה ארוכה, יותר ארוכה ממך, וטרם אמרו לי דבר וחצי דבר...'

שמח האורח על הבשורה, והשיב 'כשיגידו לך לעזוב תגיד לי, כדי שאדע שעוד מעט יגידו גם לי...'

כך מכניסים אורחים. תחושה חמה וביתית היא חלק גדול מהמצוה, אם לא מייצגת את כולה. כשמכניסים אורח הביתה חשוב להעניק לו את התחושה הטובה, לבטא שאנו שמחים בבואו ומצפים לקראתו, כי זו הדרך!

דפיקות באמצע הלילה...

תקופת מלחמת השחרור בשנת תש"ח, לא היתה תקופה קלה לעם היושב בציון. ארץ ישראל הקטנה הוקפה מכל עבר באויבים, וגם בפנים הארץ המצב היה רחוק ממזהיר. כמו בימינו אנו, בני ישמעאל חיפשו כל דרך להזיק, להרע, לרצוח ולטבוח ביישוב היהודי הקטן המתרקם לאט לאט, וקרבות עם ערביי הסביבה היו מעשה של יום יום ושעה שעה.

אחד ממעוזי המלחמה העקובה מדם, היה בירושלים, במקום בשם 'שער מנדלבאום'. היתה זו נקודת החיכוך המרכזית בין העיר העתיקה לעיר החדשה, בין ירדן ותושבי המקום הערבים לבין הציבור היהודי הקטן והחלש. הנקודה הזו היתה למעשה חזית המלחמה, שם היתה נטושה המערכה בעוצמה כפולה ומכופלת מיתר ערי הארץ.

סמוך מאוד לשער מנדלבאום, התגורר באותה תקופה כ"ק האדמו"ר בעל ה'דבר חיים' מנדבורנה זי"ע. התקופה הקשה התאפיינה באיום ממשי על החיים, באיסור יציאה מהבית, ובמחסור חמור במזון ואף בשתיה. לא קלים היו החיים בחזית המלחמה, אך בחזית כמו בחזית - לא ניתן לצאת ממנה, הן כל יציאה מהמקום כרוכה בסיכון חיים!

ששה שבועות רצופים נמשכה המערכה במלוא עוזה. יריות הרובים שרקו בכל עוז, הפילו אימתם על תושבי השכונה. רעם התותחים היה כה חזק, עד שבקושי היה ניתן לישון גם בשעות הלילה. הרבי ובני משפחתו ישנו על מחצלות פשוטות במקלט ציבורי נטוש, מקום שנחשב לבטוח יחסית בתנאי החיים הקשים...

לאחר ששת השבועות הקשים, ובסיוע התערבות בינלאומית ענפה, הוכרז על הפסקת אש למשך שש שעות בלבד, באחד הלילות, מחצות הלילה ועד שש בבוקר. היתה זו הזדמנות לכל מי שחפץ בכך להתרחק מהמקומות המאויימים ביותר, או לחילופין - להצטייד לתקופה סוערת וממושכת נוספת. הרבי שמע על ההכרזה על הפסקת האש, ומיהר לקבוע כי יש לנסוע לתל אביב באותו לילה, לברוח מהמקום המסוכן עד יעבור זעם.

מכשירי טלפון לא היו זמינים, למעשה לא היה קשר בכלל בין אזור המרכז לאזור ירושלים. מיד כשהודיע הרבי על החלטתו לנסוע לתל אביב, ביקשה הרבנית לשאול ולברר היכן הרבי מבקש לשכון, והאם ידוע לו אצל מי יתארח בתל אביב. 'הן אם נצא בשעת חצות הלילה - עם כניסת הפסקת האש לתוקפה, נגיע לתל אביב רק בשעת לפנות בוקר. היכן נשהה? להיכן נלך?' שאלה הרבנית בחשש מה.

'אינני יכול לתאם זאת מראש', השיב הרבי, 'אך מכר לנו בתל אביב, יהודי יקר בשם רבי יעקב שכטר, הידוע בהכנסת האורחים שלו בכל עת ושעה. אנו ניסע אליו, ננקוש על הדלת באמצע הלילה, ונבקש לבוא בשערי ביתו להתאכסן בו. ייתכן כי המקום צפוף, בוודאי היתה עדיפה הודעה מראש, אך בתנאי הזמן הנוכחיים - נאלץ להסתמך על טוב לבו הידוע, ולצאת לדרך בתקוה כי לבטח לא ישאירנו ר' יעקב ברחובה של עיר עד שעת הבוקר. משיאיר השחר - נוכל לשוב ולכלכל צעדינו בתבונה,' סיכם הרבי, ונחפז לארוז מיטלטלים בודדים...

הגיעה שעת חצות, חושך אפילה כיסה את ירושלים, וגם רעם התותחים השתתק בפתע פתאום. 'הפסקת אש', סחו היהודים זה לזה, ויצאו לרחובה של עיר, לשאוף מעט אויר צח, כשעיניהם נוצצות בחושך ככוכבי השמים ברקיע הקטיפתי. הרבי ובני משפחתו צוררים את מעט המיטלטלים, ועולים על מונית העושה דרכה לתל אביב...

שתיים בלילה, תל אביב. הרחובות ריקים מאדם, דומיה מוחלטת שוררת בחלל. רק מונית אחת קטנה מפלסת דרכה בחושך, תרה אחרי כתובתו של ר' יעקב שכטר. אחרי חיפוש קל נמצא המקום, בית קטן ורעוע ועליו דלת צהובה מיושן, עם כיתוב בכתב יד קטן ואצילי על הפעמון: משפחת שכטר...

הרבי משלם לנהג המונית, מוריד בעצמו את צרורותיו וגוררם לכיוון ביתו של ר' יעקב. הוא דופק דפיקות שקטות, מבקש למנוע מבני הבית פחד פתאומי בזמנים הטרופים גם בלאו הכי. ר' יעקב מתעורר לשמע הדפיקות, נוטל ידיו ומציץ בחרך הדלת, ומגלה לתדהמתו את דמותו הנערצת של הרבי האהוב מירושלים, עומד עם בני משפחתו על מפתן הדלת...

חיש קל מסובב ר' יעקב את המפתח, ומקבל את הרבי בפנים מאירות. 'ברוכים הבאים', הוא אומר בחיוך וביראת כבוד, וממהר להציע שתיה חמה ועוגה ביתית מעשי ידי רעייתו, המתעוררת גם היא לשמע ההתפתחויות במבואת הכניסה לבית. ר' יעקב נרגש מהאורח המכובד והפתאומי, ומוצא עצמו מתנצל על כי לא נערך לבואו של אורח כזה, פשוט כי לא ידע...

הרבי מבטל את ההתנצלות בהנפת יד מחוייכת, ומספר את סיפור הבריחה הפתאומית, בחלון זמן צר וקצר שנוצר בנסיבות הימים האחרונים. ר' יעקב שמח על כי הרבי בחר דווקא בו כמקום אכסנייתו, ורעייתו ממהרת להעיר את הילדים ולהעבירם לישון על שמיכות בסלון, כדי לאפשר לרבי ולמשפחתו לישון על המיטות בחדרי השינה...

הרבנית, אשת הרבי, נחרדת לנוכח הערת הילדים. 'אין צורך, חלילה וחס להעיר את הילדים', היא אומרת בנחישות, 'אנחנו כבר נסתדר בסלון. בבקשה, אל תעירי את הילדים עבורנו,' היא מבקשת, כמעט מתחננת... רעייתו של ר' יעקב, לעומתה, אינה מבינה על מה מדברת הרבנית - 'הן לא יתכן כי הרבי ייאלץ ללון על שמיכה בסלון, בעוד ילדיי ישנים היטב במיטות מוצעות ונוחות. הנה, אני כבר מעירה אותם,' וכבר נחפזת לעבר חדרי השינה...

אך הרבנית מתעקשת. 'לא ולא,' היא קוראת, 'הן כבר התרגלנו לישון על הרצפה, מזה כחודש וחצי שאנחנו ישנים על מחצלות במקלט ציבורי, נוכל לישון כך בנינוחות גם בסלון ביתכם. חלילה לנו להעיר את הילדים הישנים, הזקוקים לכח ליום המחר...'

רעייתו של ר' יעקב עומדת אף היא על דעתה, לא מעלה בדעתה להניח לרבי ולמשפחתו לישון בסלון, ולהותיר את ילדיה במיטותיהם. הויכוח ביניהן מתנהל בנעימות אך תוך עקשנות - הרבנית מבקשת לישון בסלון ולא להעיר את הילדים, ומנגד - אם משפחת שכטר מתעקשת להעיר את הילדים ולהעבירם לשינה בסלון, כדי לאפשר לרבי לישון על מיטה מוצעת בחדר השינה...

לבסוף, ניצחה רעייתו של ר' יעקב בויכוח אציל המידות הזה, באומרה את הטיעון המנצח: 'וכי כיצד אחנך את ילדיי למצות הכנסת אורחים, אם יידעו שנקלעו לכאן אורחים בשעת לילה שנאלצו ללון בסלון, בעוד הם נותרים במיטותיהם? וכי יכולה אני לוותר על הזדמנות חד פעמית כזאת לחנך את הילדים ולהטביע בהם חותם של הכנסת אורחים, כמו ויתור על המיטה באמצע הלילה לטובת אורחים מזדמנים?'

לנוכח הטיעון הזה, לא היה לרבנית מענה, והיא נאלצה להסיר את התנגדותה. וכך, בשעת לילה מאוחרת הוערו ילדי משפחת שכטר בזה אחר זה, ואלה שמחו לכבד אורחים באמצע הלילה, ולפנות את מיטותיהם לטובת אורחים לא צפויים מירושלים... כל זאת לא עשתה אמם, אלא כדי שיבינו ויכירו את מעלתה וגדולתה של מצות הכנסת אורחים, הכל כדי שיפנימו ויטמיעו לוותר על נוחיותם הפרטית לטובת אורח מזדמן!

זו ההזדמנות אותה פותחת בפנינו מצות הכנסת אורחים. קל לחנך ולדבר ולספר על חסד, אך פעמים יש לנו גם הזדמנויות לעשותו בדוגמא אישית חיה ומופתית, שתעמוד לנגד עיני ילדינו כל הימים. כשאורח מגיע - זה הזמן לוותר על הנוחיות, לשחוק את הפרטיות, להציע לו את תנאי החיים שלנו, וחלק נכבד מתשומת הלב שלנו, להעניק לו ממה שיש לנו במקום הכי אישי שלנו - בבית שלנו...

כי הוא אורח שלנו, וכך למדנו מאברהם אבינו - על אורחים לא מוותרים. נותנים להם, מעניקים להם, פותחים בפניהם. לא נוכל לוותר על הזדמנות כאלה לחנך את ילדינו לערכים כה יהודיים ואיכותיים!

אח חדש במשפחה...

רחובה הראשי של העיירה דובנא המה מאדם. הכל ממהרים ורצים, הן ערב שבת היום, מזדרזים לקניות אחרונות לקראת כניסת שבת המלכה. גם הגאון רבי יעקב קרנץ, המגיד הנודע מדובנא זצ"ל, יוצא לשוק העיירה, להשלים קניות אחרונות לשבת.

לפתע, הוא מביט נכחו ורואה עלם יהודי צעיר וחינני, עומד בפאתי השוק ומקושש מעות לצדקה. המראה תפס את תשומת לבו של המגיד, והעובדה כי יש כאן נער יהודי צעיר שנאלץ לפשוט יד למחייתו - עוררה את רחמיו. הוא קרב אליו ושאל ברכות: 'ילד, איך קוראים לך?'

'שלמה' היתה התשובה, אך המגיד לא הסתפק בה. 'מהיכן אתה שלומי'ל'ה היקר? מדוע אתה נאלץ לעמוד ולאסוף פרוטה לפרוטה בשוק העירוני?'

הנער לא ענה, משך בכתפיו במבוכה. אך המגיד לא התכוון לוותר, ושב על בקשתו לדעת מהיכן הגיע ומי הם הוריו. בסופו של דבר נאנח הילד אנחה עמוקה, ופתח את סגור לבו:

'אני גרתי רחוק מכאן, ובדרך לא דרך עשיתי פעמיי לעיר דובנא, מחפש מקום להתעלות בלימוד התורה. התייתמתי מאבי לפני תקופה', הוסיף הילד וקינח דמעה סוררת, 'ומאז אני בודד, נאלץ לגייס כסף למחייתי, וכתוצאה מכך כבר אינני יודע אם אזכה פעם לממש את שאיפת חיי לעלות ולהתעלות בתורה...'

הילד פרץ בבכי מתייפח, שקרע את לבו של המגיד מכאב: 'היו לי תוכניות ללמוד תורה ולהעמיק בה, לשקוד על הגמרא ללא הרף אך לקדוש ברוך הוא היו תוכניות אחרות עבורי, והוא לקח את אבי אליו לשמים בטרם עת. מאז אני נאבק על פרנסתי האישית', הוסיף הנער הצעיר בבכי מר...

'אולי תסכים לבוא להתארח בביתי בסעודת השבת?' שאל המגיד בנועם. עיניו של הילד אורו לנוכח ההצעה, ניכר היה כי מזה זמן לא זכה בסעודת שבת חמה וביתית, ואילו המגיד מיהר לשוב הביתה, להכין מקום נוסף בשולחן השבת לאורח הצעיר...

שעת ליל שבת הגיעה, המגיד מדובנא שב מבית הכנסת כשלצידו שני המלאכים והאורח הצעיר. בפנים קורנות הוא נכנס לביתו, מברך את בני הבית ב'גוט שבת' לבבי, ואומר 'שלום עליכם' בהתעלות. כל העת עומד לצידו הנער הצעיר, האורח אותו אסף משוק העיירה בשעות הצהריים.

סעודת ליל שבת מוגשת בשפע וברוחב לב, והנער הצעיר זכה אחרי תקופה ממושכת לסעודת שבת טעימה ומזינה, באוירה חמה וביתית. המגיד משתדל להנעים את שהותו של הנער בסעודה, הוא כבר מתכנן לו תוכניות נוספות...

משהסתיימה הסעודה, שאל המגיד את הנער: 'יש לך היכן לישון, צדיק שלי? הן מאוחר בלילה, קר מאוד בחוץ, אולי תסכים לישון בביתי הלילה?' - - -

הנער הופתע מהשאלה, אך לא מצא מקום להתנגד. הן רק הוא יודע כי כבר חודשים הוא ישן בבית הכנסת הישן בעיר, עטוף בשמיכות עבות ורועד מהקור הרוסי המקפיא. איך יכול להתנגד להצעה נדיבה כזאת, לישון על מיטה מוצעת בבית חם ומוסק כהלכה?

היה זה הלילה הראשון, בעקבותיו באו לילות רבים ונוספים... גם סעודת השבת היתה רק הסעודה הראשונה, בעקבותיה נותר הילד לסעוד את ארוחותיו ולשכון באהלו של המגיד למשך שנים ארוכות. 'כל מחסורך עלי ואל תדאג מפרנסתך', הבטיח המגיד לנער הצעיר, 'אתה תשהה בביתי, תסעד על שולחני ותלון במשכני. תוכל לחזור עתה לתוכניותיך לשקוד על דלתות התורה, כי מרגע זה ואילך - אהיה במקום אביך ואדאג לכל מחסורך!'

ואכן, המגיד מדובנא עמד בהבטחתו, וככל אשר אמר כך קם והיה. במשך שנים רבות היה שולומי'ל'ה הצעיר אורח של קבע בביתו, סעד על שלחנו ועמו חלק את ארוחותיו. גם בניו של המגיד למדו לגדול בצלו של האח החדש - האורח היתום, והתרגלו שהילד הוא כמו אחיהם ממש, לכל דבר וענין...

סיפורנו מסתיים כאן, כמעט. נותר רק לחשוף את זהותו של אותו שלומי'ל'ה הקטן, מי הוא וכיצד הפך לגדול בישראל - - -

הסיפור המפעים מובא בספר 'חפץ חיים' על התורה, ושם מגלה המחבר כי שלומי'ל'ה זה, הפך להיות הגאון הנודע רבי שלמה קלוגר זצ"ל, גאון ישראל ופוסק בעל שיעור קומה, שחיבר כמאה וחמישים חיבורים בכל מקצועות התורה, בגאונות ועמקות נדירים!

נקל לשער מה היה קורה לו לא היה מוכנס האורח לביתו של המגיד, לו שלומי'ל'ה הקטן היה נאלץ להמשיך לקושש פרוטות בשוק במקום להתעלות ולגדול בתורה... הרי כך הותירו אותו ברחובה של עיר עשרות ואולי מאות אנשים, שנתנו לו פרוטה אך החמיצו הזדמנות לגדל את גאון הדור הבא! ומנגד, עד כמה זכה המגיד מדובנא שהכניס את הילד לביתו, וזכה כי כל מפעלו התורני העצום של רבי שלמה קלוגר נזקף לזכותו!

כל מצוה היא מצוה שאיננו יודעים לאמוד את ערכה ולהעריך את שוויה, אך 'הכנסת אורחים' מכילה מרכיב מפתיע נוסף. כשאורח נכנס לבית, הוא סופג משהו מאוירת הבית - ולא פעם מה שהוא סופג הופך לחלק מאישיותו, מדרכי אותו בחייו, מנחה אותו קדימה, מפעיל אותו לצעד הבא...

לא תמיד יש לנו תנאים ויכולות להעניק לאורח חדר בביתנו הצפוף ממילא, לא תמיד אנו יכולים להכניס אורחים בביטוי המעשי כל כך של המילה. אבל לא מעט פעמים נוכל לפחות לארח אדם בודד בביתנו לסעודת שבת, ותמיד נוכל להעניק כוס שתיה קרה ומילה טובה למישהו שנוקש בדלת ומבקש צדקה...

ההשפעה היא רבה, בלתי מוערכת ובלתי נתפסת: הדבר נוסך חיים חדשים באורח הזוכה לסעודת שבת ביתית, מפיח אנרגיה חדשה שיכולה להחזיק את מבקש הצדקה לעשרות הדלתות הבאות... כשיש לנו הזדמנות לארח מישהו לשבת, אין לנו יכולת להעריך אלה ערכים הוא יספוג ליד שולחן השבת שלנו, ערכים שילוו אותו לביתו ויתכן שיהפכו לחלק משולחן השבת שלו ושל דורי דורות שימשיכו לחקותו...

כשאנו מכניסים אורח הביתה, יש לנו הזדמנות להעשיר את עולמו וידיעותיו, הרבה יותר משיחה ברחוב או מפגישה אקראית. להכנסת אורחים כח ויכולת להניע תהליכים עצומים לדורי דורות, תהליכים אותם לא נוכל לצפות מראש אך זכותם כבירה ועצומה.

זאת, מלבד הרווח שלנו - מצות חסד יקרה שבני ביתנו וילדינו יפנימו גם הם את מעלתה וחשיבותה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com

לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו:1613-316-053| ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אופק חדרה

	הדלקת הנר	יציאת השבת	רבינו תם
לוח מקומי	16:21	17:28	18:04
אור החיים	16:34	17:24	17:59

"כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו... לעשות צדקה ומשפט" (יח, יט)

אמרו חז"ל: "שלושה סימנים יש באומה זו (ישראל) **רחמנים ביישנין וגומלי חסדים** גומלי חסדים דכתיב; "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו... לעשות צדקה ומשפט".

מי לנו גדול כאברהם אבינו ע"ה, עמוד החסד, המשמש לכל הדורות אחריו דמות מופת של מחנך ומורה דרך, כיצד ועד היכן ניתן להתחסד עם הזולת ולהטיב עם הבריות. הן לא בכדי מאריכה לנו התורה בתיאורו המפורט של מעשה הכנסת אורחים שקיים אברהם אבינו. אין זאת אלא כדי ללמדנו עד כמה אהובה מידת החסד לפני ה', עד היכן מסוגל אנוש ילוד אישה, להעפיל ולהתעלות במדרגת אהבת חסד, עד כי כל מכשול הניצב בדרכו, וכל מצב בו נתון, אינם יכולים לעצור בעדו ולמנוע ממנו מלהטיב עם הזולת.

מסופר שכאשר היה מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל מאושפז בבית החולים, ובני המשפחה הביאו לו אוכל בייתי טרי וחם, סירב הגאון לטעום מהמאכלים, עד שיגישו מהם גם לשכן ששכב יחד עימו בחדר, למרות שיתכן שלא יברך...

ואמר הגרש"ז: היות ומהאוכל נודף ריח טוב, יש בכך חשש של פיקוח נפש. (איש לרעהו)

כל אדם מן השורה עושה פעולות רבות שיש בהן חסד, אך לעיתים אין הוא מתכוון לכך במחשבתו כיוון שהדברים נעשים מאליהם. על כך ישתדל האדם לצרף מחשבתו בזמן עשיית החסד ואז הוא זוכה לקיים מצווה דאורייתא.

בספר **'לב שלום'** לרב **מרדכי שבדרון זצ"ל** מובא מעשה שכאשר נסע הרב לחו"ל יצא באונייה מהעיר חיפה אך בדרכו לעיר חיפה כאשר היה בירושלים ביקש מנהגו לחזור כי שכח דבר חשוב, ואותו דבר חשוב הוא: היה בשכונתו איש עריר שהיה רגיל לבוא אצלו מידי פעם להפיג בדידותו, ושכח להיפרד ממנו ולומר לו שכמה חודשים לא יבקר אצלו.

אמר לו הנהג שאם יחזור לירושלים לבקר את האיש, לא יספיק את האוניה. אבל הוא בשלו, החליט שצריך הוא לבקר את האיש וגם צריך לסדר עבורו אנשים שיבואו במקומו לבקרו ולסדר לו שאר ענייניו. וכשבא אליו ישב אצלו כשעה ודיבר עימו, וגם דיבר עם כמה שכנים שידאגו עבורו, ורק אח"כ אמר לנהג: "בוא וניסע לחיפה". אמר לו הנהג: "חבל על הנסיעה מאחר שכבר בוודאי איחרנו את הנסיעה".

אמר לו הרב שבדרון: "מה אכפת לך? אתה תיסע ותקבל כספך בכל מקרה, כי אפשר שמחמת המצווה לא הפסדנו את האוניה". וכשהגיע לנמל חיפה אמר לו הפקיד: "למה איחרת כל כך? כבר לפני שעתיים היתה האוניה אמורה לצאת מהנמל, אבל יש לך מזל. בדיוק חל קלקול באוניה ועכשיו תיקנו אותה, ועתה היא עומדת להפליג".

הסב הרב שבדרון פניו אל מלוויו עם הכרטיס בידו, באומרו: "בינו זאת, כי שומר מצוה לא ידע רע". ונסע לשלום.

מכאן אנו רואים מעלת גמילות חסדים מהי ודווקא בדברים הקלים נבחן האדם עד כמה דבק הוא במידת החסד, והיכן נבדק? הווי אומר במחשבה! מה כוונתו ומחשבתו בעשייתו, ולכן הדגישה התורה מעלת החסד של אברהם אבינו בקבורת שרה אשתו, שבאמת כולם עושים כן, אבל אברהם בא לגמול חסד! (אור דניאל)

כאשר קהל רב צועד אחרי מיטת המת, יש בכך עידוד ונחמה למשפחת הנפטר, אבל צריך להדגיש שהחובה לסייע בידי האבלים אינה מסתיימת עם סתימת הגולל.

מי שהתנסה בכך, רחמנא ליצלן, יודע שלפעמים גם 'תפיסת העמוד' (שליח ציבור) כרוכה בייסורים רבים, במיוחד בבתי כנסיות גדולים שבהם יש כמה מתפללים שאיבדו את יקיריהם, מה שמביא ל'עומס' בדרך אל ה'עמוד'.

מטבע הדברים, כמו בכל דבר בעולמנו, יש אנשים היודעים 'להסתדר' במהירות, ומיד עם קומם מ'השבעה' מתמקמים במניין מסודר המתחיל בשעה נוחה, ויש כאלה המתקשים בכך ועומדים אובדי-עצות.

מעשה מופלא שהתרחש בבית כנסת פלוני. אחד המתפללים שהיה בשנת האבל על אביו הגיע לבית הכנסת, ומשראה שכל המניינים כבר תפוסים בשליחי ציבור, פנה אל כמה אנשים וביקש מהם שיצטרפו למניין שהחל לארגן.

אבל, באותו בוקר היו האנשים 'עסוקים' יותר מתמיד, ולא נענו לבקשתו, ופנו להשתלב במניינים אחרים. משלא הצליח במשימתו, החל גם האבל בלית-ברירה להתפלל באחד מן המניינים, ולא עבר לפני התיבה. (לא עמד שליח ציבור).

מן הצד עמד האברך, שזה עתה סיים את שנת האבל שלו שהורגל כבר במצבים אלה, ועקב אחר ניסיונותיו הלא-מוצלחים של האבל בארגון המניין, ורחמיו נכמרו עליו, במיוחד לאחר שהבחין בצער שעל פניו, והחליט לתרום מניסיון-הארגון שלו.

למרות שגם זמנו שלו היה לחוץ באותו בוקר, עזב את המניין בו התפלל, ופנה אל האבל והציע לו להמתין בכל זאת עוד כמה דקות עד שיפעיל הוא את השפעתו על המתפללים להצטרף למניין חדש.

מלאכתו לא היתה קלה. במשך דקות ארוכות עמד בפתח בית הכנסת והוביל את האנשים לעבר המקום בו התארגן המניין, עד שלבסוף נימנו עשרה יהודים והאבל החל להתפלל לפני התיבה.

ראיתי את המעשה מתחילתו עד סופו, ואמרתי לעצמי: הגם שאיש-החסד ההוא עשה דבר גדול, ספק אם הוא עצמו עמד בשעת מעשה על גודל-פעלו... זכויות עצומות קנה לעצמו באותה תפילה, ולבטח הן תעמודנה לצידו ביום פקודה.

ו'יום הפקודה' הלזה לא איחר לבוא. לא מחר-מחרתיים, אלא עוד בשעות הצהריים של אותו יום, עם שובו של בנו הקטן של התלמיד חכם מגן הילדים. מדי יום ביומו לוקחת אותו הגננת בידיה וחוצה יחד איתו את הכביש הסמוך לגן. באותו יום, החליט הפעוט לחצות את הכביש לבדו.

וכדרכו של פעוט, עשה זאת שלא בזהירות, בלשון המעטה.

וממש באותה שנייה הגיח רכב גדול מהפינה שממול, ו... החריקה נשמעה למרחוק. עוברי-אורח שנחרדו מעוצמת הרעש, חשו למקום, ונדהמו להיווכח שלמרות שהרכב פגע בילד, לא נפלה שערה משערת ראשו ארצה.

'אם אתם שואלים אותי, אמר הנהג שכולו נתון עדיין תחת ההלם, אינני יודע כיצד נשאר הילד בחיים'.

אנחנו כבר יודעים.

(עלינו לשבח)

פעם הגיע אדם **לגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל - הסטייפלר** וביקש ממנו את ברכתו הואיל ומצוי הוא הרבה בדרכים ולחבריו אירעו לאחרונה כמה תאונות דרכים, רח"ל. **יעץ לו הסטייפלר: "ראה לגמול חסד בכל נסיעה שאתה נוסע... השתדל להסיע ברכב שלך אברך המזדמן בדרך לכולל... ועוד כהנה וכהנה... בזכויות אלו תזכה להינצל!"...** (תולדות יעקב)

אברהם אבינו מלמד אותנו לעשות חסד לשם שמים. כאשר הלך להציל את לוט ובא מלך סדום והציע לו כסף ורכוש, סירב אברהם להצעה זו בטענה שלא יצא למלחמה בגלל כסף. אלא כדי לעשות חסד עם איש אחד (לוט) הוא גם עולם ומלואו! ואף על פי שהלך לעשות חסד עם אדם שאמר שהוא לא מעוניין באברהם ולא באלוקי אברהם, ומצד השכל לא היה צריך לעשות עימו חסד כלל ולהצילו, אבל אברהם עושה גם איתו חסד נגד השכל רק לשם שמים. והקב"ה בתמורה משנה ומשדד את כל מערכות הטבע למענו, ועושה לו ניסים גלויים במלחמה אשר נלחם נגד חמשת המלכים ואלפי חייליהם וכמובן מנצח כנגד כל הסיכויים.

להחזקת העלון: 055-6700349

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון השגחה פרטית. יש בו כדי ללמדנו כמה גדול מעשה החסד עם הזולת. לא לחינם אמרו רבותינו שאם אדם עושה חסד עם הזולת - בורא עולם עושה חסד עימו. האדמו"ר הרב שלמה גולדמן מזוועיהל הוסיף ואמר, שכל פסיעה ופסיעה שאדם עושה למען הזולת, הוא חוסך בכך אלף פסיעות עבור עצמו.

כל מי שהיה נכנס לחנות של הרה"ח ר' משה שטרן זצ"ל, היה מוצא אותו חבוש בירמולקה הלבנה, עטוף במלבוש העליון המפוספס של חסידי תולדות אהרון וספר בידו.

כשקונה היה נכנס, ר' משה היה מרים את עיניו מהספר והיה עוזר לו. הוא הבין בסוגים שונים של מקררים ותנורים ובכל מה שקשור למוצרי חשמל בסיסיים שבכל בית. הוא גם ידע לתקן אותם ובכך סייע רבות לתושבי הסביבה.

לחנותו נכנסו גם אנשים שחשבו, שלא די בכך שתושבי הסביבה יודעים על החנות, לדעתם כדאי שגם תושבי הסביבה הרחוקה ישמעו עליה ויבואו לקנות בה.

נציגים מחברות פרסום ביקרו אצל ר' משה. הם הסבירו לו כמה טוב יהיה כשלא יהיה לו זמן להסתכל בספרים שלו מרוב קונים. כמה חשוב לפרסם את החנות בפרסומונים המקומיים וכמה זה משתלם להשקיע במודעה טובה שתביא בעקבותיה הרבה קונים.

ר' משה לא התייחס לכל העצות. "פרנסה מן השמים", היה אומר בקול בטוח ויציב, "אני משתדל מספיק וסומך על הקב"ה שיפרנס אותי". הוא שלח את הפרסומאים למיניהם מעליו, שימצאו את פרנסתם אצל בעלי עסקים אחרים והמשיך בדרכו הפשוטה והשקטה.

יום שישי אחד, יהודי משכונה מרוחקת התקשר אליו ובקשה נואשת בפיו:

"אתה יכול לבוא לתקן לי את המקרר?"

"ביום שישי אחר הצהריים? שאל ר' משה בתמיהה, "אני לא עובד בזמן הזה, עלי להתכונן לשבת".

"אשלם לך כפול", האיש ניסה להציע.

"איפה את גר?"

"ברחביה".

"ברחביה אין טכנאים? אני לא עובד ביום שישי אחרי חצות. תנסה אצל מישהו אחר".

"אין לי מישהו אחר, ניסיתי את כולם", האיש ענה, "תבין, אין לי מקרר לשבת, איך אני אשמור על האוכל? מה אני יכול לעשות? מאכלי השבת יתקלקלו".

ר' משה לא עמד בתחנוניו של האיש. הוא בירר את הכתובת המדוייקת, הזמין מונית ונסע לביתו של היהודי שהמקרר שלו התקלקל בדיוק בערב שבת. בעל הבית השתומם לראות את הטכנאי בכובע, ירמלוקה ומעיל עליון מפוספס.

ר' משה השפיל את קומתו ארצה. נשכב על הרצפה עם כל ה'שמונה בגדים' עד שהגיע לקרביו של המקרר. הוא סובב מה שסובב, שחרר מה ששחרר, הטעין גז, פתח וסגר, ולבסוף התרומם מלוא קומתו והודיע שהמקרר מוכן ומזומן להמשיך במלאכתו כבימים ימימה.

"כל טוב, שיהיה לכם שבת שלום", ר' משה בירך מעומק הלב ופנה לצאת מהבית.

"רגע", בעל הבית עצר אותו, "אני רוצה לשלם, הבטחתי שאשלם כפול".

"אני לא עובד בערב שבת" ר' משה הבהיר, "לא באתי בשביל כסף. לפעמים אין ברירה, וכשצריך לעזור ליהודי עושים חסד. הבנתי שאין לך שום מוצא אחר ולכן באתי, זה הכל. שתהיה לך שבת שלום ושתשתמשו במקרר לבריאות".

סימני שאלה התעגלו על פניו של בעל המקרר ההמום.

בעל הבית חשב שהוא לא שומע טוב, וניסה להתווכח, אבל כבר לא היה לו עם מי לדבר. ר' משה רץ, נכנס אל המונית שהזמין על חשבונו ומיהר הביתה להתכונן לשבת קודש. הכסף היה ביד של בעל הבית, מה הוא עושה עם זה? ר' משה הרי לא מוכן לקחת את הכסף והוא חייב לו תשלום.

הוא כבר יכיר לו טובה. הוא יעשה משהו שיביא לאיש הטוב הזה הרבה כסף. מיכוון שעבד בעיתון, הוא כתב על ר' משה כתבה שמשתרעת על שני עמודים.

בכתבה הוא תיאר איך יהודי אותנטי ממאה שערים הגיע אליו בשעת לחץ ביום שישי. הוא עבד כמו טכנאי מעולה ולא לקח פרוטה, כי הוא אמר שהוא לא עובד בערב שבת. **עבודה - לא. חסד - כן.**

הוא המשיך ותיאר. צילם את החנות והוסיף כיד ה' הטובה עליו עד שהוציא מתחת ידו כתבה מפוארת ומרתקת.

ר' משה המשיך לדבוק בדרכו באמונה תמימה, שלא להשקיע בפרסומות ושלא לעבוד ביום שישי אחר חצות היום.ראו זה פלא, בבת אחת קונים חדשים התחילו להגיע ממקומות מרוחקים. אנשים שחיפשו מוכר ישר ואמין, מצאו בו את האדם המתאים.

כל הלקוחות החדשים הגיעו בזכות הכתבה של האיש שר' משה עשה איתו חסד ולא הסכים בשום אופן לקחת ממנו תשלום. ר' משה עמד בניסיון, הוא סמך על הקב"ה שייתן לו פרנסה והקב"ה השפיע עליו שפע רב בזכות מעשה החסד. (אור חזקיה)

הלכות

הלכות ברכת הלבנה

- הרואה לבנה (ירח) בחידושה, כלומר לאחר שחזרה ונראתה בתחילת החודש, צריך לברך ברכת הלבנה (סדר ברכת הלבנה מובא בסידורים), כדי להודות לה' על החסד שעשה עימנו בחידוש הלבנה לאחר שנעלמה מעינינו בסוף החודש הקודם.
- יזהר לומר ברכת הלבנה מילה מילה בנחת רוח ושפה ברורה, ויאמרנה בגילה וצהלה ושמחה ורננה, שהרי הוא כמקבל פני השכינה, ומעלתה גדולה מאוד.
- לכתחילה ראוי שלא להתחיל לברך ברכת הלבנה אלא עד שיעברו עליה משעת המולד שבעה ימים שלמים. ומכל-מקום, במוצאי שבת, אם יחסרו כמה שעות מן השבעה ימים, רשאים הציבור לברך ברכת הלבנה.
- במקומות שמצויים עננים הרבה בימות החורף, ויש לחוש שאם ימתינו להשלמת שבעה ימים מהמולד יפסידו לברך ברכת הלבנה, יש להורות להם שיברכו ברכת הלבנה מיד לאחר שלושה ימים מהמולד, כדברי התלמוד והפוסקים.
- זמן ברכת הלבנה נמשך עד חמישה עשר יום מהמולד (ולא ט"ו לחודש), ועד בכלל, דהיינו כולל ליל חמישה עשר. אבל בליל שישה עשר יום מהמולד אין לקדש הלבנה (שכבר עבר זמנה), אלא יברכו בלי שם ומלכות.

(אורות ההלכה)

פנינים

"ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה" (כב, ב)

הר"ן אומר, מהלשון **'קח נא'** מדוייק שה' לא ציווה את אברהם לעקוד את יצחק בנו! 'קח נא' - **'נא'** הוא לשון בקשה! הקב"ה ביקש מאברהם לעקוד את בנו, אך לא ציווה אותו על כך!

לפי זה, אם אברהם אבינו היה אומר לקב"ה: לא! אני לא יכול להעלות את בני לעולה, שהרי הבטחת לי **'כי ביצחק יקרא לך זרע'** - אברהם לא היה נחשב כעובר על ציווי ה', כי לא היה ציווי, היתה רק בקשה!

מעתה נבין את גודל מעלתו של אברהם: הוא הסכים להעלות את יצחק לעולה, ולוותר על **'כי ביצחק יקרא לך זרע'**, על אף שלא היה ציווי ה' על כך! הוא היה מוכן לשחוט את בנו יחידו גם כדי לקיים בקשה של הקב"ה! (יחי ראובן)

שבת שלום לכל בית ישראל

לעילוי נשמת: יואב בן מוחא בן סימי, שושנה שירה חג'בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לזכות אריה חג'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנניה ספסרטס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן זכריה. הראל בן הדסה, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בניהו בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורג'יה, כוכבה בת אורה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואהרון, רוזט רייזל בת יהודית, זכריה בן יפת חסן יעקב, שושנה שמעה בת ישראל, שושנה קמר בת עוואד, שאול בן מזלה, רוזינה בת פורטונה.
לרפואת: נוי בת הילה, חנה בת סין-שרה שפירנצה, רונית בת זהבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מזל, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי, צבי כהן בן אמירה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

בכל עניני העלון
נתנאל רזונבליט
0556764501
ner4499@gmail.com

©

נר לשולחן שבת

פרשת וירא

גליון 954 תשפ"ו

לע"נ
מרת נחמה ב"ר דב בער ע"ה
כ"ה חשון תשמ"ו

"ואברהם ושרה זקנים באים בימים - למען אשר יצוה את בניו".

שני פסוקים אלו מתחברים

הגאון רבי אפרים בורודיאנסקי:

"שמעתי ממרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר באופן אישי"

חז"ל דרשו על הפסוק "ולערב אל תנח ידך" שיעמיד תלמידים בזקנותו. (יבמות סב:) נשאלת השאלה, למה צריך פסוק לזה, הלא דבר פשוט הוא?!

מפני שאמרו חז"ל (סנהדרין לו:) שזקן פסול לשבת בסנהדרין, בגלל ששכח מה זה צער גידול בנים. אם כן היתה מחשבה שזקן גם אינו מוכשר ללמד תלמידים, כי לימוד תורה צריך שיהיה מתוך אהבה "כרחמי אב", כמו שנאמר "ושננתם לבניך אלו התלמידים". לכן צריך פסוק מיוחד "ולערב אל תנח ידך", להודיענו, שזו סגולתו ללמד תלמידים. (מועשה חייא)

"אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיו ואם אינו דומה לא יבקשו". (רבי יוחנן מו"ק יז. חגיגה טו: מלאכי ב' ז')

מאמר זה צריך הבנה, וכי רב-מחנך יכול להגיע לדרגת מלאך?! האם זה בכלל יתכן?! מה שייך להשוות ביניהם?!

נביא שתי תשובות בדבר, אותן למדנו מתוך פירושים שנתנו גדולי ישראל למאמר זה. שתיהן נמצאות בתוך פרשת וירא.

המהרי"ל בלוך שאל והשיב בטוב טעם. דומה למלאך-לאיזה מלאך? הלא יש מליוני מלאכים וכי המלאכים דומים זה לזה?

אלא שיש למלאכים תכונה יסודית משותפת ובתכונה זו על הרב להתדמות אליהם. המלאך מתייחד במעלה מיוחדת, בשליחותו הוא שלם, הוא אינו "חצוי" עושה ואינו עושה, אין אצלו פה ולב, אלא עשייתו שלימה, כל מלאך ותפקידו. גם המחנך אין לו אלא שליחותו, מופקע מכל חשבונות אחרים.

נוסף לכך וכהמשך טבעי: במלאכים נאמר "לא יסבו בלכתן" המלאך לעולם אינו מחזיר פניו אחורנית כדי לראות מה אומרים עליו, להסתכל אם הוא נשא חן בעיני מישהו, אין עליו אלא מצות בוראו ואפס זולתו. גם הרב-המחנך מחוייב להיות שלם עם אלוקיו בלבד, לא להתחשב מה יאמרו הבריות. לא להפיק רצונו של מאן דהו, לא רווח מדומה ולא אמיתי. כל שאיפה לרווח תביא את הרב להסב תמיד את פניו אחורנית...

(עפ"י מאמרו של הג"ר זליג פריבלסקי)

את שתי הנקודות הללו רואים אנו בפרשת השבוע, מלאכים שנראים ערבים, זו שליחותם באותה עת, כל מלאך ותפקידו. הם מזהירים את לוט ומשפחתו לא להסתובב אחורה. ("נר")

אם דומה הרב למלאך: לפני מתן תורה הוצרכו ישראל למלאכים שירפאו אותם, כפי שמצינו בפרשת השבוע, כפי שמצינו שקודם מתן תורה ירדו המלאכים אצל ישראל וריפאו אותם. (במדב"ר ז' א') אבל אחר מתן תורה התורה והמצוות מרפאים - "חש בכל גופו יעסוק בתורה". (עירובין נד.) כל מצוה בכוחה למנוע מחלה, רמ"ח עשין ושס"ה לאוים כנגד אברי הגוף - **הנה לנו הדמיון בין רב למלאך.** ("נר לשולחן שבת")

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ תירץ על שאלה זו: כמו שמלאך אין לו כוונה לתועלת עצמו וכל תכליתו לקיום רצון ה', כך גם הרב צריך שכל כוונתו תהיה להצלחת תלמידיו, למסירת התורה! (כנס חינוך תשע"א - קונטרס "תפארת בחורים" תמוז תשפ"ג עיי"ש בארוכה)

"ואברהם ושרה זקנים באים בימים - למען אשר יצוה את בניו".

"אל הנער - זה ישמעאל לחנכו במצות".

"ותרא שרה את בן הגר המצרית ... מצחק".

"חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה" - נחלקו תנאים באלו גילאים חלה חובת חינוך לנער: שש עשרה עד עשרים ושתיים, או שמונה עשרה עד עשרים וארבע. (משלי כ"ב ו' קידושין ל.)

ותמוה, הרי דבר ברור וידוע לכל שחינוך חייב להתחיל כבר מגיל ילדות?!

ביאר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר: יש שתי בחינות בחינוך הבנים.

א. על האב לחנך את בנו מילדות, לתת לו את דרך החיים בלימוד התורה, ביראת ה', בהתנהגות.

ב. חינוך לפי דרכו, לפי הכשרונות והנטיות שמתגלים בבן. האב צריך לחנך את בנו על פי מידותיו ותכונותיו כפי יכולותיו, דברים אלו מתגלים בעיקר בזמן התבגרותו, אלו השנים בהם מוטל על האב לכוון ולהדריך את בנו. (מעשה חייא)

"למען אשר יצוה ------ ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל".

כעשור שנים לפני מלחמת העולם השניה היגרו בני משפחת יעלען למלבורן, אוסטרליה. בשנת תש"א הגיע רבי דב סילבר למלבורן והתמנה למנהל תלמוד התורה "השכלה תלמוד תורה". הרב סילבר עשה מהפך בתלמוד תורה. בין השאר יזם רעיון שבוגרי תלמוד התורה ימשיכו ללמוד בישיבת טלז, שנוסדה מחדש בעיר קליבלנד, במדינת אוהיו בארה"ב.

בשנת תש"ו - הוצע למשפחת יעלען שבנם, שמואל יסע ללמוד בישיבת טלז, ההוצאות היו נדבת תורמים. האב ששמח שבנו ילך לישיבה, עשה מסיבה באולם עם אורחים רבים, רבנים ודרשות, לרגל האירוע המרגש. האב אמר לבנו שעיקר מטרתו במסיבה זו לעשות חשק אצל עוד הורים, שירצו גם הם לשלוח את בניהם לישיבה.

אחד המשתתפים במסיבה, בשם הירשפלד התלהב מהענין ואמר לאשתו שאם יוולד להם ילד, הוא גם ישלח אותו לישיבה.

עברו שנים, נולדו להם בן ובת. האב נפטר והאלמנה קיימה רצון בעלה. בנם, ברוך נסע לישיבת טלז. שם עלה ונתעלה, צמח לאילן גדול והרי הוא היום הגאון רבי ברוך הירשפלד, פוסק קהילת קליבלנד, מגדולי תלמידי החכמים בדור!

("נר לשולחן שבת" יש"כ לידידי הג"ר מ"ש)

"וירץ לקראתם מפתח האהל ..." - הכנסת אורחים - חינוך לחסד!

סיפרה הרבנית פינסקי, בתו של הגאון הצדיק רבי אליהו לאפיאן: "בלילה הלכנו לישון בבית במקום מסויים, אך לא ידענו היכן נקום בבוקר... ומדוע? הכנסת האורחים בביתנו היתה לשם דבר. אמי היתה בעלת חסד מופלאה, בקלם היא בישלה את האוכל לכל בני הישיבה ואחר כך בישלה את צרכי העניים.

בתחילת הלילה נלקחה ממני הכרית. אחר כך העבירו אותי לישון עם אחותי באותה מיטה. אחר כך כשנזקקו גם למיטה זו, שלחו את שנינו לישון על הארץ במקום אחר. לפעמים בחדר האמבטיה... כך היה באופן קבוע!" (ר' אל"ה)

האיש שידע את סוד החינוך!

אברהם אבינו היה מזכה הרבים של דורו ואפילו שלא נשאר מהגיורים שגייר, מכל מקום נחשב מזכה הרבים של דורו!

תמיהה גדולה היא, איך יכול להיות שלא נשאר ממה שאברהם גייר לדורות הבאים?!

השיב מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן: הגרים בעצמם למדו וקיימו מצוות, אבל לא ידעו את "סוד החינוך" - להנחיל לילדיהם, להעביר לדור הבא - רק אברהם אבינו ידע זאת, כפי שכתוב "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו".

(עפ"י "מזקנים אתבונן" - עניני חינוך מתוך "ימלא פי תהלתך" עניני ציבור)

"ויקרא שם בשם ה' קל עולם". (כ"א ל"ג)

אברהם פירסם בעולם את מציאות ה', השגחתו ואחדותו. אלא שכאשר אברהם ימות עתיד להשכח כל מה שלימד בעולם, כפי שמובא במדרש ש"הנפש אשר עשו בחרן" חזרו לסורן.

אכן, כאשר נולד יצחק תתקיים בו הבטחת ה' "והקימותי להיות לך לאלקים ולזרעך אחריך - המיוחס אחריך" יצחק ינחיל בעולם את הדעות האמיתיות ויפרסם אלקותו, לכן אמר שהוא עכשיו "קל לעולם" לדור דור! ("משך חכמה" כ"א ל"ג)

"גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני".

מעשה בשפחה ושמה שמחה ואברהם מסלוניקי

העיד רבי אברהם ארואי: שפחה כושית היתה לדונה טיסטלי, חמותו בסלוניקי. אותה שפחה היתה מדקדקת במצוות-דת יהודית ושומרת שבת. כשהיה נכנס לביתם היה שומע שהשפחה הזאת מבקשת מגבירתה שתשחרר אותה ותמיד חמותו השיבה לה שאינה רוצה לפטור ולשחרר אותה בחייה.

אח היה לדונה טיסטלי, סוחר בליסבון שהיה קונה עבדים ושפחות מסוחרי האיים מארץ מרחק ומחליפם בסחורה. לפעמים היו לו ארבעים עבדים ושפחות. ויהי היום, נתן לאחותו את השפחה הזו ותקרא את שמה שמחה.

מקץ שלושים שנה חיתנה דונה את בתה, הלכה הבת לבית הטבילה. גם זאת השפחה רצתה ללכת לטבול כדי להיות יהודיה, והלכה עימה וטבלה. גבירתה לא היתה במעמד הטבילה, אך ידעה על כך.

הזקנה דינה קונפרנדה העידה שהיא זוכרת שהשפחה טבלה על ידה כהוגן וכשורה. אך ציינה שלא היו עדים במעמד הטבילה הזו ולא אמרה שהיא טובלת על מנת לקבל מצוות.

אחר אלו הדברים לקח את השפחה הזו יהודי ספרדי שהיה דר פה בסלוניקי, שמו אברהם, ותהר ותלד לו בן, וזה אברהם הכניסו לברית מילה ויקרא שמו לוי, ושמענו שהוא דר בארץ תוגרמה והוא בן כ"ה שנים לערך.

ולאברהם הזה היתה עוד אישה יהודיה ותלד לו בן, ויקרא את שמו גם כן לוי...

לוי זה שבק חיים ללא בנים. עתה מסתפקת אלמנתו, אם היא זקוקה ליבום ללוי בן השפחה הזו. מה דינו, הרי אמו לא נשתחררה ולא קיבלה עליה דת יהודית בפני בית דין.

עוד היא שואלת, שנודיע לה באם יארע שלא תקבל חליצה מבן השפחה הזו. האם יש לו זכות בנכסיה וכתובתה, או לא ירש בן האמה הזאת, הרי אמו שפחה וולדה כמותה.

מהר"א ששון השיב באריכות, נביא מעט במעט מדבריו:

זאת הכושית אינה יהודיה, כיון שלא נשתחררה ולא טבלה בפני בית דין או בפני גבירתה, ודאי שהבן אינו יהודי והינו בן שפחה הגונה.

מה שראינו שהיא נוהגת דרכי ישראל, אין זו סיבה להכשירם. רק בגויה, שכיון שראינוה נוהגת דרכי ישראל יש סיבה לומר שהיא גיורת וטבלה לשם גירות. (שו"ת "תורת אמת" כ"ח עיי"ש)

✡

פעמים נקרא: "ישמעאל" - "נער" - "בן האמה"

✡

מעשה ביהודי בעת השמד בפורטוגל שנאנס והמיר דתו, והלך לפלנדריה ולקח אישה מבנות הארץ וילדה לו בן. היא לא רצתה להתגייר, אלא לישב בתוך עמה ומולדתה. הוא ברח ממלכות הרשע ובא לתוגרמה-טורקיה יחד עם בנו וגייר אותו.

ונשא אותו יהודי אישה אחת מבנות ישראל הכשרות בחופה וקידושין וילדה לו בנים ובנות. גם בן הנכרית שהתגייר נשא אישה יהודיה וילדה לו בנות. אחר זה מתו שניהם, האב והבן. עתה, בחלוקת הירושה באו בנות הבן ורוצות חלק בירושה.

השיב מהר"י בירב: הבן שילדה לו הנכרית הוא גוי גמור, אין לו קורבה עם אביו שהולידו ולא עם בני אביו, אין לו יחוס אל אביו כמובא ש"אין בנך הבא מן הגויה קרוי בנך אלא בנה" (קידושין סח:). אין לו חלק ונחלה עימהם. הוא כיון שנתגייר נחשב גר גמור. והוא דין פשוט לכל, אין פוצה ומצפצף. (שו"ת מהר"י בירב ל"ט)

"הסכמי אברהם"------ מרן ה"אור שמח" גילה מה מביא את השונאים שלנו לעשות איתנו הסכמי שלום!

אברהם היה נעלה בהצלחתו ברצות ד' דרכיו, וחסדו היה גדול לרחוק ולקרוב בלי גבול.

אמנם, כאשר שכניו, אבימלך ופיכל ראו אכזריות כזו גדולה מאברהם, לשלוח את הגר שוכבת חיקו עם בנו הבכור אל המדבר עם חמת מים ולחם ותו לא. אז פחדו ממנו, אולי בחרות אפו בם ינקום נקמתו, לכן עשו עצות בנפשם להקדים רפואה ולכרות עימו ברית! זה שאמר "ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר צבאו אל אברהם". ("משך חכמה" כ"א כ"ב)

יְרֵא אֱלֹקִים אַתָּה!

פירוש נפלא פירש בזה **הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זצוק"ל**, ומביאו תלמידו **הרה"ק החוזה מלובלין זצוק"ל** בספרו **"דברי אמת"** פרשא דידן. בהקדם דיוק לשון הפסוקים, שמתחילה אמר 'ולא חשכת את בנך יחידך **ממני**', ולבסוף אמר רק 'את בנך יחידך' והשמיט תיבת 'ממני', וצריך ביאור.

וזלה"ט: "הנה העקידה היה נסיון אחד, ועשה אברהם אבינו ע"ה לכבודו יתברך וכבש רחמיו באהבה. אחר כך כשמנעו יתברך לכאורה היה לו ללקחו מן המזבח בשמחה, כיון שיצא ידי שמים. **ואברהם אבינו לא עשה כן לשמוח במה שמנעו מהקרבה בשביל אהבת בנו, אדרבא מאוד היה שמח לשוחטו.** כי אם כמו ששמח לשוחטו למענו יתברך, כן כשציווהו יתברך 'אל תשלח ידך' שמח בעשיית רצונו יתברך להחיותו, **לא היה כלל ענין בנו בליבו, רק מפני שהוא רצונו יתברך להורידו מעל המזבח**, וזה מדרגת אהבה יותר. וזה 'יען אשר עשית את **הדבר הזה**' שלא חשך את בנו יחידו כי אם שעשה רצונו כנ"ל".

> **"אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר וגו' כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה, וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ מִמֶּנִּי וכו'. יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידֶךָ"**
>
> (כב, יב - טז)

ולכן מתחילה נאמר רק 'כי עתה ידעתי כי **ירא אלקים** אתה ולא חשכת את בנך את יחידך **ממני**', היינו שבשליפת המאכלת מנדנה לשוחטו הוכחת רק כי אתה **ירא אלקים** שהיא מידת היראה, ולכן לא חשכת את בנך מחמת '**ממני**' כי ציוויתיך בדבר הזה ויראת ממני.

אבל בפעם שנית מבטיחו המלאך בדבר ה', כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את 'יחידך' - וזה לא משום 'ממני' ויראתך אותי, אלא עתה אחרי שהורדת אותו מן המזבח רק בגלל ציווי השי"ת להורידו, דרחמנא אמר 'אסקיה' ורחמנא אמר 'אחתיה' (רש"י שלחי ד"ה כי עתה ידעתי), בזה הוכחת ששמחה יתרה יש לך באהבת מצות ה' יותר מאהבת בנך, ומזה נודע כי לא חשכת את בנך. ובכך הראית את גודל אהבתך להשי"ת באהבה עצומה רק אליו יתברך ומצוותו, לפיכך 'ברך אברכך וארבה הרבה את זרעך וגו', **ודברי פי חכם חן.**

* * *

סיפר הגה"ח **רבי אלעזר ביין זצ"ל**, מזקני חשובי חסידי פיאסעצנע - גור, שבשנות בחרותו בפולין של מעלה נתקף במחלה קשה בריאותיו ל"ע, ושלחוהו הרופאים למעיינות עיר המרפא **'קרעמניץ'** שבפולניה. כדרך הרופאים בימים ההם, בטרם עידן ה'אנטיביוטיקה' והרפואות שבימינו, לשלוח את החולים להבראה ומנוחה למעיינות המרפא.

בהיותו בקרעמניץ פגש בו **הרה"ק הצעיר מוהרשד"י מסלונים זצוק"ל הי"ד**, שהגיע אף הוא להתרפא באותם מעיינות. הרבי הקדוש שמח לפגוש בחור חסיד פיקח וירא שמים, וקירבו ושוחח עימו הרבה באהבת תורה ויראת שמים. כידוע היה ליבו של אותו צדיק בוער באש להבת שלהבת, כפי שקיבל מאביו ומזקנו הקדושים זי"ע, ושמח מאוד שמצא לו בחור כלבבו מלא וגדוש בתורה וחסידות צרופה.

באחד הימים לאחר תפילת שחרית קרא לו הרבי, וביקשו להתלוות אליו לטיול היומי לאחר שיאכל את ארוחת הבוקר. שמח הבחור אל ההזמנה, הזדרז מהרה אל בית האכסנייה שלו, סעד פת שחרית כדין, ואץ רץ אל ביתו של הצדיק, שכבר המתין עליו בפתח הבית, ותיכף יצאו שניהם יחדיו בהליכת מרפא בשבילי מעיינותיה של קרעמניץ השקטה.

הרבי הקדוש הפליג בשיחותיו עם הבחור, מעיינות ליבו ומוחו הק' נבעו כמעיין המתגבר, וכך היו מתלהטים יחדיו בפלפולה של תורה, והיו הדברים שמחים כנתינתם מסיני.

מרוב דבקות אש התורה שדבקה בהם לא שמו אל ליבם שהם מתרחקים ממרכזה של העיר, שם היו פזורים האכסניות והמלונות השונים, ושם היו מתהלכים כל התיירים והנופשים, וברצונם להתרחק מקול המולה ורחובה של עיר יצאו אל השבילים המובילים אל מחוץ לעיר קרעמניץ. והנה בהגיעם אל קצה העיר התגלה לפניהם בנין הדור ונאה גדול ורחב ידיים, היה זה מתחם האוניברסיטה של קרעמניץ, שם הגיעו הגויים הצעירים מכל ערי המחוז והגלילות, בהיותו בנין מפואר בנוי ומשוכלל כראוי וכיאות לסטודנטים אקדמאיים מן העשירון העליון...

סביבות המתחם הענק נבנו מדשאות ומזרקות מים, שבילי פאר בתוככי צמחיית פרחים מלבלבים, ומגרשי ספורט גדולים. - בעודם מתהלכים לפי תומם במשעולי השבילים הסמוכים, הגיחה לפתע למולם קבוצת גויים צעירים, סטודנטים חופשיים שיצאו בדרכם להשתעשע במשחקי הספורט כדרכם הריקנית. וכראותם לנגד עיניהם רבי יהודי בעל צורה והדרת פנים מכובדת, ההליטו לחמוד לו לצון, כדי לשעשע את עצמם מעט...

הם ניגשו אל הרבי בברכת שלום, ולאחר מכן העמידו פני תם ושאלו, הער רבינער, האם יירד גשם היום? - היה זה יום בהיר חם ויבש, אף לא עננה קטנה נראתה ברקיע, והם שאלו את שאלתם בהתרסה, כאילו היתה זו שאלה המציקה להם מאוד...

פני הרבי הקדוש הרצינו לנוכח שאלתם, ובשרף אש קדשו נענה לעומתם ואמר: אפשר לומר שירד גשם, אך אפשר גם לומר שלא ירד גשם... **אבל אני אומר שיירד גשם חזק וממטרות עוז!** - הנערים הגויים שחקו למשמע תשובתו התקיפה של הרבי, שנאמרה בקול ובהתרגשות, ויצאו להמשך דרכם.

תיכף משעזבוהו אותם גויים פוחזים, תפס הרבי הקדוש בידו של אלעזר והחל למהר ולהאיץ את דרכו בחזרה העירה אל מתחמי האכסניות, באומרו לבחור שעליהם להזדרז בטרם תפרוץ עליהם הסערה!

והנה משרק דרכו רגלי קדשו של הרבי פנימה אל בית האכסניה, נפתחו לפתע ארובות השמים, וגשם חזק ניתך ארצה, כדבר איש האלקים ששערה אחת מדברת קדשו לא נפלה ארצה, וכאשר אמר כן היה, צדיק גוזר והקב"ה מקיים!

כשמעו הרבי את קול הסערה שהחלה בחוץ, הסתובב להביט בממטרים העזים, ואמר בקול לוהט את הפסוק (דברים כח, י) **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ"!**

פנה ר' אלעזר אל הרבי הקדוש ושאלו, מדוע נצרך הרבי להיטפל אליהם לשקצים הללו?

התלהב הרבי המהרשד"י וזעק, **וכי אין הם בריותיו של הקב"ה? - גם הם צריכים לדעת שיש בורא לעולם! גם עליהם יש להטיל מורא שמים!**

ויהי המקום לחרדת אלקים!

*

אחד מאנשי ירושלים של מעלה, היה **הרה"ג רבי יוסף שטיינברג זצ"ל**, בילדותו היה יתום מאביו, והתגדל והתחנך בביתו של **מרן הבריסקער רב הגרי"ז זצוק"ל**. - כאשר באותם ימים היו הנערים היתומים עזובים בלא משען ומשענה, וחכמי ירושלים היו פורשים את אחריותם עליהם, לגדלם לתורה ויראת שמים, וכך מצא את עצמו 'יוסל'ה' היתום רבות בביתו של הרב, עד שהיה כאחד מבני הבית.

בשישבו פעם באחת הארוחות, היה זה יום היארצייט של הגאון **בעל 'שאגת אריה' זצוק"ל**, וסיפר שם אחד מבניו של הרב אודות גדולתו ורוממות קדושתו של ה'שאגת אריה', שפעם החל 'פוגרום' בעירו, הגויים האכזריים צמאי הדם פרצו לרחובות היהודים, והחלו בשאגות טרף לחמוס מכל הבא לידם, ולפתע פרצה קבוצה

המשך בעמוד הבא

סיפורי השגחה פרטית
שנשירחו רמיערכת ע"י הקוראים

'טעות מושלמת'

כשעליתי לארץ הקודש, תרתי אחר מקור פרנסה.

תחום ההתמחות שלי הוא בתחום ההנדסה, וכעולה חדש התקשיתי למצוא עבודה עם הכנסה מכובדת.

באחד האירועים שהשתתפתי בהם, פגשתי בעלים של חברה גדולה שבדיוק חיפש עובד בכיר בתחום עם שכר חודשי נאה.

הצעתי את עצמי, והוא אמר שמחפש זמן רב עובד והוא משלם הרבה מעל לממוצע בשוק, אבל יש לו תנאי קבלה אחת ויחידה והוא לפתור תרגיל מסובך בהנדסה.

"אם הצלחת לפתור את התרגיל, התקבלת לעבודה!!!"

הסכמתי בשמחה והוא נתן לי את התרגיל.

עבדתי על התרגיל שהוא בעצמו הכין ושלחתי לו את הפתרון.

כעבור שלושה ימים קבלתי שיחה שהתקבלתי וכבר מיום ראשון הקרוב עלי להתחיל לעבוד.

לשמחתי התחלתי לעבוד והמשרה הייתה למעלה מכל הציפיות שלי וגם הבוס שמח בי מאוד.

כעבור תקופה חזרתי שוב על התרגיל קבלה וגיליתי שם שטעיתי בתהליך והפתרון לא נכון.

אחרי שבדקתי את עצמי כמה פעמים ניגשתי לבוס ושאלתי אותו על סמך מה קיבל אותי , הרי הפתרון לא נכון?!

הוא השיב שרבים וטובים ניסו להתקבל, אבל כולם טעו ורק אני היחיד שפתרתי את התרגיל המסובך הזה.

הראיתי לו היכן הטעות, ואז הוא בדק אצלו בדף והתברר ששנינו טעינו בדיוק באותו נקודה באמצע התרגיל ולכן הגענו לאותו פתרון מוטעה.

עתה התברר שהקב"ה שמר לי את התפקיד הזה וגרם לטעות המדויקת הזו כדי שאתקבל למשרה הנחשקת שרבים וטובים חלמו לקבל.

בתודה לה' !!!

מ. מ.

• • •

המעונין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

גדולה של 'לסטים מזויינים' אל תוך ביתו של הרב, כדי להרוג ולשדוד הכל כדרכם, ה' ישמרנו מהם ומהמונם.

אותה שעה יושב היה ה'שאגת אריה' בחדרו פנימה עטור ומעוטף בטלית ותפילין, וכולו שקוע בשרעפי קודש בעומק תורתו הקדושה. מתחילה לא שם לב כלל לבל המתרחש בהיותו 'שקוע' כל כולו בהגיונה של תורה, אך משפרצו הבריונים אל תוך חדרו בקול רעש גדול, הרים הרב את עיניו הקדושות לראות במי המדובר, ומה קול הרעש והבלגן המתחולל סביבו. - וכראותו לפניו את אותם גויים רוצחים, הסיר לפתע את הטלית מעל ראשו, והתגלו התפילין שבראשו!

תיכף ומיד כשראו אותם גויים את התפילין הקדושות שעל ראשו נתפסו בפחד גדול ובהלה, הם עזבו את הכל והחלו לנוס על נפשם, כשכל חבריהם הגויים מצטרפים עימהם בפחד ומורא גדול, ועל אתר עזבו את העיר בחרדתם וברחו הרחק כמטחווי קשה, כל עוד נשמתם בם. - וכך הציל הרב הקדוש את כל בני העיר מן הפוגרום הקשה.

כששמע הבריסקער רב את הסיפור מפי בנו, נענה ואמר, זה הרי גמרא מפורשת (ברכות ו.): **"וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ**, תניא רבי אליעזר הגדול אומר, **אלו תפילין שבראש"!**

נענה רבי יוסף שטיינברג ושאל, ואולי ברחו אותם הגויים מחמת שראו את הפנים הקדושות והמפחידות של ה'שאגת אריה'?

גער בו הרב מבריסק ואמר, לא, לא, התפילין בעצמם הם שהפחידו אותם! לא צריך לשנות מן הפשטות שבגמרא שהתפילין מצד עצמם מפחידות, לא מראה הפנים של הרב ולא מראה ראשו הקדוש, כי אם התפילין שבראש בלבד עליהם העיד הכתוב: **"ויראו ממך".**

ולמדנו אגב אורחא, מלבד עצם מידת יראת שמים ופחד אלקים שיש בכוח התפילין הקדושות להטיל אפילו על גוי לסטים מזוין! - גם דרכי האמונה הפשוטה בדברי רבותינו ז"ל, שכָּל דִּבְרֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ! (אבות פ"ב שלחי מ"ו).

*

הרה"ק **רבי דוד מלעלוב זצוק"ל**, איחר פעם להגיע אל בית המדרש, קהל החסידים והתלמידים המתינו זמן רב והצדיק עדיין בושש ולא בא.

לאחר המתנה ארוכה החלו המשמשים והתלמידים המקורבים לדאוג, מדוע מתאחר הרבי? שמא קרה לו משהו, או אולי זקוק הוא לעזרה?

יצאו אפוא כמה תלמידים מסורים מהרה והתפזרו ברחבי העיירה בחיפושים קדחתניים אחר הרב שנאבד פתאום.

והנה בהגיעם אל קצה העיירה מצאו את הרבי הקדוש כשהוא עומד על יד אחת השדות ומסתכל חזק פנימה, עד מהרה ניגשו הגבאים אל הרבי ושאלוהו מדוע מתאחר הוא בדרכו, ועל מה מביט הוא כאן בתוך השדה?

ענה להם הרבי, למדתי כאן **'יראת שמים'!**

כשהסתכלו התלמידים אל תוך אותה חצר, ראו איש יהודי פשוט חקלאי עובד אדמה, שעושה את מלאכתו הקשה בשדה, ומן הצד יושב לו אביו הזקן כבן תשעים שנה! והנה ניגש הבן הצעיר אל אביו הזקן כשהמעדר בידו וביקשו לקום ולסייע בעבודות הרבות, כשהוא מגיש לו את המעדר לעבודה!

אולם האב סירב לקחת את המעדר, ולא נענה לבקשותיו של בנו, באומרו שהוא כבר זקן... ואין לו כוח לעבוד!

הצעירצ'יק הנמרץ לא קיבל את תירוצי אביו, והמשיך לגעור בו, יש לך כוח! אם רק תרצה תיווכח שכוחותיך במותניך! צא לעבוד! - אך כל צעקותיו ללא הועיל, האב נטוע במקומו ולא רוצה לנקוף אצבע ולסייע במלאכה הקשה.

לפתע התקרב הבן אל אביו בכעס עצור, כשהוא מנופף לפניו עם המעדר שבידו, וצעק לעברו: **אילולי שהייתי מפחד מהשם יתברך, הייתי הורג אותך כאן ועכשיו! אם לא היראה והפחד שיש לו מן העבירה, כבר היית שולח יד בנפשך!** רחמנא ליצלן.

ראו נא, אמר הרבי ר' דוד לחסידיו, עד היכן מגעת 'יראת שמים', שאפילו איכר פשוט וגס רוח, שמוכן להרוג את אביו בכעסו, נעצר ונבלם מחמת היראה והפחד מהשם יתברך שנפל עליו!

*

מעשה באיש נכבד, ששימש כר"ם באחת הישיבות הנכבדות, וביום מן הימים נקלע לפניו ניסיון קשה, ומרוב אש תבערת הייצר הרע הבוער בקרבו לא עמד בניסיונו ונכשל בעבירה הקשה, רחמנא ליצלן, אשר הפילה אותו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. עד מהרה הוא 'נתפס' ונידון לעונש קשה, וכשהתפרסם הדבר אבד את כל מעמדו הר"ם, ויצא מכל אותו עסק ביש בביזיונות קשים ומרים.

הדבר היה לפלא גדול ולחידה סתומה, בהיותו אדם נכבד ומקובל בציבור כתלמיד חכם שתורה וגדולה גם יחד בידו, וכיצד נפל בעבורה חמורה כזו?

באותם ימים שאל אחד ממקורביו של **הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זצוק"ל** מלפניו, כיצד יתכן כזאת, שאף לו יהא שאין תוכו כברו, הרי אדם זה מספיק חכם להבין שאם רק יתגלו מעשיו ויתפרסמו עתיד הוא לשלם על כך מחיר יקר עד מאוד. ובחשבון פשוט ביותר יודע ומבין בוודאי את העונשים הקשים הצפויים על כך הן בזה והן בבא, ושאם יתפסוהו השלטונות ויתפרסם הדבר הוא יתדרדר בכך לתחתית השפלות! - כיצד לא חשב על כל זאת, ולא נזהר להתרחק ולברוח מאותה עבירה? אתמהא!

נענה אותו צדיק ואמר, דע לך היטב את מה שלימדו אותנו רבותינו הקדושים, שיכול להיות החכם הגדול ביותר, בשעת הניסיון אין עומד לאדם כי אם **'יראת שמים'** בלבד!

החכם הגדול, חכם היה וחכם יהיה! וחכמתו רק תוסיף יגון על יגונו! כי בעת שמנסים את האדם מן השמים באותה השעה נוטלים ממנו את תורתו ואת חכמתו, ולפי שעה הוא אכן נהפך כמו טיפש, פשוטו כמשמעו! כאשר העידו בנו חז"ל (סוטה ג.) **'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסו בו רוח שטות'**, ואותה רוח שטות הנכנסת בו מתיישבת בו במקום חכמתו, ואין שום כוח שעומד בפניו כי אם **'יראת שמים'** בלבד, מאשר הרגיל את עצמו בפחד השם יתברך ומהדר גאונו, להיזהר ולהישמר ולהתיירא מן החטא! - רק במצב כזה הוא אכן נקרא **'ניסיון'**, שכן אם לא היו נוטלים ממנו את מדרגותיו אין בכך שום ניסיון לעמוד איתן על עומדו כפי שמשיג ומבין היטב.

לפיכך בעת הניסיון ניטלים כל ההשגות וכל המדרגות, ואף החכמה וההיגיון הפשוט אין בכוחם למנוע את האדם מן העבירה, כי אם יראת שמים בלבד.

ועל כך מעיד הכתוב להדיא בפרשתנו (בראשית כ, יא): **"רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹקִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַהֲרָגוּנִי"!**

לפיכך יש לחנך ולהתחנך לירא שמים טהורה, וכד"א (תהלים קיא, י) **"רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה' שֵׂכֶל טוֹב לְכָל עֹשֵׂיהֶם".**

*

סיפר לי שכני היקר **הרה"ג רבי שמואל צ'צ'יק שליט"א**, שפעם התלווה עם אביו **הגאון רבי זאב [וועלוויל] צ'צ'יק זצ"ל**, אל רבו מרן **הרב מבריסק זצוק"ל**, וכשהציג לפני רבו את בנו ביקש שיברכהו הרב **שיגדל בתורה ובירא שמים.**

התחייך הרב והשיב לו בחכמה, ברכת גדולתו בתורה הלא היא מיתלא תלי וקאי בשקידת תלמודו, ובמידה מסוימת תלויה גם בך... שתלמד עימו היטב! ואילו ברכת היראה שיזכה הנער ליראת שמים, הלא היא תלויה בזוגתך הרבנית, ככל שהיא תרבה בתחינותיה ותפילותיה ותשפוך לב כמים שיזכה בנה להתהלך בדרכי תורה ויראה, כן יגדל הבן ויזכה ליראת שמים כראוי!

*

סיפר לי **מחותני הרה"ג רבי יצחק דוד ברטשטיין זצ"ל**, שבילדותו למד כתלמיד מן המנין אצל **כ"ק אאמו"ר זצוק"ל בעל "מעדני השלחן"**, ומעולם לא נצרך אבי לגעור בתלמידים, אלא כשראה אצל אחד מתלמידיו הנהגה שאינה ראויה, היה נתקף בפחד גדול, ומנענע חזק בראשו, בזעקת ליבו: **אוי! אוי!**

תגובה זו הועילה להם לתלמידים הרבה יותר מכמה וכמה געורות ושיחות מוסר. כמ"ש בפ"ק **דברכות** (ז.) "טובה מרדות אחת בלבו של אדם יותר ממאה מלקיות, שנאמר (משלי יז, י) 'תחת גערה במבין, מהכות בכסיל מאה'".

כמובן מידה זו לא תועיל רק כשהיא נובעת מיראת שמים שלמה וטהורה, ולא כהצגה חיצונית... התלמידים חשים ומרגישים היטב אם הזעזוע שמביע המלמד הוא כנה או מעושה... ואין ספק שכשהמלמד מלא ביראת שמים, משפיע הדבר ומקרין מאוד על תלמידיו, שכן 'מאן דנפח מדיליה נפח' (ספר הקנה בראשית ח, עג), **ובכך נזכה לגדל ולחנך את בנינו לתורה ולירא שמים, אמן ואמן.**

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'
מהגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
0733-22-76-09 מחקשרים מזמינים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגורך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.
Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

בס"ד

פרשת וירא תשפ"ז | **שנה ג'** 148

הורינו

הוריכם מעל הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

וַיְבָרֶךְ שָׁם אַבְרָהָם אֶת הַמְּזֻבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ (כ"ב ט')

בספר 'יושר הורי'[1] מביא הגאון רבי יוסף רפפורט ראיה מהמדרש בפרשת העקידה, להלכה שלא מועיל במחילה על צער והכאת אביו, ועדיין עובר על איסור. ונקדים את דברי המדרש בגודל זהירותו של יצחק אבינו במצות כיבוד אב בשעת העקידה, וז"ל[2]: בשעה שביקש אברהם לעקוד יצחק בנו, א"ל: אבא, בחור אני וחוששני שמא יזדעזע גופי מפחדה של סכין **ואצערך**, ושמא תפסל השחיטה וכו' וכן הוא בשינוי לשון קצת בפרקי דר"א, וז"ל: אמר יצחק לאברהם אביו: אבא, קשרני וקשור שתי ידי ושתי רגלי בשביל פשיעותא, **ואמצא מחלל כבד את אביך**, ע"כ.

ובהגהות הרד"ל כתב שאולי צריך לגרוס "בשביל פשיטותא, והוא מלשון פשיטת יד ורגל בשעת פרכוס[3] וכמ"ש בתרגום יונתן "דלא אפרכס מן צערא דנפשא", כלומר שמחמת הצער יפשוט רגלו ויפגע באביו, ע"כ. (וכך משמע מלשון "שמא אבעט בך" שנקט בתנא דבי אליהו רבא המובא בהמשך) וכך הוא גם בילקוט שמעוני[4] וזה לשונו: 'כבד את אביך' קיימו יצחק בשעה שהיה מושלך לפני אביו כשה לטבח יובל. עכ"ל.

ובתנא דבי אליהו רבא (פכ"ז) מבואר חידוש נוסף בזה, וז"ל: שאמר יצחק לאברהם אביו אסרני יפה ותנני על גבי המערכה **שמא אבעט בך ונמצאתי שאחויב שתי מיתות לפני הקב"ה**, עכ"ל הנוגע לענייננו. ומבואר שיצחק לא חשש רק שמחלל 'כבד את אביך', אלא חשש גם שאם יבעט באביו יתחייב מיתה לפני הקב"ה, ומסתמא כוונתו מדין מכה אביו, שעונשו במיתה. (ומש"א שאחויב "שתי" מיתות, פי' המפרשים מצד כיבוד או"א, ומצד שפוסל קרבן)

ומקשה הגאון רבי יוסף רפפורט - ולכאורה קשה בכל המדרשים הנ"ל, הלא כל החשש של יצחק שיצער או יבעט באביו, הוא מחמת הפרכוס הנעשה בשעת השחיטה, ופשוט שאברהם היה מוחל לו על כך, שהרי זה רצונו. וביותר, שהרי מחמת מעשה השחיטה שעושה **אברהם** נגרם הפרכוס, ויתכן שבאופן כזה שהאבא גורם לכך, בכלל לא צריך מחילה מעיקר הדין, עכ"פ מחילה גמורה ודאי שהיה, וא"כ למה אמר יצחק שנמצא 'מחלל כבד את אביך', ואף מחויב מיתה לפני הקב"ה, הלא אב שמחל על כבודו, כבודו מחול.

ומבואר שעל הכאתו וצערו לא מועיל מחילת אביו, ואפילו בסוג מחילה שזה רצונו הגמור של אביו - שמועילה על בזיונו, מ"מ לא על הכאתו, ולכן חשש יצחק אבינו שיבעט באביו, ואפי' שוודאי אביו מוחל לו וזה רצונו הגמור, מ"מ על הכאתו לא מועילה מחילה. אמנם לפי מה שכתב בספר חסידים (תקע"ג) שאב שמחל על כבודו כבודו מחול, רק בדיני אדם, אבל בדיני שמים חייב מיתה, מובן למה חשש יצחק שיתחייב מיתה אפילו שיש ודאי מחילת אב.

1. סימן ו' עמוד קי"ח 2. מדרש רבא פרשת וירא נ"ו, ח'. ובפרקי דר"א ל"א, 3.כההיא דחולין לז. 4. פרשת ואתחנן רמז תת"ל

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

ישיבה במקום הוריו כשאינם נמצאים - חלק א'

אין לשבת בכיסא של אביו בבית הכנסת או בבית המדרש, או של אמה בעזרת נשים, אפילו כשאינם שם, מלבד כשמחלו ונתנו רשות. ונחלקו הפוסקים אם קיים איסור לשבת שם אפילו אם הוא מקום מיוחד רק לשבת או רק לימות החול, או מקום מיוחד לתפילת שחרית ולא למנחה ומעריב ולהיפך.

יש פוסקים שנקטו שאם לאביו יש מקום קבוע להתפלל בו רק שחרית, אבל במנחה ומעריב אינו יושב שם, עדיין קיים איסור ישיבה במקום אביו, וכך הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל. אבל אם עיקר הקביעות שלו להתפלל שם רק מנחה ומעריב, מותר לשבת שם כשלא נמצא כיון שקביעות לתפילות מנחה ומעריב לא נחשב כמקום המיוחד לעניין זה שלבניו אסור לשבת בו. ולמעשה הגאון רבי עזריאל אויערבאך פוסק שרצוי שאביו ימחל באופן כזה. (רשימות הגר"י שוב שליט"א).

אבא שקנה מקום בבית הכנסת עבור תפילתו בשבת או בימי החול וכדומה, וחשב כשקנה את המקום שכאשר הוא לא מגיע לבית הכנסת הוא רוצה שבנו ישב במקום שקנה, נראה שמותר לעשות כן ואין בזה חסרון בכיבוד ומורא אביו. בספר 'אהל יעקב'[1], מביא שו"ת משיב נבונים חלק ו' שהאריך והעיר שאם בשעה שקנה האב את המקום בבית המדרש הייתה כוונתו גם על בניו שיוכלו לשבת שם כשהוא לא נמצא, א"כ הוא המקום המיוחד לאב ולבנים יחד, והגם שעיקר כוונתו בקניית המקום הייתה לעצמו, מ"מ מותר לבן לשבת שם תמיד, כי זה כבר לא נחשב "מקום המיוחד" עבור האבא.

וזה הכל כשאומר שכך הייתה אצלו המחשבה, אבל אם בשעת הקניה אמר בפירוש שבעת שהוא לא נמצא המקום יהיה עבור בניו, לא נקרא מקום המיוחד לאביו בכלל ומותר לשבת שם תמיד.

וצריך לדעת שאותה הלכה של "מקום המיוחד" לאביו או לאימו, בדומה למקום קבוע בבי כנסת, כך הוא גם לגבי מקום קבוע ברכב (אם להורים אכפת מכך) וכן כורסה קבועה בבית וכדו' שאם לא שאמרו מפורש שבכל פעם שאבא או אמא לא נמצאים כולם יכולים לשבת, הרי שצריך להיזהר לא לשבת על מקומם.

> מה שאמרה התורה "למען יאריכון ימיך", זו אינה רק הבטחת שכר, אלא לומר לאדם: הלוא אף אתה - יאריכון ימיך על האדמה, גם אתה בעצמך תהיה אבא לילדים, וגם אתה תגיע לגיל כזה, שבו תזדקק לבניך. אם אתה תכבד את אביך ואת אמך - אף בניך יכבדו אותך בזקנותיך. (אברבנאל)

1. על שו"ע ר"מ הל' כיבוד אב ואם

להצלחה וס"ד
אהרון בן שרונה

לזיווג
שושנה בת אלישבע

לזרע של קיימא
בעילום שם

לרפואה שלמה
משה בן חנה

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

מעשה אבות
סיפור מהחיים

מאבא אף פעם לא מתרחקים

שמעתי מחכם אחד שליט"א כדלהלן; פעם סיפרו למרן הגרי"ז את המעשה הידוע עם החוזה מלובלין, שבא אליו אדם אחד בבקשת ישועה והוסיף שהוא קרוב משפחה של הרבי ופירט באריכות כיצד הם קרובים. הגיב החוזה מלובלין בביטול; 'דאס איז א ווייטע קרבה' - זוהי קירבה רחוקה. הלך הלה וסיפר את הדברים לתלמידו הגדול רבי נפתלי צבי מרופשיץ, והוא יעץ לו שיעמוד ליד החוזה מלובלין בשעה שמתפלל תפילת חזרת הש"ץ, ואומר אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב, ויגיב בביטול 'דאס איז א ווייטע קירבה' - זוהי קירבה רחוקה, שכן אנו מאוחרים דורות רבים מהם, והאיך נבקש שזכותם תגן עלינו.

הלך הלה ועשה כעצתו של רבי נפתלי, ואכן החוזה שמע את הדברים, ולאחר התפילה קיבל את האיש בסבר פנים יפות.

שמע מרן הגרי"ז את המעשה ונהנה מהרעיון, אך הוסיף כי אין הנידון דומה לראיה שכן: 'פון א טאטע איז מען קיינמאל נישט ווייט' מאבא אף פעם לא מתרחקים. כי נכד אצל סבו אפילו בהפרש של מאות דורות תמיד עין הסב עליו להצילו ולשמרו אך מה שייכות יש לזה עם רביעי ברביעי וחמישי בחמישי.

(עובדות והנהגות לבית בריסק ג' עמ' קצ"ח)

ברצוני לשמוע הבדלה מהאבא

סיפר לי הגאון רבי דוד הלר מלוגאנו שווייץ כדלהלן; כאשר הגיע האדמו"ר רבי אהרן מבעלז לארץ ישראל, הלך הגאון הגדול רבי מאיר הלוי בן מרן הגרי"ז, עוד בהיותו בחור, ליתן שלום עליכם לאדמו"ר. והנה האדמו"ר היה נוהג ליתן שלום בידו רק לאנשים עם זקן, ולאלו שעדיין לא היה להם זקן היה נוהג ליתן שלום כשידו עטופה במגבת. כאשר בא אליו הבחור רבי מאיר ליתן לו שלום, והוא היה אז עדיין בחור צעיר ללא זקן, אמרו לאדמו"ר 'דאס איז דער זון פון דער בריסקער רב' זהו הבן של הבריסקער רב, הוריד האדמו"ר את המגבת מעל ידו ונתן לו שלום כאשר ידו ללא המגבת.

והנה שבת אחת כאשר ערך האדמו"ר רבי אהרן מבעלז את שולחנו בבית היתומים בלומנטל, הלך לשם מו"ר הגאון הגדול רבי משולם דוד הלוי, והיה זה כבר במוצאי שבת אך האדמו"ר עדיין המשיך את עריכת סעודה שלישית.

כאשר אמרו לאדמו"ר שבנו של הרב מבריסק נמצא בין הנוכחים, הזמינו לשתיית לחיים. והנה כיון שהיה מקפיד רבי משולם דוד הלוי שלא לשתות ולאכול במקומות אחרים וכו' על כן אמר רבי משולם דוד שאינו יכול לשתות את הלחיים שכן אצלו זה כבר לאחר ברכת המזון ועדיין לא עשה הבדלה. אמר לו האדמו"ר, נו, אם כן תעשו עכשיו הבדלה על כוס היין. אמר רבי משולם דוד לאדמו"ר; אני נוהג לשמוע הבדלה מהאבא. התפעל האדמו"ר מהתשובה ועל כך שרוצה רבי משולם דוד לשמוע בדווקא הבדלה מהאבא, ואמר לו 'זייער גלייך', 'זייער גלייך' מאוד ישר, מאוד ישר.

(עובדות והנהגות לבית בריסק ג' עמ' ר')

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת לך לך

אין זרעו של עשיו נופל אלא ביד זרעה של רחל. ויש לבאר שהעניין הוא שזכות קיומו של עשיו לדורות הוא בכח כיבוד אב שכיבד את יצחק, וזרעה של רחל לא ציערו את יעקב. (ובמשך חכמה שמות כ"ח ט' כתב שכל השבטים ציערו לאביהם במכירת יוסף ויוסף עצמו לא הודיע לאביו שהוא במצרים, ורק בנימין לא) (רינת יצחק, שמואל א' ט"ו על מה שאמרו חז"ל בילקוט. והפירוש על פי מה שכתב רבינו יונתן בפירושו למגילת אסתר ב' ה')

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של
יועצים רבניים ומטפלים

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה
בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

? שלו', ראשית אנו מתפעלים מידי שבוע מהעלון "הורינו" שבהוצאתכם, כל כך חשוב לחזק נושא זה בציבור שלנו, ומאמציכם ב"ה נושאים פרי, הנושא הוא בשיח כל המחנכים. זה נכנס כל כך חזק לציבור, שכבר ראינו חיבורים שיצאו לאור עם הפניה לעלון הורינו בשבוע פלוני וכו'
רציתי להתייעץ אתכם בנוגע להתאמת מטפלת או אשת חינוך הפועלת לפי השקפת התורה ומתוך מחויבות ברורה להלכות כיבוד הורים.
בתי בת ה-18 מתמודדת עם קושי מסוים ביחסיה עם אמה. עד כה היא נוהגת בכבוד רב ומתמודדת בגבורה, אך היא חשה שהמצב הנוכחי "לא בריא", כלשונה, ומבקשת לשוחח עם איש מקצוע שיסייע לה לעשות סדר בדברים ולהתמודד נכון, כך שלא יישארו אצלה משקעים להמשך חייה. נשמח להכוונה.

! שלום רב, יישר כוחכם על הדברים. ב"ה הציבור מתעורר, ואנו עצמנו מקבלים חיזוק אדיר מהציבור. הדור הצעיר, בנות צעירות, פונות ומבקשות דרך **כיצד לכבד** את הוריהן לצד קושי מסוים. השאלה שחוזרת שוב ושוב היא "כיצד לכבד", ולא "האם לכבד". זה מרגש, כי זה מראה שהדור הצעיר שואף לאמת ברורה בדרך התורה, ואינו מתבלבל מ"עצות מקצועיות" שמובילות לניתוק.
דווקא האופי העצמאי של הדור הזה, "חסר המשמעת" כביכול, הוא עוצמתו. זהו דור שיותר ויותר מודע ואינו מוכן לקבל "עצה" להתנתק מהוריו, כבר לא מקבל בלי שאלות חוות דעת מסוכנת כזו, ודורש לקיים ולדבוק במצווה שהתחייבנו בה כולנו במעמד הר סיני: "כבד את אביך ואת אמך".
כדי שהשינוי הזה יחלחל גם אל עולם הטיפול, עד שמטפלות (וכמובן גם מטפלים) יחדלו לחלוטין מלנתק ילדים מהוריהם, עליהן לזכור תמיד שחובת הילד לכבד את הוריו חלה בכל עת, ושעליו למצוא דרך לקיימה מבלי להיפגע. זוהי גם טובתו של הילד: שלעולם לא יתנתק משורשיו.
נדרשת מהציבור דרישה חד-משמעית: איננו מוכנים לקבל מטפלים המנתקים, בשום צורה ואופן. רק אם הציבור יעמוד על כך בבירור עוד לפני תחילת הטיפול, יהיה ער ו"על הדופק", ולא יניח לטיפול להימשך אפילו פעם אחת עם מטפלת המחדירה ריחוק מההורים, הדבר אכן ישתנה, בס"ד.
לעניין ההמלצות והפרטים האישיים, נרחיב במסגרת פרטית.

בנימה אישית

שורות שנכתבו מדם ליבה של נערה
החווה קושי בכיבוד הורים, במכתב
למנחת הורינו לאחר אחת הסדנאות

מדור חדש!

אני יושבת בחדר, מחזיקה בידיים את החוברת הזאת שאני אמורה - אבל לא מצליחה לכתוב בה, וחושבת: מה בעצם אני אמורה להעריך באבא שלי?! אי כותבת את זה עם כאב גדול, באמת. חיפשתי. באמת חיפשתי. ישבתי שעות והתאמצתי למצוא משהו אחד, רגע אחד, מילה אחת שאפשר להיאחז בה ולומר: על זה אני מעריצה אותו, אני מכבדת. ובכל פעם הגעתי למקום ריק. לא כי לא רציתי. כי כואב שם מדי.
חברות שלי מדברות על אבא כמו על סמכות גבוהה, מקום בטוח. אני שומעת אותן, מחייכת, ומשהו בפנים מתכווץ. אף אחד לא מלמד אותנו איך מתמודדים עם זה, ואיך מכבדים כשהלב אומר לך אחרת.
ואז אני נזכרת שהתורה לא כתבה "כבד את אביך ואת אמך אם הם ראויים לכך". היא כתבה את המצווה בלי תנאים. כשעמדנו בהר סיני, בין עשרת הדברות, ניתנה לנו גם המצווה הזאת, ובלי הערת שוליים. פעם חשבתי שזה לא הוגן. היום אני מבינה שיש בזה מסר גם אליי: התורה סומכת עליי שאני יכולה לעמוד בזה, גם כשקשה.
ויש דבר אחד שאני לא יכולה להתעלם ממנו. אני כאן. אני נושמת, אני חושבת, אני מרגישה, ואפילו הכאב הזה הוא חלק מחיים שקיבלתי. חכמינו לימדו שאב ואם הם שותפים של הקדוש ברוך הוא ביצירת האדם. בלעדיו לא הייתי כאן. את זה אני לא יכולה למחוק, וגם לא רוצה. זו הכרת הטוב הראשונה, הבסיסית, זו שאין צורך להצדיק ואין צורך להרגיש. היא פשוט אמת.
ויש עוד דבר שהבנתי לאט, בלילות כאלה. כשאני נושאת בלב כעס, מי שמפסידה היא אני. אבא שלי ממשיך בחייו, ואני נשארת עם האבן בלב. וכשאני מצליחה, ולו לרגע, לכבד, משהו בתוכי נרגע. הנשימה מתארכת, והלב נהיה קצת פחות כבד. אני מרגישה בנפש שכשאני כועסת, רע לי, וכשאני מכבדת, אני משתחררת. אולי זו בדיוק הסיבה שהמצווה ניתנה כך: לא רק בשביל ההורים, אלא גם בשבילנו.
אז אני לא מכבדת כי אבא שלי מעורר פי פתאום רגש הערצה. אני מכבדת כי זה רצון הקב"ה, כי קיבלתי ממנו חיים, וכי כשאני מכבדת, טוב לי. זה לא אומר שהכאב נעלם, וזה לא אומר שאני צריכה להעמיד פנים. אפשר לכבד ולהמשיך לכאוב באותו לב. זו הבחירה שלי. היא לא פותרת הכל, אבל היא נותנת לי כוח, והיא שלי.

יש לכם השגות על הנכתב? רוצים לשתף התמודדות אישית שלכם? מוזמנים לשלוח אלינו ונפרסם בעז"ה ככל האפשר:
horeinuorg@gmail.com

מי באמת זעק בסדום?

כשהפוגע מרגיש שהוא הקורבן

בפרשת וירא אומר הקב"ה: "זעקת סדום ועמורה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד" (בראשית יח, כ).

רגע, מי בדיוק זעק שם?

הרי אנשי סדום היו אכזריים, פוגעים, רודפים ומתעללים. הם לא היו הצד שנפגע, אלא הצד שפגע. אז כיצד התורה מדברת על "זעקת סדום"?

האדמו"ר מגור, בעל ה"אמרי אמת" (עי' ליקוטי יהודה), מגלה כאן תופעה מדהימה בנפש האדם. אנשי סדום היו מכים, רודפים ומתעללים, ולאחר מכן מסתובבים ומתלוננים כמה רע להם, כמה מציקים להם וכמה הם מסכנים. הם היו "הקוזק הנגזל" הקלאסי: פוגעים באחרים, אך מרגישים שהם עצמם הנפגעים.

וזוהי "זעקת סדום". לא די בכל הזוועות שחוללו, אלא שהם אף זעקו על ה"עוולות" שנעשו להם והציגו את עצמם כנרדפים.

אבל נדמה שהתורה אינה מספרת כאן רק על אנשי סדום.

היא חושפת תופעה אנושית, שבסדום הגיעה לשיאה. לפעמים אדם מצליח להצדיק את מעשיו עד כדי כך, שהוא משוכנע שהעוול נעשה דווקא לו. הוא אינו רואה את עצמו כפוגע, אלא כמי שנאלץ להתגונן מפני אחרים.

כשאנחנו משכנעים את עצמנו שאנחנו הקורבן

לא תמיד מדובר בשקר מכוון. פעמים רבות האדם מצליח לשכנע גם את עצמו שהוא הצד שנפגע.

מדוע? משום שלהודות בטעות זה קשה. ההודאה מערערת את הדימוי העצמי ומחייבת אותנו לשאת באחריות. לכן הנפש מחפשת דרך קלה יותר: היא אוספת בזיכרונה כל מילה שפגעה בנו, כל מבט שלא מצא חן בעינינו וכל עוול שנעשה לנו, ובו בזמן ממעיטה במשקל הכאב שגרמנו לאחרים.

את המעשים שלנו אנו מסבירים: "לא התכוונתי", "לא הייתה לי ברירה", "הוא הביא אותי לזה". אבל את מה שעשו לנו אנו זוכרים בלי שום הנחות.

כך נוצר סיפור חדש: אני לא הפוגע. אני הנפגע.

והסיפור הזה מרגיע. הוא מנחם. הוא מאפשר לנו להמשיך להרגיש צודקים, בלי להתמודד עם החלק שלנו במה שקרה.

אבל יש לכך מחיר כבד.

כי אדם שאינו מסוגל להכיר בטעותו, מתקשה גם לתקן אותה.

זה יכול לקרות לכולנו

אחת הנטיות האנושיות השכיחות היא לשפוט את עצמנו ואת הזולת בשני קני מידה שונים. את עצמנו אנו נוטים לשפוט לפי הכוונות: "לא רציתי לפגוע", "עבר עלי יום קשה", "לא התכוונתי". ואילו את הזולת אנו נוטים לשפוט בעיקר לפי התוצאה: "הוא פגע בי".

רבינו יוסף יעב"ץ בפירושו למשנה "ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו" (אבות ב, ד) כבר עמד על כך, וכתב: "**רוב הקטטות הנופלות בין בני אדם הם בסיבת שפוט האדם משפט אחד לעצמו ומשפט אחר לזולתו**". לכן הוא מלמד שעלינו לנסות להעמיד את עצמנו במקומו של האחר, ולשאול כיצד היינו מרגישים ומגיבים אילו היינו אנחנו במקומו.

כי כמעט בלי לשים לב, אנו מעניקים לעצמנו הבנה וסלחנות שאיננו תמיד מעניקים לאחרים.

והתופעה הזאת מופיעה כמעט בכל תחום בחיים.

במקום העבודה, אדם אינו עומד בהתחייבויותיו, אך משוכנע שהמנהל "רודף" אותו.

בזוגיות, אדם מדבר בחריפות, ולאחר מכן מסביר ש"לא הייתה לו ברירה", כי בן זוגו הביא אותו לכך.

במשפחה, ילד מרביץ לאחיו, וכעבור רגע צועק: "אבל הוא התחיל!"

וכמה פעמים קרה שפגענו באדם קרוב, וכעבור שעה כבר היינו עסוקים בעיקר במה שהוא אמר לנו בחזרה? את מה שפגע בנו אנו זוכרים היטב; את מה שפגע בו, הרבה פחות. כי **את הכאב שלנו אנחנו מרגישים מבפנים, ואילו את הכאב של הזולת אנחנו רואים רק מבחוץ.**

ומשום כך, קל כל כך לשמוע את הזעקה שלנו, וקשה הרבה יותר לשמוע את זעקתו של מי שנפגע מאיתנו.

איך אפשר להשתחרר מן המלכודת הזאת?

ראשית, חשוב להבין שאין הכוונה שכל אדם שמרגיש נפגע טועה. יש אנשים שנפגעים באמת, ולעיתים אף נפגעים קשה. גם כשמישהו פגע בנו, אין פירוש הדבר שבהכרח יש לנו חלק באחריות לפגיעה.

אבל במצבים שבהם התפתח עימות, כדאי שנוכל לעצור לרגע ולשאול את עצמנו ביושר: האם ייתכן שגם אני תרמתי, במשהו, למה שקרה?

זו שאלה שלא תמיד נעים לשאול, משום שהיא עלולה לחייב אותנו להכיר בטעות.

אבל אדם גדול אינו מי שלעולם אינו טועה. אדם גדול הוא מי שמסוגל לומר: "כן, טעיתי". הוא אינו חושש שהודאה בטעות תקטין אותו, משום שהוא יודע שהאמת אינה מחלישה את האדם, אלא בונה אותו.

היכולת להודות בטעות אינה חולשה. היא אחד מגילויי העוצמה הגדולים ביותר של האדם.

כדאי לדבר על כך עם ילדים מגיל צעיר

לדעתי צריך כבר מגיל צעיר להרגיל את הילדים להכיר בתופעה זו. אפשר לשאול אותם: "אתם מכירים מצב שבו ילד עושה משהו לא יפה, ומיד מסביר למה בעצם הוא המסכן?".

אפשר לשוחח איתם על כך שלפעמים באמת פוגעים בנו, אבל לפעמים קל לנו הרבה יותר לראות את מה שעשו לנו מלראות מה שאנחנו עשינו לאחרים.

ואפשר גם לשאול:

- האם קרה לכם שפגעתם במישהו, ורק אחר כך הבנתם זאת?
- מה יותר קשה, להודות בטעות או למצוא לה תירוץ?
- למה בעצם כל כך קשה לומר: "טעיתי"?

אבל לא די לדבר על כך עם הילדים. כדאי שגם אנחנו נאמץ לעצמנו הרגל קטן.

בכל פעם שאנו יוצאים משיחה פגועים, או משוכנעים שנעשה לנו עוול, ננסה לעצור לרגע ולשאול: **איך הסיפור היה נשמע אילו האדם השני היה מספר אותו?**

לא כדי להסכים איתו בהכרח, ולא בכדי לבטל את הכאב שלנו, אלא כדי להבין שגם לו יש נקודת מבט, ושגם אנחנו איננו רואים תמיד את כל התמונה.

אפשר גם לדחות מעט את ההסברים שאנו ממהרים לתת לעצמנו. במקום לומר מיד: "לא הייתה לי ברירה", "הוא התחיל", או "לא התכוונתי", ננסה תחילה לשאול: "ובכל זאת, האם היה משהו שיכולתי לעשות אחרת?"

גם אם בסופו של דבר יתברר שלא טעינו, עצם השאלה הזאת מרגילה אותנו לחפש את האמת, ולא רק את ההצדקה לעצמנו.

וזה אולי הלקח החשוב ביותר שאפשר ללמוד מזעקת סדום:

לפני שאנחנו ממהרים לזעוק על מה שעשו לנו,
כדאי לעצור ולשאול: האם ייתכן שאנו זועקים כדי להצדיק מה שעשינו לאחרים?

פרשת וירא

'תורת חסד על לשונה'
צריך תורה וחסד

"ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב"

רש"י: "בן בקר רך וטוב"- שלשה פרים לקח כדי להאכילם שלש לשונות בחרדל.

ספר בראשית נקרא 'ספר הישר' כמובא במסכת עבודה זרה דף כה' כיון שמאבותינו הקדושים אנו לומדים כיצד להתנהג בישרות ומידות טובות.

אנו רואים בפרשה את אברהם אבינו כיצד הוא עושה חסד עם מלאכים שנדמו לו כערביים, חסד שהוא בלתי נתפס, אברהם אבינו שוחט שלושה עגלים כדי שכל אחד יאכל לשון בחרדל, מדובר ביום השלישי למילתו שהוא היום הקשה ביותר למילה של תינוק, ק"ו מילה של אדם מבוגר בן מאה. הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה כדי שלא יעברו אורחים ושבים ובכל זאת אברהם אבינו מחכה בשמש הקופחת, רואה ערביים, מיד "וירוץ אברהם אליהם" ומשתחווה להם אפים ארצה ומבקש שיכנסו לביתו. זהו חסד בלתי נתפס בהבנה אנושית, ואין שום בן אנוש שיעשה חסד כזה. רק אברהם אבינו שכולו חסד. מעשה זה מעיד על כל חייו של אברהם אבינו אם בזמן שהוא ביום השלישי למילתו והם נדמו לו כערבים שפלים והוא בגיל מאה, ולמרות זאת אברהם אבינו עושה חסד קל וחומר כל ימות חייו בזמנים רגילים.

כתוב במסכת אבות דרבי נתן פרק ז' שאברהם אבינו ביתו בית מלון המצוי בו כל טוב ופתוח לרווחה להכניס אורחים, והכל בחסד ללא תמורה ובלי גבול. אנו ירשנו תכונה זו של חסד מאברהם אבינו כפי שמובא באבות פרק ה' "מתלמידיו של אברהם אבינו ביישנים, רחמנים וגומלי חסדים".

הגמרא (ע"ז יז') אומרת: כל העוסק בתורה ואינו עוסק בגמילות חסדים דומה כמי שאין לו א-לוק, ח"ו. מסביר שם רש"י: להגן עליו. **הגמרא מספרת** (שם) כשנתפסו רבי אלעזר בן פרטא ורבי חנינא בן תרדיון אמר לו רבי אלעזר בן פרטא לרבי חנינא בן תרדיון אשריך שאתה נתפסת על דבר אחד על ידי הרומאים, אוי לי שאני נתפסתי על חמישה דברים, אמר לו רבי חנינא אשריך שנתפסת על חמשה דברים ואתה תנצל אוי לי שנתפסתי על דבר אחד ולא אנצל מכיוון שאתה עסקת גם בתורה וגם בגמילות חסדים ואני לא עסקתי אלא בתורה [בלבד] לא אנצל. ומסקנת הגמרא שרבי חנינא בן תרדיון עשה חסד, אבל לא עשה מספיק חסד.

הביאו לרבי אלעזר בן פרטא ושאלו אותו: למה למדת? ולמה גנבת? אמר להם אם אני לומד איני יכול לגנוב ואם אני לסטים איני יכול להיות אדם העוסק בתורה אחד סותר את השני (אי סייפא לא ספרא ואי ספרא לא סייפא) וכמו שהטענה הראשונה אינה נכונה כך גם הטענה השניה אינה נכונה כיון שאחת נוגדת את השניה ממלא שני הטענות אינם נכונות. שאלו אותו מדוע קראו לך רבי ? (סימן שהנך עוסק ומלמד תורה) אמר להם: אני רב מומחה באריגה. הביאו לפניו שני פקעיות ואמרו לו שיזהה מה הוא חוט השתי ומהו חוט הערב נעשה לו נס כמובא בגמרא שם וידע להבחין.

שאלוהו: למה לא באתה לבית התפלות שלנו ? אמר להם: זקן אני, ומתייראי שמא תרמסו אותי ברגליכם. [אמרו] לו ועד עכשיו האם יש זקנים שנרמסו ? נעשה נס ונרמס באותו יום זקן. שאלוהו למה שחררת את עבדך לחירות? (דבר האסור בזמן הרומאים) אמר להם: לא היו דברים מעולם. קם אחד מהם להעיד עליו ששחרר את עבדו בא אליהו ונדמה לו כאחד מחשובי המלכות ואמר לאיש שרצה להעיד: "ראית שעד עכשיו נעשו ניסים, לכן לא כדאי לך להעיד נגדו, כיון שגם עכשיו יעשה לו נס, ואתה תתבייש שלא יתקבלו דברך". ולא קיבל דבריו ראה כך אליהו הנביא בעט בו והעיף אותו ארבע מאות פרסה וכך למרות שנאשם בחמישה דברים ניצול. לעומתו רבי חנינא בן תרדיון אמרו לו: למה עסקת בתורה אמר להם עשיתי כאשר צוונו ה' א-לקי. מיד גזרו עליו שריפה ב"מ.

בעת שמרן הרב אלישיב זצוק"ל צעד ברחובה של עיר בלווייתו נכדו, צדו עיניו פועלים הטרודים בהכנת היציקה ליסודות בניין. "הרואה אתה את ההכנות ליציקת היסודות?" פנה רבינו לנכדו, "הלא עמודי הבטון כה מוצקים ואיתנים, ואם כן לשם מה יש צורך במוטות הפלדה"!? "הפלדה היא שמעמידה ומחשלת את הבטון לבל ייסדק ויישבר!" נימק הנכד. "אכן!" הסכים רבינו, "דע לך כי עמוד התורה בלא חסד, הרי הוא כעמוד בטון בלא שלד הפלדה, שאין לו קיום! "ומתי הסבא עושה חסד?" העז הנכד ושאל, "הלא רוב שעות היממה הוא שקוע בתלמודו"! "דע לך, שכאשר באים לבקש ממני עצה והדרכה במלי דעלמא, על אף שהדבר גוזל מזמני היקר, אין הדבר מעיק עלי כל כך. אבל כששואלים אותי בדבר תורה והלכה, ועלי להתנתק מהסוגיא בה אני אוחז ולהיכנס לסוגיות אחרות ולחשב את כל השיטות, אזי זו היא תורת חסד פשוטה כמשמעה"! [דרשו]

המשלב תורה וחסד זוכה לאריכות ימים הגמרא ראש השנה דף כח' מביאה שאביי ורבא מזרעו של בית עלי היו שנגזר עליהם קיצור ימים ב"מ, רבא שעסק רק בתורה חיי ארבעים שנה, ואילו אביי שעסק בתורה ובגמילות חסדים חיי שישים שנה כשאדם עוסק בחסד שכרו עצום בעולם הזה ובבא.

תורה שאין עמה גמילות חסדים- אינה תורה!

נשאל פעם רבנו מוה"ר הרב משה לוי זצוק"ל, הכיצד מבזבז הוא זמן יקר על קבלת אנשים, שמיעת בעיותיהם ומתן עצות? הרי בזמן זה יכול היה כבוד הרב לכתוב חידושי תורה ולהוסיף בלימוד כהנה וכהנה? ענה ואמר במתק לשונו: מספרים על החזון איש זצ"ל, שהרבנית חסה על זמנו והיתה סוגרת את הדלת בפני המוני האנשים שהגיעו לקבל עצותיו וברכותיו. התלונן בפניו אחד ממקורביו על כך, אז אמר לו החזון איש בחיוך: אם כך עושה הרבנית, אבקשך שתבוא דרך החלון...! **וזוהי תשובתי: החסד עם הבריות הוא המשך הלימוד!**

תורה שאין עמה גמילות חסדים- אינה תורה!

צריך תורה וחסד **ומעשה** באדם מעיר הקודש טבריה, שהיה איש חסד גדול ועזר רבות לעניים, לאלמנות וליתומים. כל אנשי טבריה ידעו שהוא הכתובת לכל סוג חסד, ואילו הוא לא עסק בעמוד של התורה אלא רק בחסד. והנה באחד הלילות שכב לישון שנת ישרים, אחרי יום מלא בענייני חסד לכל נצרך, והנה חולם, ובחלומו הוא רואה שהגיע זמנו להיפטר מן העולם והוא עולה לבית דין של מעלה לתת דין וחשבון על מעשיו בעולם הזה. אחר כמה רגעים יצא דינו להיכנס לגן עדן, נתנו לו מפתח ואמרו לו 'זה השער שלך, תיכנס. יש שם נהרות אפרסמון ופרחים יפים מאוד, ובקיצור - גן עדן'. אין לתאר את השמחה שאותו אדם חש. הוא ניגש לפתוח את הדלת, נכנס פנימה וחשכו עיניו, כיוון שלא הייתה טיפה של אור. הוא חשב שאולי תיכף יגיע האור, והמתין זמן רב. חזר לבית הדין ואמר להם 'במחילה מכם, שכחתם להדליק אצלי את האור. הכל חושך'. אמרו לו 'כאן זה עולם האמת. מה שהכנת בעולם שלמטה - כך יש לך בעולם כאן, שהרי כתוב בפסוק 'כי נר מצוה ותורה אור'. כל המצוות שעשית חשובות מאוד, והן נקראות נרות. אבל כדי שהנרות, שהן המצוות, יאירו, היית חייב ללמוד תורה. שהרי נאמר 'ותורה אור'. ויהי בבוקר והנה חלום, אבל האיש הנ"ל הרגיש שזה חלום אמיתי, ואחר תפילת שחרית ניגש לרב המקומי ואמר לו 'כבוד הרב, אני רוצה את הרשימה של כל שיעורי התורה שבעיר', והחל ללמוד תורה במסירות.

מרן הרב בן ציון מלווה מעבר ליכולתו לאברך לחלצו מחובותיו .

מעשה באברך בן תורה שמשפחתו גדלה והוצרך להלוות. לווה מפה ומשם, ונכנס לסחרחורת חובות. לקח פה כדי לשלם שם, ורץ מגמ"ח לגמ"ח, קושש הלוואות והתרוצץ להשיג ערבים. שלוות רוחו התערערה ושמחת חייו נגוזה, לימודו לקה ומשפחתו סבלה. סוף דבר, בריאותו ונפשו התדרדרו, הוא עמד על סף קריסה. נודע הדבר לרבינו הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, וקראו. עמד לפניו בשפל רוח, נכון לקבל תוכחה ומוסר. להפתעתו, לא השמיע רבינו מלת ביקורת, גם לא שמץ תמיהה על אורחותיו, איך הביא את עצמו ומשפחתו אל סף התהום. להיפך, האיר אליו פניו ואמר: "מה דהווה הווה, מכאן ולהלאה 'חושבנא טבא'. רק אמור לי כמה אתה חייב". התברר שבעצמו אינו יודע. ניסה להיזכר: "חמש מאות שקלים לגמ"ח פלוני, חמש מאות לגמ"ח פלוני, אלף שקלים לאברך פלוני, שמונה מאות לפלוני. יש עוד, עלי להסתכל בפנקס..." - רחמנות. חייך רבינו: "יודע אתה, אדם צריך להיות מסודר. לחיות על פי סדר. וב'ליל הסדר' יש סימן שקרוי: 'מרור כורך'. ופירש רבינו יוסף חיים מבגדד [מרן ה'בן איש חי'] זצ"ל: כל הלוואה היא מרור, ובמקום שיזכור הלוואה זו וזו וזו, יסכם כל הלוואותיו יחדיו, ויידע כמה הוא חייב. וזה קרוי: 'מרור כורך', לכרוך כל המרורים יחדיו... עיין בפנקסיך ותאמר לי כמה חייב אתה בסך הכל!". הלך וחזר: "עשרת אלפים שקלים". כמחיר שליש דירה באותם ימים... בעצמו לא ידע, שכך השתרגו חובותיו. גם רבינו לא שיער עד כדי כך. אמר לו: "שמע נא, אני מוכן לפרוע כל חובותיך, אך בתנאי אחד: שמכאן ואילך אינך לוקח הלוואה. לא בגמ"ח, ולא בבנק. אתה פותח דף חדש, ויישאר נקי וצח!". הסכים בלהיטות, ועמד בתנאי. השתקם וניצל, שב להשקיע עצמו בתורה והיה למרביץ תורה. הוא, משפחתו ותלמידיו, חבים הכל לרבינו. ולא ידע שסכום זה היה מעל ומעבר ליכולת רבינו. ולא התרים עבורו, אלא נטל הלוואות והחזירן במשך שנים!!!. ולאו דוקא לנצרכים ולרעבים המה ליבו של רבינו זצ"ל. פעם עבר רבינו ברחוב, וראה ילד עומד ליד דלפק קיוסק ומביט בעיניים כלות, ניגש וקנה עבורו עוגה!. סביר להניח שאין המדובר בילד מורעב, ודאי אכל ארוחה משביעה, אלא שכך דרכם של ילדים, ללטוש עיניים לממתקים. ורבינו, איש החסד, לבו נכמר, לחש למלווהו: "רחמנות, ילד רוצה עוגה!...". (עלון 'פרפרת' מתוך רבינו בעל ה'אור לציון'). כתוב באוצר מדרשים (עמוד 30).

כל העושה חסד חנם הקדוש ברוך הוא עושה עמו חסד חנם. כתב בספר דבש (לפי מערכת ח אות ב, חסד) **מי שהוא גומל חסדים יהא מבשר שנשמעת תפלתו**

כדי להקים ישיבה צריך מסירות נפש. הרב שך: כשקשה כך בונים ישיבה
הרב משה מיכאל צורן שליט"א: הסיפור שלפנינו על מרן הגרא"מ שך זצ"ל מובא ממקור ראשון, וכמדומה שלא סופר מעולם, ולכן יש בו חשיבות רבה.
בשכונתנו מתגורר איש ת"ח וירא"ש, הרב שלום אברוצקי, שאביו הגה"צ רבי משה חיים שליט"א משמש במשך שנים רבות כמשגיח ב'ישיבה לצעירים רחובות' (כיום אומר גם הבן שיחות בישיבה).בתקופה מסוימת נוצרו חובות גדולים לישיבה, והמשא היה כבד מדי. אישים מצוות הישיבה עלו בצוותא אל מרן הגרא"מ שך זצ"ל כדי ליטול את עצתו. מרן ראש הישיבה האזין לדבריהם, ואמר (ביידיש): "כשקשה, כך בונים ישיבה!". עברה מחצית השנה, והמצב החמיר עוד יותר. אנשי הצוות הגיעו שוב אל מרן זצ"ל, ושטחו לפניו את המצב הקשה. הרב שך אומר שוב: "כשקשה, כך בונים ישיבה". עבר זמן נוסף והמצב הפך לבלתי-אפשרי. החליטו רבני הישיבה לעלות בפעם השלישית אל מרן, ולא לצאת מביתו עד שיימצא פתרון. רבני הישיבה אמרו למרן בלשון מליצית: "אנחנו יודעים שיש לראש-ישיבה כמה מהלכים בכל סוגיה; לכן, אנחנו רוצים הפעם מהלך אחר"...התרומם הרב שך מכסאו, נכנס לחדר פנימי וחזר עם מגירה שהיתה מליאה בקבוצות גדולות במיוחד של מאה דולר. סכום עתק היה שם, ומרן אמר להם: "קחו כמה שאתם צריכים". הרבנים לקחו כמות שהיתה אמורה להספיק לכלכלת הישיבה למשך שנתיים, וקמו לצאת מבית ראש הישיבה. כשעמדו כבר בפתח, פנה אליהם הרב שך ואמר: "מה שלקחתם לקחתם, אבל תזכרו, לא כך בונים ישיבה". הרבנים החזירו את הכסף...בשלב זה לחץ הרב שך את ידיהם ואמר: "הו! כשקשה, כך בונים ישיבה". והם יצאו... כעבור זמן קצר פנה להנהלת הישיבה אדם יקר וטוב, והודיע שהחליט לקחת על עצמו את כל עול ההוצאות של הישיבה...למדנו על חובת הציות לגדולי הדור, ולמדנו גם שרק כאשר קשה בונים ישיבה. ואם מוכנים לסבול את הקשיים,שולח השי"ת אחר-כך את עזרו ממעל! (קול ברמה – בטאון רמת אלחנן – גיליון 395 ג אב תשפ"ד)

כשהרב שך זצוק"ל שולח יש סייעתא דשמיא ענקית
מספר ראש כולל בפתח תקוה, שמוסר שיעור בדף היומי בבית הכנסת בעיר. במהלך אחד משיעוריו הזכיר דברים שכתב מרן הרב שך זצ"ל בספרו "אבי עזרי". ניגש אליו יהודי, בשם הרב דניאל, ואמר לו: הזכרת את האבי עזרי, אספר לך סיפור על הרב שך זצ"ל: כשהייתי בחור בשנות העשרים גרתי בבלגיה, באנטוורפן. יום אחד אחותי מקבלת טלפון. על הקו יהודי בעל קול מבוגר. "מי מדבר"? היא שואלת את היהודי שמעבר לקו. "לייזר שך מבני ברק", השיב. "ראש ישיבת פוניבז'? היא שואלת. "כן". השיב. "האם אפשר בבקשה לדבר עם אחיך דניז? "כן, הנה הוא כבר ניגש". "אני מכיר את המשפחה שלך", אמר לי הרב שך, "ואני רוצה לבקש ממך טובה. יש לנו בישיבה תלמיד מיוחד במינו, בן עליה, מתמיד, ירא שמים, מתפלל כמו שצריך, לומד מוסר. דא עקא, הבחור יתום. הגיע שלב השידוכים וזה הלך קשה. אתמול בלילה התקיים הווארט של הבחור הזה, בשעה טובה ומוצלחת, והייתי חייב להיכנס לעובי הקורה. התחייבתי מאה אלף דולר". ומה יכול אני לעזור בעניין? מדוע ראש הישיבה התקשר אליי? תמה דניאל. "יש לך דוד יהלומן בבורסה באנטוורפן. תיגש אליו ותגיד לו שנשלחת על ידי הרב שך מבני ברק, ואתה מייצג אותו מדין שלוחו של אדם כמותו. תספר לו את כל הסיפור ותגיד לו שביקשתי מאה אלף דולר". "מאה אלף דולר זה הרבה כסף. אני מאד מסופק אם הוא ייתן סכום כה גדול". "נו נו", אמר הרב שך. "אם הוא לא יתן לך מאה אלף דולר – תלך לעוד אחד, ולעוד אחד". טוב. ניגשתי לדוד שלי ואמרתי לו: "אל תסתכל עלי כמו שאני נראה, צעיר וגבוה. תחשוב שעומד מולך יהודי זקן, בגובה מטר חמישים, עם פראק והמבורג וזקן לבן... אני הרב שך מבני ברק". "למה כוונתך"? שאל. "הרב שך מינה אותי לשליח, ושלוחו של אדם כמותו". וסיפרתי לו את כל הסיפור. "תקשיב", אמר לי. "מאה אלף דולר אני לא יכול לתת. אבל בשבוע שעבר היתה לי סייעתא דשמיא ועשיתי עסקה טובה. אתן לך מעטפה עם עשרים וחמש אלף דולר, תן אותה לרב שך". "יישר כוחך", אמרתי.
"אבל מה אעשה ואני צריך מאה אלף דולר". "תראה", אמר לי. "גר כאן בקומה אחד מהעשירים של אנטוורפן, יהודי יקר, אוהב תורה. אני רק המשל, הוא הנמשל. הוא הכתובת האמיתית. אליו צריך לגשת. תיגש אליו ותגיד לו שאתה מגיע עם שני כובעים: עם הכובע של הרב שך ועם הכובע שלי, ותבקש ממנו". נכנסתי למשרד שלו, וראיתי שמולו יושב יהודי זקן. לאחר שקיבלתי את רשותו של הגביר לומר את מטרת בואי, סיפרתי לו את כל הדרשה של הרב שך. פתאום פונה אלי הזקן בצעקות: "תגיד לי, מה הבחור היתום הזה עושה בבני ברק ?"מה זאת אומרת מה הוא עושה"? וחזרתי על דברי הרב שך: "הוא בן עליה, לומד בהתמדה, מתפלל טוב, לומד מוסר, בחור מיוחד במינו". "אתם לא מתביישים"? המשיך הזקן בשצף קצף. "יושבים ולומדים בבני ברק ובאים לבקש כסף לחתונה בבלגיה... מה זה? לכו לעבוד! מה זה הדבר הזה?" "אמַר את האמת", סיפר דניאל. "הוא הרגיז אותי, ועניתי לו – אולי קצת בחוצפה – בנוסח שלו: 'הלו, תגיד לי מי דיבר איתך בכלל? דיברתי עם הגביר שיושב מולך. ממך לא ביקשתי כלום – מה אתה מתערב? מה אתה צועק עליי "בחורצ'יק", ענה לי. "אל תגיד לי הלו! אני השארתי אשה ושבעה ילדים באושוויץ. היום אין לי ילדים. ובניתי את עצמי בעשר אצבעות. אז בבקשה אל תתחצף אליי".
"אני מבקש סליחה. מתנצל מעומק לבי", אמרתי. כשמזכירים את השואה – הלשון מתגלגלת חצי מטר אחורה. היו כמה דקות של שקט מוחלט בחדר. יכלו לחתוך את המתח שבאוויר בסכין. אחרי כמה דקות הרגשתי שפשוט הכניסו לי משמים הבזק לראש, אמרתי לאותו זקן: "ראיתי במהרש"א, שכתב את ספרו לפני מאתיים חמישים שנה, משפט שמתאים במיוחד בשבילך. הגמרא אומרת (שבת לא ע"א) שכשאדם עולה לשמים, אחרי מאה ועשרים, שואלים אותו כמה שאלות: ציפית לישועה, נשאת ונתת באמונה, עסקת בתורה, עוד שאלה ששואלים אותו: עסקת בפריה ורביה? האם התחתנת? הקמת דורות? שואל המהרש"א מה פשר הלשון 'עסקת' בפריה ורביה? מתאימה יותר הלשון 'קיימת' פריה ורביה? מבאר המהרש"א: 'לא אמר קיימת פריה ורביה אלא עסקת – דהיינו להשיא יתום ויתומה". אתה אומר שאין לך ילדים, אולם עדיין יכול אתה לעסוק בפריה ורביה על ידי שתעזור בחיתון יתום ויתומה". "אני יכול לראות את המהרש"א הזה"? שאל הזקן. רצתי למשרד של דוד שלי, יש שם ש"ס. הבאתי גמרא מסכת שבת ופתחתי לו את המהרש"א בחידושי אגדות והראיתי לו. הוא הסתכל, ניכר עליו שהוא מאד התרגש. ואז פנה אלי ואמר: "תגיד לרב שך: הכל עלי. כל המאה אלף דולר". "יש לי בעיה", אמרתי לו. "בכיס שלי מונחת מעטפה מהדוד שלי, ובתוכה עשרים וחמש אלף דולר". "בחורצ'יק", הוא אמר לי. "תקשיב טוב! או הכל או כלום. או כל המאה אלף דולר או כלום. אם זו המצוה שלי – אז אין בזה תערובת". לא ידעתי מה לעשות. החלטתי להתקשר לרב שך. התקשרתי וסיפרתי לו את הבעיה. "תלך לדוד שלך, הוא מכיר אותי", הורה לי. "תגיד לו שאמרתי שייקח את הכסף בחזרה, ויחפש יתום או יתומה בבלגיה, מעין המצווה הזאת, ויחלק להם את הכסף". כשסיפרתי לדוד שלי את מה שאמר הרב שך, אמר: "תגיד לרב שך שכסף שיצא ממני – אני לא לוקח בחזרה. לא עלינו, לא חסר יתומים בבני ברק. שיחלק להם את הכסף כראות עיניו". ואז פנה אלי הזקן שוב ואמר: "בשבוע הבא, ביום שלישי בשעה תשע בערב, אני על הגבעה בבני ברק. אני רוצה לראות בעיניים את הבחורצ'יק הזה, את היתום הזה. והוא אכן הגיע. אלא שחיכתה לו הפתעה. בדירה, ליד הישיבה, חיכה לו הבחור, שהביא אתו גם את הכלה. "מי אבא שלך, מי אמא שלך"? שאל את הכלה. "אבא ואמא שלי שניהם בהר המנוחות בירושלים". "לא ידעתי שגם אָתְּ יתומה", אמר הזקן. "סיפרו לי רק על החתן. אוהו, עכשיו שאני נוכח לדעת שמדובר גם ביתום וגם ביתומה, אלו הם ממש דברי המהרש"א, 'להשיא יתום ויתומה'... אם כך יש לי הפתעה בשבילכם. אבל יש לי שאלה, שהיא תנאי לקבלת ההפתעה: האם אתה מוכן לחתום לי שאתה לא יוצא מכותלי בית המדרש כל חייך? יושב ושוקד על התורה יומם ולילה, ושום דבר אחר בעולם לא יעניין אותך, גם לא משרות תורניות. אתה רק יושב ולומד תורה לשמה". "זוהי שאיפתי והלוואי ואזכה שתתממש", השיב הבחור. "הבה ונשמע על מה מדובר"? "דירה עלי. הרי אתה הילדים שלי. כמו כן אקצה לכם נכס, מניב פירות, והוא ישמש מקור פרנסתכם. כך תוכל לשבת ללמוד ברוגע ובמנוחת הדעת". "ברגע זה אני מוכן לחתום", השיב הבחור. רבי דניאל המשיך וסיפר: מכיוון שאני הייתי מעין השדכן המתווך בין שני הצדדים, הזקן מינה אותי לקנות להם דירה מרווחת בשכונה יוקרתית בירושלים, וכמו כן מינה אותי לאחראי על הנכס שהקצה לטובתם. מדי רבעון אני מעביר להם מעטפה. וממשיך ומספר: הזקן הזה איבד באושוויץ שבעה ילדים, וליתום וליתומה האלו נולדו שבעה ילדים. לפני זמן מה היה בר מצוה של הילד השביעי, האחרון, שלהם. נסעתי להשתתף בשמחה, ובידי מעטפה מהזקן. בתוכה היה מונח סכום שכיסה לא רק את ההוצאות הישירות של השמחה, אלא גם של התפילין, וגם של השבת חתן. כסף בשפע שכיסה את הכל. כל זה נולד וצמח מהאכפתיות של רב שך, שנתן את לבו ונפשו למען תלמידו. וכשאדם מתאמץ, נושא בעול עם הזולת ונותן לו את לבו – הוא זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת, ומידה כנגד מידה הקב"ה נותן גם לו. הקב"ה לא משאיר אף אחד בלי טיפול. לכל אחד יש את השליח הטוב שידאג לו. כשאדם נושא בעול עם חברו, ודואג לו – הקב"ה שולח לו סייעתא דשמיא ודואג לו. (רבי יעקב שיש שליט"א- דורש טוב שמות,דרשו)

לברך ברכת המזון מתוך הסידור מרן הרב שך זצ"ל היה עוזר לכל הפונים אליו, בכל מה שיכול, בין במתן עצה, ובין במתן ברכה, בסיוע כספי, ובשאר האפשרויות שהיו בידו. אף עצות וסגולות היה מוסר לפונים אליו, עצות וסגולות אותו למד מדברי חכמינו ז"ל, או ששמע מפי רבותיו. על כל סיפור של צרה שהיה נשטח לפניו, היה רגיל לומר, "אנא התפללו" זהו הדבר שיכול להועיל, אמרו נא פרקי תהילים, אף הוא עצמו היה "רגיל לומר" בכל בוקר לפני התפילה, עשרה פרקי תהילים בכוונה רבה. קבוצת אברכים בני תורה מעיה"ק ירושלים נכנסה לחדרו של "ראש הישיבה", ובקשה לשמוע דברי חיזוק והתעוררות, עקב האסונות הרבים בהם ניקפד פתיל חייהם של צעירים רבים רח"ל. מרן ראש הישיבה פתח ואמר להם: יש להתחזק בהתמדת התורה ובדקדוק המצוות, בין השאר צריך שכל אחד יקבל על עצמו ועל בני ביתו, לברך "ברכת המזון מתוך הסידור" או מתוך ברכון, כדי לעורר את הכוונה, ענין זה מזולזל אצל בני אדם. וחובה גדולה להתחזק בזה!!! אף אני הוסיף הרב שך משתדל בכל פעם לברך ברכת המזון מתוך הסידור.

לזכות לזרע של קיימא גם לזוגות צעירים שלא זכו לזרע של קיימא, היה הרב שך מייעץ לקבל על עצמם ברכת המזון מתוך סידור, "ורבים נושעו" לאחר מכן בחסדי השם. כמו כן בהלוייתו של הרב הגאון רבי יונה יוסף ארנטרוי זצ"ל קרא מרן ראש הישיבה להתחזק בדברים "קטנים" שהאדם דש בעקביו, ובין השאר הזכיר את הענין הזה, לברך ברכת המזון מן הסידור.

יש תוספת בשלום בית מרן הגרא"מ שך זצ"ל רגיל תמיד להדריך חתנים צעירים החפצים בשלום ביתם ע"י "דרך אחת" והיא כלשונו: לוותר ולוותר ולוותר! לאברך שהסתפק אם לקרוא לבנו הנולד לו על שם אביו או על שם אביה של אשתו, ולאשתו אין שום קפידא בענין יעץ מרו הרב שך, שבכל זאת יקרא לילד על שם אמה של אשתו, בנימוק: אמנם אין כאן חסרון בשלום בית, אבל יש בה משום תוספת בשלום בית, ועל ידי כך יתרבה ויתווסף שלום ביתו..

דאג ליקר בחור בשידוכים
מרן הגרא"מ שך זצ"ל עלה פעם להיכל הישיבה, ואמר לבחורים שפגשו בו: "שכחתי רבי עקיבא איגר אחד, ורק בחור פלוני יכול להזכיר לי היכן מובא החידוש הזה". הלכו הבחורים לחפש את חברם הנזכר, וכשמצאוהו הלך לראש הישיבה למקומו של הבחור. מרן זצ"ל הקפיד לעמוד באותו רגע במרכז ההיכל הגדול, ושאל את הבחור האם הוא זוכר היכן מופיע החידוש בספרי רבי עקיבא איגר. הלה מופתע מאוד, שראש הישיבה שכח היכן מופיע החידוש, וגם – שמצא לנכון לשאול דוקא אותו, אבל הצביע בפני מרן זצ"ל על המקום בו אומר רבי עקיבא איגר את חדושן. ראש הישיבה פוניבז' לא הסתפק באמירה בעל פה, אלא בקש מהבחור שיראה לו הדבר בפנים. וכך הוה. ה'ארוע' נמשך כמה דקות, וכמובן שרבים מתלמידי הישיבה באו לראות את הפלא הגדול, שגאון אדיר כמו הרב שך בא לבקש מבחור פלוני שיזכיר לו היכן מופיע החדוש, ואכן ראש הישיבה קילס את התלמיד ההוא בפני כל הנוכחים. לאחר כמה ימים ספר מרן זצ"ל לאחד ממקורביו מה עמד מאחורי הענין: "הבחור ההוא", כך ספר ראש הישיבה, "עמד כבר להתארס, אבל ברגע האחרון לא יצא השדוך אל הפועל, ולכן היה שרוי בצער גדול. רציתי לעודדו, ולכן ערכתי ברור מקדים באיזו סוגיה הוא שולט, והאם למד גם את חדושי רבי עקיבא איגר על הסוגיה ההיא, ומשהייתי בטוח שהוא שולט היטב בחומר, עליתי להיכל כדי לשאול אותו כנ"ל, מתוך מטרה שהארוע יתפרסם, ומצב רוחו של הבחור יעלה אף הוא, משום שהכל ידברו בשבחו שהצליח לזכור דבר שראש הישיבה שלו לא זכר... וכך אולי גם יצליח להשתדך שנית מהר ככל האפשר". וכך הוה, האירוע הקנה פרסום רב לבחור, ובתוך שבועיים הוא הצליח להשתדך שנית...

סיפורים על החזון איש זיע"א

זה חדשתי עם חץ בגבי

סיפר הג"ר שמואל צבי קובלסקי זצ"ל שפעם הראה לו ה'חזון איש' קטע בספרו על הלכות עירובין ואמר לו את החידוש הזה חדשתי עם חץ בגבי, היה זה בעת מלחמת תש"ח כאשר יצא החזו"א למרפסת ביתו ללמוד הוא שכב במיטת הברזל הצרה וכיסה עצמו בסדין כדי שלא יפריעוהו בעיונו, בתוך כך עברו אנשי המשמר וראו דמות עטוית סדין. חשבו שזהו ערבי האורב במרפסת שאלו מי זה ולא נענו החזו"א השקוע בעיונו לא שמע את שאלתם ושבו שאלו וצעקו, ומשלא קבלו מענה ירו, חדר הכדור לגבו אך החזו"א לא הרגיש מאומה, כפי שהגמרא מספרת על רבא שהיה שותת דם מאצבעותיו ולא חש בכך בשל עומק עיונו, הוא עוסק בחידושו, כמדומה שזהו הקטע הראשון בחידושי עירובין, חייו ניצלו אז בנס. הגר"ח קניבסקי זצוק"ל שהיה עד ראיה למעשה, מספר כי הכדור לא חדר לגבו של החזו"א, אלא נתקע במזוזת הדלת, רק אז הבחין החזו"א בנעשה ופסק מעומק עיונו, והלך להראות לאמו ע"ה זכר לנס. (אנא עבדא)

תאחרו את הזריעה וכך תצליחו

סיפר רבה של קוממיות, הגאון רבי בנימין מנדלסון זצ"ל:
לאחר שנת השמיטה תשי"ב לא היו להם חיטים לזריעה, אלא חיטים שצמחו בישובים חילוניים בשנת השמיטה - ומהם לא רצו לזרוע. לאחר מאמצים מרובים, מצאו בקיבוץ אחד של "השומר הצעיר" גרעיני חיטה מלפני שנתיים, גרעינים שבורים ומתולעים שלא היו ראויים לזריעה. המוכרים עצמם צחקו עליהם, והזהירום שלא יזרעו חיטים אלו - חבל על המאמץ, ועל הנזק: עשרים אלף לירות של אז! ראש ענף הפלחה של המושב, רבי יחיאל וייס, לא ידע לשית עצה בנפשו. בצר לו פנה אל רב המושב, רבי בנימין מנדלסון, שהשיב לו בדברים נמרצים: אם אין על פי ההלכה חיטים אחרות, הֱוֵי מאמין בחי העולמים וזורע. ר' יחיאל מילא אחר דבריו בתום לב, וקנה את הזרעים. כעת רצו תושבי המושב למהר לזרוע את החיטים, לפני בוא עונת הגשמים. הם פנו אל מרן החזון איש זצ"ל בשאלה: שנה שלימה לא חרשנו ולא זרענו, והגשמים ממשמשים ובאים. האם מותר לנו לחרוש בחול המועד סוכות, לקראת זריעת החורף, לפני בוא הגשמים?" ענה להם החזון איש: וכי מי אמר שתאחרו את עונת הגשמים? אולי תקדימו אותה יותר מדאי, ואז יגרם לכם הפסד דווקא בגלל העבודה בחול המועד!" קיבלו אנשי המושב את דעתו, ולא חרשו במועד. כל הישובים בסביבה כבר חרשו את השדות בסוף השנה הקודמת - שנת השמיטה, וזרעו מיד בתחילת שנת תשי"ג, אך הגשמים בוששו מלהגיע, וכל הזרעים נרקבו בקרקע היבשה. ואילו חקלאי קוממיות זרעו רק בחודש חשוון בעיצומו של החורף, ובסביבות חנוכה החלו לרדת גשמי ברכה, והחיטים השבורים והמתולעים גדלו, הצליחו ועשו פרי לתפארת, וזאת בזמן שבכל הסביבה לא היה יבול כלל - ויהי לנס!

מתפלל שירד גשם ומיד יורד גשם

חורף אחד לא ירדו גשמים, ובד"ץ 'העדה החרדית' כבר תיקן לומר תפילה על עצירת גשמים. והנה שלחו את מרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי לעבור לפני התיבה לתפילת מנחה בביתו של ה'חזון איש.'שאלתי את ה'חזון איש'" – סיפר רבי חיים – "האם לומר תפילה על עצירת גשמים"? מדוע?" – שאל ה'חזון איש', "כך אמרו הבד"ץ" – השבתי, "ומדוע הם אמרו?" – הוסיף החזו"א להתעניין, ועניתי: "כי אין גשם"... "אין גשם?" – תמה ה'חזון איש' – "אל דאגה עוד יהיה הרבה גשם..." פסק, והתחלנו להתפלל ...עודנו באמצע תפילת מנחה" – "המשיך רבי חיים לספר – "החלו לרדת גשמי זלעפות. לאחר מנחה נכנסתי לחדרו ואמרתי לו: 'איזה מופת אירע פה...' והחזון איש חייך...כאשר ספרו מעשה זה למרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן זצ"ל, ציין על כך את דברי הגמרא (כתובות ה א) עה"פ 'השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע', מעשה ידיהם של צדיקים מי מגיד? הרקיע, ומאי ניהו? מטר!

אם אמרו לא לשידוך זה לא השידוך שלך

סיפר רבי בן ציון פלמן, ממקור ראשון- מבעל המעשה עצמו. בת ישראל נכנסה למרן החזו"א, ותינתה את מר גורלה כי היא נפגשת עם הרבה בחורים, ואין מי שרוצה אותה. כולם מסרבים לה והיא מאוד נעלבת. "וכי אני כל כך גרועה, כזאת כלומניקית, שאף אחד לא רוצה בי"!?מרן החזו"א ענה לה בשקט, בשלווה וברוגע: תראי אני רוצה להסביר לך משהו, ותעני לי בכנות. אם לדוגמא, אני מעוניין לשלוח מכתב למשפחת פרידמן מרחוב רבי עקיבא 2, ואני אתן לך את המכתב כדי להעבירו לאותה משפחה. תלכי, ותגיעי לבניין מספר 2 שהוא בן 4 קומות, בכל קומה 3 דיירים, ואין תיבות דואר, ואין שם מתנוסס על הדלתות. אתם לא יודעים היכן בבניין מתגוררים משפחת פרידמן. מה אתם עושים?- שאל אותה מרן החזו"א.היא שתקה. האיר לה מרן החזו"א אני רוצה לדעת מה את עושה? היא ענתה בהיסוס: אדפוק בדלת הראשונה, ואשאל האם זה פרידמן כאן."המשיך מרן החזו"א: ואם הם יאמרו 'כאן זה לא פרידמן'? אתם תשאלו: האם והיכן בבניין מתגוררת משפחה בשם פרידמן, והם יאמרו הם מתגוררים אכן בקומה הרביעית בדירה האחרונה. דירה מס' 12. כך זה יהיה. נשאלת השאלה, כאשר אתם שומעים מהשכן מהקומה הראשונה, שזה לא משפחת פרידמן אלא משפחת איצקוביץ, מדוע שלא תצעקו עליו בכאב ובזעם: "מדוע זה לא פרידמן כאן, מה החוצפה הזו?" וכי נורמלי לצעוק כך? ודאי שלא. מה יש לצעוק, הרי פרידמן מתגוררים למעלה, מה יש לכעוס ועל מי יש לכעוס, כאן איצקוביץ ושם למעלה פרידמן, תעלו עד קומה רביעית ותפגוש את פרידמן... מה יש לצעוק. הגביה מרן חזון איש את קולו. תדעו לכם, שברגע שאת שומעת שמישהו אמר לך "לא" על השידוך, משמעות הדבר שזה לא השידוך שלך. את, לדוגמא, צריכה להתחתן עם אחד שקוראים לו פרידמן. וכאשר את נפגשת עם איצקוביץ, והוא אומר "לא", וכי יש לך מה לצעוק, לכאוב, להתאכזב, מדוע אתה לא פרידמן? הוא הרי איצקוביץ, אינו החתן שלך. ברגע שיגיע פרידמן השידוך יבוא לכלל גמר בשעה טובה. ברגע שהשידוך שלך יבוא, זה ירוץ.וכך היה. ושמע את הדברים מפי בעלת המעשה).מתוך מוסף שבת קודש לך לך תשע"ט

ניתוח הראש שנעשה על פי עצת החזו"א

סיפר מרן הגאון הרב מרדכי אליהו זצוק"ל באחד מביקוריי אצל החזון איש ראיתי צוות של רופאים מנתחי ראש, שבאו להתייעץ אתו בניתוח ראש מורכב שעמדו לעשות, ושטחו בפניו את פרטי הדברים. אמר להם ה"חזון איש" מייד שהם טועים בגישה שלהם, וכי עליהם לבצע את הניתוח במעקף מסוים בכדי שהמח לא ייפגע, והסביר להם את המהלך שעליהם לעשות. יצאו משם הרופאים נפעמים ונדהמים, איך ה"חזון איש" שמעולם לא למד רפואה קלט מייד את כל היקף הפרטים של אותו הניתוח, ואיך ש"עלה" על טעות שיכלה להיות קריטית לאותו חולה, וגם בו במקום מצא להם את הפתרון לעניין. זהו כוחם של צדיקים שעמלים בתורה ושמקדשים שם שמים ברבים.

בביקור חולים לסבתא זהו גם מצוות תלמוד תורה

מדי יום ביומו נהג ה'חזון איש' זצ"ל לצאת לטיול קצר, לשאוף אוויר צח. הוא עשה זאת במצוות רופאיו, ולמותר לציין שגם בעת הטיול, נהג לשוחח בדברי תורה עם בן לווייתו. מי שזכה ללוותו לעתים, היה הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל - אז בחור צעיר, ששעת הטיול הזו היתה עבורו הזדמנות פז לשמש תלמידי חכמים וליהנות מאוצרותיהם בעת ובעונה אחת...

פעם אחת, בעת הטיול, בחר הרב פלמן לשטוח בפני ה'חזון איש' התלבטות אישית, שהוא לא מצליח להכריע בה. הוא סיפר, כי בבית הוריו - הגאון רבי שמואל פלמן זצ"ל, רב שכונת 'היכל מאיר' בתל אביב, מתגוררת סבתו, אמו של אביו. הסבתא כבר לא היתה צעירה וסבלה ממיחושים שונים, ולפיכך התגורר בבית בנה, שם בנה, כלתה ונכדיה סעדו אותה תדיר.

מטבע הדברים, נוצר קשר חזק וקרוב מאוד בין הסבתא לנכדיה, וקשר זה המשיך גם כאשר הסבתא אולצה להתאשפז בבית החולים לתקופות ממושכות, עקב מחלות שונות שפקדו אותה. בני משפחתה ביקרו אותה בתכיפות, שהו לצד מיטתה במסירות, וסעדו אותה בכל ליבם. גם מיודענו - הבחור בן ציון, נהג לבקר את הסבתא בבית החולים, וביקוריו היו עבורה כמשיבי נפש, החיו את נפשה.הסבתא כל כך נהנתה מביקוריו של הנכד, עד שביקשה ממנו לבוא לבקר עוד ועוד, ולהשתהות בביקורו זמן ממושך. מנגד, הרב פלמן היה אז - כאמור - בחור צעיר, השוקד על התורה בישיבה לילות כימים, והתקשה להעביר את זמנו היקר בבית החולים, תוך שיחות חולין ו'סיפורי סבתא'... נכון, אין ספק כי הוא שש ושמח לקיים מצוות ביקור חולים ולכבד את סבתו, אולם לא ידע עד כמה מוטלת עליו חובה זו, שעה שישנם גם בני משפחה אחרים שיכולים לשהות בקרבתה...

ככל הספק הזה, פרש הבחור בן ציון לפני ה'חזון איש', מבקש את עצתו. ה'חזון איש' לא הסתפק בשמיעת פרטים אלה בלבד, והתעניין לפרטי פרטים למה הסבתא מעדיפה את נוכחותו של נכדה זה בדווקא, עד כמה הוא משמח את ליבה יותר מנכדים אחרים, ועד כמה בני משפחה נוספים שותפים למצוה החשובה לבקר את הסבתא ולשהות בצילה. כשהתמונה במלואה נפרשה לפניו, החל ה'חזון איש' מהרהר בדבר דקות ארוכות, ואז השיב תשובה מדהימה':לך לבקר את סבתך, ותשהה לצידה ככל רצונה, ביקורים רבים ותכופים, למשך זמן ממושך. ודע לך, שבשהותך לצידה אינך מקיים רק מצות ביקור חולים, כי אם בנוסף - גם מצות תלמוד תורה'!עיניו של הבחור התעגלו בתדהמה, הן לתשובה כזו לא ציפה. הוא ציפה שה'חזון איש' יבחר להכריע בין מצות לימוד התורה המוטלת עליו, לבין מצות ביקור חולים - המוטלת עליו גם היא. אבל שביקור חולים יכלול בתוכו תלמוד תורה - הכיצד?! - תמה בכל לב, וגם שאל את ה'חזון איש' לפשר העניין...

ה'חזון איש' חייך, ניכר עליו שכמו ידע ששאלה זו בוא תבוא, ואז השיב תשובה מרוממת: 'דע לך בני יקירי. יודעני בך שאתה מתמיד ועמל בתורה, אולם תפקידו של היהודי הוא לא רק ללמוד תורה ולעסוק בה, אלא להתחבר אליה באמת, להכניסה אל תוך תוכו, להפוך ל'ספר תורה' מהלך. זה לא קל, כי האדם גשמי והתורה רוחנית, והחיבור ביניהם הוא כמעט בלתי אפשרי'...

הרב פלמן עשה אוזנו כאפרכסת, הוא חש שה'חזון איש' מגלה עכשיו את סוד החיבור לתורה, וזו העת להטות אוזן ולא להחמיץ אף מילה: 'הדרך היחידה ליצור חיבור בין אדם לתורה, היא לעדן את הנפש, לזכך אותה, לרומם את עצמך למדרגה שתהיה ראוי לחיבור לתורה. בלימוד התורה בלבד אין די, יש להתרומם ולהתעלות, להתעדן ולהפוך לנפש אצילית - הראויה לחיבור לתורה.

ואת זאת' - הוסיף ה'חזון איש' ואמר, 'ניתן לעשות רק על ידי עשיית חסד, הקדשת זמן וכוחות אישיים למען הזולת. אינני אומר לך לסגור את הגמרא וללכת לעשות חסד, אולם עתה, משהזדמנה לך הזדמנות לעשות חסד אמיתי, להשקיע זמן יקר בעשיית חסד - לבקר את סבתך החולה, הרי אם תבקר אותה ככל שתחפוץ, אם תקדיש לה זמן ככל שתרצה, אם תשהה לצידה ככל שתבקש - בכך תקנה את העדינות הראויה, תהפוך לכלי ראוי לחיבור לתורה הרוחנית.לפיכך, אני מדגיש בפניך' - הוסיף ה'חזון איש' בקולו החוצב, 'שבביקוריך אצל סבתך אינך רק מקיים מצוות חסד וביקור חולים, אתה הופך את עצמך לראוי לעסוק בתורה ולהתחבר אליה. הרי בכל כוס שתיה שאתה מגיש לה, בכל שיחה עמה, בכל רגע שאתה שוהה במחיצתה והיא נהנית ממנו - נפשך מזדככת, נשמתך מתעלה, אתה הופך לראוי והגון להיות מחובר לתורה. זהו חלק בלתי נפרד ממצוות לימוד תורה - להפוך את עצמך לראוי לקשר ולחיבור עם התורה'!

אלו הדברים אשר השיב ה'חזון איש', ולימים סיפר אותם הרב פלמן

אהבת הבריות למרות שלא הכירם ויתר על שנתו והתפלל לרפואת אביהם

ידע להשתמש במטה עוז – זה התפילה, להיטיב עם הזולת ולהמתיק את צערן. כך היה כאשר לילה אחד כאשר כבר שכב על יצועו, ולפתע הוא שומע קול בכי בוקע מאחורי חלון ביתו, מאוד נכמרו רחמיו לשמע קול הבכי, והוא הזדרז לצאת מהבית ולברר מה ארע? מיהו הבוכה וזקוק לעזרה? והנה לפניו משפחה שלמה עומדים ובוכים, "אבינו חולה אנוש" – ספרו בני המשפחה – "ואף הרופאים אובדי עצות... צריך לעורר רחמי שמיים... למי יכולנו לנסוע באמצע הלילה....? חשבנו שהרב בוודאי לא יקפיד"...מיד שאל ה'חזון איש' את שם החולה ושם אמו, והרגיע מאוד את בני המשפחה. הוא נסך בהם תקוה ואמונה שהחולה יבריא, למרות ייאושם של הרופאים, ולא הסתפק בכך, אחר שהם הלכו, הוא לא פרש לישון אלא העתיר והתפלל לרפואת החולה.

ה **אמירות מחז"ל**: שאלו את החזון איש מהו הדבר הגדול שאדם יכול לעשות בעולם הזה ענה החזון איש לעבור את שנותיו של אדם ללא שפגע ביהודי.*** אישה אשר עברה הפלה. כאשר שוב הרתה, היא ובעלה מאד פחדו שוב מהפלה. כאשר נכנסו לחזון איש לקבל עצה, אמר להם: **"אם רק תקבלו על עצמכם לקיים מצוות מעשר ולתת צדקה, הכל יעבור בשלום"**, ואכן לאחר כמה חודשים, היא ילדה בן, והחזון איש שימש כסנדק בברית. הגאון רבי יעקב אדלשטיין: ***סגולה לריפוי מהמחלה, ללמוד סימן "חזון איש" בעיון! דהיינו, שאחד מקרוביו ילמד לזכותו. ("נר לשולחן שבת") ****פעם אמר לי מרן זצוק"ל בנוגע לשידוכים שאין בהם הרבה גשמיות, "דער אייבישטער האט דאס ליב"- הקב"ה אוהב שלומדים מתוך הדחק ובצמצום, ואמרו חז"ל (חגיגה ט, ב) יאה עניותא ליהודא [יפה עניות ליהודים תורה שלמדתי באף היא עמדה ל וסופו לקיימא מעושר]' כי ברזא סומקא לסוסיא חיורא* *** פעם ארע שהמנין למנחה גדולה בבית מרן ה'חזון איש' התאסף בקושי רב. כאשר הגיע העשירי, נגש אליו גיסו הגאון רבי שמואל גריינמן זצ"ל ושאל אותו כדת מה לעשות: "הזמנתי אורח לביתי לשעה זו, האם להישאר לתפילה, או ללכת הביתה לקבלו"? ענה לו החזו"א: "מי שדבוק במידת האמת, אין זו אצלו בגדר שאלה" ואכן באותו יום לא התפללו מנחה גדולה בבית ה'חזון איש.'

שאלה מתי ראוי לעשות את פדיון הבן תשובה כתב בילקוט יוסף הלכות פדיון הבן (על פי יביע אומר יו"ד סימן כה חלק ה) שיש לפדות את הבן כדעת מרן השו"ע ביום ל"א ללידה אף שלא עברו כ"ט יום ו 12 שעות ו-תשצ"ג חלקים [תשצ"ג חלקים הם 44 דקות ו- 3.3 שניות] מהלידה כיון שיום ל"א הוא העיקר להלכה ומיהו אם רוצה להחמיר לפדות אותו לאחר שיעברו כ"ט יום ו12 שעות 44.33 ד' תבא עליו ברכה ולכן אם תינוק נולד בשעה 15:00 בשבת בכ"א כסלו (וחודש כסלו מלא 30 יום) אפשר לפדותו ביום כ"א טבת בלילה .ואם חושש לדעה שצריך שיעברו כ"ט יום 12 שעות ו44.31 דקות , אם כן כשפודה בליל כ"א עדין לא יעבור זמן זה (אף שהוא יום ל"א)ולכן עדיף שיפדה בבוקר או בצהרים וירוויח שיעבור גם ה-12.44 ש' וכן ירוויח את דעת הש"ך הסובר שאין פודים בלילה, [בתשובות והנהגות ח"ב סימן תקעד כתב שהאשכנזים נהגו לא לפדות בלילה] מיהו כתב ביביע אומר שלא חששו לש"ך ,וכתב שם שנהגו לפדות בג'רבה בלילה,

הרב שטרנבוך (שם בתשובות והנהגות) מביא את דעת החתם סופר שאם לא הסתיימו הכ"ט יום ו-12 ש' ביום השלושים (אם נולד בלילה אזי כבר ביום ה-30 הסתיימו הכ"ט ו-12 ש') אלא הסתיימו ביום ה-31 אזי יש לערוך את הפדיון ביום ל"ב (שצריך שיתמלא היום לאחר לאחר הי"ב שעות לדעת החתם סופר כיון שהגמרא בראש השנה אומרת שאתה מונה ימים ולא שעות וכיון שהסתיימו הי"ב שעות ותשצ חלקים באמצע היום יכול לפדות רק למחרת כיון שאינו יכול למנות לפי שעות אלא ימים שלמים) וכתב שם שאף שהפוסקים לא חששו לו אם רוצה יהדר שאחר שפדה בל"א יפדה שנית ביום ל"ב על ידי שיתן לכהן במתנה על מנת להחזיר ישנה אפשרות שיפדה ביום ל"א ויעשה עם הכהן תנאי שאם הלכה היא שצריך במקרה זה לפדות ביום ל"ב אזי יזכה הכהן בכסף רק ביום ל"ב כמבואר ברמב"ם ביכורים פרק יא סעיף יח שמועיל לתת פדיון לפני הזמן שיזכה בזה בזמן

בן מזכה את אביו

"כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט"

פירש רש"י ז"ל: "כי ידעתיו" מלשון חיבה. בספר קול יהודה של הרב יהודה צדקה זצ"ל כתוב: הנה אברהם אבינו נתנסה בעשרה ניסיונות ובכל זה אין אומר הכתוב "ידעתיו" מלשון חיבה אלא רק עבור "אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו".

מכאן רואים מה גדולה מעלת חינוך הבנים שרק משום כך הקב"ה מגלה לאברהם את מה שעתיד להעשות ומשרה עליו את שכינתו. התורה לא מזכירה שעמד בניסיונות הרבים אלא דווקא על חינוך הבנים, אנו רואים בפרשה הבאה כיצד אברהם דואג שליצחק תהיה אשה כשרה וראויה כדי לדאוג להמשך הדורות שיהיו צדיקים וראויים כיון שהעיקר הוא חינוך הבנים, ודקדק לומר "אחריו" כי לפעמים אדם מחנך את בניו אך זה לא חודר פנימה, רק בפניו למראית עין הם מתנהגים כשורה, אך לאחר שהוא פונה עושים הם מה שליבם חפץ. לזה בא הכתוב ומדגיש 'אחריו' כי זה העיקר שידע לחנך את בניו שיהיו שומרי צדקה ומשפט גם אחריו, וגם כשהוא הולך לעולמו יהיה בטוח שבניו אחריו ממשיכים בדרכו- בדרך התורה.

אחד מהדברים המשפיעים על הילד הוא רושם חיובי.

רַבֵּנוּ הַ"קְּהִלּוֹת יַעֲקֹב" יָעַץ לְאַבְרָךְ שֶׁבָּנוּ הָיָה בֶּן אַרְבַּע וְחָצִי, לְקָנוֹת לוֹ מָקוֹם בַּיְשִׁיבָה לְתִפְלָה בַּיָּמִים הַנּוֹרָאִים, וּבֵאר דְּבָרָיו: שֶׁהֲרֵי כָּל הַיִּרְאַת שָׁמַיִם שֶׁיֵּשׁ לָנוּ זֶהוּ מִמַּה שֶׁהֵיֶלֶד רוֹאֶה בְּכִיּוֹת וּתְקִיעוֹת הַשּׁוֹפָר שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְזֶה מַשְׁאִיר רֹשֶׁם רַב לְכָל הַחַיִּים. וכן הַהַקָּפוֹת בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה. מָרָן הַ"קְּהִלּוֹת יַעֲקֹב" עוֹדֵד וְזֵרֵז אֶת הָאָבוֹת לִלְמֹד בְּעִצְמָם עִם יַלְדֵיהֶם, מִלְבַד מְסֻגֶּרֶת הַלִּמּוּדִים בַּיְחִידָד'.

וכן יש חיוב גדול להתפלל כל הזמן על חינוך הבנים בכל זמן ובכל עת מעומק הלב, איתא בְּתָנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ: **מַעֲשֶׂה בְּכֹהֵן** אֶחָד שֶׁהָיָה יָרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר, וְהָיוּ לוֹ עֶשְׂרָה בָּנִים וְאִשָּׁה אַחַת, שִׁשָּׁה זְכָרִים וְאַרְבַּע נְקֵבוֹת, וּבְכָל יוֹם הָיָה מִתְפַּלֵּל וּמִשְׁתַּטֵּחַ וּמְלַחֵךְ עָפָר בְּלִשּׁוֹנוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹא אֶחָד מֵהֶם לִידֵי עֲבֵרָה וְלִידֵי דָּבָר מְכֹעָר. אָמְרוּ: לֹא יָצָאת אוֹתָהּ שָׁנָה שֶׁלֹּא מֵת אֶחָד מֵהֶם לִידֵי עֲבֵרָה וְלִידֵי עֲוֹנָה, וְהָעֶלָה הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִבָּבֶל, וְהֶעֱלָה אוֹתוֹ כֹּהֵן, וְלֹא נִכְנַס אוֹתוֹ כֹּהֵן לְעוֹלָמוֹ עַד שֶׁרָאָה כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים וּפְרָחֵי כְהֻנָּה מִבָּנָיו עַד חֲמִשִּׁים שָׁנָה, וְאַחַר כָּךְ נִכְנַס לְעוֹלָמוֹ. וְעָלָיו הוּא אוֹמֵר: "בְּטַח בַּה' וְעֲשֵׂה טוֹב", וּכְתִיב: "בְּטַחוּ בַה' עֲדֵי עַד", שֶׁשָּׁנָיו עוֹלָמוֹת שֶׁלּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי בְיָהּ ה' צוּר עוֹלָמִים" עַיֵּן שָׁם. והכוונה, שֶׁמִּי שֶׁמִּשְׁתַּטֵּחַ לַה' וּמַשְׁלִיךְ כָּל בִּטְחוֹנוֹ עָלָיו, וּמְבַקֵּשׁ רַחֲמִים שֶׁיִּהְיוּ בָּנָיו הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַיִּרְאָה, הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מֶהֶם גַּם כָּבוֹד וּגְדֻלָּה בָּעוֹלָם הַזֶּה, מִלְבַד שְׁכָרוֹ הַגָּדוֹל הַצָּפוּן לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא. (גדר עולם סוף פ"ח)

בְּשֶׁהֲבִיאוּ לִפְנֵי ה' "חֻפַּץ חַיִּים" אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים הַיָּשָׁן שֶׁל אִמּוֹ הַצַּדְקָנִית, הִתְרַגֵּשׁ וּבָכָה וְאָמַר: אִמִּי יוֹדְעִים כַּמָּה דְּמָעוֹת אִמִּי שָׁפְכָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא עַל סֵפֶר הַתְּהִלִּים הַזֶּה, שֶׁהַבֵּן שֶׁלָּהּ יִהְיֶה "עֶרְלִיכֶעֶר-אִיד"...

מָרָן הַקְּהִלּוֹת יַעֲקֹב זַצ"ל הָיָה אוֹמֵר, שֶׁלִּפְעָמִים רוֹאִים שֶׁבְּבֵית פְּשׁוּט יוֹתֵר יוֹצֵא תַּלְמִיד חָכָם וְצַדִּיק, וְזֶהוּ מֵחֲמַת שֶׁאִמּוֹ סַבְתָּא שֶׁלּוֹ שֶׁפָּכָה לִבָּהּ בְּתְפִלּוֹת וּבִדְמָעוֹת שֶׁתִּזְכֶּה לְבָנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. וְאִם זֶה לֹא עֶזֶר לַבָּנִים, הֲרֵי זֶה עוֹזֵר לַנְּכָדִים. וּבְדוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַסַּבְתָּא, שֶׁלֹּא רָאוּ אֶת הַנְּכָדִים, חוֹשְׁבִים מִתּוֹךְ רְאִיָּה קְצָרָה שֶׁהַתְּפִלּוֹת שֶׁל הַסַּבְתָּא הָלְכוּ לְאִבּוּד וּלְבַטָּלָה, חַס וְחָלִילָה, וּלְבַסּוֹף מִתְבָּרֵר שֶׁשִּׁוּם תְּפִלָּה לֹא חוֹזֶרֶת רֵיקָם - אִם לֹא עֲבוּרוֹ אָז עֲבוּר בָּנָיו וּנְכָדָיו. וְעַיֵּן עוֹד בְּחֵיֵּי עוֹלָם לְמָרָן הַקְּהִלּוֹת יַעֲקֹב (חלק א' פרק כ"ח). (מספר שיחות חיים) הגמרא במס' סנהדרין דף קד' אומרת: מפני מה לא מנו את אמון בן אלה שאין להם חלק לעולם הבא עונה הגמרא מפני כבודו של בנו יאשיהו ,שואלת הגמרא אם כן מדוע המשנה מנתה את מנשה? והלו ראוי שגם את מנשה לא יזכו מפני כבודו של אביו חזקיהו! אומרת הגמרא

בן מזכה אביו ולכן גם אחז לא נמנה בין המלכים שאין להם חלק לעולם הבא משום כבודו של בנו חזקיהו. אבא לא מזכה בן ולכן אין אברהם מציל את ישמעאל, אין יצחק מציל את עשו, שהבן מזכה את אביו ואין האבא מזכה את הבן.

וכפי מסופר בזוהר מדרש הנעלם בעניין הזוכה להשאיר אחריו בן העוסק בתורה ר' זְמִירָא יָצָא לְכַפֵּר אוֹנוֹ, רָאָה בְּאוֹתָם בְּקָעִים שֶׁבְּהָרֵי אֲרָרָט בַּבְּלִיטוֹת עוֹלוֹת. הִטָּה אָזְנוֹ וְשָׁמַע קוֹלוֹת. אָמַר לוֹ אוֹתוֹ עֶרְבִי: בֹּא אִתִּי וְאַרְאֶה לְךָ פְּלִיאוֹת נֶעְלָמוֹת מִבְּנֵי אָדָם. הָלַךְ אִתּוֹ אֲחוֹרֵי סֶלַע וְרָאָה בְּקָעִים אֲחֵרִים וְלְהָבוֹת עוֹלוֹת לְמַעְלָה. שָׁמְעוּ קוֹלוֹת אֲחֵרִים. אָמַר לוֹ: הַטֵּה אָזְנְךָ כָּאן וּכוּ'. הִטָּה אָזְנוֹ וְשָׁמַע קוֹלוֹת. שֶׁאוֹמְרִים: אוֹי, אוֹי. אָמַר וַדַּאי זֶה מָקוֹם אֶחָד מֵהַמְּקוֹמוֹת שֶׁבַּגֵּיהִנֹּם כָּאן, וְהָלַךְ אוֹתוֹ עֶרְבִי וְנִשְׁאַר הוּא. בֵּינְתַיִם גָּחַן בְּמָקוֹם אַחֵר וְרָאָה אָדָם שֶׁהָיָה צוֹעֵק בְּקוֹל, הָיוּ לוֹקְחִים אוֹתוֹ וּמַכְנִיסִים אוֹתוֹ לְעֹמֶק מָדוֹר אַחֵר וְעָלָה וְלֹא רָאָהוּ יוֹתֵר. נִרְדַּם וְרָאָה בַּחֲלוֹם אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ. אָמַר לוֹ: מִי אַתָּה. אָמַר לוֹ: יְהוּדִי חוֹטֵא אֲנִי, שֶׁלֹּא עָזַבְתִּי רָעוֹת חֲטָאִים בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשִׂיתִי. אָמַר לוֹ בְּתוֹךְ הַחֲלוֹם: מַה שְּׁמְךָ, אָמַר לוֹ: אֵינִי יוֹדֵעַ, שֶׁחַיַּבֵי גֵּיהִנֹּם אֵינָם זוֹכְרִים שְׁמוֹתָם. אָמַר לוֹ: שֵׁם מְקוֹמְךָ מַהוּ אָמַר לוֹ: בְּגַלִּיל הָעֶלְיוֹן קָצָב הָיִיתִי, וּבְשָׁבִיל הָרָעוֹת הָרַבּוֹת שֶׁעָשִׂיתִי שָׁם, דָּנִים לְאוֹתוֹ אָדָם שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם וְשֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בַּלַּיְלָה. קָם מִשָּׁם וְהָלַךְ לוֹ לַגַּלִּיל הָעֶלְיוֹן, שָׁמַע קוֹל תִּינוֹק שֶׁהָיָה אוֹמֵר: "אִם תְּבַקְּשֶׁנָּה כַּכֶּסֶף וְכַמַּטְמוֹנִים תַּחְפְּשֶׂנָּה אָז תָּבִין יִרְאַת ה'" (מִשְׁלֵי ב'), הָלַךְ לְבֵית מִדְרָשׁ אַחֵר שָׁמַע קוֹל תִּינוֹק אַחֵר. שֶׁהָיָה אוֹמֵר: "בַּקְּשׁוּ צֶדֶק בַּקְּשׁוּ עֲנָוָה אוּלַי תִּסָּתְרוּ" וְגוֹ' (צְפַנְיָה ב'). הָלַךְ וְחִפֵּשׂ אַחֲרֵי אוֹתוֹ אָדָם רָשָׁע, וּלְתִינוֹק אֶחָד שָׁאַל. אָמַר לוֹ: רַבִּי, יְבוֹא כָּךְ וְכָךְ לְאוֹתוֹ אָדָם, שֶׁלֹּא עָזַב רָעוֹת וַחֲטָאִים בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשָׂה. כָּךְ וְכָךְ שֶׁיִּהְיֶה לְאוֹתוֹ אָדָם רָשָׁע וּלְאוֹתָהּ מְיֻנֶּקֶת שֶׁהֵנִיקָה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ: בֵּן הִנֵּיחַ בָּעוֹלָם?. אָמַר לוֹ: כֵּן, בֵּן אֶחָד הִנִּיחַ וְהוּא רָשָׁע כְּאָבִיו, וְהוּא הַתִּינוֹק. שֶׁהוֹלַךְ לְבֵית הַמִּטְבָּחַיִם. חִפֵּשׂ אַחֲרָיו וְלָקַח אוֹתוֹ וְעָסַק אִתּוֹ בְּתוֹרָה, עַד שֶׁלִּמְּדוֹ מִקְרָא וּתְפִלָּה וּקְרִיאַת שְׁמַע, אַחַר כָּךְ לִמֵּד אוֹתוֹ מִשְׁנָה וְתַלְמוּד וַהֲלָכוֹת וְאַגָּדוֹת עַד שֶׁהִתְחַכֵּם הַרְבֵּה, וְהֵינוּ רַבִּי נָחוּם הַפָּקוּלִי. וְלָמָּה קָרוּ לוֹ הַפָּקוּלִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כ"ח): "פָּקוּ פְּלִילָיָה"; שֶׁהוֹצִיא אֶת אָבִיו מֵהַדִּין שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, וְכָמָּה חֲכָמֵי הַדּוֹר שֶׁיָּצְאוּ מִפִּנּוּ וְנִקְרְאוּ פָּקוּלִי. אוֹתוֹ אָדָם [הַקַּצָּב] בָּא לוֹ בַּחֲלוֹם וְאָמַר לוֹ: רַבִּי, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה נִחְמָתִּ אוֹתִי, כֵּן יְנַחֵם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתְךָ, כִּי מִן הַיּוֹם שֶׁיָּדַע בְּנִי פָּסוּק אֶחָד הוֹצִיאוּנִי מִדִּינִי, כֵּיוָן שֶׁקָּרָא קְרִיאַת שְׁמַע הֶעֱבִירוּ דִּינִי בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בַּלַּיְלָה פַּעַם א', כֵּיוָן שֶׁקָּרָא בְּבֵית הַסֵּפֶר, בִּטְלוּ דִּינִי מִכֹּל וְכֹל. בַּיּוֹם שֶׁנִּתְחַכֵּם וְקָרְאוּ לוֹ רַבִּי, הִתְקִינוּ כִּסְאֵי בֵּין הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּגַן עֵדֶן, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם שֶׁנִּתְחַדְּשָׁה תּוֹרָה בִּשְׁמוֹ, מְעַטְּרִים אוֹתִי בַּעֲטָרָה עֶלְיוֹנָה שֶׁהַצַּדִּיקִים מִתְעַטְּרִים בָּהּ. בְּשָׁבִילְךָ זָכִיתִי בְּכָל הַכָּבוֹד הַזֶּה. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ. שֶׁל מִי שֶׁעוֹזֵב בֵּן שֶׁעָמֵל בַּתּוֹרָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, ע"כ. תרגום הזוהר

וכן מסופר על אשה בשם סימה אקריב שבעלה נהרג בתאונת דרכים. לפני התאונה הם לא היו שומרי תורה ולאחר התאונה היה לה ולילדים שרשרת ניסים ולבסוף היא חזרה בתשובה. היא עברה לבני ברק והכניסה את ילדיה לתלמוד תורה. יום אחד בנה מגיע בוכה לאמו ואומר לה שמחר יש לו מבחן ולכולם יש אבא שלמד אותם ולו אין אבא שילמד איתו. אמרה לו אימו: לא נורא אז במקום שתקבל ציון מאה תקבל 70 ". הוא אמר לאימו כאוב: למה שגם אני לא אוציא מאה" כך הוא הלך לישון בוכה. בלילה הוא חולם על אביו שבא אליו ובחלום מלמד אותו את כל הגמרא למחרת. לאחר שסיימו ללמוד שואל הבן אבא: "איך אתה יודע גמרא הרי אתה היית חילוני?" אמר לו אביו: "מיום שאמא הכניסה אתכם ללמוד תורה העבירו אותי מגיהינום לגן עדן ומה שהנך לומד פה מלמדים אותי בשמים". בבוקר בא הילד בשמחה לאמו ואמר: "אמא אני יודע את הגמרא אבא לימד אותי" כך סיפר לה את כל הסיפור. (ישנה קלטת בה היא מספרת את כל סיפורה הארוך)

מובא **מעשה** בספר של רבי אשר חדד זצוק"ל (אשר אמר עמוד שפ"ז) שהביא סיפור על אבא חילוני שנפטר בגיל צעיר ואחד מבניו היה בגיל 12 שהחליט ללמוד בישיבה ולחזור בתשובה, עד שכיום הוא אברך ועוסק בתורה. יום אחד הוא חולם את אביו לבוש בגדים לבנים בוהקים אבל רגלו שרופה ושחורה. שאל הבן את אביו: "מדוע זכה לבגדים אלו?" אמר לו: "כיון שאתה עוסק בתורה בזכותך זכיתי ולא עוד שקוראים אותי בשמים רבי בזכותך", שאל הבן: "מדוע רגלך שחורה?" אמר לו אביו זהו בגלל אחיך שלא חזרו בתשובה.

העלון מוקדש להצלחת משפחת יהורם בן טיטה חדד וב"ב: שה' יתברך יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוקים והסירותי מחלה מקרבך, אני ה' רופאיך והסיר ה' ממך כל חולי, וכל אשר יעשה יצליח, ימלא ה' כל משאלותיך

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור ויצער ויעזור וירומם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חדד אשר, דוד ושרה חניה, צבן יגאל וציפורה, יצחק וויכבד ת חדד, גד חדד, ישראל וקרין חניה, ציפורה חדד ומשפחתה, חי ואביבה חדד, משה טרבלסי ורעיתו ,זבולון וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זגזון, יסכה ויעקב שמסיאן, שמואל ונורית חדד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חדד, עמוס רזיאל ואוריה חדד, יצחק וכוכבה חדד, כהן יואל ורעייתו, כהן עוזיאל ורעייתו, יהונתן ושילת חדד, הדס ודניאל פראנציי, יוסף ומינה חדד, הרב אסף נתן ורעייתו, בת שבע חדד וכל משפחתה, אברהם וסיגלית מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אזוביב, כהן רחמים וסוזי, בר רבקה ובן, מנושי יונתן, לרפואה שלמה: שרה בת טיטה, יוסף בן טיטה , לזיווג הגון: מוריה רחל בת בת שבע,, רבקה בת רות, עינב ליטל ומזל אורין בנות ציפורה. זש"ק רינת בת סיגלית יהונתן בן בת שבע שתורמים לכוללי קול כמוס. [כולל יום, כולל ליל שישי, כולל ערב, כוללי בין הזמנים ועוד] ולעלוין השבועי.ועוד מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיים מכל צרה ונזק יצילם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם ויפלא ה' כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכ"ר. לע"נ: יורם בן זילו, רחל בת מזלה, אליהו בין מבירכה, לקבלת העלון במייל: ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הזכויות שמורות ,לצורך זיכוי הרבים הכל מותר

גליון מספר 246

רפידתו זהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

פרשת

וירא

כ' חשון תשפ"ז

"על פגיעה בלי הצדקה איננו מדברים בכלל"

הרב דוד שרייבר שליט"א, מגבאי קופת הצדקה 'קופת העיר', סיפר שפעם ניגש למרן הרב שטיינמן זצ"ל לצורך עריכת בירור לגבי מגבית אחת, אשר עניינה היה ידוע לרב.

הרב שטיינמן אישר את המקרה, והוסיף: "יש צרות נורמליות, אשר לדאבון לב, שומעים עליהן מפעם לפעם, **אך ישנן צרות משונות, שהן נוראות ואיומות, ואי אפשר לקלוט את עומק הטרגדיה - ואני אומר לך שהסיבה לכך היא משום פגיעה בבין אדם לחברו**".

זה עתה - המשיך הרב שטיינמן - היה כאן יהודי שסיפר על צרות משונות שפקדו אותו, שאלתי אותו, האם הוא פגע פעם במישהו? אך הוא ענה בשלילה. שאלתי אותו שוב: "האם הנך בטוח שלא פגעת אף פעם במישהו?" ושוב הוא השיב: "לא". חזרתי על השאלה בשלישית, ואז נזכר: "כן, פגעתי פעם במישהו, **אבל אני הייתי הצודק...**".

"בוודאי שהוא היה צודק" - סיכם הרב שטיינמן - "על פגיעה בלי הצדקה איננו מדברים בכלל... **אבל האם למי שהוא צודק, מותר לעשות הכל?**"

(פחד דוד)

הורה לחזור ולערוך שוב את ההקפות

מסופר על הגאון רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל - המהרי"ל - שפעם אחת **לאחר שגמרו את ההקפות בשמחת תורה בבית מדרשו, הורה לחזור ולערוך שוב את ז' ההקפות**, והעם לא ידע מה יום מיומיים, ועל מה עשה כן. אך בנו העיד לאחר מכן, שהפציר באביו עד שגילה לו את הסוד:

הסיבה היתה, היות ובבית מדרשו של הרב נכח שם תלמיד חכם חשוב אחד, אשר לא כיבדו אותו בהקפה כראוי לו - והמהרי"ל הכיר שיש כאן עלבונה של תורה, **על כן הורה לחזור ולרקוד עם ספרי התורה, כדי שיוכל לכבד את הלה כיאות בלא עשיית 'עסק' - לפייס את התלמיד חכם**, כי פעמים ופיוס מופגן מדי מרבה את הפגיעה.

לכן, מפני כבודה של תורה ביום שמחת התורה, התחכם המהרי"ל לערוך הקפות מחדש ואז כבר כיבדו כראוי לו, והכל בא על מקומו בשלום.

(פחד דוד)

שוכח ממכאוביו ויסוריו ומתפנה אל האיש במלוא הסבלנות

בערב שבת אחד בשנתו האחרונה של רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, כאשר חזר מהמקווה לכבוד שבת, ניכרה עליו חולשתו עד שבקושי רב הזיז את רגליו, והתקשה אף לעמוד.

אחד מבני ביתו סייע לו לעלות את המדרגות אל ביתו, והנה הגיע אדם עם שאלה בפיו. סבור היה המלווה כי הרב יפטור בחולשתו את השואל בתשובה קצרה, **והתפעם לראות כיצד רבי שלמה זלמן שוכח ממכאוביו ויסוריו ומתפנה אל האיש במלוא הסבלנות והרוגע.**

הלה שאל לגבי הוריו שמתגוררים בגולה והגיעו להתארח בארץ, האם עליהם לקיים כאן יום טוב שני של גליות? ורבי שלמה זלמן התעניין בחביבות - האם הם מגיעים ארצה בפעם הראשונה לבקר את בנם, שואל השואל? ובנעימות הוא מציע שההורים יחושו במשך יומיים את הטעם של יום טוב בירושלים.

בסיום השאלה שאל לשמו של השואל, ובירכו בחום. אך אותו שואל לא סיים, אלא שלף חפיסת שוקולד מכיסו והחל להתעניין מה מברכים עליו. **רבי שלמה זלמן לא פטרו במחי יד, למרות חולשתו, אלא נטל את השוקולד, התעניין ברכיביו של השוקולד, והשיב בקול נעים כי ברכתו 'שהכל'**, ונפרד מהשואל בברכה. לאחר שהשואל פנה לדרכו, עצר רבי שלמה זלמן לפתע ואמר למלווהו שתי מילים שאמרו את הכול: "מידת הסבלנות"!

(שבת טיש)

"מי שבאמת ירא ורך לבב, אינו יוצא כלל למערכה"

סיפר הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א:

הרב יצחק גרשטנקורן זצ"ל מייסד העיר בני ברק, נתקל בקשיים רבים בייסוד העיר, עד שהלך אל רבי קלונימוס קלמיש שפירא זצ"ל, האדמו"ר מפיאסצנה, ואמר שאולי ראוי שיעזוב את כל המפעל.

האדמו"ר קבע שאסור לו לעזוב את המלאכה. שאל הרב גרשטנקורן: **מדוע האדמו"ר משך את ידיו מלהיות שותף בקבוצת 'בית ונחלה' ואילו אני צריך להמשיך בפעילותי?**

ענה לו האדמו"ר: "נאמר בתורה שלפני היציאה לקרב מכריזים שכל הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו, אבל כשיצאו למלחמה, אומרים חז"ל שהעמידו זקיפים להעניש את מי שינסה לחזור מהמערכה. והלוא ייתכן שאותו אדם הוא רך הלבב, וקודם לכן לא הרגיש את הפחד?

אלא", הסביר האדמו"ר, **"מי שבאמת ירא ורך לבב, אינו יוצא כלל למערכה, אבל מי שכבר יצא, זה סימן שאיננו רך לבב, ואם בכל־זאת יחזור, הרי הוא פשוט עריק. וזה ההבדל ביני לבינך"**, סיים. "אני ירא ורך לבב, ומלכתחילה לא יצאתי למערכה, אבל אתה שכבר יצאת, חייב להמשיך עד ההצלחה".

(שיחת השבוע)

"שאלתי בצחוק - האם נגמרו הדגים?"

סיפר הרב דוד חנניה פינטו שליט"א:

הגעתי פעם לחתונה, וראיתי רבנים רבים שיושבים במזרח אחרי שכבר אכלו את מנת הדגים. כיוון שבעל השמחה הורה למלצר להביא גם עבורי מנת דגים, חשבתי שכשיגיעו הדגים, אשתה כוסית 'לחיים' עם החתן מבקבוק היין שעמד שם על השולחן.

הרב שישב לצדי אמר לי שאין על היין הכשר טוב, ואני התבוננתי וראיתי שיש עליו הכשר של רב מסוים שישב בעצמו באותו שולחן איתנו - שולחן המזרח. הבנתי מיד שיש כאן חשש של הלבנת פנים לאותו רב שלא שותים מיינו, **והחלטתי שניתן לסמוך על הכשרו ולשתות מיינו כי הכרתי אותו כאדם ירא**

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין שליט"א

אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו

לקבלת העלונים, להפצה, הערות והארות ותרומות, ניתן לפנות במייל ל rz0556719443@gmail.com

שמים. מזגתי לעצמי כוס מבקבוק היין, בירכתי 'הגפן', ושתיתי את כל הכוס.

הרב נותן ההכשר שהתבונן במה שעשיתי חייך חיוך גדול של סיפוק והנאה, והבנתי שעשיתי את המעשה הנכון, כי עד רגע זה כולם התבוננו בהכשר ולא שתו, והיתה לו עוגמת נפש גדולה מכך.

לאחר כמה רגעים הובאה לי צלחת וראיתי שאין בה דגים, שאלתי בצחוק האם נגמרו הדגים, ובעל השמחה שהיה חיוור כולו אמר לי שהדגים כלל לא נגמרו, **אלא נמצא חשש שהדגים לא היו כשרים כלל, וב"ה אני נמנעתי מלאכול אותם...**

באותה שעה חשבתי לעצמי שהנה אותם רבנים שלא הקפידו מעלבונו של היושב לצידם, דווקא הם נכשלו ואכלו בשוגג דגים אסורים, ודווקא אני שחששתי לכך ולא הלבנתי את פניו, שמר הקב"ה על פי שלא הכנסתי דבר טומאה לפי. כי מי שנזהר מלעבור עבירה, **הקב"ה שומר עליו שלא יעבור על עבירות אפילו בשוגג.**

(פחד דוד)

"כך אני יודע שאני שומר על כבודם"

מספר הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א על הראב"ד הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל, בעל שו"ת 'אבן ישראל':

כשבאו קבוצות תלמידים להיבחן אצלו, **בחן הרב כל תלמיד ותלמיד בפני עצמו, בעודו יושב עם כל אחד בחדרו הפרטי והשאר ממתינים בחוץ לתורם.** הבחינה ארכה זמן רב, ומקורביו שאלוהו - מדוע אין הוא בוחן את כל הנבחנים יחדיו, כפי הנהוג בבחינות שכאלה?

השיב להם רבי ישראל יעקב: **"אם אבחן את כולם ביחד, יתכן שאגרום בושה לאלו שלא יידעו להשיב על שאלותי.** לכן אני מעדיף לבחון כל נבחן לבדו, בפני עצמו, למרות הזמן הרב שהדבר גוזל ממני משעות לימודי הפרטיות. **אך כך אני יודע שאני שומר על כבודם...".**

(דרשו)

"אינו דומה אברך כולל מברזיל לאברך כולל שגר בארץ הקודש"

סיפר הרב צבי לובין שליט"א:

יש לי זוג קרובי משפחה שמתגוררים בהולנד, הם הגיעו לשם בעקבות כך שתקופה אחרי חתונתם בישראל, הוצע להם לצאת לשליחות בהולנד. הם החליטו להירתם לעניין, ובתוך זמן קצר הפכו לפעילים מאוד בקהילה החרדית שם. הוא מהצוות החינוכי של החיידר, והיא - מורה בבית יעקב באמסטרדם, וב"ה הם הקימו בית לתפארת, תשעה ילדים ההולכים בדרך התורה.

הילד השלישי שלהם התחתן עם בתו של רב בקהילה החרדית בסאו פאולו שבברזיל, והזוג הצעיר החליט לגור בארץ הקודש. התוכנית של הזוג היתה לנסוע פעם בשנה להולנד, ופעם בשנה לברזיל, לביקורים בימי בין הזמנים, אבל עיקר החיים אמורים היו להתבסס כאן בארץ.

אלא שאז התברר שיש להם בעיה לא פשוטה. האברך הצעיר הסתבך עם הצבא. התברר שתוקף אישור השהייה שקיבל כשהגיע לארץ - עומד לפוג בעוד כשבועיים, **ואם לא יעזוב את הארץ בתוך הזמן הזה, ייחשב כישראלי לכל דבר וענין המחוייב בצבא.**

ברגע האחרון, הוא עזב את הארץ וחזר לברזיל יחד עם רעייתו. הם שכרו שם דירה ליד ההורים שלה, הוא נכנס ללמוד בכולל המקומי, והיא התמקצעה מאוד בעבודתה כעורכת וידאו. עיקר ההכנסות שלהם היו מהכולל, שפרנס ביד רחבה את מעט האברכים הלומדים בברזיל.

תנאי המחיה שם מאוד טובים למי שמסודר מבחינה כלכלית. אפשר להחזיק עוזרות בבית בסכומים ממש זעומים, מה שמאפשר לגברת להשקיע יותר זמן בעבודה בלי לדאוג לצרכי הבית, וגם ליהנות מזמן איכות עם הילדים.

והנה, ביום מן הימים מקבל האברך הודעה מעניינת... **התברר שגם אם הוא יעלה לארץ ויגור כאן בקביעות, הוא יהיה פטור מגיוס.** הגיל, מספר הילדים שיש לו, העובדה שהוא נשוי, כל אלו הביאו לכך ששמו יעלה מיידית ברשימה של הפטורים מגיוס, וממילא הוסר האיום שהיה תלוי כנגדו... הוא יכול לחזור לארץ!

עכשיו הם ניצבו בפני בעיה: הרי החיים שלהם כבר מבוססים בברזיל, לה יש עבודה, לו יש כולל, הילדים נהנים במוסדות החינוך, יש להם משרתת בבית. **החיים דבש! פתאום לקום ולעזוב את הכל רק בגלל שהחשש מהגיוס בוטל?** אין שום סיבה, כביכול, להגיע לארץ.

אותו אברך החליט להיוועץ עם רבו מרן הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א, וכל אשר יאמר לו - יעשה.

בשיחה התעניין רבי משה הלל במצבו, והאברך סיפר לו בגילוי לב שאומנם צו הגיוס בוטל, הוא יכול להגיע לארץ, אבל טוב לו בברזיל, והוא לא רואה את עצמו עוזב את כל מרקם החיים שבנה לעצמו שם ומגיע לארץ כדי להתחיל את הכל מאפס...

רבי משה הלל האזין ברוב קשב, ולבסוף אמר לו: "אכן, אין ספק שיותר נוח לך בברזיל, **אבל אם לעצתי תשמע, כדאי לך לבוא לארץ. כי אינו דומה אברך כולל מברזיל לאברך כולל שגר בארץ הקודש.** המקום של התורה הוא כאן בארץ, **כאן תוכל לצמוח בן תורה אמיתי**, שם בברזיל, זה לא המצב".

הזוג קיימו את דברי הרב, ועלו וקבעו מושבם בבית שמש. עוד לפני שעלו, ביקש ממני קרוב משפחתי, האברך, לבדוק אם אני יכול למצוא לאשתו מקום עבודה מסודר כעורכת וידאו. פניתי לכל מיני חברים שמעסיקים עורכי וידאו, וכולם אמרו לי שהם מסודרים, הם לא מחפשים עובדת חדשה בשלב זה.

המשכתי לחפש, ובין היתר שוחחתי גם עם ידידי הרב מתתיהו גינסברגר, מאמן אישי מוכר ומפורסם מאוד, שמקושר עם הרבה מאוד ארגונים וחברות. הוא התרגש מהסיפור והבטיח לעזור, אבל כל הניסיונות העלו חרס.

בין היתר הרב גינסברגר הציע איזה רעיון של קרובת משפחה שלו שמעסיקה עורכות וידאו בירושלים, אבל... הזוג הרי גרים בבית שמש והמשרד בירושלים, איך תיסע כל יום לירושלים, ותעבוד 8 שעות ועוד תספיק לחזור לקחת את הילדים מהמעון וגם לנהל את משק הבית בכוחות עצמה בלי שום עזרה של משרתת... **וכך נשאר הענין ולא שמעתי שהתקדם משהו...**

לפני שבועות אחדים, אני מגיע לשמחה משפחתית, ופוגש את קרוב משפחתי שעלה מברזיל שם, כולו זורח משמחה ואושר, ברגע שנכנסתי לאולם, הוא בא אלי ואומר לי... "תנחש מה קרה? אותה קרובה של הרב גינסברגר, שיש לה משרד בירושלים, אתה זוכר? כל כך ניסינו לקדם את זה, וזה לא התקדם ואשתי נשארה בלי עבודה בסוף, נכון?"

"אז היום אותה אשה מתקשרת לאשתי, ושואלת אותה אם היא כבר באה לארץ, כי היא כן מחפשת עובדת, **ולא סתם עובדת, אלא אחת כזאת שגרה בבית שמש"**

מה התברר? אותה אשה החליטה פתאום לעבור דירה מירושלים לבית שמש, ובהתאם לכך היא גם מעבירה את המשרד שלה ופותחת אותו מחדש בבית שמש, ולכן היא מחפשת עורכת וידאו מקצועית שמתגוררת כאן בעיר.

אשתי התחילה לברר איפה בדיוק עומד המשרד להיפתח, וגילתה ש... הכתובת של המשרד הוא ברחוב המקביל לבניין בו אנחנו מתגוררים!

(דרשו)

זכות העלון לרפואת ולהצלחת: יוסף בן שרה, נורית בת רחל, יעל בת איריס, אוהד בן דבורה, לימור בת אוליביה, רינת בת שושנה, הרב הופמן שליט"א ומשפחתו.
זיווג הגון לתהילה בת רותי מלכה. ולהבדיל לע"נ: אמנון חיים בן יוסף, עלייה בת מרים, נחמן בן רינה ז"ל, יחזקאל שאול בן מלכה ז"ל

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 73 פרשת וירא תשפ"ז

ביאורים בספר משלי

אזן שמעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין (טו, לא)

יש לעיין, שלכאו' הול"ל בפשטות 'השומע תוכחת חיים בקרב... וגו' '. מדוע ייחס את הדברים לאוזן.

נראה, ש**'אזן'** מלשון מאזניים. כלו' שקול הדעת בין שני דברים ויכולת הכרעה ובחירה.

'האדם' הוא כלל מידותיו הנהגותיו והתנהגותו.

ענין **'תוכחה'**, כן הוא: אדם ששגה וחטא, והוא מודע לכך, אין צורך אמיתי להוכיחו מפני שהוא בבר מוכח ועומד מצד עצמו. ולכן, תוכחה אמיתית היא כנגד דברים שהפכו להיות חלק מצורת האדם, והוא אינו מודע להם. כאן באה השאלה מאין יגיע אליהם האדם מצד עצמו ויטפל בהם.

תוכחה כזו היא המתה, מפני שהיא עוקרת דבר שנעשה כחלק מנפשו. לשון של מוות, שאינה מיתה ממש, מצאנו בכמה מקומות, כגון מה שנאמר (תהלים קט, כב) 'ליבי חלל בקרבי', וכן מה שאמרו בגמרא (ברכות סג:) על הפסוק 'אדם כי ימות באהל' שאין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה. והוא בגדר 'מה לי קטלא כולא מה לי קטלא פלגא'.

א"כ נמצא, שהאדם המקבל תוכחה חווה בחינה של מיתה. ובזאת צריך להבין, שאעפ"כ יש בתוכחה עצמה מקום לתחייה חדשה - בגדר סתירת זקנים בניין.

'חכם', שהוא זה הרואה את הנולד, אצלו האזן רואה ('שומעת') ב'תוכחה' את ה'חיים', למרות שהחוויה העכשווית היא מיתה.

כלומר, מלמדינו המשלי ששורש התוכחה הטובה היא ללמד חכמה, ולהפוך את הנער או התלמיד לחכם. אז אזנו תהיה "שומעת תוכחה כחיים ולא כמיתה". על ידי כן הוא מייצר אצלו מכשיר עצמי - 'אזן' ש'שומעת' 'תוכחת **חיים**' ומקבלת אותה, מעצמו, ע"פ הכרעתו. במקום תוכחה מקומית, שספק אם תועיל וקרוב לודאי שתהרוס...

***

מתוך כתבי אאמו"ר הר"ר **הוד יעקב בן מרנין** זצ"ל הכ"מ, שדבריו הם שהתפרסמו במדור זה, ככל שהדבר התאפשר תוך כדי מחלתו.
נלב"ע י"ג תשרי תשפ"ז, מתוך יסורים נוראיים שאין ניתן להביעם בכתב.
קידש שם שמים בהליכותיו, ודאג לסובביו אף בשעותיו האחרונות, הגם שהיה שרוי בצער. נפטר מתוך דעה צלולה, ובבוקר האחרון לחייו אף התפעל מדברי הרמב"ם (יסודי התורה ח, א - ב) שאמונת בני ישראל במשה נובעת מכך שכולנו מעידים עליו, שעינינו ראו את מסירת התורה על ידו, ולא זר.
רצונו היה לפרסם את עדותו וחזר על כך שהוא 'עד למעמד הר סיני'.
ת.נ.צ.ב.ה

סיפור לפרשת השבוע
המידה החסרה

"את אותו התפר אל תפרום!"

כך נצטווה האורח, וכמעט שניתר מן הדרגש. ואולם רבי בעריש כבר תחב את המרצע אל בין שתי שכבות העור ונעצר. החוט השחור השתלשל מידו, מחכה להכרעה, ואילו בעל המנעל משך את רגלו מתחת לספסל כמי שמבקש להציל ממון שהפקיד בידיים זרות.

"זה זוג המנעלים היחיד שלי," הפטיר. "אם לא יעלה בידך לתקנו, היכן אניח את רגלי?"

רבי בעריש לא השיב. שנים רבות ישב בקרן־זווית זו, מתקן מנעלים לבאי העיר, וטרם ראה נעל שניטל ממנה התפר הנכון ונעשה מצבה גרוע יותר. אף־על־פי־כן הניח את המרצע. היתה לפניו עבודה למכביר, והשמש נטתה לעבר הגגות, נחפזת כאילו מאחרת גם היא לתפילתה.

על הכיסא הסמוך לדלת היתה מונחת ברית שמורה, עשויה בד כחול. איש לא הורשה לישב עליה, אפילו נתן'ל, שוליית הסנדלר. הברית נועדה לשמואל, בנו של רבי בעריש.

שלוש־עשרה שנה לא ישב שמואל בבית אביו.

אתמול בערב נזדמן לבית המדרש יהודי הבא מן הירידּ, וסח כלאחר יד כי פגש בדרך את שמואל בעריש'ס, וכי פניו מועדות לעיירה, אולי עוד קודם שבת. המלה "אולי" נותרה תלויה באוויר כמעיל רטוב שאין לו יתד. רבי בעריש שב לביתו ומדד את רוחב הכיסא, ומדד שנית.

"רבי בעריש," קרא נתן'ל מן החצר, "הגביר מבקש את זוג המנעלים למחר. מה אשיב לו?"

"מה תאמר לו? תאמר שמלאכתו נעשית."

"והיא נעשית?"

"הנח לי עם החשבונות שלך."

נתן'ל היה בחור ישר, וטען דברים של טעם. הסוחר שנתן עור באשראי לא הסכין להמתין עד שיבוא אליהו הנביא. מה בצע בהזמנת כל ארחי־פרחי אם לבסוף לא יימצא במה להאכילם?

רבי בעריש הביט במנעל. אורכו היה נאה, רוחבו נאה, ואולם במקום שבו מתעקל גב הרגל נשתחק העור עד שנעשה קשה כלוח. האיש שישב לפניו התנשם בכל פעם שהניח את כף רגלו בארץ. עד הנה לא נתן הסנדלר דעתו על כך. הוא מדד את המנעל, כפי שמודדים סחורה, ולא את הרגל המצווה לשאתו.

"הסר נא גם את השני," אמר לפתע.

"בשביל מה? הוא שלם."

"הסר אותו."

נשתהה האיש, ולבסוף חלץ את המנעל האחר. אז נתגלתה המידה. כף אחת היתה צרה וחיוורת, ורעותה תפוחה במידה שלא הניחה להיכנס אל עור הנעל מבלי להכאיב. רבי בעריש ניסה להעביר אצבע תחת שולי התפר, ולא עלה בידו.

"ממתי אתה מהלך כך?"

"מזמן."

"ממתי?"

"מה נפקא מינא?" האיש הצטחק צחוק שלא הגיע עד קולו. "אם תיתן לי את המנעל, אלך. אחי ממתין לי מעבר לנהר."

רבי בעריש הכניס את המנעל מתחת לשולחנו. לפתע נעשה המקום צר משאפשר לשאת. המטוטלת שעל הקיר הקישה את שלה בפקיד המונה את חובותיהם של אחרים. הברית הכחולה המתינה. הגביר המתין. אי־שם, אם דיבר היהודי מן היריד אמת, הלך שמואל. והאורח ישב, ורגלו תבעה מנוחה.

לא בכדי נאחזה ברבי בעריש באותה שעה קושיה ששמע אמש בבית המדרש. יושב היה שם רבי יואל, מלמד תינוקות, ופרשת וירא פתוחה לפניו. שאל בחור אחד את קושיית הרמב"ן:

"הלא כבר נאמר לאברהם בפירוש, 'אבל שרה אשתך יולדת לך בן' (בראשית יז, יט). כיצד איפוא אומר הכתוב אחר כך: 'ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן' (בראשית יח, יב)? וכי לא ידעה?"

השיב רבי יואל בניחותא, מתוך דברי הרמב"ן: אברהם אבינו טרם מסר לשרה את הבשורה שנאמרה לו בנבואה. ובאחד מטעמי הדבר כתב הרמב"ן בהאי לישנא:

"מרוב זריזותו במצות (- מצות הכנסת אורחים), היה טרוד במילתו ומילת עם רב אשר בביתו, ואחר כן בחולשתו ישב לו פתח האהל".

הבחורים חזרו אל הפסוקים. רבי בעריש נשאר ליד הסטנדר, אוחז בחומש. שנים על שנים ציפו אברהם ושרה לבן. עידן ועידנים של תפילות. הבשורה בבר באה לאברהם, ועוד לא נשמעה באוזני שרה. מנין לוקחים כוח להחזיק בלב בשורה שכזאת?

"רבי יואל," שאל נתן'ל, שהיה עמו, "וכי לא נמצא רגע קט?"

המלמד נטל את משקפיו, הסיר מהם אבק שלא נראה כלל, ואמר: "כלום יודע אדם מבחוץ מה מעסיק את חברו מבפנים?"

"אבל בשורה שכזאת..."
"אכן. בשורה שכזאת."
והרמב"ן לא עזבו מאז, אף לא כשהוציא מן הארון את הכרית הכחולה, שנקנתה לפנים לכבוד שמואל.
"לא אכלת מאומה?" שאל עתה הסנדלר את אורחו.
"אכלתי."
על השולחן נח בדל פת. האורח הסיר ממנו בקפידה את הקרום הקשה, והפנים הרך נותר בלתי נגוע.
"אכלת," חזר רבי בעריש, בלי נימה של קפידא. "ובמה תשיב את נפשך עד מוצאי שבת?"
"ניחא. בבית אחי..."
"אחיך מעבר לנהר, והרגל כאן."
בפעם הראשונה נשמע קול חריקה בגרונו של האיש. דבר־מה נתחלף בקלסתר פניו, כאילו נתפס בשעת עבירה. הוא לא ביקש רחמים, ולא הורגל לספר זכרונותיו למאן דהו. על כן הביא רבי בעריש מן המטבח קערת דייסה רכה, מהבילה קמעא, הניח אותה לפניו ונסתלק אל השולחן הרחוק, כאילו נזכר במלאכה חשובה.
הקערה עמדה בין השניים. תחילה נשתתקה, מבוישת מן הסירוב. לבסוף נשמע קול הכף, חרישי עד מאוד, מגרד את שוליה. ומאז, כל אימת שביקש רבי בעריש להזיז כלי או להכות במרצע, השהה את ידו שמא ייבהל האורח ויחדל מאכילתו. שמא אינכם יורדים לסוף דעתו של הסנדלר, שעה שממון רב תלוי בה. אף אני מתקשה להסביר מדוע נשאר יושב רחוק, גם כאשר הודיע נתן'ל ששליח הגביר ניצב בשער. אולי מפני ששמע ביצד הניח האיש את הכף עם כל נקישה מן החצר, כאילו נדרש לקבל רשות ליהנות ממאכלו.
"תאמר לגביר שאבוא בדברים עמו במוצאי שבת," הפטיר.
"אבל..."
"שמעתי."
הבחור יצא וטרק אחריו את הדלת, שלא כדרכו. רבי בעריש לא רדף אחריו להצטדק. לא היה לבו שקט כל עיקר, שהרי ידע היטב באיזו קלות נופל עולו של חסד על כתפיו של זולתו, וכמה נוח לו לבעל הבית להיראות רחב לב כשהשוליה מפסיד את שכרו. החזיר את נתן'ל מן החצר.
"את המנעלים של הגביר אסיים בעצמי אחר כך. לך לביתך, בני. אתה עוד צריך להתכונן לשבת."
נתן'ל חכך בדעתו. "ואתה?"
"אני מסתדר."
"לא כל כך אתה מסתדר," מלמל הבחור, הסיר את סינרו והלך.
מי ראה מימיו אדם המודד מנעל שעה תמימה? רבי בעריש מדד. הכניס רצועת עור, שלף, הרטיב קמעה את התפר הקשה ועיבד אותו על האימום. האורח התעקש שדי בכך. רבי בעריש לא ניאות. משניסה האיש לילך, נעצר על סף הדלת והצמיד את גופו אל המשקוף, ורק אז נתברר כי אפילו אם ירחיבו את הנעל כראוי, אין הרגל יכולה לשאת כברת־דרך ארוכה.
"הבה תשב," אמר הסנדלר, ובקולו היתה נימה חדשה, מחוספסת מעט. "היום לא תחצה את הנהר."
"ובי על דעתך אכלה כאן את לחמך?"
"אולי גם משלי אצטרך לטעום."
האורח נתקשח. את ההלצה לא הבין, ואולי הבין היטב. לבסוף אמר: "אין לי ממון."
רבי בעריש היטה את הכרית הכחולה אל הדרגש, ובמקום להשיב החליק אותה אל מתחת לגבו של האיש. הוא ביקש שינסה לשבת כך. היה עליו להגביה את קצה הכרית, לקפלה פעם אחת, ואחר כך להניח רצועת בד תחת הרגל, לבל תלחץ על קורת העץ. הטירחה היתה ממושכת, אפילו מכעיסה. בחוץ התרוצצו הבריות בהכנות לשבת, וקולות ילדים התערבו בניגון קצר, המתקוטט עם עצמו.
"לא כך," מלמל האורח. "טיפה ימינה."
רבי בעריש הזיז את הכרית.
"יותר מדי."
השיבה למקומה. שוב שינה. והנה מן הדרגש בקע קול, שקט כמעט בקולו של החוט הנמשך דרך חור המחט:
"כך."
הסנדלר נשאר שם רגע, ולא ידע מפני מה קשה לו לקום. היו שנים שבהן היה שמואל מבקש ממנו להישאר ולשמוע דבר־מה, והוא כבר היה משמיע קול של "בן, בן, הנני שומע" בעודו עוסק בחישוב המחיר של זוג מנעלים. זיכרון נאלח, בלתי מוזמן, עלה מן הרצפה: פעם אחת סיפר שמואל שברצונו לנסוע למקום אחר, ורבי בעריש ביקש שידבר לאחר סעודת הערב. אחר כך באו אורחים. ולמחר באו לקוחות. אין אדם גולה מביתו מפני משפט אחד. ואולם בארון העליון נשתייר מנעל קטן, מידה שאיש שוב לא ילבש.
האורח שאל פתאום: "מישהו צריך להגיע לכאן?"
רבי בעריש הסתובב. "מדוע?"
"הביסא. אתה מסדר אותו כל הזמן."
הסנדלר נשאר נציב פליאה. אכן, עד עתה עברה ידו שוב ושוב על מסעד הביסא הריק.
"בני," אמר לבסוף. "אולי יבוא בני."
"אה."
מקץ שעה ביקש האורח לסור אל החדר הפנימי, לבל יישאל על דרכו ומצב רגלו. רבי בעריש פרש לפניו מצע, הציב כד מים, כיסה את האשנב מפני הצינה ויצא בלא דברים.
כבר נאסף האור מן החדר. רבי בעריש סגר את תיבת כלי העבודה, אך החוט השחור נשתייר מבחוץ כילד המסרב להיפרד. הוא ביקש לצאת לקבלת שבת.
אז הקישו בדלת.
נקישה אחת, לאחריה הפוגה ארוכה. על הסף עמד גבר שזקנו נזרק בו קורטוב שיבה ואדרת מסע על כתפיו. את שמואל הכיר תחילה בקולו, כפי שמכירים מנעל ישן לפי חריקתו.
"אבא."
רבי בעריש ביקש לומר משהו על הדרך, על השנים, על הכרית. המלים נתערבבו. מאחורי הפרגוד נשמעה תזוזה, ואורחו ביקש מים. שמואל שמע אף הוא.
"יש אצלך אורח?" שאל.
"הן. הוא נשאר לשבת."
שמואל הסיר את אדרתו. השניים עמדו שעה קלה, בלא יכולת להחליט ביצד פותחים שיחה שעמדה שנים רבות מעבר לפתח. אחר כך פסע שמואל פנימה, הניח את אמתחתו אצל הביסא הסמוך לדלת, ולא התיישב עליו.
"אבא," פתח שנית, "רציתי לספר לך..."
רבי בעריש פנה אליו, הפעם בלי לומר "אחר כך". אלא ששמואל עדיין לא המשיך. מן החדר הפנימי נשמע קול הכד הנגרר מעט על הקרקע. האב כבר עמד לזוז, אך שמואל הקדים אותו וניגש אל הפרגוד.
"ימחל נא," אמר האורח מבפנים. "איני מגיע אל הכד."
"הנני," השיב שמואל.
והאב נשאר עומד ליד הביסא, אוחז במסעדו, ושמע ביצד בנו שואל את האיש אם המים נוחים לו והיכן להעמיד את הכד בפעם הבאה. כששב שמואל לחדר, לא ניגש אל אמתחתו. הוא הסיט מעט את הביסא הריק כדי לפנות מקום סמוך לאביו, ובטרם ישבו שניהם שאל בקול נמוך:
"אתה ממהר לבית הכנסת, אבא?"
רבי בעריש התחיל להשיב, ושמע שוב את נקישת המטוטלת. מתחת לדרגש נשתייר המנעל, עדיין פרום לאורך התפר. הוא לא הרכין ראשו להרים אותו.
"רצית לספר לי דבר־מה," אמר לשמואל.
שמואל ישב. זמן רב חיפש את תחילת הדברים, והאב, שהיו ידיו מורגלות להשלים כל מלאכה בטרם תגיע שעתה, המתין. עוד קודם שנמצאו המלים, נשמעה מן החדר הפנימי אנחה חרישית, ושמואל הגביה את ראשו:
"שוב חסר לו משהו?"
רבי בעריש ניסה להקשיב.
"אפשר," אמר. "הבה נראה."
וכשעברו ליד הפרגוד, נשתהה שמואל למראה הברית הכחולה, שהיתה עתה נתונה תחת גבו של האיש. הוא נעצר, התכופף קמעא, וכמעט נגע בקצה הבד. אחר כך פנה אל אביו.
"אבא," לחש, "היא עוד אצלך?"

ידוע תדע - ידיעות מעניינות ממרחבי הש"ס

* ת"ח שמעתיה מושכתו אף מחוץ לתחום אלפיים אמה (עירובין לט.). ועי' ברש"י (ד"ה מוכחא) 'שמהרהר בה ואין דעתו עליו'.
* [רק] שנים עשר תלמידים היו לו לרבי אושעיא בריבי (עירובין נג.).
* שמיעת הוראה מכוונת - לאיסור איסור ולהיתר היתר - משמחת (עירובין נג.).
* רמזי הסימנים המופיעים מדי פעם בגמרא מוזכרים בדברי רש"י 'וסימני חכמים כדרך שיש בהש"ס' (עירובין נד: ד"ה סימנין).

לקבלת העלון בדוא"ל וכן לתרומות הנצחות והקדשות או להזמנת סיפורים יש לפנות ל - nerleyoel@gmail.com.

בס"ד

התשפ"ז
גליון מס' 42

עַל הַפָּרָשָׁה בַּחֲרוּזִים

וַיֵּרָא

מֵהָעֵצָה שֶׁנָּטַל אַבְרָהָם מִמַּמְרֵא – וְעַד לְ"אֵשׁ תָּמִיד" בַּעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא!

"וַיֵּרָא אֵלָיו הַשֵּׁם בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב
פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם"/
רָשִׁ"י מַסְבִּיר עַל כָּךְ מִיָּד בַּמָּקוֹם:

בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא – הוּא שֶׁנָּתַן לוֹ עֵצָה עַל הַמִּילָה/
לְפִיכָךְ נִגְלָה עָלָיו בְּחֶלְקוֹ" – זוֹ הַסִּבָּה וְהָעִלָּה.

וְהַשְּׁאֵלָה זוֹעֶקֶת: הַאִם יַעֲלֶה עַל הַהֶגְיוֹן/
שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁעָמַד בְּכָל נִסָּיוֹן,

יִתְלַבֵּט הַאִם לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹוֹת הַבּוֹרֵא?/
הֲיִתָּכֵן שֶׁהוּא זָקוּק לְעֵצָה שֶׁל מַמְרֵא –

כְּדֵי לְהַחְלִיט הַאִם אֶת עַצְמוֹ לְמוּל?/
הַדָּבָר דּוֹרֵשׁ הֶסְבֵּר בָּהִיר וְצָלוּל!

הַמָּהָרָ"ל מַסְבִּיר: אַבְרָהָם לֹא הִתְלַבֵּט/
הַאִם לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה בֶּאֱמֶת,

אֶלָּא רָצָה לְהַרְאוֹת לָעוֹלָם, בְּאֹפֶן גּוֹרֵף/
כִּי הַמַּעֲשֶׂה אֵינוֹ פְּרִי שֶׁל דַּחַף חוֹלֵף.

אֶלָּא זֶהוּ מַעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה מִתּוֹךְ שְׁקִילָה
וְחֶשְׁיבָה/
מִתּוֹךְ יִשּׁוּב הַדַּעַת וְהַחְלָטָה יַצִּיבָה.

לָכֵן הֶחֱלִיט עִם מַמְרֵא לְהִתְיַעֵץ/
כְּדֵי שֶׁהַמַּעֲשֶׂה לֹא יֵרָאֶה כִּפְזִיזוּת שֶׁל
רֶגֶשׁ מִתְפָּרֵץ.

מֵאֲחוֹרֵי רַעְיוֹן זֶה טְמוּנָה חָכְמָה רַבָּה/
וְנוּכַל לַהֲבִינוֹ הֵיטֵב מִתּוֹךְ הַסִּפּוּר הַבָּא:

בְּכְפָר קָטָן נָהֲגוּ בְּכָל חֹרֶף בַּלֵּילוֹת/
לְהַדְלִיק מְדוּרוֹת יָפוֹת וּגְדוֹלוֹת.

יוֹם אֶחָד לַכְּפָר הִגִּיעַ זָר נִלְהָב/
וְלֹא הֵבִין מַדּוּעַ בְּנֵי הַכְּפָר אֶת הַמְּדוּרָה
מְכִינִים בְּסֵדֶר רַב.

בַּתַּחְתִּית הֻנְּחוּ גְּזָעִים עֲבִים וְקָשִׁים/
וּמִלְמַעְלָה עֲנָפִים דַּקִּים, עִם עָלִים יְבֵשִׁים.

הָאֵשׁ הֻדְלְקָה לְאַט וּע"פ סֵדֶר מְחֻכָּנָן/
וְהַזָּר שֶׁלֹּא הֵבִין, צָעַק בְּקוֹל שַׁאֲנָן:

"כָּל הָאִטְיוּת הַזֹּאת נִרְאֵית בְּעֵינַי מוּזָרָה/
אֲנִי אַדְלִיק בְּרֶגַע אֶחָד, מְדוּרָה גְּדוֹלָה פִּי עֶשְׂרָה!"

הוּא אָסַף עָלִים, זְרָדִים וְכַמָּה קְנֵי קַשׁ שָׁבוּר/
סְדֵר הַכֹּל בַּעֲרֵמָה, וְהִצִּית בָּהּ גַּפְרוּר.

תּוֹךְ שְׁנִיּוֹת עָלְתָה לֶהָבָה אַדִּירָה לַשָּׁמַיִם/
הַכְּפָר כֻּלּוֹ הִתְפַּעֵל, וּמָחָא לוֹ כַּפַּיִם.

הַזָּר עָמַד זָקוּף וְגֵאֶה בְּמִיֻּחָד:/
"תִּרְאוּ, מְדוּרָה שֶׁל רֶגַע אֶחָד!"

אֲבָל אָז, בְּדִיּוּק כְּפִי שֶׁבָּאָה – כָּךְ נֶעֶלְמָה/
הָרוּחַ נָשְׁבָה, הַזְּרָדִים נִשְׂרְפוּ, וּבְמְהֵרָה הָאֵשׁ דָּמְמָה.

אוֹ אָז, קָם זָקֵן הַכְּפָר וְאֶל הַקָּהָל כָּךְ דִּבֵּר:/
"אֵשׁ שֶׁנּוֹלֶדֶת מַהֵר – גַּם דּוֹעֶכֶת מַהֵר!".

וְהַנִּמְשָׁל – כָּךְ גַּם בְּהִתְלַהֲבוּת רוּחָנִית/
הִיא כְּמוֹ מְדוּרַת זְרָדִים, שֶׁבּוֹעֶרֶת זְמַנִּית.

אִם הַהִתְלַהֲבוּת לֹא מְבֻסֶּסֶת עַל יְסוֹד יַצִּיב
וְאֵיתָן/
הִיא תִּתְפּוֹגֵג מִיָּד כְּשֶׁיְּצוּץ אֵיזֶה קֹשִׁי קָטָן.

כָּךְ גַּם אַבְרָהָם אָבִינוּ – הוּא רָצָה לְהַרְאוֹת
לָעוֹלָם/
שֶׁהַמִּילָה אֵינָהּ "מְדוּרָה שֶׁל רֶגַע", דַּחַף רִגְעִי
שֶׁמִּיָּד נֶעֱלָם.

לָכֵן הִתְיַעֵץ עִם מַמְרֵא, כְּדֵי שֶׁהַמַּעֲשֶׂה יֵרָאֶה/
שָׁקוּל וּמְבֻסָּס עַל יְסוֹד אֵיתָן וְנֶאֱה.

אֵין זוֹ אֵשׁ שֶׁמִּתְלַקַּחַת וְתֵכֶף בּוֹעֶרֶת/
אֶלָּא מַעֲשֶׂה מְחֻשָּׁב – זוֹ אֵשׁ שֶׁנִּשְׁאֶרֶת.

הִתְלַהֲבוּת הִיא נִיצוֹץ, אֲבָל לֹא הַמְנוֹעַ/
הִיא אָמְנָם מַדְלִיקָה, אַךְ לֹא תִּגְרֹם לָרֶכֶב לִנְסֹעַ.

מִי שֶׁבּוֹנֶה אֶת חַיָּיו עַל הִתְלַהֲבוּת רִגְעִית/
יִשָּׁאֵר בַּסּוֹף עִם אֵפֶר שֶׁל מְדוּרָה אֲרָעִית.

אַךְ מִי שֶׁבּוֹנֶה עַל הַחְלָטָה יַצִּיבָה בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים/
יִזְכֶּה לְאֵשׁ שֶׁמְּחַמֶּמֶת לְאֹרֶךְ יָמִים.

כְּמוֹ הֶהָבְדֵל בֵּין חִמּוּם אֹכֶל בַּמִּיקְרוֹגַל הַמָּהִיר/
לְחִמּוּם אִטִּי בַּתַּנּוּר אוֹ עַל הַכִּירַיִם בַּסִּיר.

הָרִאשׁוֹן – כְּמוֹ שֶׁחֻמַּם, כָּךְ בִּמְהֵרָה יִתְקָרֵר/
אַךְ הָאַחֲרוֹן – לִזְמַן רַב, בְּחֻמּוֹ עוֹד יִשָּׁאֵר.

וְעַל זֶה נֶאֱמַר הַבְּטוּי, שֶׁכָּל אֶחָד יוֹדֵעַ לְדַקְלֵם:/
מָה שֶּׁבָּא בְּקַלּוּת – בְּקַלּוּת יֵעָלֵם!

אַבְרָהָם מְלַמְּדֵנוּ: מַעֲשֶׂה גָּדוֹל עוֹשִׂים בְּמַחְשָׁבָה צְלוּלָה/
לֹא מִתּוֹךְ רֶגֶשׁ חוֹלֵף שֶׁל הִתְלַהֲבוּת חֲלוּלָה.

יְהִי רָצוֹן שֶׁנִּזְכֶּה גַּם אָנוּ כָּךְ אֶת הַשֵּׁם לַעֲבֹד/
מִתּוֹךְ דְּבֵקוּת שֶׁל 'אֵשׁ תָּמִיד', שֶׁעוֹלָה עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד!

מחבר: עוז חקק © לתגובות, או להזמנת דרשה בחרוזים לכל אירוע: ozhakak76@gmail.com 052-7662106
*מעובד ע"פ הספר "ללמדך", כפי שהופיע בעלון "מטעמים לשולחן השבת".

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל, נא לשלוח מייל לכתובת: ozhakak76+subscribe@googlegroups.com
(ניתן לצאת בכל עת ע"י הקשה על "ביטול הרשמה") לקבלה בוואצאפ – נא לשלוח המילה "צרף" למספר 051-2993721

נהניתם מהעלון? מחכים כבר לעלון הבא? בואו ותנו לנו כוח להמשיך במפעל הקדוש הזה!
כל תרומה תתקבל בברכה! ובנוסף תוכלו לקבל הקדשה/ הנצחה.
להעברה בנקאית: בנק מרכנתיל (17) , חשבון 74927673 , סניף 647, ע"ש מחבר העלון, כמפורט לעיל

ניתן להאזין להקראת העלון בחרוזים ע"י המחבר, במספר ישיר בקול הלשון: 0733-718-996 . שמעו ותחי נפשכם!
מומלץ להצטרף לקבלת צינתוקים כאשר עולה תוכן חדש בקו, ע"י הקשה בכניסה על סולמית, ולאחר מכן להקיש 1.

לרפואת א"מ הרצל אלדד בן סעידה ודיצה בת שפרה

לרפואת אהרון יצחק בן הדסה

לע"נ אבי מורי - ציון בן סעדיה גבר

לע"נ מרת פרידה בת אסתר מושייב

מעשים מדברש
ונפלא צופים

פרשת
וירא
תשפ"ז
גליון 980

הדלקת נרות:
4:29
יציאת השבת:
6:05
זמני השבת
לפי אופק ב"ב

הוכחה ניצחת על היכולת לקיים שוויתי ה' בכל מקום

וירא אליו ה' באלוני ממרא: שמעתי בשם מוה"ר ר' נחמן קאסוויר שהוכיח לבני אדם שאינם מקיימין שוויתי ה' גם בעוסקו בסחורה ומשא ומתן, וכי תאמר איך אפשר זה וכו'. הא, בהיותו בבית הכנסת ומתפלל אפשר לו לחשוב בכל מיני סחורות ומשא ומתן הוא הדין איפכא נמי אפשר ודפח"ח, ובזה יובן 'וירא אליו ה' באלוני ממרא' בשווקים וברחובות וכי תאמר אין זה אפשר ואמר 'והוא יושב פתח האהל' בבית הכנסת בתפילתו, היצר הרע מפתה אותו לחשוב בכל מיני סחורה ומשא ומתן אם כן איפכא נמי אפשר וק"ל. (תולדות יעקב יוסף)

תפילת אברהם אבינו שיבוא אליהו הנביא לכל ברית

אל נא תעבור מעל עבדך: דהנה ידוע (במדרש שוחר טוב ס"ג) **שפנחס זה אליהו וכשנקם נקמת ה', אזי מתוך כך בא לנשמת נדב ואביהוא וזה שאמר אברהם 'אל נ"א' שהוא ראשי תיבות נ'דב וא'ביהוא שהוא אליהו 'תעבור מעל עבדך' דהיינו בעת שיהיה לישראל ברית מילה יהיה שם.** (קדושת לוי)

המאור שבה יחזירנו למוטב

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם: שמעתי בשם המגיד ממעזריטש זי"ע על דרך דאיתא (בבא קמא יז.) **אין מים אלא תורה, וזה שאמר 'יקח נא מעט מים' דהיינו תורה ואז 'ורחצו רגליכם' דהיינו הרגליות שלכם שאתם מורגלים ברע כי המאור שבה מחזיר אתכם למוטב** (ירושלמי חגיגה א', ז') **עד כאן שמעתי.**
(ברית אברם)

ע"י תיקון מידותיו גורם לתורתו לעלות לשמים

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם וגו': י"ל רמז מוסר אע"פ שאדם לומד תורה צריך שיראה לשבור המידות רעות שהורגל בהן מנעוריו, וזה שאמר 'יקח נא מעט מים' פירוש מים הוא תורה פירוש שילמד תורה אף מעט רק 'ורחצו רגליכם', היינו שירחץ הרגילות שלו ואז כשילמד תורה אחר שישבור ההרגל ממידות רעות 'והשענו תחת העץ' שאז יעלה התורה למעלה מה שאין כן התורה שלומד בלא דחילו ורחימו לא פרחה לעילא.
(ליקוטי מהר"ם)

מעלת האחדות כאיש אחד בלב אחד

אל נא אחי תרעו: ונראה לפרש דאיתא (ברכות ט.) **אין 'נא' אלא לשון בקשה, וזה פירושו 'אל נא' כשלא תוכל להתפלל 'אחי תרעו' לשון התחברות ורעות דהיינו שתתחבר עצמך עם ישראל בלב שלם וזה תועלת גדול לתפילה.** (אור לשמים)

ע"י לימוד התורה מקטין היצר הרע

השמש יצא על הארץ: פירוש כשיבוא הבהירות 'על הארץ' הוא הגוף על ידי עסק התורה 'ולוט בא צוערה' רצה לומר יצר הרע הנקרא לוט 'בא צוערה' מלשון מצער שנעשה מצער וקטן.
(נועם אלימלך - לקו"ש ד"ה קדם)

ע"י ששולח בנו לת"ת נחשב כנסיון העקידה

ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת וגו': שמעתי מכ"ק ש"ב אדמו"ר הרה"ק ר' אהרן אבד"ק צאנז ז"ל, שבזמן הזה הוא חשוב לפני השם יתברך בישראל שמוכן בנו ללמוד תורה בתלמוד תורה ובישיבה ואינו מביט על העתיד שיאמרו עליו מהיכן יהיה לו פרנסה לאחר הנישואין ויש כמה כנגדיו מזה על ידי הבית ספר וחברים או גם על ידי היצר הרע ואינו מביט על זה רק שולח בניו בישיבות ובתלמוד תורות נחשב אצל הקב"ה כמו אברהם שהיה מקריב את בנו יצחק לעקידה, דפח"ח. (תהילת חיים)

מיד בשנות בחרותו יראה לכבוש את יצרו

וישכם אברהם בבוקר ויחבוש אתך חמורו: שהנשמה שנקרא אברהם (זוה"ק חיי שרה קכ"ב:) **יזרז את עצמו 'בבוקר' בבחרות בביאת היצר הרע מיד יראה לחבוש ולהכניע חמורו שהוא היצר הרע, והבן.** (צפנת פענח)

יסוד גדול בעניין וחובת התפילה בכל מצב

וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם: מגמ' לומדים (ברכות כ"ו:) **שאברהם תיקן תפילת שחרית מהפסוק הזה, וקשה למה לומדים מתפילה שלא נתקבלה, אלא להראות שאפילו שיודעים שלא פועלים בתפילה צריכים גם כן להתפלל אל השם.** (מהרי"ד)

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין.

כתב בשולחן ערוך סי' רס"ג דיני הדלקת הנרות סעי' א' במשנ"ב סק"א הנה עיקר הדלקת הנר הוא חובה משום מצות עונג שבת.

- חכמים הפליגו מאוד בגדול החיוב של מצות הדלקת הנרות, עד כדי שהקדימו חשיבתה קודם למצות קידוש היום על היין, שאם אין ידו משגת לרכוש נר ויין, עליו לרכוש נר, משום שלום הבית.
- הדלקת הנרות צריכה להיות במיוחד לכבוד שבת קודש, שאם היו נרות דולקות בבית מחמת שום סיבה שהיא מכ"מ עליו להדליק נרות לכבוד שבת, או לכבות הנרות ולהדליקם שוב לכבוד שבת, בברכה.

ועיין עוד בזה בספר פסק"ת

העלון מוקדש לזכות רבי **אריה חיים** בן **סלימה שולמית** **שיחי' ובני ביתו להצלחה וסייעתא דשמיא בכל העניינים ולרפואת אורי בן אפרת לרפו"ש בתושחו"י**

קוראים נכבדים **נהנתם, החכמתם?** להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים, ותתברכו בכל הברכות האמורות בתורה, **לתרומות וכל ענייני הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959**

ברכת מזל טוב נאחל לאחינו וגיסנו היקר הרב משה דוב שנק הי"ו לרגל שמחת נישואי בנו החתן מאיר הי"ו עב"ג בת הרב אברהם יהודה רייך הי"ו בברכה שהזווג יעלה יפה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל ולדורות ישרים ומבורכים מאחלים האחים והגיסים לבית משפ' שנק

נדבת הרב חיים מרדכי פולק הי"ו לרגל שמחת אירוסי הבת הכלה תחי' עב"ג החתן שלמה מרמורשטיין הי"ו
יה"ר שיעלה הזווג יפ"ה יפ"ה לבנין

לע"נ איש החסד משמח אלוקים ואנשים הר"ר מנחם מענדל ז"ל בן יבלחט"א הר"ר בן ציון גבריאל הי"ו לוק
ת.נ.צ.ב.ה.

קו הגעשמאק חיזוק, ואמונה מתעדכן בתדירות גבוהה עם דרשות, סיפורים, וניגונים 077-3249316

סיפור לשבת

חכמתו של הרב

שלשה סוחרים עשו דרכם במדבר בדרך לבגדד. מסעם היה ארוך ובינתים הגיע ערב שבת. כדי שלא לחלל את השבת החליטו השלשה לחפור בור במקום סתר ולהניח בו את כל כספם עד מוצאי שבת. בליל שבת בשעה מאוחרת כאשר הסוחרים נמו את שנתם קם אחד מביניהם שלא יכול היה להתגבר על יצרו, ניגש אל הבור בחשאי, הוציא משם את כל הכסף והטמינו במקום אחר. לאחר שגמר את מעשהו שב לישון על יצועו כאילו לא אירע דבר. בצאת השבת, כאשר ניגשו הסוחרים אל הבור כדי להוציא מתוכו את כספם, נדהמו לראות כי הכל נעלם. הם החלו מיד לריב ביניהם ולהאשים אחד את השני בגניבה הנפשעת עד שלבסוף כאשר ארכו הוויכוחים החליטו להגיש משפטם לפני הגאון 'הבן איש חי' רבה של בגדד. בהגיעם לבגדד, עוד לפני שנכנסו לבתיהם, פנו מיד אל ביתו של הרב ושחו לפניו את כל אשר קרה. הרב האזין לדבריהם בקשב רב אך במקום לפסוק את משפטם ביקש מהם לשמוע ממנו סיפור מעניין. הסוחרים ישבו משתוממים. לבם שבור ורצוץ מעמלם שירד לטמיון, הם גם עייפים ממסעם הארוך והמפרך ואילו הרב מבקש לספר סיפורים... אך מתוך יראת הכבוד לא העזו להפריע לדבריו. ובינתיים פתח הרב בסיפורו: פעם אחת יצאה בתו של המלך לטייל מחוץ לעיר, הנערה נהנתה מאוד מן הטיול, ומתוך שהיתה שקועה בשרעפיה לא הרגישה שירד הלילה. היא טעתה בדרך ולא ידעה כיצד לשוב לארמון אביה. פחד גדול נפל עליה, והיא החלה ממררת בבכי. לפתע הגיח מולה הלך עני, מוכר ביצים, אותן היה קונה בכפרים בזול ומוכרן בעיר ביוקר. באותה שעה חזר העני לביתו כאשר כד מלא ביצים מונח לו על ראשו, ובראותו את הנערה הבוכיה שאלה לפשר בכייתה. אינני יודעת כיצד לחזור הביתה נענתה לו בת המלך, טעיתי בדרכי, הלילה ירד, ואינני רגילה לטייל בשעה כזו. בואי ואלוה אותך הציע האיש, מכיר אני היטב את הדרכים ואין לי טרחה בדבר. הנערה שמחה מאוד, ומתוך התרגשותה על הצלתה נשבעה לו שכאות תודה על חסדו עמה, תינשא לו לאשה, מוכר הביצים כלל לא התייחס ברצינות לדברי בת המלך, שתינשא למוכר ביצים עני, המבוגר ממנה בעשרות שנים, כל כוונתו היתה לעזור לה ולהצילה מאנשים רעים המסתובבים בלילות מחוץ לעיר, וכיון שידע כי כל דבריה הם מתוך התרגשות בלבד שחק על שבועתה. והמשיך ללוותה עד בית המלכות. בת המלך התקבלה בארמון בתרועת שמחה וגיל. שכן הכל כבר דאגו לשלומה וכל שוטרי העיר כבר יצאו לחפש אחריה. שנים אחדות חלפו. הסיפור מתעייתה של בת המלך נשכח מלב כולם. הנערה בגרה והצעות נישואין שונות הוצעו לה על ידי הוריה, אך היא דחתה את כולם. הנערה סירבה להינשא לאיש, שכן זכרה היטב את שבועתה למוכר הביצים העני ויראה לעבור עליה. אך לימים, כאשר גבר עליה לחצו של אביה המלך להינשא לנסיך מוצלח בכל, נאלצה להיכנע. נישואיה של בת המלך נערכו ברוב פאר, וכל המדינה חגגה את שמחתה.

כאשר התפזרו המוזמנים ובני הזוג נשארו בחדרם, החלה בת המלך בוכה לפני בעלה ואמרה: חטאתי בעלי היקר! אין אני שייכת לך, כי הרי כבר לפני שנים נשבעתי למוכר ביצים שאהיה לו לאשה. היא סיפרה לבעלה את כל הענין ולבסוף ביקשה ממנו שישחררה כדי שתוכל לקיים שבועתה. הנסיך, שפיקח היה, שמע את סיפורה התמים ויעץ לה ללכת יחד עמו אל ביתו של מוכר הביצים ולבקשו שימחל לה על שבועתה. בת המלך הסכימה לפתרון שהציע לה. לפי הצעתו של הנסיך החליפו השניים את בגדיהם לבל יכירו אותם העוברים ושבים ויצאו בחשאי את הארמון. אחרי כמה שעות של הליכה הגיעו לביתו והתדפקו על דלתו. מוכר הביצים שהיה עייף מעמל יומו ישן שינה עמוקה מאוד. ורק בקושי הצליחו להעירו. הוא פתח את הדלת בבהלה, ותדהמה אחזה בו בראותו על סף ביתו את בת המלך ואת בעלה החתן בשעה כזו מאוחרת אחרי שרק לפני שעות אחדות המדינה כולה געשה מהחתונה המלכותית. הוא שאל אותם על סיבת בואם והשנים הסבירו לו את מבוקשם. בקושי רב נזכר מוכר הביצים במקרה שקרה לו לפני שנים אחדות אשר בשעתו לא יחס לו כל חשיבות. ודאי, ודאי, שאני מוחל על השבועה ענה האיש בחיוך. ועתה שובו לביתכם לשלום וחיו יחדיו בטוב ובנעימים כל ימי חייכם. בת המלך והנסיך הודו לו מאוד ובקשו להעניק לו מתנה נאה אך הוא סירב לקבל. עשו דרכם חזרה אל הארמון, אך כאשר התרחקו מעט מביתו של מוכר הביצים, הגיחה פתאום למולם חבורת שודדים. ראש החבורה ניגש אל הזוג המלכותי וביקש לקחת מהם את כספם הרב ואף לרוצחם. בני הזוג החלו מתחננים לפניו כי יחוס עליהם בת המלך סיפרה לו את כל אשר קרה לה, וכיצד הגיעה לכאן בשעת ליל כה מאוחרת. והנה פלא, כאשר שמע ראש השודדים את הדברים כי נתגלגלה לכאן רק משום שלא רצתה לעבור על שבועתה נכמר לבו האכזרי והחליט לוותר הפעם על קרבנותיו, ואף פקד על בני חבורתו לתת להם להמשיך בדרכם... משסיים הרב את סיפורו הארוך, פנה אל שלשת הסוחרים שישבו מולו ושאלם: אורחי החביבים! מאז ומעולם מעת ששמעתי את הסיפור רציתי לדעת מי מבין השנים גדול ונכבד יותר, מוכר הביצים שוויתר על בת המלך, או ראש השודדים שוויתר על ממון רב. והנה כאשר שלשה סוחרים נכבדים כמותכם נקלעו לביתי, מאוד הייתי רוצה לשמוע את חות דעתכם על כך. שניים מן הסוחרים ישבו מהרהרים ולא ידעו להכריע בין שני הוויתורים איזה גדול מחברו, רק הסוחר השלישי קפץ ראשון וענה: אני סבור שראש השודדים גדול יותר, מאחר שמוכר הביצים לא חפץ כלל בבת המלך ביודעו שאינו ראוי לה, אך השודד ויתר על הכסף שהיה יכול לקבלו ללא קושי. אתה הוא הגנב - רעם עליו ה'בן איש חי' בקולו - הלא תודה כי רק בכסף נתונים כל מעיניך מרוב הפתעה התבלבל הסוחר והודה מיד שאמנם הוא הגנב, על אתר גם הוציא מתחת אמתחתו את כל הסכום בשלימותו, ועזב את בית הרב בבושת פנים...

לע"נ איש החסד והחינוך הבלתי נשכח הרה"ח ר' חיים שרגא פאוויל ב"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"נ האישה החשובה בעלת החסד הדגולה מרת חיה קראוז בת אלקה ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לזכות הדר להצלחה בכל העניינים ולע"נ אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות

העלון נדבת הר"ר בעריש טאובר הי"ו לרגל שמחת הולדת הבת תחי' במזל טוב יה"ר שיזכו לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעשים טובים

העלון נדבת הרב זלמן לוינשטיין הי"ו לרגל שמחת אירוסי הבן החתן יקותיאל יהודה הי"ו עב"ג בת הר"ר יוסף פורטגגג הי"ו יה"ר שיעלה הזווג יפ"ה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל

נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לרפו"ש בתושח"י

נדבת ידידנו החפץ בעילום שמו לברכה והצלחה בכל מעשה ידיו ובכל העניינים

חידת השבוע **פעמיים באהבה** תשובות ניתן להעביר לידי יו"ר המערכת הבה"ח יקותיאל יהודה הלוי גרוס הי"ו

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

פרפרת

גליון
661

פרשת וירא תשפ"ו

וַיָּרֶץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל (יח, ב)

אמר רב יהודה אמר רב: גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה... (שבת קכז.)

בפרשתנו מסופר על שניים שאירחו את המלאכים, אברהם אבינו ולוט. אירוחו של אברהם אבינו נזכר לטובה לדורות, ואילו מעשהו של לוט, למרות מסירות הנפש שבו בסכנו את עצמו ואת בנותיו מפני אנשי סדום, כמעט ואינו נזכר לשבח. התירוץ המפורסם על תמיהה זו הוא, שאברהם אבינו חשב שהוא מארח עוברי אורח 'ערביים' ולמרות זאת טרח עבורם רבות, ואילו לוט ידע שהוא מארח 'מלאכים'...

הגה"צ רבי **משה אהרן שטרן** זצ"ל, משגיח ישיבת קמניץ, מסביר את ההבדל באופן שונה: אברהם אבינו חיפש לעשות חסד, הוא יצא כחום היום אל מחוץ לאוהלו וחיפש אורחים, ולא נח ולא שקט עד שמצא אותם. וגם אחרי חורבן סדום ועמורה נאמר בתורה 'ויסע משם ארצה הנגב' - כשלא היה את מי לארח הוא נוסע משם כדי לחפש אנשים לעשות עמהם חסד, כזה חסד עומד לדורות כי הוא נובע מ'אהבת חסד'; ואילו לוט, למרות שעשה חסד תוך סיכון חייו וחיי בנותיו אבל הוא לא חיפש ולא חיזר אחר מעשי החסד, ואדרבה, הוא הלך לגור בסדום, מקום שאנשיו היו ידועים כמי שמופקעים לגמרי מעשיית חסד. לכן למרות שכשנזדמן לו מעשה חסד הוא עשה אותו באומץ רב, אבל כיון שהוא לא ביקש זאת ולא 'אהב' חסד, דרגת מעשי החסד שלו היתה שונה לגמרי.

* * *

ערב תשעה באב תש"ע, עם ישראל יושב על הארץ, אוכל סעודה מפסקת ומתאבל על חורבן הבית. אך הרבנית מרת **בת שבע קנייבסקי** ע"ה, אשת חבר למרן שר התורה שליט"א, עומדת בפתח ביתה ונושאת עיניה לכיוון הרחוב. "במה אוכל לעזור?", התעניין בן משפחתה שעבר שם בדיוק באותה עת, "קרה משהו? הכל בסדר?", הוסיף לתמוה. "הכל בסדר, ברוך השם!", השיבה הרבנית, "אני מחפשת אורחים שיסעדו בביתנו...". [אע"פ שסעודה זו אין אוכלים בחבורה, היא חיפשה אורחים שיאכלו על כל פנים בביתה...]. את מידת הכנסת אורחים המרובה ינקה הרבנית בבית אביה הגדול, מרן הגאון רבי **יוסף שלום אלישיב** זצוק"ל.

הימים ימי מלחמת המפרץ, בירושלים לא הורגשה המלחמה בעוצמה רבה, מלבד צפירות אזעקה מעטות שהורו לאזרחים להיכנס לחדר האטום. הרב אלישיב כהרגלו קם בהשכמה, יושב ולומד בשקידה, ורק שעה אחת ביום מפסיק את לימודו לשאלותיהם של רבים שהתדפקו על דלתו. התשובות ניתנות במהירות, בתמצית ובבהירות, כראוי למי שדקותיו יקרות־ערך וחפץ לנצלן ללימוד תורה.

והנה לפתע, באמצע קבלת קהל, נשמעת אזעקה. הרב קם ממקומו ופנה לחדר האטום ואיתו נכנסו עוד שלושה אנשים מהעומדים בתור השואלים. לאחר שהתיישב במקומו, פנה אליהם, ענה להם על שאלותיהם והמשיך להתעניין בשמם, בשלומם ובמעשיהם, ורק לאחר מכן שב ללימודו.

לפלא היה הדבר בעיני בני ביתו, הרי הרב חס על כל דקה ומעולם לא הרחיב את הדיבור עם קהל הפונים. "מה ראה הרב להתעניין בשלומם של שואלים אלו דווקא?", שאלו בני הבית את הרב לאחר שאלו יצאו מביתו.

"בדרך כלל איני רואה צורך להתעניין בשלום השואלים, הרי הם מקבלים את תשובתם וממשיכים בדרכם לעסקיהם ולענייניהם, אך עתה כששהינו בחדר האטום, לא יכלו השואלים לצאת לדרכם, אם כן הם אורחים שלי ומחויב אני במצוות 'הכנסת אורחים'...".

* * *

למעלה בקודש שאבה הרבנית את מידת ה'הכנסת אורחים' מסבה הדגול, איש החסד הגאון הצדיק רבי **אריה לוין** זצ"ל. לבו הרחום חס על כל איש מישראל, אף על הפחותים שבהם, ומשכך היה מבקר את האסירים בבתי הכלא.

ערב אחד נשמעות נקישות על דלת ביתו ובפתח עמד אחד האסירים שזה עתה שוחרר מכלאו. מאחר והוא מתגורר הרחק מירושלים ולא היתה בידו פרוטה הוא פנה אל הרב כדי לבקש ממנו דמי נסיעה... הרב והרבנית הכניסוהו לביתם בסבר פנים יפות, העניקו לו את הסכום המבוקש, אך לא הסכימו שייצא בטרם יסעד את לבו.

לאחר שסיים את ארוחתו הודה לו רבי אריה על שביקר אותם. "בזכותך קיימנו שתי מצוות - 'הכנסת אורחים' ו'גמילות חסדים'", הוסיף רבי אריה להיטיב על לבו של האסיר המשוחרר.

אך האירוח לא הסתיים בכך. רבי אריה התחנן בפני האורח: "הנה השעה כבר התאחרה, מדוע תצא עתה לביתך בחשכת הליל? במטותא ממך הישאר עמנו הלילה, ומחר בבוקר תשוב לביתך בשעות היום!". האורח הסכים, הרבנית הציעה לו מיטה והוא נשכב לנוח.

לפנות בוקר, כשקם רבי אריה לתפילת שחרית כוותיקין מבחין הוא כי ה'אורח' נעלם מן הבית, ואתו נעלמו גם הגביע ופמוטי הכסף...

רבי אריה העיר את רעייתו וסיפר לה על גניבת כלי הכסף ואמר: "אני מוחל לגנב בלב שלם, איני חפץ שייענש אדם בסיבתי... אך הבה ונבטיח אחד לשני", הוסיף רבי אריה ואמר לרעייתו, "שמקרה מצער זה לא ימנע בעדנו מלארח גנבים בביתנו גם בעתיד...".

* * *

תור של שואלים השתרך על מפתן דלתו של הגאון רבי אריה לוין זצ"ל, ממתינים שישוב מן השיעור ומפעולות החסד הרבות - חתונת מצווה, ביקור חולים וניחום אבלים. מקורבו שהמתין אף הוא אמר לשניים שקדמו לו כי דבר־מה קצר ודחוף לו אל הרב בפרטיות, וביקש מהם להיכנס אל הרב לפניו לכמה דקות קצרות. הם הסכימו. כשחזר הרב, נכנס המקורב ואמר לרבי אריה שהשניים שקדמו לו הסכימו שייכנס ביחידות לפניהם. לפליאתו הכניס הרב אף אותם אל החדר, ולאחר שהושיבם על מיטתו ביקש את סליחתם ויצא עם מקורבו אל הרחוב, והסביר לו: "אנחנו יכולים לשוחח אף בחוץ, ומדוע נשאיר את האורחים להמתין ברחוב...?".

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב ישראל ליוש]

* * *

הגה"צ רבי **שמשון פינקוס** זצ"ל נקט בדעה כי לא ייתכן לערוך שמחה ולהזמין אנשים, בין אם זו סעודת נישואין ובין אם 'שלום זכר', בלי להכין כיבוד בכמות שתספיק לכולם. יש והיה הוא עצמו מגיע לשמחה בקהילה כשארגז שתייה קרה באמתחתו, הן לטובת הציבור והן לטובת בעל השמחה שלא תמיד ידע להעריך נכונה את כמות המשתתפים הצפויה.

לקראת סיום חתונתו של אחד מבניו שיחיו שם לב כי הכיבוד שהוצע לאורחים כמעט ונגמר. הוא פנה לאחד מבניו וביקש ממנו למצוא מאפייה סמוכה ולקנות כמה ארגזים של עוגות. "חייב אני בכך מדינא דהכנסת אורחים", הסביר את בקשתו.

כיוצא בזה, כאשר הבחין פעם שרצפת אולם השמחות הסמוך לביתו לא נוקתה כדבעי לקראת שמחת שבע ברכות שעתידה היתה להיערך במקום, העיר: "כך לא מקבלים אורחים!", אך הוא לא הסתפק בדיבור גרידא אלא טרח בגופו לשוות מראה הגון יותר לאולם. אחד ממקורביו שנבהל למראה עיניו התחנן בפניו שגם הוא יודע לנקות ויניח לו את המלאכה, אולם רבי שמשון זצ"ל משהזדמנה לידו מצווה שוב לא הניחה מידו: "אולי אתה יודע", הגיב כלפיו, "אבל לא כמוני...".

[מתוך הספר 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו']

כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' (יח, יט)

'כי ידעתיו' - לשון חיבה... ולמה ידעתיו, 'למען אשר יצוה' - לפי שהוא מצוה את בניו עלי לשמור דרכי (רש"י)

הקב"ה מחבב את אברהם אבינו ומשפיע עליו את כל הברכות וההבטחות, מדוע? כי אברהם מחנך את בניו ובני ביתו ומלמדם לשמור את דרך ה'. מלאכת החינוך 'מלאכת קודש' היא, והעושה אותה כראוי זוכה לקרבת אלוקים במידה גדושה.

* * *

מרן **הגראי"ל שטיינמן** זצוק"ל היה מצעירותו ראש ישיבה לנערים מגיל 14 ועד גיל 17, שזהו הגיל הקשה ביותר בחינוך ילדים, כי צריך לדעת ולהבין איך להיכנס לראש שלהם כדי להצליח לחנך אותם בצורה הראויה והנכונה ולראותם שתולים בבית ה'.

היה מקרה בו שני נערים רבו ביניהם ואחד רדף אחר חברו. הנרדף ברח לתוך חדר השיעורים ונעל את הדלת מבפנים. והנה, הגיע זמן השיעור. מרן זצוק"ל מבקש להיכנס לחדר אך הדלת נעולה... הבחורים שעמדו אף הם מבחוץ קראו לבחור שבפנים: "תפתח את הדלת! ראש הישיבה עומד פה בחוץ!", אך הלה מסרב לפתוח וצועק לעברם: "אתם סתם משקרים, ראש הישיבה עדיין לא הגיע! אתם רוצים שהבחור שרדף אחריי יתפוס אותי...".

הוויכוח התנהל במשך כמה דקות רצופות, עד שבסופו של דבר הוא השתכנע לפתוח את הדלת... ומה עשה מרן זצוק"ל? כדי לא לראות מיהו הבחור הזה הסתובב ונתן לבחורים להיכנס לפניו, ורק לאחר שכולם נכנסו נכנס גם הוא... "אם הבחור יראה שאני יודע את זהותו הוא יתבייש ממני, יתרחק ממני, לא יהיה נעים לו ללמוד אצלי. אפשר 'לפספס' בן-תורה בעטיה של משובת נערים אחת, וחבל...", כך הסביר מרן.

* * *

בפעם אחרת הגיע ראש ישיבה למעונו של מרן הגראי"ל ואמר לו: "אני מוכרח לסלק בחור מהישיבה! הוא עשה כך וכך וכך", והחל לפרט מסכת שלמה של עבירות שעשה אותו בחור... אמר לו מרן זצוק"ל: "אתה צודק, אלו אכן עבירות חמורות המצדיקות את סילוקו מהישיבה. רק תאמר לי בבקשה: איך קוראים לאמו של הבחור?". הלה היה המום

מהשאלה. מה הקשר בין הנושא העומד על הפרק לבין שם אמו של הבחור?. "איני יודע את שמה", השיב. "אם אינך יודע את שמה", אמר לו מרן זצוק"ל, "הווה אומר שעדיין לא התחלת להתפלל עליו! איך, אם כן, אתה חושב לסלקו מהישיבה?".

* * *

"בפעם אחרת", כך סיפר רבי ליפא ישראלזון, "הייתה בשיעור ג' קבוצה קטנה של כמה בחורים שבאמת היו מופרעים. יום שישי אחד הם הגדילו לעשות ושרפו את הרדיאטור. נורא ואיום. הנהלת הישיבה החליטה שיש לסלקם מהישיבה לאלתר, אך מרן ראש הישיבה זצוק"ל לא הסכים". רבי ליפא הוסיף ואמר: "אני יודע מי היו הבחורים האלו, ואני מעיד שחלקם המכריע הם היום אברכים בני תורה לתפארת, ומקצתם אף מכהנים כמגידי שיעורים!. זאת ועוד: אני בעצמי נכנסתי לרבנית ושאלתי אותה: 'איך ראש הישיבה העז לקחת על כתפיו אחריות כזאת ולא לסלק בחורים כאלו מהישיבה?', והיא ענתה: 'אתה יודע כמה תפילות, כמה דמעות, הוא הוריד בשבילם?'".

* * *

סיפר אחד מתלמידי החכמים בירושלים, שנכנס לרבינו ובפיו התלבטות לאיזו ישיבה גדולה לשלוח את בנו, אחר שנודע כאחד העילויים בישיבתו. הוא החל להעלות צדדים בדרך הלימוד באופן זה או אחר, דיבר על ההספק, ועל מידת ניסיונם של רבני הישיבה וכו'. הפסיק אותו ראש הישיבה בשאלה: "היכן עובדים יותר על המידות, ביררת?". משראה שמושך הוא בכתפיו כמי שאינו יודע בדבר, אמר לו שיברר את ענין עבודת המידות בישיבה, ובמקום שעובדים על כך טוב יותר לשם ישלח את בנו ויראה ממנו ברכה...

* * *

סיפר רבי אליעזר יודקובסקי שליט"א: "אברך פלוני נקלע, ללא תכנון מיוחד, לבית כנסת בתל אביב. מתפללי בית הכנסת היו יהודים קשישים, ולהערכתו נע גילם הממוצע בין שמונים לתשעים ותשע. רגעים ספורים לאחר היכנסו לשם שומע האברך את גבאי בית הכנסת מכריז, שהיום לא יתקיים השיעור הקבוע משום שהרב לא הגיע. 'מי יודע אם לא לשם כך זימן אותי הקב"ה למקום הזה בדיוק עכשיו? מן הסתם מדובר בשיעור משניות שאיני צריך להתכונן יותר מדי לקראתו', הרהר האברך, ובלי לחשוב הרבה פסע פסיעה אחת קדימה וקרא לעבר הגבאי: "אני אגיד את השיעור היום!". הגבאי סקר אותו במבטו והכריע: "יהי כן". נותרה לאברך רק דקה אחת לתחילת השיעור. הוא ניצל אותה לברר אצל הציבור באיזו מסכת הם אוחזים. "אהלות", השיב אחד הזקנים, ולבו של האברך נפל. אהלות? הוא לא יודע מימינו ומשמאלו במסכת הזאת. כשהציע את עצמו סבר שהשיעור הוא רק לקרוא כמה משניות בסדר מועד ולהסביר אותן, דבר שאינו דורש ממנו הכנה מוקדמת.

הקשיש שישב לידו הבחין במבוכתו וקרא לעברו: "אל תדאג, אני אעזור לך".

העיף בו האברך מבט. 'בעל־בית, מה כבר יוכל לעזור לו?'.

אלא שיש הפתעות בחיים. הקשיש התברר ככלי מלא וגדוש, בעל ידיעות עצומות. האברך רק חזר בקול רם על הדברים שאמר אותו קשיש, ובאופן הזה התנהל השיעור כולו.

'פלאי פלאים!', השתאה האברך, 'לעולם אי אפשר לדעת מה מסתתר מאחורי בעל־בית זקן'.

כשהסתיים ה'שיעור' המאולתר ניגש אליו ושאל בפליאה: "איך מגיע יהודי תל־אביבי לבקיאות כזאת ב'אהלות'?".

"זה כלום, ממש שטויות", הניף הזקן את ידו, "אבל יש לי ילדים מיוחדים. בן אחד דיין בירושלים, בן שני בסלבודקה...", וכך הלך ומנה לפניו את שמונת ילדיו, ששבעה מהם הם בני תורה ותלמידי חכמים.

"כעת עוד יותר קשה לי", המשיך האברך, "איך זכית לכל זה?".

"הכל בזכות רבי אל'ה לופיאן!", אמר היהודי.

"לא יתכן שלמדת בכפר חסידים", הספיק האברך לערוך חשבון מהיר של השנים, "איך הגעת לרבי אל'ה?".

השיב הקשיש: "גרתי בלונדון, בגולדרס גרין, ולמדתי בתיכון המקומי. החברים שלי המשיכו לאוניברסיטה, וכמעט כולם נישאו לגויות. ידעתי שזה המסלול הצפוי גם לי אם אלך לשם, וידעתי שאיני רוצה להתחתן עם גויה. חשבתי: מי יערוב לי שלא אכשל?. לאחר הרבה מחשבות, התחבטויות ודיונים החלטתי ללכת ללמוד בישיבה. שמעתי שבלונדון יש ישיבה טובה, 'עץ חיים', ראש הישיבה שם היה רבי אל'ה. החלטתי ללכת אליו על־אף שלא ידעתי דבר וחצי דבר מדברים שבחור דתי אמור לדעת אותם. רגע לפני שנכנסתי למבחן אצל ראש הישיבה צדה את עיניי גמרא גדולה שהייתה מונחת שם. הספקתי לקרוא את שמה - מסכת ביצה, ומיד נקראתי פנימה. פנה אלי רבי אל'ה בחמימות: 'איזו מסכת למדת לאחרונה?'. שמחתי שיש לי מה לענות, והשבתי בביטחון: 'מסכת ביצה'. 'טוב מאוד', אמר רבי אל'ה, 'אשאל אותך שאלה עליה: מה הדין אם תרנגולת הטילה ביצה בשבת ויש אחרי זה יום טוב, מה היית עושה עם הביצה הזאת?'. כמובן שלא ידעתי. רבי אל'ה חשב שכנראה אני חושש לענות, משום שאני סבור שזו שאלה עמוקה. הוא ניסה להרגיע אותי: 'זו לא קושיה גדולה. זו משנה מפורשת. מה אתה אומר, מה היית עושה עם ביצה כזאת?'. הייתי מוכרח לענות משהו, והגבתי: 'מה הייתי עושה? הייתי מכין ממנה חביתה...'. חייך אלי רבי אל'ה ואמר: 'התקבלת לישיבה!'. הוא הסביר: 'ישיבה היא לא בית ספר תיכון, כאן

חשוב לי לבדוק שיש לך שכל ישר. את כל שאר הידיעות תוכל להשלים כבר'".

מההחלטה הזו של רבי אל"ה יצא יהודי תל־אביבי בן תשעים וחמש, יודע 'אהלות' ואב לשבט שלם של תלמידי חכמים. כל נכדיו וניניו יושבים ולומדים יומם ולילה, כולם הקימו משפחות של תורה. אלפי שעות של לימוד בזכות החלטתו וענוותנותו המופלגת של רבי אל"ה, שלא דחה את אותו בחור תם, בור ועם הארץ מעל פניו!.

כשסיפרו מעשה זה למרן הרב שטיינמן זצ"ל התפעל ביותר, עד שבמשך שבועות רבים חזר וסיפר אותו לכל ראש ישיבה שבא אליו, כשהוא מברר: "מה אתה היית עושה? היית מקבל בחור כזה או לא?!...".

[מתוך 'ומתוק האור – פניני הגראי"ל]

* * *

גדולי ישראל התייחסו תמיד לתפקיד ה'מלמד' כמלאכת קודש שאין למעלה ממנה. במכתב שכתב מרן הגאון רבי **שמואל הלוי וואזנר** זצוק"ל, בעל ה'שבט הלוי', הוא מורה בנחרצות: מלמד החושב או מרגיש כי תפקידו הינו מקצועי בלבד, כפקיד בבנק, הרי הוא בכלל 'עושה מלאכת ה' רמייה'!. להיות 'מלמד' פירושו למלא תפקיד נעלה ונשגב של העמדת הדורות הבאים בעם ישראל, תפקיד אותו יש למלא בחרדת קודש!. מלמד המבין את גודל חשיבות תפקידו, גם מתייחס אליו בכובד הראש וברצינות הראויים.

סיפר מנהל ת"ת בירושלים, שלפני שנים רבות שאל אחד מגדולי הדור אלו מלמדים עליו לחפש לת"ת שבראשותו, ונענה: "רק מלמדים שמרגישים מאושרים בתפקידם"!.

מעשה היה באברך שעם השנים נעשה מלמד, אך כאשר נפגש עם רבו מרן הגאון רבי **שמואל רוזובסקי** זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', לא השיב לשאלתו במה הוא עוסק כיוון שהתבייש בתפקידו. אמר לו ר' שמואל: "איני יודע במה אתה עוסק. אך דבר אחד ברור לי, אם אתה מתבייש בעיסוקך - 'מלמד' אסור לך להיות!"... והוסיף: "הנני שוקל לגשת למנהל הת"ת ולעורר את תשומת לבו על כך...".

* * *

נביא מעשה נפלא הממחיש כיצד יש להתייחס למלאכת חינוך ילדי ישראל: לפני עמוד ההוראה, מרן הגאון רבי **שלמה זלמן אויערבאך** זצוק"ל, הגיעו שני אנשים לדיון. אחד מהם עובד לפרנסתו כנהג הסעות ומסיע בכל בוקר ילדים לתלמוד תורה, והשני הוא מלווה הממונה מטעם התלמוד תורה כאחראי על ההסעה. שניהם נוסעים יחד בכל בוקר, ולאחרונה פרץ ביניהם ויכוח: מי מהם צריך לפתוח את הדלת ולהעלות את הילדים הקטנים אל הטנדר... מה שהתחיל כוויכוח גרידא הפך עד מהרה לריב של ממש, ומשכך, באו השניים לפני רבי שלמה זלמן שיכריע בדבר.

רבי שלמה זלמן חייך אליהם את חיוכו האוהב, והשיב להם במילים הבאות: "אתם הלא עוסקים בהסעת ילדים לתלמוד תורה. כל ילד הלומד תורה הינו ספר תורה קטן, ואם כן המכונית המסיעה אותו היא בגדר 'ארון קודש'. פתיחת דלת המכונית היא איפוא 'פתיחת הארון', והעלאת הילדים לטנדר והורדתם היא ממש 'הוצאה והכנסה'...".

"והנה", המשיך רבי שלמה זלמן לומר, "מעולם לא נתקלתי בבית הכנסת בשני בני אדם המתדיינים ביניהם מדוע דוקא חברו צריך לגשת ולפתוח את ארון הקודש ולא הוא..." .

במילותיו הקצרות האיר רבי שלמה זלמן באור חדש את תפקידם של השניים. מעתה הוויכוח נמשך, אך השניים החליפו צדדים... כל אחד מהם רצה כעת לזכות בכבוד הגדול של פתיחת הדלת לילדים... כל ילד התקבל בטנדר הקטן בכבוד ובאהבה, בליטוף ובנשיקה. שהרי לא ילדים קטנים הם מסיעים כאן, כי אם ספרי תורה!.

הדברים הללו מן הראוי שייחרטו באותיות של זהב בכל חדר מלמדים, כדי שהם ישננו שוב ושוב את האמת המאירה: תפקידם אינו מילוי משרה תורנית גרידא, והילדים עליהם הם מופקדים אינם סתם תלמידים. התפקיד הוא קדוש ונשגב, כי הם אלו המעבירים את התורה הקדושה הלאה לדורות הבאים. בזכותם ממשיך עם ישראל לשאת את מורשתו לנצח, ושכרם לעתיד לבא מי יוכל לשער!.

* * *

סיפר המחנך הרה"ג רבי משה טורק זצ"ל: לפני עשרות שנים זכיתי להשתתף באסיפת מחנכים בפתח תקוה, אשר בראשה עמד הגאון הצדיק רבי **אליהו אליעזר דסלר** זצ"ל. בפתח דבריו אמר הרב דסלר כך: "יראתי בפצותי שיח... אני עומד כאן וחושש לדבר". לנוכח מבטיהם התמהים של המלמדים, ביאר הרב דסלר את דבריו: "סבורים אתם שאני עומד לדבר רק לפני כמה עשרות מחנכים... לא ולא! אני עומד כאן, ורואה למול עיניי אלפי ילדים. כל תלמידיכם בהווה, וכל התלמידים שיבואו במהלך השנים, כולם תלויים בגישה שלכם למלאכת החינוך. לפיכך - יראתי!". עוד הוסיף הרב דסלר ואמר: "מי יודע אצל מי מכם יופקד גדול הדור הבא. אולי אצל אחד מכם יצמח רבי עקיבא איגר, ה'חתם סופר', ה'חפץ חיים'... וגודל השפעת המחנך על תלמידו אין לשער ואין לתאר. נמצא אם כן, שבמילה אחת כאן אוכל להשפיע על גורלו של גדול הדור הבא, וממילא של כל הדור. אם כן זהו פחד עצום לדבר!".

האחריות המוטלת על כתפיהם של הורים ומחנכים נוראה היא. עליהם לדעת ולשנן לעצמם תמיד, כי בידיהם נמצא המפתח לכל עתידו של הילד או התלמיד. במעשיהם, הנהגתם ודיבוריהם, הם משפיעים השפעה עצומה על נפשם הרכה של הילדים ויכולים לקבוע את דרכם לכל ימי חייהם.

[מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא']

בס"ד

משמעות

מבית 'מפעל האירה' וירא תשפ"ו

156

הנפש והחינוך שביבי אור

ע"פ התורה

עומדים יחד

היכולת להשפיע תורה קיימת כאשר המחנך בא במגע עם תלמידיו, לא עומד למעלה מרחוק - אלא נמצא לידם, קרוב אליהם. ה'דגל מחנה אפרים' פרשת וירא מביא משל נפלא:

"והוא עומד עליהם - על פי משל: כשציפור עומדת על גבי אילן גבוה, אינם יכולים להשיגו. רק כשאחד עומד על גבי חבירו וחבירו על גבי חבירו - אז יכול העליון להשיגו. וזהו 'והוא עומד עליהם' - שהיה משיג תורה עליהם, על דרך 'ומתלמידי יותר מכולם".

בכדי להשפיע ולחנך, צריך המחנך לעמוד בצד אחד עם התלמידים, באופן שיהיו אחד ליד השני, שיהיה עמם , לא מעליהם.

✦ ✦ ✦

הנותן מקבל - ולא להעמיד פנים

כאשר מחנך, הורה, או נדבן מיטיב לאנשים, ישנם כאלה שמנסים להעמיד פנים - כאילו אין להם שום טובה מכך שהם משפיעים, כאילו הם "לב אבן" שלא מצפה לתודה. אך האמת אינה כך. השל"ה הקדוש מלמד שאברהם אבינו נהג הפוך:

"ראוי למי שייטיב לאנשים, שיראה להם שהוא מקבל טובה מהם במה שיקבלו ממנו - לא שיתפאר על הטוב שייטיב להם. ולזה תמצא שאברהם הראה לאלו האנשים שהם נותנים לו מתנה בבואם אל ביתו לקבל הטבתו".

כשתלמיד מקבל ממך, אל תראה לו שזה מובן מאליו ואין לך מזה הנאה, אלא אתה יכול להראות את ההנאה שלך מכך, זה בונה קשר וכבוד הדדי.

✦ ✦ ✦

להנחיל מוסר לדורות

לאב יש כוח להניח תשתית של ערכים ומוסר, לחנך את הדורות הבאים אחריו. חשוב שכל אב ינחיל את דרכו ויכתיב את הדברים באופן שישפיע גם לעת עתה ואף להמשך הדורות הבאים,

כך ממליץ לנו השל"ה הק' בפרשת וירא: "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו - דבר גדול מאוד הוא תוכחות מוסר אב לבנו ולביתו, ולא יזוז מלהוכיחם תמיד כל ימי חייו. ואף אחרי מותו יניח להם מוסרים - לכתוב דברי מוסר ולהנחיל המוסר לכל אחד ואחד כל מה ששייך לו. זהו שרמז בתיבת 'אחריו'".

ההשפעה האמיתית היא כשהדברים נכתבים ונחרתים, לא רק נאמרים רק לרגע זאת, אלא "אחריו" - גם כשהמחנך כבר לא שם.

✦ ✦ ✦

אתה תעשה את שלך

לפעמים אדם פועל בעניין מסוים, עושה פעולות רבות להצלחתו, או מתפלל על משהו באופן חזק ביותר - אלא שבמבחן התוצאה אינו מצליח במעשיו. ואז כמובן, שהאדם עלול להיכנס למשבר מכך. אמנם ה'דברי יחזקאל' פרשת וירא מלמדנו מאברהם אבינו כיצד עלינו לנהוג:

"אברהם אבינו המליץ על אנשי סדום להצילם, אך לא פעל כלום בבקשתו, כדכתיב 'וה' המטיר על סדום'. אף על פי כן כשלא פעל כלום - לא התעצב אברהם מזה, רק הוא עשה את שלו שהתפלל, וכשלא פעל בתפילתו לא היה זאת עסק שלו, כי ידע שהקב"ה כל דרכיו משפט ואין עוול". "ותיכף אברהם שב למקומו - היינו למדרגתו הראשונה, לעבוד את ה' יתברך בשמחה כמקודם. והתורה הקדושה היא נצחית, וכן ראוי להיות כל אחד מישראל".

לפעמים, משקיעים רבות, בתפילה או בתלמיד, בכל דבר, ולא רואים תוצאות רצויות. אל תישבר. עשית את שלך - עכשיו המשך הלאה בשמחה. התוצאה בידי שמים.

דבר האירה

קירוב מאוזן

השבוע ישבתי עם אבא יקר - אדם מרשים, תלמיד חכם ופיקח - שהגיע לשוחח על כך שבנו הפסיק להגיע לתלמוד תורה. הסיבה? הילד נפגע מהרבי. כשניסיתי להבין מה הייתה הפגיעה, התברר שהמחנך הוא דווקא אדם מאוד לבבי ומיוחד. בתקופה הראשונה הוא התחבב מאוד על הילד, באופן שהילד הרגיש ממש קרוב אליו - כל כך קרוב, עד שרצה שהמחנך יעשה את כל מבוקשו, גם בעת שהפריע ללימודים ולכללי הכיתה.

ואז מה קרה? כשהמחנך היה צריך להציב גבול - הילד חש שבגדו בו. הקרבה הגדולה מדי, יצרה ציפייה שאין לה גבולות, וכשהגבול הגיע - הוא נחווה כפגיעה.

"גש הלאה" - סוד הקירוב מרחוק

התולדות יעקב יוסף (פרשת וירא אות ב') מגלה עיקרון יסודי בדיוק על הנקודה הזו.

הפסוק אומר: **"ויאמרו גש הלאה"** (בראשית יט, ט). שתי מילים שנראות סותרות - "גש" משמע קירוב, "הלאה" משמע ריחוק. אבל התולדות יעקב יוסף רואה כאן את סוד כל הקשר הנפלא שבין מחנך לתלמיד:

"לשון גש משמע קירוב, והלאה משמע ריחוק. ונראה לפרש - והוא סוד עולם התיקון נגד עולם התוהו: שעל ידי קירוב גדול נתבטלו ממציאות, מה שאין כן כשיש קירוב מרחוק כמו סוד עולם התיקון, והבן זה היטב".

בעולם התוהו האורות היו גדולים מדי, הכלים לא יכלו להכיל אותם - והם נשברו. **בעולם התיקון** האורות מגיעים במידה, בצורה שהכלים יכולים לקבל.

כך גם בחינוך: קירוב גדול מדי - שובר את הילד. קירוב מאוזן - בונה אותו.

התולדות יעקב יוסף מביא חיזוק לעיקרון הזה ממקור קדום - ספר מבחר פנינים: **'הזהר שלא תקרב אדם אחד יותר מדאי, שלא יהיה הקירוב גורם ריחוק".** כמה שהמשפט הזה נשמע פשוט מדי - הוא עמוק ביותר. הוא לא אומר "אל תקרב". הוא אומר: "הזהר שלא תקרב יותר מדאי". יש מידה. יש גבול. הקירוב עצמו הוא הכרחי - אבל כשהוא חוצה את הגבול, הוא הופך לגורם שמרחק.

התולדות יעקב יוסף ממשיך ומחבר את העיקרון הזה למשנה באבות:

"ואפשר שזה כוונת המשנה באבות (פרק ב' משנה י'): **'יהוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, והזהר בגחלתן שלא תיכווה'.** רוצה לומר: שלא לחמם מרחוק ולא להתקרב מאוד עד גחלת האש, שלא ייגרם היזק שייכווה".

האור של המחנך הוא חיוני - התלמיד צריך להתחמם ממנו. אבל יש הבדל בין להתחמם מהאור לבין לגעת בגחלת. מי שמתקרב יותר מדי - נכווה.

התלמיד צריך להרגיש את החום של המחנך - אבל לא לשבת על הגחלת .

"מרחוק ה' נראה לי" - קירוב מרחוק

ולסיום, מביא משל נפלא ששמע מרבו, שמסכם את הכל:

וכמו ששמעתי משל: לאב שמלמד הבן קטן לילך ואוחז בידו, ואח"כ כשנתחנך לילך מעצמו - אביו מניחו, והולך לו מעצמו".

זה הסדר: בהתחלה - **"גש"**, אחוז ביד, תן ביטחון, תן קרבה. ואחר כך - **"הלאה"**, שחרר, תן לו ללכת לבד. לא מתוך ניתוק - אלא מתוך אימון שהוא כבר יכול.

כשחוזרים לסיפור שפתחנו בו - מה קרה עם אותו ילד? המחנך הלבבי לא טעה בכך שהתקרב. הוא טעה בכך שהתקרב יותר מדי, בלי לשמור על המרחב שהילד צריך כדי לגדול.

הילד הרגיש "הכל מותר לי" - כי הקרבה יצרה אשליה שאין גבולות. וכשהגבול הגיע - הוא לא יכול היה לקבל ולהכיל אותו, כי הוא לא הוכן לכך.

מה היה צריך לקרות? בדיוק מה שהתולדות יעקב יוסף אומר: **בתחילה "גש" - קירוב, חום, ביטחון. ואחר כך "הלאה" - בהדרגה, בעדינות, להציב גבולות ולתת לילד ללכת לבד.**

כמו אב שמלמד בנו ללכת: בהתחלה אוחז בידו - ואחר כך משחרר. לא בבת אחת. לא בניתוק. אלא מתוך אימון שהילד כבר יכול.

שבת שלום ומבורך

הרב אלחנן רייזמן

התבוננות
במשנת האירה

מונעים את הנשירה

זה היה ביום עיון. אחד הדוברים הביא נתון מזעזע: יותר מעשרה אחוזים נושרים מהמגזר החרדי. יותר מעשר אחוז. זה לא מספר - אלו נפשות. רובם הרימו גבה, לא יכול להיות, זה שקר, מדובר על דורות, ילדים. נערים. משפחות. לאחר מכן שוחחתי עם המחנכים על הדרכים כיצד ניתן למנוע נשירה, וכה אמרתי להם: בכל כיתה, בכל ישיבה, בכל שיעור - ישנם אותם תלמידים ונערים שהם פוטנציאליים לנשירה. השאלה היא: האם אנחנו מזהים אותם? והאם אנחנו מקרבים אותם מספיק, באופן שימנע את הנשירה שלהם בעתיד?

השאלה אינה אם יש נושרים פוטנציאליים בכיתה שלך - אלא האם אתה מזהה אותם ומציל אותם לפני שזה קורה.

ה'ישמח ישראל' בפרשת וירא פותח בגילוי יסודי על מהות עבודתו של אברהם אבינו. הפסוק אומר: **"ואת הנפש אשר עשו בחרן"** (בראשית יב, ה). מכאן, אומר הישמח ישראל, התחיל להתפתח התורה:

"אברהם אבינו, בגודל צדקתו וקדושתו ואהבתו אהבה עזה לה', היה מוסר נפשו ומאחז להודיע בעולם שיש בורא עולם אדון יחיד ומיוחד מנהיג העולם. והיה מכניס אורחים ומאכילם ומשקם, כדי לקרב הרחוקים מאת ה' ולקרבם לה' ולהחזירם בתשובה, וכמאמר חז"ל (סנהדרין קג, ב): גדולה לגימה שמקרבת הרחוקים. רחוק - היינו החוטא שנתרחק מאור פני מלך חיים".

אברהם לא חיכה שיבואו אליו. הוא יצא לקרב. הוא האכיל, השקה, התחבר - עם אנשים רחוקים, עם עובדי עבודה זרה - כדי לקרב אותם. וזה היה שורש כל עבודתו.

תורת חסד - תורה שמשפיעים לזולת

הישמח ישראל מעמיק ומגלה מהי "תורת חסד" האמיתית: **"כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו - כי אברהם אבינו אחז עצמו במידת חסד, שהיה עיקר מתקן המידה הזאת. הוא היה המשפיע בעין טובה תורת ה' לזולתו, ומכניסם תחת כנפי השכינה".**

"ואולי הפירוש במאמר חז"ל (סוכה מט, ב): 'תורת חסד על לשונה' - וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד? אלא תורה ללמדה - זו היא תורה של חסד. כי 'עולם חסד יבנה' - להשכיל להטיב לרעהו ולהשפיע לזולתו".

את ה-"תורת חסד" - יש לעשות עם התלמידים שנמצאים בצד, את התלמידים המתמודדים והמתקשים.

לא דחה אותם - אלא התחבר עמהם

הישמח ישראל מדגיש פרט מדהים על אברהם אבינו:

"אברהם אבינו, במידתו מידת החסד ובגודל כוח צדקתו וקדושתו, אף שהיה במדרגות גבוהות מאוד - אף על פי כן האכיל והשקה לעובדי עבודה זרה, והיה אוכל עמהם ביחד כדי לקרבם ולהכניסם תחת כנפי השכינה, כמבואר במדרש. ולא דחה אותם מעליו, רק התחבר אתם כדי להשפיע בעולם אהבה וידיעת ה'".

זה המפתח. אברהם לא אמר: 'אלה לא ראויים'. לא אמר: 'אלה רחוקים מדי'. הוא ישב עמהם, אכל עמהם, ודרך הקשר הזה - קירב אותם.

ואז הישמח ישראל מגלה עיקרון עמוק על הכוח של הקירוב:

"כאשר האדם מתחסד עם קונו ועם בריותיו, שמרחם ומקרב אף איש פשוט, ואוהב לחבירו אף שחבירו אינו ראוי והגון שיאהב אותו - אז מרחמין עליו מן השמים מידה כנגד מידה, אף שאינו הגון".

כשאתה מקרב תלמיד "לא ראוי" - אתה מעורר רחמים מלמעלה גם על עצמך. מידה כנגד מידה: כשם שאתה מרחם על מי שלא ראוי - כך מרחמים עליך מן השמים.

הישמח ישראל מסיים בפירוש מדהים על המעשה המפורסם של הלל והגר:

"מעשה בנכרי שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו. בא לפני הלל, גיירו. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושא הוא, זיל גמור". (שבת לא, א)

ומה מחדש הישמח ישראל?

"היינו שזה עצמו - מה שהלל היה מקרבו ומדבר עמו, אף ששאלתו הייתה שלא בדעת ודברים שאין בהם ממש, כי האיך אפשר ללמוד כל התורה על רגל אחת? ואף על פי כן לא דחאו וקרבו בנחת - זה הוא עצם כל התורה".

יישום חינוכי - לזהות ולקרב לפני שזה מאוחר

כשחוזרים לנתון המזעזע - 'כאב הנושרים' - הישמח ישראל נותן לנו את התשובה. לא מדובר בתכנית מורכבת. מדובר ביסוד אחד:

קירוב. כמו אברהם אבינו - לא לדחות, לא לרחק, לא להגיד "הוא לא ראוי" או "הוא לא מתאים".

להתחבר. להשפיע. לקרב בנחת.

אברהם ישב עם עובדי עבודה זרה ואכל עמהם - כדי לקרב. הלל קירב נכרי עם שאלה שאין בה ממש - כדי לקרב. וכל מחנך בכל כיתה - יכול לזהות את אותו תלמיד שעומד בשולי הכיתה, שקט ונשכח, ולקרב אותו לפני שהוא נושר.

כי "תורת חסד על לשונה" - תורה שיוצאת מהלב, תורה שיש בה חסד, יש לכך השפעה יוצאת דופן ויכולה להשפיע ולשנות את עתידם של התלמידים שכמהים לקירבה, לאהבה, לאמונה בהם , זה יחזיק אותם ויביא אותם לבניית עתיד בטוח וטוב.

סיפורים מאירים בחינוך

דוגמא אישית חווייתית

אברהם אבינו התנסה בעשרה ניסיונות ועמד בכולם. הוא היה ראשון המאמינים, שהכיר את הבורא בעצמו, ועד היום אנו הולכים בדרכיו - בדרכי האמונה והעמידה בכוח הניסיונות. אבל רק על דבר אחד כתוב שהקב"ה אהב אותו - על כך שחינך את בניו ואת ביתו אחריו: **"כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'".** (בראשית יח, יט)

מכל מעשיו הגדולים - זהו שהקב"ה מעיד עליו כ'ידעתיו'. והנה סיפור שממחיש את גדלותו של חינוך לתורה.

מעשה באחד מהעשירים הגדולים, שקראו לו דייניס. בתקופת מלחמת העולם היה עשיר מופלג, מיליארדר, והחזיק את כל הישיבות בליטא, ובפרט את ישיבת נובהרדוק.

לאחר מכן, כשהגיעה המהפיכה הקומוניסטית, לקחו ממנו את כל מה שהיה לו, ונשאר עני מרוד, ממש עד פת לחם. אך בזמן שהיה עדיין עשיר, לקח שני חתנים לשתי בנותיו - שהיו גדולי עולם: האחד ר' אברהם יצחק בלוך, והשני אחיו. שניהם תלמידי חכמים גדולים: האחד ראש ישיבת טלז, והשני ר"מ בישיבה זו.

הוא אמר תמיד: "מכל העושר שלי לא נשאר כלום, אך שני יהלומים נשארו לי - אלו שני חתנייי". ר' אלחנן וסרמן הי"ד סיפר, שפעם היה צריך להגיע אל דייניס כשהישיבה הייתה במצב קשה. הלך אליו כמה פרסאות, מהלך של כמה שעות. באמצע הדרך ירד שלג כבד, והוא היה מלוכלך מאוד משלג ומבוץ.

כשהיה באמצע הדרך, החל לחשוב: כך אינני יכול להגיע לביתו של דייניס! הרי כל ביתו מלא שטיחים יקרים וספות מהודרות - כיצד אכנס בבגדים אלו? הכל יתלכלך! חשב שאולי יחזור לביתו, אך עשה חשבון שזה לא ישתלם, שהרי חצי מהזמן כבר ביטל.

אז מצא עצה: לאותו עשיר הייתה דלת כניסה ראשית שדרכה נכנסים לסלון, אך ר' אלחנן שם לב באחד מביקוריו שיש גם כניסה מן המטבח, ושם אין שטיחים. החליט להיכנס דרך המטבח.

דפק בדלת המטבח. שתי בנותיו הקטנות של דייניס פתחו את הדלת וראו את ר' אלחנן וסרמן, ראש ישיבת ברנוביץ', שהכירו אותו היטב. הן רצו בשמחה ובריקוד אל אביהן וקראו: "ר' אלחנן הגיע! העשיר דייניס ניגש לדלת המטבח וראה את ר' אלחנן מגיע מהכניסה האחורית - ולא הבין, מדוע לא הגיע מהכניסה הראשית? ניגש אליו ר' אלחנן ואמר: "שלום עליכם!" ודייניס - פרץ בבכי. בכה ובכה! ר' אלחנן לא ידע מה קרה, ועל מה הוא בוכה.

העשיר בקושי דיבר ואמר: "רבי, מה חטאתי? מה עוויתי? ומה פשעתי? ולמה הרבי עושה לי כך?" חשב ר' אלחנן שמישהו דיבר עליו לשון הרע, ושאל: "מה עשיתי רע? אינני יודע משום רע שעשיתי. אדרבה, תמיד אנחנו בידידות!" אמר לו דייניס: "הרבי קלקל לי את הבנות שלי!"

נבהל ר' אלחנן: "כיצד קלקלתי את הבנות? אינני מכיר אותן כלל, ואף פעם לא דיברתי איתן!" אמר לו דייניס כך: "הבנות שלי רואות בבית כל היום כסף וזהב, דולרים, סוחרים קונים ומוכרים - זה מה שהן רואות כל הזמן. ואתה חושב שהן תרצינה להתחתן עם בני תורה? הן תרצינה כסף! כי זה מה שהן רואות".

"אבל דבר אחד הן יודעות היטב: שאצלי תורה היא יותר מכסף. כשמגיע תלמיד חכם, או כשמגיע זמן השיעור שלי - אפילו כשהבית מלא סוחרים, אני עוזב הכל והולך ללמוד. זה קודש! כסף, כסף, כסף - אבל תורה היא יותר מכסף".

"אבל מה עשה לי עכשיו ראש הישיבה? ר' אלחנן שלח את הבנות לקרוא לי, ובכך הראה להן שהוא לא יכול להיכנס מהדלת הראשית, כי הוא עם בוץ ושלג והוא לא רוצה ללכלך את הבית. ומה הן יבינו? שהשטיחים שלי שווים יותר מכבוד התורה של ראש הישיבה! את זה הן תראינה! ואם הן תקבלנה מושגים כאלו - הן נאבדות לעולם!"

שאל אותו ר' אלחנן: "הבנתי, אבל מה אתה רוצה שאעשה עכשיו? אתה רואה איך אני נראה!" אמר לו דייניס: "אני מבקש מהרבי טובה אחת: שיבוא איתי יחד מהדלת הראשית, וידרוך על השטיחים, וישב על כל הספות והכיסאות - וילכלך הכל! שיראו וישיכנס להן בתודעה, בראש ובעומק הלב, שהתורה והישיבה חשובות יותר מהשטיחים, מהספות ומהמשי. ושיראו את זה בפועל!"

סיפר ר' אלחנן: "לא הייתה לי ברירה. ניגשתי ולכלכתי את כל הבית עם הבוץ - כי כך רצה דייניס ולא עזב אותי". ובזכות זה זכה דייניס לשני היהלומים שלו - שני חתנים שהיו גדולי עולם. הסיפור הזה מלמד אותנו עיקרון יסודי בחינוך: ילדים רואים וחווים את החוויה. הם קולטים את סדר העדיפויות של ההורה לא מהמילים, אלא מהמעשים. מה שהילד רואה - הוא מאמץ. מה שהוא שומע - הוא עלול לשכוח.

לשליחת סיפור מאלף על **'חינוך מאיר'** לפרסום כאן במדור

אנא שלח למייל: m025667066@gmail.com

ייעוץ וליווי חינוכי ניהולי
למערכות חינוך, תתי"ם וישיבות
פל' - 053-3101081

לב הילד
מרכזי קידום אישי בתתי"ם
פל' - 050-4150217

לב הבחור
משפיעים אישיים וקבוצתיים
להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

האירה אור לכל אחד

י"ל ע"י 'מפעל האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: m025667066@gmail.com

טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org **אתר: ahira.org**

פניני בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

ערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' › לרכישת הספר חייגו 0586666447 | 0585664447

חינוך מתוך אהבה

בְּ פָרָשַׁת וַיֵּרָא כָּתוּב: "כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו, וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט". רַשִׁ"י אוֹמֵר מָה הַכָּתוּב כִּי יְדַעְתִּיו? לְשׁוֹן חִבָּה. הַקָּבָ"ה אָהַב אֶת אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְלָכֵן סִפֵּר לוֹ מַה הוּא מְתַכְּנֵן לַעֲשׂוֹת עִם סְדוֹם וַעֲמוֹרָה. לָמָּה הַחִבָּה הַיְתֵרָה? הֱיוֹת שֶׁהוּא מְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וּבֵיתוֹ לִשְׁמֹר אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְלַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. לְכְאוֹרָה הָיָה נָכוֹן יוֹתֵר לוֹמַר כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ לִשְׁמֹר דֶּרֶךְ ה', לְשׁוֹן הוֹוֶה. לָמָּה הַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת: "וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה'", כְּאִלּוּ זֹאת עֲבוֹדָה מֻגְמֶרֶת?

אֲנוּ לְמֵדִים פֹּה יְסוֹד גָּדוֹל בְּחִנּוּךְ וּבְדֶרֶךְ ה'. זֹאת הָיְתָה הַמִּדָּה שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, אֵיךְ לְלַמֵּד אֶת הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים אַחֲרָיו. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְדַאֹג, בְּחִנּוּךְ וּבְהַעֲבָרַת הַדְּבָרִים לַדּוֹר הַבָּא, לֹא רַק שֶׁהַבָּנִים וְהַתַּלְמִידִים וְשׁוֹמְעֵי לִקְחֵנוּ יִשְׁמְרוּ אֶת הַמִּצְוֹות, זֹאת לֹא הַמַּטָּרָה וְלֹא הַתַּפְקִיד שֶׁלָּנוּ. עָלֵינוּ לְחַנֵּךְ לֶאֱהֹב אֶת הַמִּצְוֹות, זֶה עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי. אִם אֲנַחְנוּ מְלַמְּדִים לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת זֶה חָשׁוּב, יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁזֶּה יַשְׁפִּיעַ בְּמִדָּה מְסֻיֶּמֶת, אֲבָל זֶה לֹא יִשָּׁאֵר לָנֶצַח, הָאָדָם מְשַׁפֵּעַ רַק לְכַמָּה דַּקּוֹת.

צָרִיךְ לְחַנֵּךְ לִרְאוֹת אֶת הַיֹּפִי שֶׁבַּמִּצְוֹות, כַּמָּה אֲנַחְנוּ קְשׁוּרִים לַקָּבָ"ה, כַּמָּה אֲנַחְנוּ מִתְרוֹמְמִים כְּשֶׁאָנוּ מְקַיְּמִים אֶת הַמִּצְוָה. אָז זֶה כְּבָר אַחֶרֶת לְגַמְרֵי. הַיֶּלֶד רוֹאֶה שֶׁיֵּשׁ פֹּה מַשֶּׁהוּ מְיֻחָד, יֵשׁ מַעֲלָה בַּמִּצְוָה, וְהוּא מַתְחִיל לֶאֱהֹב אֶת קִיּוּם הַמִּצְוֹות. אִם זֶה יָבוֹא מִתּוֹךְ אַהֲבָה זֶה יִשָּׁאֵר לָנֶצַח, וְאֶת זֶה אַבְרָהָם אָבִינוּ לִמֵּד אוֹתָנוּ, כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ אֶת דֶּרֶךְ ה'. זֹאת עֲבוֹדָה, זֶה לֹא רַק לַמַּעַם הַזֹּאת. הֵם יִשְׁמְרוּ אֶת זֶה לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת, כִּי כְּשֶׁאוֹהֲבִים דָּבָר עוֹשִׂים אוֹתוֹ בְּשִׂמְחָה וְתָמִיד.

> אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְדַאֹג, בְּחִנּוּךְ וּבְהַעֲבָרַת הַדְּבָרִים לַדּוֹר הַבָּא, לֹא רַק שֶׁהַבָּנִים וְהַתַּלְמִידִים וְשׁוֹמְעֵי לִקְחֵנוּ יִשְׁמְרוּ אֶת הַמִּצְוֹות, זֹאת לֹא הַמַּטָּרָה וְלֹא הַתַּפְקִיד שֶׁלָּנוּ. עָלֵינוּ לְחַנֵּךְ לֶאֱהֹב אֶת הַמִּצְוֹות, זֶה עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי

רוֹצִים שֶׁהַיֶּלֶד יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, לֹא לְהוֹשִׁיב אוֹתוֹ בְּכֹחַ, לֹא לְאַיֵּם עָלָיו שֶׁיְּבָרֵךְ, לֹא תִּהְיֶה בָּזֶה תּוֹעֶלֶת. הַפַּעַם הוּא יְבָרֵךְ וּבַפַּעַם הַבָּאָה הוּא יִבְרַח, הוּא יַרְגִּישׁ שֶׁזֶּה בִּכְפִיָּה. אִם לְבָנֵי כֵן מַסְבִּירִים לַיֶּלֶד אֶת מַעֲלַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן - כַּמָּה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת לַקָּבָ"ה, כַּמָּה זֶה חָשׁוּב לְבָרֵךְ כָּל בִּרְכָה וּמָה הַתּוֹעֶלֶת בְּכָל בְּרָכָה, נַכְנִיס לוֹ אַהֲבָה. בְּרֶגַע שֶׁמְּבִינִים אֶת הַמַּעֲלָה זֶה מַשֶּׁהוּ אַחֵר לְגַמְרֵי, לֹא צָרִיךְ לְשַׁכְנֵעַ לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה, זֶה הוֹפֵךְ לִהְיוֹת חֵלֶק מֵהַחַיִּים שֶׁלָּנוּ, וְזֶה הָיָה אַבְרָהָם אָבִינוּ.

לְפִי זֶה אֶפְשָׁר לְהָבִין אֶת הַכָּתוּב בַּמִּדְרָשׁ, שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ פָּתַח פִּתְחִים בַּבַּיִת שֶׁלּוֹ וְכָל מִי שֶׁהָיָה אוֹכֵל אֻצְלוֹ הָיָה אוֹמֵר לוֹ אַבְרָהָם לְבָרֵךְ אֶת ה' כְּשֶׁמְּסַיֵּם. אִם הָיָה מְבָרֵךְ לֹא הָיָה צָרִיךְ לְשַׁלֵּם וּמִי שֶׁלֹּא, הָיָה מְשַׁלֵּם. שׁוֹאֵל הָאֱמוֹרִי אֶמֶת מִגּוּד לָמָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא בִּקֵּשׁ מִכָּל אוֹרֵחַ לְבָרֵךְ בַּהַתְחָלָה? לָמָּה דַּוְקָא בִּרְכָה אַחֲרוֹנָה? הֲרֵי יֵשׁ בִּרְכוֹת הַנֱּהֱנִין, בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, לָמָּה הָרִאשׁוֹנָה חֲשׁוּבָה פָּחוֹת מֵהָאַחֲרוֹנָה?

פֹּה רוֹאִים אוֹתוֹ יְסוֹד, אַבְרָהָם אָבִינוּ יָדַע שֶׁאִם בָּא אֵלָיו אוֹרֵחַ וְהוּא יֹאמַר לוֹ תְּבָרֵךְ, גַּם אִם יְבָרֵךְ זֶה יַעֲזֹר לְאוֹתָהּ הַפַּעַם. בַּפַּעַם הַבָּאָה בְּוַדַּאי לֹא יְבָרֵךְ. הוּא עָשָׂה זֹאת מִתּוֹךְ פַּחַד לֹא לְקַבֵּל אֹכֶל. אַבְרָהָם אָבִינוּ רָצָה לְהַשְׁרִישׁ בְּכָל אֶחָד אֶת מַעֲלַת הַהוֹדָיָה לְקָבָ"ה שֶׁדָּאַג לָתֵת לָנוּ מְזוֹנוֹת, הַקָּבָ"ה מְפַרְנֵס אוֹתָנוּ וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהוֹדוֹת לוֹ. אַחֵרֵי שֶׁאוֹכְלִים, נֶהֱנִים וְרוֹאִים אֶת הַטּוֹב שֶׁל הַקָּבָ"ה, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת זֹאת מִתּוֹךְ אַהֲבָה וְשִׂמְחָה. אִם אֲנַחְנוּ דּוֹאֲגִים לְהַשְׁרִישׁ לַדּוֹר הַבָּא לַעֲשׂוֹת כָּל מִצְוָה מִתּוֹךְ שִׂמְחָה, מִתּוֹךְ תְּחוּשָׁה שֶׁאָנוּ אוֹהֲבִים אֶת הַמִּצְוֹות, וַדַּאי שֶׁנַּמְשִׁיךְ בָּזֶה וְלֹא רַק זֶה, אֶלָּא נַרְגִּישׁ כְּאִלּוּ אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים אֶת זֶה בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה.

יְשִׁיבָה מְסֻיֶּמֶת הָיְתָה בְּמַצָּב כַּלְכָּלִי קָשֶׁה מְאֹד. רָאשֵׁי הַיְשִׁיבָה לֹא יָדְעוּ מַה לַּעֲשׂוֹת. יוֹם אֶחָד, דָּפַק מִישֶׁהוּ עַל דַּלְתּוֹ שֶׁל הַמְנַהֵל. הַמְנַהֵל פָּתַח וְרָאָה לְפָנָיו אָדָם רָחוֹק מִתּוֹרָה וּמִצְוֹות, עִם עָגִיל בָּאֹזֶן. הוּא בִּקֵּשׁ לָשֶׁבֶת וְהַמְנַהֵל הִסְכִּים. סִפֵּר לוֹ אוֹתוֹ אָדָם שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בַּיּוֹם יוֹם שֶׁלּוֹ בְּכָל מִינֵי עִסְקָאוֹת. הוּא מְתַוֵּךְ, מוֹכֵר וְקוֹנֶה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם מַרְוִיחַ טוֹב. לִפְעָמִים יוֹתֵר לִפְעָמִים פָּחוֹת, אֲבָל כָּל הַזְּמַן יֵשׁ בִּרְשׁוּתוֹ הַרְבֵּה כְּסָפִים.

יוֹם אֶחָד הִתְגַּלְגְּלָה לְיָדוֹ עִסְקָה שֶׁהָרְוָחִים שֶׁלָּהּ הָיוּ גְּדוֹלִים מְאֹד, וּכְדֵי לִזְכּוֹת בָּעִסְקָה הוּא הָיָה צָרִיךְ מִילְיוֹן דּוֹלָר בְּמִזְמָן. הוּא לֹא יָדַע אֵיךְ לְהָבִיא סְכוּם כָּזֶה, אֲבָל אֵין בְּרֵרָה, לֹא מַפְסִידִים עִסְקָה כָּזֹאת. הוּא הָלַךְ לְכַמָּה יְדִידִים, לָוָה מֵהֶם כַּמָּה עֲשָׂרוֹת אַלְפֵי דּוֹלָרִים, לָקַח גַּם מֵהַבַּנְק, אֲבָל הָיָה חָסֵר לוֹ עוֹד הַרְבֵּה כֶּסֶף. הוּא הֶחְלִיט לָלֶכֶת לַשּׁוּק הָאָפֹר וְלָקַח מֵהֶם הַלְוָאָה בְּרִבִּיוֹת גְּבוֹהוֹת. גַּם אַחֵרֵי כָּל הָרִבִּיוֹת הוּא הֵבִין שֶׁעֲדַיִן הָעִסְקָה מִשְׁתַּלֶּמֶת מְאֹד.

אַחֵרֵי כַּמָּה שָׁבוּעוֹת הוּא הִצְלִיחַ לֶאֱסֹף אֶת כָּל הַסְּכוּם. הוּא הִתְקַשֵּׁר לְסוֹחֵר וְאָמַר לוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֶת הַכֶּסֶף. הֵם קָבְעוּ לְהִפָּגֵשׁ בְּמָקוֹם מְסֻיָּם. הוּא לֹא הִתְרַגֵּשׁ, פְּעָמִים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ סְכוּמִים גְּדוֹלִים בַּיָּד. לְיֶתֶר בִּטָּחוֹן הוּא לָקַח אֲרִיזוֹת שֶׁל סֵכֶר, נָקַב אוֹתָן וְהִכְנִיס בְּפְנִים אֶת כָּל הַשְּׁטָרוֹת. אֶת הָאֲרִיזוֹת הוּא שָׂם בְּשַׁקִּית שֶׁל סוּפֶּר.

בַּדֶּרֶךְ הוּא עָבַר בֵּין שְׁנֵי בִּנְיָנִים בְּמָקוֹם נָטוּשׁ. הוּא עָבַר שָׁם, וּלְפֶתַע מֵאַחַד הַבִּנְיָנִים יָצָא לְעֶבְרוֹ כֶּלֶב מְסֻכָּן. הַכֶּלֶב רָץ אֵלָיו וְהוּא הֵבִין שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֶפְשָׁרוּת אַחַת, לִבְרֹחַ. לְהִתְעַסֵּק עִם כֶּלֶב כָּזֶה זֹאת סַכָּנַת נְפָשׁוֹת. הוּא הִתְחִיל לָרוּץ וְהַכֶּלֶב רָץ בְּעִקְבוֹתָיו. הַכֶּלֶב הָיָה זָרִיז יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, הִגִּיעַ אֵלָיו, תָּפַס אֶת הַשַּׁקִּית, חָטַף אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ וּבָרַח. בְּאוֹתוֹ רֶגַע הוּא הִרְגִּישׁ שֶׁחָרַב עָלָיו עוֹלָמוֹ. לְאַחַר כַּמָּה דַּקּוֹת הוּא הִתְעַשֵּׁת, אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ. הוּא הֵחֵל לְחַפֵּשׂ אֶת הַשַּׁקִּית בְּפַחֵי זֶבֶל, בְּכָל מָקוֹם אֶפְשָׁרִי, אַךְ לֹא מָצָא אֶת הַשַּׁקִּית.

הוּא לֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת, אֵיךְ יַחֲזִיר אֶת הַכֶּסֶף לַשּׁוּק הָאָפֹר? גַּם אִם יִמְכֹּר אֶת הַבַּיִת שֶׁלּוֹ הוּא לֹא יְצִיתִים לְהַחֲזִיר לָהֶם. הַמַּצָּב שֶׁלּוֹ הִתְחִיל לְהִתְדַּרְדֵּר. הוּא לָקַח לֵב וְהֵחֵל לְהַרְגִּישׁ כְּאִבִּים. בָּדְקוּ אוֹתוֹ בְּבֵית חוֹלִים וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁהוּא חַיָּב לִהְיוֹת רָגוּעַ, הוּא לוֹקֵחַ דְּבָרִים לַלֵּב וְזֶה מְסַכֵּן, בְּסוֹף זֶה יָכוֹל לְהִתְפָּרֵץ. הוּא אָמַר לָהֶם שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת רָגוּעַ. הוּא חָזַר לְבֵיתוֹ וְהִמְשִׁיךְ לִהְיוֹת בִּלַּחַץ, לֹא אָכַל, לֹא יָשַׁן, רַק חָשַׁב

המשך בעמוד 3 ››

העלון מוקדש לעילוי נשמתו של המקובל הקדוש והטהור
רבי **רחמים עטייה** בן ג'מילה זצוק"ל
וכן לע"נ אשת חבר הרבנית **שושנה** בת פרחה ע"ה תנצב"ה

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:15	17:25	18:03

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

החסד שקרע את גזר הדין

מעשה פלאי זה אירע כשנה לפני פטירתו של הגאון הקדוש החזון איש זצ"ל. המספר הוא בעל המעשה עצמו, רבי יעקב פלדמן, מיוצאי עיירה קטנה בשם דנילאב שבמחוז מרמרוש, אשר קבע את מקום מושבו בהמשך חייו בארץ ישראל. הסיפור נודע כאשר רבי יעקב סיפר לפי תומו ובחרדת קודש את קורות חייו באזני רבי אליעזר קליין, רב "קהל יראים" בעיר באר שבע.

כאשר היה יעקב בן שבע עשרה שנים בלבד, יצא מבית הוריו לעבוד בעיירה הונגרית קטנה בשם אלמשפיזטי. שם, רחוק מסביבתו הטבעית ומחומת בית אבא, החל להישמט ממנו החינוך הטהור שעליו גדל. הוא השתדל להסתיר את יהדותו בקפידה מאימת הצוררים ימ"ש, שהחלו רודפים ומציקים לכל נפש יהודית באכזריות נוראה. אולם הישרדות זו נמשכה רק עד שנת תש"ד האפלה. באותה שנת זעם, העבירו אותו הנאצים ימ"ש יחד עם אחיו אל תופת אושוויץ בפולין. בדרך נס עצום וממעל הוא ניצל מלהבות המוות, ולאחר מכן הועבר למחנה הריכוז טריזינשטט, משם שוחרר בשנת תש"ה. לאחר המלחמה נשאר להתגורר בצ'כיה עד שנת תש"ח, אז עלה בשערי הארץ והתיישב בארץ ישראל.

אולם, תלאות השואה והמעבר הותירו בו שברים רוחניים עמוקים. יעקב ניתק לחלוטין את כל קשריו עם היהדות ועם החינוך שקיבל בבית אביו. הוא עבד עבודה לא רק בכל שבת בשנה, אלא אף בראש השנה וביום הכיפורים. הוא שימש כמנהל המסגריה במוסך "טיטניק" המפורסם בראשון לציון, ונדמה היה כי חייו נוהגים במסלול חילוני מוחלט.

אלא שאז החלו הלילות להפוך לסיוט מצמרר. היה זה בליל יום הכיפורים תשי"ג. יעקב עבד כהרגלו. שקט מקפיא שרר מסביב, אך לפתע, בדממת הלילה, אביו המנוח, רבי חיים מרדכי ז"ל, נראה אליו מול עיניו בצורה מוחשית ומפחידה. האב היה לבוש קיטל לבן מצוחצח וטהור, ועטוף בטלית מצויצת בדיוק כפי שהיה נראה בחיי חיותו בעולם הזה. בקול חודר לבבות אמר אליו האב: "חזור בתשובה, חזור לדרך שחינכתי אותך, אחרת שנותיך מקוטעות!". יעקב נותר פעור פה ומזועזע. אולם המראה לא חלף חד-פעמי. באורח מצמרר, החל החלום והחזיון להישנות מדי לילה בלילה למשך שבוע שלם, כשהוא מותיר את יעקב מבועת וחרד לגורלו.

יעקב נותר פעור פה ומזועזע. אולם המראה לא חלף חד-פעמי. באורח מצמרר, החל החלום והחזיון להישנות מדי לילה בלילה למשך שבוע שלם, כשהוא מותיר את יעקב מבועת וחרד לגורלו

השבוע חלף, והנה הגיע ליל שבת קודש. השעה כבר הייתה מאוחרת בלילה כאשר יעקב נכנס לבית קפה הומה אדם בראשון לציון, אכל ושתה בפרהסיא כהרגלו, וחזר לביתו האפלולי. בידיו רועדות הוא ניגש להפעיל את מכשיר הרדיו. באותו רגע בדיוק, לפני שהספיק להשמיע קול, נשמע מאחוריו קול חד, צלול ומוכר להפליא: "אוי ואבוי, אתה שוב חוטא!". יעקב הסתובב לאחור באימה - והנה שוב, ממש כמו בהקיץ, עומד מולו אביו שנספה באושוויץ, עטוף בטלית ובקיטל הלבן. מבט של צער עמוק בעיניו. האב הביט בו ואמר: "אל תחשוב שזה סתם חלום חולף! באתי להזהירך פעם נוספת ואחרונה: בשמים כבר נחרץ עליך גזר-דין שייכרתו ימיך!".

אימה חסרת מעצורים אחזה ביעקב. הלב שלו הולם בקצב פראי. ברגע אחד נעלמה דמות האב כלעומת שבאה, והותירה אותו חסר אונים על רצפת החדר. מתוך בהלה עצומה, באותה שבת הוא לא העז לעשן ולא הפעיל עוד את הרדיו. אולם יצר ההרגל והפחד מלהשתנות היו חזקים ממנו; במוצאי שבת, כשהוא מנסה להסיח את דעתו מהאימה, הלך ל'קולנוע'. אך מה שציפה לו כשחזר היה בלתי נסבל. בבואו הביתה, אך הספיק לפתוח את מפתח הדלת - והנה הוא שם שוב. דמותו של האב עומדת בתוך הבית, עטופה בטלית ובקיטל, והפעם הוא מתחנן, בוכה ומבקש לפניו בתחנונים נוראים שייטיב את מעשיו. האב הבהיר לו באותם רגעים קודרים שזוהי אזהרתו האחרונה בהחלט, שכן גזר הדין העליון עומד להיחתם.

למחרת בבוקר, ביום ראשון, שרוי בסערת נפש, קם יעקב וסידר את העבודה בין הפועלים במסגריה. בליבו גמלה החלטה אחת ברורה: הוא חייב לנסוע מיד לבני ברק אל הרב המפורסם שכולם נהו אחריו בדור ההוא - ה"חזון איש". יעקב הגיע לבני ברק, פילס את דרכו אל הבית הקטן, ופילל נואשות למזור לנפשו. אולם כאשר אך עבר את מפתן ביתו של החזון איש, עוד בטרם הספיק להוציא מילה אחת מפיו, פתח החזון איש את פיו בחומרה מצמררת:

"אוי ואבוי! אתה עובד בשבת, אתה עובד בראש השנה וגם ביום הכיפורים! לאביך אין שום מנוחה בעולם העליון, ונגזר עליך עונש כרת נורא!". החזון איש סיים את דבריו החדים, והמשיך לשבת על כסאו כמנמנם, כשהוא משעין את ראשו בין שתי ידיו באפיסת כוחות לכאורה. ויעקב עמד מולו, נבוך, רועד כולו ונסער עד עמקי נשמתו. מניין הוא יודע את כל זאת?! הרי לא פצה את פיו! חלפו כמה רגעים ארוכים ומתוחים עד אימה. לבסוף, הרים החזון איש את ראשו, פקח את עיניו הטהורות, והביט ביעקב במבט חודר ואבהי:

"בזכות מצווה עצומה אחת ויחידה שקיימת בנעורך, יוסיפו לך ממרום ימים

ושנים! מעכשיו תחזור למוטב ותלך בדרך הישרה כפי שחינך אותך אביך. האם תזכור איזו מצווה קיימת בנעורך?". יעקב, שקולו רעד, השיב: "רבי, אף על פי שהייתי מחלל שבת, מעולם לא פגעתי בבן אדם אחר, וגם צדקה תמיד נתתי לעניים". הניד החזון איש בראשו בשלילה ואמר: "אין די בכך! לא בזכות זה אתה זוכה שייקרעו את גזר דינך הקשה בשמים... חשוב היטב!"

ברגע ההוא, מתוך מאמץ נזכר יעקב במעשה פלאי שאירע שנים רבות קודם לכן. היה זה כאשר היה כבן ארבע עשרה שנים בלבד. אל ביתם הגיעה אישה שבורה שמסרה לאביו כי בכפר פלוני מרוחק מוטל ילד יהודי מת, ואין איש שידאג לו להביאו לקבר ישראל בכבוד הראוי. אביו קרא לו מיד והטיל עליו את השליחות הקדושה. למרות שהפעולה הייתה כרוכה בסכנת נפשות אמיתית ומאיימת - שכן כנופיות של קוזקים פרועים וצמא דם השתוללו אז בדרכים, והיה עליו לעבור לבדו דרך יער סבוך ואפל בפחד מוות תהומי - הוא לא היסס, הלך לבדו, ביצע את המצווה בשלמות עד תמה, והביא את הילד לקבורה.

לשמע הסיפור המופלא, הנהן החזון איש בראשו הקדוש באור של השלמה, ולא הוסיף דבר. יעקב יצא מביתו של הצדיק כשליבו עובר מהפכה של ממש. הוא קיבל על עצמו באותה שעה לשמור תורה ומצוות כיהודי שלם ונאמן - ומאותו רגע ועד עולם, ראה ברכה והצלחה עצומה בכל מעשי ידיו.

פרשת וירא פותחת במעשהו האצילי של אברהם אבינו, היושב פתח האוהל כחום היום בעודו מחלים מברית המילה שלו, וממהר לרוץ לקראת אורחים. חז"ל מלמדים כי גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה. אברהם אבינו לימד אותנו שאין גבול למסירות הנפש למען הזולת, למרות חולשתו וכאבו הפיזי העצום, הוא בחר לחפש מי זקוק לעזרה. בזכות מסירות נפש כבירה זו, שבה העמיד את צורכי האחר מעבר לנוחותו וכאבו האישי, זכה אברהם לקבל הבטחות אלוקיות אדירות על נצחיות זרעו ועל הארץ המובטחת.

המשך מעמוד 1 ‹‹

מַחֲשָׁבוֹת מַטְרִידוֹת.

עֲשָׂרָה יָמִים אַחֲרֵי שֶׁחָטְפוּ לוֹ אֶת הַשּׁוֹקִית הִתְקַשֵּׁר אֵלָיו מִישֶׁהוּ וְאָמַר לוֹ כָּךְ: "הַאִם נֶאֱבַד לְךָ מַשֶּׁהוּ?" הוּא עָנָה שֶׁכֵּן. "מָה אָבַד לְךָ?" "אָבַד לִי הַרְבֵּה כֶּסֶף". שׁוֹאֵל אוֹתוֹ הַפִּלוֹנִי, "אַתָּה יָכוֹל לָתֵת לִי סִימָן?" אָמַר לוֹ הַיְּהוּדִי, "זֶה הָיָה אָרוּז בְּשַׂקִּיּוֹת שֶׁל קֶמַח וְסֻכָּר". אָמַר לוֹ הַמִּתְקַשֵּׁר, "מְצָיָן, הַכֶּסֶף נִמְצָא אֶצְלִי. אֵיךְ הִגַּעְתִּי אֵלֶיךָ? בַּשַּׂקִּית הָיְתָה קַבָּלָה עִם הַפְּרָטִים שֶׁלְּךָ, שֶׁלַּמְתָּ בְּאַשְׁרַאי. הוֹפִיעַ הַשֵּׁם שֶׁלְּךָ וּמִסְפַּר הַטֶּלֶפוֹן שֶׁלְּךָ, וְכָךְ הִצְלַחְתִּי לְהַגִּיעַ אֵלֶיךָ. תָּבוֹא אֵלַי, לֹא חָסֵר אֲפִלּוּ דּוֹלָר אֶחָד". אֵיזוֹ שִׂמְחָה, אֵיזֶה אֹשֶׁר. הַיְּהוּדִי לֹא הֶאֱמִין.

הוּא קָבַע אִתּוֹ מִיָּד, רָץ לַמָּקוֹם וְרָאָה מוּלוֹ בַּחוּר יְשִׁיבָה. הוּא סָפַר אֶת הַכֶּסֶף בְּהִתְרַגְּשׁוּת, וְלֹא הָיָה חָסֵר אֲפִלּוּ דּוֹלָר אֶחָד! שָׁאַל הַיְּהוּדִי אֶת הַבָּחוּר: "הָיָה לְךָ סְכוּם גָּדוֹל כָּל כָּךְ בַּיָּד, אֵיךְ אַתָּה מַחֲזִיר לִי אֶת זֶה? אַתָּה יָכוֹל לָקַחַת, לָהֲנוֹת מִזֶּה, לִהְיוֹת עָשִׁיר". עָנָה לוֹ הַבָּחוּר: "מַה פִּרְגֵּשׁ, זֶה לֹא שֶׁלִּי! יֵשׁ לִי מִצְוַת הֲשָׁבַת אֲבֵדָה, לֹא אֶקַּח כֶּסֶף לֹא שֶׁלִּי".

הַיְּהוּדִי הַחִלּוֹנִי הִתְרַשֵּׁם מְאֹד מִכָּךְ וְהִרְגִּישׁ שֶׁהוּא חַיָּב לוֹ הַכָּרַת הַטּוֹב. אָמַר לַבָּחוּר: "אֲנִי רוֹצֶה לָתֵת לְךָ מֵאָה אֶלֶף דּוֹלָר בְּעַד הַמְּצִוָּה". הַבָּחוּר סֵרֵב לְמִכֹּר אֶת הַמְּצִוָּה, גַּם לֹא בְּעַד רְוָחִים מֵהֶעְסָקָה. הַיְּהוּדִי הִתְעַקֵּשׁ בְּכָל זֹאת לְשַׁלֵּם לוֹ אֵיכְשֶׁהוּ. אָמַר לוֹ הַבָּחוּר: "אִם בְּכָל זֹאת אַתָּה רוֹצֶה, אֲנִי אִישִׁית לֹא רוֹצֶה כְּלוּם, אֲבָל הַיְשִׁיבָה שֶׁאֲנִי לוֹמֵד בָּהּ נִמְצֵאת בְּקְשָׁיִים כַּלְכָּלִיִּים קָשִׁים. אִם אַתָּה רוֹצֶה, תַּעֲזֹר לַיְשִׁיבָה".

כָּל זֶה מְסַפֵּר אוֹתוֹ אָדָם לַמְנַהֵל, וְאָז מוֹצִיא מִכִּיסוֹ שְׁטָרוֹת רַבִּים וְאוֹמֵר: "זֹאת הַתְּרוּמָה שֶׁלִּי לַיְשִׁיבָה, עַשְׂרוֹת אַלְפֵי דּוֹלָרִים". הַמְנַהֵל לֹא הֶאֱמִין, בְּרֶגַע הִגִּיעָה הַיְשׁוּעָה! אָמַר הַיְּהוּדִי לַמְנַהֵל: "אֲנִי בָּטוּחַ שֶׁאִם הַבָּנִים שֶׁלִּי הָיוּ מוֹצְאִים אֶת הַכֶּסֶף הֵם לֹא הָיוּ מַחֲזִירִים, וְלָכֵן אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַחִנּוּךְ הֶכִי טוֹב הוּא אֶצְלְכֶם. אֲנִי עוֹזֵב אֶת הַכֹּל, בָּא לִפֹּה וְרוֹצֶה לְהַתְחִיל לִלְמֹד. אוּלַי אֶעֱשֶׂה אֶת הָעִסְקָה, אֲבָל אֲנִי מְשַׁנֶּה אֶת כָּל הַדֶּרֶךְ שֶׁלִּי. אֲנִי רוֹאֶה אֵיךְ אַתֶּם מִתְיַחֲסִים לַמִּצְוָה וְאֵיךְ אִכְפַּת לָכֶם שֶׁדָּבָר שֶׁלֹּא שֶׁלָּכֶם יַחֲזֹר לַבְּעָלִים שֶׁלּוֹ. אֲנִי הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ שֶׁלָּכֶם".

זֹאת הַדֶּרֶךְ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, כְּשֶׁבָּן אָדָם יִרְאֶה אֶת הַיֹּפִי שֶׁל הַתּוֹרָה, הוּא לֹא יֵהָנֶה מִמֶּמּוֹן שֶׁל אַחֵר, הוּא לֹא יִרְצֶה לְהַפְסִיד מִצְוָה. אוֹתוֹ אָדָם הִשְׁתַּנָּה מִקָּצֶה לְקָצֶה, הוּא רָאָה אֶת הַיֹּפִי שֶׁל הַמִּצְוָה. זֶה מַה שֶּׁהִנְחִיל אַבְרָהָם לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת שֶׁשָּׁמְרוּ אֶת דֶּרֶךְ ה'. לֹא לְהִתְיַחֵס לַמִּצְוֹות בְּתוֹר עֹל, הֶכְרַחַ, אֶלָּא לִרְאוֹת אֶת הָאַהֲבָה שֶׁל הַקָּבָּ"ה אֲלֵינוּ וּלְהַחֲזִיר לוֹ אַהֲבָה. כָּךְ מְקַיְּמִים אֶת הַמִּצְוֹות מִתּוֹךְ אֹשֶׁר וְשִׂמְחָה וְכָךְ זוֹכִים לְכָל הַבְּרָכוֹת וּלְכָל הַמַּעֲלוֹת אָמֵן וְאָמֵן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (ס"ב) – זרועות מלכות אדום

לפני שלושה שבועות קיבלנו תגובות על מאמר בראשית אשר לטענת חלק מה־קוראים היה חריף מדי. חשוב לנו לציין עובדה מאוד קריטית, שאנחנו במערכת העלון משתדלים להעביר את המסר בצורה **העדינה ביותר**, אך עם זאת חשוב **שיהיה ברור** שאין כאן ניסיון להסתיר את האמת, לא להצניע את דברי הנביאים, לא לכסות על דברי חז"ל והזוהר וקל וחומר לא לעוות את האינפורמציה, זולת במקרים חריגים ביותר. שכן מאמרים אלה מטרתם להראות את האקטואליה מנקודת מבט תורנית בלבד, ללא כל מחשבה פוליטית, אך מן הסתם ייתכן ומדי פעם יופיעו דברי מחאה על אותם גופים/גורמים שהולכים נגד תורתנו הקדושה, שוב, ללא כל טענה אישית. בתודה להבנה והמשך קריאה מהנה.

אנחנו בסדרת המאמרים על הגלות הרביעית באחרית הימים, מס־תעפים מסעיף לסעיף במטרה ללמוד בעיון את הסוגיה המרתקת, ודיברנו אודות המדרש על נהרות גן עדן, והגענו לנהר פרת הנמ־של למלכות רומי שהפרה את התורה בכח עיוות הדין שלה. נזכיר, שהשלטון המושל כיום בישראל ובפרט במערכת המשפט הינו זרוע ארוכה של אדום, אשר לעתיד לבוא הקב"ה ישים סוף לשליטת האידאולוגיה הזו, וכך בעצם העולם יגיע לתיקונו.

ובכן, בסוף המאמר הקודם הבאנו את דברי הנביא ישעיה על כך שאדון העולם יפרע מהם, כאמור בלשון הכתוב (א, כה-כז): "וְאָשִׁיבָה **יָדִי** עָלַיִךְ, **וְאֶצְרֹף** כַּבֹּר סִיגָיִךְ, **וְאָסִירָה** כָּל בְּדִילָיִךְ, **וְאָשִׁיבָה** שֹׁפְטַיִךְ כְּבָרִאשֹׁנָה וְיֹעֲצַיִךְ כְּבַתְּחִלָּה, אַחֲרֵי־כֵן יִקָּרֵא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קִרְיָה נֶאֱמָנָה", ובמילים שלנו: אתן מכה אחר מכה, ואפריד בין הצדיקים לרשעים, אשיב על כנה את מערכת המשפט המתוקנת ויועציה (הסנהדרין) ורק אז תשוב ירושלים לתפארתה.

נשים לב ונדייק, כי מדובר כאן במצב לא פשוט שבו ירוש־לים **כולה** נמצאת באירוע מורכב מאוד, באשר היא נגועה בלכלוך הדבוק בה וטעונה הפרדה והבדלה, וכדי להפריד זאת, **כל ירושלים** תצטרך לעבור טלטלה כזו עד שבסופו של דבר תישאר הסולת הנקיה והפסולת תכלה ותאבד ממנה. כדוגמת שטיח מלא אבק שהדרך לנקותו היא על ידי חבטה.

ומכאן נבין את צמד המילים המפורסם "**ערב** רב" שפירושן "תערובת רבה", ומקורו בפסוק (שמות יב, לח) "וגם ערב רב עלה איתם" ובא לידי ביטוי המון בזוהר. צריך לדעת, שבישראל מעורבים נשמות שאינם מעם ישראל. הם נראים כיהודים, מדברים כיהודים, אך בנשמתם אינם שייכים לעם ישראל כלל ועיקר, ודבר זה אין אחד שיכול לדעת זולת בורא עולם, אשר הוא בכבודו ובעצמו מבצע כיום וימשיך לבצע בעתיד את תהליך הבירור באחרית הימים ויסיר מהם את הסיגים. וכבר האר"י הקדוש (ספר הליקוטים, פרשת ואתחנן, עה"פ "ויתעבר ה' בי למענכם") העיד עליהם עוד לפני 450 שנה במילים: "ועתה **רוב הדור** מהם", ונותן מבט על חלק גדול מאוד של נשמות המעורבות בעם ישראל, אלא שהזוהר ממקד אותנו בצורה מפורשת באחת הקבוצות הנמנית על הערב רב **ללא כל ספק**, והיא מערכת המשפט בישראל. ושימו לב ללשון הזוהר (נשא, קכ"ו כ"א):

הם נראים כיהודים, מדברים כיהודים, אך בנשמתם אינם שייכים לעם ישראל כלל ועיקר, ודבר זה אין אחד שיכול לדעת זולת בורא עולם, אשר הוא בכבודו ובעצמו מבצע כיום וימשיך לבצע בעתיד את תהליך הבירור באחרית הימים

"וְאוֹתָם עֵרֶב רַב הֵם עֲשִׁירִים בְּשַׁלְוָה, בְּשִׂמְחָה, בְּלִי צַעַר, בְּלֹא יָגוֹן כְּלָל, גַּזְלָנִים, בַּעֲלֵי שֹׁחַד, **שֶׁהֵם דַּיָּנִים רָאשֵׁי הָעָם**. (בראשית ז) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (איכה א) הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ." נסכם בארבע נקודות חשובות את הזוהר:

א. **אותם** ערב רב הם הדיינים. (יש עוד קבוצות, אך כאן הזוהר מדבר על קבוצה מסוימת אליה משתייכים השופטים)

ב. הם מצליחים מאוד בעולם הזה וטוב להם.

ג. הם הראשים והמושלים בפועל בעם ישראל (לא ראש הממשלה למי שתהה), ועליהם נאמר "היו צריה לראש", שכל מי שמצר לישראל נעשה ראש (גיטין נו:).

ד. הם גוזלים את העם, ועליהם נאמר הפסוק "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" השייך לדור המבול, אשר דינם נחתם על הגזל. עד כאן בקצרה דברי הזוהר הקדוש.

חברים, תורתנו תורת אמת, כדאי להסתכל במשקפיים של אמונה ולראות בעיניים את המציאות הנרקמת והולכת. אך באיזה הקשר מדבר הזוהר במילים נוקבות כל כך? ומה הקשר למשה רבינו? על כל זאת ועוד אי"ה במאמרים הבאים.

הרב עמירם טוביו הי"ו

לשאלות ובקשת מאמרים קודמים ניתן לשלוח מייל:
otubon1@gmail.com
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו 7* ואז 956363

הַמִּשְׁגִּי"ח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים

לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 256

שבת פרשת וירא תשפ"ז

ד"ת מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

פְּנִינִים מִשֻּׁלְחָן מְלָכִים

"וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו" (בְּרֵאשִׁית כ"ב)

רָשִׁ"י מֵבִיא אֶת דִּבְרֵי חָזַ"ל: "מֵאַחַר שֶׁכָּתוּב 'וַיַּעֲלֵהוּ לָעוֹלָה', לֹא חָסֵר הַמִּקְרָא כְּלוּם, מַהוּ 'תַּחַת בְּנוֹ'? אֶלָּא, עַל כָּל עֲבוֹדָה שֶׁעָשָׂה מִמֶּנּוּ הָיָה מִתְפַּלֵּל וְאוֹמֵר: יְהִי רָצוֹן שֶׁתְּהֵא זוֹ כְּאִלּוּ הִיא עֲשׂוּיָה בִּבְנִי, כְּאִלּוּ בְּנִי שָׁחוּט, כְּאִלּוּ דָּמוֹ זָרוּק, כְּאִלּוּ הוּא מֻפְשָׁט, כְּאִלּוּ הוּא נִקְטָר וְנַעֲשָׂה דֶּשֶׁן".

יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן, מִנַּיִן הָיָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּטָחוֹן שֶׁהָאֵיל הַזֶּה אֵינוֹ מַעֲשֶׂה שָׂטָן? אוּלַי הַשָּׂטָן, שֶׁרָצָה לִמְנֹעַ מִמֶּנּוּ אֶת מַעֲשֵׂה הָעֲקֵדָה, הוּא שֶׁשָּׁלַח אֶת הָאַיִל הַזֶּה? הַתְּשׁוּבָה הִיא, שֶׁהֲרֵי עַל הָאַיִל הַזֶּה כָּתוּב שֶׁהָיָה "נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו", וְאִם הָיָה זֶה מַעֲשֵׂה שָׂטָן – הָאַיִל לֹא הָיָה מִסְתַּבֵּךְ... אֶצֶל הַשָּׂטָן הַכֹּל הוֹלֵךְ בְּקַלּוּת... מְשֻׁלָּח גְּבוֹהַּ מִ"עוֹלָם" מִסֵּפֶר סִפּוּר עַל הַ"תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב" זצ"ל, שֶׁפַּעַם בָּא אֵלָיו מְשֻׁלָּח אֶחָד, אָדָם גָּבוֹהַּ וְנָשׂוּא פָּנִים, וְאָמַר לוֹ שֶׁהוּא אוֹסֵף כֶּסֶף עֲבוּר הַיְשִׁיבָה שֶׁל הב"ח בָּעִיר קְרָקָא. מְשֻׁשְׁמָע הַ"תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב" שֶׁהַלָּה אוֹסֵף לִכְבוֹד הב"ח, אָמַר: "אֲנִי רוֹצֶה לֶאֱסֹף אִתְּךָ". הוּא יָרַד לְמַטָּה וְהֵחֵל לֶאֱסֹף בֵּין הַחֲנוּיוֹת, לְאֹרֶךְ הָרְחוֹבוֹת הַסְּמוּכִים לְבֵיתוֹ. וּמִי רוֹאֶה אֶת הָרַב וְאֵינוֹ נוֹתֵן... וְנָתְנוּ כֻּלָּם בְּעַיִן יָפָה. בְּדַרְכָּם הֵם עָבְרוּ לְיַד הַבַּיִת שֶׁל הָרַב, הַ"תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב", וְהָרַב אָמַר לַמְשֻׁלָּח: "הִכָּלְכוּ כְּבָר הָרְבֵּה. נַעֲלֶה לְמַעְלָה, נִשְׁתֶּה מַשֶּׁהוּ, נִטְעַם מַשֶּׁהוּ, וְנִחַדֵּשׁ אֶת הַכּוֹחוֹת". כְּשֶׁסִּיְּמוּ וּבָאוּ לָצֵאת, הַמְשֻׁלָּח כִּבֵּד אֶת הָרַב שֶׁיָּצָא רִאשׁוֹן. הָרַב הִסְכִּים, וְיָצָא רִאשׁוֹן. כְּשֶׁיָּצָא, תָּפַס אֶת הַדֶּלֶת וְסָגַר אוֹתָהּ וְהַמְשֻׁלָּח נִשְׁאַר כָּלוּא בִּפְנִים... הַמְשֻׁלָּח הִתְחִיל לִצְעֹק, לִדְפֹּק, עִם הַיָּדַיִם וְעִם הָרַגְלַיִם מִבִּפְנִים, עַד שֶׁאֲנָשִׁים בָּרְחוֹב שָׁמְעוּ שְׁאָגוֹת וְעָלוּ לִרְאוֹת מָה קוֹרֶה? הֵם רָאוּ אֶת הָרַב עוֹמֵד בַּחֲדַר הַמַּדְרֵגוֹת, הַדֶּלֶת נְעוּלָה, וְהַמְשֻׁלָּח עִם הַכֶּסֶף בִּפְנִים צוֹעֵק. שָׁאֲלוּ אֶת הָרַב: "לָמָּה סָגַרְתָּ אוֹתוֹ?" אָמַר הָרַב: "הוּא רַמַּאי וְשַׁקְרָן. הוּא לֹא אוֹסֵף לַיְשִׁיבָה שֶׁל הב"ח. הַכֹּל שֶׁקֶר! לְכוּ תַּחְקְרוּ אוֹתוֹ". נִכְנְסוּ בְּתוֹךְ הַחֶדֶר, וּלְאַחַר כַּמָּה אִיּוּמִים הוּא פָּתַח אֶת הַפֶּה וְגִלָּה שֶׁהוּא יְהוּדִי מוּמָר, וְהוּא אוֹסֵף כֶּסֶף לַמִּיסְיוֹן כְּדֵי שֶׁיַּעֲבִירוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל דָּתָם. שָׁאֲלוּ אֶת הָרַב: "הַאִם יֵשׁ לָרַב רוּחַ הַקֹּדֶשׁ? אֵיךְ יָדַע שֶׁהוּא רַמַּאי?" נַעֲנָה וְאָמַר: "לֹא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא רֵיחַ הַקֹּדֶשׁ... כָּל פַּעַם שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לֶאֱסֹף כֶּסֶף לְדָבָר מִצְוָה, זֶה אוֹמֵר: 'אֵין לִי הַיּוֹם תָּבוֹא מָחָר', זֶה אוֹמֵר: 'הָעֵסֶק שֶׁלִּי בְּקֹשִׁיִּים, קָשֶׁה לִי לָתֵת בַּתְּקוּפָה הַזֹּאת'... וְהִנֵּה הַפַּעַם הַכֹּל הָלַךְ בְּקַלּוּת וּבִמְהִירוּת. כֻּלָּם נָתְנוּ וְנָתְנוּ, וְאָסַפְנוּ בְּלִי בְּעָיוֹת סְכוּם גָּדוֹל, אַף אֶחָד לֹא פָּצָה פֶּה... אָמַרְתִּי לְעַצְמִי: דָּבָר שֶׁבָּא מִקְּדֻשָּׁה - יֵשׁ לוֹ קְשָׁיִים. אִם זֶה רָץ - זֶה בָּא מֵהַשָּׂטָן. כְּשֶׁאַבְרָהָם רָאָה סִבּוּכִים, וְהָאֵיל מִסְתַּבֵּךְ בְּקַרְנָיו – סִימָן שֶׁזֶּה בָּא מִן הַשָּׁמַיִם.

(מַגִּיד הַמֵּישָׁרִים הַגָּאוֹן רַבִּי מֵאִיר צִימְרוֹט שְׁלִיטָ"א, מִתּוֹךְ מַאֲמָר: מָה שֶׁבָּא בְּקֹשָׁיִים מְקוֹרוֹ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, וּמָה שֶׁבָּא בְּקַלּוּת טָעוּן בְּדִיקָה - מִתּוֹךְ נָאֶה דוֹרֵשׁ – תְּשׁוּאוֹת חֵן לְ'יְפֵה נוֹף' סְפָרִים- עָלוֹן לִקְרַאת שַׁבָּת מַלְכְּתָא מס' 506)

עניין של חינוך

"כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו" (בְּרֵאשִׁית י"ח, י"ט)

דְּמוּתוֹ שֶׁל מְחַנֵּךְ אֲמִתִּי הִיא דְּמוּת רַבַּת אַנְפִּין, וְכוֹלֶלֶת לֹא רַק אֶת הָאֹפֶן שֶׁבּוֹ הוּא מוֹרֶה לְתַלְמִידָיו אֶת הַדֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָהּ, אֶלָּא גַּם אֶת הָאֹפֶן שֶׁבּוֹ הוּא מְדַבֵּר עִמָּהֶם, דּוֹאֵג לָהֶם, חוֹשֵׁב עֲלֵיהֶם, אֶת הָאֹפֶן בּוֹ הוּא מִתְפַּלֵּל וְלוֹמֵד, וְהַיַּחַס שֶׁלּוֹ לְכָל שְׁאַר הָעִנְיָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, בְּרוּחָנִיּוּת וּבַגַּשְׁמִיּוּת. מְסִירוּתוֹ הָרַבָּה שֶׁל רַבִּי הגה"צ גְּדַלְיָה אַיְזְמָן, מְנַהֵל הָרוּחָנִי שֶׁל יְשִׁיבַת 'קוֹל תּוֹרָה', לְתַלְמִידָיו, לֹא הִצְטַמְצְמָה בְּתְחוּם הָרוּחָנִי בִּלְבַד. בְּמִקְרִים רַבִּים יָדָיו הַחֲכָמוֹת וְהָרַחֲמָנִיּוֹת פָּעֲלוּ מֵאֲחוֹרֵי הַקְּלָעִים בְּחָכְמָה וּבִצְנִעָה בִּשְׁטָחִים רַבִּים שֶׁמֵּעֵבֶר לְאַחְרָיוּתוֹ הַיְשִׁירָה בְּמַשְׁגִּיחַ. כָּךְ לְמָשָׁל, הָיוּ פְּעֻלּוֹתָיו וַדַּאֲגוֹתָיו לְסִפּוּק צָרְכֵיהֶם הַחֳמְרִיִּים שֶׁל תַּלְמִידָיו, מִמָּשׁ כְּדַאֲגַת אָב לְבָנָיו. תַּלְמִידוֹ הַוָּתִיק, מָרָן הַגָּאוֹן הַגָּדוֹל רַבִּי אַבְרָהָם סָאלִים שְׁלִיטָ"א, רֹאשׁ יְשִׁיבַת 'מְאוֹר הַתּוֹרָה', מְסַפֵּר עַל כָּךְ סִפּוּר מַפְלִא: "אֶחָד מֵחַבְרֵי שֻׁלְחָנִי בְּתְקוּפָתִי בַּיְּשִׁיבָה, הָיָה בֵּן לְמִשְׁפָּחָה עֲנִיָּה וְדַלַּת אֶמְצָעִים. אוֹתוֹ בָּחוּר הִתְאָרַס עִם בַּת גִּילוֹ בְּשָׁעָה טוֹבָה וּמַצְלַחַת וְעָמַד לִבְנוֹת אֶת בֵּיתוֹ. בְּמַצָּבוֹ הַכַּלְכָּלִי הַקָּשֶׁה לֹא הָיָה לְאֵל יָדוֹ לְרָהֵט וּלְצַיֵּד אֶת בֵּיתוֹ אֲפִלּוּ בַּצִּיּוּד הַבְּסִיסִי בְּיוֹתֵר. פָּנִיתִי לַמַּשְׁגִּיחַ רַבִּי גְּדַלְיָה וְעִדְכַּנְתִּי אוֹתוֹ עַל מַצָּבוֹ הַכַּלְכָּלִי שֶׁל הֶחָתָן, וְהוּא נִרְתַּם לְסַיֵּעַ לוֹ בְּכָל לֵב. זֹאת לַמְרוֹת שֶׁאוֹתוֹ בָּחוּר עָזַב אֶת הַיְשִׁיבָה כְּבָר כַּמָּה שָׁנִים קֹדֶם לָכֵן, וּלְאַחַר עֲזִיבָתוֹ לֹא הָיָה לוֹ קֶשֶׁר מְיֻחָד עִם הַמַּשְׁגִּיחַ. "רַבִּי גְּדַלְיָה טִכֵּס עֵצָה עִם רֵעָיְתוֹ – הָרַבָּנִית ע"ה, וְהִיא יָצְרָה קֶשֶׁר עִם בַּעַל חֲנוּת כֵּלִים מְפֻרְסֶמֶת בִּירוּשָׁלַיִם, וְסִפְּרָה לוֹ עַל הַמִּקְרֶה שֶׁהִגִּיעַ לְפִתְחָם. הַלָּה נֵאוֹת לִמְכֹּר לָהּ בְּמְחִיר עֲלוּת סְטִים אֵיכוּתִיִּים שֶׁל כֵּלִים בְּמִגְוָן גָּדוֹל; כְּלֵי אֹכֶל וְהַגָּשָׁה, כְּמוּת הַגּוּנָה שֶׁל סַכּוּ"ם, סִירִים וּמַחֲבָתוֹת וְעוֹד. הָיְתָה זוֹ נְתִינָה בְּיָד רְחָבָה וּתְמִיכָה הַגּוּנָה וּגְדוֹלָה בְּהֶקֵּפָהּ, אֲשֶׁר תִּפְשָׂה שֶׁטַח גָּדוֹל מְאֹד בְּדִירָתוֹ הַצְּנוּעָה שֶׁל רַבִּי גְּדַלְיָה. כַּמּוּבָן שֶׁכֻּלָּהּ שִׁלְמָה מִכִּיסוֹ הַפְּרָטִי. (שם)

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה...

קדוש וטהור\ סִפּוּר עַל מרן הרב הצדיק רבי בנימין זאב חשין זצ"ל זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

עֶרֶב שַׁבָּת אַחַת, אֵרְעָה תַּקָּלָה חֲרִיפָה בִּרְכִבּוֹ שֶׁל נַהֲגוֹ הַמָּסוּר ר' אֱלִיעֶזֶר ב"ח הי"ו, וְעֵקֶב כָּךְ הַמַּשְׁאֵבָה שֶׁל הָרֶכֶב הִתְרוֹקְנָה מִן הַשֶּׁמֶן כְּלִיל. בַּעַל מוֹסָךְ שֶׁבָּדַק אֶת הָרֶכֶב אָמַר: "הַבְּעָיָה מֻרְכֶּבֶת, וְרַק לְאַחַר הַשַּׁבָּת אֶפְשָׁר לְתַקְּנָהּ", וּבִקֵּשׁ, שֶׁיָּבוֹא אֵלָיו לְאַחַר הַשַּׁבָּת. בְּאוֹתוֹ יוֹם הִתְכּוֹנֵן רַבֵּנוּ כְּדַרְכּוֹ לִנְסֹעַ לַכּוֹתֶל, אוּלָם הִתְפַּלֵּא מַדּוּעַ ר' אֱלִיעֶזֶר רוֹצֶה לְהַזְמִין מוֹנִית, כְּשֶׁהֻבְהַר לוֹ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִנְסֹעַ בָּרֶכֶב הַפְּרָטִי, נַעֲנָה הַצַּדִּיק וְאָמַר: "ר' אֱלִיעֶזֶר, 'כִּי בְּשִׂמְחָה תֵּצְאוּ'. נִסַּע בִּרְכְבֵּךְ כְּדַרְכֵּנוּ לַכּוֹתֶל". הַלָּה נִסָּה לְהַסְבִּיר, כִּי הַדָּבָר לֹא מְצִיאוּתִי, אַךְ רַבֵּנוּ חָזַר עַל דְּבָרָיו שׁוּב, וְאָכֵן לְמַרְבֵּה הַפֶּלֶא, נָסַע הָרֶכֶב לַכּוֹתֶל כַּאֲשֶׁר הַמַּשְׁאֵבָה הָרוֹסָה וּלְלֹא שֶׁמֶן. בִּיצִיאָתָם מִן הַכּוֹתֶל שׁוּב אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ: "כִּי בְּשִׂמְחָה תֵּצְאוּ" - וּמִיָּד הֵחֵלּוּ בְּנִסְיָעָה וְהִגִּיעוּ לְבֵית הָרַב בְּמְהִירוּת יוֹתֵר מִן הָרָגִיל. בַּשָּׁבוּעַ שֶׁלְּאַחַר מִכֵּן לָקַח ר' אֱלִיעֶזֶר אֶת רִכְבּוֹ לַמּוֹסָךְ. כְּשֶׁנִּבְדַּק הָרֶכֶב ע"י בַּעַל הַמּוֹסָךְ, תָּמַהּ הַלָּה עַל ר' אֱלִיעֶזֶר: "בָּאתָ לִצְחֹק מִמֶּנִּי? הֲרֵי תִּקַּנְתָּ כְּבָר אֶת הַבְּעָיָה... הַמַּשְׁאֵבָה מְצֻיֶּנֶת, וְהַשֶּׁמֶן בְּמַשְׁאֵבָה מָלֵא". הַלָּה סִפֵּר לוֹ בְּקִצְרָה אֶת אֲשֶׁר אֵרַע בְּיוֹם שִׁשִּׁי, וְעַל גְּדֻלָּתוֹ וּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הָרַב חֻשִּׁין זצ"ל, בַּעַל הַמּוֹסָךְ הִתְרַגֵּשׁ וְאָמַר: "אַתָּה חַיָּב לָקַחַת אוֹתִי לְהִתְבָּרֵךְ מֵהָרַב הַזֶּה".

לִפְנֵי יוֹתֵר מֵעֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ שָׁנִים, הָרַב בִּנְיָמִין זְאֵב חֻשִּׁין הָיָה נוֹתֵן שִׁעוּר שְׁבוּעִי בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כָּל יוֹם שְׁלִישִׁי. לְיַד אוֹתוֹ בֵּית-כְּנֶסֶת גָּר אָדָם שֶׁבִּלְשׁוֹן הַמְּעָטָה לֹא אָהַב זֹאת, וְהָיָה מַרְעִישׁ בְּכַוָּנָה, כְּדֵי לְהַפְרִיעַ לַשִּׁעוּר. הָרַב יָצָא אֵלָיו וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ בַּעֲדִינוּת, שֶׁלֹּא יַפְרִיעַ. אוֹתוֹ אָדָם תָּפַס בְּזְקָנוֹ שֶׁל הָרַב, וְהִתְחִיל לְמָשְׁךְ אוֹתוֹ בְּכוֹחַ, תּוֹךְ כְּדֵי שֶׁהוּא קוֹרֵא בְּקוֹל לְאִשְׁתּוֹ: "תָּבִיאִי מַהֵר מִסְפָּרַיִם". מִיָּד נִגְּשׁוּ מִסְפַּר אֲנָשִׁים מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת וְהָדְפוּ אֶת הָאָדָם הַמִּתְפָּרֵעַ. לְמָחֳרַת הַיּוֹם, אוֹתוֹ אָדָם הִתְיַשֵּׁב בְּתַחֲנַת אוֹטוֹבּוּס, וְלֹא קָם יוֹתֵר.

הילולא דצדיקיא

הילולת מרן הרב הצדיק רבי בנימין זאב חשין זצ"ל זיע"א

(יז' חשון תשמ"ט)

הרב הצדיק בנימין זאב חשין זצ"ל: נולד ב-כ"א אב בירושלים לאביו: ר' נחמיה זצ"ל. ולאימו: מרת פינה רילה ע"ה. כבר מילדותו הצטיין בחריפותו ושקידתו המופלגת וכן בגיל קטן היה נזהר מאוד לא להשמיע קול בכי כדי לא לצער את הוריו. למד בישיבת 'עץ חיים' וזכה לסיים את הש"ס כולו לפני החתונה. אישתו מרת חנה ליבא סיפרה כי רבינו היה קם בכל לילה לאמירת 'תיקון חצות' בבכיות קורעות לב, עד שהייתה מבקשת ממנו שיפסיק, כי בכיותיו קורעות לה את הלב! מגדולי חסידי ברסלב. מקובל. ראש ישיבת המקובלים 'שער השמיים'. ניחן במתק שפתיים. טרח רבות בקירוב רחוקים באמצעות שיעוריו. רבים השיב מעוון. המקובל ר' ציון ברכה התבטא כלפיו: "צדיק יסוד עולם". והמקובל הצדיק הרב מרדכי שרעבי העריכו מאוד והיה רגיל לומר: "רבי בנימין זאב חשין קדוש קדוש", ובכל פעם שראה אותו נכנס, היה מהדר וקם מכיסאו. מלומד בניסים. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. שקידתו בתורה הייתה מופלאה. היה בקי עצום בחוכמת היד והפרצוף. התנהג בפשטות. לעיתים היה נוסע לאשדוד אל האדמו"ר רבי מאיר אבוחצירא, עימו היה עוסק בצוותא בתורת הסוד. עורר תדיר על מעלתו העצומה של התיקון הכללי וכן לסיים בכל שבוע לפחות פעמיים את ספר התהילים, פעם אחת בימות החול ופעם שניה בשבת קודש והוא תיקון גדול לכל הפגמים. רבנו נלב"ע ב-י"ז חשוון ה'תשמ"ט ציונו בהר-המנוחות בירושלים

.ת.נ.צ.ב.ה. וּזְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ אָמֵן!.

"כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו" (בְּרֵאשִׁית י"ח, י"ט)

שָׁמַעְתִּי סִפּוּר מִמּוֹרֵינוּ הַג"ר יִצְחָק שְׂרִיבֶר שֶׁשָּׁמַע מִבַּעַל הַמַּעֲשֶׂה. סִפֵּר לוֹ אַבְרֵךְ מֵהַיִּשִׁיבָה, שֶׁבְּיַלְדוּתוֹ הוּא לָמַד בְּחַיְדֶר בְּלוֹיְכְטֶר בְּבֵית וָגָן. כְּשֶׁהוּא הָיָה בְּכִתָּה ו', הֵם בָּאוּ תַּלְמִידֵי הַכִּתָּה אֶל רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הַגָּאוֹן הַגָּדוֹל רַבִּי בָּרוּךְ מָרְדְּכַי אֶזְרָחִי, וּבִקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּמְסֹר לָהֶם חֲצִי שָׁעָה בְּשָׁבוּעַ שִׁעוּר עַל פָּרָשַׁת שָׁבוּעַ. הוּא הִסְבִּיר לָהֶם יָפֶה שֶׁאֵין לוֹ זְמַן... הֵם סִפְּרוּ אֶת זֶה לָרַבָּ"ה בָּכְתָה, אָמַר לָהֶם הָרַבָּ"ה אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים אֵיךְ מְדַבְּרִים אִתּוֹ... תְּבַקְּשׁוּ וְעַד חֲצִי שָׁעָה בְּשָׁבוּעַ. הֵם נִגְּשׁוּ אֵלָיו וּבִקְּשׁוּ וַעַד חֲצִי שָׁעָה בְּשָׁבוּעַ... אוֹתוֹ... אָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה בְּחִיּוּךְ, לַוּעַד יֵשׁ לִי זְמַן...

אֲבָל אֲנִי רוֹצֶה לְהַסְבִּיר לָכֶם מָה זֶה וַעַד. "וַעַד" - אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים וּמְקַבְּלִים עַל עַצְמֵנוּ לְהִתְחַזֵּק, וְכָל פַּעַם אֲנַחְנוּ לוֹקְחִים עַל עַצְמֵנוּ אֵיזֶה הַנְהָגָה טוֹבָה וְעוֹמְדִים בָּזֶה! וּכְדֵי שֶׁזֶּה יַחֲזִיק מַעֲמָד יֵשׁ קְנָסוֹת...מָה הַקְּנָס? אִם לֹא עָמַדְנוּ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ בַּקַּבָּלָה, אָז לְמָחֳרָת כְּשֶׁאַמָּא נוֹתֶנֶת לָנוּ אֲרוּחַת בֹּקֶר אוֹ צָהֳרַיִם - אֶת הָאֹכֶל שֶׁאֲנִי הֲכִי אוֹהֵב אֲנִי מַשְׁאִיר וְלֹא אוֹכֵל...! מוּכָנִים לַעֲמֹד בָּזֶה?... אָמְרוּ לוֹ כֵּן! אָז גַּם אֲנִי חֵלֶק מֵהַחֲבוּרָה. אַתֶּם וַאֲנִי בְּיַחַד עוֹבְדִים. וְכָךְ תְּקוּפָה אֲרֻכָּה הוּא אָמַר לָהֶם וְעֵדִים, וְהֵם קִבְּלוּ קַבָּלוֹת וְהִתְחַזְּקוּ... בְּסוֹף הַחֹרֶף הוּא אָמַר לָהֶם, אֲנִי לֹא שָׁאַלְתִּי אֶתְכֶם אֵיךְ הָיָה אֶצְלְכֶם, אִם עָמַדְתֶּם בְּקַבָּלוֹת שֶׁלָּכֶם אוֹ לֹא, כְּדֵי לֹא לְבַיֵּשׁ אֶת מִי שֶׁאוּלַי לֹא הִצְלִיחַ. אֲבָל אֲנִי לֹא מִתְבַּיֵּשׁ, וַהֲרֵי גַּם אֲנִי אֶחָד מֵהַחֲבוּרָה... וַאֲנִי רוֹצֶה לְסַפֵּר לָכֶם שֶׁבְּמֶשֶׁךְ הַחֹרֶף הָיוּ פַּעֲמַיִם שֶׁלֹּא עָמַדְתִּי כָּל כָּךְ בְּמָה שֶׁקִּבַּלְנוּ, וּפַעֲמַיִם קָנַסְתִּי אֶת עַצְמִי וְשִׁלַּמְתִּי אֶת הַמְּחִיר כְּמוֹ שֶׁסִּכַּמְנוּ. אוֹתוֹ רֹאשׁ יְשִׁיבָה הַגָּדוֹל וְהָעֲצָמָתִי כְּשֶׁמַּאֲחָרָיו אֲלֶפֵי תַּלְמִידִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים גְּדוֹלִים, וְעֶשְׂרוֹת שָׁנוֹת הַרְבָּצַת תּוֹרָה, כָּךְ הוּא נָהֵג עִם יְלָדִים קְטַנִּים בָּכִתָּה ו'... עַד פֹּה שָׁמַעְתִּי מֵהָרַב שְׂרִיבֶר, בְּשֵׁם אַבְרֵךְ מֵהַיְשִׁיבָה שָׁהָיָה שָׁם. וּכְשֶׁבָּאתִי לְנַחֵם הוֹסִיפוּ לִי שֶׁהוּא נָתַן לָזֶה שֵׁם וְקָרָא לְזֶה 'וַעַד קַלָּם'.

מָה זֶה קֶלֶם?

וַאֲנִי אַסְבִּיר לָכֶם מָה זֶה וַעַד קֶלֶם: מִלְּבַד עֶצֶם הַדָּבָר לְהַעֲנִיק לוֹ חֲשִׁיבוּת וּלְרוֹמֵם אֶת הַיְלָדִים וְאֶת הָעִנְיָן, וּלְקַשְּׁרָם לְהוֹד הִתְפָּאֲרָה שֶׁל בֵּית קֶלֶם (וַאֲשֶׁר גַּם אָבִיו - זְקֵנוֹ אַב אִמּוֹ - חֲנִיךְ אַסְפּוֹלָה זוֹ), אָכֵן, כָּל הַוַּעַד הָיָה כְּפִי הַנִּסָּח בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל סְלַבּוֹדְקָה שֶׁעַל בִּרְכָּיוֹ הוּא גָּדַל, וּמֵהוּ הָעִנְיָן לְחַבְּרָם אֶל בֵּית מִדְרָשׁ זֶה. הוּא הֵבִיא פַּעַם מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (פָּרָשַׁת לֶךְ לְךָ) "אִם חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף, וְאִם דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אָרֶז". אִם חוֹמָה הִיא - אִם תִּהְיֶה כְּמוֹ חוֹמָה לִמְסֹר אֶת נַפְשָׁךְ עֲלֵי – נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף, אֶת כֹּלֶל יִשְׂרָאֵל. וְאִם דֶּלֶת הִיא - וְאִם דַּל אַתָּה מִלִּמְסֹר אֶת נַפְשָׁךְ, וְאַתָּה מִתְנַהֵג כְּמוֹ דֶּלֶת, פְּעָמִים נִפְתָּח וּפְעָמִים נִסְגָּר, נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אָרֶז - מָה לוּחַ אֶרֶז הַדְּיוֹ מְטַשְׁטֶשֶׁת אַף אַבְרָהָם אֵינִי מַשְׁגִּיחַ בּוֹ כְּלָל. הַצָּלָחָה שֶׁל דָּבָר זֶה חוֹמָה. אִם אֲנִי רוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בְּאֵיזֶה דָּבָר עֲלֵי לִהְיוֹת יַצִּיב כְּמוֹ חוֹמָה. וְלֹא לִהְיוֹת נָתוּן לְשִׁנּוּיֵי מַצָּבִים וּמַצְּבֵי רוּחַ. לְמָשָׁל אָנוּ בַּיְשִׁיבָה זָכִינוּ וְהָיָה אֶת מָרָן הַמַּשְׁגִּיחַ רַבִּי מֵאִיר חָדָשׁ חוֹתְנוֹ שֶׁל רה"י (הגרב"מ אֶזְרָחִי זצ"ל), וְהָיָה יָדוּעַ בַּיְשִׁיבָה שֶׁהָיְתָה לוֹ קְבִיעוּת לִמּוּד לְכָל יוֹם. וּמָרָן רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה רַבִּי דָּוִד כֹּהֵן הָיָה מְסַפֵּר אֶת זֶה בְּהִתְפַּעֲלוּת גְּדוֹלָה... כְּשֶׁהָיְתָה לוֹ חֲתֻנָּה מִחוּץ לָעִיר, עוֹד בְּאוֹתָהּ יְמָמָה, וְלֹא מְשַׁנֶּה בְּאֵיזֶה שָׁעָה הִגִּיעַ, מָחָר בַּבֹּקֶר מֻקְדָּם, כְּבָר הָיָה אוֹר בְּחַדְרוֹ וְהָיָה מֻהַשָּׁלִים אֶת כָּל מָה שֶׁהוּא לֹא הִסְפִּיק אֶתְמוֹל. חֹק בֹּל יַעֲבֹר! קְבִיעוּת זוֹ קְבִיעוּת, אֲנִי חוֹמָה. חוֹמָה זֶה לֹא דָּבָר שֶׁנִּתָּן לַהֲזָזָה. דֶּלֶת הִיא פַּעַם כָּכָה וּפַעַם אֶתְמוֹל. חֹק בֹּל יַעֲבֹר! קְבִיעוּת זוֹ קְבִיעוּת, אֲנִי חוֹמָה. חוֹמָה זֶה לֹא דָּבָר שֶׁנִּתָּן לַהֲזָזָה. דֶּלֶת הִיא פַּעַם כָּכָה וּפַעַם כָּכָה, שָׁם זֶה לוּחַ אֶרֶז... וְאָכֵן גַּם הַסַּבָּא מִסְּלַבּוֹדְקָה עַצְמוֹ הָיָה חֲנִיךְ אַסְפּוֹלַת קֶלֶם. אֲנִי חוֹמָה! וְכָךְ הוּא הָיָה כָּל הַחַיִּים, אֲנִי חוֹמָה, מָה שֶׁאֲנִי מְקַבֵּל עַל עַצְמִי אֲנִי אֲקַיֵּם!

בַּהוֹשַׁעֲנוֹת אוֹמְרִים 'אוּם אֲנִי חוֹמָה', וּבַהֶמְשֵׁךְ כָּתוּב 'חֲבוּקָה וּדְבוּקָה בָּךְ'. בִּשְׁבִיל לְהַגִּיעַ לַ'חֲבוּקָה וּדְבוּקָה בָּךְ' - צָרִיךְ 'אוּם אֲנִי חוֹמָה'. הַחוֹמָה הִיא הַשַּׁעַר שֶׁדַּרְכּוֹ אַתָּה עוֹבֵר. עִם דֶּלֶת – אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לַחֲבוּקָה וּדְבוּקָה...

כַּמָּה אַתָּה מוּכָן לְהַשְׁקִיעַ...

אָחִיו הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק אֶזְרָחִי שיבדלחט"א סִפֵּר שֶׁחֶלְקָהּ שֶׁל הָאִמָּא ע"ה רַב בְּהַעֲמָדַת אָדָם בַּעַל שִׁעוּר קוֹמָה כְּמוֹתוֹ. כְּשֶׁהָיִינוּ קְמִים בַּבֹּקֶר הָיִינוּ רוֹאִים אֶת הַכָּרִית שֶׁל אִמָּא רְטֻבָּה מִדְּמָעוֹת!! שָׁאַלְנוּ אוֹתָהּ, אִמָּא לָמָּה אַתְּ בּוֹכָה?... הִיא אָמְרָה לָנוּ אֲנִי בּוֹכָה שֶׁיִּהְיוּ לִי בָּנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. רַבִּי בָּרוּךְ מָרְדְּכַי בְּעַצְמוֹ בְּיִמַּחֲנֵה בְּנֵי תּוֹרָה' דִּבֵּר לַנֹּעַר וְאָמַר לָהֶם: אַתֶּם יוֹדְעִים מָה זֶה כֶּתֶר הַמַּלְכוּת שֶׁל הַ'יְידִישֶׁע מַאמָע'?!... אֲנִי אַגִּיד לָכֶם מִי הָיְתָה אִמָּא שֶׁלִּי ע"ה... כְּשֶׁיִּשַּׁבְנוּ שִׁבְעָה עַל אִמָּא, הִגִּיעָה אִשָּׁה וְסִפְּרָה לָנוּ - אִמָּא שֶׁלָּכֶם עָשְׂתָה אֶצְלִי סְפּוֹנְג'ה בַּבַּיִת... הִיא עָבְדָה אֶצְלִי בְּתוֹר מְשֶׁק בַּיִת'. וְזֶה לֹא כ"כ הָיָה נִרְאֶה לָנוּ... צָרִיךְ לָדַעַת קְרֹאוּ לָהּ 'מַלְכָּה', וְהִיא הָיְתָה מַלְכָּה... מַלְכָּה אֲמִתִּית! כָּל הַהַנְהָגָה שֶׁלָּהּ הָיְתָה מַלְכוּתִית. וְאוֹתָהּ אִשָּׁה הִסְבִּירָה: שָׁאַלְתִּי אוֹתָהּ - אֵין לָךְ מָה לֶאֱכֹל בַּבַּיִת?... וְהִיא עָנְתָה, יֵשׁ לִי בְּצִמְצוּם כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ לְכֻלָּם - בְּאוֹתָהּ עֵת. אָז שָׁאַלְתִּי לָמָּה אַתְּ בָּאָה לַעֲבֹד בְּמֶשֶׁק בַּיִת? זֶה לֹא כ"כ מַתְאִים... הִיא אָמְרָה לִי, כִּי אֲנִי רוֹצָה שֶׁיִּהְיוּ לִי בָּנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וּכְדֵי שֶׁבָּרוּךְ יִהְיֶה תַּלְמִיד חָכָם אֲנִי צְרִיכָה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כָּל בֹּקֶר חָלָב וְעוֹד דְּבָרִים. וְאֵין לִי לָתֵת לוֹ כָּל יוֹם, אָז אֲנִי עוֹבֶדֶת בְּמֶשֶׁק בַּיִת כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חָלָב וּשְׁאָר הַדְּבָרִים...

מִדִּבְרֵי הגה"צ רַבִּי חִזְקִיָּהוּ יוֹסֵף מַשְׁקוֹבְסְקִי שְׁלִיט"א, מַשְׁגִּיחַ דִּישִׁיבַת 'אָרְחוֹת תּוֹרָה', עַל אַהֲבַת הַתּוֹרָה הָעֲצוּמָה שֶׁל מָרָן הַגָּאוֹן רַבִּי בָּרוּךְ מָרְדְּכַי אֶזְרָחִי זצ"ל (עָלוֹן לִקְרַאת שַׁבָּת מַלְכְּתָא מַס' 506)

ד"ת מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

וַיֵּרָא

עלון מס' 803
שנה י"ז

הַזּוֹרְעִים בְּדִמְעָה
בְּרִינָה יִקְצֹרוּ
בֹּא יָבֹא בְּרִינָה

י"ט חשון
תשפ"ז

הֶעלון מֻקדָּש לע"נ הַחָזָן איש (אַבְרָהָם יְשַׁעְיָה)
הרב אַבְרָהָם יְשַׁעְיָהוּ קַרְלִיץ זצ"ל – ט"ו חשון

דבר העורך

כָּתוּב בַּפָּרָשָׁה (י"ט, כ"ז): וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר". מִפָּסוּק זֶה לָמְדוּ חֲכָמֵינוּ אֶת הַחֲשִׁיבוּת לְהִזְדָּרֵז בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹות וּבַחֲשִׁיבוּת הַהַשְׁכָּמָה לִתְפִלָּה בַּבֹּקֶר. הַזְּרִיזוּת לְפִי סִפְרֵי הַמּוּסָר הִיא אַחַת הַמִּדּוֹת הַיְסוֹדִיּוֹת בַּעֲבוֹדַת ה', וּמוֹפִיעָה כְּשֶׁלְּבָד מֻרְכָּזִי בְּסֶלֶם הָעֲלִיָּה שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר (עבודה זרה כ:): "זְהִירוּת מְבִיאָה לִידֵי זְרִיזוּת, וּזְרִיזוּת מְבִיאָה לִידֵי נְקִיּוּת"...

הָרַמְחָ"ל מְקַדֵּישׁ לְמִדַּת הַזְּרִיזוּת מִסְפַּר פְּרָקִים. מַהי הַזְּרִיזוּת? לוֹמְדִים מֵהַגְּמָרָא (פְּסָחִים ד.): "זְרִיזִים מַקְדִּימִים לְמִצְוֹות".

הָאָדָם צָרִיךְ לְמַהֵר וְלִתְפֹּס אֶת הַמִּצְוָה כְּשֶׁהִיא בָּאָה לְיָדוֹ אוֹ עוֹלָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, וְלֹא לְהַנִּיחַ לִזְמַן שֶׁיַּעֲבֹר בֵּינְתַיִם, לְמַהֵר לְהַשְׁלִימָהּ מִתּוֹךְ יִרְאָה שֶׁמָּא לֹא יִזְכֶּה לִגְמֹר אוֹתָהּ. כִּי טֶבַע הָאָדָם הוּא גּוּף חָמְרִי הַנּוֹטֶה לְכַבְדוּת וּלְעַצְלוּת. הַזְּרִיזוּת דּוֹרֶשֶׁת הִתְגַּבְּרוּת עַל הַטֶּבַע שֶׁנֶּאֱמַר (אבות ה, כ): "הֱוֵי עַז כַּנָּמֵר וְקַל כַּנֶּשֶׁר רָץ כַּצְּבִי וְגִבּוֹר כָּאֲרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם".

הַ'שֻׁלְחָן עָרוּךְ' פָּתַח אֶת הַחֵלֶק הָרִאשׁוֹן (אורח חיים, סימן א', סעיף א') כְּהֶלְכָה לְמַעֲשֶׂה: "יִתְגַּבֵּר כַּאֲרִי לַעֲמֹד בַּבֹּקֶר לַעֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ, שֶׁיִּהֶא הוּא מְעוֹרֵר הַשַּׁחַר".

בַּגְּמָרָא (מסכת ברכות, מ"ז:) מוּבֵאת מַעֲלָה עֲצוּמָה לְמִי שֶׁמַּקְדִּים לְהַגִּיעַ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְנִמְנָה עִם עֲשָׂרָה הָרִאשׁוֹנִים: "כָּל הַנִּכְנָס בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בַּעֲשָׂרָה הָרִאשׁוֹנִים, אֲפִלּוּ מֵאָה בָּאִים אַחֲרָיו - קִבֵּל שְׂכַר כֻּלָּם".

בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וּבִסְפָרִים הַקְּדוֹשִׁים מֻסְבָּר שֶׁשָּׁעוֹת הַבֹּקֶר הַמֻּקְדָּמוֹת, וּבְעִקָּר עֲלוֹת הַשַּׁחַר וְהַנֵּץ הַחַמָּה, הֵן שָׁעוֹת שֶׁל "עֵת רָצוֹן" וְהִתְעוֹרְרוּת הַחֶסֶד בָּעוֹלָם. מִי שֶׁקָּם וּמִתְפַּלֵּל בַּשָּׁעוֹת הַלָּלוּ, זוֹכֶה שֶׁמּוֹשִׁךְ עָלָיו "חוּט שֶׁל חֶסֶד" שֶׁמְּלַוֶּה אוֹתוֹ לְאֹרֶךְ כָּל הַיּוֹם.

הַגְּמָרָא בְּמַסֶּכֶת פְּסָחִים (ד'.) לוֹמֶדֶת מֵאַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר"- אֶת הַכֹּל שֶׁל "זְרִיזִים מַקְדִּימִים לְמִצְוֹות". הַמַּהָרָ"ל מִפְּרָאג מַסְבִּיר שֶׁפְּעֻלָּה שֶׁנַּעֲשֵׂית בִּזְרִיזוּת וּבְהַשְׁכָּמָה, מְעִידָה עַל כָּךְ שֶׁהִיא לֹא נַעֲשֵׂית מִתּוֹךְ הֶכְרֵחַ אוֹ שִׁגְרָה, אֶלָּא מִתּוֹךְ בְּחִירָה חָפְשִׁית, הִתְלַהֲבוּת וְאַהֲבָה עֲצוּמָה.

הַשֶּׁל"ה הַקָּדוֹשׁ (סוף פָּרָשַׁת וַיֵּרָא) מַפְלִיג בְּמַעֲלָתוֹ שֶׁל מִי שֶׁמְּזָדְּרֵז וְקָם בַּבֹּקֶר "לְעֵת הַקֹּר", הוּא אוֹמֵר עַל כָּךְ שֶׁהַדָּבָר נֶחְשָׁב לוֹ "מֵעֵין עֲקֵידָה", עַד שֶׁנַּעֲשָׂה יָדִיד וּמַרְבֶּה בִּכְבוֹד שָׁמַיִם.

רַבֵּנוּ יוֹנָה כּוֹתֵב עַל מִי שֶׁמַּגִּיעַ מֻקְדָּם לַתְּפִלָּה שֶׁהוּא "יְדִיד ה' ".

מִסִּפּוּר רַבִּי יִצְחָק קוֹלְדִּצְקִי: לִפְנֵי כַּמָּה שָׁנִים הָיָה בְּלֵיל הַסֵּדֶר פִּגּוּעַ בְּמִלּוֹן בְּנַתַּנְיָה. נֶהֶרְגוּ בְּעֶרֶךְ שְׁלוֹשִׁים אִישׁ. הָיִיתִי אֵצֶל הָרַב אֶלְיָשִׁיב וְשָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: "רַבֵּנוּ, עַל מָה צָרִיךְ לְדַבֵּר בְּדָרְשׁוֹת"? וְהוּא הֵשִׁיב לִי: "תְּדַבֵּר עַל כָּךְ שֶׁיֵּשׁ לָתֵת כָּבוֹד לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא". שְׁאֵלְתִּי אוֹתוֹ: "מָה נִקְרָא לָתֵת כָּבוֹד לַהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא"? - "לָבוֹא בַּזְּמַן לַתְּפִלָּה", הֵשִׁיב. נִתְאַר לְעַצְמֵנוּ תְּפִלָּה בְּשָׁעָה 7. כֻּלָּם בַּמִּגְיָעִים 6:45, אוֹמְרִים בְּרָכוֹת, קְרִבָּנוֹת, מִגִּיעָה הַשָּׁעָה שֶׁבַע, כֻּלָּם מוּכָנִים לִפְתֹּחַ בְּיַחַד בְּתְפִלָּה... אֵיזֶה כָּבוֹד שָׁמַיִם יֵשׁ בָּזֶה! וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַבְטִיחַ: "כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד" (שְׁמוּאֵל א' ב, ל).

עַל פִּי ה"בֶּן אִישׁ חַי", אָדָם שֶׁבָּא בִּזְרִיזוּת לְתְפִלָּה זוֹכֶה לְמִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה: כְּשֵׁם שֶׁהוּא הִזְדָּרֵז, כָּךְ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְזָרְזִים אֶת תְּפִלָּתוֹ וּמְרִיצִים אוֹתָהּ מֵרָחֵק עָצוּם עַד לְכִסֵּא הַכָּבוֹד.

בְּ"אוֹר זָרוּעַ" מְסֻפָּר עַל יְהוּדִי פָּשׁוּט שֶׁזָּכָה לְהִכָּנֵס מִיָּד לְגַן עֵדֶן, זְכוּת הַשְׁמוּרָה בְּדֶרֶךְ כְּלָל לִיחִידֵי סְגֻלָּה. אוֹתוֹ יְהוּדִי הִתְגַּלָּה לְאַחַר פְּטִירָתוֹ וְהִסְבִּיר שֶׁזָּכָה לְכָךְ מִכֹּיוָן שֶׁהִקְפִּיד לְהַגִּיעַ כָּל בֹּקֶר מֻקְדָּם וּלְהִתְפַּלֵּל אֶת הַתְּפִלָּה כֻּלָּהּ בִּמְתִינוּת. הוּא תֵּאֵר כֵּיצַד כָּל מִלָּה, כָּל "בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ" וְכָל "אָמֵן", הָפְכוּ לְיַהֲלוֹמִים שֶׁהִגִּיעוּ עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד וּפָתְחוּ עֲבוּרוֹ אֶת שַׁעֲרֵי גַּן הָעֵדֶן.

המשך דבר העורך

עוֹד מֵבִיא ה"בֶּן אִישׁ חַי" שֶׁלְּרַבִּי יוֹחָנָן הָיוּ עֲשָׂרָה בָּנִים שֶׁנִּפְטְרוּ. הוּא פָּחַד שֶׁגַּם בְּנוֹ הָאֶחָד עָשָׂר יָמוּת, וְהוּא שָׁאַל מָה לַעֲשׂוֹת אִתּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּחְיֶה? אָמְרוּ לוֹ שֶׁיִּשְׁלַח אוֹתוֹ לְבָבֶל, כִּי שָׁם בָּאִים בְּזְמַן לִתְפִלָּה וּמְשׁוּם כָּךְ זוֹכִים לְחַיִּים אֲרֻכִּים. וְאָכֵן, רַבִּי יוֹחָנָן נִפְרַד מִבְּנוֹ וְשָׁלַח אוֹתוֹ לְבָבֶל. עַל זֶה הַדָּרָךְ מְסֻפָּר שֶׁהָיָה אָדָם אֶחָד שֶׁאָבִיו נִפְטַר בְּגִיל צָעִיר. כְּשֶׁהוּא הִגִּיעַ לְגִיל שֶׁל אָבִיו תָּקַף אוֹתוֹ פַּחַד שֶׁיִּקְרֶה לוֹ כְּפִי שֶׁקָּרָה לְאָבִיו. הוּא הִגִּיעַ לְסַטַיְפֶלֶר זצ"ל, שֶׁאָמַר לוֹ: תָּבוֹא בִּזְמַן לִתְפִלָּה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, וְתִזְכֶּה לְחַיִּים אֲרֻכִּים, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת ח.) שֶׁבְּנֵי בָבֶל הָיוּ חַיִּים שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה. מַדּוּעַ? כִּי הָיוּ בָּאִים בִּזְמַן לַתְּפִלָּה. שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ח, ל"ד-ל"ה): "אַשְׁרֵי אָדָם שֹׁמֵעַ לִי לִשְׁקֹד עַל דַּלְתֹתַי יוֹם יוֹם לִשְׁמֹר מְזוּזוֹת פִּתְחִי כִּי מֹצְאִי מָצָא חַיִּים".

בְּסוּרְיָה לִפְנֵי מֵאתַיִם שָׁנָה הָיָה מִנְהָג בַּקְּהִלָּה הַיְּהוּדִית, שֶׁלִּפְנֵי תְּפִלַּת שַׁחֲרִית - בִּשְׁעַת בֹּקֶר מֻקְדֶּמֶת מְאוֹד - הִתְקִיּם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שִׁעוּר תּוֹרָה בְּהִשְׁתַּתְּפוּת רַבִּים מִבְּנֵי הַקְּהִלָּה.

בַּסֵּפֶר "קוֹל יְהוּדָה" שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה צְדָקָה זצ"ל, מֵבִיא צִטּוּט מֵרַבִּי יַעֲקֹב פְּתָאיָה זצ"ל, מֵחַכְמֵי חֶלְאבּ, שֶׁכָּתַב: "מֵעִיד אֲנִי עָלַי שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁבַּיָּמִים הָהֵם - אַף אֶחָד לֹא מֵת צָעִיר". מִסִּירוּת הַנֶּפֶשׁ לָקוּם מִדֵּי בֹּקֶר וְלָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לַתּוֹרָה וּלְתְפִלָּה - שָׁמְרָה עֲלֵיהֶם מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין.

מִכָּאן, הַזְּרִיזוּת אֵינָהּ רַק מִהִירוּת חִיצוֹנִית, אֶלָּא חִבָּה עֲמֻקָּה לַמִּצְוָה, הִתְגַּבְּרוּת עַל כְּבֵדוּת הַגּוּף, לְהַקְדִּים וְלַעֲשׂוֹת לְלֹא דְּחוּי. הַזְּרִיזוּת מְבִיאָה לְהִתְלַהֲבוּת, לִשְׁלֵמוּת הַמִּצְוָה, וְלַעֲלִיָּה בְּסֶלֶם הַמִּדּוֹת. וּמוּטָל עָלֵינוּ לְהִתְגַּבֵּר כָּל בֹּקֶר כַּאֲרִי וּלְהִתְפַּלֵּל בְּמִתִינוּת. הַהַשְׁכָּמָה בַּבֹּקֶר נֶחְשֶׁבֶת לְאַחַת הַמְּקוֹרוֹת הַגְּדוֹלוֹת בְּיוֹתֵר לְשֶׁפַע, בְּרָכָה, סִיּוּעַ מִשָּׁמַיִם וְהַצְלָחָה בְּכָל עִנְיְנֵי הַיּוֹם.

וַיֵּרָא - תוכן עניני הפרשה

א. אַבְרָהָם מַחֲלִים מִבְּרִית הַמִּילָה, וְה' מְבַקְּרוֹ - בְּקוּר חוֹלִים.

ב. אַבְרָהָם מְחַכֶּה לְאוֹרְחִים, וְהַכְנָסַת הָאוֹרְחִים (ג' הַמַּלְאָכִים) שֶׁקִּיֵּם אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בִּזְרִיזוּת לְמִרּוֹת חָלְיוֹ.

ג. אַבְרָהָם וְשָׂרָה מִתְבַּשְּׂרִים מֵאֶחָד הַמַּלְאָכִים (**מִיכָאֵל**, בבא מציעא פ"ו:), שֶׁיִּוָּלֵד לָהֶם בֵּן בַּשָּׁנָה הַבָּאָה, וְתִצְחַק שָׂרָה (י"ח, א-ט"ו).

ד. בִּזְכוּת שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ מְחַנֵּךְ אֶת בָּנָיו בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר: אֱמוּנָה וְתִקּוּן הַמִּדּוֹת, ה' מְגַלֶּה לוֹ אֶת הֶעָתִיד לָבוֹא לְסְדוֹם.

ה. אַבְרָהָם מִתְפַּלֵּל שֵׁשׁ פְּעָמִים לְהַצָּלַת עָרֵי סְדוֹם, אִם יִהְיוּ בָּעִיר מְעַט צַדִּיקִים.

ו. הַמַּלְאָכִים מִתְאָרְחִים אֵצֶל לוֹט, הֲפִיכַת סְדוֹם וַעֲמֹרָה וְהַצָּלַת לוֹט וּמִשְׁפַּחְתּוֹ (ט"ז-י"ט, א-ל"ח).

ז. אַבְרָהָם וְשָׂרָה בִּגְרָר, נִגְעֵי אֲבִימֶלֶךְ וְכָל בְּנֵי בֵּיתוֹ וַעֲבָדָיו - בַּעֲבוּר שָׂרָה, וּרְפוּאָתָם בִּתְפִלַּת אַבְרָהָם (פֶּרֶק כ').

ח. הֻלֶּדֶת יִצְחָק, שִׂמְחַת שָׂרָה, וּמִשְׁתֶּה גָּדוֹל לְהֻלֶּדֶת יִצְחָק.

ט. אַבְרָהָם מְגָרֵשׁ מִבֵּיתוֹ אֶת הָגָר וּבְנָהּ עַל פִּי דִּבּוּרָהּ שֶׁל שָׂרָה.

י. בְּרִית שָׁלוֹם בֵּין אַבְרָהָם לְבֵין אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ גְּרָר.

יא. **עֲקֵדַת יִצְחָק** - הַנִּסָּיוֹן הָעֲשִׂירִי (כ"ב, א-י"ט).

יב. הַבְּשׂוֹרָה עַל הֻלֶּדֶת רִבְקָה מִבְּתוּאֵל בֶּן נָחוֹר (כ"ב, כ-כ"ד).

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא..." (י"ח, א) – בְּקוּר חוֹלִים – סְפוּרִים וְהַנְהָגוֹת

וּבָרָשִׁ"י: לְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה".

ה'בֵּית יוֹסֵף' (בְּסִימָן של"ה) מֵבִיא אֶת הָרַמְבָּ"ן (בְּתוֹרַת הָאָדָם') שֶׁבְּקוּר חוֹלִים זֶה כְּדֵי שֶׁיִּכָּבְדוּ (לָתֵת יַחַס מְכֻבָּד) וְיִרְבְּצוּ (לָשֶׁבֶת/לִשְׁכַּב בְּנַחַת) לְפָנָיו, וְיַעֲשׂוּ לוֹ צְרָכָיו לְחָלָיו, וְיִמְצָא נַחַת רוּחַ עִם חֲבֵרָיו, וְיִכֵּוֵן דַּעְתּוֹ לְרַחֲמִים וְיִבַקֵּשׁ עָלָיו.

הִלְכָךְ הַמְבַקֵּר חוֹלֶה וְלֹא בִּקֵּשׁ רַחֲמִים, לֹא קִיֵּם הַמִּצְוָה. וְיֵשׁ לְתָמֵהַּ מֵהֵיכָן לוֹמֵד שֶׁאִם לֹא הִתְפַּלֵּל לֹא יֵצֵא חוֹבָתוֹ, וְכִי עִקַּר מִצְוֹת בִּקּוּר חוֹלִים מִשּׁוּם תְּפִלָּה הִיא, וְהַלֹּא אַף הָרַמְבָּ"ן כָּתַב תְּחִלָּה שֶׁמִּצְוָה לְבַקֵּר הַחוֹלֶה כְּדֵי לְדְאֹג לִצְרָכָיו וּלְסַעֲדוֹ.

וְכֵן יֵשׁ לָדוּן עַל הַמְבַקֵּר חוֹלֶה וְהִתְפַּלֵּל עָלָיו וְלֹא כִּבֵּד וְרִבֵּץ לְפָנָיו, הַאִם יָצָא חוֹבַת הַמִּצְוָה. וְלִכְאוֹרָה כְּשֶׁם שֶׁלֹּא יָצָא אִם לֹא הִתְפַּלֵּל, כָּךְ לֹא יָצָא אִם לֹא הִשְׁתַּדֵּל בִּצְרָכָיו.

בִּקּוּר חוֹלִים בְּשִׁנַּיִם - בַּשְּׁאֵילְתּוֹת דְּרַבִּי אָחָאי גָּאוֹן (צ"ג) כָּתַב: הַהוֹלֵךְ לְבַקֵּר חוֹלֶה יִקַּח עִמּוֹ אֶחָד שֶׁיִּתְלֶוֶּה עִמּוֹ.

וְהַצָּפְנַת פַּעְנֵחַ' כָּתַב מָקוֹר לִדְבָרָיו מֵהַכָּתוּב (מ"ח, א) 'וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת מְנַשֶּׁה וְאֶת אֶפְרָיִם', מִכָּאן שֶׁבִּקּוּר חוֹלִים מְקֻיָּמִים עַל יְדֵי שְׁנַיִם.

וְלִכְאוֹרָה אֵין זֶה מְעֻכָּב בְּקִיּוּם הַמִּצְוָה, אֶלָּא הָוֵי מֵעִין הִדּוּר אוֹ עֲצָה טוֹבָה, שֶׁעִקַּר מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים הוּא לִרְאוֹת אֶת צָרְכֵי הַחוֹלֶה, לְהַאֲכִילוֹ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ, וּכְשֶׁשְּׁנַיִם הוֹלְכִים - 'טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד'. וְעוֹד פְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא שֶׁיּוֹסֵף לָקַח אוֹתָם כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרְכוּ מֵיַּעֲקֹב אָבִינוּ וְלֹא בְּשָׁבִיל קִיּוּם מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים (וּכְמוֹ כֵּן רַשִׁ"י שָׁם).

אֶחָד הַמַּלְמְדִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה 'עֵץ חַיִּים' (בַּדּוֹר הַקּוֹדֵם) סִפֵּר: "בְּנֵנוּ חָלָה קָשׁוֹת. לַיְלָה אַחֲרֵי לֵילָה הָיִינוּ מְרֻתָּקִים לְיַד מִטַּת חָלְיוֹ עַד אַחַר חֲצוֹת. הַדָּבָר הִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ קָשׁוֹת הֵן מִבְּחִינָה נַפְשִׁית וְהֵן מִבְּחִינָה גּוּפָנִית.

לַיְלָה אֶחָד, הוֹפִיעַ אֶצְלֵנוּ הַצַּדִּיק רַבִּי אַרְיֵה לֵוִין זצ"ל בְּלִוּוּי רַעְיָתוֹ וְאָמַר לָנוּ: "לְכוּ לִישׁוֹן וַאֲנַחְנוּ נִשְׁהֶה בְּבֵית הַחוֹלִים עִם בְּנְכֶם". כַּמּוּבָן שֶׁסֵּרַבְנוּ לְכָךְ. אוֹ-אָז הוֹסִיף רַבִּי אַרְיֵה וְאָמַר לָנוּ: "עֲלֵיכֶם לְהָבִין, יֵשׁ לִי דְּבָרִים חֲשׁוּבִים וּדְחוּפִים שֶׁאֲנִי חַיָּב לְשׂוֹחֵחַ עַל כָּךְ עִם רַעְיָתִי, אוּלָם אֵינִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת זֹאת בְּבֵיתֵנוּ מֵאַחַר וְיִלְדֵינוּ הַקְּטַנִּים מְצוּיִים בְּחַדְרֵנוּ (הָיְתָה לָהֶם דִּירַת חֶדֶר קְטַנָּה) וְאֵינֶנּוּ רוֹצִים שֶׁהֵם יַאֲזִינוּ לְמָה שֶׁאָנוּ מְדַבְּרִים, לָכֵן אָנוּ מַעֲדִיפִים לִהְיוֹת פֹּה עִם בְּנְכֶם וּלְשׂוֹחֵחַ"... [עַל פִּי 'צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם']

וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם" (י"ח, א)

מָה הָיְתָה מַטָּרַת הַהִתְגַּלּוּת? רַשִׁ"י מְפָרֵשׁ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִגְלָה אֵלָיו לְבַקְּרוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְמִלָּתוֹ וְשָׁאַל בִּשְׁלוֹמוֹ.

וְאִלּוּ **הָרַמְבָּ"ן** מְפָרֵשׁ: הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָצָה לִגְמֹל טוֹב לְאַבְרָהָם עַל שֶׁמָּל עַצְמוֹ, וְלוֹמַר לוֹ שֶׁמַּעֲשָׂיו רְצוּיִים לְפָנָיו.

וּב'**אַבְרַבַּנְאֵל**' כָּתַב: הַתּוֹרָה לֹא כָּתְבָה 'וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָהָם', כָּרָאוּי לוֹמַר בִּתְחִלַּת נְבוּאָה, אֶלָּא 'וַיֵּרָא אֵלָיו ה'', הוֹאִיל וּנְבוּאָה זוֹ אֵינָהּ דְּבוּר שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם, אֶלָּא לְהוֹדִיעוֹ שֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעֲשָׂיו וּלְרַפְּאוֹ וּלְחַזֵּק אוֹתוֹ מֵחָלָיו לְאַחַר שֶׁנִּמּוֹל. מַטָּרָה נוֹסֶפֶת לְהִתְגַּלּוּת, לְהוֹדִיעַ לְאַבְרָהָם אֶת רִשְׁעַת אַנְשֵׁי סְדוֹם וְחָרְבָּן הֶעָתִיד לָבוֹא עֲלֵיהֶם וְעַל עָרֵי הַכִּכָּר, כְּדֵי שֶׁיִּלְמַד אַבְרָהָם סָנֵגוֹרְיָה עֲלֵיהֶם וְיַזְהִיר אֶת בָּנָיו וְאַנְשֵׁי בְּרִיתוֹ לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ ה'. ['תּוֹרָתְךָ שַׁאֲלְתִּי']

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה'..." (י"ח, א) – שְׁלִיחוּת בְּבִקּוּר חוֹלִים וְשִׁמְחַת חָתָן וְכַלָּה – סְפוּר

בְּשִׁמְחַת הַנִּשּׂוּאִין שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר גּוֹרְדוֹן זצ"ל (אַב בֵּית דִּין ור"מ בְּסִלְבּוֹדְקָא קֶלֶם וְטִלְז) הִשְׁתַּתֵּף רַבִּי מֹשֶׁה יִצְחָק אֲבִיגְדּוֹר זצ"ל, רַבָּהּ שֶׁל הָעִיר קוֹבְנָה וּבַעַל הַ'פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים', וְסִפֵּר כִּי דַּרְכּוֹ הָיְתָה לְשַׁלֵּם שָׂכָר לַבַּדְחָנִים שֶׁהֵם יִשְׂמְחוּ אֶת הֶחָתָן וְהַכַּלָּה וְהֵם יִהְיוּ שְׁלוּחָיו לְשַׂמְּחָם.

שָׁמַע זֹאת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר גּוֹרְדוֹן וְהֵעִיר לְבַעַל הַ'פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים' כִּי אֵינוֹ בָּטוּחַ שֶׁיָּכוֹל לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה בְּכָךְ שֶׁנּוֹתֵן מָמוֹן לַבַּדְחָנִים וּמִמֶּנָּה אוֹתָם לִהְיוֹת שְׁלוּחָיו לְשַׂמֵּחַ חָתָן וְכַלָּה, כִּי שִׂמְחַת חָתָן וְכַלָּה אֵין לָהּ שִׁעוּר, וְנִמְצָא שֶׁהַמְבַדֵּחַ מְשַׂמֵּחַ אֶת הֶחָתָן וְהַכַּלָּה בְּעַד עַצְמוֹ וְלֹא בְּעַד הַמְשַׁלֵּחַ.

הִגִּיעוּ הַדְּבָרִים לִידֵי ה'**אַדְּרֶ"ת**' (הַגָּאוֹן רַבִּי **א**ַבְרָהָם **ד**ָּוִד **ר**ַבִּינוֹבִיץ **ת**'אוֹמִים), וְתָרַץ עַל פִּי קוּשְׁיָא עַל מִנְהָגוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא אִגֶּר שֶׁיָּצָא יְדֵי מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים בָּזֶה שֶׁשָּׁלַח שָׁלִיחַ, וְהִקְשָׁה ה'אַדְּרֶ"ת: הֲרֵי גַּם הַשָּׁלִיחַ מְצֻוֶּה לְקַיֵּם מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים, וּכְשֶׁהַשָּׁלִיחַ מְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה - הֲרֵי הוּא עוֹשֶׂה אֶת הַמִּצְוָה עֲבוּר עַצְמוֹ וְלֹא עֲבוּר הַמְשַׁלֵּחַ, וְכֵיצַד קִיֵּם רַבִּי עֲקִיבָא אִגֶּר אֶת מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים? וְתָרַץ ה'אַדְּרֶ"ת, שֶׁהֶעוֹשֶׂה עֲבוּר אַחֵר הֲרֵי הוּא 'כְּאִלּוּ כֵּן שֶׁלֹּא לָצֵאת בְּעַצְמוֹ', וּלְפִיכָךְ הַמִּצְוָה עוֹלָה עֲבוּר הַמְשַׁלֵּחַ, וּבְכָךְ הִצְדִּיק אֶת מִנְהָג 'פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים' שֶׁנָּתַן מָמוֹן לַבַּדְחָנִים שֶׁיִּהְיוּ שְׁלוּחָיו לְשַׂמֵּחַ חָתָן וְכַלָּה.

וְהַטַּעַם שֶׁקִּיֵּם ה'פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים' אֶת הַמִּצְוָה, כֵּיוָן שֶׁשְּׁלִיחָיו הַבַּדְחָנִים כְּמִכַּוְּנִים שֶׁלֹּא לְקַיֵּם בְּעַצְמָם אֶת הַמִּצְוָה, אֶלָּא עֲבוּר מְשַׁלְּחָם. וּכְמוֹ כֵּן גַּם רַבִּי עֲקִיבָא אִגֶּר קִיֵּם מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים עַל יְדֵי שְׁלִיחַ. הָאָדְרֶ"ת הִקְשָׁה עוֹד עַל מִנְהָגוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא אִגֶּר, אֵיךְ יָכוֹל הָיָה לִשְׁלֹחַ שְׁלִיחִים לְקַיֵּם אֶת מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים, שֶׁהִיא מִצְוָה הַמֻּטֶּלֶת עָלָיו, וַהֲלֹא בְּכָל מִצְוָה שֶׁהִיא חוֹבַת הַגּוּף אֵין מוֹעִילָה שְׁלִיחוּת.

וְתָרַץ שֶׁכֵּיוָן שֶׁתַּכְלִית מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים הִיא לְהִתְפַּלֵּל עֲבוּר הַחוֹלֶה שֶׁיִּחְיֶה וְלֹא יָמוּת, וּבִפְרָט שֶׁרַבִּי עֲקִיבָא אִגֶּר הָיָה מְקֻבָּל בְּכָל יוֹם רְשִׁימַת חוֹלִים וְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם שֶׁיִּחְיוּ, לָכֵן זָכָה לְקַיֵּם אֶת מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים בִּשְׁלֵמוּת.

עוֹד מוּבָא שֶׁרַבִּי עֲקִיבָא אִגֶּר הִפְסִיק מִנְהָגוֹ לְבַקֵּר חוֹלִים מִפְּנֵי רֹב טִרְדוֹתָיו וְעִסְקֵי הַצִּבּוּר, אוּלָם נָכְדּוֹ רַבִּי לֵיבֶל אִגֶּר מִלּוּבְלִין (בַּעַל 'תּוֹרַת אֱמֶת' וְ'אִמְרֵי אֱמֶת') כָּתַב שֶׁהַטַּעַם הָאֲמִתִּי לְכָךְ שֶׁהִפְסִיק רַבִּי עֲקִיבָא אִגֶּר לְבַקֵּר חוֹלִים בְּעַצְמוֹ וְרַק שָׁלַח שְׁלִיחִים, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ חוֹלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם הִתְמַרְמְרוּת וְקֻשְׁיוֹת מַדּוּעַ מַגִּיעַ לָהֶם עֳנָשִׁים כְּאֵלּוּ וּמַדּוּעַ לֹא קָמוּ מֵחָלָיִם, וְקֻשְׁיוֹת אֵלּוּ בָּאוֹת מֵחֹסֶר אֱמוּנָה, לָכֵן מֵאֵן לֵילֵךְ לְבַקְּרָם, כְּדֵי שֶׁלֹּא לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי חֵרוּף וְגִדּוּף כְּלַפֵּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. ['שִׂיחַ דָּבָר']

מִצְוֹת הֵם מְחַפְּשִׂים"?!

נִשְׁאַל הַגָּאוֹן **רַבִּי חַיִּים קַנְיֶבְסְקִי** זצ"ל: הַאִם מֻתָּר לַעֲזֹב חוֹלֶה (בְּתוֹרָנוּת שֶׁל שְׁמִירָה) בִּזְמַן שֶׁהוּא יָשֵׁן כְּדֵי לִזְכּוֹת בִּתְפִלַּת עַמִּידָה בַּצִּבּוּר? הֵשִׁיב רַבִּי חַיִּים בְּסִפּוּר מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה: "בִּתּוֹ שֶׁל ה'חֵפֶץ חַיִּים' סִפְּרָה לְאִמִּי עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, כִּי כְּשֶׁהָיָה אָבִיהָ זָקֵן וְחוֹלֶה בְּסוֹף יָמָיו, נֶעֶרְכָה תּוֹרָנוּת בֵּין בַּחוּרֵי הַיְשִׁיבָה לִשְׁהוֹת עִמּוֹ וּלְדְאֹג לְכָל צָרְכָיו. פַּעַם אַחַת הִתְעוֹרֵר ה'חֵפֶץ חַיִּים' מִשְּׁנָתוֹ וּגְלָה כִּי כָּל הַבַּחוּרִים שֶׁהָיוּ עִמּוֹ נֶעֱלְמוּ. כְּשֶׁשָּׁאַל הֵיכָן הָיוּ, עָנוּ לוֹ שֶׁהֵם הָלְכוּ לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה בַּצִּבּוּר.

נֶעֱנָה ה'חֵפֶץ חַיִּים' וְאָמַר: "יֵשׁ כָּאן יְהוּדִי זָקֵן וְחוֹלֶה וּמְשַׁאִירִים אוֹתוֹ בָּזֶה? מִצְוֹת הֵם מְחַפְּשִׂים"?!... ['רַבִּי חַיִּים']

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא..." (י"ח, א)

כָּתַב רָשַׁ"י: יוֹם שְׁלִישִׁי לְמִילָתוֹ הָיָה. מוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה מ"ו, ב): אָמַר אַבְרָהָם: אִם חָבִיבָה הִיא הַמִּלָּה, מִפְּנֵי מָה לֹא נִתְּנָה לָאָדָם הָרִאשׁוֹן? וְעַיֵּן בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (לְעֵיל י"א, ו): פִּילוֹסוֹף אֶחָד שָׁאַל אֶת רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: אִם חֲבִיבָה הִיא הַמִּלָּה, מִפְּנֵי מָה לֹא נִתְּנָה לָאָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁהָיָה יְצִיר כַּפָּיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְחָבִיב לְפָנָיו וְרָאוּי הוּא וְשָׁלֵם בְּכָל יְצִירוֹתָיו. אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה הִנַּךְ מְגַלֵּחַ פְּאַת רֹאשֵׁךְ וּמַנִּיחַ פְּאַת זְקָנְךָ? אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁגָּדַל עִמִּי בְּשִׁטּוּת.

אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, תִּסַּמֵּא אֶת עֵינֶיךָ וְתִקְטַע אֶת יָדֶיךָ וְתִשְׁבֹּר אֶת רַגְלֶיךָ, בְּגִלַּל שֶׁגָּדְלוּ עִמְּךָ בְּשִׁטּוּת.

וּמְבָאֵר רָשַׁ"י שָׁם, שֶׁהֵשִׁיב לוֹ שֶׁתִּשּׁוּבַת רַבִּי הוֹשַׁעְיָה לִשְׁאֵלַת הַפִּילוֹסוֹף שֶׁהָיְתָה - מִמָּה שֶׁאָדָם לֹא נוֹלַד מָהוּל - אָנוּ לְמֵדִים שֶׁאֵין הַמִּלָּה חֲבִיבָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמֵעַצְמְכֶם אַתֶּם בּוֹדִים שֶׁאַתֶּם מָלִים עַצְמְכֶם, וְעַל זֶה הֵשִׁיב לוֹ, שֶׁאִם כִּדְבָרֶיךָ - שֶׁכָּל מָה שֶׁנִּבְרָא עִם הָאָדָם בְּתִחְלָה הוּא חָבִיב, מִפְּנֵי מָה הִנַּךְ מְגַלֵּחַ אֶת שֵׂעָר רֹאשׁ וּמַנִּיחַ אֶת הַזָּקָן, וְלֹא שֵׂעָר רֹאשׁ שֶׁהוּא חָבִיב יוֹתֵר, שֶׁנִּבְרָא עִמְּךָ מִשָּׁעָה שֶׁנּוֹלַדְתָּ? וְעַל זֶה אָמַר לוֹ הַפִּילוֹסוֹף: מִפְּנֵי שֶׁגָּדַל עִמִּי בְּשִׁטּוּת, כְּשֶׁהָיִיתִי נַעַר. עַל זֶה אָמַר לוֹ: אִם כֵּן - יִקְטְעוּ אֶת רֹאשְׁךָ וְיִשְׁבְּרוּ אֶת רַגְלֶיךָ, לִפְנֵי שֶׁגָּדְלוּ עִמְּךָ בְּשִׁטּוּת כְּשֶׁהָיִיתָ נַעַר. וְעַל כָּרְחֲךָ כָּל מַעֲשֵׂי בְּרֵאשִׁית, אֲפִלּוּ שֶׁחֲבִיבִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּבְכָל זֹאת צְרִיכִים תִּקּוּן.

וְהַטַּעַם שֶׁאַבְרָהָם נִצְטַוָּה לַעֲשׂוֹת מִילָה, מִפְּנֵי שֶׁרַק אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה חָבִיב לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְחָפֵץ בַּהֲדָרוֹ.

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא..." (י"ח, א)

מוּבָא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (וַיֵּרָא ב'): אָמַר רַבִּי אֶחָא: בּוֹא וּרְאֵה שֶׁנָּתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כֹּחַ בְּאַבְרָהָם, שֶׁבַּיּוֹם שֶׁמָּל אַבְרָהָם אֶת עַצְמוֹ - מַל אֶת יִשְׁמָעֵאל וְאֶת כָּל אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ - שֶׁהָיוּ 318 (כְּמִנְיַן הַשֵּׁם אֱלִיעֶזֶר), וְעוֹד רַבִּים מִמִּקְנַת כַּסְפּוֹ, וְהָיָה הַדָּם מְנַטֵּף עַד שֶׁהֶעֱמִיד אַבְרָהָם מִן הָעֲרֵלוֹת גִּבְעָה, וְנָהָר שֶׁל דָּם יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ.

אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת: בּוֹאוּ וּנְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה. אָמְרוּ לוֹ: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה הוֹלֵךְ לִמְקוֹם הַטִּנּוֹפֶת - לְמָקוֹם שֶׁל דָּם וְשֶׁל שֶׁקֶץ?! אָמַר לָהֶם: חַייֵכֶם, עֶרֶב עָלַי אוֹתוֹ דָּם שֶׁל עֲרֵלוֹת מִמּוֹר וּלְבוֹנָה.

וּכְעִין זֶה מוּבָא בְּמִדְרַשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה מ"ז, ז): בְּשָׁעָה שֶׁמָּל אַבְרָהָם אוֹתָן יְלִידֵי בֵּיתוֹ הֶעֱמִידָן גִּבְעָה שֶׁל עֲרֵלוֹת וְזָרְחָה עֲלֵיהֶן חַמָּה וְהִתְלִיעוּ, וְעָלָה רֵיחָן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כִּקְטֹרֶת הַסַּמִּים וְכָעוֹלָה שֶׁהִיא כָּלִיל לָאִישִׁים. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: בְּשָׁעָה שֶׁיִּהְיוּ בָּנָיו שֶׁל זֶה בָּאִים לִידֵי עֲבֵרוֹת וְלִידֵי מַעֲשִׂים רָעִים, אֲנִי נִזְכָּר לָהֶם הָרֵיחַ הַזֶּה, וּמִתְמַלֵּא עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם.

מענייני סנדקאות של הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל

סִפֵּר נַהֲגוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים קַנְיֶבְסְקִי זצ"ל: מִזֶּה שָׁנִים רַבּוֹת שֶׁזָּכִיתִי לִנְסֹעַ עִם רַבֵּנוּ בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְשַׁמֵּשׁ כְּסַנְדָּק.

עִנְיַן הַסַּנְדָּקָאוּת הָיָה אֶצְלוֹ אֶחָד מֵהַדְּבָרִים הַמְיֻחָדִים, וְהָיָה נוֹסֵעַ לְכָל מָקוֹם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבִגְבוּלוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּלְבַד. אַף עַל פִּי שֶׁכָּל רֶגַע וָרֶגַע מִזְּמַנּוֹ הָיָה מְנֻצָּל לְלִמּוּד הַתּוֹרָה וְלֹא הִפְסִיד רֶגַע אֶחָד, אֲבָל כְּשֶׁכִּבְּדוּ אוֹתוֹ בְּסַנְדָּקָאוּת לֹא סָרַב. פְּעָמִים רַבּוֹת יָצָאנוּ בַּבֹּקֶר וְחָזַרְנוּ בָּעֶרֶב, וּפַעַם שָׁאַלְתִּי אֶת רַבֵּנוּ מַדּוּעַ מִיְחֵס חֲשִׁיבוּת כֹּה רַבָּה לְסַנְדָּקָאוּת? וְהֵשִׁיב לִי: רָאִיתִי אֵצֶל ה'חָזוֹן אִישׁ' זצ"ל שֶׁכִּבֵּד בְּסַנְדָּקָאוּת מִחוּץ לָעִיר בְּחַג הַסֻּכּוֹת וּבִטֵּל יוֹם שָׁלֵם מֵהַסֻּכָּה, וְכַיָּדוּעַ רַבֵּנוּ הִקְפִּיד לִלְבֹּשׁ וְלִפְשֹׁט מְעִילוֹ וְכוֹבָעוֹ בַּסֻּכָּה, וְאָמַר לִי 'חָבָל לְבַטֵּל אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד מֵהַסֻּכָּה'.

מִלְּבַד זֹאת הָיָה מַזְכִּיר אֶת הָעִנְיָנִים הַנִּשְׁגָּבִים בְּסַנְדָּקָאוּת שֶׁמְּכַפְּרִים לוֹ עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו וּמַאֲרִיכִין יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו וּכְמַקְטִיר קְטֹרֶת.

בְּאַחַת מֵהַפְּעָמִים שֶׁנִּכְנַסְנוּ לְהגרי"ש אֶלְיָשִׁיב זצ"ל, שָׁאַל אֶת רַבֵּנוּ: אֵיךְ הַנְּסִיעוֹת לְסַנְדָּקָאוּת לֹא מַפְרִיעוֹת לְךָ לִלְמֹד? וְעוֹנֶה לוֹ רַבֵּנוּ: הֲרֵי כָּתוּב 'מַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו', וּבַזְּמַן הַזֶּה שֶׁמַּאֲרִיכִין לוֹ - יִהְיֶה לוֹ זְמַן לְהַשְׁלִים אֶת הַלִּמּוּד. הַנְּסִיעוֹת הָיוּ מְחֻשְּׁבָנוֹת! יוֹם קֹדֶם הָיָה שׁוֹאֵל אוֹתִי: לָאָן נוֹסְעִים מָחָר? כְּשֶׁאָמַרְתִּי שֶׁלְּמָחָר נוֹסְעִים רָחוֹק - לִבְאֵר שֶׁבַע אוֹ יְרֹחָם בַּדָּרוֹם, אוֹ לְחֵיפָה אוֹ צְפַת טְבֶרְיָה בַּצָּפוֹן, הָיָה מְחַשְּׁבֵן לִלְמֹד רֹב הַלַּיְלָה, וּבִנְסִיעָה בַּבֹּקֶר יַשְׁלִים אֶת הַשֵּׁנָה. מֵאִידָךְ, כְּשֶׁהַנְּסִיעוֹת בַּבֹּקֶר הָיוּ קְצָרוֹת - הָיָה עֵר בַּנְּסִיעָה, וְאָמַר לִי: זֶה טוֹבָה בִּשְׁבִילִי, אֲנִי מַלְבֵּן וְחוֹזֵר עַל מָה שֶׁכָּתַבְתִּי.

וּבְאוֹתָם זְמַנִּים רַבֵּנוּ הָיָה בְּאֶמְצַע כְּתִיבַת 'דֶּרֶךְ אֱמוּנָה' וּבִזְמַן הַנְּסִיעָה הָיָה מַלְבֵּן חִדּוּשֵׁי תּוֹרָתוֹ. כְּשֶׁהֵיינוּ מַגִּיעִים לָרַמְזוֹר הָיָה מְבַקֵּשׁ אֶת הַגְּמָרָא, וְאוֹמֵר: 'יֵשׁ פֹּה אֲדֻמִּים, חָבָל עַל הַזְּמַן', וְלוֹמֵד עוֹד כַּמָּה שׁוּרוֹת וּכְשֶׁהֵיינוּ מַתְחִילִים לִנְסֹעַ - הָיָה מַפְסִיק וְנוֹתֵן לִי אֶת הַגְּמָרָא וְאוֹמֵר לִי: הַיְצֵר הָרַע לֹא נוֹתֵן לִלְמֹד.

וְהַסִּבָּה שֶׁלֹּא לָמַד בַּנְּסִיעָה עַצְמָהּ - כֵּיוָן שֶׁשָּׁמַר עַל בְּרִיאוּת הָעֵינַיִם בְּמְאוֹד מְאוֹד, וְאָמַר לִי: כְּשֶׁהָרֶכֶב נוֹסֵעַ יֵשׁ קְפִיצוֹת קַלּוֹת מֵהַכְּבִישׁ, וְזֶה עָלוּל לְהַזִּיק לָעֵינַיִם.

בִּירוּשָׁלַיִם הָיְתָה לְרַבֵּנוּ אַכְסַנְיָה - בֵּית הָרַב אוּרְלֶנְסְקִי בְּאוּנְסְדְּרוֹף. הָיֵינוּ בָּאִים לְשָׁם בֵּין בְּרִית לִבְרִית, אִם הָיוּ הֶפְרְשֵׁי זְמַן, אוֹ לְעִתִּים רַק לְנוּחַ קְצָת וּלְהַמְשִׁיךְ.

בְּאַחַת הַפְּעָמִים שֶׁהָיֵינוּ שָׁם שָׁאַלְתִּי אֶת רַבֵּנוּ הַאִם אֶפְשָׁר לָתֵת לוֹ מַשֶּׁהוּ לְטַעֵם כִּי כְּבָר הָיָה אַחַר מִנְחָה, וְהֵשִׁיב: בְּסֵדֶר. אָמַרְתִּי לוֹ שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ רַק לְחַמֵּם אֶת הָאֹכֶל, וְאָמַר לִי אַל תְּחַמֵּם יוֹתֵר מִדַּי, כִּי יִקַּח לִי יוֹתֵר מִדַּי זְמַן לֶאֱכֹל וַחֲבָל עַל הַזְּמַן.

גַּם כְּשֶׁהֵיינוּ מַגִּיעִים לִבְרִיתוֹת רַבֵּנוּ הָיָה נִשְׁאָר בָּרֶכֶב עַד שֶׁמּוֹכָנִים וּבִינְתַיִם הָיָה לוֹמֵד, וּכְשֶׁהָיוּ מוֹכָנִים אָמַרְתִּי לוֹ שֶׁאֶפְשָׁר לָצֵאת, וּמֵרֹב שְׁקִיעוּתוֹ הָיָה אֹרֶךְ מִסְפָּר דַּקּוֹת עַד שֶׁהָיָה מַפְסִיק אֶת הַלִּמּוּד. בִּבְרִיתוֹת שֶׁשִּׁמֵּשׁ כְּסַנְדָּק הָיָה לוֹבֵשׁ אֶת הַטַּלִּית שֶׁיָּרַשׁ מֵאָבִיו, הַסְּטַיְפְּלֶער זצ"ל. הִיא הָיְתָה הַטַּלִּית שֶׁל שַׁבָּת שֶׁל הַסְּטַיְפְּלֶער, וּבְמֶשֶׁךְ הַשָּׁנִים הַטַּלִּית בָּלְתָה מְאֹד וְהָיוּ בָּהּ הַרְבֵּה תִּקּוּנִים שֶׁל קְרָעִים מֵרֹב יֶשֶׁן.

לֹא פַּעַם בִּבְרִיתוֹת נִגְּשׁוּ אֵלַי אֲנָשִׁים וּבִקְּשׁוּ לִקְנוֹת לְרַבֵּנוּ טַלִּית חֲדָשָׁה. הִסְבַּרְתִּי לָהֶם שֶׁזּוֹ טַלִּית מְיֻחֶסֶת, וְרַבֵּנוּ אָמַר לִי בְּאַחַת הַפְּעָמִים 'הַטַּלִּית הַזֹּאת רָאֲתָה אַלְפֵי פְּעָמִים אֶת אֱלִיָּהוּ הַנָּבִיא'. רַבֵּנוּ בְּעַצְמוֹ הָיָה הוֹלֵךְ לַאֲחוֹתוֹ שֶׁהִיא תִּטְפֹּל בְּטַלִּית הֵן בַּתִּקּוּנִים וְהֵן בְּכִבּוּס, וְלֹא נָתַן לְאַף אֶחָד לְטַפֵּל בְּטַלִּית.

מִנְהָגָם שֶׁל מוֹהֲלִים לִרְשֹׁם בַּבְּרִית אֶת שֵׁם הַתִּינוֹק וְכָךְ גַּם הָיוּ יוֹדְעִים כַּמָּה יְלָדִים הֵם מָלוּ. בְּאֶחָד מֵהַבְּרִיתוֹת שָׁאַלְתִּי אֶת רַבֵּנוּ, מַדּוּעַ רַבֵּנוּ לֹא כּוֹתֵב אֶת מִסְפַּר הַסַּנְדָּקָאוּת שֶׁזּוֹכֶה? וְעָנָה לִי 'כְּלַפֵּי שְׁמַיָּא גָּלֵא', אָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה לֹא צָרִיךְ לְפַרְסֵם וְלָדַעַת, בַּשָּׁמַיִם יוֹדְעִים כַּמָּה עוֹשֶׂה וּמָה עוֹשֶׂה...

"וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר" (י"ט, כ"ז) – לֶקֶט ספורים בַּחֲשִׁיבוּת זְרִיזִים מַקְדִּימִים

מָסֵפָּו עַל תַּלְמִיד שֶׁל ה'בַּעַל שֵׁם טוֹב' שֶׁרָצָה לִזְכּוֹת בַּמַּעֲלָה הָעֲצוּמָה שֶׁל לִהְיוֹת מ"הָעֲשָׂרָה הָרִאשׁוֹנִים" שֶׁמַּגִּיעִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת. בְּאֶחָד מִלֵּילוֹת הַחֹרֶף הוּא הִתְעוֹרֵר לִפְנוֹת בֹּקֶר, כְּשֶׁהָיָה עוֹד חֹשֶׁךְ מֻחְלָט בַּחוּץ, וּמֵהֵר בְּהִתְרַגְּשׁוּת לְבֵית הַכְּנֶסֶת מִתּוֹךְ מַחְשָׁבָה שֶׁיִּהְיֶה שָׁם לְבַדּוֹ.

כְּשֶׁהִגִּיעַ, הוּא הֵפְתִּיעַ לְגַלּוֹת שֶׁבֵּית הַכְּנֶסֶת כְּבָר מָלֵא. הָיוּ שָׁם יְהוּדִים פְּשׁוּטִים - בַּעֲלֵי מְלָאכָה, סַנְדְּלָרִים וְנַגָּרִים - שֶׁכְּבָר סִיְּמוּ לוֹמַר תְּהִלִּים וְהִתְכּוֹנְנוּ לִתְפִלַּת שַׁחֲרִית מִתּוֹךְ דְּמָעוֹת.

הַתַּלְמִיד הָלַךְ לְ'בַּעַל שֵׁם טוֹב' וְסִפֵּר לוֹ מְעַט בְּאַכְזָבָה שֶׁהוּא לֹא זָכָה לִהְיוֹת מֵהָרִאשׁוֹנִים.

עָנָה לוֹ ה'בַּעַל שֵׁם טוֹב' הַקָּדוֹשׁ בְּחִיּוּךְ: "דַּע לְךָ, שֶׁכְּשֶׁהַיְּהוּדִים הַפְּשׁוּטִים הָאֵלֶּה מִתְגַּבְּרִים עַל שְׁנָתָם, עוֹזְבִים אֶת הַמִּטָּה הַחַמָּה וְרָצִים בַּחֲשֵׁכָה אֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת מִתּוֹךְ רָצוֹן פְּנִימִי טָהוֹר - רַעַשׁ הַפְּסִיעוֹת שֶׁלָּהֶם בַּשֶּׁלֶג מְעוֹרֵר שִׂמְחָה עֲצוּמָה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וּפוֹתֵחַ אֶת כָּל שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם לַתְּפִלּוֹת שֶׁל כֻּלָּנוּ".

שְׁעוֹת הַבֹּקֶר אוֹצָר רוּחָנִי

מָרָן הֶחָזוֹן אִישׁ זצ"ל הָיָה יָדוּעַ בְּהַקְפָּדָתוֹ הָעֲצוּמָה עַל נְצוּל כָּל רֶגַע, וּבְמְיֻחָד עַל תְּפִלָּה בְּזִמָּנָהּ בְּהִשְׁכָּמָה.

בְּאַחַת הַתְּקוּפוֹת בְּחַיָּיו, כְּשֶׁהָיָה חַלָּשׁ מְאֹד וְלֹא חָשׁ בְּטוֹב, הָרוֹפְאִים הוֹרוּ לוֹ לָנוּחַ וְלִשְׁמֹר עַל כּוֹחוֹתָיו. לַמְרוֹת זֹאת, הוּא הִמְשִׁיךְ לָקוּם מֻקְדָּם מְאוֹד בַּבֹּקֶר לַתְּפִלָּה.

יוֹם אֶחָד, שָׁאַל אוֹתוֹ אֶחָד מִמְּקֹרָבָיו כֵּיצַד יֵשׁ לוֹ אֶת הַכּוֹחַ הַפִּיזִי לָקוּם מֻקְדָּם כָּל כָּךְ כְּשֶׁהוּא כָּל כָּךְ זָקוּק לְשֵׁנָה.

הֶחָזוֹן אִישׁ חִיֵּךְ אֵלָיו וְהֵשִׁיב: "תְּתָאֵר לְךָ שֶׁאָדָם הָיָה מְגַלֶּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אוֹצָר עָצוּם וְנָדִיר קָבוּר בַּחֲצֵרוֹ, וְהַזְּמַן הַיָּחִיד שֶׁבּוֹ מֻתָּר לוֹ לַחְפֹּר וּלְהוֹצִיא אוֹתוֹ הוּא לִפְנוֹת בֹּקֶר. הַאִם הוּא הָיָה מַרְגִּישׁ עֲיֵפוּת? הַאִם הוּא הָיָה מַצְלִיחַ לִישֹׁן בְּכָלל מֵרֹב הִתְרַגְּשׁוּת? כְּשֶׁאָדָם מֵבִין שֶׁשָּׁעוֹת הַבֹּקֶר הַמֻּקְדָּמוֹת הֵן אוֹצָר רוּחָנִי שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם תַּחְלִיף - הָעֲיֵפוּת פָּשׁוּט נֶעֱלֶמֶת.

הַשַּׁמָּשׁ הַמָּסוּר

בָּאַחַת הַקְּהִלּוֹת, חַי יְהוּדִי פָּשׁוּט וְצָנוּעַ, שֶׁלֹּא יָדַע קְרֹא וּכְתֹב בְּצוּרָה חֲלָקָה, אֲבָל הַלֵּב שֶׁלּוֹ הָיָה בּוֹעֵר מֵאַהֲבַת ה'. הוּא הָיָה זֶה שֶׁזָּכָה לְהַחֲזִיק בַּמַּפְתְּחוֹת שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת.

בְּכָל בֹּקֶר, הַרְבֵּה לִפְנֵי שֶׁהַשַּׁמָּשׁ עָלְתָה, הוּא הָיָה מַגִּיעַ רִאשׁוֹן, פּוֹתֵחַ אֶת הַדְּלָתוֹת, מְנַקֶּה אֶת הַסִּפְסָלִים מִתּוֹךְ אַהֲבָה וּמַכִּין אֶת הַסִּדּוּרִים לְכָל הַמִּתְפַּלְּלִים.

פַּעַם אַחַת הִגִּיעַ רַב הָעִיר לְבֵית הַכְּנֶסֶת מֻקְדָּם מֵהָרָגִיל, וְעָמַד בְּשֶׁקֶט מֵאֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת הַפְּתוּחָה לְמֶחֱצָה.

הוּא שָׁמַע אֶת אוֹתוֹ יְהוּדִי מְסַדֵּר אֶת הַמָּקוֹם, מֵרִים אֶת עֵינָיו וּמְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּפַשְׁטוּת: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי לֹא חָכָם וְלֹא יוֹדֵעַ לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנוֹת גְּדוֹלוֹת כְּמוֹ הָרַבָּנִים, אֲבָל קַמְתִּי מֻקְדָּם וּפָתַחְתִּי לְךָ אֶת הַבַּיִת, וְסִדַּרְתִּי אוֹתוֹ שֶׁיִּהְיֶה נָעִים וּמוּאָר בִּשְׁבִילְךָ וּבִשְׁבִיל הַיְלָדִים שֶׁלְּךָ שֶׁיָּבוֹאוּ עוֹד מְעַט לְהִתְפַּלֵּל אֵלֶיךָ. קַבֵּל אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה כִּתְפִלָּה שֶׁלִּי".

הָרַב בָּכָה מֵהִתְרַגְּשׁוּת, וְאָמַר לְאַחַר מִכֵּן שֶׁלִּתְפִלָּה כָּזוֹ - שֶׁבָּאָה מִתּוֹךְ טֹהַר לֵב, פְּשָׁטוּת וְהִשְׁכָּמָה מִתּוֹךְ חִבּוּב - אֵין שׁוּם מָסָךְ אוֹ שַׁעַר שֶׁיְּכוֹלִים לַעֲמֹד בְּפָנֶיהָ בְּדַרְכָּהּ לְכִסֵּא הַכָּבוֹד.

"וְאַבְרָהָם בֶּן מְאַת שָׁנָה בְּהִוָּלֶד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנוֹ" (כ"א, ה) – אֵין יֵאוּשׁ כְּלָל בָּעוֹלָם

בְּפָרָשָׁתֵנוּ מוּבָא עַל אַבְרָהָם וְשָׂרָה שֶׁהָיוּ עֲקָרִים וְהִגִּיעוּ לְגִיל זִקְנָה, כֻּלָּם הִתְיָאֲשׁוּ מִזֶּה שֶׁיִּהְיוּ לָהֶם יְלָדִים, וְאָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר 'הֵיפָּלֵא מֵהַשֵּׁם דָּבָר'. וְכָךְ גַּם בְּגִיל מֵאָה לְאַחַר שֶׁאֵין שׁוּם סִכּוּי וְכֻלָּם מְיָאֲשִׁים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַרְאֶה לָנוּ שֶׁתָּמִיד בְּמַצָּבִים הֲכִי קָשִׁים הוּא יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ בְּדְרָכִים שֶׁלּוֹ.

רַבִּי צָדוֹק הַכֹּהֵן מִלּוּבְלִין מֵבִיא עַל כָּךְ שֶׁיֵּשׁ מִכָּאן יְסוֹד גָּדוֹל שֶׁכָּל בְּנֵי הָאֱמָה הַיִּשְׂרְאֵלִית הָיָה אַחַר הַיֵּאוּשׁ הַגָּמוּר. כְּשֶׁשּׁוּם אָדָם לֹא הֶאֱמִין שֶׁיְּכוֹלָה לִהְיוֹת יְשׁוּעָה וְאָז הֵרְאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יִפָּלֵא מִמֶּנּוּ דָּבָר. מוֹסִיף רַבִּי צָדוֹק, מֵאֵת הַשֵּׁם הָיְתָה זֹאת שֶׁיִּהְיֶה בְּנֵין הָאֱמָה דַּוְקָא אַחַר הַיֵּאוּשׁ הַגָּמוּר שֶׁלֹּא הֶאֱמִין שׁוּם אָדָם וְזֶה הָיָה רָצוֹן הַשֵּׁם שֶׁיְּסוֹד הָאֱמָה יִהְיֶה דַּוְקָא מִתּוֹךְ הַיֵּאוּשׁ הַזֶּה. כִּי זֶה כָּל הָאָדָם הַיִּשְׂרְאֵלִי לְהַאֲמִין שֶׁאֵין לְהִתְיָאֵשׁ כְּלָל, וְאֵין לַחֲקֹר בַּחֲקִירוֹת לָמָּה עָשָׂה הַשֵּׁם כָּכָה. אֶלָּא לְעוֹרֵר בָּנוּ אֶת הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה בְּכָל יְכָלְתּוֹ, בְּכָל מָצָב וּבְכָל עֵת. אֵין לַיְּהוּדִי לְהִתְיָאֵשׁ מִשּׁוּם דָּבָר, בֵּין בְּעִנְיְנֵי הַגּוּף כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ, אֲפִלּוּ חֵרֶב חַדָּה מֻנַּחַת עַל צַוָּארוֹ אַל יִמְנַע מֵהָרַחֲמִים, בֵּין בְּעִנְיְנֵי הַנֶּפֶשׁ, אֲפִלּוּ נִשְׁתַּקֵּעַ לַמָּקוֹם שֶׁנִּשְׁתַּקֵּעַ וְחֵטְא בְּדָבָר שֶׁאָמְרוּ ז"ל שֶׁאֵין תְּשׁוּבָה מוֹעֶלֶת חָס וְשָׁלוֹם (זֹהַר), אוֹ שֶׁתְּשׁוּבָתוֹ קָשָׁה, אוֹ שֶׁרוֹאֶה עַצְמוֹ מִשְׁתַּקֵּעַ וְהוֹלֵךְ בְּעִנְיְנֵי עוֹלָם הַזֶּה, אַל יִתְיָאֵשׁ בְּעַצְמוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא יוּכַל לִפְרֹשׁ עוֹד, כִּי אֵין יֵאוּשׁ כְּלָל אֲצֶל אִישׁ יְהוּדִי, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לַעֲזֹר בְּכָל עִנְיָן.

בְּדוֹרֵנוּ אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עַל יֵאוּשׁ בְּלִי לְהָבִיא מֵחָכְמָתוֹ שֶׁל רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב. שֶׁהִפְלִיג מְאֹד בְּגֹדֶל מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה. כִּי תְּשׁוּבָה גְּבוֹהָה לְמַעְלָה מִן הַתּוֹרָה, עַל כֵּן אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם. וְהָעִקָּר שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בּוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְיָאֵשׁ עַצְמוֹ מִלְּצַעֵק אֶל ה' וּלְהִתְחַנֵּן וּלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִידִי (שִׂיחוֹת הָר"ן). אוֹמֵר רַבִּי נַחְמָן, שֶׁכַּאֲשֶׁר לָאָדָם יֵשׁ כְּתֹבֶת לְכָל חֶסְרוֹנוֹתָיו וְיוֹדֵעַ אֶל מִי לִפְנוֹת, אָז בֶּאֱמֶת אֵין יֵאוּשׁ כְּלָל, מִשּׁוּם, 'הֵיפָּלֵא מֵהַשֵּׁם דָּבָר'. וְתָמִיד אֲבָל תָּמִיד עָלֵינוּ לִזְעֹק אֶל הַשֵּׁם בְּכָל מָצָב וְאָז בָּאָה הַיְשׁוּעָה.

בִּבְרֵכַת הַתּוֹרָה

"לְאָדָם מַעֲרְכֵי לֵב וּמֵה' מַעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי ט"ז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק : מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף : הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה : הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רזה : אברהם בן שמעה : גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה : בן ציון קליין שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל : אפרים בן מדלן אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה: מרדכי בן אוסנת משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : נפתלי ממן בן יקוט שמחה בת סרח : יפה נדרה בת נעימה : רזה בת שמשון : דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה : חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה : רבקה בת רחל : מורבריד אוסנת בת מרים

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי

זיווג הגון: אליעד יעקב בן פאולה : יצחק בן חיה : אליהו בן אילנה : רחלי בת זהבה עדינה בת שמחה : בתיה בת אסתר: הדר ברטה ורוני איילת בנות כרמית נעמה בת אסתר : תמר בת פאולה : אריק בן חיה : שלי בת חיה : הילה בת דניאלה

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל : יובל בן שלומית
רחל בת חיה : לאה רחל בת איריס : טריק בת למלם
ויקטוריה תקוה בת רינה : דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל : הילה בת ישראלה
מירי בת סוזן :חיים יוסף בן איריס :סהר בת שהאין

לרפואת:
אהרון בן רוזה :משה בן רוזה :אהרון בן מרים
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
עודד בן הגר : גולן בן דינה : אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליט בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה : אסתר בת שולמית
רחל בת נוארה : רות בת לינה : נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

להזמנות, להקדשות **ולתרומות** במייל:
Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

בס"ד עלון מס' 771 30.10.2026
יט' מרחשוון תשפ"ז

כניסת שבת: 16:32
צאת שבת: 17:30
רבנו תם: 18:05

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com
לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

פָּרָשַׁת וַיֵּרָא

הרב איתן כהן שליט"א – מצוה שעושים אותה מתוך מסירות נפש, זו מצוה שלא נגמרת לעולם

אחד-עשר פסוקים התורה האריכה כמה אברהם אבינו הכניס אורחים. שמע, לא משהו גדול: שלושה לשונות עם חרדל, זה לא משהו גדול. אם אני מגזים זה עולה איזה שש מאות שקל, לא יותר מזה. בסוף הפרשה כתוב "ויטע אשל בבאר שבע". דורשים חז"ל: אכילה, שתיה, לינה – לויה. לא משנה, בוא נעצר באכילה ושתיה. אכילה ושתיה, מקום פתוח מארבע רוחות – תכנס מאיפה שאתה רוצה, מכל הכוונים. פה זה בהשגחת אברהם אבינו.

יש לך יותר טוב מזה? אין יותר טוב מזה בעולם! זה בהשגחה שלו. אתה יודע כמה אוכל צריך להחזיק בשביל דבר כזה לשבוע? אתה יודע כמה אנשים אוכלים? וזה נרשם בראשי תיבות. כזה דבר גדול, רק בראשי תיבות. ואלו שלושה לשונות בחרדל – אחד-עשר פסוקים! למה? כי התורה באה להגיד לנו פה יסוד גדול. מה היסוד שהתורה באה להגיד? תדע לך שכשיהודי מקיים מצוה מתוך עמל, מתוך קושי – המצוה הזאת לא נגמרת לעולם. אתה חושב שהמצוה הזאת היתה חד פעמית? זאת אומרת, אברהם אבינו הכניס אורחים ובזה זה נגמר? לא! התורה באה להגיד לך – **שמצוה שעושים אותה מתוך מסירות נפש, זו מצוה שלא נגמרת לעולם.**

יש את המדרש שאנחנו קוראים אותו במדרשים של ליל חג שבועות. כותב שם המדרש: בשעה שעלה משה רבנו למרום, בקשו מלאכי השרת לפגע במשה רבנו. עשה הקדוש ברוך הוא את דמות משה רבנו כפני אברהם אבינו. אמר להם הקדוש ברוך הוא למלאכים: "אתם לא מתביישים? לא אצל זה ירדתם? לא אצל זה אכלתם?" ושתקו המלאכים.

אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: "לא קבלת את התורה אלא בזכות אברהם אבינו, שנאמר 'לקחת מתנות באדם', ואין האדם אלא אברהם אבינו, שנאמר 'האדם הגדול בענקים'". אז אתה רואה את אברהם אבינו רץ אל הבקר, רץ להביא סולת, רץ להביא קמח. אתה חושב שזה, אתה יודע, שזה רק להיום וזהו. אכלו, גמרו וזה נעלם. כל מתן תורה שהיה לנו, כל התורה שיש היום שלומדים – אתה יודע מאיפה זה הגיע? זה הגיע מאז, ממה שראית אצל אברהם אבינו. כי אם זה לא היה – גם מתן תורה לא היה.

באו חז"ל להגיד לך: מצוה שאתה עושה אותה מתוך קשי – חז"ל אומרים שהיה דמו של אברהם אבינו שותת, והיה מתוך קושי – המצוה הזאת לא נגמרת לעולם. זו לא מצוה חד פעמית, זו מצוה שהולכת לנצח נצחים. אתה יודע מה זה מתן תורה? כל התורה שיש לנו היום, כל הלימודים שלומדים – זה מה שאברהם אבינו עשה.

סיפור שקרה בשנת תשפ"ו היתה איזו משפחה אחת, הורים ושתי בנות. יום אחד האבא, השם ירחם, נדרס ונפטר. נשארה האמא עם שתי הבנות. והאמא לא הצליחה – לא הצליחה לחיות את המצב שנוצר. גם מצב כלכלי, גם מצב נפשי, והיא נפלה ברוחה. המצב שלה היה מאוד מאוד קשה בנפש. מי שגידל את הבנות זו הסבתא. ואת האמא שמו באיזה מוסד. והבנות היו הולכות כל יום לאמא לטפל בה. וזה היה כל עולמן של הבנות. לכן הן גם בקושי למדו מקצוע, גם לא התחתנו. כי מה יש להתחתן? הן עם אמא כל הזמן. אם נתחתן – איך נדאג לאמא? הבת הקטנה היתה בת שלושים ושמונה, והבכורה – בת ארבעים. יום אחד מציעים שידוך לבת הקטנה, איזה בחור מישיבת מיר, בגיל ארבעים ואחת, משהו כזה. והשידוך הזה התחיל לנסוע. פגישה ראשונה, שניה, שלישית, רביעית.

בפגישה הרביעית, סוף הפגישה, הבחור שואל את הבת: "תגידי, אם אנחנו נשב על 'וורט' – עם מי אני אמור לדבר?" היא אומרת לו: "איתי! אני אמא, אני אבא, אני הכל, אני פה. אבל רציתי להגיד לך – אתה יודע, אני, בגלל שטפלתי באמא כל החיים, אין לי הרבה כסף. יש לי בשביל כל החתונה, מאה וחמישים אלף שקל. זה מה שיש". הבחור אמר: "טוב, אני אחשוב". היא חזרה הביתה, אחותה הגדולה רואה אותה מדוכדכת, שואלת אותה: "מה קרה, למה את ככה עצובה ומודאגת?" סיפרה לה את כל הסיפור.

היא אמרה: "תראי, לי יש מקצוע, ולי יש בחסכונות חצי מיליון שקל. אני נותנת לך את כל הכסף". אמרה לה אחותה: "לא, מה? איך תתני לי את כל הכסף? ואיך את תתחתני?". "השם יעזור, אני רוצה שאת תתחתני. יש לך עכשיו שידוך, זה הזמן שלך". האחות הציעה: "אולי חצי–חצי?" – "לא", התעקשה האחות הגדולה "אני רוצה שכל הכסף שלי יעבור אליך. תתקשרי לשדכן, שיגידו להורים של החתן – יש שש מאות וחמישים אלף שקל לחתונה". באמת, הם התקשרו ואמרו לבחור – יש שש מאות וחמישים אלף שקל לחתונה. הוא מאוד שמח. שבוע לאחר מכן היה 'וורט'. אתם יודעים, בחור מגיע בגיל ארבעים ואחת, מגיע לישיבה. אוהו, איזה ריקודים היו שמה! איזו שמחה היתה! באמת, היתה שמחה גדולה עד השמים.

אחר כך שישבו ככה הבחורים לאכל, אז אחד הבחורים קם, אומר לו: "תראה, אתה מן הסתם עברת בחיים שלך מלא עניינים. סיפר לנו איזה סיפור ככה, איזה משהו טוב, משהו טוב, מה שעברת בחיים". "אני אספר לך סיפור שלפני שבוע. לא ספור של מזמן, לפני שבוע. אני השתדכתי עם משפחה. במשפחה הזאת סך הכל יש שתי בנות, האמא לא מרגישה טוב, ואין להן אב, יתומות. והבת הקטנה הציעה מאה וחמישים אלף שקל, והבת הגדולה נתנה את כל החסכונות שלה – הבת הגדולה נתנה חמש מאות אלף שקל, כל מה שהיה לה, כדי שאחותה תזכה להתחתן". זה הסיפור שהיה.

אחד האנשים שהיה שם שמע את הספור, מתקשר לאחיו הבכור – הוא מהקטנים, מתקשר לאחיו הבכור: "יש לי שידוך בשביל הבן שלך. הבן שלך בגיל ארבעים וחמש, יש לי בשבילו כלה בת ארבעים. עכשיו תשמע את הסיפור, תגיד לי אם אתה צריך עוד לברר עליה... כך וכך הסיפור – היתה מוכנה לתת את כל הכסף כדי שאחותה תתחתן. תגיד לי, אתה מכיר כזאת אישה? אתה מכיר כזה בן אדם שמוכן לתת הכל כדי שלאחרים יהיה טוב? אתה מכיר דבר כזה? בוא ותזכה".

האח הבכור שמע את זה, אמר לו: "אני מחר מזמין כרטיס טיסה ואני מגיע". הזמין כרטיס טיסה, והשדכן הפגיש ביניהם. פגישה ראשונה, שניה, שלישית, פגישה רביעית. בסוף הפגישה הרביעית היא אומרת לו: "רציתי רק להגיד לך, תשמע, מן הסתם אולי נגיע ל'וורט', אז שלא יהיו לך אשליות – אני חיבת להגיד לך, שאין לי שקל, כלום אין לי!".

שואל אותה: "תגידי, למה אין לך?" – עכשיו, הוא יודע כל הסיפור – "למה אין לך?" אז היא סיפרה לו: "נתתי את כל הכסף לאחותי, כדי שאחותי תתחתן". אומר לה הבן אדם: "בשביל זה באתי לפה! מה חשבת? שמעתי את הסיפור – בשביל זה באתי לפה! אל תדאגי, אבא שלי מיליארדר.

לא עשיר – מיליארדר! הוא אמר שהוא יקנה לנו דירה גדולה עם חצר ומרפסות, הכל. אל תדאגי, וגם לאחותך הקטנה הוא יעזור". כשהשידוך התחיל להתקדם, אז אחותה הקטנה אומרת לה: "תשמעי, אם כבר, אז למה שאני אעקוף אותך? נכון שאני התארסתי לפניך, אבל אני אחכה, ואת תתחתני לפני". באמת, הבת הגדולה, התחתנה. האבא קנה לה דירה בבית וגן – תשעה מיליון שקל הדירה הזאת עלתה! אמר: "אני קונה דירה, כל החתונה עלי, הכל".

כל מה שיש לו בשביל שלשני יהיה טוב – אין דבר כזה! זה לא משהו ש'בשגרה'! אה, כשזה לא בשגרה – גם הישועות שמגיעות אחר כך, הן לא משהו 'בשגרה', זה מחוץ לגדר הטבע. כמו שאצל אברהם אבינו, בן אדם חולה, "כחם היום" – כותב המדרש שהקדוש ברוך הוא נקב נקב בגיהנם והיה יוצא משם להבה של אש. זה לא היה חם רגיל, בכזה חם נורא, שותת דם, משם יצא כל מתן תורה! לא יצא משהו קטן – כל מתן תורה יצא משם!

חז"ל אומרים: בזכות צניעות שהיתה ברחל, זכתה ויצא ממנה שאול המלך. רחל אמנו היתה צנועה, לא גילתה לאף אחד שיעקב נתן לה סימנים, לא גילתה לאף אחד. מה זה נראה לך כאלו? תשמע, בסדר, היתה צנועה, נחמד, וזה עבר. חז"ל אומרים: רחל אמנו שהיתה מוכנה למסור לאחותה את כל מה שיש לה – זכתה ויצא ממנה שאול המלך. מתי זה היה? כמה שנים הפרש יש בין רחל אמנו לשאול המלך?

אני פתחתי סדר הדורות – ההפרש ביניהם שבע מאות ועשר שנים! אתה יודע מה זה? בן אדם עשה מצוה, לפני שבע מאות ועשר שנים, אתה מאמין שמלך ישראל הראשון, שדוד המלך אמר עליו "משיח השם הוא", אתה מאמין שזה יצא אחרי שבע מאות ועשר שנה? וזה לא נגמר, זה ממשיך הלאה, כי בזכות צניעות שהיתה בשאול המלך, זכה ויצאה ממנו אסתר המלכה. ועוד הפעם פתחתי סדר עולם – משאול עד אסתר, זה חמש מאות ועשרים שנה! חמש מאות ועשרים שנה! כל ההצלה של כלל ישראל!

מאיפה זה הגיע? מהצניעות של שאול המלך. נדמה לך שכשאתה עושה איזה מעשה טוב, מעשה מתוך צניעות, נדמה לך שהמעשה הזה אי פעם נגמר? לא נגמר לעולם! **המעשים שהבן אדם עושה, ובפרט אם זה במסירות נפש – זה מעשים שהם לדורי דורות, לנצח נצחים! ('דרשתי קרבתך' גיליון וירא תשפה)**

וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם (יח,א)
בחז"ל כתוב ש"כחום היום" הכוונה שהיה חום כגיהנום. לפעמים יש יום של חמסין ברחובות בבני ברק, וראובן אומר לשמעון: חם, א-גיהנום... א-גיהנום?! הלוואי שבגיהנם יהיה רק כזה חום... איפה גיהנם... אבל ביום ההוא אכן הקב"ה נקב חור בגיהנם והרתיח את כל העולם כולו, א'-גיהנם ממש. אף אחד לא היה בחוץ. רק אברהם אבינו, שהלך לכבוד ה' גם לתוך אור כשדים, יכול היה לצאת כעת לכבוד ה' לחום הגיהנם... ואומרים חז"ל שהוא שלח את אליעזר עבד אברהם – נו, תביא אורחים. אליעזר עבד אברהם שב ואמר – אין אורחים. כתוב בחז"ל שתי גרסאות על התגובה של אברהם אבינו ע"ה: "לא מהימנית לי" או – "אין אמונה בעבדים".

נשאלת השאלה: וכי אברהם חשב שאליעזר משקר אותו? הרי הוא רואה מה נעשה בחוץ ויודע שחם כאש הגיהנם? ואליעזר מגיע ואומר – חיפשתי. מדוע שישקר אותו? יתירה מזו, אליעזר עבד אברהם היה אדם גדול מאד, עד שכתוב בחז"ל "המושל בכל אשר לו" – מושל ביצרו כאברהם. ולאחת הדעות הוא זכה להיכנס חי לגן עדן. וכי אברהם חשש שהוא משקר?!

רבי יחיאל מיכל גורדון זצ"ל, ראש ישיבת לומז'ה, איש גדול ואצילי, ביאר זאת כך: אליעזר הגיע ואמר שאין אורחים. אליעזר לא משקר, אבל אברהם בא אליו בטענות – מדוע אין אורחים?! הרי אם היית רוצה בלב ונפש היו מגיעים אורחים. "לא מהימנית לי" – אין לך את הנאמנות, אתה לא רצית מספיק. ותראה תיכף שכאשר אני אלך יבואו אורחים... כיצד יבואו? מאיפה? יהיה כבר אורחים, אתה תראה. אם אדם רוצה בכל הכוחות – יבואו! אם רוצים – יכולים, רצון. אין לנו מושגים באבות הקדושים, אבל הם עבדו את ה' בכל המצבים שרק שייך, אם רוצים ויש רצון חזק– איי איי איי... **('יחי ראובן')**

הרב משה לוי זצ"ל מסביר את דברי המדרש, וכי אליעזר משקר על אדונו– הוא באמת יצא החוצה ולא היה אף אחד. אלא הוא מסביר שאצל אברהם אבינו אין דבר כזה אין. כמה פעמים אנחנו רואים שיש בתי כנסת שקשה להם להשיג מנין בבוקר, ושולחים את אחד המתפללים שיצא החוצה ויחפש אנשים והוא לא מוצא. אבל אם ישנו מישהו שמתעקש ורוצה באמת להתפלל במניין, הוא יוצא החוצה וכבר מוצא מתפללים שיבואו להשלים להם מניין, ומיד כולם מתפלאים הרי גם אנחנו יצאנו ולא ראינו אף אחד. אלא צריך לדעת שאם אדם לא מוותר, הקב"ה ישלח גם מלאכים בשביל שישלימו מניין.
('דברי שקד' גיליון 92)

וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ לִקְרָאתָם (יח,ב)

פירש רש"י: "מהו 'וַיַּרְא וַיַּרְא' שני פעמים? הראשון כמשמעו, והשני לשון הבנה". אברהם נשא את עיניו וראה את שלושת האנשים שהם עומדים במקום אחד, והבין מכך שהם לא רוצים להטריחו. לכן הוא רץ לקראתם והזמינם לביתו.

מרן הרב שך זצ"ל הוסיף ואמר על כפל הלשון של ה'וַיַּרְא- וַיַּרְא' ווארט נפלא. כולנו יודעים שאברהם זה חסד. חסד זו המדה הראשונה, יסוד העולם, שעליה צמחו יצחק ויעקב. יעקב מדתו תורה, יצחק מדתו עבודה, ואברהם – גמילות חסדים. זה הסדר של שלושת עמודי העולם. הסדר הוא מהסוף להתחלה. אברהם העמיד את התשתית, ועל התשתית הזו צומחת התורה של יעקב אבינו והעבודה של יצחק. אבל חסד הוא הפועל–יוצא של בעל החסד. בעל חסד עושה פעולות מעשיות של גמילות חסדים. אבל מה הפועל בנפש ש'מייצר' אדם כזה? מה שורש המדה של אברהם אבינו שזכה לקנות אותה בנפשו?

התשובה היא – **'וַיַּרְא'**. צא מד' אמות שלך, פְּתח את העיניים, תהיה רחב אופקים, תראה מה קורה סביבך. זה שורש מדת החסד. רוב האנשים שאינם עושים ופועלים למען הזולת, הדבר אינו נובע מרוע לב וזדון ח"ו, אלא מאטימות. וממה נובעת האטימות הזו? מכך שאין להם ראיה רחבה. הם מצומצמים, עסוקים בעצמם, אינם רואים מעבר לד' אמות שלהם. ואם כך, מה הפלא שאינם מתוודעים למצוקות של אחרים?

ה'וַיַּרְא' השני – זו שימת הלב שמעבר לראיית העין. שימת הלב הזו פותחת בפני האדם עולם של סבל ומצוקה אצל הזולת, שלא ידע עליהם קודם לכן. ומשנתוודע להם, מיד – **"וַיָּרָץ לִקְרָאתָם"**, כדי לעזור ולסייע, להטות שכם, להיות נושא בעול. באים לאדם ואומרים לו: "מדוע לא עזרת לשכנך?" והוא משיב בתום לב: "אילו הייתי יודע שהוא זקוק לעזרה, בוודאי הייתי ממהר לעזור לו. אבל תאמין לי, לא ידעתי שהוא זקוק לעזרה".

'לא ידעתי' אינה אכזריות, זו אטימות. אילולא היה מתכנס בתוך ד' אמותיו אלא חי עם ראיה רחבה ומקיפה – היה רואה את הזולת, מרגיש וחש אותו, ומתוך כך היה לו לב ושכל להבין ולדעת באיזה מצב הוא שרוי ולאיזו עזרה הוא נזקק.

שאלו את ה"חזון איש" זצ"ל: מיהו אדם גדול? כמה סדרים בש"ס הוא צריך לדעת כדי לקבל תואר של אדם גדול?

אמר ה"חזון איש": אדם גדול אינו נמדד לפי כמות דפי הגמרא שלמד. אדם גדול הוא מי שהזולת נמצא אצלו במרכז, ואדם קטן הוא מי שהאגו שלו במרכז והוא סבור שכולם לא נבראו אלא לשמשו.

ובנוסח אחר הוא אמר: אדם גדול הוא מי שעבר את השבעים- שמונים שנה שלו בעולם הזה בלי לפגוע בזולת.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:
ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.
בע"ה זיווג הגון, נועה בת יעל, קרן בת רחל, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.

לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. אורטל בת תקווה, עדן שירה בת גילה.
לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, , יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, משה אברהם בן גניה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר
בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

פרשת וירא שנת תשפ"ז — גליון מספר 1000

וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם (יח, א)
אַבְרָהָם אָבִינוּ יָשַׁב בְּעַצְמוֹ בְּפֶתַח הָאֹהֶל כְּדֵי לְחַפֵּשׂ אוֹרְחִים. הַמִּדְרָשׁ אוֹמֵר שֶׁאַבְרָהָם מִנָּה אֶת אֱלִיעֶזֶר לָצֵאת וּלְחַפֵּשׂ עֲבוּרוֹ אוֹרְחִים, אוּלָם עַל אַף חִפּוּשָׂיו לֹא מָצָא בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵהִינוּ לָצֵאת בַּחֹם הַכָּבֵד. לְפִיכָךְ אָמַר אַבְרָהָם: "אֵין אֱמוּנָה בַּעֲבָדִים, אֲנִי אֵשֵׁב!" וְיָשַׁב בְּעַצְמוֹ בְּפֶתַח הָאֹהֶל.
הַטַּעֲנָה כְּלַפֵּי אֱלִיעֶזֶר לִכְאוֹרָה תְּמוּהָה: הֲלֹא אֱלִיעֶזֶר לֹא הָיָה סְתָם עֶבֶד, אֶלָּא שָׁלַט בִּיצְרוֹ כְּמוֹ אַבְרָהָם אָבִינוּ, וּמַדּוּעַ אוֹמֵר אַבְרָהָם אָבִינוּ: "אֵין אֱמוּנָה בָּעֲבָדִים" כַּאֲשֶׁר הוּא רוֹאֶה שֶׁאֵינָנוּ מַצְלִיחַ לְמְצֹא אוֹרְחִים?
רַבִּי **רְאוּבֵן קַרְלִנְשְׁטַיין** יִשֵּׁב קֻשְׁיָה זוֹ בְּאֶמְצָעוּת הַמַּעֲשֶׂה הַבָּא: מְסַפְּרִים שֶׁבְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים קָרָא **הָרַב מִבְּרִיסְק** לָרַב טֶנֶנְבָּאוּם זַ"ל, מַזְכִּיר יַעַד הַיְשִׁיבוֹת', וְאָמַר לוֹ שֶׁיֵּשׁ אַבְרֵךְ שֶׁעֹקֶב הַזְּנָחָה לֹא הִגִּישׁ דְּחִיַּת גִּיּוּס, וְלָכֵן נֶחְשַׁב כְּעָרִיק וְהוּשַׂם בַּכֶּלֶא, וְיֵשׁ לְטַפֵּל בְּשִׁחְרוּרוֹ.
עָנָה הָרַב טֶנֶנְבָּאוּם: "אֵין בְּעָיָה! מִיָּד בְּצֵאת יוֹם הַכִּפּוּרִים אֲטַפֵּל בָּעִנְיָן".
נֶעֱנַע הָרַב מִבְּרִיסְק בְּרֹאשׁוֹ וְאָמַר לוֹ: "לֹא מָחָר! הַיּוֹם עָלֶיךָ לְשַׁחְרֵר אוֹתוֹ".
"אֵינֶנִּי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּעֵת מְאוּמָה", הִצְטַדֵּק הָרַב טֶנֶנְבָּאוּם, "מִשְׂרָדִי הַצָּבָא סְגוּרִים כָּעֵת וְאֵינִי יָכוֹל לְדַבֵּר עִם אִישׁ!"
אוּלָם הָרַב מִבְּרִיסְק כְּמוֹ הִתְעַלֵּם מִדְּבָרָיו וְאָמַר: "תַּגִּיד 'אֵינֶנִּי רוֹצֶה' וְלֹא 'אֵינֶנִּי יָכוֹל'!"
הָרַב טֶנֶנְבָּאוּם יָצָא מִבֵּית הָרַב, וְהִתְלַבֵּט מַה בְּיָדוֹ, אָכֵן, לַעֲשׂוֹת? מֵחָסֶר בְּרֵרָה הֶחְלִיט לָלֶכֶת לְמַחֲנֵה שְׁנָלָר. בְּהַגִּיעוֹ לְשָׁם בִּקֵּשׁ לְדַבֵּר עִם הַקָּצִין הַבָּכִיר בְּיוֹתֵר. כַּעֲבֹר דַּקּוֹת אֲחָדוֹת יָצָא אֵלָיו קָצִין וְהִתְעַנְיֵן בִּרְצוֹנוֹ.
פָּתַח הָרַב טֶנֶנְבָּאוּם וְאָמַר: "רְאֵה נָא, הַיּוֹם עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וְכָל יְהוּדִי זָקוּק לִבְרָכָה בְּיוֹם זֶה. אוּלַי הִנְּךָ מְעַנְיֵן לִזְכוֹת בִּבְרָכָה מֵרַב גָּדוֹל?!".
לְמִשְׁמַע הַדְּבָרִים הִתְעוֹרְרָה נְקֻדָּה יְהוּדִית רְדוּמָה בְּלֵב הַקָּצִין, וְהוּא הִנְהֵן בְּרֹאשׁוֹ.
"אִם כֵּן", הִמְשִׁיךְ הָרַב, "כָּל שֶׁעָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת הוּא לְשַׁחְרֵר חַיָּל, וּמִיָּד תִּזְכֶּה בַּבְּרָכָה".
"אֵין בְּעָיָה", הֵגִיב הַקָּצִין, "מִיָּד בְּמוֹצָאֵי יוֹם כִּפּוּר אֲטַפֵּל בָּעִנְיָן".
"לֹא מָחָר! הַיּוֹם!", אָמַר הָרַב טֶנֶנְבָּאוּם בְּנֶחֱרָצוּת.
אוּלָם הַקָּצִין הִתְעַקֵּשׁ: "הַיּוֹם לֹא אוּכַל לְשַׁחְרֵר אוֹתוֹ. הַבַּקָּשָׁה בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִית בַּעֲלִיל".
אוּלָם הָרַב טֶנֶנְבָּאוּם שָׁלַף אֶת הַמִּשְׁפָּט שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ לִפְנֵי זְמַן קָצָר: "אַל תַּגִּיד 'לֹא יָכוֹל', תַּגִּיד שֶׁאֵינְךָ רוֹצֶה!"...
הִתְרַגֵּז הַקָּצִין: "אִם אֲנִי אוֹמֵר שֶׁאֵינֶנִּי יָכוֹל, פֵּרוּשׁוֹ שֶׁל דָּבָר שֶׁבֶּאֱמֶת אֲנִי לֹא יָכוֹל! הַכֹּל סָגוּר עַכְשָׁו!".
הָרַב הִמְתִּין לְסִיּוּם הַמִּשְׁפָּט וְרַק אָמַר: "דַּע לְךָ, כָּל מַה שֶּׁאָמַרְתִּי לְךָ - אָמַר הָרַב הַגָּדוֹל!"
הַקָּצִין נֶאֱנַח, לְאַחַר מִכֵּן נָשַׂךְ אֶת שְׂפָתָיו. "טוֹב", אָמַר לְבַסּוֹף, "נְנַסֶּה...".
בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר, זְמַן קָצָר לִפְנֵי תְּחִלַּת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ, שֻׁחְרַר הֶעָצִיר, וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעַ הָרַב טֶנֶנְבָּאוּם וּבִשֵּׂר זֹאת לָרַב מִבְּרִיסְק, הוּא לֹא שָׁכַח לְהַדְגִּישׁ כִּי הַשִּׁחְרוּר הַמְיֻחָד עָלָה בִּבְרָכָה...
הִנֵּה כִּי כֵן, הַתֵּרוּץ שֶׁל "אֵינֶנִּי יָכוֹל" הִנּוֹ כְּסוּי וּמַעֲטֶה לְ"אֵינֶנִּי רוֹצֶה", כִּי מִי שֶׁרוֹצֶה בֶּאֱמֶת - הַקָּבָ"ה מְזַמֵּן לוֹ אֶת רְצוֹנוֹ וּמַצְלִיחַ בְּיָדוֹ.
וְזוֹ הָיְתָה הַטַּעֲנָה שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ כְּלַפֵּי אֱלִיעֶזֶר - אִם אֵינְךָ יָכוֹל לְמְצֹא אוֹרְחִים, זֶה הַסִּימָן לְכָךְ שֶׁאֵינְךָ רוֹצֶה **בֶּאֱמֶת** לְמְצֹא אוֹתָם!
וְאָכֵן, אַבְרָהָם אָבִינוּ אֲשֶׁר רָצָה מְאֹד אוֹרְחִים, הִתְאַמֵּץ וְיָשַׁב בְּפֶתַח הָאֹהֶל. וְאָכֵן הַמַּלְאָכִים בְּדִמּוּת הָאוֹרְחִים הִגִּיעוּ. לְלַמְּדֵנוּ, שֶׁמַּה שֶּׁרוֹצִים בֶּאֱמֶת - מִתְגַּשֵּׁם!

וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא (יח, א)
בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא - הוּא שֶׁנָּתַן לוֹ עֵצָה עַל הַמִּילָה לְפִיכָךְ נִגְלָה עָלָיו בְּחֶלְקוֹ (רש"י)
כַּאֲשֶׁר נִצְטַוָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ עַל הַמִּילָה הוּא הָלַךְ לִשְׁאֹל אֶת חֲבֵרָיו. שְׁאֹל אֶת עָנֵר הַאִם לַעֲשׂוֹת בְּרִית מִילָה כְּפִי שֶׁאָמַר לוֹ אֱלֹקִים.
עָנָה עָנֵר: **עָנוּי נָפֶשׁ - רַע** [ר"ת עָנֵר].
הָלַךְ לְאֶשְׁכֹּל, אָמַר לוֹ אֶשְׁכֹּל: **אִישׁ שׁוֹטֶה - כּוֹרֵת לְאָבְרוֹ** [ר"ת אֶשְׁכֹּל].
הָלַךְ לְמַמְרֵא וְשָׁאַל אוֹתוֹ, אָמַר לוֹ מַמְרֵא: **מַהֵר מוֹל - רָצוֹן אָבִיךָ** [ר"ת מַמְרֵא].
(שָׁמַעְתִּי מִידִידִי ר' יִצְחָק בֶּן שְׁמוּאֵל)

יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ (יח, ד)
אַתָּה אָמַרְתָּ 'וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ', חַייֶךָ שֶׁאֲנִי פּוֹרֵעַ לְבָנֶיךָ... 'בַּסְּפוֹת תִּשְׁבּוּ שִׁבְעַת יָמִים' (**ילקו"ש** פר' וַיֵּרָא רֶמֶז פב)
מָה עִנְיָנָהּ שֶׁל מִצְוַת סֻכָּה לְהוֹרָאַת אַבְרָהָם לְאוֹרְחָיו "וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ"?
בֵּאֵר הָ**'אַבְנֵי חֵן'** בְּשֵׁם ה'כְּתָב **סוֹפֵר**': מַדּוּעַ צִוָּה אַבְרָהָם אֶת אוֹרְחָיו לְהִשָּׁעֵן תַּחַת הָעֵץ, וְכִי לֹא רָאוּי שֶׁיְּזַמְּינֵם אֶל בֵּיתוֹ פְּנִימָה?
אֶלָּא, שֶׁבְּדוֹר זֶה שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שֶׁהָיוּ בּוֹטְחִים בְּכֹחָם וְעֹצֶם יָדָם, הָיָה אַבְרָהָם עוֹסֵק בַּהֲפָצַת אֱמוּנַת ה' בָּעוֹלָם, כַּמּוּבָא בַּגְּמָרָא (סוֹטָה י ע"ב): "מְלַמֵּד שֶׁהִקְרִיא אַבְרָהָם אָבִינוּ לִשְׁמוֹ שֶׁל הַקָּבָ"ה בְּפֶה כָּל עוֹבֵר וָשָׁב, כֵּיצַד? לְאַחַר שֶׁאָכְלוּ וְשָׁתוּ עָמְדוּ לְבָרְכוֹ, אָמַר לָהֶם: וְכִי מִשֶּׁלִּי אֲכַלְתֶּם? מִשֶּׁל אֵלֹקֵי עוֹלָם אֲכַלְתֶּם, הוֹדוּ וְשַׁבְּחוּ וּבָרְכוּ לְמִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם".
אַף כָּאן סָבַר אַבְרָהָם שֶׁאוֹרְחָיו עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וּמִשְׁתַּחֲוִים לַאֲבַק רַגְלֵיהֶם (ב"מ פו ע"ב), הֵינוּ שֶׁמַּאֲמִינִים כִּי בְּכֹחַ רַגְלֵיהֶם הִגִּיעוּ לְמַה שֶּׁהִגִּיעוּ (וְכָל זֶה עָשִׂיתִי בְּעֶשֶׂר אִצְבְּעוֹתַי...). עַל כֵּן אָמַר לָהֶם אַבְרָהָם: "יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם" - לְהָסִיר אֶת הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁבַּאֲבַק רַגְלֵיהֶם, וְהוֹסִיף וְאָמַר: "וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ" - לִרְמֹז לָהֶם כִּי כְּמוֹ שֶׁהָעֵץ הַזֶּה שֶׁשָּׁתַל הָאָדָם לֹא יוּכַל לִצְמֹחַ וְלַעֲשׂוֹת פְּרִי אִם לֹא יוֹרִיד ה' מָטָר מִן הַשָּׁמַיִם, כָּךְ בְּכָל עִסְקֵי הָאָדָם - לֹא כֹּחוֹ וְעֹצֶם יָדוֹ שֶׁל הָאָדָם עוֹשֶׂה אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֶלָּא הַכֹּל מֵאֵת ה'.
עַל כָּךְ בָּאוּ חז"ל וְדָרְשׁוּ, שֶׁבִּזְכוּת שֶׁאָמַר אַבְרָהָם "וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ", שֶׁהֵפִיץ אֱמוּנַת ה' בָּעוֹלָם וּבִטֵּל כֹּחַ מַעֲשֶׂה הָאָדָם, זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְמִצְוַת סֻכָּה - שֶׁאַף הִיא טַעֲמָהּ וְעִנְיָנָהּ לְהַרְאוֹת אֶת אֲרָעִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַבְלוּת כֹּחַ הָאָדָם וְקִנְיָנָיו.

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל (יח, ט)
מַדּוּעַ שָׁאֲלוּ הַמַּלְאָכִים עַל שָׂרָה?
עַל דֶּרֶךְ הָרֶמֶז. פֵּרֵשׁ **הַגָּאוֹן מִטְשֶׁעבִּין**, שֶׁהֲרֵי לַמַּלְאָכִים הָיְתָה יְדִיעָה מַה נַּעֲשֶׂה בַּשָּׁמַיִם. הֵם יָדְעוּ, אֲפוֹא, שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ חָשׁוּב מְאֹד וְאָהוּב מְאֹד בַּשָּׁמַיִם.
כַּאֲשֶׁר יָרְדוּ לָאָרֶץ, וְהִגִּיעוּ אֶל אַבְרָהָם לְמַלֵּא אֶת שְׁלִיחוּתָם, הֵפְתִּיעוּ לִרְאוֹת שֶׁאַבְרָהָם מִתְנַהֵג עִמָּם כְּאַחַד הָאָדָם. רָץ לְהָבִיא

בַּעֲבוּרָם בָּקָר, מַתְקִין לָהֶם סְעֻדָּה, לְלֹא כָּל צְלָצוּלִים וּמַלְאָכִיוּת...

חָשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים, שֶׁאוּלַי אַבְרָהָם אָבִינוּ הִנּוֹ מַלְ"וּ הַצַּדִּיקִים הַנִּסְתָּרִים, שֶׁלֹּא רוֹאִים בְּגָלוּי אֶת עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁלָּהֶם. בְּקִשּׁוּ, אֲפוֹא, לְתָהוֹת עַל קַנְקָנָהּ שֶׁל שָׂרָה, שֶׁאוּלַי דַּרְכָּהּ יַבְחִינוּ בַּיְחוּדִים וּבַבְּנוֹת, וְיָבִינוּ מַעֲלָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם. לָכֵן שָׁאֲלוּ הַמַּלְאָכִים אֶת אַבְרָהָם: "אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ"?

אַךְ אַבְרָהָם עָנָה לָהֶם: "הִנֵּה בָאֹהֶל" - גַּם הִיא, כָּמוֹנִי, מַסְתִּירָה אֶת עַצְמָהּ, לֹא תִּרְאוּ אֶצְלָהּ דָּבָר...

וַיָּקֻמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִפוּ עַל פְּנֵי סְדֹם (יח, טז)

לְעֵיל, בְּתְחִלַּת הַפָּרָשָׁה, הוּבָא בְּרש"י שֶׁשְּׁלֹשָׁה מַלְאָכִים בָּאוּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ: אֶחָד לְבַשֵּׂר אֶת שָׂרָה, אֶחָד לְהַפֹּךְ אֶת סְדוֹם וְאֶחָד לְרַפְאוֹת אֶת אַבְרָהָם.

וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה, לְשֶׁם מָה הֵצְרַךְ הַמַּלְאָךְ שֶׁנִּשְׁלַח לְהַפֹּךְ אֶת סְדוֹם לַעֲבֹר דֶּרֶךְ אַבְרָהָם? מַדּוּעַ לֹא הָלַךְ יְשִׁירוֹת לִסְדוֹם?

בְּאֹר **הַמהר"ל בְּ'גּוּר אֲרְיֵה'**, שֶׁמַּלְאָךְ זֶה, שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהַפֹּךְ אֶת סְדוֹם אָמַר לִפְנֵי הַקָּבָּ"ה: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! מַדּוּעַ אַתָּה כּוֹעֵס עַל אַנְשֵׁי סְדוֹם? הֲרֵי אֲנַחְנוּ, הַמַּלְאָכִים, כְּבָר אָמַרְנוּ לְךָ מֵרֹאשׁ שֶׁאֹפֶא אֶת הָאָדָם מִכֵּיוָן שֶׁהוּא לֹא יַעֲמֹד בַּנִּסְיוֹנוֹת וְיִרְשַׁע!"

אָמַר לוֹ הַקָּבָּ"ה: "בְּסֵדֶר גָּמוּר, תַּעֲבֹר קֹדֶם אֵצֶל אַבְרָהָם וְתִרְאֶה אִם הוּא עוֹמֵד בָּזֶה אוֹ לֹא"

וְאָז מַה קָּרָה?

"וַיָּקֻמוּ **מִשָּׁם** הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִפוּ עַל פְּנֵי סְדֹם", כְּשֶׁרָאוּ אֶת אַבְרָהָם - אָז הִשְׁקִיפוּ אֶל סְדוֹם. אָמְרוּ: אִם כָּךְ אֵין בְּרֵרָה, מֻכְרָחִים לְהַפֹּךְ אֶת סְדוֹם, שֶׁכֵּן, נוֹכַחְנוּ לָדַעַת שֶׁאָדָם כֵּן יָכוֹל לַעֲמֹד בְּצִוּוּי ה'.

כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו (יח, יט)

וְלָמָּה יְדַעְתִּיו? לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה - לְפִי שֶׁהוּא מְצַוֶּה אֶת בָּנָיו עַל לִשְׁמֹר דֶּרֶךְ (רש"י).

סוֹד קִיּוּמוֹ שֶׁל הָעָם הַיְּהוּדִי לְלֹא סָפֵק הִנּוֹ הַהִתְמַסְּרוּת לְחִנּוּךְ הַיְלָדִים, וּבִפְסוּקִים אֵלּוּ נֶאֱמַר שֶׁזֹּאת הַסִּבָּה שֶׁמַּחֲמָתָהּ בָּחַר הַקָּבָּ"ה בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ עַל מְנָת לְהָקִים מִמֶּנּוּ אֶת עַם ה', מִשּׁוּם שֶׁרַק עַל יְדֵי כָּךְ מֻבְטָחַת הַהֶמְשֵׁכִיּוּת שֶׁל שְׁמִירַת דֶּרֶךְ ה' לְמֶשֶׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת.

בְּדֶרֶךְ כְּלָל מִתְבַּסֵּס הַחִנּוּךְ עַל הַדְּרָכָה שֶׁל הַהוֹרִים לִילָדֵיהֶם, אַךְ לְעִתִּים אֵין מָנוֹס מִלְּהִשְׁתַּמֵּשׁ גַּם בְּאֶמְצָעֵי עֶזְרָ, כְּפִי שֶׁנֶּאֱמַר בַּפָּסוּק (מִשְׁלֵי יג, כד): "חוֹשֵׂךְ שִׁבְטוֹ שׂוֹנֵא בְנוֹ". בְּפָסוּק זֶה מִפֹּרָשׁ גַּם הָאֹפֶן בּוֹ הַדָּבָר צָרִיךְ לְהֵעָשׂוֹת - אַהֲבָה!

בַּסֵּפֶר **"נִיחוּחַ שֶׁל תּוֹרָה"** מְסֻפָּר עַל **הגרי"ז סוֹלוֹבֵיצִ'יק זצ"ל**, שֶׁכַּאֲשֶׁר נֶאֱלַץ הָיָה לְעִתִּים לְהַכּוֹת אֶת יְלָדָיו לְשֵׁם חִנּוּכָם, נוֹהֵג הָיָה לוֹמַר לָהֶם תּוֹךְ כְּדֵי הַהַכָּאָה: "אֵיךְ הָאב דִּיר לִיבּ", כְּלוֹמַר: "אֲנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ"... עַל יְדֵי כָּךְ בִּקֵּשׁ לְבַטֵּא שֶׁמַּכּוֹת אֵלּוּ אֵינָן אוֹת לְחֹסֶר אַהֲבָה אוֹ כַּעַס, חָלִילָה, אֶלָּא הַדָּבָר נַעֲשֶׂה אַךְ וְרַק מִתּוֹךְ אַהֲבָה וּדְאָגָה לַעֲתִידָם הָרוּחָנִי.

בְּנוֹסָף, שָׁמַע מִפִּיו רַבִּי **מֹשֶׁה שְׁמוּאֵל שַׁפִּירָא**, כִּי הִקְפִּיד שֶׁלֹּא לְהַכּוֹת אֶת יְלָדָיו אֶלָּא כַּאֲשֶׁר עָבְרוּ עַל אִסּוּר מֻעָקָר הַדִּין, אַךְ לֹא כְּתִגּוּבָה לְהִשְׁתּוֹלְלוּת בְּעָלְמָא אוֹ שׁוֹבָבוּת נְעוּרִים. הוּא סָבַר שֶׁאֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּדֶרֶךְ חִנּוּךְ זוֹ בְּכָל עֵת, אֶלָּא רַק בַּדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים לַעֲתִידוֹ הָרוּחָנִי שֶׁל הַיֶּלֶד.

בְּכְלָל, סָבַר הגרי"ז כִּי הִשְׁתּוֹלְלוּת יְלָדִים אֵינָהּ דָּבָר שְׁלִילִי כָּל כָּךְ שֶׁיֵּשׁ לְדַכֵּא אוֹתוֹ, וּלְעִתִּים עָדִיף לָתֵת לָהֶם לְהוֹצִיא אֶת מָרֵץ הַנְּעוּרִים שֶׁלָּהֶם בְּאֹפֶן זֶה...

רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹקִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְהָרְגוּנִי עַל דְּבַר אִשְׁתִּי (כ, יא)

הַמַּגִּיד הַיְרוּשַׁלְמִי, רַבִּי שַׁבְּתַי יוֹדְלֶבִיץ זצ"ל, פָּנַשׁ פַּעַם שׁוֹטֵר חִלּוֹנִי, בֶּן גִּילוֹ, וְהִתְפַּתְּחָה בֵּינֵיהֶם שִׂיחָה עַל מַצַּב הַדּוֹר.

פָּתַח הַשּׁוֹטֵר וְאָמַר: "יוֹדֵעַ אַתָּה, לֹא חָלַמְנוּ שֶׁתִּהְיֶה כָּזוֹ הַדְּרְדְּרוּת. חָשַׁבְנוּ, נָקִים מְדִינָה חִלּוֹנִית, שֶׁלֹּא יִשְׁמְרוּ שַׁבָּת, לֹא יָנִיחוּ תְּפִלִּין, אֲבָל עַד כְּדֵי כָּךְ?! מִי חָלַם שֶׁתִּהְיֶה כָּזוֹ אַלִּימוּת, מִי חָלַם שֶׁאֲנָשִׁים יִהְיוּ כֹּה מַשְׁחָתִים!"

חִיֵּךְ ר' שַׁבְּתַי יוֹדְלֶבִיץ וְעָנָה: אֶמְשֹׁל לְךָ מָשָׁל. לֹא מִזְּמַן הִזְדַּמַּנְתִּי לְבִנְיָן יָקָר בּוֹ שָׁלוֹם' בְּתַל אָבִיב [בְּזַמָּנוֹ - הַבִּנְיָן הַגָּבוֹהַּ בְּיוֹתֵר בָּאָרֶץ], וְהִנֵּה, לְהַפְתָּעָתִי, רוֹאֶה אֲנִי יְהוּדִי עוֹמֵד עַל הַמִּרְפֶּסֶת בַּקּוֹמָה הַשִּׁלִּשִׁים, מוֹצִיא רֶגֶל אַחַת הַחוּצָה, וְעוֹד רֶגֶל...

צָעַקְתִּי לְעֵבְרוֹ: "הַלּוֹ, מָה אַתָּה עוֹשֶׂה?!"

אָמַר לִי: "אֲנִי קוֹפֵץ לְמִטָּה".

אָמַרְתִּי לוֹ: "הִשְׁתַּגַּעְתָּ? הֲרֵי בִּקְפִיצָה כָּזוֹ מִגֹּבַהּ שְׁלֹשִׁים קוֹמוֹת, אֲפִילּוּ עִם שְׁפַכְטֶל לֹא יַצִּילְוּךָ 'לְגָרַד' אוֹתְךָ מֵהַמִּדְרָכָה"...

וְהַלָּה עוֹנֶה בְּנִיחוּתָא: "אַל דְּאָגָה, אֲנִי קוֹפֵץ רַק שְׁתֵּי קוֹמוֹת וְנֶעֱצָר"...

הַאִם יִתָּכֵן כַּדָּבָר הַזֶּה - לִקְפֹּץ 'רַק' שְׁתֵּי קוֹמוֹת, וְאָז לְהַחְלִיט שֶׁהַנְּפִילָה נֶעֱצֶרֶת?!

-"מָה חָשַׁבְתָּ, יְדִידִי הַשּׁוֹטֵר, שֶׁהַהִדְרְדְּרוּת תֵּעָצֵר בְּאֵיזֶה מָקוֹם? שֶׁאֶת הַצַּד הַיְמָנִי שֶׁל הַלּוּחוֹת לֹא יַקִּימוּ, וְאֶת הַצַּד הַשְּׂמָאלִי כֵּן? דַּע לְךָ שֶׁדָּבָר זֶה לֹא יִתָּכֵן! "כִּי אָמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹקִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַהֲרָגוּנִי עַל דְּבַר אִשְׁתִּי"

אִם הֵם עוֹשִׂים לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה, הֲרֵי שֶׁגַּם "וַיָּקֻמוּ לְצַחֵק", הָיוּ שָׁם גַּם עֲוֹנוֹת חֲמוּרִים שֶׁל גִּלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים. לֹא שָׁנָה אֶחָד בְּלִי הַשֵּׁנִי.

רֶמֶז לָכָךְ מָצִינוּ גַּם בְּפָרָשַׁת וַיִּקְרָא. בְּסוֹף הַפָּרָשָׁה אוֹמֶרֶת הַתּוֹרָה: "נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּה' וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ".

"נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּה'". לְכְאוֹרָה אָדָם זֶה מֻרָד רַק בַּקָּבָּ"ה, כָּךְ נִרְאֶה לָנוּ.

אוּלָם בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר הוּא יַגִּיעַ לִידֵי "וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ"

אֵין דָּבָר כָּזֶה שֶׁאָדָם יַעֲבֹר רַק עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם. בַּסּוֹף הוּא יִדְרְדֵּר גַּם בְּעִנְיָנִים שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ. "רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹקִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַהֲרָגוּנִי"!

כְּעֵין זֶה כָּתַב הַ**'חֲתַם סוֹפֵר'** עַל הַפָּסוּק "נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וַמָּעֲלָה מַעַל בַּה' וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ" (וַיִּקְרָא ה, כא), שֶׁפָּסוּק זֶה רוֹמֵז נֶגֶד אֵלּוּ הַטּוֹעֲנִים שֶׁהֵם אֲמָנָם לֹא מַקַּיְמִים מִצְוֹות, אֲבָל מַקְפִּידִים עַל הַ"בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ", שֶׁלְּבַסּוֹף נִגִּיעוּ לְמַצָּב שֶׁל "וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ"!

טָעוּת הִיא לַחְשֹׁב שֶׁכְּבָיָכוֹל נִתַּן לִשְׁמוֹר רַק עַל חֵלֶק הַמִּצְוֹות שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ יָרֵא שָׁמַיִם, סוֹפוֹ שֶׁיִּתְדַּרְדֵּר גַּם בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹות שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ.

עִנְיָנִים מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר "מָתוֹק הָאוֹר"
עַל סֵפֶר תְּהִלִּים חֵלֶק רִאשׁוֹן

חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִמִים (טז, ו)

אָמְרוּ חַז"ל (סִפְרֵי דְּבָרִים לג, ב): קֹדֶם שֶׁנָּתַן הַקָּבָּ"ה אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, סוֹבֵב עַל כָּל הָאֻמּוֹת וּשְׁאָלָם אִם מוּכָנִים הֵם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְכָל אֻמָּה שֶׁאָלָה מַה כָּתוּב בָּהּ. לְיִשְׂמָעֵאל אָמַר: "לֹא תִגְנֹב", לְבְנֵי עֵשָׂו אָמַר: "לֹא תִרְצָח" וְכוּ'. אַךְ כְּשֶׁהִגִּיעַ לְעַם יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם: "אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ", וּבְאָרוּ חַז"ל (שַׁבָּת קה ע"א) שֶׁהוּא נוֹטָרִיקוֹן: **אֲנָא נַפְשַׁאי כְּתָבִית יְהָבִית**. אָמַר הַקָּבָּ"ה: אֲנִי בְּעַצְמִי נָתַתִּי תּוֹרָה כְּתוּבָה.

וְיֵשׁ הַמְבָאֲרִים שֶׁ"אָנֹכִי" הוּא בְּלָשׁוֹן מִצְרִית, שֶׁדִּבֵּר אֶל עַם יִשְׂרָאֵל בַּשָּׂפָה שֶׁהֵם רְגִילִים אֵלֶיהָ.

עַל פִּי זֶה מְבָאֵר הַ**"פְּתִחֵי עוֹלָם"** אֶת הַפָּסוּק שֶׁלְּפָנֵינוּ: "חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִמִים" - רַק לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם אָמַר הַקָּבָּ"ה דְּבָרִים שֶׁאֵינָם רְצוּיִים לָהֶם, וְאִלּוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל פָּתַח בְּצִוּוּיָה נְעִימָה שֶׁיְּקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה.

לעילוי נשמת
מרת **שרה** ע"ה
ב"ר יצחק יעקב
לקס
נלב"ע י"ד אב תשפ"ד
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ר' **מרדכי יוסף**
ב"ר משה אליעזר
נלב"ע י"ז אייר תשס"א
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ר' **יצחק זאב הכהן**
ב"ר גדליה
נלב"ע ד' ניסן תש"פ
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ר' **משה אליעזר**
ב"ר אלתר יצחק
לקס
נלב"ע י' כסלו תשע"ח
תנצב"ה

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל0504-147001

כיצד מחנכין

עלון מס' 148

לפרשת וירא תשפ"ז

כוחה של דוגמא אישית

לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו (יח יט)

הבסיס לסוגיא של חינוך הילדים נמצא בפרשה שלנו, פרשת וירא. כאשר הקב"ה אומר "המכסה אני מאברהם אשר אני עושה?... כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'".

ברור שלא מדובר כאן בצוואה גרידא, "עליכם לשמור דרך ה'" ותו לא. כי הקב"ה מחשיב זאת כל כך עד שבגלל זה הוא לא יכול לכסות מאברהם את אשר הוא עושה. חייבים לומר שמדובר בציווי כזה שאברהם אבינו מצווה את בניו וביתו אחריו, באופן שבוודאי הם ישמרו את דרך ה'.

וכאן אנו נכנסים לשאלה, איך באמת עושים זאת? איך אפשר לחנך את הילדים באופן כזה שנדע שהם אכן ינהגו כך?

התשובה הקצרה היא שזה באמת לא אפשרי, לאף אחד אין תעודת ביטוח. אנחנו רואים שגם לאברהם אבינו היה את ישמעאל שהיה פרא אדם, וזה בוודאי לא דרך ה'... ליצחק אבינו ולרבקה הצדקת, היה גם את עשיו...

כי גם לילד שקיבל את החינוך הכי טוב בעולם, יש עדיין אפשרות לבחור בטוב ובהפכו, ולא תמיד הוא יבחר בטוב...

אבל איך באמת מחנכים ילד בצורה טובה? מהו הסוד? הרי 'חנוך לנער על פי דרכו', לכל אחד יש תכונות אחרות. האם יש משהו כללי שהוא טוב לכל הילדים שבעולם???

יש גמרא מפורסמת מאוד במסכת שבת, בדף ק"ל: "תניא רשב"ג אומר: כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה... עדיין עושין אותה בשמחה! וכל מצוה שקבלו עליהם בקטטה... עדיין עושין אותה בקטטה."

ומוסיפה הגמרא: "תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזירת המלכות כגון עבודת כוכבים ומילה, עדיין היא מוחזקת בידם וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזירת המלכות כגון תפילין עדיין היא מרופה בידם."

לכאורה צריכים להבין, האם זאת סגולה מיוחדת לעשות בשמחה ובמסירות נפש כדי שהמצוה תהיה מוחזקת בידם טוב יותר?

נראה לומר שפה מונח היסוד של 'דוגמה אישית'. זה לא עניין של שכר ולא סגולה, אין פה דבר מיסטי נסתר מן העין. יש כאן יסוד חינוכי המבוסס על הטבע האנושי - כשאבא מתלהב ממשהו, הבן מתלהב מאותו הדבר.

מה קורה כשיורד גשם חזק? אם ההורים מתלהבים וקוראים לילדים שיבואו מהר לחלון כדי לראות איך הגשם שוטף ומנקה את כל היקום, גם הילדים יאהבו לראות גשמים חזקים, ואם ההורים יזעיפו פנים ויגידו שזה יום קשה ומעצבן כי יורד גשם ואחר כך הכל יהיה מלא בוץ - התחושה הזאת תלווה את הילדים כל ימי חייהם ברגע שהם יראו שיורד גשם בחוץ.

כשהצופר מצפצף והשבת נכנסת, מה עושים ההורים? אם האווירה בבית הופכת נינוחה ונעימה, התרגשות נסוכה על פניה של אמא וזמזום נשמע מפיו של אבא, כי עכשיו שבת המלכה פורסת כנפיה על היקום, גם הילדים יקבלו כך את השבת, וכן להיפך חלילה...

והנה הוא מקבל ד"ש שהבן שלו מאוד נדיב...

יתירה מזאת, גם הילדים עצמם, לכשיגדלו, יעבירו את התחושות הללו לילדיהם, ואלו בתורם לדור שאחריהם, וכך יכולה לעבור השפעת ההורים לילדיהם לאורך דורות במשך מאות ואפילו אלפי שנים.

עד היום אנו "חוגגים" את ברית המילה לילדינו, כי כך עשו אבותינו. עד היום יש ויכוחים כשמעמידים חופה ומקימים בית חדש בישראל, כמו שאומרים חז"ל, בגלל שכבר אז במדבר, עם ישראל בכה למשפחותיו, על עסקי משפחות.

מעשה באדם שהגיע לשלב חתונת ילדיו, והתקשה מאוד בכיסוי הוצאות נישואי בנו בכורו.

והנה הוא מקבל ד"ש שהבן שלו מאוד נדיב... מה הסיפור? בישיבה של בנו יש 'עזר חתנים', ומאחר והבחור היה אוסף כספים בתקופת פורים מדי שנה והכניס סכום נכבד לקופה, הוא היה זכאי לקבל את כל הביגוד בחינם. נתנו לו תלושים לרכישה בחנות של הלבשה חסידית.

בדיוק באותה עת עמד גם חבר טוב שלו להתחתן, והחבר ההוא לא הצליח לאסוף כספים בסכום הנדרש, ולכן לא היה זכאי לאותה הטבה. הוא בא מבית חסר אמצעים, וכשהבן של הראשון ראה שהוא קיבל שני תלושים לרכישת כובע סאמט חסידי, בעלות של בין 1,200 ל-1,400 שקלים, החליט להסתפק בכובע אחד, ואת התלוש השני תרם לחברו הטוב.

אביו שמע על כך, והתמלא כעס. היו לך שני תלושים לכובעים חדשים, והשתמשת רק באחד? מילא! אולי כדאי שתיתן את התלוש השני לאבא שלך או לאחד האחים שלך שיוכלו לקנות כובע חדש? מה עם קצת עזרה להורים שלך שמתקשים מאוד לשלם את הוצאות החתונה?

הוא ניגש לבנו בתלונה, למה ויתרת על הכובע השני בלי לבדוק אם מישהו מהמשפחה שלך זקוק לו?
הבן לא הבין מה הבעיה. "אבל אבא, היה לי ביד תלוש מיותר שהרווחתי אותו בעמל ובזיעה כשכיתתי רגלי לאסוף כסף, עמד לידי חבר ממשפחה ענייה שצריך לקנות כובע, לא חשבתי פעמיים, פשוט נתתי לו. בכלל לא עשיתי חשבונות."

הלה השיח את לבו בפני ידיד טוב, הוא כועס על בנו שלא חשב על הוריו, הוא עוזר לאחרים בזמן שהוריו מתמודדים עם עול כבד של מימון חתונה... אמר לו ידידו, "אני לא מבין אותך! תשמח! הבן שלך יצא בדיוק כמוך, גם אתה כשיש לך חבר במצוקה, אתה לא חושב פעמיים וממהר לעזור לו, גם אם זה על חשבונך. האם כל פעם שצריך לעזור למישהו אתה מתחיל לעשות דירוג מי צריך יותר עזרה ומי קרוב אליך יותר, או שאתה פשוט מזנק לעזור לו? הבן שלך ראה אותך מתנהג כך, והוא זכה להיות גומל חסדים בדיוק כמוך!

נכון, אולי היה ראוי שירגיש קצת יותר את מצוקת הוריו ויעזור להם, אבל אתה הרי לא שידרת לו מצוקה, אתה נותן לו הרגשה שהכל בסדר גמור ושהוא יכול להתכונן לחתונה בלי לדאוג דאגה כספית. לעומת זאת, את אהבת החסד הזאת, אתה כן שידרת לו, לזה בדיוק חינכת אותו, וכשהוא מתנהג כמו שלימדת אותו אתה כועס."???

איך אברהם אבינו חינך את ילדיו לעשות רצון ה'? כשהוא עצמו עשה זאת בשמחה, 'וישכם אברהם', 'וירץ לקראתם', 'ואל הבקר רץ אברהם', 'והוא עומד עליהם', הוא הזדרז בקיום המצוות, ושידר לילדיו שאין דבר מתוק וראוי יותר מלעשות את רצון ה', זה הפשט 'למען אשר יצוה וכו' לשמור דרך ה'", זה החינוך הכי טוב בעולם, דוגמא אישית שנעשית מתוך שמחה מתפרצת.

אם נסתכל סביבנו נראה שהילדים יוצאים לא כמו שההורים שלהם חינכו אותם, אלא כמו שההורים שלהם שידרו להם.

רגילים לומר שהחינוך הטוב ביותר הוא דוגמא אישית, אבל יש בזה קצת יותר עומק. כי דוגמא אישית זה לא רק 'כך אני מתנהג וכך גם הילד שלי יתנהג', אלא בעיקר מה אני משדר לו לגבי ההתנהגות הזאת. אם אברך לומד 12 שעות בכל יום, אבל ניגש ללימוד עם 'פרצוף חמוץ', למה שהילד שלו ירצה להיות שקדן? לעומתו פועל פשוט שעובד 15 שעות ביממה, ובערב מתנפל בשמחה על הגמרא ולומד חצי שעה עד שהוא נאלץ לסגור את הגמרא בלב כבד כי הזמן ללכת לישון - מחנך את הילד שלו ללמוד בכל רגע פנוי, הוא משדר לו שזה הדבר הכי מתוק בעולם.

מעשה בילד שלא התקדם מבחינה רוחנית כלל. בכל הקשור ליהדות היה קר כקרח. לא ענייני אותו לא תפילה, לא שבת, לא ציצית ולא שום דבר. עשה מה שהכריחו אותו כמי שכפאו שד.

יום אחד צעד לצד אביו ברחובה של עיר, והנה הם רואים ערבי עם דוכן אבטיחים למכירה המכריז בקולי קולות: "אבטיח על הסכין, אבטיח למכירה, אדום אדום מתוק מתוק" וכו'... המוכר מתלהב וחוזר ומכריז שוב ושוב, ואכן מידי פעם נגש אי מי לדוכן ורוכש אבטיח או חצי אבטיח.

כאשר שבו הביתה, שומע האיש את בנו מכריז בקולי קולות: "אבטיח על הסכין, אדום אדום, מתוק מתוק"... בתחילה חשב בלבו - אך מקרה הוא, אך הילד מכריז וחוזר ומכריז, יום אחד, ולמחרתו ביום השני וכן ביום השלישי... כך כל השבוע, וגם בשבוע שלאחריו.

חשב האב בלבו: כנראה נשמתו של בני פגומה, הוא גלגול של מוכר אבטיחים...

משפנה להוועץ באחד מגדולי הדור, השיב לו אותו גדול: אם היית מלמד את בנך לקיים מצוות - באותה התלהבות והתלהטות ומרץ ואנרגיה של אותו מוכר אבטיחים, הוא היה מתלהב מתורה ומצוות. הבעיה היא שהוא יושב לידך בתפילה ורואה שאתה חצי רדום, ממלמל בחצי פה ומצפה שהטקס יסתיים, הוא יושב לידך כשאתה לומד ורואה קפאון, לכן בכל הנוגע לתפילה וללימוד גם הוא רדום.

אך אותו מוכר אבטיחים מכריז בקולי קולות ובמרץ מתוגבר ובלהט סוחף, בנך ראה אותו ונדבק מהתלהבותו ונסחף. זה הכל.

אם יראה אותך מתפלל בשפתיים דולקות ולומד בלהט ובקול גילת ורנן, בהשתוקקות וכיסופין להדבק בתורה הקדושה ובנותן התורה, אין ספק שזה ישפיע עליו לא פחות ממוכר האבטיחים...

תחשוב לעצמך: יושבים בשולחן שבת ופלוני סח שהשכן קנה רכב חדש. אתה מיד מתעניין בקולניות: איזה רכב? מאזדה או מיצובישי? יד ראשונה או יד שניה? איזה מודל? איזה צבע? מה טיב המנוע? וכו'. מה?! מאזדה 16 עם חלונות פלטיניום וצמיגי מגנזיום ודלתות הנפתחות אוטומטי... בניך רואים את התלהבותך ונסחפים בעקבותיך.

לעומת זאת, בבית אחר, יושב הילד ואומר לאביו חידוש ששמע מרבו על הגמרא הנלמדת או על פרשת השבוע. האב מתלהב ומפתח את החידוש, מוסיף עליו ומתמתק לשמעו שוב ושוב. בנו מספר שהשכן סיים חצי ש"ס ועשה מסיבה. אתה שומע ומתמלא תשוקה ומכריז: הלואי שגם אני כבר אזכה לסיים חצי ש"ס! לפחות בלימוד בקיאות! הילדים רואים שאתה נמס מקנאה על לימוד, וזה מחלחל לעצמותיהם. שאיפותיהם מנווטות בהתאם...

(הרב אלימלך בידרמן)

לעילוי נשמת הרה"צ יהודה לייב ב"ר מרדכי אברהם צוובנר זצ"ל
נלב"ע ט מר חשון תשנ"ד

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות / הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

"כוונות הגארטל"

שיעור מס' 296 | פר' וירא תשפ"ז

נקלעתי פעם לביהכ"נ "שומרי שבת" בבארא פארק, לידי נעמד לתפילת מנחה יהודי נכבד שחיפשתי אותו זמן רב. לחצנו יד לשלום. אני רוצה כעת להתכונן לתפילה, לאחר התפילה נשוחח בניחותא אמר. הלה הוציא מכיסו גארטל (אבנט בו נוהגים חסידים לחגור עצמם כהכנה לתפילה), וחגר עצמו בעיניים עצומות אחוז שרעפים כאילו הוא מכוון את כוונות האר"י.

לאחר התפילה ביקשתי ממנו בחיוך כי יואיל בבקשה לשתפני בכוונות חבישת הגארטל. הלה ענה בתמימות: "כשאני לובש את הגרטל וחוגר עצמי בו הלוך ושוב, אני משנן לעצמי שהקב"ה מסובב הסיבות, וכל מה שעבר ויעבור עלי - הכל מסובב מאיתנו יתברך בהשגחה פרטית מכוונת לפרטי פרטים. יתירה מזאת, אני מזכיר לעצמי שאם אשליך עצמי ואבטח רק עליו יתברך, אזי חסדו יסובבני. כפי שנראה בסיבובי השגחה המדהימים שלפנינו.

נתחיל בסיפור בו הגארטל תופס מקום מרכזי. משתף הר"ר נתנאל קורנבליט הי"ו: היה זה בשנת תשפ"א, כשהייתי שליח בקהילת "בית אהרן וישראל" בקייב שבאוקראינה. שאול נ"י, בחור בקהילה שמאוד התחזק, חשקה נפשו להתחיל לחבוש בשבת גארטל. כשטסתי לישראל לכמה ימים לשמחה משפחתית ביקש שאול נ"י שארכוש עבורו בישראל גארטל. שמחתי למלא משאלה טהורה של נשמה יהודית המשתוקקת לקרבת אלוקים. ניגשתי לחנות לממכר ספרים ותשמישי קדושה ורכשתי את הגארטל הכי טוב שהיה להם עוד בטרם שובי לקייב קיבלתי שיחת טלפון משאול נ"י, המבקש להזכיר לי את הגארטל החשוב לו מאוד!! אכן מיד עם שובי לקייב הכנסתי את הגארטל למעטפה צירפתי מעט ממתקים לצד דברי ברכה, את החבילה הכנסתי לתאו האישי במבואת בית המדרש (לוקר). במטרה להכין לשאול נ"י הפתעה נעימה ומשמחת, אך לצערי התברר שלמרות שכוונתי הייתה רצויה, בשוגג מעשי לא היו כה רצויים.

את כפל הלשון בפרשתינו "ברך אברכך", מסביר רבינו הזרע שמשון זיע"א ע"פ הלימוד המובא במס' מכות אודות הנאמר בפסוק "אם יצוא יצא הרוצח" - אין לי אלא במזיד, בשוגג מנין? תלמוד לומר "אם יצוא יצא" מכל מקום. ואף אנו נאמר מוסיף רבינו: לא די שהקב"ה מבטיח ברכה למי שמתכוון לעשות מצווה, אלא אפילו מי שעושה מצווה שלא במתכוון, הקב"ה מבטיח לו שכר גדול, כי "ברך אברכך" מ"מ.

לצערי שאול היה מאוכזב. שכן התכוון - לגארטל יוקרתי עשוי ממשי, גדול ורחב, משהו מכובד ויוקרתי כזה שעולה כמה מאות שקלים, אותו היה מעוניין לרכוש מחסכונותיו. משראיתי את תשוקתו הגדולה ומנגד את אכזבתו הגדולה, הרגעתי אותו "עוד היום אנסה לברר בישראל היכן משיגים את הגארטל המכובד הזה".

לשמחתי מצאתי חנות ירושלמית בה ניתן לרכוש את המוצר. אנסה למצוא שליח לאוקראינה שיעבור דרכך וירכוש עבורי את הגארטל המבוקש אמרתי למוכר. התברר שקבוצה של בחורים מתחזקים יוצאים היום עם רבותיהם למסע התחזקות ותפילה באוקראינה, אך עד שהשגתי את הטלפון שלהם, הם כבר היו בדרך לשדה התעופה. מנהל הקבוצה, שהכיר אותי, בירר אודות התמצאות בקייב, באמרו שאם אוכל לדאוג שמישהו מקומי ימתין להם בשדה הם מאוד ישמחו,

"תראה, בדיוק היום אחה"צ אני אמור ללוות שליח אחר לשדה התעופה, מועד ההמראה שלו הוא כחצי שעה לפני מועד הנחיתה שלכם. כך שאשמח להמתין לכם בשדה התעופה".

כשהגעתי לשדה עמד שם בתור לצ'ק-אין לטיסה, יהודי ישראלי המוכר לי, אך הלה התעלם ממני היה נראה שאינו חפץ לפגוש אותי - אולי חשש שאשאל שאלות מיותרות על מעשיו כאן, שכן באותה תקופה ישראלים רבים עשו עסקים באוקראינה - לפיכך נפרדתי מהשליח אותו ליוותי לטיסה, וחיפשתי מקום מעט רחוק בו אוכל להמתין בשקט את החצי שעה שנותרה עד לנחיתת הקבוצה הישראלית שביקשה את עזרתי.

לפתע ניגש אלי אותו מכר ישראלי עם תיקי גב גדולים. הלה הסביר לי שהוא מתכנן להעלות אותם למטוס בנוסף לטרולי שיש לו, אך שם לב שהפקיד שמכרטס מתעקש לבדוק האם מלבד הטרולי יש לנוסע תיק נוסף. לפיכך, משראה אותי כאן, ביקש את עזרתי: האם אוכל לשמור עבורו על תיקי הגב עד שיסיים לעשות צ'ק-אין? וכדי שלא אחשוש, פתח את התיק והראה לי שהתיק מלא בגארטלים בדגמים וגדלים שונים. הלה הסביר לי שיש לו כאן מפעל המייצר עבורו תשמישי קדושה.

כמובן שהסכמתי בשמחה. לאחר כמה דקות, משהלה חזר, סיפרתי לו בקצרה את הסיפור עם הבחור המתחזק והגרטל היוקרתי שאני מחפש לרכוש עבורו. הלה מיד פתח את תיק הצד, והוציא משם גארטל רבני מכובד: "קח את זה באהבה, זאת התרומה שלי!".

עמדתי פעור פה מהסיבוב המדהים של ההשגחה העליונה. עוד באותו לילה, הראיתי לשאול נ"י את הגארטל היפה שבורא עולם, מסובב הסיבות, סיבב ושלח במיוחד עבורו. שאול התקשה להסתיר את דמעותיו מההתרגשות מסיבוב ההשגחה המדהים שהוכיחה לשאול נ"י כמה כוונתו רצויה וחביבה לפניו יתברך. שאול נ"י תיאר ושיתף שבתפילות השבת, כשקשר וחגר עצמו בגארטל החדש, חש קשר של חיבה ואהבה עצומה אל הבורא יתברך.

ובסיפור נוסף משתף ר' נתנאל, והפעם מרומניה, שם הוא מכהן כיום כמחנך בביה"ס של הרב באקשט שליט"א. אחד מהתלמידים בכיתתו, בן למשפחה מפליטי המלחמה באוקראינה, המתגוררת בדירה הסמוכה למשפחת קורנבליט הי"ו. יום אחד, אחד מאנשי הצוות ניגש אל ר' נתנאל עם עגלת תינוק חדשה ויפה, באומרו: "אבי שיחי' מגיע להתארח בביתי כך שעלי לפנות מחפציו חדר המשמש כמחסן. המשפחה שלי התבגרה ואין לי כבר צורך בעגלה היוקרתית הזו. אודה אם תואיל לקחתה, חבל שתלך אחר כבוד לפח האשפה". "האמת שאין לי בה צורך", אמרתי, "אך חבל להשליך כזו עגלה, תשאיר אותה אצלי ואנסה למצוא לה דורש ומבקש".

למחרת בבוקר, כשעמדתי לצאת לתפילת שחרית, שמתי לב שהעגלה של אותם שכנים הניצבת לה באורח קבע בצמוד לפתח ביתי - שבורה לחלוטין. עוד באותו בוקר פניתי לתלמידי בכיתה ושאלתי אותו מה אירע לעגלה שלכם. התלמיד סיפר לי שאמא שלו חזרה אתמול הביתה בוכיה מכיוון שנשברה להם העגלה, ובמצבם הדחוק כשהם בקושי מוצאים כדי מחייתם, אינה יודעת מהיכן ייקחו כסף לעגלה חדשה.

סיפרתי לו על העגלה היוקרתית שסובבה ההשגחה אמש לתוך ידי. העגלה מאוד מצאה חן בעיני השכנה ושימחה אותה מאוד, אך יותר מכל היא שמחה והתרגשה מסיבובי ההשגחה - כיצד אבא שבשמים דואג עבורה לכל צרכיה.

כאשר סבתא ג' פתחה בפני נכדיה את ארון המשחקים העולה על גדותיו, הם לא גילו סימני התעניינות. גם כאשר ניסתה להציע את מיטב הספרים מהספרייה העשירה, לא הצליחה למלאות את מבוקשם. או אז הפנימה שהנכדים התבגרו."את היום החופשי שלי אקדיש לנסיעה לירושלים - מרחק של כחצי שעה נסיעה מהישוב הקטן שלהם - שם באחת מחנויות הספרים המובחרות ארכוש עבורם ספרייה חדשה התואמת לגילם".

כשיצאה גב' ג' מחנות הספרים הירושלמית כשידיה עמוסות לעייפה בשקיות כבדות מלאות במיטב הספרים, בעודה ממהרת לתחנת האוטובוס כדי להספיק את האוטובוס היוצא בשעה הקרובה ליישובם, כך בעודה נסחבת עם המשא, ניגשת אליה אישה בת טובים ולוחשת בבושה ובצניעות: "אולי יש לך אפשרות לעזור לי בצדקה? אנחנו במצב כלכלי מאוד דחוק",

לרגע ג' אפילו כעסה בליבה: "וכי את לא רואה שאני עם ידיים עמוסות וממהרת לאוטובוס?!". אך במחשבה שנייה חשבה ג': "אם היא ניגשה אלי במצב הזה, כנראה שבאמת היא במצוקה. אתגבר על אי-הנעימות.. איני יודעת כלל האם היא מעריכה את הצעד שאני עושה עבורה", חשבה לעצמה בעת שנעמדה בצד, הורידה את השקיות והחלה לנבור בתיקה לחפש את הארנק עם המזומן, כרטיסי האשראי, הרב-קו ועוד.

אך אויה - ג' מחפשת ולא מוצאת! "אני מתנצלת, כנראה שאבדתי את הארנק בחנות הספרים בה ביקרתי לפני כמה דקות. אודה לך אם תואילי להמתין כאן כמה דקות עד שארוץ לשם לחפש את הארנק". היא רצה כל עוד נשמתה לחנות הספרים, לחפש את אבדתה.

"שלוש מציאות מצא הקב"ה: אברהם - דכתיב ומצאת את לבבו נאמן לפניך; דוד - דכתיב מצאתי דוד עבדי; ישראל - דכתיב כענבים במדבר מצאתי ישראל". מקשה רבנו הזרע שמשון זצוק"ל בפרשתנו על דברי המדרש הללו ושואל: היכן נאבדו להם ישראל שהקב"ה מצאן? מתרץ רבינו, ארץ ישראל ניתנה בשכר השעבוד שנשתעבדו ישראל במצרים כפי שהבטיחם הכתוב, והרי בזמן יציאת מצרים היו ישראל צדיקים, אלא שלאחמ"כ קלקלו ונאבדו ומתו כולם במדבר, וניתנה הארץ לבניהם. נמצא שלאחר שנאבדו כביכול האבות, מצא הקב"ה את הבנים שנולדו להם במדבר, שהיו משולים לענבים, כדאמרינן בחולין: "הבשילו אשכלותיה ענבים - אלו הצדיקים שבכל דור ודור".וזהו הפירוש "כענבים במדבר מצאתי ישראל"

האבדה אכן נמצאה בס"ד שם בחנות הספרים, גב' ג מיהרה לחזור לאותה פינה, אך מתברר שאותה הגברת שביקשה צדקה , הלכה כבר לדרכה. ג' הודתה בכל פה להשם יתברך שגילה לה את אבידתה מבעוד מועד כשהיא עדיין בירושלים, וחסך ממנה שעות רבות של טרחה. מתברר שהעצירה המאולצת בצד הדרך - כאילו עבור הזולת ,סובבה משמיים במיוחד עבורה, לטובתה ולהנאתה.

© כל הזכויות שמורות

בס"ד
לע"נ אבי מורי הרב ר אורי בן שמואל הכ"מ ע"ה

הדלקת-נרות
י-ם-----4:16
ב"ב-----4:31

יציאת שבת
י-ם-----5:28
ב"ב----5:29
ר "ת-----6:08

- פניני משה -

דברי תורה לפרשת וירא

א}"והוא ישב פתח האהל כחם היום" חז"ל אומרים שאברהם אבינו יושב על פתחו של גיהינום ואינו מניח למי שמהול ליכנס. {גמ' עירובין דף יט'} דבר זה מרומז בפסוק דנן: "והוא ישב פתח האוהל" הוא יושב תדיר על פתחו של האוהל, בו באים הרשעים על עונשם, הקרוי "כחום היום" כדברי הנביא {מלאכי פרק ג' פס' יט'} "הנה היום בא בוער כתנור והיו כל זדים וכל עושה רשעה קש ולהט אותם היום הבא" {ספרים הקדושים}

ב}"וירא והנה שלושה אנשים" מדוע אצל אברהם כתוב אנשים ואילו אצל לוט כתוב מלאכים שנאמר "ויבואו שני המלאכים" ? אולם אצל אברהם אבינו ע"ה נדמו המלאכים לאנשים לפי שבראותם התנהגות אברהם אבינו עליו השלום ברוב קדושה וטהרה נתאוו המלאכים להיות כבני אדם. אבל כשבאו אצל לוט וראו הליכותיו אמרו מוטב להיות מלאך מאשר אדם בעוה"ז. {מקור ברוך}

ג}"מהרי שלוש סאים קמוז" שלוש סאים קמח סופי תיבות "שמח" שמצות הכנסת אורחים יש לעשות בשמחה. {אבי מורי זצ"ל}

ד} "והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו" אחד מתנאי הכנסת אורחים הוא שלא יגלה בעל הבית המארח עליונות כלפי אורחיו כדי שירגישו האורחים את עצמם באווירה ביתית. והנה כידוע שצדיק קרוי "הולך" מכיוון שהוא הולך ומתעלה במדרגות מפעם לפעם. לעומת זאת מלאך קרוי "עומד" מכיוון שעומד הוא תמיד במדרגה אחת כמו שאמר הכתוב "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה" זכריה ג' ז'} . לפיכך כשבאו עכשיו המלאכים אל אברהם לא רצה להיות במדרגה {יותר} עליונה מן האורחים האלו ולכן התלבש במדרגתם – "והוא עומד עליהם" הוא הפך להיות ל"עומד" "עליהם" בשבילם {קדושת לוי}

ה} "ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלותי היתה לי עדנה ואדוני זקן" מובא בספרים הקדושים , כי "שרה" מרמזת על הגוף ו"אברהם" על הנשמה. הגוף צוחק בקרבו ואומר: "אחרי בלותי" היתכן שלאחרי בלותי ורקבי בקבר – "היתה לי עדנה" אשוב להיות רענן ומחודש ואקום בתחיית המתים? ועוד טענה בפיו של הגוף: "ואדוני זקן" היצר הרע השולט עלי הלא הוא "מלך זקן", וחייב אני משום כך לכבדו ולשמוע בקולו, שכן נאמר בתורה: "והדרת פני זקן" משיב השם יתברך על שתי השאלות ואומר: האף אמנם אלד" הלא עיניך הרואות כי מוליד אני בני אדם שעוד לא היו מעולם, על אחת כמה וכמה שאוכל להקים לתחייה בני אדם שכבר היו. כפי שהשיבו חכמים לאותו צדוקי "דלא הוי- הוי, דהוי- לא כל שכן" {סנהדרין צא'} ממילא מתורצת שאלתך הראשונה: ובאשר לשאלתך השניה, שהיצר הרע זקן הוא, התירוץ הוא: "ואני זקנתי"- אני קשיש ממנו... הלא אני הוא "עתיק יומין חי וקיים" ועליך לשמוע קודם בקולי... { {אור פני משה, בשם הבעש"ט ז"ל}

גוט שבת, שבת שלום.

ידידכם
משה יוסף שטרן

בחיבורא

יוצא לאור ע"י ארגון אגדלך-
הבית של בני התורה הספרדים המתקרבים לאורו של מוהר"ן מברסלב זיע"א

אגדלך

גליון כט • חשון תשפ"ז

לב העולם

דיבורי דעת ולב ממעמקי מעיינותיו הנפלאים של הנחל נובע

הרה"ח ר' יוסף נחמן לוי שליט"א מרבני הארגון
מחבר סדרת הספרים 'מטעמים' על התורה והמועדים

לבקוע את מסך העננים

בשבועות אלו, כאשר אנו קוראים בפרשיות השבוע על לידתם של עשיו וישמעאל, כדאי שנתעכב מעט על מהות שמם ועל התהליכים הנפשיים שהם מייצגים.

כולנו מכירים את הרגעים הללו: התעוררות פתאומית, דרשה מרגשת או קריאת רעיון תורני מסוים המביאות אותנו להתפלל מחדש ובהתלהבות יתירה על ישועה מסוימת לה אנו מייחלים מאוד. אולם בחלוף ימים מועטים, אותה התלהבות ראשונית מתפוגגת, עד שהיא נגוזה כליל.

מהו אותו גורם סמוי הפועל בנפשנו ומביא להרפיית הידיים?

כדי להבין זאת, עלינו לצלול אל סודם של 'עשיו' ו'ישמעאל' - ואל ה"עננים השחורים" שהם מטילים על עולם התפילה שלנו.

סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ

כאשר התורה מגלה את טעם קריאת שמו של ישמעאל: "כי שמע ה' אל עניך" (בראשית טז, יא), ומתרגם אונקלוס: "ארי קביל ה' בעותך" - קיבל ה' את תפילתך, הדבר מעורר תמיהה עמוקה. כיצד זה זכה ישמעאל, המוגדר כ"פרא אדם" ומוזכר כדמות שלילית, שדווקא שמו יישא על נס את המעלה הנשגבת של קבלת התפילה?

השאלה מתעצמת לנוכח מה שמובא בספר ליקוטי מוהר"ן (תורה טז) כי קיימים "עננים" רוחניים החוסמים את התפילות מלהעפיל למרומים, כדכתיב: "סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה" (איכה ג, מד). עננים אלו מיוחסים על פי רבי נחמן (שם), ל"קליפת עשיו" ו"קליפת ישמעאל".

אם כן, כיצד ייתכן ששמו של ישמעאל - מקפל בחובו את מהות קבלת התפילה, בשעה שכל עניינו הרוחני הוא לעכב ולמנוע את תפילותינו?

רבי נתן מברסלב פותח צוהר להבנת העניין, תוך ניתוח רוחני מעמיק של כוחות הנפש הפועלים בלב האדם.

מנגנון השחיקה השקט

בדרכה הנפלאה של עבודת התפילה ניצבות שתי מהמורות מרכזיות המונעות את האדם מלהתמיד בתפילתו: א. ייאוש המגיע מעשיו. ב. שאננות ישמעאלית.

א. מהמורת הניכור והספק (קליפת עשיו): כאשר האדם מתפלל ואינו רואה שינוי מוחשי באופק, מחלחלים אל לבו ספקות אמוניים: האם תפילתי בכלל נשמעת? שמא אינני ראוי לישועה? אולי הקטרוגים עלי רבים מכדי שאיענה? מחשבות אלו, המציגות את התפילה כפעולה חסרת תוחלת, יונקות מ"קליפת עשיו" - אותו מודל המבזה את הבכורה, מזלזל גם בעבודה הרוחנית ומכחיש את ערכה של פנייה זכה אל הבורא, בפרט מזו של האדם הפשוט.

ב. מהמורת השאננות המוקדמת (קליפת ישמעאל): מכשול זה מופיע דווקא לאחר שהאדם זוכה לראות סנונית ראשונה של ישועה או הקלה פורתא. באותו רגע מופיע הקול הפנימי ואומר: הנה, הבעיה כבר נפתרה בחלקה, מכאן ואילך הדברים יסתדרו מאליהם; אין עוד צורך להפציר ולהתייגע בתפילה. זוהי תמציתה של קליפת ישמעאל - "כי שמע ה' אל ענייך". שימוש מעוות באמונת קיבול התפילות, כדי ליצור סיפוק מוקדם ושאננות המשביתה את ההמשכיות של ההבטה לשמיים. הנחמה החלקית הזו - הופכת, במלכודת דקה, לסיבה להרפיית מאמצי התמדת התפילה.

שני הכוחות הללו הם-הם ה"עננים" החוסמים את מעבר התפילה: האחד מייאש ומקרר, והשני מרגיע ומקפיא.

מילה ופריעה

כדי להתמודד עם אתגר כפול זה, אנו זקוקים לסודם הפנימי של מצוות מילה ופריעה: מילת הערלה היא כריתת העור העודף והסרתו המוחלטת, המסמלת את הכנעת קליפת עשיו - גדיעת הספקות, הסרת הקרירות והחזרת האמונה הבלתי-מתפשרת בכוחה של כל תפילה ותפילה, גם בחשכת ההמתנה.

ובמקביל אנו זקוקים גם למעשה הפריעה. משיכת הקרום הדק של העור, מסמל את הכנעת קליפת ישמעאל - פירוק השאננות המדומה, והבנה כי ישועה חלקית אינה סיבה לעצירה, אלא מקפצה להודאה על העבר ובקשה מחודשת על העתיד.

הלכה פסוקה היא במסכת שבת: "מל ולא פרע - כאילו לא מל". הנתק בין שתי הפעולות פוגם בשלמות המצווה. במישור העבודה הרוחנית, אם האדם יילחם רק נגד הייאוש, אך ייפול ברשת השאננות של ישמעאל - בסופו של דבר תגבר עליו קרירותו של עשיו, והוא יחדל מלהתפלל.

לכן אנו נדרשים לאחיזה כפולה: מחד, אמונה איתנה בעצם כוחה של התפילה גם כאשר הישועה משתהה; ומאידך, התעקשות שלא להסתפק בהישגים חלקיים או בהקלות זמניות.

יה"ר שנזכה לאחוז בשני קצוות חבל התפילה, ועל ידי כך נראה בהתקיימות משאלות לבנו לטובה ולרחמים, מתוך שלימות וישוב הדעת.

ההתחזקות מצד הס"א של הַמָּאם אל-המאמי ימ"ש

י"ט בתשרי התשפ"ז

השעה 9:21 בבוקר.

טיסה מס' FZ1073 של חברת 'פליי דובאי' עושה את דרכה בשלווה וברוגע מדובאי לארץ ישראל. על סיפונה יושבים למעלה ממאה וחמישים יהודים, תושבי הארץ.

בתא הטייס, יושב טייס משנה מוסלמי ממוצא עומאני שמבקש להביא חורבן נורא. הַמָּאם אל-המאמי ימ"ש בן העשרים ותשע, מתכונן להגשים את מזימתו הנתעבת.

אחרי הכנות חוזרות ונשנות שנמשכו במשך שנים, מגיעה לה סוף סוף שעת השי"ן. הַמָּאם הצורר, מתנפל על רעהו הקברניט, מכהו בראשו בעוצמה אדירה ומנסה להשבית אותו.

כעת, מספר שבועות אחרי המאורע, יודעים חוקריו לספר כי התכנון היה נורא ואיום. המחבל תכנן להטיס את המטוס האימתני במהירות ובזריזות עד שדה התעופה בלוד ושם לרסקו על אולם הנוסעים, ה' ישמור ויציל.

את המשך הסיפור כולנו יודעים:

המחבל שראה כי כלתה עליו הרעה וכי רעהו הקברניט נלחם בו בחירוף נפש, ניסה אחוז טירוף לרסק את המטוס כאן ועכשיו, וכך בתוך שלושים שניות - צללה ציפור הפלדה הענקית גובה אווירי עצום של 4,300 מטרים. בס"ד מופלאה, ברגע האחרון ממש, הצליח הקברניט ההודי לפתוח את דלת הקוקפיט, ובכך אִפשר לכמה מהנוסעים להיכנס פנימה ולהשתלט ברגע האחרון על המחבל. אם היו ממתינים שלושים שניות נוספות, המטוס כבר היה מתרסק על אחד מראשי ההרים, אי שם במדבר הגובל בין ערב הסעודית לירדן.

הנס כמובן אדיר ונורא. היהודים שהיו שם ניצלו ללא פגע. אין ספק כי האירוע המדהים הזה, התרחש גם עבורנו, יהודים שהיו באותה שעה באמצע הנענועים הקדושים.

כמובן שאפשר לקחת מהאירוע הזה - הרבה מאוד מסרים וחיזוקים. כאשר מעל לכל התובנות - מרחפת התחושה המתוקה והמרגיעה של 'אהבת עולם אהבתנו', "כאשר ישא האומן את היונק".

<<<

חברים יקרים! יש לי חשק להתעכב מעט על מה שעבר על השהיד העומאני רגע אחרי שניסה לנפץ את ראשו של הטייס לידו. המחבל המדובר - תיכנן השתלטות מהירה והגעה זריזה לנתב"ג, שם רצה להגשים את משאלתו המטורפת.

היה מתבקש שכאשר יראה ויחוש את ההתנגדות הפיזית הקשה של הטייס לידו, ייכנע אותו הַמָּאם אל-המאמי הארור, ויתייאש מזממו. הרי הכלל אומר: או הכל או כלום. אבל הוא התגבר ולא איבד את עשתונותיו, בתוך רגע כמימרא - קיבל "התחזקות" מצד הס"א, והחליט שלפחות ירסק את המטוס כאן ועכשיו. אם לא אסון ענק ועולמי עם מאות רבות של הרוגים ח"ו בנתב"ג - לפחות ירוויח להיות 'שהיד' קטן יותר שהפיל מטוס דובאי מלא ביהודים אל המדבר הירדני.

והוא כמעט הצליח, לולא ה' עזרתה לנו.

• • •

מאויבי תחכמני.

בימים אלו אנו מחליפים את השעון, לשעון חורף.

שעת רחמים ועת רצון של 'חצות' פורשת את כנפיה על יושבי הארץ כבר בסביבות אחת עשרה וחצי בלילה.

רבים מאיתנו, בחורי ישיבות בוודאי וגם אברכים לרוב, עוד נמצאים בשיא מרצם בשעה זו. הרי הערב רק מתחיל אז.

צדיקי יסודי עולם הלא הם רבי שמעון בר יוחאי, ולאחריו האריז"ל, הבעש"ט ושאר הצדיקים הגדולים גילו לנו ברחמיהם, כל אחד על פי דרכו את סוד מעלת חצות הלילה, ומה שאפשר לזכות כאשר מנצלים את ההזדמנות כראוי.

בהמשך, לקראת סוף הדורות, האיר והזריח לנו הקב"ה את אורו של רבינו הקדוש שגילה באופן בהיר וחד כי חצות אינה רק מעלה אלא בריח תיכון בעבודת השם, וכפי שהתבטא בפירוש: "עִקַּר עֲבוֹדַת אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הוּא: בַּחֲרָךְ - לְזָהֵר לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּבַקֵּיץ - בְּעֵת שֶׁהַלַּיְלָה קְצָרָה מְאֹד, פָּחוֹת מֵשֵׁשׁ שָׁעוֹת, שֶׁאָז אֵין עוֹמְדִין בַּחֲצוֹת - אָז יְזָהֵר לַעֲמֹד בַּבֹּקֶר הַשָּׁכֵם, כַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר" (שיחות הר"ן סימן ש"א).

בעבודת השם ישנם אין סוף דרכים, דרגות ומעלות, אולם אחד היסודות העיקריים כפי שמגלה רבי נחמן מברסלב, היא קימת חצות.

גם אחרי שמאמינים בקדושתה של שעת חצות, עדיין מקוננת בלב - חלישות דעת נוכחת ובועטת. ניתן לשגות ולחשוב כי "חצות" הכוונה היא אך ורק ליהודי שעולה על יצועו כבר בשעה שבע בערב, ישן במשך כחמש שעות ואז קם רענן וטוב. מתארגן ויורד בלט אל ההסעה שממתינה מתחת לבניין, שם יחכו לו שאר חבריו ה"עובדים", איתם יבלה את הלילה בתורה והתבודדות עד שיאיר השחר. לכן נראה כי בסדר יום רגיל כמו שלנו, אברכים ובחורים הנמצאים במסגרות ממסדיות - אין מקום למשאלה הזו, הרי אנו לומדים בכולל הלכה במשך היום, לומדים בכולל ערב, או בסדר שלישי בישיבה, ואיככה נזכה לחצות הקדוש הזה.

אולם האמת היא שאותו צדיק שגילה והאיר כל כך את עבודת קימת חצות, גילה והאיר בנו גם את דרך ההתחזקות האמיתית והמתוקה כל כך.

ולכן, גם אם בליבנו מקוננת משאלה טהורה לקיים 'חצות' בהידור רב, עם שינה מוקדמת וניצול מירבי של אותן שעות טמירות ונעלמות, נדע להחזיק מתוך שמחה והתרגשות רבה, בכל 'חתיכת' חצות סמלית שמושלכת לעברנו.

ממילא, כאשר נסיים את סדר שלישי בישיבה, נייקר בכל מחיר את אמירת תיקון חצות ולו רק את מזמור "על נהרות בבל" מתוך סידור בפאתי אוצר הספרים.

בשם אותה אמונת אמת במעלת העצה, נתרגש לגמרי מכל דקת התבודדות הנאמרת בשעת רחמים ועת רצון - רגע לפני השינה, עם פיג'מה על גופנו ותכנון קניות המחר במוחנו.

• • •

אם הטייס הרשע ידע לתמרן ברגע של תסכול ולחטוף כל "הישג" שרק התאפשר לו כדי למלא את מזימתו, קל וחומר שאנו, בניו של מקום, נדע לתמרן ולהתחזק בכל מצב.

גם אם היצר מנסה להפיל אותנו בטענת "הכל או כלום", ומנסה לשכנע אותנו שאם לא קמנו רעננים באמצע הלילה אחרי שנת ערב מוקדמת - הרי שאיבדנו את מעלת חצות, אנו מחויבים להשיב לו מלחמה: לתפוס את המצוי והקיים, ולחטוף כל הזדמנות להקים את השכינה, באותה שעת רחמים ועת רצון.

כי בסופו של דבר, כל מזמור תהילים, דיבור של התבודדות, וכל געגוע קטן לה' בתוך חשיכת הלילה, בוקעים רקיעים, מעוררים רחמי שמים מרובים, ומקרבים אותנו אל אבינו שבשמים.

יוֹמָם יְצַוֶּה ה' חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי.

מה חדש בקו אגדלך?

אפשרות לשמירת סימניות בקו "אגדלך": מערכת הקו מאפשרת שמירת קטעי שמע מועדפים עד ל-9 סימניות שונות. במהלך ההאזנה לשיעור או לקובץ, בלחיצה על המקש 7, ניתן למספר את הסימנייה ולשומרה. על מנת לחזור אל הסימנייה בכל עת (גם אם אינה ההאזנה האחרונה), יש להקיש 54 בתפריט הראשי. הקשה זו תביא אתכם אל תפריט הסימניות, ממנו תוכלו לבחור ולשמוע את הקטע המבוקש.

מעבר לקו "כרטיסי יחידיו": ניתן לעבור ישירות לקו "כרטיסי יחידיו" דרך שלוחה 3 < 9, על מנת להתעדכן בעסקים החדשים המעניקים הנחות והטבות מיוחדות. במידה וטרם קיבלתם את הכרטיס, תוכלו להשאיר הודעה במערכת, וכרטיס ההנחות ישלח אליכם בעזרת השם.

"הרגע הזה": הארה יומית מטלטלת ומרתקת, מוגשת בשפה בהירה ומיוחדת, על פי הדרך יומי בליקוטי הלכות, מאת הר"ר שלום כהן. מומלץ מאוד!! רב שמע!!

מערך השידוכים מבית אגדלך

הננו להודיע לכלל משפחות האברכים הע"י
כי ארגון אגדלך מפעיל מערך שידוכים
ע"י שדכנית ותיקה ומנוסה
העוסקת בהתאמת שידוכים לציבור בני התורה הספרדים
המקורבים לאורו של מוהר"ן מברסלב זיע"א
לרישום ובירורים: 0527140321

אברך / בחור יקר!
מבקש פנימיות? מחפש קרבת ה'?
מקומך איתנו!

ליצירת קשר והתחברות לחבורות בפריסה ארצית, פנה כבר היום לראשי מערך החבורות

לאברכים:
הר"ר **יצחק אנקווה** שליט"א
0548421293

לבחורים:
הר"ר **יוסף חיים אבאי** שליט"א
0533135370

ליצירת קשר עם מזכירות אגדלך:
052-714-0454
לקבלת העלון באימייל, יש לשלוח בקשה לכתובת:
agadelha148@gmail.com

טיסת "אגדלך"

בית הוראה

כנס הכנה לראש השנה

מתחם הלינה והארוחות באומן

הילולת רבינו ביום ח"י תשרי, התקיימה בחבורות 'אגדלך' בכל רחבי הארץ, כאשר השנה השתתפו מאות אברכים ב-ח"י הילולות שהתקיימו בערים: חריש, עכו, ביתר עילית, אשדוד, בית שמש, הר יונה, בני ברק, צפת, עמנואל וירושלים

מתחם 'אגדלך' קיבוץ מירון התשפ"ז

מאמר ט"ז בסדרה

האם יש הבדל בין התבודדות של גברים להתבודדות של נשים?

לפי דברי רבינו, גברים צריכים להגיע לשעה רצופה של התבודדות יומית וזה תיקון הנפש עצום. נשים יכולות לשוחח עם השם מתי שהן רוצות. אם הן גם רוצות להקדיש זמן מיוחד וקבוע להתבודדות יומית, זה בוודאי דבר גדול.

הצד השווה בהתבודדות של נשים וגברים הוא שהכי חשובה הקביעות, דהיינו השאיפה להגיע למפגש יום יומי עם ה'. בין אם זה 5 דקות או יותר. העיקר שיהיה קבוע.

חשוב לציין שלא תמיד אפשר לקנות את ההתמדה הזאת מיד ואין מה להתייאש אם לפעמים זה הולך ולפעמים זה לא הולך. העיקר שאנחנו בעניין ומנסים. בסוף זה יתפש. מה שיכול לעזור להתמדה זה גם לקבוע מראש פרק זמן ריאלי. פרק זמן שנוח לי איתו ונוח לי להתמיד בו ולא מכביד.

בדבר אחד, כאמור, יש הבדל - גברים צריכים להשתדל ולשאוף להגיע לשעה יומית רצופה של התבודדות וזוהי שלמות התיקון שרבינו מדבר עליו בהתבודדות. נשים אינן זקוקות לתיקון הזה ואין הכרח לשאוף ולהגיע דווקא לשעה שלמה, אלא כל אחת מקדישה זמן להתבודדות לפי הרצון, הכוחות והיכולת.

האם יש מפתח שתמיד פותח את הלב והשפתיים?

לפני הכול צריך לזכור שהכי חשוב זה הקביעות, שאני זוכה להביא את עצמי שוב ושוב לשבת מול השם כדי להתחבר אליו, גם אם אני מצליח להתבטא במילים וגם אם לא. העיקר שאני קובע פגישה ומגיע אליה.

לגבי מפתח ש"תמיד פותח את הלב והשפתיים - אין "פטנטים" בהתבודדות וזה דווקא אחד הדברים המיוחדים בהתבודדות, שאין לה תכנית ושיטה מוגדרת מראש. כל פעם קורה משהו אחר, וזה מה שיפה ומיוחד בזה. ההתחדשות.

בכל אופן, אם הפה או הלב נסגרים, צריך לדעת שזה לא קורה במקרה. זה יכול להיות איתות פנימי שמאותת לנו לחפש ערוץ חדש של תקשורת. להתבונן פנימה ולחפש מה כן יפתח את הפה ואת הלב, מה הנושא שנוגע לליבי כעת, מה המילים המתאימות, לאן הלב רוצה לקחת אותי? כשימצא החיבור הנכון, יפתח הלב ואתו גם הפה. עד אז, גם הישיבה מול ה' ללא מילים ואפילו בלב סגור, גם היא חלק מהקשר שנבנה בינינו לבינו.

איך זוכים להתחדש בהתבודדות?

לפניכם כמה רעיונות יצירתיים איך להתחדש בהתבודדות. לחלקם יש מקור בדברי רבינו ורבי נתן, חלקם שמעתי במשך השנים מכל מיני יהודים מתוקים או התחדשו לי בעצמי. אתם מוזמנים להוסיף רעיונות יצירתיים משלכם.

1. התחדשות גדולה אפשר לקבל מהתורה. לימוד לפני התבודדות יכול לעורר מחשבות ורגשות חדשים, בפרט לימוד על נושא ההתבודדות. מומלץ להעזר בספר "השתפכות הנפש" שמרכז בסעיפים קצרים את כל דברי רבינו ורבי נתן על התבודדות. אפשר ללמוד כל פעם סעיף אחד ולקבל זווית חדשה על ההתבודדות.
2. הרבה חסידי ברסלב היו נוהגים ללמוד יחד ולאחר מכן לצאת יחד למקום ההתבודדות ושם להתפזר בשטח. הלימוד המשותף והקביעה לצאת יחד נותנת הרבה התעוררות ומחזקת את המחויבות. אם אי אפשר כל יום, אפשר לנסות לקבוע לימוד ויציאה יחד עם חבר פעם בשבוע או פעם בחודש.
3. אפשר "לעשות מתורות תפילות" כלשון רבינו (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' תורה כ"ה): "גם טוב לעשות מהתורה תפילה, דהיינו כשלומד או שומע איזה מאמר תורה מצדיק האמת, אזי יעשה מזה תפילה, דהיינו לבקש ולהתחנן לפניו יתברך על כל מה שנאמר שם באותו המאמר, מתי יזכה גם הוא לבוא לכל זה וכמה הוא רחוק מזה, ויבקש מאיתו יתברך, שיזכהו לבוא לכל הנאמר שם באותו המאמר".
4. דוגמא נפלאה ל"איך לעשות מתורות תפילות" הוא הספר "ליקוטי תפילות". כולו תפילות המבוססות על דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן. אפשר להשתמש ב"ליקוטי תפילות" כהתחלה להתבודדות ומשם לעבור לשיחה אישית.
5. לפעמים שינוי מקום או צורת התבודדות יכולים לרענן ולחדש את ההתבודדות. מי שרגיל להתבודד בבית יכול לנסות להתבודד בטבע. מי שרגיל להתבודד בישיבה יכול לנסות להתבודד בהליכה וכדומה. אפשר לעבור לחדר אחר, לנוף אחר, לכיסא אחר, אפשר לנסות להתבודד בבית כנסת או בבית מדרש. אפשר לנסות להתבודד בין אנשים, אפילו תוך כדי קניות או פעולה אחרת (כמובן באופן שלא ירגישו). אפשר ללכת ברחוב ולשים אזניות כאילו אני מדבר במכשיר הנייד. כולם כבר מדברים לתוך מכשירים. מי יודע שאני בשיחה עם בורא עולם?
6. גם שינוי הזמן יכול להביא התעוררות והתחדשות. למשל מי שרגיל להתבודד ביום יכול לנסות להתבודד בלילה, אפילו פעם בשבוע או פעם בחודש.
7. אפשר להחליט ולנסות לדבר רק על דברים שלא דיברתי עליהם אף פעם. יש הפתעות.
8. אפשר לייחד את ההתבודדות לישועת אחרים ולומר: אני מקדיש את ההתבודדות שלי עבור זיווג הגון לפלוני, רפואה, הצלחה, שלום בית, עילוי נשמת וכדומה. כאשר קושרים את המצווה שאנחנו עושים לטובתו של הזולת אנחנו מרוויחים שני דברים: הכל הופך לחסד ועוצמת התפילה גדלה מאד. ובנוסף, עכשיו זה לא רק אני עם עצמי. יש עוד מישהו בתמונה שירוויח מהסיפור. וזה מחזק את האחריות והמחויבות שלי.
9. אפשר להבטיח לעצמי פרס כלשהו שהייתי רוצה לתת לעצמי, אם אתמיד בהתבודדות יומית במשך תקופה מסוימת, למשל ארבעים יום. רבי נתן אמר שמי שיתמיד בהתבודדות ארבעים יום בוודאי יראה שינוי לטובה.
10. לומר תודה למפרע בפרטי פרטים על ישועה שאני מצפה לה כאילו כבר נושעתי.
11. לנהל דו שיח עם ה'. לדבר עם ה' ולענות במקומו מה שנראה לי שהיה משיב (סגנון כזה אנחנו מוצאים בתפילת "תיקון חצות" שבו מופיעה תפילה שלמה בצורת דו שיח: "אליך דודי נפשי אשא, איך אשת נעורים היא גרושה. מאז הייתי על ליבך חרושה, ועתה המלכת אשת זנונים" והקדוש ברוך הוא עונה: "ביתי אל תפחדי כי עוד אזכרך ומארץ רחוקה אקבץ פזורך. עוד אבנך ונבנית ביופייך והדרך וגם אמנם את אחותי" וכו').
12. אפשר להתפלל על השם. לאחל לו שנה טובה ונחת מבניו. להשתתף בצערו על מצב העולם שלו.
13. אפשר להתפלל על עצמי בגוף נסתר. לדבר על עצמי כ"הוא" ולא כ"אני".
14. אפשר להתפלל על עצמי בתור אבא או אמא שלי, בתור אשתי, בתור ילדיי.
15. אפשר להתפלל על עצמי בהווה בתור הילד שהייתי בגילים שונים.
16. אפשר להתפלל על עצמי בהווה בתור המבוגר או הזקן שאני משער שאהיה.
17. אפשר לדבר בשפה אחרת משפת האם שלי.
18. כל מה שאתה רוצה לומר, נסה לומר רק בשירה, בניגון.
19. נסה לדבר רק בחרוזים.

כתיבה: משה ישראל

בכל לילה הלכתי למקלט והתחלתי במלאכת הפינוי, היו שם אבנים וסלעים ומלא שלוליות מים. לילה לילה, בין השעה 23:00 ל-02:00 - עבדתי בפינוי הפסולת והאבק, שנראה היה שלא יגמרו לעולם

סיפורו התקרבותו המרתק של הרה"ג ר' דוד יהושע בורק, מחשובי תלמידי החכמים בעיר אשדוד

שארית יוסף. בבחרותי, לפני למעלה מארבעים שנה - זכיתי ליצוק מים על ידיו של ראש הישיבה רבי ניסים טולדנו זצ"ל. השהות במחיצתו זכורה לי היטב, ובכלל, השנים המתוקות בהם למדתי בישיבה הגדולה "שארית יוסף" בעיר באר-יעקב צרובות בתודעתי כשנים מלאות בהתעמקות בתורה הקדושה מתוך נעימות מיוחדת. לצד לימוד העיון אותו כה אהבתי, מאז ועד היום, חשתי משיכה רבה למשנתו הייחודית של רבי אליהו דסלר זצ"ל. ההגדרות המדויקות שלו כלפי המעברים וסערות הנפש העולים ובאים על כל אחד מנשמות ישראל - ריתקו אותי, עד שחשתי בבחינה מסוימת שהרב דסלר - נהפך למורה הדרך הרוחני שלי.

לאחר מספר שנים, נישאתי לרעייתי בשעה טובה ועברנו להתגורר בעיר אשדוד. כעבור תקופה לא ארוכה של שקידה בתורה הקדושה, התמניתי לעמוד בראשות כולל לאברכים מצוינים באחת השכונות באשדוד רבתי. הזכות הזו להרביץ תורה לעדרים - היא אדירה מאין כמותה. את יומי מילאתי בהספקים גדולים של לימוד מתוך עיון גדול והשקעה רבה באברכים.

הצעה מהשכן. יום אחד, ביציאת מבניין מגוריי, פתחתי בשיחה נימוסית עם שכני, דרכנו התארכה ושוחחנו מעניין לעניין בעבודת השם. כתלמיד נאמן של רבי נחמן מברסלב, הוא הוציא לפתע ספר קטן מתיקו והציע לי לקחת. הסביר לי שזהו אחד מספריו המיוחדים של רבי נחמן וכדאי שאקרא בו, "זה יתן לך חיות בכל ה'עבודת השם' שלך" הפטיר בביטחון. אני מייד סירבתי בנימוס, הבהרתי לו שאיני 'ברסלב', ואף הוספתי "אולי הספרים הללו טובים עבורך, אבל לי יש את דרך המוסר, תודה רבה".

ההצעות שלו חזרו ונשנו במשך הזמן, ובכל פעם מחדש עמדתי מולו כחומה בצורה. פעם אחת, כאשר שוב מיאנתי להצעתו, הוא אמר לי: "תראה, אני לא יכול להכריח אותך לפתוח ספר שהינך חושב שאינו נצרך עבורך. לדעתי, בספר הזה תוכל למצוא דרך ערבה ומתוקה בעבודת השם שעוד לא טעמת מעולם. ולכן אני מציע לך לשאול את הקב"ה מה הוא אומר על הרעיון הזה.

הבטתי בו בתמהון ובפליאה, אך הוא לא התבלבל, הסביר לי שכדאי שאפנה לקב"ה ואומר לו: רבש"ע, אני רוצה להתקרב אליך בכל הכוח, אולי ספרי ברסלב יעזרו לי בכך?

מאה תפילות. משום מה, שמעתי בקולו. איני יודע עד היום למה. דבריו הפשוטים והכנים - נכנסו ללבי, וככה, בלי אורות וללא שום התרגשות מיוחדת, התחלתי בתמימות להוסיף תפילה קצרה בסוף שמונה עשרה: בורא עולם, אני מבקש ממך שתוליך אותי בדרך האמת, ואם אכן יש לברסלב עצות חזקות לתת לי, אנא פתח לי את הלב לקבל ולשמוע.

כך התפללי בערך כשלושה חודשים. אחרי כמעט מאה תפילות כאלו, הרגשתי יותר בטוח למשש את הספרים שהוא הציע לי.

למעשה, המפגש הראשון שלי עם רבינו לא התחיל באורות, קולות וברקים. ממש לא. ניגשתי לספר מתוך חישוב מתמטי פשוט. 1. ספרי ברסלב מחזקים אנשים רבים - אין ספק בכך. 2. ישנו גם יהודי שמציע לי השכם והערב - לקרוא בהם. 3. התפללתי על כך להשם מתוך נקודה של אמת, לא יום וגם לא חודשיים.

שלושת הנתונים הללו הבהירו לי שכדאי לתהות על קנקנו של המחבר ודרכו הייחודית - לראשונה בחיי.

"אסור לשמור את כל הסודות לעצמינו"
הרה"ג ר' דוד יהושע בורק שליט"א במסירת שיעור

בדקתי אלו ספרים קיימים בספריית ברסלב, והחלטתי שאקרא קודם על חייו של רבי נחמן ועל משנתו. מתי נולד ומה רצה להשיג בארץ ישראל, למה ביקש להיקבר באומן ומה הסיפור של הקיבוץ אצלו בר"ה. שלפתי ספר חיי מוהר"ן והתחלתי לעבור עליו סעיף אחרי סעיף. איני יודע כיצד ריחם עליי השי"ת, אבל כאשר גמעתי דף ועוד דף, הרגשתי שהלב שלי פשוט מתחיל להתחמם מבפנים. משהו שאי אפשר להסביר בשכל אנושי.

כל הדרכים - קודש. קראתי את כל הספר, בלי הקדמות ובלי דעות קדומות, עד כמה שניתן. והתגובה הנפשית לא איחרה לבוא. משהו זז בתוכי, ואמרתי לעצמי: אי אפשר להישאר אדיש. מי שפתח חיי מוהר"ן, יודע שיש שם פרק שלם, דיבורים מרבינו על מעלת ההתבודדות. קראתי את כל הפרק הזה, ומיד רציתי לקיים אף אני את העצה הקדושה הזו. כאשר התחלתי להתבודד, הבנתי כבר מה התכוון השכן הנזכר. כן, אפשר לזכות בעולם הזה, למתיקות ולקרבת השם שאין בנמצא. כל הדרכים - קודש, אבל התבודדות, זו עצה שמוליכה את האדם למסע מטלטל ועמוק מול השם, יותר מהכל.

לאחר שסיימתי את הספר כולו, ניגשתי לספר "עלים לתרופה", שם מובאים מאות מכתבים מרבי נתן שנכתבו לבנו רבי יצחק. קראתי באיטיות מכתב אחרי מכתב, וזה כבר "שרף" אותי לגמרי. לא יאומן כי יסופר. איך אבא מצליח לחזק את בנו מול כל המשברים שעברו עליו, בכאלו דיבורים המחיים את הנפש. אמת כזו ישרה, שלא מנסה לייפות את החיים בכוח. רבי נתן מסביר לבנו פעמים אין סוף, כיצד העולם הזה מלא בייסורים. אולם מצד שני מרעיף עליו טללי שמחה וחדווה באופן לא רגיל. מי שקרא יודע מה הכוונה.

ספר חתום. בהמשך כבר פתחתי ליקוטי מוהר"ן, אבל אז הרגשתי שהספר הזה סגור וחתום לפניי. לא הצלחתי להבין את המושגים ולא הכרתי בכלל את הסגנון של התורות. אולם לאחר שכבר טעמתי את ערבות משנתו של רבינו, לא אמרתי נואש, קראתי שורה ועוד שורה, עד שלאט לאט, משהו בלב ובמוח - נפתח. היום, כאשר התורות כבר מאירים כל כך, זיכני ה' למסור שיעורים בליקוטי מוהר"ן במספר מקומות בארץ, ורואים את הצימאון של הנשמות, אנשים כל כך צמאים לדיבורים שיתנו להם כוח לעבור בבטחה את גליי הים הסוערים של החיים, ולרבינו יש ארגז רוחני של כלים הכי מתקדמים - כדי לסייע ולעזור לכל מי שרק יבחר לבקש עזרה.

מניעות. לציבור התורני שחי סביבי, היה מאוד קשה את ההתקרבות שלי לרבינו. הקשו עליי קושיות ותמיהות, וגם הוכחות על כך שהיו רבנים שלא הסכימו עם הדרך הזו, אבל אני בכלל לא באתי איתם בדברים. הרגשתי שקיבלתי את החיים במתנה, ומה יש לי לדבר ולהסביר.

צריך להבין שבתקופה ההיא, ברסלב לא הייתה נחלתם של רבים וטובים מכל גווני הציבור כמו בשנים האחרונות. בשנים ההם, חשבו באמת ובאמונה שברסלב זו חבורה של פרושים ומשוגעים. לכן כאשר ראו בשכונה איך ראש כולל מכובד - מוצא נחמה מרגשת בספרי ברסלב, זה

ממש קומם את כולם נגדי. אני נזכר כיצד ניגש אלי דמות מאוד מכובדת באשדוד, וממש דחק בי לעזוב את הדרך החדשה אותה גיליתי. אמרתי לו בכבוד מהול בכאב: יראה כבודו, וכי התרתי איזו עגונה שלא כדין? החילותי לאכול מאכלות אסורות? התחלתי לזלזל בתורה? להיפך, אני רק לומד וממתפלל יותר טוב, החיבור שלי להשם נהפך לנוכח כל כך. על מה בכלל מדברים כאן.

הוא הקשיב לדבריי ואמר: "כן, אבל מה יהיה עם הילדים...?". הסברתי לו שאני לא הולך לרקוד ברחובות ושהילדים רק מקבלים תוכן עשיר ועצות שיתנו להם כוח לעבור בשלום את העולם הזה. ב"ה ילדיי למדו במוסדות הטובים ביותר באשדוד, נכנסו לישיבות מצוינות, הקימו בתים טובים בלי עין הרע, ומנהלים חיים נורמליים ונעימים יחד עם הליכה בדרכו הייחודית של רבינו. צריך להבין שרבינו הוא לא חס וחלילה ה"בעיה", רבינו הוא הפתרון.

ישוב הדעת. במקביל חשוב לשמור על קדושת הצמצום. רבינו הוא אור אין סוף, אבל אם לא נצמצם אותו כראוי - אפשר לשבור את הכלים וזה לא כדאי בכלל. הכל צריך להיות בישוב הדעת, בהכנעה ובענווה, לא לקרוא תיגר על הבארות מהם שתינו, אדרבה, להתנהג במשנה דרך ארץ ובכבוד גדול, כי זו דרכה האמיתית של ברסלב.

בית כנסת ברסלב. לאחר תקופה, כאשר התחלתי למסור שיעורים בתורת רבינו וראיתי את הצימאון העצום, הבנתי שחייבים לעשות מעשה. מוכרחים להקים בית כנסת, שם נוכל להתפלל ביחד, ולעבוד את השם באין מפריע. ידעתי שההיענות תהיה גדולה, אבל לא היה לי מושג מהיכן נשיג שטח ומבנה. לא חיכיתי שיפול לי בניין מהשמיים וכאשר מצאתי הזדמנות לקבל מקלט באחד הבנינים לצורך פעילות בית הכנסת, נכנסתי מיד לפעולה. הלכתי למקלט בכל לילה והתחלתי במלאכת הפינוי, היו שם אבנים וסלעים ומלא שלוליות מים. לילה לילה, בין השעה 23:00 ל-02:00, עבדתי בפינוי הפסולת והאבק שנראה היה שלא יגמר לעולם. כאשר המקלט התרוקן, התחלתי לאסוף ריהוט. ממקום אחד לקחתי שולחן ומשם כמה כסאות. התחלנו מאפס ממש. לאחר מכן לקחנו חשמל מאחד השכנים, ומים הבאנו בחביות. אפילו שירותים לא היה ומי מדבר על ריצוף...

זו הייתה מסירות נפש ממש, אבל הכל היה שווה. לאחר מספר שנים - פניתי לאיש עסקים נכבד באשדוד ואמרתי לו בלי להתבלבל: אתה הרי מבין ב'ביזנס', עשית כמה עסקים טובים בחיים, אבל תגיד, מה ישאר לך לעולם הבא? לא היית רוצה לקנות 'מנייה' שתניב לך רווחים רוחניים לנצח נצחים?

הוא הבין את העניין ומיד קיבל על עצמו לשפץ מכספו את בית הכנסת. היום בית הכנסת שלנו מאובזר ומפואר בזכותו, בזכות ההשקעה החכמה שלו.

לגלות את הסגולה. לסיום, אני רוצה לבקש מכל מי שיקרא את השורות הללו: אברך יקר! קיבלת מתנה מהקדוש ברוך הוא והתקרבת לרבינו? תעביר את הטוב הזה גם לאחרים, ובעיקר - לילדים שלנו. שגם הם יזכו להיות מחוברים. רבינו אמר באחת התורות: "בְּוַדַּאי הַיְּשֶׁר לְגַלּוֹת הַפְּגֻלָּה לְעַם סְגֻלָּה" (ליקו"מ, כא). אסור לשמור את כל הסודות לעצמינו, יפוצו מעיינותיך חוצה.

רעותא דלבא

דיבורים נלבבים בענייני דיומא
הרה"ח ר' **שמעון מנשה רביע** שליט"א מרבני הארגון

חתן בראשית - התחדשות בתורה לכל השנה

ב"ה זכינו לפני מספר שבועות, ביום שמחת תורה, לסיים את התורה ולהתחיל מחדש. כידוע שיש שני חתנים: חתן תורה שמסיים את התורה, וחתן בראשית שמתחיל את התורה מחדש.

והנה כעת, אנו נמצאים בתוך ג' חודשים הראשונים של השנה, ת'שרי ח'שוון כ'סלו שהם ר"ת חת"ך, השם של הפרנסה. וכן בראשי"ת נ'ח לך ל'ך ס"ת השם הזה, שע"י שקובע עצמו בלימוד התורה מחדש - זוכה לפתוח שערי הפרנסה ולכל טוב, והכל הולך אחר ההתחלה.

על ידי התחדשות בלימוד התורה, אפשר לזכות לאור הגנוז בו ברא הקב"ה את העולם, וכמו שכתב רש"י בפרשת בראשית, שבתחילה נברא אור הגנוז, וראה הקב"ה שאינו ראוי לעולם - עמד וגנזו, והיכן גנזו? בתורה הקדושה. והנה כעת מגיעים הלילות הארוכים של החורף בהם אפשר לכסוף וללמוד ללא הפסקה בלי שום מונע.

ממילא זה הזמן שלנו להתחיל את התורה מחדש, להגות בכל הספרים הקדושים ובפרט כדאי לתת את הדעת על מעלת קריאת שניים מקרא ואחת תרגום, להשלים קריאתו עם הציבור. וראוי שבמשך כל השבוע יקרא חלק מהשמו"ת, כדי שיוכל להגיע לשבת עם כל הפרשה, שלפעמים שמשאיר את הקריאה ליום שישי, יצא שכרו בהפסדו שטרוד מאוד, ולא מספיק לקרוא שמו"ת ביום שישי. וראוי ללמוד גם הרש"י כמ"ש בשו"ע "וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י".

כמו כן בשאר הלימודים, להתחזק בלימודים הקבועים של שו"ע ופוסקי דורנו, וכך קובע על יד ירבה. וכמובן בלימוד הגמרא, להתחזק בלימוד העיון והבקיאות ועל כל פנים הדף היומי ובלימוד משניות, וכידוע שרביז"ל אמר שאפילו מי שנפל וחטא - אם יקבל עליו ללמוד חוק ולא יעבור ייצא מכל הרע שנדבק בו.

וכן לקבוע סדר בלימוד ספרי רבינו הק' וספרי תלמידיו שהם הנחמה הגדולה לנפשות ישראל, ולהתחזק גם כן בלימוד "חוק לישראל" שהוא לימוד יקר לנפש האדם, לנרנח"י שלו, ואף כשאינו מבין הוא תיקון גדול, כפי שגילה האריז"ל.

ובכל אופן, לא עליך המלאכה לגמור ואין אתה בן חורין להיפטר ממנה. בפרט עכשיו בימי החורף, וביותר בשנה הזו שהיא מעוברת, שיש לנו חודש נוסף, והם ימי הזריעה והצמיח.

ועיקר כתרה של תורה, כתב הרמב"ם ז"ל, שהוא בלילה. ואמרו צדיקים כי בשמחת תורה מקיפים את התורה כשהיא סגורה, לרמז על כך שהשמחה בתורה לא תלויה בכמות הלימוד אלא במהות החיבור בין היהודי לתורה. אולם בוודאי שבמשך השנה, אחרי שכבר התוודענו לסוד החיבור הבלתי תלוי של היהודי עם התורה, יחפש היהודי כיצד יזכה גם לפתוח את התורה ולהגות כפי יכולתו.

ועל התורה נאמר "תורת ה' תמימה משיבת נפש", ואמר ע"ז הבעש"ט הק' שכמה שחידשו בתורה היא עדיין תמימה, כאילו לא נגעו בה עדיין.

ובעזה"י ע"י עסק התורה נזכה לגאולה הפרטית והכללית, אכי"ר.

התעלות וחיזוק לנשות החיל

בחודשים האחרונים, בסייעתא דשמיא מופלאה ולאחר שלוש שנות עשייה, אנו עדים לשיא של פעילות מבורכת. שרשרת אירועים מרוממת שהתחילה בנופש מיוחד בן יומיים עבור 115 נשות אברכים ובני תורה בתחילת חודש אלול. יומיים גדושים בתוכניות מושקעות, שהפיחו כוח וחיזוק רוחני, ופתחו אור בדרכו של רבינו הקדוש בקרב בתיהם של בני התורה.

"טיסת אגדלך"

בהמשך החודש, לקראת ראש השנה, יצא לפועל מיזם "טיסת אגדלך". עם פתיחת ההרשמה המוקדמת - הוענקה הנחה מיוחדת מטעם חברת "נתיבים טורס", ובשל הביקוש הרב והאיכות התורנית של הציבור - אברכים ויראי ה' בעלי מכשירים כשרים - נסגרה ההרשמה כבר בראשית חודש אלול. הנסיעה כולה התאפיינה באווירה מרוממת, דיבוק חברים ושמחה של מצווה, בליווי משפיעי ורבני הארגון.

מתחם האש"ל

גולת הכותרת היא כמובן מתחם האש"ל המיוחד, אשר סיפק תחת קורת גג אחת: לינה, אכילה ושתייה בהרחבה ובישוב הדעת לכמאתיים אברכים ובחורי חמד. פינת הקפה והמזונות פעלה 24 שעות ביממה בשפע רב, והלובי היה מלא בלומדים שחטפו לימוד משותף או שיחת חברים נלבבת. במשך סעודות היום טוב, נאמרו דברי תורה מופלאים מפי רבני הארגון, והשמחה, השירה והריקודים שהשתלבו בין הסעודות לא ניתן לתאר במילים. בסעודות המושקעות השתתפו אברכים רבים, ראשי כוללים ומרביצי תורה מכל רחבי הארץ ואף מחו"ל, שהביעו את התפעלותם מהשפע והסדר המופתי, לצד האווירה המרוממת "וגילו ברעדה". אמת מה נהדר היה המחזה, לראות ולחזות בפלא הגדול: אברכים שמוצאים מקום להתגדר בו, חלקם הגיעו אומנה זאת הפעם הראשונה, יושבים יחד באהבה, מתוך תחושת שייכות ועין טובה, ומלקטים בהתרגשות רבה עצות ודרכי התחזקות ממעיינותיו של רבינו, בסמיכות לציונו הקדוש, ביום גנוסיא דמלכא, יום המלכת מלכו של עולם.

תפילות ושיעורים ברוב עם

תפילות ראש השנה התקיימו בנעימות והתעוררות במתחם ייעודי בתוככי אוהל ענק ברחוב פושקינא, כאשר אל התיבה ניגשו חזנים מופלגים, וביניהם הרה"ג ר' עזרא בן שמעון שליט"א והר"ר יוסף ניצוצי שליט"א. כאשר זכינו בבעל תוקע מיוחד במינו - הרה"ח ר' אברהם מונסה שליט"א. בין התפילות נמסרו שיעורים מעמיקים מפי רבני הארגון שליט"א, כאשר משתתפים בהם - ציבור גדול משמנה וסלתה של בני התורה הספרדים מהארץ ומחו"ל.

כנס ההכנה ומגזין "בחביבותא"

בליל "זכור ברית" ערב ראש השנה, התקיים כנס ההכנה המסורתי של אגדלך, במתחם הענק "לחדש נעורי". האירוע נמשך משעות הערב המוקדמות ועד סמוך לחצות, בהשתתפות כ-350 איש שבאו לשמוע דיבורי התעוררות, ניגונים והכנה לקראת יום הדין. במקביל, הופיע וראה אור המגזין הייחודי "בחביבותא", שהופץ בתפוצה רחבה באומן וברחבי ארץ הקודש במהלך חודש תשרי.

בית ההוראה 'אגדלך'

מענה הלכתי מקיף ניתן על ידי בית ההוראה היחיד שפעל ברחבי הקיבוץ. דיינים חשובים השיבו לשאלות הציבור בזמנים מסודרים בערב החג ולפניו. אל בית ההוראה זרמו עשרות רבות של שאלות מכל גווני הקשת של משתתפי הקיבוץ. ישר כח לארגון "אוהלי צדיקים" ולעומד בראשה הרה"ח ר' ישראל מאיר גבאי שליט"א על שיתופי הפעולה ועל הארת הפנים בכל עניני בית ההוראה.

הילולות ופתיחת "חבורות" לזמן חורף

עם החזרה לארץ הקודש, וכניסתנו לימי חג הסוכות, נערכו הילולות מפוארות לכבוד רבינו בכל חבורות אגדלך ברחבי הארץ. ההילולות שולבו בסעודות כיד המלך ובשיעורי התחזקות מרוממים.

כעת, עם תחילת זמן חורף, מתרחבת הפעילות בהקמת "חבורות" חדשות לאברכים בערים שונות, שמטרתן חיזוק דרכי ההליכה בעצותיו של רבינו מתוך שייכות ואהבת חברים. הודעות מפורטות יפורסמו בקו "אגדלך".

הכרת הטוב

כאן המקום להודות למשפחות היקרות שטרחו ועמלו למען ההילולות, לפעילים המסורים שהקדישו מזמנם להצלחת הפעילות באומן ובקיבוץ מירון, ולכל התומכים והמסייעים לאורך כל ימות השנה. ישלם ה' שכרם ויזכו לבני, חיי ומזוני רוויחי, אכי"ר.

ניתן לתרום בטל' 052-714-0454 | בנדרים פלוס > קופת אגדלך | בנדרים פון (מס' ישיר) 0799698185 |
העברה בנקאית: בנק מרכנתיל, סניף 725, חשבון 0104936756, ע"ש אגדלך ברסלב התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46

הר"ר אפרים אגמי הי"ו לרגל שמחת הולדת בנו.
יה"ר שיזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה

חבורת האברכים בירושלים
לרגל שמחת הר"ר יהודה ישראלי הי"ו בהולדת בנו בכורו למזל טוב

חבורת האברכים בגבעת שאול
לרגל שמחת הר"ר נחמן שמעון לוי הי"ו
בהולדת בנו במזל טוב

הרה"ח ר' שמעון מנשה רביע שליט"א
לרפואת דוד בן שרה ושרה בת אפרת

הרה"ח ר' יוסף חיים חדאד שליט"א
לרגל אירוסי בנו עב"ג ממשפחת חבה בביתר עילית
יה"ר שיזכו לראות דורות ישרים ומבורכים

הר"ר מאיר שניאור הי"ו, לרגל שמחת הולדת בנו
יה"ר שיזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה

בס״ייעתא דשמיא

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש״י

המפעל העולמי תורה שבכתב
עידוד לימוד וידיעת התורה הקדושה עם פירוש רש״י

יו״ל ע״י קרן תרי״ג לזיכוי הרבים
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד
הרה״ח ר׳ אריה (לייבל)
בהרה״ח ר׳ יונה רובין ז״ל

פרשת וירא | גיליון קמ״ב (שנה ד׳) | מרחשון תשפ״ז

הַפִּיכַת סְדוֹם • הֻלֶּדֶת יִצְחָק • עֲקֵדַת יִצְחָק

תוכן

בְּסִיּוּם פָּרָשַׁת לֶךְ-לְךָ לָמַדְנוּ עַל מִלַּת אַבְרָהָם, וּפָרָשַׁת וַיֵּרָא מַמְשִׁיכָה לַעֲסֹק בְּיָמִים שֶׁאַחֲרֵי מִלָּתוֹ, בְּעֵת בִּיאַת הקב״ה וְהַמַּלְאָכִים לְאָהֳלָהּ אַבְרָהָם, הַפִּיכַת סְדוֹם, וְהֻלֶּדֶת יִצְחָק, וּבְסִיּוּמָהּ פָּרָשַׁת עֲקֵדַת יִצְחָק.

נושאים

הַמַּלְאָכִים אֵצֶל אַבְרָהָם | תְּפִלּוֹת לְהַצָּלַת סְדוֹם | מַלְאָכִים בְּבֵית לוֹט וְהַצָּלָתוֹ | הַפִּיכַת סְדוֹם | שָׂרָה בְּבֵית אֲבִימֶלֶךְ | הֻלֶּדֶת יִצְחָק וּמִלָּתוֹ | גֵּרוּשׁ הָגָר וְיִשְׁמָעֵאל | בְּרִית עִם אֲבִימֶלֶךְ | עֲקֵדַת יִצְחָק | תּוֹלְדוֹת נָחוֹר.

זמן

פָּרָשַׁת וַיֵּרָא מַקִּיפָה תְּקוּפָה בַּת **38 שָׁנָה**, הֶחֵל מִמִּלַּת אַבְרָהָם בִּהְיוֹתוֹ בֶּן **99 שָׁנָה**; הֻלֶּדֶת יִצְחָק כַּעֲבֹר **שָׁנָה**; מִשְׁתֶּה כְּשֶׁנִּגְמַל אוֹ לְיִצְחָק **שְׁנָתַיִם**; וְעַד עֲקֵדַת יִצְחָק - כְּשֶׁיִּצְחָק בֶּן **37 שָׁנָה**.

מיקום

בְּתַחֲלַת הַפָּרָשָׁה נִמְצָא אַבְרָהָם בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן. לְאַחַר הַפִּיכַת סְדוֹם עָבַר אַבְרָהָם לְגוּר **בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, בְּעִיר גְּרָר הַסְּמוּכָה לְבְאֵר שָׁבַע**, שָׁם נוֹלַד יִצְחָק וּמִשָּׁם גֵּרַשׁ אַבְרָהָם אֶת הָגָר וְיִשְׁמָעֵאל אֶל מִדְבַּר **בְּאֵר שָׁבַע**, וּבַהֲמְשֵׁךְ הִתְגּוֹרֵר יִשְׁמָעֵאל **בְּמִדְבַּר פָּארָן**. אַחַר כָּךְ חָזַר אַבְרָהָם שׁוּב לָגוּר **בְּחֶבְרוֹן** [רְאֵה מַדּוֹר 'מַבָּט'].

מבט

שנות אברהם	מקומות מגוריו
75	יצא **מחרן** והגיע לארץ, באותה שנה היה נע ונד ממקום למקום בארץ ישראל, ושלשה חודשים היה **במצרים**, עד שקבע מושבו **באלוני ממרא שבחברון**, שם התגורר 25 שנה עד היותו בן 99.
99	עזב את חברון (בגלל שהתבייש מלוט, או בגלל שלא היו שם אורחים להכניס), ועבר לגור **בבאר שבע אשר בארץ פלשתים**, שם התגורר 26 שנים, עד היותו בן 125.
125	חזר אברהם שוב לגור **בחברון**.
137	נעקד יצחק והוא ישב ישיבת ארעי **בבאר שבע**, **ואחר כך חזר לחברון**.

תמצית 'הלימוד היומי' לפרשת וירא:

יום ראשון, י״ד מרחשון

אורחים באהל אברהם | הבטחת הולדת יצחק

ביום השלישי למילת אברהם, בא ה׳ לשאול בשלומו כשהוא יושב בפתח האהל באמצע היום כחום השמש. באותו זמן שלח ה׳ אליו שלשה מלאכים בדמות ערביים. אברהם הושיבם תחת האילן והגיש להם חמאה וחלב ובשר. אחד מהם הבטיח לאברהם שבעוד שנה ייוולד בן לשרה. שרה צחקה למשמע הדברים, וה׳ שאל את אברהם למה צחקה שרה, היפלא מה׳ דבר?!

יום שני, ט״ז במרחשון

הכחשת שרה את צחוקה | תפילת אברהם על סדום

מרוב פחד הכחישה שרה את הצחוק שלה, ואברהם אמר לה: האמת היא שצחקת. לאחר מכן הלך משם המלאך שבישר על הולדת הבן, ושני המלאכים שנשארו הלכו אל סדום, כשאברהם מלווה אותם. באותה שעה - עקב החיבה שה׳ אהב את אברהם המצווה את בניו לשמור את דרך ה׳, ולפי שכל הארץ שלו - גילה ה׳ לאברהם על כוונתו להפוך את סדום כי חטאיהם גברו. אברהם התפלל אולי ימצאו בעיר צדיקים שבזכותם יינצלו כל הערים, או חלק מהערים, וה׳ ענה לו שלא נמצאו אפילו עשרה צדיקים להציל עיר אחת.

יום שלישי, ט״ז במרחשון

המלאכים בבית לוט | הצלת לוט ומשפחתו

שני המלאכים באו לסדום, האחד להחריב את העיר והשני להציל את לוט. לאחר הפצרות מצד לוט הם נענו לבקשתו להתארח בביתו, כשהוא אופה עבורם מצות לכבוד פסח. כל אנשי סדום הקיפו את הבית ודרשו להוציא את האורחים ולפגוע בהם. כשהם עמדו לשבור את הדלת, היכו המלאכים אותם בעיוורון. המלאכים הודיעו ללוט שיצילו אותו ושייקח עמו גם את חתניו, אולם חתניו צחקו למשמע הדברים. בעלות השחר הוציאו המלאכים את לוט ומשפחתו מהעיר, והזהירו אותו שלא יביט לאחוריו לראות את החורבן. הוא ביקש מהם להימלט לעיר 'צוער' ושלא יחריבו את העיר שעוונותיה מועטים.

יום רביעי, י״ז במרחשון

הפיכת סדום | לוט במערה | שרה בבית אבימלך | לידת ומילת יצחק

בדרך בריחתם מהעיר הביטה אשת לוט לאחוריה, והיא הפכה לנציב מלח. המלאך נעתר לבקשת לוט להציל את העיר צוער, בעלות השחר המטיר ה׳ גפרית ואש על הערים סדום ועמורה אדמה וצבויים שישבו על סלע אחד והמלאך הפך את כל הסלע עם כל יושביהם. ולוט ובנותיו הסתתרו שם במערה, ואחרי כן נולדו בניו עמון ומואב. לאחר מהפכת סדום עבר אברהם לגור בעיר 'גרר' בנגב, שם נלקחה שרה לבית אבימלך, אחרי שאברהם אמר שהיא אחותו. הוא ואנשיו נענשו בסתימת כל נקבי הגוף, ולאחר אזהרת ה׳ אליו בחלום הוא החזיר את שרה בבוקר בתוספת מתנות פיוס, ואברהם התפלל לרפואתו. כששרה בת 90 ואברהם בן 100 נולד בנם יצחק, ואברהם מל אותו ביום השמיני.

יום חמישי, י״ח במרחשון

יום גמילת יצחק | גירוש הגר וישמעאל | נישואי ישמעאל

ביום הולדת יצחק נפקדו עוד אנשים רבים בישועות והיתה שמחה רבה בעולם, וכשמלאו ליצחק שנתיים, ערך אברהם משתה בנוכחות גדולי הדור. כאשר שרה ראתה שישמעאל חטא בעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, היא ביקשה מאברהם לגרש אותו ואת הגר, ואברהם שילחם מביתו. בהיותם במדבר חזרה הגר אל גילולי אביה, וישמעאל נחלה ונטה למות מצמא. אימו התרחקה ובכתה, וה׳ שמע לתפילת הנער, ושלח מלאך אליה להודיע שהתפילה התקבלה וישמעאל יהיה לגוי גדול. אחר כך ראתה באר מים והשקתה את הנער. ישמעאל נשאר לגור במדבר, ובהמשך נישא לאשה ממצרים.

יום שישי, י״ט במרחשון

ברית עם אבימלך | אשל לאורחים

כאשר אבימלך ראה את החסדים שנעשו לאברהם, הוא ביקש שיכרתו ביניהם ובין צאצאיהם ברית ושבועה שלא יעשו רע זה לזה. אברהם הסכים לכך, לא לפני שהוכיח אותו על הבאר שעבדיו גזלו ממנו, ואברהם נתן לו שבע כבשות כעדות שאברהם חפר את הבאר. מקום השבועה נקרא בשם 'באר שבע', שם נטע אברהם פרדס או אכסניה לאורחים, ואמר להם לברך לה׳ על המזון שקיבלו משלו.

יום שבת קודש, כ׳ במרחשון

עקידת יצחק | תולדות נחור | הולדת רבקה

ה׳ ניסה את אברהם ואמר לו להעלות את יצחק לקרבן עולה על המזבח בירושלים. לאחר שאברהם כבר שלח ידו לשחוט את יצחק, נגלה אליו מלאך ה׳ ואמר לו שלא לעשות לבנו מאומה, ובירך אותו ואת יצחק, ואברהם הקריב איל תמורת יצחק. לאחר עקידת יצחק התבשר אברהם שלאחיו נחור נולדו 12 בנים, אחד מהם הוא בתואל אבי רבקה.

לְהִתְעַמֵּק בְּתַעֲנוּגִים

עונג שבת בעומק פירוש רש״י

שלשה סימנים – למה?

אֱלֹקִים עָמְדְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה (בראשית כא, כב)

רש״י: אֱלֹקִים עָמְדְּךָ – לְפִי שֶׁרָּאוּ שֶׁנִּצְּלוּ מִשְּׂרֵפַת סְדוֹם לְשָׁלוֹם, וְעַכְשָׁיו הַמַּלְכִים נִלְחָמִים וְנִפְלוּ בְיָדוֹ, וְנִקְהֲלָה לְשָׁמּוֹ לְזִקּוּנָיו.

דברי רש״י מדוקדקים בכל תיבה ובכל אות, ועלינו להתבונן מדוע הזכיר רש״י כאן שלשה דברים שראו אצל אברהם: א. שיצא לשלום משכונת סדום. ב. שנלחם עם המלכים ונפלו בידו. ג. שנפקדה אשתו לזקוניו.

בטוב טעם מבאר **רבינו המהר״ל מפראג ב'גור אריה'** על פי הכלל הידוע (ב״מ קו, ב) 'בתלת זימני הוי חזקה', דהיינו שדבר שנעשה שלשה פעמים הרי זו חזקה שכך יימשך הדבר, לכן דקדק רש״י והזכיר שלשה דברים, כי מעתה הרי הוא מוחזק שיתקיים בו 'אֱלֹקִים עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה'.

ואילו **רבינו הט״ז** בביאורו 'דברי דוד' מבאר בסגנון אחר: כי הנה על שני הדברים היה אפשר להם לפקפק שלא היה כאן נס, אלא היה זה בדרך הטבע שיצא בשלום מסדום וניצח במלחמה, אבל הנס השלישי של פקידת שרה לזקוניו, הוא נס מחוץ הטבע, ונס זה ביורד למפרע גם על שתי ההצלות הראשונות שגם הן היו בדרך נס. וזה מדוקדק בלשון הכתוב: 'וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא' – שרק בעת ההוא כאשר נפקדה שרה מחוץ לדרך הטבע, התברר להם למפרע כי 'אֱלֹקִים עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה' – כלומר שכל מה שאתה עושה, גם שתי ההצלות הראשונות, היו בדרך נס מאת ה׳, ולא בדרך הטבע.

מדוע נקראו 'אנשים'?

וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בָּעָרֶב (בראשית יט, א)

רש״י: הַמַּלְאָכִים – וּלְהַלָּן (לעיל יח, ג) הָקֵל הָקֵל עֲנָשִׁים. כְּשֶׁהָיְתָה שְׁכִינָה עִמָּהֶם, הָקֵל הָקֵל מַהֵר, כָּבֵד מַהֵר, הָלַךְ מַהֵר כְּשֶׁהָלְכוּ שָׁמּוֹהִי גָּזוֹל וְהוּא הַמַּלְאָכִים תְּדִירִין הָלְכוּ כַּעֲנָשִׁים, הָקֵל הָקֵל עֲנָשִׁים, וְהָלַךְ הָקֵל מַלְאָכִים.

רש״י תמה אודות השינוי בכינוי המלאכים שאצל אברהם נקראו 'אנשים', ואילו אצל סדום נקראו 'מלאכים'. ויש להבין מדוע מביא רש״י שני הסברים לכך ואינו מסתפק בהסבר הראשון.

מה יקר הוא ביאורו של **רבינו עובדיה מברטנורא** בחיבורו **'עמר נקא'** על פירוש רש״י: הנה לעיל בתחילת הפרשה כאשר באו המלאכים אל אברהם כתוב (יח, ג) וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ, ורש״י הביא שם שתי שיטות במדרש בכוונת הכתוב. לפי השיטה הראשונה: כוונת הכתוב היא שדיבר אברהם אל הגדול שבהם, אלא שדבריו נאמרו כלפי כולם יחד וקרא להם בלשון רבים 'אדוני' [האדונים שלי], כך שהכתוב 'ויאמר אדני' הוא לשון חול. ואילו לפי השיטה השניה: דיבר אברהם אל הקב״ה וביקש לו שימתין עד שיכניס את האורחים, ולפי זה נמצא שהכתוב 'ויאמר אדנ-י' הוא לשון קודש.

בכן יבואר לנכון, שרש״י הוכרח להביא שני הפירושים באשר המה תלויים בשתי השיטות דלעיל: דהיינו, תחילה פירש רש״י כאן שאצל אברהם נקראו 'אנשים' לפי שהיתה השכינה עמהם, ופירוש זה מתאים לפי השיטה שהביא רש״י לעיל שאברהם דיבר אל הקב״ה שהיה שרוי אצלו בעת ההוא, ולכן שייך לקרוא להם 'אנשים' כלפי השכינה. אולם לפי השיטה שהביא לעיל שאברהם דיבר אל המלאכים ולא אל הקב״ה, הרי לפי שיטה זו לא היה הקב״ה שרוי אצלו בעת ההוא, ושוב אי אפשר לפרש שאצל אברהם נקראו 'אנשים' לפי שהיתה השכינה אצלו, לכן כתב כאן פירוש נוסף שנקראו 'אנשים' לפי שכוחו גדול והיו מלאכים רגילים אצלו.

הבנת התורה

לב לדעת
הכרת והבנת מושג בתורה

יום הגמל

וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָּדוֹל בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת יִצְחָק (בראשית כא, ח)

בפרשתנו מוזכר שאברהם ערך משתה ביום הגמל את יצחק, בהשתתפות גדולי הדור, הלא הם: שֵׁם ועבר ואבימלך.

לדעת רש"י 'יוֹם הִגָּמֵל' הכוונה ליום בו מלאו ליצחק כ"ד חדשים והוא נגמל מיניקת חלב. ואילו רבינו בחיי כתב שהכוונה ביום שנעשה יצחק בן שלש שנים. לעומת זאת, ב'מדרש אגדה' מובאת שיטה נוספת, שיש אומרים שהכוונה ליום בו הוא נגמל מיצר רע ליצר טוב, ובן י"ג שנה היה.

אמנם בדעת זקנים מבעלי התוספות כתבו שהכוונה לסעודת הברית, ופירוש 'בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת יִצְחָק', היינו ביום ה'ג' (ה' ועוד ג' בגימטריא ח') מל את יצחק, והיינו לשמונה ימים. ויש מהאחרונים שכתבו שהכוונה לסעודת שלישי למילה והרמז הג' מל – השלישי למילה.

עניים לראות
הבנת מילה אחת בתורה

רְחוֹב | **לֹא כִי בָרְחוֹב נָלִין (ט, ב)**

בשפת ימינו מכנים שורות בנייני מגורים אשר ביניהם יש מקום מעבר - בשם 'רחוב', והשם ישתנה לפי צורת המקום, פעמים יכנוהו בשם 'סמטה' או 'שדרה', פעמים יכנוהו בשם 'כיכר' או 'רחבה'.

אולם האמת היא שבלשון הקודש כל שטח רחב ידיים המשמש לרבים, בלי קשר לבנייני המגורים, כמו שוק שמצויים בו עוברים ושבים, נקרא 'רחוב' (ראה שורשי רד"ק ערך רחב).

ההבדל בין 'רחוב' לבין 'שוק', הוא, שהראשון מציין מקום שמרובה בעוברים ושבים, ובכלל זאת גם שוק. אבל השוק עצמו מתייחס לאנשים המתקבצים למסחר, מלשון שוקק והומה אדם, כמו (יואל ב, ט) בָּעִיר יָשֹׂקּוּ, שהיא לשון הרמת קול (מלבי"ם שם). או (נחום ב, ה) יִשְׁתַּקְשְׁקוּן בָּרְחֹבוֹת.

אגב, מילה נוספת שהשתבשה היא: 'שדרה', שבלשון הקודש אינה רחוב סגור וצר הנטוע בעצים ופרחים כמקובל, אלא קורות עץ הניצבות בשורה, ו'שְׁדֵרָה' מלשון סדרה, כמו 'וּשְׁדֵרֹת בָּאֲרָזִים' (מ"א ו, ט וברש"י וברד"ק).

אזניים לשמוע
כללי רש"י הק' בדקדוק הלשון

הֲשִׁפֵּט או הַשֹּׁפֵט?

הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ (בראשית יח, כה)

'אוֹטוֹבּוּסִים הִגִּיעוּ מִכָּל הָעֲרִים, אֶל הָאֵרוּעַ הַמְּרַגֵּשׁ, לְכְבוֹד חֲגִיגַת הַיּוֹבֵל לַיִּישׁוּבָה' – סיפר ר' תנחום לשומעי לקחו, ביניהם מספר יודעי דקדוק, ששיגרו אותו ללמוד את כללי הדקדוק, כיצד מנקדים את האות ה' בתחילת מילה, כי במשפט אחד הוא הספיק לטעות בשלש טעויות... וכך היה עליו לומר: 'אוֹטוֹבּוּסִים הִגִּיעוּ מִכָּל הָעֲרִים, אֶל הָאֵרוּעַ הַמְּרַגֵּשׁ, לִכְבוֹד חֲגִיגַת הַיּוֹבֵל לַיִּישׁוּבָה'.

הבה נלמד יחדיו את כללי הניקוד וההבדל בין 'ה"א הידיעה' ובין 'ה"א התימה' ע"פ דברי רש"י:

ה' הידיעה: דהיינו אות ה' בתחילת מילה הבאה להגדיר דבר ידוע [כמו 'השמים', 'הצדיק'], בדרך כלל מנוקדת פת"ח, כגון 'וְאֶל הַבָּקָר' או 'וַיִּתֵּן אֶל הַנַּעַר', בשתיהן האות ה' מנוקדת פת"ח. ומאחר וניקוד פת"ח נחשב כתנועה קלה, ממילא האות אחריה מודגשת, כדין אות שבאה אחרי תנועה קטנה (למעט אם היא מהאותיות הגרוניות – אהח"ע – שאינן מקבלות דגש).

לעתים הניקוד של האות ה' הידיעה יהיה בקמ"ץ, כגון 'פֶּתַח הָאֹהֶל' או 'תַּחַת הָעֵץ', 'הָרֹאשׁ', והסיבה היא: כאשר אחריה יש אותיות א' או ע' או ר', אזי ה' הידיעה תקבל ניקוד קמץ (וגם לפני ה' עם קמץ כמו 'הָהָר').

בנוסף, יש מקרים שהניקוד של האות ה' יהיה ניקוד סגול, וזאת כאשר האות אחריה היא ה', או ע' או ח' המנוקדות בקמ"ץ. לדוגמה 'וַיַּהֲפֹךְ אֶת הָעָרִים', או 'עַל אַחַד הֶהָרִים', או 'הֶחָזָק הוּא'.

כל זאת הוא כאמור רק כשמדובר באות ה' הידיעה, אולם כאשר אנו עוסקים בה' התימה, תהיה מנוקדת חטף פתח בדרך כלל, כמו 'הֲיֵפָלֵא מֵה דָּבָר' או 'הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ' (זולת במקרה שהאות הראשונה גרונית, או מנוקדת שווא, הניקוד חוזר להיות פתח רגיל). זו כוונת רש"י כאן בפסוק: נָקוּד בַּחֲטַ"ף פַּתָּח ה"א שֶׁל הַשֹּׁפֵט, לְשׁוֹן תְּמִיָּה, וְכִי מִי שֶׁהוּא שׁוֹפֵט לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפַּט אֱמֶת?!

בדרך התורה
הפרשה ולקחה מאוצרם של גדולי הדורות

כח הצדקה

וַיִּשְׁקְפוּ עַל פְּנֵי סְדֹם (בראשית יח, טז)

רש"י: כָּל הַמַּקְפִּיד מְפִיעוֹן קָלָקֵד, סוֹגֵדוֹל כֹּחַ מַגְּפוֹת עֲנִיֵּים שֶׁהוֹפֵךְ מִדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים.

מה גדול כוחה וסגולתה של הצדקה לעניים. גם אם בדרך כלל 'השקפה' שבפסוק היא מידה של כעס ומידת הדין, אבל כאשר מדובר בפרשת ביעור מעשרות, בנתינת צדקה לגר ליתום ולאלמנה, הצדקה זו מעבירה את רוע הגזירה ומהפכת השקפת הדין ורוגז להשקפה של חסד ורחמים.

הצדקה, האמונה, והישועה

נכנס יהודי אל הגאון **רבי חיים פינחס שיינברג** זי"ע, ראש ישיבת 'תורה אור', ושטח את צערו: שנים עברו מאז נישואיו, ועדיין השקט ממלא את ביתו, וקול נער בוכה טרם נשמע בין כתליו. הציע לו ראש הישיבה ליתן סכום נכבד להחזקת הישיבה, שעוזרת לבני תורה עניים, שכן גודל זכות החזקת עניים מחוללת פלאות. ללא אומר ודברים, הרים האיש את תרומתו הנכבדה, וציפה לישועה.

עברה שנה, והאיש הגיע שוב אל ראש הישיבה, ובידו תרומה נוספת. 'כלום כבר נושעתם?' בירר ראש הישיבה. 'עדיין לא' - השיב בפשטות, 'אף על פי כן יודעים אנו שהמצווה שעשינו עומדת לנו, ובאנו להוסיף עליה...'

באחד השיעורים נעצר ראש הישיבה וסיפר את הדברים לשומעיו: במקום שאחרים באים בטענות, איש זה לא תבע חשבון, והאמין בשכר של החזקת עניים כביום הראשון שנתן!

ואם אתם רוצים לדעת מה היה הסוף? סיים ראש הישיבה וסיפר לתלמידים: זה עתה, לפני השיעור, נתקבל אצלי טלפון: היום הם זכו לחבוק שלישייה! שלשה בנים!

מתי הרבי לא יכול לפעול?

בפינת בית הכנסת 'חיי עולם' בירושלים, ישב האדמו"ר **הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל זי"ע**, בראשית ימיו בטרם כיהן כרבי לחסידים, ולמד תורה מתוך הדחק. באחד הימים הגיע לפניו אברך צעיר ששמע מן הרופאים שמחלה אנושה מקוננת בגופו וחודשיו מנויים, רח"ל. האברך, למרות שהיה בעצמו עני מרוד, התאמץ ואסף סכום כסף גדול, ומסרו לרבי כפדיון נפש, בציפיה בקשה שהצדיק יתפלל עבורו לישועה. ואכן, תפילתו של רבי מרדכי התקבלה, המחלה נסוגה, והאיש יצא מבית החולים בריא בחסדי שמים.

עשרות שנים חלפו. האברך של אז הפך ליהודי מבוגר ואמיד, ולדאבון הלב המחלה חזרה שוב לשכון בגופו. הוא כבר ידע את אשר עליו לעשות: הוא הכין מעטפה עם סכום נכבד, נכנס אל רבי מרדכי, שכבר כיהן כרבי, וביקש שהרבי יפעל שוב ישועה.

אמר לו הרבי: לצערי איני יכול לעזור לך. נחרד האיש ותמה: הלא אז פעל הרבי! אך הרבי בשלו: כעת איני יכול לעזור לך. אז הייתי עני וחסר כל, ואותו כסף של מסירות נפש שמסרת לי, החייה אותי, ובכוחו התפללתי, ותפילת העני התקבלה, אבל כיום איני עני מרוד כאז, ולכן אני לא יכול להתפלל עליך את תפילת העני, לך חפש עני תלמיד חכם, תן לו - ואשוב להתפלל עליך...

יצא האברך. בירר. נתן למי שנתן. וחזר לרבי. והפלא חזר שוב: הוא נושע ונרפא למעלה מדרך הטבע!...

למה דווקא אליו?

בשעה שערך הרה"ק **רבי משה מרדכי מלעלוב** זי"ע את שולחנו הטהור ביום הפורים, פנה אל אברך אחד ממקורביו ותבע ממנו תרומה לצדקה. שלף האברך סכום נאה מכיסו והניחו לפניו. ביקש הרבי עוד, והוא נתן. וכך פעם אחר פעם, עד שנתרוקן הכיס. אבל גם אז לא נחה דעתו של הרבי ולמרבה הפלא הוסיף לתבוע. יצא האברך אל מכריו, לווה מזה ומזה, והביא, כאשר כל המחזה היה לפלא לעיני כל.

לא עברו שבועות מרובים, ורעייתו של אותו אברך נפלה למשכב, ובבדיקות נמצא שהיא חולה במחלה שאינה קלה. התברר שהרבי בעיניו הצופיות כבר חזה את אשר יקרה וביקש להקדים רפואה למכה ולהפוך את מידת הרוגז למידת הרחמים בזכות מתנות עניים, ואכן כעבור זמן מה היא הבריאה, שלא כדרך הטבע!...

מרגליות בפרשה

ראיה מ'הסיבה'

וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ (בראשית יח, ד)

רש"י כותב להלן (פסוק י) שביקור המלאכים אצל אברהם אבינו היה בחג הפסח. בימי ילדותו של הגאון **רבי אברהם יהושע סולובייצ'יק** שליט"א, ראש ישיבת בריסק, שאל אותו סבו, מרן הגרי"ז מבריסק זי"ע: "התוכל להביא ראיה מתוך הפסוקים שביקור זה היה בפסח?".

השיב הילד מיד: "הרי כתוב 'וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ' – משמע שאכלו בהסיבה, כדין ליל הסדר!".

נהנה הגרי"ז מן התשובה המיוחדת ואמר לו: "יפה, כעת תפריך את הראיה שלך!".

חשב הילד קמעא וענה: "הלא הפסוק מציין שזה היה 'כְּחֹם הַיּוֹם', ואין דין הסיבה ביום אלא רק בלילה...".

מי תיקן תפילת ותיקין?

וַיֹּאמֶר לוֹט אֲלֵהֶם אַל נָא אֲדֹנָי (בראשית יט, יח)

בשם בעל **'חידושי הרי"ם'** זי"ע מובא חידוש מרעיש: חז"ל אומרים ש"תפילות אבות תקנום", ואצל כל אחד מהאבות יש רמז לתפילה שתיקן באות השנייה של שמו. **אברהם** תיקן תפילת **בוקר**, **יצחק** תפילת **צהריים**, ויעקב תפילת **ערבית**. ואם כן, מי תיקן תפילת ותיקין? היה זה לוט, שבשמו רמוז באות השנייה לתפילת ותיקין!

הגאון **רבי שאול משה זילברמן** זצ"ל הביא לכך סמך מדברי התרגום יונתן על הפסוק, שלוט ביקש מהמלאכים: "אמתין לי שעה קלה עד שאבקש רחמים מלפני ה'". כלומר, המתן לי עד שאתפלל תפילת ותיקין בנץ החמה.

על כך הוסיף בעל **'בית ישראל'** מגור זי"ע ביאור מאיר לפסוק (להלן כג) "הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צֹעֲרָה": מדוע מודגש זמן יציאת השמש? ללמדנו, שבדיוק באותה שעה שהשמש יצאה – עת תפילת ותיקין – ניצל לוט ונכנס לצוער, שכן עמדה לו זכות תפילה זו שתיקן!

מליץ יושר

מאז ועד הנה 'וְאַבְרָהָם בכל דור ובכל עת, 'עוֹדֶנּוּ עֹמֵד' אברהם אבינו 'לִפְנֵי ה'', להתפלל ולהמליץ טוב עלינו!

(רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע)

השקעה לדורות

עני אחד התאונן במר נפשו לפני הרה"ק **רבי בן ציון מבאבוב** זי"ע הי"ד: "חבל שאחד מאבותינו לפני אלפי שנים לא השקיע ולו מטבע אחד עבור צאצאיו בהשקעה מניבת רווחים. עם השנים, הרווחים והריביות היו מצטברים להון עתק שהיה מפרנס את כולנו!".

השיב לו הרבי: "וכי למה תאמר שאבותינו לא השאירו לנו השקעה הנושאת רווחים עד היום? האם קטנה בעיניך העובדה שכל בית ישראל נשענים ונושעים עד היום בזכות 'זכור ברית אברהם ועקידת יצחק'?!".

עשרת הנסיונות - מה החשבון?

האומנם רק בעשרה נסיונות התנסה אברהם אבינו? אלו נסיונות נמנו בחשבון ואלו לא נמנו?

בפרשיות אלו אנו לומדים על חלק מהנסיונות בהם התנסה ועמד אברהם אבינו, עליהם שנו חכמים בלשון המשנה (אבות פ"ה מ"ג): "עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכולם, להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו עליו השלום".

הביטוי המפורש 'נסיון' כלפי המאורעות שעברו על אברהם, מוזכר בתורה רק בנסיון אחד – נסיון העקידה, כפי שנאמר בפרשתנו (כב, א): 'וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם'. ברם, אחר שגילו לנו חז"ל במשנה שאברהם אבינו נתנסה בעשרה נסיונות, שומה עלינו לבדוק ולברר מה הן תשעה הנסיונות הנוספים בהם התנסה אברהם.

מפתיע לגלות כי קיימת מחלוקת ענפה לזהותם של התשעה הנוספים.

דעת פרקי דרבי אליעזר

בראשונה נביאה את דעת ה'פרקי דרבי אליעזר' (פרקים כו-לא), המונה את החשבון כדלהלן:

א. כשנולד אברהם אבינו בקשו כל גדולי המלכות להורגו, ונחבא מתחת לארץ שלש עשרה שנה שלא ראה שמש ולא ירח, לאחר שלש עשרה שנה יצא מתחת לארץ וכו' ובטח בצל יוצרו. **ב.** נתנוהו בבית האסורים עשר שנים, שלש בכותה ושבע בקרדו, לאחר עשר שנים שלחו והביאו אותו ונתנוהו בתוך כבשן האש ומלך הכבוד פשט יד ימינו והצילו מתוך כבשן האש. **ג.** טלטלו מבית אביו וממשפחתו והביאו לחרן. **ד.** מיום שנבראו שמים וארץ לא בא רעב אלא בימי אברהם ולא בכל הארצות אלא בארץ כנען בלבד לנסותו. **ה.** שנלקחה שרה אשתו לפרעה. **ו.** באו אליו כל המלכים להורגו. **ז.** נתבשר אברהם בברית בין הבתרים שעתידים בניו להיות בגלות אצל ארבע מלכויות. **ח.** נצטווה אברהם על ברית המילה בהיותו בן תשעים ותשע שנים. **ט.** גירוש הגר וישמעאל. **י.** נסיון העקידה.

דעת אבות דרבי נתן

בשנית נלך לדרכו של ה'אבות דרבי נתן' (פל"ג) כדלהלן:

א. השלכתו לכבשן באור כשדים. **ב.** נתבשר בברית בין הבתרים כי בניו יהיו בגלות. **ג.** לך לך מארצך. **ד.** ירידה למצרים בשל הרעב. **ה.** לקיחת שרה לפרעה מלך מצרים. **ו.** מלחמת המלכים. **ז.** נסיון המילה. **ח.** גירוש הגר. **ט.** גירוש ישמעאל. **י.** נסיון העקידה.

נשים לב, שבשיטה זו לא מוזכר הנסיון הראשון שנחבא י"ג שנה, אך גירוש הגר וישמעאל נחשבים לשני נסיונות נפרדים.

קניית מערת המכפלה

ואולם 'רבינו יונה' (אבות שם) מונה כדלהלן:

א. שהפילו נמרוד לאור כשדים. **ב.** לך לך מארצך. **ג.** הרעב בארץ. **ד.** לקיחת שרה לפרעה. **ה.** מלחמת המלכים. **ו.** ברית מילה. **ז.** לקיחת שרה לאבימלך. **ח.** גירוש הגר וישמעאל. **ט.** עקידת יצחק. **י.** קבורת שרה שלא מצא אברהם מקום לקבור לשרה בכל ארץ ישראל עד שהוצרך לקנות מקום מערת המכפלה ולא הרהר.

נשים לב, שבשיטה זו נחשב גירוש הגר וישמעאל לנסיון אחד, ונוסף כאן נסיון חדש של קניית מערת המכפלה.

נישואי הגר

אמנם דעת הרמב"ם (פירוש המשניות אבות שם) היא כדלהלן:

א. לך לך מארצך. **ב.** הרעב אשר מצא בארץ כנען כאשר השתקע בארץ. **ג.** לקיחת שרה לפרעה. **ד.** מלחמת המלכים. **ה.** שהוצרך לקחת את הגר לאשה. **ו.** המילה בשנות הזיקנה. **ז.** לקיחת שרה לבית אבימלך. **ח.** גירוש הגר. **ט.** גירוש ישמעאל. **י.** נסיון העקידה.

נשים לב לחידוש בשיטה זו, **שנישואיו עם הגר נחשב לאחד מהנסיונות.**

סיכום הדעות

לסיכום, יש להבחין שיש שבעה נסיונות שלדברי הכל הן ממנין העשרה:

א. לך לך מארצך. **ב.** הרעב בארץ. **ג.** לקיחת שרה. **ד.** מלחמת המלכים. **ה.** נסיון המילה. **ו.** גירוש הגר וישמעאל. **ז.** נסיון העקידה.

מלבד זה יש עוד כמה נסיונות שבהן חלוקות הדעות:

א. כשנולד ביקשה המלכות להורגו. **ב.** השלכתו לאש באור כשדים. **ג.** נתבשר שעתידים בניו להיות בגלות (פרדר"א). **ד.** קבורת שרה (רבינו יונה). **ה.** לקיחת הגר לאשה (רמב"ם).

כתוב בתורה?

במרכבת המשנה על מסכת אבות (שם) מבאר, ששאר המונים לא רצו למנות בעשרה נסיונות את שני הנסיונות הראשונים שהזכיר הפרקי דרבי אליעזר – שהיה צריך להתחבא י"ג שנה מאימת המלכות ושהשליכוהו לאור כשדים – לפי שנסיונות אלו לא הוזכרו בתורה כלל.

אכן במדרש רבה (מד, יג) על הכתוב (בראשית טו, ז): 'אשר הוצאתיך מאור כשדים' מפרש שכוונת הכתוב היא על מה שה' הציל את אברהם אבינו מכבשן האש. נמצא אם כן, שנסיון זה כן כתוב בתורה, אכן במרכבת המשנה נוקט שכוונת הכתוב היא לגבי היציאה מן המקום ששמו 'אור כשדים', ולא מהאש של אור כשדים.

מה עם אבימלך?

בדרך חיים (אבות שם) תמה על דעת הפרדר"א, שלכאורה מדוע לא נמנה מה שלקחו את שרה לבית **אבימלך** ומה שונה זה מלקיחתה לבית **פרעה**. ומבאר, כי אכן נכלל זה בנסיון לקיחתה אל בית פרעה, אלא שהיות וצריכים אנו להגיע למספר העשרה לכן צורפו שני הנסיונות לנסיון אחד.

לְלְמוֹד

בראשית כב, ב:

וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק.

רש"י: אֶת בִּנְךָ – אָמַר לוֹ, שְׁנֵי בָנִים יֵשׁ לִי. אָמַר לוֹ, אֶת יְחִידְךָ. אָמַר לוֹ, זֶה יָחִיד לְאִמּוֹ וְזֶה יָחִיד לְאִמּוֹ, אָמַר לוֹ, אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, אָמַר לוֹ, שְׁנֵיהֶם אֲנִי אוֹהֵב. אָמַר לוֹ, אֶת יִצְחָק. וְלָמָּה לֹא גִּלָּה לוֹ מִתְּחִלָּה? שֶׁלֹּא לְעַרְבְּבוֹ פִּתְאוֹם וְתָזוּחַ דַּעְתּוֹ עָלָיו וְתִטָּרֵף, וּכְדֵי לְחַבֵּב עָלָיו אֶת הַמִּצְוָה, וְלִתֵּן לוֹ שָׂכָר עַל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר.

לְהָבִין

שאלות להתבוננות:

בשיעורנו השבועי נבקש להעמיק חקר בדברי רש"י בפרשת העקידה, ולגלות שוב את המחזה הגדול כיצד כל טיפת דיו בפירוש רש"י יצוקה מזהב ושקולה בדקדוק רב.

כדרכינו נפתח בשאלות המתבקשות בלימוד דיבור זה ברש"י:

א. רש"י פותח בשאלה: 'וְלָמָּה לֹא גִּלָּה לוֹ מִתְּחִלָּה?'. הבה נתבונן, מה היה קשה לרש"י בפסוקים אלו, האם רק על מה שהקב"ה האריך בדברים לומר לו 'אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק', ולא גילה לו מיד בהתחלה שהכוונה ליצחק, או שמא כוונת רש"י לשאול עוד קושיא נוספת, על מה שהקב"ה הקדים וקרא תחילה לאברהם כמו שנאמר 'וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם', והמתין שיאמר 'הִנֵּנִי', ורק אחר כך ציוה לו לקחת את בנו לעולה, ומדוע לא גילה לו כבר מתחילת קריאתו אליו 'אברהם קח נא את בנך וגו''?

ב. רש"י מאריך וכותב כמה טעמים: **א.** שֶׁלֹּא לְעַרְבְּבוֹ פִּתְאוֹם וְתָזוּחַ דַּעְתּוֹ עָלָיו וְתִטָּרֵף, **ב.** כְּדֵי לְחַבֵּב עָלָיו אֶת הַמִּצְוָה, **ג.** לִתֵּן לוֹ שָׂכָר עַל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר. הבה נתבונן, האם אכן אלו שלשה טעמים נפרדים, או שמא הכל ענין אחד?

ג. אם אכן יש כאן שלשה טעמים נפרדים, לאיזה צורך הביא רש"י את כולם, ולא היה די באחד מהם?

לְהַשְׂכִּיל

מפרשי רש"י לדרכם בקודש האריכו למעניתם בביאור עומק דברי רש"י אלו, ואנו נביא כמה מהלכים מדבריהם אשר יסייעו לנו לבוא היום אל העיון ברש"י.

השאלה על הסדר

בהבנת שאלתו של רש"י 'וְלָמָּה לֹא גִּלָּה לוֹ מִתְּחִלָּה' נאמרו שני מהלכים במפרשים: לפי דעתו של **רבינו אליהו מזרחי - הרא"ם** לא היה קשה לרש"י שלא יאמר כלל את התיבות 'אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ', שהרי בהכרח היה צריך לומר תיבות אלו כדי לחבב את יצחק בעיניו בכל תוארי החיבה, ולפי ריבוי החיבוב יגדל צערו ושכרו [כדלהלן], אלא כוונת רש"י כאן להקשות רק על סדר הדברים בפסוק, מדוע לא אמר תחילה 'קח נא את יצחק', ואחר כך יאמר 'בנך יחידך אשר אהבת'. ועל שאלה זו ענה רש"י שלא רצה לערבבו פתאום ותזוח דעתו עליו וכו'.

קושיא אחת - הכוללת שתי קושיות

אולם לדעתו של **רבינו מרדכי יפה בחיבורו 'לבוש האורה' על פירוש רש"י**, התכוון רש"י להקשות שתי קושיות במה שהקשה 'וְלָמָּה לֹא גִּלָּה לוֹ מִתְּחִלָּה': **א.** קושיא אחת, מדוע הקדים הקב"ה וקרא לאברהם, והמתין עד שאמר אברהם 'הנני', ורק אח"כ חזר הקב"ה ואמר לו קריאה נוספת 'קח נא את בנך וגו'', ולא אמר תיכף ומיד בקריאה אחת 'אברהם קח נא את בנך וגו''? **ב.** קושיא נוספת, אף אם הקדים להמתין עד שיאמר 'הִנֵּנִי', למה אמר הקב"ה 'אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק', ולא אמר בקיצור אך ורק את התיבות 'קח נא את יצחק'.

שתי תשובות לשתי שאלות

לפי המתבאר שרש"י התכוון להקשות שתי קושיות, מסביר הלבוש, שזו הסיבה שרש"י גם כתב כמה תירוצים, וכדלהלן:

א. לגבי הקושיא הראשונה מדוע פתח עמו בדברים והמתין עד שיאמר 'הִנֵּנִי', על כך כתב רש"י את התירוץ הראשון: '**שֶׁלֹּא לְעַרְבְּבוֹ פִּתְאוֹם וְתָזוּחַ דַּעְתּוֹ עָלָיו וְתִטָּרֵף**'. והכוונה, שאם לא היה הקב"ה ממתין שאברהם יענה 'הִנֵּנִי', אלא היה אומר לו פתאום 'אברהם קח נא את בנך' וגו', היה אברהם נבהל ומתערבב ונטרף בדעתו, וכל מה שהיה עושה לא היה בגדר מצוה, כי היה הכל על ידי בהלה וערבוב פתאומי, לכך קראו מתחילה בנחת כדי שיענה ביישוב הדעת 'הִנֵּנִי', ואח"כ אמר לו בנחת 'קַח נָא אֶת בִּנְךָ וגו''.

ב. ואילו על הקושיא השניה שהיה קשה לרש"י מדוע הוצרך לומר 'קח נא את בנך את יחידך וגו'', על כך כתב רש"י את התירוץ השני – '**וּכְדֵי לְחַבֵּב עָלָיו אֶת הַמִּצְוָה**', והכוונה, לחבב עליו את הבן בכך שקראו בכינויי חיבה בן ויחיד ואהוב, ולנסותו אם בכל זאת יעלה אותו לעולה.

שכר ולא צער

אלא שלכאורה יקשה הלומד: וכי לזאת יקרא 'לְחַבֵּב עָלָיו **אֶת הַמִּצְוָה**'? הלא אדרבה, אם הוא מרבה בדברי חיבה על בנו, הוא רק מצער אותו יותר בקיום המצווה להעלותו לעולה.

על כן, הוסיף רש"י וביאר: '**לִתֵּן לוֹ שָׂכָר עַל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר**', ובכך מבאר רש"י, שאין הכוונה בחיבוב הבן סתם לצערו, רק לתת לו שכר יותר, אחרי שהבן חביב כל כך בעיניו, אזי על כל דיבור ודיבור של חיבוב שהקב"ה חיבב את בנו בעיניו, יקבל אברהם יותר שכר על שהתגבר להעלות את בנו לעולה אף שבנו חביב עליו כל כך, עכ"ד הלבוש.

לחבב בנו או לחבב המצוה?

אך לכאורה דברי הלבוש עדיין דחוקים קצת, כי סוף סוף אם כל אריכות דיבורי החיבה על יצחק נאמרו רק לחבב את בנו בעיניו, כיצד הדברים מתאימים עם הלשון 'לְחַבֵּב עָלָיו **אֶת הַמִּצְוָה**'?

אכן, **רבינו המהרש"ל בספרו 'יריעות שלמה'** כותב, שאין לגרוס ברש"י 'לְחַבֵּב עָלָיו **אֶת הַמִּצְוָה**', אלא יש לגרוס 'לחבב עליו **את בנו**'. וכוונתו, לחבב את בנו, ועל ידי זה תגדל צערו וירבה שכרו, ולפום צערא אגרא.

לְהִתְבּוֹנֵן

נקודה למחשבה ותוספת עיון

לאחר לימוד כל דברי המפרשים המובאים בשיעור זה, ענה וסכם: כמה קושיות היה קשה לרש"י בפסוק זה, ומה הן הקושיות?

מבחן חדש ומיוחד לקוראי הגיליון השבועי:

את התשובות על שאלת 'לְהִתְבּוֹנֵן' ניתן להשיב בקו 'קול התורה', או בנדרים+ **ומתן שכרה בצידה - הגרלות שבועיות בין המשיבים כהלכה**

תורתך שעשועי

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע

תשובות למדורי 'תורתך שעשועי' ניתן לשלוח דרך קו 'קול התורה' או נדרים+

חֵקֶר דָּבָר

חקירה למדנית בפרשת השבוע

מדוע לא לקח כלי לקבלת הדם?

בפרשת השבוע נאמר (בראשית כב, ג-ו) וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וגו' וַיֵּקַח בְּיָדוֹ אֶת הָאֵשׁ וְאֶת הַמַּאֲכֶלֶת וגו', ויש לחקור: **אם לקח אברהם עצים ואש ומאכלת, מדוע לא לקח גם כלי 'מזרק' לקבל בו את דמו של יצחק כדי לקיים בו מצות קבלת הדם ווריקתו על המזבח כדין קרבן עולה?**

ובפרט לפי המבואר ברש"י להלן (פסוק יג) שכאשר הקריב את האיל תחת בנו היה מתפלל ואומר 'יהי רצון שתהא זו כאלו היא עשויה בבני, כאלו בני שחוטו, **כאלו דמו זורק**', הרי שרצה לזרוק את דם בנו על המזבח, ומדוע לא הביא עמו כלי לזריקת הדם?

יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה

בקיאות בחמשה חומשי תורה

א. בפרשת השבוע נאמר (בראשית יח, יח) וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם. היכן אנו מוצאים בחמשה חומשי תורה שבני ישראל הפכו להיות 'גוי גדול ועצום'?

ב. בפרשת השבוע נאמר (בראשית יט, יב-יד) עֹד מִי לְךָ פֹּה חָתָן וגו' וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל חֲתָנָיו וגו'. היכן עוד מצאנו בחמשה חומשי תורה הביטוי 'חתן' כלפי אדם נשוי?

ג. בפרשת השבוע נאמר בבני נחור (בראשית כב, כא) וְאֶת קְמוּאֵל אֲבִי אָרָם. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מצאנו אדם בשם 'קמואל'?

מְחַדְּדִים

שאלות בפרשת השבוע

א. מי נתן לאכול בשר מלוח ודג מלוח?

ב. היכן מצאנו כלי שאוכל בשר?

ג. מי הגיש לאורחים פירות בסעודה?

ד. למי שואלים שאלות בענייני אכילה שתיה?

קֶטֶן הַיּוֹדֵעַ

חִידּוּדִים בְּתֵבוֹת וּפְסוּקֵי הַפָּרָשָׁה

לְפָנֶיךָ מִסְפַּר שְׁאֵלוֹת מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ שֶׁל רַשִׁ"י בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ.

הַתְּשׁוּבָה לְכָל שְׁאֵלָה מִתְחִילָה בְּאוֹת מְסֻיֶּמֶת (הַמּוֹפִיעָה בְּפִרוּשׁ רַשִׁ"י). כְּאֲשֶׁר תַּרְכִּיב יַחַד אֶת הָאוֹתִיּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁל כָּל תְּשׁוּבָה תִּתְקַבֵּל מִלָּה הַמּוֹפִיעָה בַּפָּרָשָׁה:

א. מָה הַפֵּרוּשׁ 'כְּחֹם הַיּוֹם'?

ב. מָה עוֹשֶׂה הַמְּחַבֵּב אֶת הָאָדָם?

ג. מַדּוּעַ נֶאֱמַר בְּלָשׁוֹן כָּפוּל 'בָּרֵךְ אֲבָרֶכְךָ' 'וְהַרְבָּה אַרְבֶּה'?

ד. כֵּאֲשֶׁר רוֹעֵי אֲבִימֶלֶךְ רָבוּ וְאָמְרוּ שֶׁהֵם חָפְרוּ אֶת הַבְּאֵר, מָה אָמְרוּ בֵּינֵיהֶם?

ה. מַדּוּעַ מָה אָמַר אַבְרָהָם לְשָׂרָה לָקְחָת קֶמַח?

ו. מַדּוּעַ לֹא נֶאֱמַר 'יהוה' עוֹדְנוּ עוֹמֵד עַל אַבְרָהָם?

מַהִי הַמִּלָּה?

אֶת הַפִּתָּרוֹן יֵשׁ לְהָזִין בְּמַעֲרֶכֶת 'תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב' (לְרִשּׁוּמִים בִּלְבַד)

שִׁימוּ לֵב - מִבְצָע מְיֻחָד וְנוֹשֵׂא פְּרָסִים יְקָרִי עֵרֶךְ, לְפוֹתְרִים אֶת הַחִידָה יַחַד עִם בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה בְּשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת!

פתרון קטן היודע פרשת נח - אשכנז

פתרונות

פרשת נח

משיב כהלכה

תמצית חלק נבחר מתשובות אלפי הלומדים למדור 'חקור דבר' – פרשת נח

החקירה: חיוב על השור או על האדם?

בפרשת נח נאמר (בראשית ט, ה) ו מִיַּד כָּל חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ, ופירש רש"י, 'מיד כל חיה - לפי שחטאו דור המבול והופקרו למאכל חיות רעות לשלוט בהן וכו' לפיכך הוצרך להזהיר עליהן את החיות'. לאור הכתוב כאן 'מִיַּד כָּל חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ', שהקב"ה מזהיר את החיות, יש לחקור: מה גדר החיוב שחייבה תורה להרוג שור הנסקל שהרג את האדם, האם זה עונש לשור מצד עצמו על שהרג את האדם, או זה עונש לבעלים להפסיד את ממונו על שלא שמר שורו?

נפקא-מינא:

א. הנפקא-מינה יהיה לגבי שור שאין לו בעלים, כגון 'שור של הפקר, שור שייך ליתומים קטנים, או שור של הקדש, או שור הגר שמת ואין לו יורשין', דאם החיוב הוא מצד הבעלים אין להורגו, ואם מצד השור יש להורגו.

ב. כן יהיה בזה נפק"מ גם בשור שיש לו בעלים, באופן שלא היו הבעלים יכולים לשמור השור מאיזה סיבה שהוא, אם השור מצד עצמו חייב מיתה כשהרג את האדם.

ראיות והוכחות:

א. מצד אחד: יש להוכיח שהחיוב הוא על השור, כי הנה במסכת ב"ק (מד, ב) נחלקו במשנה לגבי שור של הפקר וכדו' אם חייב מיתה, ולא מיבעיא למ"ד שחייב, שבוודאי החיוב על השור, אך גם לדעת הפוטר יש להוכיח שהחיוב על השור, ממה שצריך פסוק מיוחד למעט שור הפקר, דאם החיוב הוא על הבעלים, הרי בהפקר שאין בעלים פשוט שפטור ואין צריך פסוק.

וכן מפורש כאן ברמב"ן (פרק ט פסוק ה): "וזה טעם פסוק יסקל השור ולא יאכל את בשרו (שמות כא כח), ואינו להעניש את בעליו במומן, כי אפילו שור המדבר חייב מיתה".

ב. יש להוכיח שהעונש אינו לבעלים, שהרי שור שהרג אדם נהרג אפילו בשור תם, אף שבשור תם לא היה אפשר לבעלים להיזהר, אלא בהכרח שאין זה מדין הבעלים.

ג. ברש"ש בבבא קמא (מה, א) הוכיח שאין זה עונש לבעלים, שהרי מצינו (ב"ק כג ב) שאדם הנכנס לחצר המזיק והרגו שורו של בעל הבית, פטור הבעלים מתשלומים משום שהאדם בלי רשות ולא היה חייב שמירה על הבעלים, ובכל זאת השור נהרג, הרי שהריגת השור אינו משום חיוב שמירה של הבעלים.

ד. אמנם מכמה ראשונים נראה, שגם אם נאמר שאין זה עונש לבעלים, עדיין אין הכוונה שזה 'עונש לבעל חיים', אלא יש כאן ענין שלישי של: 'סילוק הנזק' ולקיים 'דבערת הרע מקרבך', ולא מטעם 'עונש' לשור. וכ"כ שם הרש"ש שאין זה עונש לבעלים אלא ענין של לבער כל תקלה.

ה. מצד שני: יש להוכיח שהעונש הוא לבעלים, מכך שהשור אסור בהנאה גם אחרי שהרגו אותו, ואם החיוב הוא מצד השור, הרי כבר קיבל עונשו בהריגתו, ומה שייך להענישו אחרי מותו, אלא מוכח שהעונש הוא לבעלים.

ו. כן יש לומר בפשיטות שהחיוב אינו על השור, לפי מה שכתבו מפרשי רש"י (ראה רא"ם) שמה שכתב רש"י 'לפיכך הוצרך להזהיר עליהן את החיות', אין הכוונה כפשוטו שהחיות מוזהרות, כי לא שייך להזהיר חיה, אלא הכוונה שהקב"ה החזיר לחיות את טבעם הראשון שהאנשים ישלטו עליהם כמו שהיה קודם החטא.

ז. כן יש לומר שדבר זה תלוי במחלוקת בגמרא (בבא קמא מה, א) אי גומרין דינו של שור שלא בפניו, דלמ"ד שאין גומרין דינו של שור אלא בפני השור, לכאורה מוכח שיש כאן איזה ענין של עונש לשור.

ח. יש לומר שחקירה זו תלויה בשאלת הגמ' (ב"ק כד, א) אי לייעודי תורא או לייעודי גברא, עיי"ש.

ט. יש לומר ששני הצדדים אמת, כי אף שהקב"ה הזהיר את החיה, אבל עדיין אין זו סיבה שהבעלים יפסידו ממונם. וכן מצד שני, אם הבעלים לא שמרו, עדיין אין זו סיבה שהבהמה תקבל עונש למות, אלא צריך לשניהם יחד, גם מצד הבהמה עצמה וגם מצד הבעלים.

יודעים את התורה

היכן עוד נזכר בתורה:

א. אדם בשם 'יוֹבָב'? | בפרשת וישלח (בראשית לו, לג) וַיָּמָת בָּלַע וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו יוֹבָב בֶּן זֶרַח מִבָּצְרָה.

ב. הביטוי שלא למצוא מנוח לכף רגלו? | בפרשת כי תבוא (דברים כח, סה) וּבַגּוֹיִם הָהֵם לֹא תַרְגִּיעַ וְלֹא יִהְיֶה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלֶךָ.

ג. המילה 'חִלּוֹן'? | פרשת תולדות (בראשית כו, ח): וַיַּשְׁקֵף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן.

מחודדים

א. **איזה צדיק נפטר ביום י' במרחשוון?** | מתושלח. שהרי רש"י כתב (בראשית ז, ד): כי לימים עוד שבעה - אלו שבעת ימי אבלו של מתושלח הצדיק שחס הקדוש ברוך הוא על כבודו ועכב הפורענות, ואחר כך נאמר (ז, יא) בְּשִׁבְעֵה עָשֵׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל מַעְיְנוֹת וכו', ופירש"י שהכוונה לי"ז במרחשוון לדעת רבי אליעזר, הרי שמתושלח נפטר ב' במרחשוון.

ב. **איזה מאורע בפרשתנו, אירע בתאריך פטירתו של אהרן הכהן?** | בראשית ח, ה, בָּעֲשִׂירִי בָּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים, ופירש רש"י שזהו ראש חודש אב, וזהו יום פטירת אהרן הכהן כמבואר בפרשת מסעי (במדבר לג, סח).

ג. **והיכן בפרשתנו צדיק שגם אחרי פטירתו נקרא 'איש חי'?** | רש"י בראשית יא, לב: 'והצדיקים אף במיתתן קרוים חיים, שנאמר (שמואל ב' כג, כ) ובניהו בן יהוידע בן איש חי'.

אהבת תורה

פרי עטם של לומדי תורה שבכתב

עולם חדש נפתח בפניי!

ברצוני להביע מעט מרחשי לבי בתודה עמוקה על הגיליון המכובד והמפואר 'תורתי' אשר הוצאתם לאור לרגל תחילת לימוד חומש בראשית, גיליון מלא וגדוש בתוכן איכותי ברמה גבוהה, ובעיקר תוכן מלא חיזוק ועידוד, הכוונה והדרכה, הנעה והמרצה. במיוחד ברצוני להביע את תודתי המיוחדת על השיחה הנפלאה שפרסמתם עם הג"ר אהרן שפירא שליט"א בדברי הדרכה נפלאים מאד על האופן בו יש ללמוד חומש ורש"י בעיון נכון.

הדברים פקחו את עיניי וגילו לי עולם חדש שלא הכרתי עד היום, מעולם לא עלה בדעתי שלימוד פירוש רש"י על התורה מכיל בקרבו כל כך הרבה עומק ועיון, וכיצד הדברים שווים לכל נפש שכל אחד יכול וצריך להעמיק בלימוד פירוש רש"י. אך מאז שקראתי את השיחה הנפלאה שוב ושוב בעמיים וגם שלש, כל הלימוד שלי בחומש ורש"י קיבל פנים חדשות, ואני ממש מרגיש שעולם חדש נפתח בפניי! כן שמעתי מעוד ידידים ומכרים שהשיחה הזו הפיחה בהם רוח חדשה ונסכה טעם חדש בלימוד חומש ורש"י, יישר כח גדול על הכל!

נפתלי צבי ר. ברכפלד

חזקה על תעמולה

ישנו פתגם מפורסם, אותו הטביע הריי"צ מליובאוויטש זי"ע: 'חזקה על תעמולה שאינה חוזרת ריקם!', ומה נכונים הדברים בנוגע למפעל התורה הכביר 'תורה שבכתב', אשר ממש רואים כיצד הכוחות העצומים שאתם משקיעים בהסברה ובעידוד לימוד חומש ורש"י, חוללו מהפך של ממש בעולם התורה בארץ הקודש. בכל פינה שפונים בארץ הקודש, מצפון ועד דרום ממזרח וממערב, רואים בחוש את השינוי המבורך והעצום, של חיבור מאות אלפים אל חומש ורש"י דבר יום ביומו בעיון ובהבנה, המהפך כבר כאן! המשיכו ואל תרפו מתעמולה קדושה זו – כי אין קץ ואין שיעור לזכותכם!

צבי ה. ש. אלעד

בזכות התורה

שמות הזוכים בהגרלות בפרשת בראשית

מתווה ההגרלות והמלגות החדש לשנת תשפ"ו:

375 זוכים מדי חודש בסך למעלה מ65,000 ש"ח!

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

סיכום יומי - 200 ש"ח: הרב **אליעזר שמעון דאסקאל** - אלעד, כולל הוראה ורבנות | הבה"ח **דוד רובין** - מודיעין עילית, כנסת יצחק | הבה"ח **נתן נטע וינר** - בני ברק, מיר | הרב **ישראל רשד** - בני ברק, עטרת שלמה | הבה"ח **שמעון גוטליב** - ירושלים, בית הלוי | הרב **יונתן ירקוני** - בני ברק, חזון איש | הרב **אליסף חיים סעדון** - ירושלים, בנין אב | הרב **מרדכי יוסף יוזפף** - ירושלים, סאטמאר | הרב **מנחם אריה מרדכי ליבוביץ** - ירושלים, מתניבתא להוראה | הרב **גבריאל מנחם אפללו** - מודיעין עילית, כתר שם טוב | הרב **דוד כהנים** - בני ברק, דברי יוסף | הרב **דב שרון** - בני ברק, זכרון יעקב | הרב **מרדכי שטיגליץ** - אלעד, כולל מדרש אליהו | הרב **אליעזר וינגוט** - בני ברק | הרב **חנניה סולוביציק** - ירושלים | הרב **ישראל מאיר ליכטנשטיין** - אופקים | הרב **ישעיהו שרף** - בני ברק, ויזניץ | הבה"ח **משה איין** - טבריה, סלאנים | הבה"ח **אהרון מונק** - בני ברק, בית מדרש עלין | הרב **יהונתן בנימין ניימן** - אלעד, מדרש אליהו | הרב **רפאל קוזניץ** - ירושלים | הרב **שמעון וייסמן** - בית שמש, תולדות אברהם יצחק | הרב **משה ראבי** - מודיעין עילית, כולל משנת אברהם | הבה"ח **יצחק זאב גולדברג** - בני ברק, ביאלא | הרב **מרדכי הופמן** - בני ברק, תפארת אלעזר | הבה"ח **בנימין זאב בלוי** - ירושלים, קמניץ | הרב **אהרון גרוסברד** - עטרת שלמה | הרב **ראובן ברדס** - אלעד | הרב **חיים מאיר אייזמר** - מודיעין עילית | הרב **אליהו אוסטרוב** - בני ברק, יסודות | הרב **אברהם מנדל** - אלעד | הרב **צבי כהן** - קרית מלאכי | הבה"ח **רפאל שלזינגער** - בית שמש, בריסק | הבה"ח **יוסף מרדכי פולק** - ירושלים, ברסלב | הרב **ישראל מאיר דנון** - ביתר עילית | **מבחן שבועי 500 ש"ח:** הרב **חיים יהושע בלומנטל** - בית שמש, מבצר התורה | הבה"ח **יצחק דייטש** - בני ברק, תורה בתפארתה | הרב **אהרן מילר** - בני ברק, דאראג | הרב **יוסף שנברגר** - תל ציון, תורת משה ואהרן | הבה"ח **יהודה ויזמן** - בני ברק, פוניבז' | **יודעים את התורה - 150 ש"ח:** הבה"ח **זושא שטרנבוך** - ירושלים, מאור עיניים | הרב **חיים עקיבא וייסהויז** - בית שמש | **'להתבונן' - 100 ש"ח:** הרב **עוזר ישראל ויימער** - בית שמש | הרב **מאיר כהנא** - בית שמש, סלאנים | הרב **יעקב נאובר** - קרית יערים | **חקור דבר - 200 ש"ח:** הרב **יצחק שניידר** - אופקים, אבי עזרי | הרב **דוד סימן טוב** - בית שמש, אסוקי שמעתא | **מחודדים - 50 ש"ח:** הרב **אברהם שיינפלד** - בית שמש | הרב **אברהם פויכטונגר** - תל ציון, מיר | הרב **מרדכי לנדאו** - בני ברק, שערי הלכה | הרב **אברהם רפפורט** - בני ברק | **פשט ע"פ אונקלוס ורש"י:** הבה"ח **ישראל חייקין** - ירושלים, תומכי תמימים | הרב **נפתלי פרידמן** - ירושלים, מיר | הרב **יצחק טולידאנו** - ירושלים, אהבת שלום | **נבחנים קבועים - 100 ש"ח:** הרב **צבי דייויד** - רכסים, נר ישראל | הרב **יהושע ברנשטיין** - אלעד, מדרש אליהו | הרב **יעקב רוטשטיין** - ירושלים, פאר ישראל | הרב **דוב אריה פליפ** - ירושלים, שומרי אמונים | הרב **אליהו נתנזון** - מודיעין עילית, קהלות יעקב

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

סיכום יומי - 50 ש"ח: הבה"ח **אהרן זאב דויד** - אלעד, בניין תורה | יניק וחכים **פנחס רוזנבוים** - בני ברק, נועם אלימלך | הבה"ח **דוד אלימלך רויבן** - מודיעין עילית, נצח התורה | יניק וחכים **יעקב ישראל דיסקין** - ביתר עילית, נפש החיים | יניק וחכים **ישראל חיים קליין** - ירושלים, כולל חסידי | הבה"ח **דוד וולך** - בני ברק, דברי מרדכי | הבה"ח **משה מנחם גרינוואלד** - אשדוד, בית חלקיה | יניק וחכים **ישראל סוליימן** - בית שמש, דרך הקודש | יניק וחכים **יהודה דושינסקי** - בית שמש, תורת מרדכי | הבה"ח **יואל שישא** - ירושלים, אהבת התורה | הבה"ח **אהרון זיידלר** - בית שמש, תורת עולם | הבה"ח **חנן מאיר עטר** - ירושלים, אוצר התורה | יניק וחכים **יוסף אריה לוי** - אלעד, דעת תורה | יניק וחכים **מנחם ברוידי** - ירושלים, קדושת התורה | יניק וחכים **מנחם לסקר** - בני ברק, חתם סופר | יניק וחכים **אליעזר משה צפרי** - ירושלים, אמרי מלך | הבה"ח **יחיאל גוטמן** - בני ברק | יניק וחכים **שניאור זלמן שוולבד** - בית שמש, אור המאיר | הבה"ח **שלמה יצחק גליק** - בית שמש, אורחות משה | יניק וחכים **חיים יהודה פרידמן** - ירושלים, אור המאיר | יניק וחכים **מרדכי בלקינד** - קרית יערים | **מבחן שבועי - 100 ש"ח:** יניק וחכים **יצחק שטרן** - בית שמש, צאן קדשים | יניק וחכים **מנחם שלום שור** - ירושלים, חכמת שלמה | הבה"ח **אברהם בלומנטל** - ירושלים, עטרת שלמה אריה | **יודעים את התורה - 50 ש"ח:** יניק וחכים **דוד שניידר** - ביתר עילית, אור עולם | יניק וחכים **דוד ורשטיין** - מודיעין עילית, דרכי ישר | **מחודדים - 50 ש"ח:** יניק וחכים **אריאל צרכי** - ירושלים | יניק וחכים **ישעיה בנדיקט** - מודיעין עילית | **נבחנים קבועים - 50 ש"ח:** הבה"ח **שלמה זלמן טרבילו** - מודיעין עילית, בית אהרן וישראל | הבה"ח **מרדכי צבי גרין** - אשדוד, ויזניץ | **קטן היודע - 50 ש"ח:** יניק וחכים **יצחק יעקב אהרן קליין** - לוד, דרך אמת | הבה"ח **ישכר דוב וייס** - ירושלים, צור יעקב | הבה"ח **שמואל יצחק לויפר** - תל אביב - יפו, ברכת אברהם **קטן היודע - מבצע שולחן שבת - 50 ש"ח:** יניק וחכים **שלום מאיר יונגרמן** - ירושלים, חדרי תורה | יניק וחכים **יוחנן פריינד** - בני ברק, קרליץ | יניק וחכים **שלמה גולדמן** - בני ברק | יניק וחכים **שלמה נגר** - ירושלים, תורת רפאל

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':

02-500-2018

נדרים+

מארה"ב: 1518-9881-351 | מאנגליה: 4433-0613-0131

מכון הוצאה לאור | אגף 'שיעורי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסגנונות | סיכומים ומבחנים | שעשועי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | ניוזלטר יומי

לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

סומניה - דפוס ספיד פרשת וירא תשפה

חָדָשׁ! קֶטֶן הַיּוֹדֵעַ - חִידּוֹן שְׁבוּעִי מְאַתְגֵּר הַדּוֹרֵשׁ יָדַע נִרְחָב בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ וּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י

הַגְרָלָה מְיֻחֶדֶת עִם 4 זוכים בְּכָל שָׁבוּעַ לַפּוֹתְרִים אֶת הַחִידּוֹן עִם בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה בְּשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת!

תַּהֲפְכוּ אֶת שֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת שֶׁלָּכֶם לַחֲוָיָה בִּלְתִּי נִשְׁכַּחַת!

הגליון נודב ע"י:
ע.י.ב.י לע"נ
הג"ר יוסף ענגיל
זצ"ל

זרע שמשון
רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל **נחמני** זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי **אריה לייב** ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זי"ע: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי **אברהם** ב"ר זאב
נחום **בורנשטיין** זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוז'יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף **לייב** ב"ר אליעזר
זוסמאן **סופר** זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפלתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מליצי יושר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל **שלעזינגר** זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי **יחזקאל** ב"ר מרדכי
זלמן **אברמסקי** זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה **ענגיל** זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שיסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי **יצחק** ב"ר אשר
אנשיל **הוברמן** הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושיעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

צדקת הצדיק'
רבי צדוק
ב"ר יעקב **רבינוביץ** זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי **זבולון**
ב"ר אברהם משה **המבורגר** זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע **סגולה** פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח. וברש"י במלח חטאה ובמלח לקתה, אמר לה תני מעט מלח לאורחים הללו, אמרה לו אף המנהג הרע הזה אתה בא להנהיג במקום הזה, ע"כ. ונראה שבודאי לא נתכוונה לטעון עליו על מנהג הכנסת אורחים שעשה עמהם, דא"כ היתה צריכה לטעון עליו בכל שאר צרכי הסעודה. וא"כ יש להבין מדוע מיאנה דוקא במנהג נתינת מלח יותר מכל שאר צרכי הסעודה שהכין לוט עבורם.

וי"ל ע"פ מה שהביאו הפוסקים (או"ח סי' קס"ז) בשם מדרש, דאם יש מלח על השולחן, נעשה השולחן מזבח כפרה, והמלח מגין על הפורענות, ועוד, דבעת שממתינים זה לזה, השטן מקטרג עליהם, וברית מלח מכפר עליהם. והנה אמרו בסנהדרין (דף קט.) דאנשי סדום לא נתגאו אלא בשביל רוב טובה שהשפיע להם הקב"ה, והיינו שלא היה חסר להם מאומה, ולא היו מתייראין כלל מן הדין ומן המזיקים ונתגברו על הכל.

וכששמעה אשתו של לוט שרוצה להניח מלח על השולחן, אמרה לו מפני מה אתה צריך לכך, הלא במקום זה אין לדאוג מפורענות וממזיקים, וכשאתה תתחיל להניח מלח על השולחן, הרי זה מנהג רע, דהרי אמרו (ברכות יט.) לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן. אמנם לוט היה מאמין לדברי המלאכים, והיה יודע שאכן הפורענות כבר ממשמשת ובאה, לכך רצה שיהיה מלח על השולחן כדי שזה יועיל להגין עליהם.

ונראה דלכן אמרו (עירובין יז:) שמלח סדומית מסמא את העינים, משום שהמלח מגין מפני הפורענות, והפורענות הראשונה שלא הגינה המלח ממנה היתה בסדום שלקו במכת הסנורים. והטעם שלקו דוקא בעונש זה, היינו לפי שחטאו בעין, שהיה להם עין רעה וחמדו תמיד את ממון חבריהם, ומדה כנגד מדה לקו בעין.

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

'שמן המאור'

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשויב

כתב בהקדמת ספרו

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלום ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה לזכך לבבו, ויזדככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה וירא אליו ה'. וברש"י שנתן לו עצה על המילה. נראה לפרש דהנה עבודת המלאכים שעובדים להבורא ב"ה אין לו שיעור, ותמיד מספרים כבוד אל וקדושתו, ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלקים חיים, וכולם עושים באימה וביראה רצון קונם. ועם כל זה מקבל הקב"ה תענוג יותר מעבודת האדם, כי עבודת המלאכים לאל יתברך אין חידוש, כי המה נטבעו כך, ואין להם שום מניעה ועיכוב בעבודתם, אדרבה זה חיותם, כמו האדם יש לו חיות מאכילה ושתיה, ואם לא יאכל ימות לשחת, כן הוא חיות המלאכים משירה וזמרה ועבודה שעובדים למלך מלכי המלכים הקב"ה. אבל האדם הזה אשר יצר, תהלתו יספרו בכמה מניעות, והיצה"ר אשר כורה שוחה בכל עת ורגע ללכדו, ובכל זה מעביר מעליו כל הטרדות והמניעות והמסכים, ועובד עבודתו ליתן נחת רוח לאבינו שבשמים להשמיע בקול תודה ולספר נפלאותיו, ואת פני ה' יבקש, שאל יסתר פניו ממנו, ויורה לו ה' דרכו הטוב, ויעזור לו נגד היצה"ר למען ילך בדרך תמים באורח מישור, מזה מקבל אבינו אב הרחמן תענוג גדול.

והנה אמרו חז"ל שפסק היצה"ר מאברהם אבינו, כמו שכתוב "ומצאת את לבבו נאמן לפניך", והנה כשאמר לו הקב"ה למול את עצמו, התחיל להשתוקק מאוד לקיים המצוה, וראה שאין לו שום מניעה מהיצה"ר, כי כבר בטל היצה"ר ממנו, אז פחד לבבו לאמר א"כ כיון שהיצה"ר פסק ממני, א"כ במה אתענג להבורא, כיון שכל תענוג הבורא הוא מאדם מחמת שיש לו יצה"ר ויש לו מניעות. לכן אמר לו לבו לשאל עצה מענר אשכול וממרא, ובודאי המה ימנעו אותו מזה, ויעשו המה פעולות היצה"ר, והוא לא ישמע להם, ובזה יעשה נחת רוח להבורא ב"ה, ועשה כך, ושאל להם, וענר ואשכל גערו בו בנזיפה לאמור: כדבר אחד הריקים בלא דעת ותבונה תדבר, הלא אתה חלוש וזקן, אם יעשו בך חבורה קטנה במקום מסוכן כזו אתה הולך לאבדון. אבל ממרא ידע בחכמתו כי אברהם אבינו בודאי יעשה כמו שצוה אותו אלקים, ושאלתו הוא רק למען יעשה המצות בשלימות יותר גדול וכנ"ל, לכן אמר בלבו למה לי לייעץ אותו, והוא לא יעשה עצתי, מוטב לי שאייעץ אותו למול את עצמו, ואז יעשה עצתי. אך מ"מ דיבר טוב וכראוי, לכן זכה שנגלה עליו בחלקו.

ואמר רבא דקסבר ר' ישמעאל, דעשרון מובחר במעט טירחת ניפוי, אתי מחמש סאין. ואילו בטירחא בריבוי ניפוי, אתי אף משלש סאין. לכן בחול מביאים עשרון מחמש סאין, כיון דכך משובח יותר. אבל בשבת אינו קוצר אלא שלש סאין ומנפה אותם הרבה, כי מוטב שירבה במלאכה אחת בהרקדה, ואל ירבה במלאכות הרבה, בקצירה, זרייה, ברירה, טחינה, והרקדה של שתי סאין נוספות.

ואמר רבה, ר' ישמעאל ור' חנינא אמרו דבר אחד, מי לא קאמר ר' חנינא באופן הקצירה, כיון דאפשר לקצור באדם אחד לא טרחינן לעשותה בהרבה אנשים, הכא נמי בנוגע ריבוי התבואה הנקצרת, כיון דאפשר בשלש סאין וברובי מלאכה אחת בלבד, לא טרחינן לעשותו מחמש סאין בריבוי כמה מלאכות.

וכתב הרמ"א, וז"ל: שמעינן מכאן דריבוי במלאכה, ולרבויי בגברי, שוה לענין חילול השבת. ומוכח התם דאין חילוק בין [מלאכה לצורך] עבודה [כגון קצירת העומר], לשאר חילול שבת. דגרסינן התם: בעי רבא חולה שאמדוהו לשתי גרוגרות, ויש ב' גרוגרות בשני עוקצין, ושלש בעוקץ אחד, הי מינייהו מייתי, שתים מייתי דחזי ליה, או דילמא ג' מייתי דקא ממעט בקצירה. פשיטא דג' מייתי, דעד כאן לא קאמר ר' ישמעאל אלא דכי ממעט באכילה [דקוצר רק ג' סאין], קא ממעט קצירה, אבל הכא דכי קא ממעט באכילה, קא מפיש קצירה, ודאי שלש מייתינן, ע"כ. והשתא יש לדקדק דדוקא שלש בעוקץ אחד, אבל ג' בב' עוקצין משמע דאסור, והאיל ולא ממעט בקצירה, דאל"כ הוה ליה לאשמועינן רבותא טפי. וה"ה בתרי גברי במקום דיש לעשות בחד גברא, דהוא דומה לזה וכו'.

ואפשר לענין חולה נמי שרי ג' גרוגרות בב' עוקצין, והא דנקט ג' בחד עוקץ, לרבותא קאמר, דהו"א דאפי' בכי האי גוונא אסור. והא דקאמר דקא מפיש קצירה ולכן אינו מביא שתים, היינו דוקא אליבא דר' ישמעאל דחייש לרבוי מלאכה, אבל לחכמים בכל ענין שרי. והשתא לפ"ז מאחר דשרי להרבות במילה במלאכה, ה"ה בתרי גברי נמי, עכ"ל.

אבל השאגת אריה (סימן נ"ט), חולק על הרמ"א במה שכתב דתרי גברי דומה לתרי מלאכות, וז"ל: לא דמי ריבויי דגברי, לריבוי מלאכה, דאע"ג דריבוי מלאכה אסורה, התם מן הדין הוא שתאסר ריבוי מלאכה וכו', וכגון שנים בעוקץ אחד, וג' בעוקץ אחד, דשנים מייתינן, ג' לא מייתינן, משום דאין ראוי לחלל את השבת יותר על רשות שנתנה תורה, הילכך ריבוי מלאכה נוסף מלצרכי פיקוח נפש אסורה אי מה"ת אי מדרבנן. אבל ריבויי גברי כיון דאין כאן חילול שבת יותר על הצורך אלא כשיעור שנתנה תורה רשות, מה לי נעשה חילול זה של רשות שנתנה

לזכות ש.ה.ב.מ.ר. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

וסעדו לבבכם. במדרש (ב"ר מח:יא): אמר ר' חמא 'וסעדו לבבכם' אין כתיב כאן, אלא 'וסעדו לבכם', הדא אמרי אין יצה"ר שולט במלאכים, ע"כ. ויש לדייק איך יצדק 'סעד לב' אצל המלאכים. ויראה כי אמר 'כי על כן עברתם על עבדכם', כי הוא יתברך שלחם למען הפיק רצונו בהכנסת אורחים, והנה המלאך מתעלה בעשותו שליחותו יתברך, כמו שכתוב 'עושי דברו לשמוע בקול דברו', וא"כ אתי שפיר 'וסעדו לבכם', כי אף כי מלאכי ה' המה, יצדק בהם סעד לב במה שעושים רצונו יתברך, וזהו 'כי על כן עברתם' שתתעלו ע"י שליחותכם (מלא העומר).

וכ"כ בקומץ המנחה (פרשת בהר דרוש כ"ט אות ד'), וז"ל: ידוע כי המלאך מתעלה בעשותו שליחותו ורצון קונו, וכמו שאיתא 'ששים ושמחים לעשות רצון קונם', כי בזה הם מתעלים. 'גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו' יתברך, וכל שמתקדש ה' על ידו, הוא לו עילוי יותר ביתר שאת.

לע"נ הג"ר נפתלי סימון ב"ר שלום זצ"ל יא"צ י"ח חשון

למול בשבת ע"י שני מוהלין. בשו"ת הרמ"א (סימן ע"ו) נשאל אם מותר למול בשבת ע"י ב' מוהלין, דהיינו שאחד ימול והשני יפרע, או דילמא כיון שאפשר לעשות ע"י מוהל אחד שימול ויפרע, אין מחללין את השבת ע"י שני מוהלין.

וכתב, דהנה במנחות (דף סג:) תנן בנוגע קצירת העומר כשחל ט"ז ניסן בשבת, דאמר ר' חנינא, דהיה נקצר באדם יחיד, ובמגל אחד, ובקופה אחת בה היו מכניסים את התבואה הקצורה. ואילו בחול היה נקצר בשלשה אנשים, בשלש קופות, ובשלש מגלות, וזאת כדי לפרסם את הקצירה, להוציא מדעתם של הבייתוסים שהיו מפרשים "ממחרת השבת" כפשוטו, דהיינו ביום ראשון בשבוע. ומפרש בגמ' דטעמא דר' חנינא משום כיון דאפשר ע"י אדם אחד, לא טרחינן ע"י ג' אנשים.

עוד אמרו שם, דר' ישמעאל אומר דכשחל ט"ז ניסן בשבת היה מביא העומר משלש סאין של שעורים, והיו טוחנים אותם ומנפים אותם הרבה עד שהיו מעמידים את כל שלשת הסאין על עשרון מובחר של סולת, ואותו היו מקריבים למנחת העומר. ואילו כשהיה חל ט"ז ניסן בחול, היו מקריבים עשרון הבא מחמש סאין של שעורים, והיו נוטלים מכל סאה מעט סולת, שהיא סולת דקה היוצאת ראשונה מן הנפה.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה, נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

הנה שרשי התורה ועבודה האמונה הטהורה, שיאמין שבמדה שאדם מודד מודדין לו, שבאיתערותא דלתתא איתער לעילא, שלכך נבראו כל העולמות ונכללו בקומת אדם וכו', והתורה שכללותיה רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה, נצטרפה בתיבותיה ואותיותיה להתנהג האדם בעוה"ז כשהוא מלובש בגוף החומרי העכור הגשמי. כי כך עלה ברצונו יתברך, ושום עולמות עליונים וכל מיני כחות השכליים שבהם, אינם יכולין להשיג רצונו בזה למה רצה כך, רק טובו וחסדו הבלתי בעל תכלית מושג מריש כל דרגין עד סופא דכל דרגין, שרצונו להטיב בחסדו הגדול, כדכתיב 'טוב ה' לכל', ושיוחזר כל הרע לטוב, ויתגלה יחודו ואחדותו ב"ה וב"ש בסופא דכל דרגין, ושיתנהג הכל ע"י מעשה בני אדם ישראלים, וכאמרם 'בעשרה מאמרות נברא העולם וכו', כדי להפרע מן הרשעים וליתן שכר טוב לצדיקים', ולכך סיימו ב'ליתן שכר טוב', כי זה היה תחלת המחשבה שיוחזר הכל לטוב, וכן יהיה לעתיד.

והנה שורש איתערותא דלתתא לכאורה יפלא, איך המלובש בגוף בשר בעוה"ז החומרי שכולו רע ומעט טוב, מאין יבוא לו השתוקקות הזה שירצה בלב שלם ונפש חפיצה לעשות רצונו יתברך במסירת נפשו לשמו יתברך, ובפרט שהוא מלא תאוות ומידות הפכיות, ואעפ"כ נראה בחוש מכלל ישראל, ובפרט מצדיקים עובדי ה' תמיד לא יחשו. ובאמת שזה נשפע מרצונו הקדום שעלה ברצונו להטיב וחידש עולמו ע"י בראשית שהוא חכמה, שהוא ממוצע בין האין והיש, ובראשית בשביל ישראל והתורה, שיהיה איתערותא דלתתא ושיתנהג ע"י האדם הישראלי, ואז עדיין לא היה איתערותא דלתתא. כמו כן ברצונו המופלא ומכוסה, נשפע עד סופא דכל דרגין בחסדו הגדול ע"י בני ישראל עם קרובו שישתוקקו לרצונו יתברך למלאות רצונו.

וזהו 'ה' מעון אתה היית לנו בדור ודור בטרם הרים וגו', תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם', כי זה הוא פליאה נשגבה שתשוב אנוש עד דכא, שהוא דכדוכו של נפש, שהנפש הוא בצמצום גדול תוך גוף העכור החומרי הלזה, ותאמר אליו 'שובו בני אדם' שישוב משפל מדרגתו עד מקום חוצבו. והתירוץ לזה, 'ה' מעון אתה היית לנו וגו' בטרם הרים יולדו', שהוא כח האין שהוא למעלה מן ההרים, בחינת אשא עיני אל ההרים מאין, שהוא רצונו המכוסה משום רעיון ועולמות עליונים, רצונו הקדוש דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, משפיע בכח החכמה בכל רגע בחסדו הגדול, ומשם נתגלה חסד אל כל היום עד סופא דכל דרגין. וזהו 'מעון אתה היית לנו וגו' בטרם הרים יולדו', עלה כך ברצונו הפלא, ומעולם ועד עולם אתה 'אל', שהוא נהורא דחכמתא (זוה"ק לך לך צד.) שנמשך מהעולם ועד העולם, ועיד"ז 'תשב אנוש עד דכא', שהיא דכדוכו של נפש בצמצום גדול, ואעפ"כ 'ותאמר שובו בני אדם'.

תורה ע"י אחד, מה לי ע"י שנים, ואפי' ע"י מאה שפיר דמי, הילכך ודאי לא דמי ריבוי דגברי לריבוי דמלאכה.

והא דמדמי הגמ' ריבוי מלאכה דה' סאין דר' ישמעאל, לריבוי דגברי דג' בני אדם דר' חנינא, היינו טעמא משום דהתם אמרו עשרון מובחר בלא טירחא אתי מחמש, בטירחא אתי משלשה, בחול מייתינן מחמש דהכי שביחא מילתא, בשבת מוטב שירבה במלאכה אחת בהרקדה, ואל ירבה במלאכות הרבה. וכיון דהיינו טעמא, א"כ אין כאן ריבוי מלאכה בקצירת ה' סאין מאם קוצר ג' סאין, אי משום שמרבה בקצירה ובשאר מלאכות בה' סאין יותר מג' סאין, אפ"ה אין בזה חילול שבת בה' סאין יותר מג', שהרי אם לא יקצור אלא ג' סאין וימעט בקצירה, מ"מ ירבה במלאכה אחד בהרקדה הרבה פעמים, ומה לי אם מחלל שבת בהרבה מלאכות כגון שיעשה עשרה מלאכות כל מלאכה פעם אחת, ומה לי אם יעשה מלאכה אחד עשרה פעמים, סו"ס בין בזה בין בזה מחלל שבת עשרה פעמים, מה לי עשרה פעמים בחד מלאכה, מה לי עשרה פעמים בעשרה מלאכות, אין כאן לא תוספת ולא גרעון לענין חילול שבת בזה מזה, ומן הדין אין בין זה לזה כלום. אלא דס"ל לר' ישמעאל דמ"מ מוטב שירבה במלאכה אחד ואל ירבה במלאכות הרבה, אע"ג דאין בין זה לזה כלום לענין חילול שבת, אפ"ה קפיד ר' ישמעאל על שם מלאכות הרבה משם מלאכה אחד. לזה שפיר דמויי מדמינן הא דר' חנינא דבחול היה נקצר בג' ובשבת ביחיד, דמוטב שיחלל היחיד את השבת יותר בקצירתו לבדו, ואל יחללו ג' בני אדם, אע"ג דכל אחד ואחד ימעט בחילול שבת יותר מאילו קצרו אחד, דשיעור הקצירה של ג' סאין אם אחד קוצרם, מחלל שבת יחידי בכל הג' סאין, ואם יקצרו ג', כל אחד אינו מחלל שבת אלא בקצירת סאה אחד לבד, אמרינן מוטב שיחלל אדם אחד הרבה פעמים, דדמי לירבה במלאכה אחד בהרקדה לר' ישמעאל, ואל ירבו לחלל בג', דדמי לאל ירבה במלאכות הרבה דר' ישמעאל, דאדם אחד דמי למלאכה אחד, והרבה בני אדם דמו למלאכות הרבה.

ולחכמים כיון דמ"מ צריך לחלל את השבת, ואין חילול מרובה בזה מזה, אין חילוק בין מלאכה אחד פעמים הרבה, ובין מלאכות הרבה פעמים מועטין, ובין אדם אחד בחילול רב, לבין כמה בני אדם כל אחד ואחד בחילול מועט, כיון דאין כאן חילול בריבוי מלאכה בזה מזה וכו'.

ולפ"ז הא דשני מוהלין בשבת, ודאי דמי להא דר' חנינא דבחול בג' ובשבת ביחיד, ולחכמים דס"ל דבשבת נמי בג' אי טעמייהו משום דס"ל דאין לחלק בין ג' לא' כיון דסוף סוף אין כאן ריבוי מלאכה, הכי נמי מותר למול ע"י ב' מוהלין בשבת, דאין ריבוי מלאכה בב' מוהלין ממוהל אחד, עכ"ל.

והקשה האבני נזר (או"ח סימן קנ"ח) על מה שכתב השאגת אריה דבקוצר חמש סאין אין בזה ריבוי מלאכה, כיון דאם בא משלש סאין צריך להרבות בהרקדה כמה פעמים, דאה"נ דאין בזה משום 'ריבוי מלאכה', אבל יש בזה משום 'ריבוי אוכלא' במה שקוצר חמש.

וז"ל: ראיתי בשאגת אריה שהביא תשובת הרמ"א שהוכיח דאסור להיות שני מוהלים בשבת. והשאגת אריה דחה, דשני בני אדם לא חשוב תוספות חילול כמו ריבוי אוכלא. והש"ס דמדמי להא דר' ישמעאל, היינו דבהא דר' ישמעאל נמי לא חשיב תוספות חילול גמור, שהרי אם בא משלש, צריך לרקד הרבה פעמים, ואין נפ"מ רק דאם יבא מחמש יהיה הריבוי מהרבה מלאכות, ושפיר דמי להא דר' חנינא דריבוי בהרבה בני אדם, [עכ"ד השאגת אריה]. ובמחילת כבוד תורתו אין בדבריו ממש, דבריבוי הרקדה אין כאן ריבוי באוכלא, דסו"ס לא ירקד רק עשרון, וא"כ אכתי הוה רבוי באוכלא כשנקצר חמש, ועוד יש בזה הרבה תשובות ואין להאריך, עכ"ל.

והנה אמרו במנחות (דף סד.), בעי רבא, חולה שאמדוהו לשתי גרוגרות, ויש שתי גרוגרות בשתי עוקצין, ושלש בעוקץ אחת, הי מינייהו מייתינן, שתים מייתינן דחזו ליה, או דלמא שלש מייתינן דקא ממעטא קצירה, פשיטא שלש מייתינן.

וכתב האבני נזר, וז"ל: הוכיחו הפוסקים מהא דאמרו בחולה שאמדוהו לשני גרוגרות ויש שנים בשני עוקצין, ושלש בעוקץ אחד, הי מינייהו מייתינן. מבואר דשנים בעוקץ אחד, ושלש בעוקץ אחד, ודאי שנים מייתינן, משום שמוסיף גרוגרת שאינו לצורך החולה, עכ"ל.

ואם יש שנים בעוקץ אחד, ושנים בשני עוקצין, כתב האבני נזר (סימן קנ"ז אות י') דמותר לכרות השנים בשני עוקצין, דכיון דהכל לצורך החולה, ואע"ג דמרבה בבצירה, כיון דהכל הוא לצורך החולה. דדוקא שנים בעוקץ אחד ושלש בעוקץ אחד, דמוסיף גרוגרות שאינו לצורך החולה, אז אסור לקוץ שלשה גרוגרות. וז"ל: הא דמבואר במנחות (דף סד.) דחולה שאמדוהו לשני גרוגרות, ויש שנים בעוקץ אחד, ושלש בעוקץ אחד, כורתין העוקץ שיש בו השנים, ולא שיש בו השלש, היינו משום שהגרוגרת השלישי אינו לצורך החולה. ועל כן לא נתבאר בפוסקים דאם יש שנים בעוקץ אחד ושנים בשני עוקצין, דאסור לכרות השנים בשני עוקצין, דבאמת מותר בזה, כיון שהכל לצורך אף שמרבה בבצירה, עכ"ל.

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו

'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד **כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה**'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל יו"ח

קח לך סניגור

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות רבי צדוק על התורה'

(עניני הלכה)

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו!

"אהיה מליץ יושר למי שידפיס דברי"!

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת

gilyonmy@gmail.com **732-510-0560**

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון **$250** פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** – לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

והוסיף האבני נזר, דכן מוכח מהא דבמילה בשבת מביאין איזמל דרך רה"ר, ולא אמרינן שיש להביא התינוק אצל איזמל דחי נושא את עצמו, משום דכיון ממילא מילה דוחה שבת, לכן אין חילוק אם דוחה שבת פעם אחת, או שני פעמים. וז"ל: וכן משמע ברשב"א ור"ן (שבת קל.) שתירצו קושית התוס' שאפשר לשאת התינוק אל האיזמל, משום דסוף סוף יצטרך לחלל שבת במילה, לא איכפת לן בתוספות חילול, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר ביו"ד (סימן של"ח אות י"ד), וז"ל: אין המנהג כדברי השאגת אריה [דאסור למול בשבת בשני מוהלין], משום שכל מה שדוחה שבת, אין חילוק אם עושהו בפעם אחת או בשני פעמים. וכן מוכח ברשב"א (שבת קל.) בהא דמביא איזמל דרך רה"ר, ולא נביא תינוק אצל איזמל דחי נושא את עצמו. משום דמילה עצמה דוחה שבת, ומילה אריכתא הוא, ע"ש. הרי דאין נפ"מ אם דוחה שבת פעם אחת במילה לבד, או ידחה גם בהבאת איזמל ג"כ, כיון דלר' אליעזר גם מכשירין חשיב כמילה, לכן הוי מילה אריכתא, ואין חילוק בין חילול אחד בין שני חילולין, כיון שהכל במילה שדוחה, עכ"ל. [המשך בשבוע הבא].

לע"נ הג"ר אברהם יעקב ב"ר ישראל מרדכי טייטלבוים זצ"ל יא"צ י"ז חשון

אל תפנו אל האלילים. אמרו בשבת (דף קמט.): ודיוקנא עצמה אפי' בחול אסור, משום שנאמר 'אל תפנו אל האלילים', מאי גמרא, אמר ר' חנין אל תפנו אל מדעתכם. ופירש"י: דיוקנא צורה מציורת שמציירים בכותל. והתוס' פירשו דהיינו צורה הנעשית לעבודה זרה. והרמב"ם (פ"ב הלכות עבודה זרה ה"ב) פירש כדברי התוס', דכתב וז"ל: ספרים רבים חברו עובדי כוכבים בעבודתה היאך עיקר עבודתה ומה מעשיה ומשפטיה, צונו הקב"ה שלא לקרות באותן הספרים כלל ולא נהרהר בה ולא בדבר מדבריה, ואפילו להסתכל בדמות הצורה אסור שנאמר אל תפנו אל האלילים, עכ"ל. הרי דרק בצורה לעכו"ם אסור, אבל לא לצורה דעלמא.

והקשה הכסף משנה שם, וז"ל: רבינו מפרש דהני דיוקנות של עבודת כוכבים הן, ואם תאמר הא אמרינן עלה (שבת שם): מאי גמרא, אמר ר' חנן אל תפנו אל מדעתכם. ואי כפירוש רבינו דהני דיוקנות של עבודת כוכבים, מאי בעי 'מאי גמרא', הא פשטיה דקרא הכי משמע שלא יפנה ויביט אל האלילים וכו', עכ"ל.

ונראה לי דלא קשה מידי, דהנה אמרו (ע"ז מה.) דנפקא לן מקרא ד'אלהיהם על ההרים', ולא ההרים אלהיהם, דרק עבודה זרה שיש בה תפיסת ידי אדם אסורה בהנאה, אבל שאין בה תפיסת ידי אדם מותרת בהנאה, ע"ש. והנה זהו התם לענין איסור הנאה, דגלי קרא ד'אלהיהם על ההרים'. אבל הכא לענין לפנות אל האלילים, לא גלי קרא לחלק כלל, ומשמע בכל גווני אסור, בין שיש בו תפיסת ידי אדם בין שאין בו. וקשה דא"כ איך סלק"ד למידרש 'לא תפנו אל האלילים' על ראיית העינים, והרי מצינו שאמר לו ה' לאברהם בברית בין הבתרים 'הבט נא השמימה וספור הכוכבים', והרי אז כל גויי הארצות היו עובדים לכוכבים ומזלות, ומצינו שקיים אברהם כל התורה כולה עד שלא ניתנה, וא"כ איך ציוהו ה' להביט אל הכוכבים, והרי אסור להסתכל אל האלילים. ועל כרחך ד'לא תפנו אל האלילים' לאו לאיסור הסתכלות באלילים, [וזה היה קושית הגמ'] 'מאי גמרא'. ומשני: 'אל תפנו אל מדעתכם', וכפירש"י שרק מה שאתם עושים מדעתכם ומחלל לבכם לזה אל תפנו, אבל לא מה שאין תפיסת יד אדם שלא נעשה מדעתו כהרים וגבעות וכוכבים ומזלות, וא"כ שפיר גמרא גמירי לן מהאי קרא ד'אל תפנו' היינו אף להסתכל, ולא קשה מאברהם אבינו, דלראות בכוכבים שאין בו תפיסת יד אדם שפיר דמי, כן נראה לי.

אך קשה לכאורה למה ליה למימר מקרא ד'אל תפנו', ודנימא דקאי אף להסתכל. תיפוק ליה בלאו הכי הא אמרינן (פסחים כו.): קול מראה וריח אין בהם משום מעילה, מעילה היא דליכא הא איסורא איכא, ע"ש. וא"כ הכי נמי הכא במראה עינים אסור משום נהנה מן העכו"ם. וכ"כ בשלטי גבורים שם בשם ריא"ז, וז"ל: וכן אם היה רואה נויי עכו"ם או שומע וכו', ואם היה מתכוין ליהנות שאף הקול והמראה אע"פ שאין בהם ממש, אסור ליהנות בהם עכ"ל. ושמא י"ל דבעי לאוקמא בלאו ד'אל תפנו'. אי נמי י"ל דבעי למימר אפי' כשאינו נהנה בראייתו כלל וליכא איסור הנאת עכו"ם כלל, אפ"ה אסור משום אל תפנו. והשלטי גבורים שהוצרך לטעמא דהנאת עכו"ם, ולא סגי ליה בטעמא ד'אל תפנו אל האלילים' דהיינו אף הסתכלות, צ"ל דמיירי בנויי עכו"ם ולא בעכו"ם עצמם, ו'אל תפנו' לא שייך אלא באלילים עצמם, לא בנויים. ובאלילים עצמם באמת אף היכא דלא נהנה אסור משום 'אל תפנו', רק בנויי עכו"ם דלא שייך 'אל תפנו', בזה כתב דמ"מ אסור כשנהנה משום הנאת עכו"ם. וכן צריך לפרש לשון השו"ע (יו"ד סי' קמ"ב סט"ו) שכתב: אסור לשמוע וכו' או להסתכל בנויי אלילים כיון שנהנה בראייתם ע"כ. הרי שכתב 'כיון שנהנה', ומשמע הא אי לא נהנה ליכא איסור, משום דמיירי בנויי עכו"ם, דליכא איסור ד'אל תפנו', רק משום הנאת עכו"ם.

מיהו צ"ע קצת על בעל השו"ע שלא זכר כלל דין ההסתכלות בעצמה של עכו"ם דאפי' כשאינו נהנה ממנה אסור משום לאו ד'אל תפנו אל האלילים', ולא ביארו כלל, ומסתימת הדברים אפשר לטעות ולומר דדין עכו"ם עצמה כדין נויה, דרק כיון שנהנה בה אסור ולא בלאו הכי, ובאמת עכו"ם עצמה בכל גווני אסור משום 'אל תפנו'. (אוצר המלך פ"ב ע"ז ה"ב).

הרה"ק רבי **מנחם מענדל** ב"ר **יוסף** מרימנוב זי"ע אמר:
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתי (ספר מנחם ציון).
נתפרסם ע"י **הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א**

ספרים מבית

מכון מליצי יושר

הפצה ראשית: גרינפעלד 718.633.8103

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

לקוט סופר

לזכות ח.ב.י.י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

וירא אליו ה' באלוני ממרא. וברש"י הוא שנתן לו עצה על המילה לפיכך נגלה אליו בחלקו. ויש לפרש בהקדם מה שיש לבאר על מה שנטל אברהם אבינו עצה על המילה, ונראה לי דבאמת לא היה צריך אברהם עצה כלל, רק למד מהקב"ה, וכמו שהקב"ה נמלך הגדול בקטן, וכפי שפירש"י עה"פ 'נעשה אדם', שמכח ענוותנותו של הקב"ה נמלך עם המלאכים, ולא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן, ע"ש. והכי נמי אברהם ממדת קונו יש בו ונמלך בממרא אף שלא היה לו צורך בזה, ויש לומר כי לכן בפעם הראשון נגלה אליו ה' באלוני ממרא, להראות שהוא הוא הדרך הישרה לאלהים ולאנשים, ודבר זה נלמד גם מהשראת השכינה לבשר ודם, דבמקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו להיות שוכן בתוך עמו.

לב העברי

לזכות ר.ב.ש.ה. להצלחה בכ"ע ולזווה"ג בקרוב ובניקל

באלני ממרא. פירש"י: הוא שנתן לו עצה על המילה. וכבר עמלו בו לפרשו, כדכתב בשפתי חכמים, דאטו סלק"ד שאברהם אבינו שעמד בעשרה נסיונות יבקש עצה. והייתי מחשב דאפשר שקודם שצוה ה' את אברהם על מצות מילה, נתן לו ממרא עצה לכך מצד השגה, כשם שהשיג אברהם אבינו כל המצות אפילו עירובי תבשילין מקודם שנצטוה. ועוד י"ל כי הרמב"ם (מו"נ ח"ג פמ"ט) מסביר טעם מצות מילה להחליש יצה"ר, ואברהם אבינו שקיים המצות בלא מילה, א"כ היה עבודתו יותר גדולה, כמו שאמרו בטעם על גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה, לפי שצריך להתגבר על יצרו, לכן ביקש עצה אם לא טוב לפניו גדולה עבירה לשמה שלא ימול כדי לעבוד הקב"ה ביתר עוז [ע"י שיצטרך להתגבר על יצרו]. וכל זה אינו, כי בזוה"ק מפורש שעיקר עצה שנתן לו ממרא היה אם מצד זקנותו יביא עצמו לסכנה ע"ש. לכן נראה לי דהלשון 'שנתן **לו** עצה', הלשון 'לו' שפת יתר הוא, אלא כי היה הספק אצלו אם ימול ע"י זולתו, יש כנגדו משום 'מצוה בו יותר מבשלוחו', ועוד דכתיב 'המול ימול' (עי' ע"ז כ"ז) [דרק מי שנימול יוכל למול אחרים, לכן אין לו למול ע"י זולתו שלא נימול], ואצלו ע"י עצמו יש סברא [דאע"ג דאינו נימול, יכול למול את עצמו], כמו 'גיטו וחצירו באים כאחד', כיון שנעשה בזה תוך כדי דיבור נימול (כתוס' כתובות י"א) [עי' בהגדרות אבני נזר על מילה, במילואים סימן א']. אך [לאידך גיסא] אם ימול ע"י עצמו, יש חשש שמא יתעלף או יתרשל, וממרא נתן 'לו' עצה שימול את עצמו לבדו, והקב"ה עזרו כדכתיב 'וכרות עמו הברית', כדאיתא במדרש רבה (פ' מ"ט) אשר כביכול כרת עמו ביחד.

אתון דאורייתא

לע"נ הג"ר ישראל ב"ר יצחק אייזיק אייזיקסאן זצ"ל יא"צ ט"ז חשון

ברכה על הריח. אמרו בברכות (דף מג:): אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב מנין שמברכין על הריח, שנאמר 'כל הנשמה תהלל יה', איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו, הוי אומר זה הריח. והעיר הצל"ח, שהרי אמרו שם שסברא הוא שאסור ליהנות מעוה"ז בלא ברכה, וא"כ כיון שגם מריח נהנה ממנו, מהיכי תיתי ישתנה משאר הנאות ששואל מנין שמברכין על הריח. ותירץ, משום דאמרו דאסור לאדם שיהנה מעוה"ז בלא ברכה, וכל הנהנה מעוה"ז בלא ברכה מעל. והרי קיי"ל דקול מראה וריח אין בהם משום מעילה, לכך שאל מנין שמברכין על הריח, עכ"ד.

והגר"י ענגיל (בציונים לתורה סימן ז') הביא מהרא"ש (ברכות פ"ג סי' כ"א) שפירש הטעם דאינו יכול להוציא חבירו בברכת הנהנין כשהוא אינו נהנה, כמו שאר ברכות מכח ערבות, שזהו משום דסו"ס עובר חבירו באיסור של נהנה מעוה"ז בלא ברכה. וז"ל: בכל הברכות כולן אע"פ שיצא מוציא חוץ מברכת הלחם וברכת היין, וטעמא משום דכל ישראל ערבים זה לזה, ומיהו ברכת הלחם והיין שרוצים ליהנות מעוה"ז בלא ברכה, ואסור ליהנות מעוה"ז בלא ברכה, אינו מוציא אא"כ צריך לה המברך, עכ"ל. וכתב על זה הגר"י ענגיל, וז"ל: ונראה דהוא אינו מפרש הטעם בהא דברכת הלחם אינו מוציא כרש"י (סוף פ"ג ר"ה) שכתב דכיון דאי בעי לא ליתהני ולא ליברך, לכן אין כאן ערבות. דמלשון הרא"ש נראה דמפרש דכיון דברכת הנהנין הוא מטעם מתיר, אין בברכתו כח להתיר הקדש ואיסור דחבירו. ואם שלפ"ז צ"ע מדוע כשצריך לה המברך מוציא, וצ"ל דהוא מטעם 'מגו', דמגו דמתיר הקדש דידיה, מתיר גם דחבירו, משא"כ שיועיל דיבורו להתיר הקדש חבירו לבד, לזה אין לו כח וכו'.

והנה לפי דברי הרא"ש הנ"ל א"כ בריח דאינו מטעם מתיר (וכמו שכתב הצל"ח הנ"ל), שפיר מוציא את חבירו אפי' כשאין המברך מריח. ואולם באמת סברא הנ"ל הנראית מדברי הרא"ש הנ"ל תמוה, מהא דאמר בר"ה שם דברכת המוציא דמצה וברכת היין

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

יוקח נא מעט מים וגו' אחר תעבורו וגו' ויאמרו כן תעשה כאשר דברת. נראה דהנה מדרך העוברי דרכים דלא ניחא להו להתעכב עצמן על הדרך יותר מדאי, באשר המה נחוצים לדרכם, וגם לא ניחא להו שהבעל הבית ירבה בהוצאות עבורם. והנה אמרו רז"ל 'אחר' סמוך, 'אחרי' מופלג. וזה שאמר להם 'יוקח נא מעט מים ואקחה פת לחם' דהיא הוצאה מועטת, ורמז עוד באמרו תיבת 'נא' לומר עתה תיכף יוקח מעט מים, ואני אקחה באותו זמן פת לחם כדי שלא יומשך הזמן כלל ויהיה הכל במהירות, ואמר 'אחר תעבורו', כלומר 'אחר' סמוך, שלא תצטרכו להתעכב פה. ואמנם הצדיקים אומרים מעט ועושים הרבה, ולכן אמרו 'כן תעשה כאשר דברת', שלא תרבה בהוצאות, ולא תעכב אותנו.

ובזה יתיישב הא דמקשים המפרשים למה אמר אברהם תחילה הרחיצה, ואח"כ אמר 'והשענו תחת העץ ואקחה פת לחם', ולוט אמר בהיפך 'לינו ורחצו רגליכם'. ועל פי דברינו אתי שפיר, דאברהם אמר כן על מהירות הענין שלא יצטרכו לבלות את הזמן לאחר האכילה ברחיצות רגלים, אלא בשעה שהם ירחצו רגליהם, יקח הוא הפת לחם, ותיכף אחרי שיסעדו לבם באכילה ילכו, וזהו 'ואחר תעבורו'. אבל לוט ידע כי בלאו הכי ילונו אצלו, ואינם נחוצים כל כך לרחוץ תיכף.

ויומתק עוד באמרו 'כי על כן עברתם על עבדכם', דאברהם חשב שלא יהיה נראה להם לפחיתות כבוד על אשר אמר להם שלא יתן להם רק 'פת לחם', וגם שלא יתעכבו אצלו כלום, כי זהו באמת מדות הקמצנים השונאים את האורחים. ואמנם לפי משמעות הכתובים היה נראה כאלו רצו לילך ולעבור מלפני אברהם ולא לילך אצלו, שהרי כתיב לעיל 'וירא וירץ לקראתם', וגם אמר 'אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך', ומשמע שהיה נראה לו כאלו רצו לעבור מלפניו ולא להתעכב אצלו, וזה שאמר להם להתנצלות על אמרו 'ואקחה פת לחם', וגם אמר 'אחר תעבורו', שלא יחשדו אותו לצר עין, ולזה אמר 'כי על כן עברתם על עבדכם', כלומר בתחילה שעברתם ולא היה בדעתיכם לבוא לצל קורתי, זה היה מחמת שלא רציתם להרבות עלי הוצאות, וגם שלא תעכבו עצמכם. ולכן אני אומר לכם כי לא ארבה בהוצאות, וגם לא תעכבו. ושוב מצאתי קצת מעין דברי להגאון בעל מטה משה בספרו באר התורה (עי' בספרו 'הואיל משה'), עיין בדבריו שנדחק קצת בהבנת הכתובים, ולפי מה שכתבנו אין בהם שום דוחק בעזר השי"ת.

דקידוש יכול להוציא אפי' כשיצא ע"ש, ולסברא הנ"ל מאי שנא. אבל לרש"י ניחא, דכיון דמוכרח ליהנות מצד המצוה, שוב גם על ברכת הנהנין יש ערבות ושפיר מוציא.

לע"נ הג"ר לייב ב"ר יצחק מחברון זצ"ל 'בעל היסורים', יא"צ ט"ו חשון

ומפני חטאינו גלינו מארצינו ונתרחקנו מעל אדמתנו. 'ומפני חטאינו' היינו חסרון עבודה, 'גלינו מארצינו' היינו מרצון השי"ת, על דרך שאמרו (בראשית רבה פ"ה ז'), למה נקרא שמה 'ארץ', שרצתה לעשות רצון קונה. 'ונתרחקנו מעל אדמתנו' מהאנושיות שלנו, מלשון 'אדם', היינו השקפה הישראלית, ונתיפה בעינינו אנושיות העכו"ם, ה' ירחם.

כרחמיו וכרוב חסדיו הגדיל לנו. תיבת 'לנו' גימטריה 'אלקים' מידת הדין, אבל על ידי הנקודות של תיבת 'לנו', שהוא 'קמץ' שהוא י' ו' ו'מלפים' שהיא י', הרי כ"ו, גימטריה 'הוי"ה' מידת הרחמים, נמצא שתיבת 'לנו' עם הנקודות גימטריה 'יב"ק' וחסדי הוי"ה ממתיקים גבורת 'אלקים', נמצא דמ'אלקים' נעשה גדולה שהיא מידת החסד, וזה 'הגדיל' לנו.

לע"נ הג"ר שמאי ב"ר פרץ אקסל זצ"ל י"א צ ט"ו חשון

יוצאין בתפילין עם חשיכה (תוספתא פ"א ה"ו). ולא חיישינן שמא ישכח ויצא בהם בשבת, וכשיצטרך לפנות, יסירם ויבוא להעבירם ד' אמות ברה"ר, קמ"ל דלא חיישינן לזה, דכיון דחייב למשמש אדם בתפילין, כל שעה ושעה מידכר להו. וכדאמרו בשבת (דף יב.). והקשה הב"י והט"ז (סי' רנ"ב), דהא בלא טעמא דחייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ושעה ומתוך כך מידכר להו, נמי יהא מותר לצאת בהם עם חשיכה מטעם אחר, דהא לא גזרו סמוך לחשכה אלא אם היה בשבת חייב, אבל המוציא תפילין בראשו בשבת אפילו ברה"ר פטור, מטעם דהוא דרך מלבוש, וא"כ סמוך לחשכה הוה רק גזירה לגזירה.

ובביאור הגר"א (שם אות כ"ט) כתב בישוב הקושיא הזאת, דאימתי לא גזרו על הוצאה שאין חייב עליה בשבת, היינו דוקא 'סמוך לחשיכה', אבל 'עם חשיכה' כדקתני הכא גבי תפילין, גזרו. ד'עם חשכה' הוה כודאי שיוציא בשבת, ואין כאן עוד אלא חדא גזירה, דגזרינן שמא יוציא דרך משאוי.

והנה בתוספתא שם אמרו 'וקורין בכתבי הקודש עם חשיכה', דהו"א שגזרו שלא יקרא בכתבי הקודש עם חשיכה מחשש שמא יקרא לאור הנר ויטה, קמ"ל דלא גזרינן. והקשה החזון יחזקאל (תוספתא שם), דלפי דברי הגר"א קשה דאיך תני קורין בכתבי הקודש עם חשכה, דלמה לא נאמר דכיון שקורא עם חשכה, הוה כודאי שיקרא בשבת, וליכא כאן אלא חדא גזירה דגזרינן שמא יטה.

ותירץ וז"ל: ויש לחלק ולומר דשאני קריאה שאינה חדא מעשה אריכא, אך כל רגע מקריאתו הוה מעשה אחרינא, וליכא למיגזר באותו מעשה קריאה שעם חשכה, משום מעשה קריאה אחרת שלאחר חשכה, אשר גם אז היא אסורה רק משום גזירה שמא יטה. משא"כ בתפילין שמונחים כבר על ראשו, שכל זמן שאינו עושה מעשה לחלצם, הוה כודאי שיוציאם בשבת. (חזון יחזקאל שם).

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתי 'אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה', **להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'**

עם בריאתם של אדם וחוה, נוצר מין 'האדם', כתיב 'וייצר ה' אלקים עפר מן האדמה', וכתב רש"י: 'וייצר', [עם שני יו"ד], שתי יצירות, יצירה לעוה"ז ויצירה לתחיית המתים, אבל בהמה שאינה עומדת לדין לא נכתב ביצירתה שני יו"ד.

גופו של האדם עפר מן האדמה הוא, ועפר לכל גובה שתזרקהו הוא יפול מיד למטה. היפוכו של דבר עם הנפש, היא שואפת רק למעלה אל מקור מחצבתה אל כסא הכבוד, ובמצבה הירוד ביותר היא זועקת מבעד לסורג הכלא של הגוף הכובלה בתוכו 'צמאה לך נפשי כמה לך בשרי'.

על אמנו שרה שרצתה לתת לאורחים סולת דוקא, אמרו חז"ל מכאן שאשה עיניה צרה באורחים. מכאן ראיה שדבר שנאה מדאי, נובע דוקא מצרות עין, ודוקא הקמח הפשוט שאברהם אמר לתת, מורה על עין יפה. דברים פשוטים שאינם מרהיבים את העין, ואין מתבלטים בחיצוניותם המסנוורת, הם דוקא שמשרים על האורח הרגשת נוחות פנימית, ומזמינים אותו לבא פעם נוספת.

המילדות העבריות במצרים הן שזכו להקים דורות ישרים לישראל, כי הן לא רצו אחר המדות של הגוים, ולא רצו לשמוע בקולן, וזכו לבתי כהונה ולויה ומלכות, מפני שלא שמעו לקול פרעה. אין לחשוב על מה שיאמרו בני אדם, אלא על מה שיאמר בורא העולם בעוה"ב ביום החשבון.

לע"נ הג"ר יהודה ליאון פטילון בן שרה זצ"ל יא"צ ט"ו חשון

למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה. מפרש במשך חכמה כוונת הכתוב 'אשר בקרבה', דאף אם הם אינם צדיקים בעיר אחרת, רק שלנגד אנשי סדום הם צדיקים, לא תשחית 'למען חמשים הצדיקים אשר **בקרבה**', דבקרבה הם צדיקים, אפילו שבעיר אחרת אינם צדיקים, עכ"ד.

וצ"ב דאיך אפשר לחמשים צדיקים שהם בסדום להציל כל סדום, הא במקום אחר לא היו צדיקים, וא"כ כיון שהם גרים בתוך רשעים, הם נקראים צדיקים לגבי עצמם דיש להם זכות להנצל, אבל בשביל להציל כל סדום בגללם, איזה סברא לומר כך. בשלמא אם היו אומרים הבחינה 'בדורותיו' היה צדיק, כמו דרשת חז"ל לגבי נח, אז בכל הדור הוא היה הצדיק. אבל כאן דרק בשביל שהם בסדום הם צדיקים, אבל באותו זמן בעיר אחרת הם לא צדיקים, וא"כ איך הם יכולים להציל כל העיר סדום.

עוד יש להבין למה היה צריך הקב"ה להפוך סדום בעונש כדכתיב 'וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת ה' מן השמים', האם לא היה דרך אחרת להעניש אנשי סדום, הא יכול להיות מגיפה בסדום ולהמית כל אנשי סדום ועמורה, ולמה דוקא בגפרית ואש. ועוד למה הקב"ה היה צריך להפוך את הערים האלה ואת כל הככר ואת כל יושבי הערים וצמח האדמה, הלא מספיק שכולם ימותו.

ונראה לתרץ, שבסדום ועמורה היה חפצא של רשעות על המקום והאויר, שהיה שם חלות של רשעות, שמי שהיה גר שם, היה חל עליו הרשעות והטומאה של מעשה הרשעים, והיה עושה אותם מעשים הרעים, ומי שהיה נולד שם, היה חל עליו אותו מעשה רשע שנמצא באויר, ולכך היה צריך הקב"ה להמטיר גפרית ואש מן השמים בשביל ב' דברים: א) משום עונש המוטל עליהם. ב) לטהר את האויר, ולהפוך את הערים שלא יהיה החלות הטומאה לדורות הבאים, כיון שהיה באויר ובמקום חלות של טומאה שהיה שורה על המקום ממעשים הנוראים של אנשי סדום ועמורה.

ועכשיו נראה לי לחדש שבמצב כזה להיות צדיק בסדום, זהו נסיון גדול מאד להתגבר על מקום שיש שם כל כך טומאה שמכשיל את האנשים הדרים שם במעשים נוראים ועבירות חמורות, ולכך החמשים צדיקים שבסדום היה באמת זכותם גדול מאוד גם לגבי להציל את סדום ועמורה. אבל במקום אחר אם היו גרים במקום שאין שם כ"כ הרבה טומאה, לא היו נחשבים כצדיקים, ששם הצדיקים הם צדיקים ממש, אבל הם שהיו גרים בסדום ולא היו עושים מעשה הרשע של סדום, הם במדריגה גבוה, והיו מצילים כל אנשי סדום ועמורה, ולכך מובן מאד דברי המשך חכמה בביאור הפסוק 'אשר בקרבה'.

ובאמת כפי מה שהסברנו לא היה שם בכלל צדיקים, שבגלל אויר וחלות הטומאה שבמקום, לא היה שם בן אדם שהיה מתגבר על כח הרע, ולכך הפך הקב"ה את סדום ועמרה כדי לטהר את האויר הרע מהמקום הזה. וראיה למה שאמרנו לגבי סדום ועמורה יש מחדושי מרן הבית יוסף על התורה בפרשת נח שטוען דברים כאלו על הפסוק 'ותשחת הארץ'.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

סמיכות פרשת לך לך לפרשת וירא, אפשר לומר לפי מה שאיתא בזוה"ק (ח"ג דף קסו, ומובא ביערות דבש ח"ב דרוש י"ב), כי מי שאינו תמים הולך לפני השכינה, כדי שלא יסתכל בשכינה, והשכינה אחריו, כדכתיב 'התהלך לפני והיה תמים', ע"כ. וכתב רש"י: 'התהלך לפני' כתרגומו וגו', ולפי מדרשו התהלך לפני במצות מילה, ובדבר הזה תהיה תמים, שכל זמן שהערלה בך, אתה בעל מום לפני, עכ"ל.

נמצא שע"י מצות המילה נקרא 'תמים', ויזכה לראות פני השכינה. וזה שאמר 'בעצם היום הזה נימול אברהם', וסמיך ליה 'וירא אליו ה' ', לרמוז שאחר שהיה תמים במצות המילה, זכה לראות את פני השכינה.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע אמר:

כל מי שידליק נר לעילוי נשמתי

ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל

אעשה לו טובה

וארטים לפרשת השבוע

יח א-ב. וירא אליו ה׳ באלוני ממרא וכו׳ והוא יושב פתח האהל, וכו׳ וירץ לקראתם מפתח האהל. ותימא למה צריך להזכיר עוד פעם נוספת שהוא היה בפתח האהל, הרי אנו כבר יודעים שהוא יושב בפתח האוהל, א״כ ממילא הוא רץ מאותו הפתח וי״ל דאיתא בגמ׳ שאסור לרוץ ולברוח ממצווה כדי שלא ייראה כתינוק הבורח מבית הספר. ומאידך, איתא שלדבר מצווה שרינן לרוץ אפילו בשבת. א״כ יש לדון מה הדין כשיוצא ממצווה למצווה אחרת האם שרינן לרוץ כפי ששרינן לרוץ למצווה ואפילו בשבת או לא, וצ״ל שתלוי, אם המצווה השנייה יותר חשובה, אז יכול לרוץ, ואם היא פחות חשובה אז ירוץ רק מחצי הדרך. וכאן כתוב בחז״ל שבאנו לומר שמצוות הכנסת אורחים יותר חשובה אף מהקבלת פני השכינה, שהרי הקב״ה ביקר אותו באותו היום. והתורה באה לומר שמותר לו לרוץ ממצוות המילה והשכינה, בשביל הכנסת אורחים, ולכך כתבנו וירץ **מ**פתח האהל - דהיינו כל הדרך.

יח ב. והנה שלשה אנשים נצבים עליו. וברש״י והוא ע״פ הגמ׳ שלושה מלאכים: הראשון, לבשר את שרה. השני, להפוך את סדום. והשלישי, לרפא את אברהם. ומקשה הגמ׳ איך אמרינן אחד להפוך את סדום הרי כתוב ויבואו **המלאכים** סדומה, משמע ששני מלאכים נשלחו להפוך את סדום ולא רק אחד? מתרצת הגמ׳ שבאמת באו לסדום שני מלאכים, אחד בא להפוך את סדום, והשני בא להציל את לוט, והוא אותו אחד שריפא את אברהם, (ובשפתי חכמים כתב שאין כאן את הבעיה שאין מלאך אחד עושה ב׳ שליחויות כי זה עניין אחד). ולכאורה קשה אז למה לא נכתב מראש אחד לרפא את אברהם ולהציל את לוט, כדי למנוע את הקושייה הנ״ל? וי״ל, אומר החידושי הרי״ם, דאיתא ביבמות ע״ו: ששאול בירר אצל דואג האם דוד ראוי למלוכה, א״ל דואג עד שאתה שואל על מלוכה תשאל אם הוא בכלל ראוי לבוא בקהל כי הוא נולד מרות המואביה, וא״ל אבנר שאין בעייה, משום שכל סיבת האיסור להכניס עמוני ומואבי לקהל ה׳ היא משום שנאמר ״על אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים״, אבל הדין הוא עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, משום שעל הנשים אין תביעה שלא קידמו בלחם ובמים משום שאין דרכן לקדם, דכל כבודה בת מלך פנימה, כדחזינן אצל שרה דכתיב בה **הנה באהל**. והדברים נאים ביותר, דהטעם שהקב״ה הציל את לוט, איתא בב״ק, כי ידע שתצא ממנו רות המואביה, ולפי״ז בתחילה כשבאו המלאכים עדיין לא היה ברור שעמונית ומואבית מותרות, כי עדיין לא למדנו שכל כבודה בת מלך פנימה, שהרי זה נלמד רק אחרי שראינו ששרה לא יצאה אלא היתה באוהל ולימדה אותנו שכל כבודה בת מלך פנימה, וממילא בשעה שנשלחו המלאכים לא היה נצרך מלאך להציל את לוט משום שבאותה שעה עוד לא התחדש שהעמונית והמואבית שייצאו ממנו יהיו מותרות לבוא בקהל. ורק אחרי ששרה חידשה את ההלכה שאשה אין דרכה לצאת משום כל כבודה רק אז התברר שדרשינן מואבי ולא מואבית ויש סיבה להטיל על המלאך שליחות להציל את לוט כדי שתצא ממנו רות.

יח ד. יוקח נא מעט מים, ובב״מ פו. אברהם חשב שהם ערבים, א״ל וכי לערבים חשבתנו כבר יצא ממך ישמעאל, משמע שבגלל שיצא ממנו ישמעאל לא היה צריך לחשוב שהם ערבים, וקשה מה הקשר בין שיצא ממנו ישמעאל לזה שהם לא ערבים? וי״ל ע״פ הגמ׳ בב״ב רודף צדקה ימצא חיים. חד אמר ימצא בנים צדיקים, וח״א ימצא אורחים מהוגנים, וזה מה שאמרו לאברהם הרי אתה רודף צדקה וחסד ובנים צדיקים אין לך כי יצא ממך ישמעאל, אז אתה צריך לזכות לקבל אורחים הגונים ואיך חשבתנו לערבים.

שם. פלא גדול על אברהם אבינו, כזו מסירות נפש להכנסת אורחים, יהודי בן תשעים ותשע, יום שלישי למילה - הוא שוחט שלושה עגלים שיהיה לכל אחד לשון וחרדל. לא היה אז פריזר וזה היה כחום היום, או שהכל הולך לאיבוד או שצריך לגמור את הכל באותו יום, כזו נדיבות וכזו מסירות נפש, ופתאום כשזה מגיע למים הוא נהיה 'קמצן' - יקח נא מעט מים, מה קרה כאן? למה רק מעט מים? שתי תשובות בדבר, יִדוע שר׳ ישראל סלנטר התארח פעם באיזה בית, והוא נטל נטילת ידים עם רביעית מים בצמצום, שאלו אותו: ר׳ ישראל, אתה כזה חסיד, כתוב שיש מעלה גדולה ליטול ידים בשפע מים, ויש בזה סגולה לעשירות, למה אתה נוטל כל כך בצמצום? אמר להם ר׳ ישראל: הכל נכון, יש בזה מעלה גדולה מאד, אבל אם כל המצוות האלה אני עושה רק על חשבוני, לא על חשבון אחרים, פה יש אלמנה שואבת מים, שהיא צריכה ללכת בקור לקחת את המים, על חשבונה אני לא יכול להיות צדיק! זה אמר ר׳ ישראל! בן בקר רך וטוב - אברהם אבינו לקח בעצמו, ולכן הוא נהג בשיא הנדיבות ושחט שלשה עגלים שיהיה לשון בחרדל לכל אחד, אבל 'יקח נא מעט מים' - **היה על ידי שליח,** זה לא חכמה להיות צדיק! פה הוא אומר 'מעט מים'! זה פשט אחד על דרך המוסר. ועל דרך הפשט אפשר לומר, בשביל מה הוא הביא את המים? לרחוץ את הרגלים! אם הוא היה מביא להם הרבה מים, איזה דרך ארץ זה לבוא לאורחים ולהגיד להם קחו ככה טונות של מים, אתם כל כך מלוכלכים, אתם צריכים לנקות את עצמכם חזק!! ולכן הוא אמר 'מעט מים' מעט מים זה כבוד לאורחים. רבי אליהו דיסקין.

יח ה. ואקחה פת לחם וסעדו לבבכם. יש להקשות למה נכתב ואקחה ולא ואתנה כי הרי הוא נותן? וי״ל שאברהם כיבדם ואמר אני לא נותן לכם אני לוקח כי נתינה לאדם חשוב נקרא לקיחה, וכמו שמצאנו ויקחו לי תרומה ולא ויתנו כי נתינה לאדם חשוב נקרא לקיחה, וזה הרגשה מרוממת בהכנסת אורחים. אהל משה.

יח ה. ואקחה פת לחם וסעדו לבבכם. יש לעיין כיצד הותר לאברהם להזמין את האנשים לביתו מאחר ונידמו כערבים והרי ביו״ט אסור לאדם לזמן אצלו גויים, כמו שדרשו חז״ל לכם ולא לנכרים, והרי מעשה זה היה ביו״ט ראשון של פסח ואברהם שמר את כל התורה? וי״ל דהנה מצינו בפסחים שאם עבר ובישל ביו״ט לצורך חול אם זה ראוי לאכילה בו ביום לאורחים יהודים פטור משום הואיל וחזי לאורחים ונמצא שלא בישל לבטלה. והקשו שם התוס׳ לפי סברא זו כל אדם שעושה מלאכה בשבת יהיה פטור משום הואיל ושרי לחולה שיש בו סכנה? ותירצו בתוס׳ שכיון שלא מצוי חולים הנמצאים בסכנת חיים לכך ל״א הואיל. והנה בבית אברהם באותו הזמן כל ילידי ביתו נימולו אתו אז היה מצוי שם הרבה חולים וממילא אין מניעה לבשל גם עבור ריבוי גויים כי יש הואיל וחזי לחולה שיש בו סכנה. ולפי״ז גם יתורץ מה הטעם אברהם לא הביא לאורחים לחם כמו שאמר בתחילה ואקחה פת לחם כיוון ששרה פירסה נידה כמבואר ברש״י, ויש להקשות הא האורחים היו גויים ומה אכפת לנו לטמאות אותם. ולפי הנ״ל יובן כיוון שכל מה שהותר לבשל לאורחים הוא משום הואיל דחזי לישראל אז כשזה לא טהור אסור. חת״ס.

יח ו. וימהר אברהם ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת. הגמ׳ בב״מ פז מסבירה את הסתירה שכתוב גם קמח וגם סולת, ומתרצת הגמ׳ שהאשה צרה עיניה באורחים, ומובא בחז״ל ששרה אמרה סלת ואברהם אמר קמח, (אמנם יש גירסה הפוכה, אבל השאלה היא על הגירסה הזאת) ולפי״ז קשה הרי שרה רצתה סולת שזה יותר עשיר, ומניין שעיניה צרה באורחים? מיישב האוסטרובצא ע״פ המדרש, שדבר זה ארע בחג הפסח, והנה השו״ע או״ח תנג ד. פוסק שמותר לקחת קמח מהשוק לאפות מצה, וכותב שם החק יעקב שכל ההיתר הוא קמח רגיל אבל סולת אסור כיוון שזה מוחזק לחמץ גמור. והנה אם יקח סולת שזה חמץ גמור ויבטל את החמץ אז מדאוריתא בביטול סגי, ויכול לעשות עוגות ע״י גוי ולא יכניס זאת לרשותו אלא יתן זאת ישר לערבים (מלאכים) שבאו אצלו, אך יתכן שיש כאן איסור הנאה כיוון שנהנה מהחמץ, אך מכיוון שהוא מקיים מצוות הכנסת אורחים ומצוות לאו להנות ניתנו ממילא הוא לא נהנה, אולם אברהם אבינו היתה לו הנאה מקבלת אורחים כי היתה לו עיין טובה ולא רק מצווה א״כ אסור לו לתת לאורחים סולת כי הוא נהנה מחמץ, אבל שרה שעיניה צרה באורחים יכלה לתת סולת כי היא לא נהנית כלל, ומכאן שהציעה סולת סימן שעיניה צרה באורחים, ויש לה רק מצווה בלבד.

יח ח. ויקח חמאה וחלב ובן הבקר, והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו. לכאורה מה העניין שלו לעמוד עליהם להסתכל איך הם אוכלים הא אמרו חז״ל האוכל אצל חבירו מתבייש מלהביט בפניו, וא״כ זה לא ראוי שכך יעשה. וי״ל שכיוון שהביא לפניהם חלב ובן בקר, (היינו בשר וחלב) באותו השולחן, וזה אסור שמא יבוא לאכלם יחד, לכן עמד עליהם להיות שומר ואז שרי. **עוד י״ל,** אומר הדעת זקנים מבעלי התוספות, שכיוון שזה היה בחוץ כחום היום, וזה לא היה מתחת עץ, והיה להם שמש, אז הוא עמד להצל עליהם **תחת** דהיינו **במקום** העץ.

יח ח. ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם. איתא בב״מ פז ולחם לא הביא, מלמד ששרה פירסה נדה ונטמאה העיסה, ואברהם ובני ביתו אוכלים חולין בטהרה היו. ויש לדקדק א. מנלן שפרסה נדה ונטמאה בשעת העיסה, אולי נטמאה אחר האפיה שהיה כבר לחם, ועו״ק למה לא הביא אברהם את הלחם לערבים שלא אכלו בטהרה? ויש ליישב ב׳ הקושיות אחת בחברתה. דהנה מבואר בביצה כא. מה שהותר מלאכת אוכל נפש ביו״ט הוא רק לישראל, דכתיב לכם, ואסור לאפות לעכו״ם. והנה מעשה זה של אברהם היה ביו״ט של פסח וההיתר לאפות היה רק בשביל ישראל, ולכך לא הביא לחם לערבים, ואם נטמאה כשהיה לחם אז שרי ליה להביא לערבים ומזה שלא הביא לערבים סימן שנטמא כשהיה עיסה. רבי יונתן איבשיץ.

יח יז. המכסה אני מאברהם אשר אני עושה. רש״י אומר אני נתתי לו את הארץ הזאת וחמש כרכין אלו המכסה אני מאברהם אוהבי את אשר אני עושה. המהרש״ם אומר שהטעם שרש״י הוסיף את הפרטים האלו שנתן לו את הארץ וכו׳, ולא הספיק לו הטעם הפשוט שהוא אוהב אותו וכמשמעות הפסוקים, י״ל שהגמ׳ אומרת שאברהם קנה את הארץ בהילוך דהיינו ע״י קום התהלך בה, ולא ע״י הקניינים הנצרכים, והטעם איתא בגמ׳ ב״ב ק. משום דהוא חביב לפני הקב״ה. א״כ מובן למה רש״י הוסיף שנתן לו את הארץ וחמש כרכין כי משם רואים את חביבותו לפני הקב״ה, וזה הטעם שהקב״ה אמר המכסה, כי רואים שחביב הוא לפניו ולכך הוא לא מכסה.

יח כא. ארדה נא ואראה הכצעקתה. אומר רש״י למד לדיינים שלא יפסקו דיני נפשות אלא בראיה. והוא תימה גדולה הא סמכינן על עדים ולא בעינן דיינים? וי״ל, אומר המג״א בספרו שמן ששון, דמבואר בסנהדרין פא. מי שנתחייב ב׳ מיתות נידון בחמורה ומשמע שניידון בחמורה גם אם החמורה היא השנייה, והקשו התוס׳ איך שייך נידון בב׳ מיתות הרי העדות השנייה היא עדות שא״א להזימה, כי גברא קטילא בעי למקטל?! ותירצו התוס׳ דאיירי כגון שראו הדיינים. ולפי״ז מיושב היטב, דהנה במשפט סדום נאמר, זעקת סדום ועמורה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאוד, משמע שהיו להם חטאים קלים בתחילה עד שכבדו מאוד, וכאן נענשו על החמורים, אף שעל החטאים הראשונים כבר התחייבו וכנ״ל.

יט טז. ויתמהמה. פרש״י כדי להציל את ממונו. וצ״ע מנלן לרש״י שבשביל ממונו התמהמה? וי״ל שמכיוון שלוט האמין שהמלאכים יהפכו ברגע קט את העיר א״כ ודאי שהיה לו להימלט על נפשו ואיך יתכן שיתמהמה לצאת, אלא שאמרו חז״ל בברכות סא: שיש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו וזה הדבר היחיד שעליו אדם מכניס עצמו בסכנה. וכן מצינו בסנהדרין עב. שהבא במחתרת אדם מעמיד עצמו על ממונו, לכן הוכרח לרש״י שהתמהמה על ממונו. רבי נתן גשטטנר.

כ ז. ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא. משמע מהפסוק שהטעם שהקב״ה רצה שאבימלך ישיב אותה, בגלל שאברהם נביא, ותימה גדולה שהרי משתמע שאם הוא לא נביא אז הוא לא היה דורש ממנו שישיב, ולמה? י״ל שבאמת אם הוא לא נביא הוא לא יצטרך להשיב, ושתי תשובות לדבר. הראשון, שהרי שרה היתה אילונית, וקידושי אילונית אינם קידושין משום דהווי קידושי טעות וממילא היא לא אשת איש אלא א״כ הכיר בה וקידשה על דעת שהיא אילונית, וזה מה שאמר הקב״ה כי נביא הוא, והוא ידע שהיא אילונית, וממילא אין קידושיו קידושי טעות. התשובה השנייה, שלכאורה קשה הרי כתוב בכמה וכמה מקומות שאברהם אבינו היה כהן, וכהן אסור בשבויה, לכן אמר הקב״ה תשיב אותה כי הוא נביא והיא מותרת לו כי יודע שלא נגעו בה.

כא א. וה׳ פקד את שרה. ובמדרש בראשית רבה נג. דהטעם הוא משום דכתיב בסוטה ואם לא נטמאה ונזרעה זרע. וקשה אם זה הטעם אז למה היא לא נפקדה אחרי הסיפור עם פרעה בפרשה הקודמת שהיה אותו הדבר בדיוק? וי״ל דאיתא בגמ׳ פרק כיסוי הדם שבזכות שאמר אברהם ואנכי עפר ואפר זכה לעפר סוטה ומה היא הזכות שם, ונזרעה זרע. והאמירה הזאת ואנכי עפר נאמרה בפרשתנו, כלומר אחרי הסיפור עם פרעה, וממילא רק כעת התחדש שהיא תפקד אם לא נטמאה. **עוד יובן** לפי המדרש הנ״ל מה הטעם כתוב וה׳ פקד את שרה כאשר אמר. מה זה **אמר** הרי בשום נבואה לא מוזכר לשון זה, ולנ״ל י״ל כאשר אמר - ונזרעה זרע.

כא ט – י. ותרא שרה את בן הגר המצרית מצחק. ותאמר גרש את האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק. יש להקשות מה הוסיפה שרה כי לא יירש הא בלא״ה הוא מסיתו לע״ז (רש״י) וזה טעם לגרשו. וי״ל, אומר הקהלת משה, דמבואר בקידושין פ: עה״פ 'כי יסיתך אחיך בן אמך' וכי בן אב לא מסית? ומתרצת שם הגמ׳ שבן אב זה פשוט שלא תשמע לו כי יש לו נגיעות כי הוא לא רוצה שתירש יחד עמו לכך הוא מסיתך לעבור עבירות כי הוא שונא אותך אבל בן אמך אין לו שום נגיעות. והנה מבואר בחז״ל (מובא באור החיים כאן יא ולעיל טז ה) שישמעאל לא יורש את אברהם למרות שהוא בן אב כי היא הייתה שפחת מילוג לאברהם, ולכן אמרה שרה אם הוא לא יורש יש טעם שיצחק ישמע לו כי אין לו נגיעות לכן גרש אותו.

כב ו – ח. ויקח אברהם את עצי העולה וישם על יצחק בנו ויקח בידו את האש והמאכלת וילכו שניהם יחדיו וכו׳ ויאמר אברהם אלוקים יראה לו השה לעולה בני וילכו שניהם יחדיו. בפסוק הראשון פרש״י אברהם שהיה יודע בדבר שהולך לשחוט את בנו היה הולך ברצון ובשמחה כיצחק שלא היה יודע דבר, ועל הפסוק השני פרש״י ואע״פ שהבין יצחק שהולך להישחט הלכו יחדיו בלב שלם. ותימה מנין לרש״י שאברהם הלך בשמחה כמו יצחק, וכן בפסוק השני מנין ששניהם הלכו בשמחה אולי שניהם היו בעצבות? וי״ל ע״פ כתובות סב שפעם הלכו גוי ויהודי ביחד והיהודי הלך מהר עד שהגוי לא השיגו, מה עשה הגוי הוא הזכיר ליהודי את חורבן ביהמ״ק והיהודי נאנח והתחיל ללכת יותר לאט. אך עדיין הגוי לא הצליח ללכת כמותו, אמר לו הגוי הלא כתוב אנחה שוברת חצי גופו של אדם ואיך עדיין אתה הולך מהר? ענה היהודי שכ״ז הוא בשמועה חדשה וזה שמועה ישנה לכן לא הואט לגמרי קצב הפסיעות שלי. וא״כ יוצא שאדם שמח הולך מהר, אדם ששומע בשורה רעה שהיא ישנה הולך קצת לאט ואדם ששומע בשורה רעה פעם ראשונה הולך ממש לאט. ולפי״ז מבואר הכל היטב, כי בפסוק הראשון שכתוב וילכו שניהם יחדיו אז יצחק עדיין לא ידע כלל והלך בשמחה ואברהם הלך עמו יחד סימן שגם אברהם הלך בשמחה, ובפסוק השני שנודע ליצחק א״א לומר שרק אחד הצטער דא״כ הוא לא יוכל ללכת בקצב של השני וכתוב יחדיו, וא״א לומר ששניהם היו בעצבות כי ליצחק זה שמועה חדשה ואמור ללכת יותר בעצבות, ואם הלכו יחדיו סימן שהלכו בשמחה. שלל רב.

כב ט. ויעקד את יצחק בנו. הסיבה שעקד אותו, אומר המהרי״ל דיסקין כי הקב״ה ציווה אותו להעלות את יצחק לעולה, ואיתא בגמ׳ שחי נושא את עצמו ולא חייבים עליו בהוצאה בשבת, ורק אם הוא כפות אז אמרינן שאין הוא נושא את עצמו, לכך היה צריך אברהם לכפות אותו כדי לקיים את המצווה של והעלהו לעולה דבלא״ה זה לא נקרא שהוא העלה אותו.

כב יג. נאחז בסבך בקרנו. הטעם שהוא הסתבך בסבך י״ל משום שהיה אז יום כיפור ואסור בציד לכן הוצרך לכך. פרדס יוסף.

הכנסת אורחים

אברהם אבינו מסר נפשו עבור אורחים. היה זה ביום השלישי למילתו כשהיה כאוב מאוד, הוא שלח את משמשו אליעזר לחפש לו אורחים אך הקב"ה ריחם עליו והוציא חמה מנרתיקה כדי שלא יימצאו אורחים ואכן לא נמצאו, אך אברהם לא התייאש, יצא ממיטת חוליו החוצה לחפש לו אורחים. אז כשהקב"ה ראה שהוא כ"כ רוצה הוא זימן לו מלאכים, ואז כשהגיעו האורחים הוא עזב את השכינה לקבל את האורחים, וכנגד כל מעשה קטן שעשה אברהם הוא זכה לדורות הבאים. כתב החי"ח באהבת חסד שמי שמזדמן לו אורחים קודם התפילה ואין מי שישרת אותם כראוי יוותר על תפילה בציבור ובהשכמה והוא ע"פ הגמ' בשבת. והתירו להאכיל דמאי ולטרוח באופן האסור בשבת כמו לפנות ארבע וחמש קופות, כי המצווה הזאת היא גדולה מאוד, וכן הבעה"ב לא צריך להתנהג בחומרותיו כשיש לו אורחים כמו שמצינו אצל אברהם שלא המתין הזמן המלא בין בשר לחלב. ובוודאי מי שיש לו הזדמנות להכניס אורחים זוכה לדברים הרבה וגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה, ומצינו הרבה שזכו לבנים טובים בזכות הוריהם שהיו ידועים במצוות הכנסת אורחים, ובכד הקמח כתב שזאת סגולה לבנים כמו שמצינו שאברהם ושרה התבשרו על לידת יצחק..

ויש שחושבים שבזמננו אין כ"כ את המצווה הזאת של הכנסת אורחים. צריך לדעת שזאת מצווה שנוגעת מאוד מאוד בזמננו ובפרט כעת שאחינו יושבי הדרום והצפון נסים מביתם מפני סכנת המלחמה מי שמזדמנת לו אפשרות להכניס אורחים שיחזר אחרי זה. כמובן צריך שיהיה בהסכמת הבני בית וכו'. והדרך להכניס אורחים היא לפנק אותם באוכל ושתייה ביד רחבה ורחומה. **והדרך שזה מזדמן בזמנינו היא רבה מאוד**, כמו למשל שיש שמחה בשכונה ויש שצריכים להגיע ואתה יכול לארח מי מבני המשפחה שמגיע, וכן בחגים ושבתות מיוחדות יש רבים שבאים להיות במחיצת רבם לשבתות והם זקוקים נואשות למישהו שיארח אותם, ובפרט מי שנוהג לתת את דירתו בקלות יש בזה הכנסת אורחים ענקית מאוד, וכן כשיש איזה גיס צעיר או משפחה שההורים גרים רחוק, ואין כ"כ אפשרות להגיע הרבה להורים או בחור מבני המשפחה שלומד בישיבה קרובה אליך, והרבה פעמים הוא נצרך לאווירה ביתית ובפרט בשבתות שהבחור מרגיש הרבה פעמים את החסר של הבית, וכן יש לפעמים איזה קרובת משפחה או שכנה שילדה או עברה איזה טיפול רפואי והבית מתמוטט כשיש את כל הילדים, ואפשר בקלות בשבת לארח את הילדים אם זה לסעודות או לשינה, וכך אחרי שבת האמא מצליחה יותר לטפל בילדים יותר טוב, וכן הרבה פעמים יש זוגות צעירים שעשו את הדרך הארוכה לעולמה של תורה ואין להם בית לראות איך ההנהגה הראויה לעשות סעודה, וביקור בשבת אצל משפחה זה נותן להם גם הדרכה וגם עוצמה ענקית, ובחו"ל מאוד מצוי בכל המדינות עניין גדול זה של בתי הכנסת אורחים עבור ראשי ישיבות רבנים ופשוטי עם. רבי אהרן מבעלז היה אומר שלקחת אדם טרמפ ברכב זה מצוות הכנסת אורחים גדולה שזוכה על ידה לכל הדברים הגדולים. **ומצוות לוויה** שנאמר שכל מי שאינו מלווה כאילו שופך דמים לא נאמר בזמננו, אך כיום רק צריך ללוות ד"א כי היום אין סכנות בדרכים. וכשאבא שלי היה חתן הוא הגיע לבקר בבית חמיו רבי חיים קניבסקי ולאחר שיצא מהבית כעבור עשר דקות רץ אחריו רבי חיים כשהוא מתנשף ומתנשם ואומר לו לא לוויתי אותך ד"א, אתה רוצה שאני אהיה שופך דמים? ותמיד כשהרבנית ע"ה היתה נוסעת חוץ לעיר הוא הקפיד מאוד ללוות אותה במדרגות ד"א, וכן כשעוד היה כוחו במותניו היה מלווה אורחים שהגיעו אליו ד"א. ג"א כשנסעתי בפעם הראשונה לשיבאה הוא ליווה אותי עד המדרגות ועד שנעלמתי מעיניו הוא התבונן בי, כי מצוות לוויה היא חלק מהכנסת אורחים להראות לאדם שאני לא מחפש להתפטר ממנו אלא אני מעוניין הלאה להישאר במחיצתו. כי הדרך להכניס אורחים היא לתור אחריהם ולקבלם בחיבה רבה מאוד. **וראינו בדורות האחרונים** כמה גדולי ישראל הקפידו והקדישו מזמנם וגופם עבור המצווה החשובה הזאת. החפץ חיים באהבת חסד כותב שכשמזדמנת מצוות הכנסת אורחים ליד האדם ואין מי שיתעסק עמהם, עליו לבטל תורה בשביל עניין זה. נביא כאן כמה סיפורים בעניין הכנסת אורחים ע"י גדולי הדורות.

בליל ראש השנה היה רגיל ה'דברי שמואל' מסלונים להיכנס לחדרו לאחר התפילה שם עשה הכנה לקידוש ועריכת השולחן לפני ד'. שנה אחת כשיצא הרבי מתפילת ליל ראש השנה מבית מדרשו לפני שנכנס לחדרו להכנות פנה לשמשו רבי ישראל זלמן ואמר לו כי הוא עומד להיכנס בעוד זמן קצר לעריכת השולחן. מיהר השמש להעביר את הידיעה לחסידים שהתרגלו תמיד להמתין הרבה זמן לעריכת השולחן. כולם מיהרו ובאו ולא הבינו מדוע הרבי השנה ממהר ואינו מסתגר בחדרו כבכל שנה. רק מאוחר יותר התברר שכשהרבי יצא מבית המדרש הוא ראה שני ילדים קטנים מדברים. האחד ילד לאב עני שאמור לאכול בטיש, והוא אומר בכאב לילד השני שהוא רעב כבר מאד וזה מציק לו. הילד השני ניסה להרגיע אותו ואמר שעוד מעט תקבל אוכל בטיש. אך הילד העני ענה 'אבל הרבי ניכנס לטיש בשעה מאוחרת ואני רעב מאד. ברגע ששמע ה'דברי שמואל' את דברי הילד העני מיד ויתר על הכנותיו הנשגבות , הפך את לוח הזמנים ומיהר להשביע את רעבון הילד. **גם כאשר עושים את מצוות הכנסת אורחים תלוי איך עושים זאת**, הדרגה הגדולה היא לעשות את המצווה ולתת לשני הרגשה טובה. **פעם הגיע** אורח לביתו של רבי שמואל פרנקל מדארג. הוא ארח אותו בכבוד גדול, כשירד הלילה הוא טרח בעצמו להציע לו את מיטתו, ואפילו עלה לעליית הגג כדי להוריד משם כריות נוחות לאורח. הצטער האיש על הטרחה הרבה שהרבי טורח בשבילו ואמר: למה שהרבי יטרח הרי אני יכול לעלות בעצמי להביא את הכריות. ענה לו הרב: מחר בבוקר אתה תוכל להניח תפילין במקומי?

סיפור מיוחד ומרגש היה עם נער בשם אריה לייב הוא היה בן לעניים מליטא, הוא רצה מאד ללכת ללמוד בישיבת גרודנא. כשהגיע היום הוריו נתנו בידיו מעט לחם ומים ואמרו לו: ילדנו היקר, לך לדרכך ויהי רצון שתתקבל לישיבה, תצליח ותגדל בתורה ומהשמים יצליחו דרכיך. כסף אין לנו לתת לך אך הישיבה נמצאת במרחק הליכה של שבוע ימים בלבד, היזהר מן הסכנות בדרך. וכך ליוו אותו הוריו עד היציאה מהעיירה. אריה לייב הלך בדרך הארוכה והקשה, אוכל השיג קצת בדרך ובלילות היה ישן בבתי כנסיות או סתם באמצע הדרך. הדרך היתה יותר מסוכנת ממה שהוא חשב וגם לקחה הרבה יותר זמן. לאחר ימים ולילות קשים מנשוא הגיע אריה לייב לישיבה כשהוא עייף וערב מאד, הוא ידע את הדפים מציין וקיווה בכל ליבו שיעבור את המבחן בהצלחה ויוכל ללמוד בישיבה הקדושה. השעה היתה שעת ערב, בחורי הישיבה כיוונו אותו לביתו של ראש הישיבה הגאון ר' שמעון שקאפ. אריה לייב דפק בדלת במתח ובתפילה. הדלת נפתחה מיד ובפתח ראש הישיבה, הוא קיבל אותו בחביבות והכניסו לביתו. כששמע שהוא רוצה להתקבל לישיבה אמר לו אם כך רוצה אני לשאול אותך שתי שאלות. הבחור קיווה בכל ליבו שיידע לענות, הרי הוא למד המון שיהיה בקיא ויידע נכון. ואז ר' שמעון שקופ שואל: שאלה ראשונה מתי אכלת לאחרונה ארוחה חמה? אריה לייב נדהם מהשאלה, לקח לו כמה רגעים ואז ענה שכבר עברו כמה ימים שלא אכל. מיד קם ר' שמעון מכיסאו ואמר לבחור שהוא לא מומחה בבישול אבל הרבנית לא נמצאת בבית אז הוא יאלץ להסתפק במה שהוא יודע להכין. וכך ניגש גדול הדור בגיל שבעים למטבח והוא בעצמו מכין ארוחת ערב ומגיש אותה לפני הבחור. כשסיים דאג למלאות את צלחתו שוב. אחר כך פנה גדול הדור ואמר עכשיו ניגש לשאלה השניה. ואז חשב אריה לייב שמתחיל המבחן האמיתי שהוא התכונן אליו ולמד רבות בשבילו, אך להפתעתו הוא שומע את ראש הישיבה שואל אותו מתי ישנת במיטה לאחרונה? ... הבחור ענה שאינו זוכר במדויק, רבי שמעון שקאפ פנה לחדרו, סידר שם מיטה נוחה וכרית ובא להזמין את הבחור להיכנס לחדר השינה ומבקש ממנו שיילך לנוח מקשיי הדרך. אריה לייב ראה שאינו יכול להתנגד לשינה טובה. הוא ניכנס למיטה שאחר כך התברר שהייתה זו מיטתו של ראש הישיבה בעצמו! וכך הבחור בעייפותו הרבה נרדם עד הבוקר. למחרת אמר ראש הישיבה לבחור עברת בהצלחה את המבחן – התקבלת לישיבה! סיפר הבחור ששנים רבות אחרי זה עברו עליו צרות רבות והשואה האיומה שבה איבד את משפחתו והיו עוד נסיונות קשים, ומה שמר על יהדותו בתוך כל הקשיים? היו אלה שתי השאלות של מבחן הקבלה לישיבת גרודנא...

כאשר היה רבי אברהם גנחובסקי תוך שנה ראשונה לנישואיו, נשאל על ידי רבי שמריהו גריינימן שבהיות, ונפתח באותה שנה תשכ"ב מוסד בשם 'בית נאמן' לבנות שעלו ממרוקו, בכדי להצילן מציפורני עליית הנוער, ויש כמה בנות שלא נמצא להם מקום בפנימיה, האם הוא יודע על מקום שאפשר לשכן אותם? אמר לו רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל שהוא יתייעץ עם רעייתו ויחזיר תשובה. לאחר ששאל את רעייתו, חזר ואמר, שיש להם חמש מיטות לאורחים, והאמת הייתה שהיה להם בביתם רק שתי מיטות בחדר שינה, והלך רבי אברהם גנחובסקי לגמ"ח מיטות ברחוב מימון, ולקח משם שלוש מיטות מתקפלות, וכמו כן נתנו הרב והרבנית את שתי המיטות שלהם מחדר השינה, והם עצמם ישנו על שמיכות פוך על הרצפה. כך עשו משך כמה שבועות, עד שמצאו לבנות משכן לשהות בו. אך דא עקא, שחשש רבי אברהם זצ"ל, שמאחר שאמו הייתה רגילה לבקר אצלם פעם בשבוע, ולא היה יום קבוע, וידע שזה לא יגרום לאמו נחת רוח, שתדע שבשנה ראשונה הם ישנים על גבי שמיכות על הרצפה, על כן היו טורחים רבי אברהם והרבנית מדי יום ביומו, לסדר בעצמם את המיטות ולהכניסם לחדר שינה, ולסדר הכל באופן שלא יורגש השינוי שנעשה לקראת האורחים, ולא ביקשו מהאורחות אפילו בקשה קטנה זו לסייעם בדבר זה. **רבי לייב חסמן** המשגיח של ישיבת חברון בעל אור יהל, סעד פעם בליל שבת על שולחנו של החפץ חיים. והנה תמה לראות, שבבואם מבית הכנסת אחרי התפילה לא אמר החפץ חיים 'שלום עליכם' כנהוג, אלא מיד קידש על היין ובצע לחם משנה ואכלו את הדגים. רק לאחר אכילת הדגים החל החפץ חיים לומר שלום עליכם. לאחר הסעודה שאל רב לייב את הח"ח מה ראה לשנות מהמנהג המקובל? השיב לו החפץ חיים בחיוך, הרי אתה בודאי היה רעב, ורציתי שתאכל קודם, אבל המלאכים יכולים לחכות קצת.

כתב בספר תוכחת חיים (לרבי חיים פאלאג'י פרשת וירא) וז"ל: מעשה בתלמיד חכם אחד כשר וירא ה' פעם אחת בא אורח בתוך ביתו בוכה בקול מר, שלא היה לו מקום ללון, ואע"ג שלא היה תלמיד חכם זה האורח, נכמרו רחמיו וקבלו בתוך ביתו בסבר פנים יפות. והיה שכרו, שאירע באותם הימים, שהיתה שריפה סמוך לביתו ממש, ולא היה אפשרות שינצל ביתו בדרך הטבע, עד שהבעל הבית התייאש מביתו, כי ראה כי אין עוזר ואין תומך, ומן השמים ריחמו עליו, וניצל הבית משריפת אש, וזה בזכות מצוות הכנסת אורחים שעשה עם האורח. ועוד נס שהיה לו, בין פורים לפסח, היתה מגפה בעיר ואירע לו נס שלא נשמע בתוך בני ביתו שום דבר ומגפה, כדי שיהיה שקט ושאנן בביתו כל ימי החג. ומסיים רבי חיים פאלאג'י ועיני ראו ולא זר, בכמה אנשים אשר עיניהם צרה והם רעי עין באורחים, שאירעו להם כמה עניינים ומקרים רעים בתוך ביתם, עד שהוצרכו להניח ביתם ולצאת, ה' יצילנו.

מעשי החסד הנפלאים והמדהימים של רבי יעקב יוסף הרמן היו ניכרים לעין כל. אדם שהיה נכנס לביתו בשעות הצהריים היה מגלה כי הבית נהפך למעין מסעדה, עניים מסכנים ומקבצי נדבות ואנשים אשר לא השיגה ידם לאכול, מסובים ליד השולחן כאשר ארוחה חמה מוגשת להם בפנים מוארות בידי הרבנית. ומסופר שאברהם ושרה נגלו אליו בחלום בשביל להציל את בנם מפרעות תרפ"ט ואכן הצילו אותו משם. **בספר 'הכל לאדון כל'** מספרת בתו של רבי יעקב יוסף הרמן קנה לסבך קפוטה (מעיל) מחוייטת היטב ויקרה מאוד, הוא לבש אותה פעם ראשונה בשבת. סבך נהג לחלק את הטשולנט ולהגישו בעצמו לאורחים. אחד מהאורחים היה מופרע בנפשו, משהניח סבך את צלחת הטשולנט החם לפניו, הוא לקח את הצלחת הגדולה, ושפך את תוכנה על הקפוטה החדשה של סבך, בצעקו אינני אוהב זאת!!! תדהמה אחזה באורחים, דודך שאף הוא ישב בשולחן היה המום, האורח נחרד ממה שעולל, קפץ מן הכסא ונמלט מהבית בריצה. מבלי לקנח אפילו את הטשולנט החם והסמיך מעל הקפוטה החדשה, פתח סבך ברדיפה אחריו, בתוך דקות חזר כשהוא מחזיק את האורח בידו ומרגיעו, אתן לך צלחת אחרת טשולנט, ואותה בודאי שתאהב, אמר ברוחב לב. **בביתו של רבי שלום שבדרון** בשכונת שערי חסד בירושלים התאכסנו כל קשיי היום שנזרקו ממקומות אחרים, היו שם אלמנות אומללות שלא היה בכוחן לשלם שכר דירה, אנשים חולים שהחברה קצה בהם, הסתובבו שם יהודים עם מחלות מדבקות, וכולם יחד באו להתארח אצל ר' שלום וזוגתו הרבנית בדירתם בת שני חדרים. בתקופה ההיא מספר בנו ר' יצחק שבדרון שרר פחד נורא ממחלת שיתוק הילדים, שהיתה גם מחלה קשה ואיומה וגם מדבקת, שנגיפיה עברו מילד לילד, ורבים חללים הפילה. ממעל לדירה שלנו התגוררה משפחה נוספת, ששנים מילדיה חלו במחלה הנוראה וקבלו שיתוק, כל השכנים בסביבה הרחיקו את ילדיהם מהבית ההוא, אך לבד מעצם ההרגשה של נידוי מהשכנים, היתה שרויה אם המשפחה בפחד נורא שמא גם הילד השלישי ידבק במחלה. מה עשו ר' שלום וזוגתו, עלו לדירת המשפחה בקומה העליונה, וביקשו מעקרת הבית שתשלח את שני ילדיה החולים לביתנו, האשה שנדהמה מההצעה שאלה את אמא אם היא אינה פוחדת על ילדיה? והורי השיבו בביטחון גמור שומר מצוה לא ידע דבר רע. וכמעט שהכריחו אותה להעבירם לביתנו, הקב"ה עזר, ואף אחד לא נדבק במחלה.

אחד המיוחדים בבני פרשבורג, היה הרב רבי יום טוב הכהן זאהן, צדיק ומופלג היה במידת החסד. סיפר בנו רבי אברהם, אבא עשה חיל בעסקיו והיה עשיר גדול התנהג ברחבות כמנהג העשירים עם משרתים ששמרו על נקיון הבית יסודי וקפדני. מנהג הכנסת אורחים בפרשבורג בסעודות שבת, האורחים עמדו ליד פתח בית הכנסת כל אחד לקח לו אורח לסעודת שבת, ויש שלקחו עמם שני אורחים, בכוונה תחילה השתדל אבי לצאת אחרון מבית הכנסת משבעלי הבתים בחרו באורחים הנראים סביר והיו לבושים נקי ומסודר, אך אלו שהמראה החיצוני שלהם היה מכוער ולבושם היה קרוע ומלוכלך נשארו בבית הכנסת מאין דורש, את כל אלה הזמין אבי לביתו ולקחם לסעוד על שולחנו. בין האורחים נמצאו כאלה שמטרדות הדרך נתלכלכו מאד, עד שנדף מהם ריח רע, ויש שהיו מלאי כינים וקשקשים. לאחר הסעודה נאלצו המשרתים הגויים לנקות את הכסאות המפוארים מהלכלוך שהביאו עמם האורחים, ותוך כדי כך התרעמו למה מכניסים הביתה אנשים כאלה? אך אמי הצדקנית לא התרעמה על כך, מעולם לא שמעתי ששאלה את אבי למה בחר בעניים אלו, אדרבה היא הרגישה בצערם כיבדה אותם ודברה על ליבם לחזקם לבל יפלו ברוחם. הגיעו ימי האופל, הגרמנים הארורים הגיעו לפרשבורג, אבי עבר ממחנה עבודה אחד לשני, עד שהגיע למחנה מאוטהאוזן, הוא נותר בחיים. ימים ושנים סיפר על הניסים שארעו לו. אחד הפלאים שסיפר, כידוע האנשים במחנות היו מלאי כינים ופשפשים, לא היה אדם שנמלט ממכה זו, אך הוא ניצל מפגיעתם באופן פלאי, מימינו משמאלו מלפניו ומאחריו, שכבו וישבו אנשים מלאים בכינים, אך הוא לא נפגע ממכה זו. באחת השיחות אמר אבא שהוא תולה זאת במידה כנגד מידה, על שהכניס לביתו אורחים כמו שהם, אף אם היו על בגדיהם ושערותיהם כינים ופשפשים, לכן זכה שהם לא שלטו בו והיה נקי לגמרי (ברית אברהם הכהן). מתוך דברי חיים לרבי יוסף חיים אליהו שליט"א.

שאלה: ממה צריך להיזהר כשמדבר? **תשובה:** רש"י על הפרשה במעשה של בנות לוט מביא את דברי חז"ל בב"ק לח. ובעוד מקומות שהראשונה שלא היתה צנועה פירשה שמאביה הוא, אבל הצעירה קראתו בלשון נקיה וקבלה שכר בימי משה, שנאמר בבני עמון אל תתגר בם כלל, ואילו במואב לא הזהיר אלא שלא ילחם בם אבל לצערן התיר לו. ובשבת לג. ובכתובות ח: הפליגו מאד בחומר ניבול פה, וז"ל הגמרא שם: בעון נבלות פה צרות רבות וגזירות קשות מתחדשות ובחורי שונאי ישראל מתים יתומים ואלמנות צועקין ואינן נענין שנאמר על כן על בחוריו לא ישמח ה' ואת יתמיו ואת אלמנותיו לא ירחם כי כלו חנף ומרע וכל פה דבר נבלה בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה וכו' אלא כל המנבל פיו אפילו חותמין עליו גזר דין של שבעים שנה לטובה הופכין עליו לרעה. אמר רבה בר שילא אמר רב חסדא כל המנבל את פיו מעמיקין לו גיהנם שנאמר שוחה עמקה פי זרות רב נחמן בר יצחק אמר אף שומע ושותק שנאמר זעום ה' יפל שם. ובנדחי ישראל לחפץ חיים פרק כ כתב: וגם ידוע מה דאיתא בשל"ה שע"י עון זה [של ניבול פה] שמטמא ומתעב את כח הדיבור שלו כל דיבוריו שמדבר אח"כ בדברי קדושה כגון ק"ש ותפלה ואיזה ברכה הכל הוא הולך לטמיון שאין מתקבלין למעלה באוצר מלכו של עולם כלל אם לא שעשה תשובה. הרבנית קניבסקי ע"ה כתבה במכתב לפני כעשר שנים: המצב בארץ קשה מאוד. בזמן האחרון פוקדים אותנו אסונות קשים, הרבה יתומים ואלמנות ורחמנא ליצלן, מחלות קשות, באו לשאול את בעלי הרב שליט"א (זצ"ל) מהי הסיבה לכל האסונות, הרב פתח גמרא ואמר שזה בגלל ניבול פה.

שאלה: אברהם התפלל לקב"ה שיציל את סדום ולא נענה, ואילו לוט התפלל שהעיר צוער תנצל ונענה, במה תפילתו של לוט עדיפה על תפילתו של אברהם אבינו? **תשובה:** רבי יחזקאל לוינשטין עומד על הקושיה הזאת והוא עונה, שהקב"ה מעוניין בתפילה מהלב והיינו רחמנא ליבא בעי, ופירושו הוא כך, אברהם התפלל נכון שהתפלל וביקש, השאלה היא מה היה קורה אילו הקב"ה הופך את סדום אז אברהם באופן אישי לא היה ניזוק מכך, אבל לוט כשביקש מהקב"ה להשאיר את צוער הוא ביקש מקום לחיות, להניח את הראש, לגור בו, במידה וצוער היתה נהפכת אז לא היה ללוט היכן לישון בלילה, לא היה לו היכן לגור, אז הוא התפלל מתוך הלב ממש, כזאת תפילה הקב"ה נענה לה. ולכן כשבאו לרבי חיים קניבסקי הוא היה נוהג לומר מה שאביו הסטיפלער היה אומר אתה רוצה ברכה תתפלל אתה, כמו שכותב רש"י בתחילת הפרשה יפה תפילת החולה על עצמו, כי כשאני חולה אני מתפלל מהלב. ויש להוסיף את דברי הספורנו בפרשה בפרק יח פסוק יא שהוא כותב שכוח התפילה הוא גדול כמו תחיית המתים ואדם יכול לעשות בתפילתו כתחיית המתים. וגם רואים בפרשה שהתפילות של רשעים מתקבלות כפי שמצינו שתפילת ישמעאל התקבלה באשר הוא שם. ובתפילה מצינו בהפטרה שאפי' שלא נענה יחזור ויתפלל ולבסוף יענה כי האישה צעקה לפני אלישע 265 פעמים ואז נענתה רואים שאסור להתייאש להמשיך בתפילה ואז נענים כי לפעמים יש צורך בריבוי תפילה בשביל שנענה.

שאלה: השבוע אנו קוראים על ענייני ברית מילה, מה היא הסגולה לעשירות שיש לסנדק? **תשובה:** רבי משה שטרנבוך אומר שסנדק זה סגולה לעשירות רוחנית, אבל לעשירות בממון זוכה רק מי שמשלם את סעודת הברית, וכן מי שמשלם את סעודת הברית בלי להיות סנדק הוא גם זוכה לעשירות, ומוסיף רבי משה שטרנבוך שבעבר זה היה מנהג וסגולה להיות עשיר וברבות השנים זה נשכח וראוי להחזיר עטרה ליושנה ולעורר על מצווה רבה זו ועל הסגולה שיש בה ובפרט לסייע לעניים ובני תורה לערוך את סעודת הברית.

שאלה: אברהם קיבל מתנות מאבימלך, האם מותר לקבל מתנות או עדיף שלא לקבל? **תשובה:** כתוב בחז"ל שונא מתנות יחיה ופסק השו"ע חו"מ רמט ס"ה מידת חסידות לא לקבל מתנות. ועיין עוד בשו"ע הלכות ת"ת רמו כא ובש"ך והב"ח שם שהאריכו שבשביל שיוכל ללמוד בנחת התירו, ובחת"ס כתב שיש אמנם דין לשנוא מתנות אבל אפשר לקבל שזה אומר שאין בעיה לקבל אך צריך לשנוא את זה שאתה מקבל. ובוודאי במקומות שנהגו לקבל כגון חתן בר מצווה וחתונה ומלמד בוודאי יכול לקבל ללא חשש, וכן יש הרבה פעמים שטובת הנותן שתיקח ממנו ואז זה מצווה וצריך לקבל. ומקיים בזה מצוות חסד שאנשים חפצים לפעמים להרגיש שנתנו או החזירו על מה שקיבלו.

שאלה: מה רואים מהסיפור של אברהם ושרה? **תשובה:** שאין יאוש כלל בעולם: אברהם ושרה שהיו עקרים עד גיל 100 וכולם התייאשו מזה שיהיו להם ילדים, ואז בא הקב"ה ואמר היפלא מה' דבר. וכך גם בגיל מאה לאחר שאין שום סיכוי וכולם מיואשים הקב"ה מראה לנו לא כן אלא תמיד במצבים הכי קשים הוא יכול להושיע בדרכים שלו. רבי צדוק הכהן מלובלין מביא ע"כ שיש מכאן יסוד גדול שכל בנין האומה הישראלית היה אחר הייאוש הגמור להראות שאפי' אז כשבוטחים בו הוא מביא ישועה. כששום אדם לא האמין שיכולה להיות ישועה ואז הראה הקב"ה שלא יפלא ממנו דבר. מוסיף רבי צדוק, כי זה כל האדם הישראלי להאמין שאין להתייאש כלל, ואין לחקור בחקירות למה עשה השם ככה. אלא לעורר בנו את האמונה השלימה בכל יכולתו, בכל מצב ובכל עת. אין ליהודי להתייאש משום דבר, בין בענייני הגוף כמו שאמרו, אפילו חרב חדה מונחת על צווארו אל ימנע מהרחמים, בין בענייני הנפש, אפילו נשתקע למקום שנשתקע וחטא בדבר שאמרו ז"ל שאין תשובה מועלת חס ושלום (זוהר), או שתשובתו קשה, או שרואה עצמו משתקע והולך בענייני עולם הזה, אל יתייאש בעצמו לומר שלא יוכל לפרוש עוד, כי אין ייאוש כלל אצל איש יהודי, והשם יתברך יכול לעזור בכל עניין. בדורנו אי אפשר לדבר על ייאוש בלי להביא מחכמתו של רבי נחמן מברסלב שהפליג מאד בגודל מעלת התשובה. כי תשובה גבוהה למעלה מן התורה, על כן אין שום ייאוש בעולם. והעיקר שהכל תלוי בו, שלא יהיה מייאש עצמו מלצעוק אל ה' ולהתחנן ולהתפלל אליו יתברך תמיד" (ספר שיחות הר"ן). אומר רבי נחמן, שכאשר לאדם יש כתובת לכל חסרונותיו ויודע אל מי לפנות, אז באמת אין ייאוש כלל, משום היפלא מה' דבר.

שאלה: אדם שעבד קשה למען משהו מסויים ולא הצליח, האם צריך להישבר מזה? **תשובה:** אברהם אבינו התחנן להקב"ה שיציל את סדום הקב"ה בסוף לא הציל, מה עשה אברהם? התורה אומרת ואברהם שב למקומו, אומר הסטיפלער בכל עניין אדם צריך להתאמץ והיה אם הצליח בסדר ואם לא החובה שלו לחזור למקומו כאילו לא אירע דבר לפעמים מצליחים לפעמים לא ואין להתעסק כלל במה שלא הצלחת.

שאלה: השבוע אנחנו קוראים על פרשת העקידה מה סגולתה? **תשובה:** בראשונים מובא שטוב לומר את זה כל יום כדי להזכיר זכות אבות לפני הקב"ה. וכתב בספר סדר היום ראוי להזכיר עניין העקידה קודם התפילה כדי שהקב"ה יתמלא עלינו רחמים ויקבל תפילתנו, וד"ז גורם טובה גדולה לעם ישראל.

שאלה: מה הם המעלות שיש להליכה מספר פעמים בשבוע כחצי שעה? **תשובה:** הליכה היא אחת הפעולות הפשוטות והבריאות ביותר לגוף. ואין צורך להיערך אליה במיוחד. ויש להוסיף בעולם המודרני של היום, שאורח החיים של מרבית האנשים הוא בישיבה ובעבודה משרדית, גם הליכה של 10 דקות ביום מועילה לבריאות. עדיף חצי שעה אפשר רבע שעה בבוקר ורבע שעה בערב. היתרונות הבריאותיים של הליכה הם כדלהלן: שומר על בריאות הלב. מפחיתה כאבי פרקים. הליכה תורמת למצב רוח חיובי. הליכה מסייעת לרדת במשקל. הליכה מאזנת את לחץ הדם ופועלת המון דברים שמאריכים חיי האדם בכמות ובעיקר באיכות.

שאלה: מתחיל כעת החורף, מה ההשתדלות מצידנו לעבור את החורף שנשאר בריאים וחזקים? **תשובה:** דבר ראשון לא לוותר על שתיה למרות שלא צמאים, יש היום המון סוגי תה טעימים. דבר נוסף יש להשתדל לאכול פירות עשירים בויטמינים מחזקים כגון תפוז וכדו'. ג. אכילת מרק חם עם ירקות טובים. וכן כדאי לשים עצמות של עוף במרק, זה מוסיף לחיזוק כל המערכת החיסונית. כך נוכל לעבור את החורף בשלום. ותמיד נזכור שקור וחום זה תלוי אך ורק בידינו ולא בידי שמים.

שאלה: אברהם אבינו היה עמוד החסד מכניס אורחים וכו', מה היא מידת החסד הנעלה ביותר? **תשובה:** אמרו רבותינו חסד בחוץ הוא יפה מאוד, אך החסד הכי גדול זה בבית ומי שעוסק בחסד בחוץ ובבית אין לו כח סימן שכל החסד שלו הוא יחצנות, ומתי רואים שגם החסד בחוץ הוא לשם חסד כשהוא בבית עוזר מה שצריך עד תום. ובבית הכוונה בעיקר לאישה וגם לילדים, הסטיפלער היה שוטף כלים בביתו.

שאלה: איך אפשר לגרום לילד להרגיש אהוב, שמח ורגוע? **תשובה:** מאד חשוב וכדאי שהילד ילך לישון שמח, באווירה טובה, ללוות אותו לפני השינה למיטה, להגיד לו מילה טובה על מעשה טוב / הנהגה טובה שעשה היום. זה נותן לו שינה טובה ואיכותית יותר ביטחון עצמי והרגשת אהבה. והזמן הכי משפיע על הילד זה כמה דקות אחרי שהוא מתחיל להרדם אז כדאי לבוא ולדבר אתו (למרות שהוא ישן) ולהגיד לו מילים טובות, מוכח שזה נכנס למוח ופועל המון. גם ילד שהלך לישון עצוב/ עצבני אפשר לתקן אחרי שנרדם.

הלכות בפרשה

בתחילת הפרשה: והוא יושב עליהם פתח האהל. קיצור דינים במצוות הפתח שזה מזוזה. (הרבה מתוך הספר 'שערי תורת הבית' להרב טשזנר שליט"א. נכתב לעיון בלבד). **מצוות עשה** לקבוע מזוזה בכל פתח של כל חדרי הבית, **והמזוזה** צריכה להיות בצד ימין של הפתח, והזהיר בזה מאריכים לו ימיו ושנותיו. ומכלל הן אתה שומע לאו. **וכשקובע,** אם זה במקום מגורים מברך אקב"ו לקבוע (ובבית אחר על קביעת) מזוזה. וכשיוצא ונכנס לביתו יניח ידו על המזוזה, ונהגו לנשק היד. **וחיובו גם כששוכר** דירה (ובארץ) אפי' אם שוכר לזמן מועט. ומברך רק כשיש כמה תנאים. **א.** חדר מרובע מינימום ארבע על ארבע אמות. (ובמקום ששימושו פחות מד' על ד' כגון מטבח ומחסן י"א שמברך גם כשאין ד' על ד') **ב.** צריך שיהיה צורת הפתח, וחייב אפי' כשאין עמודים ומשקוף, אלא יש סיום בצורה של צורת הפתח חייב במזוזה.**ג.** מינימום פתח של עשרה טפחים (לגובה. אבל אם זה כניסה על הרצפה למרתף, או פתח לגג לא ישים מזוזה), **ומרפסת** אפי' שאין לה גג ג"כ חייבת. **וה"ה חצר וחדר מדרגות** שיש בהם צורת הפתח בכניסה חייבים השותפים לעשות מזוזה. וכשיש דלת יעשה אף בברכה. **ובביהכ"נ וכן בבית ספר, חנות,** משרד ומחסן גדול נהגו לקבוע בלא ברכה. **דירה שאינה של כבוד** כגון שרותים, אמבטי' וחדר אשפה אינו שם מזוזה. **וכן דירת ארעי** כאהל וסוכה פטור ממזוזה. **וקובע המזוזה בטפח הסמוך לחוץ** בצד ימין של הפתח, והרבה נהגו שיהיה באלכסון קצת, **ומרחיק מהמשקוף** (מלמעלה) לפחות טפח, **וחייב שיהיה בשליש העליון** של הפתח, **וצריך שיהיה בחלל של הפתח** ולא בפנים או בחוץ, **ויקבע באופן שיהיה קבוע. חייב לבדוק כל שלוש וחצי שנים שלא נפסל,** ואם בדק פעם ע"י מומחה יכול לבדוק לבד ע"י שרואה שאין בעיה כ"ש. ואם הוריד לזמן מועט ולא הסיח דעת לא מברך שוב. **ויכול להניח הבית** בלי מזוזה כשמוריד לזמן מועט (ואפי' ליום יומים) לצורך בדיקה, **ואם הוריד** לזמן שמסיח דעת כגון לילה וכדו' מברך שוב. **ויחזיר כ"א** לחדר שהוריד ממנו שמא אחד יותר מהודר ואין מורידין בקודש. **אם יוצא מדירה** לא יוציא המזוזה בלא להשים אחרת אא"כ השני הבא אחריו הוא גוי.

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר הא-ב. מתוך טמונה בפרשה: א. אברהם נטעו בבאר שבע? **אשל. ב.** שמו של אביהם של בני עמון? **בן** עמי. **ג.** ד' המטיר על סדום ועמורה? **גפרית. ד.** מה יצווה א"א לבניו לשמור? **דרך** ד'. **ה.** תשובת אברהם לד', יצחק והמלאך בעקדה? **הנני. ו.** " ___ עפר ___" **ואנכי, ועפר. ז.** "כי ביצחק יקרא לך ___"? **זרע. ח.** כלי קיבול לנוזלים, ולמדבר אותו מביאים? **חמת. ט.** בנו של נחור מפילגשו? **טבח. י.** א"א אמר לאבימלך שאין בגרר? **יראת** אלוקים. **כ.** שבע מהן נתן א"א לאבימלך? **כבשות. ל.** "ואקחה פת לחם וסעדו ___"? **לבבכם. מ.** סכין שחיטה? **מאכלת. נ.** אבימלך אמר להשי"ת שלקח את שרה ב-? **נקיון כפים. ס.** במה היכו המלאכים את אנשי סדום? **סנוורים. ע.** מה נשא יצחק אבינו להר המוריה? **עצי עולה. פ.** מיהו שר צבא אבימלך? **פיכול. צ.** ד' הפך בסדום את הערים, ושביהן, ואת? **צמח** האדמה. **ק.** א"א ביקש משרה שתלוש ממנו ג' סאים? **קמח סולת. ר.** מקצועו של ישמעאל? **רובה** קשת. **ש.** בגיל זה נימול יצחק? **שמונה** ימים. **ת.** שם אירח א"א את המלאכים? **תחת** העץ.

חידות בפרשת שבוע: א. השם היחיד בתורה שמתחיל באות ט ? **ב.** איזה ערים נחרבו? **ג.** אדם בפרשה עם שם של חיה נדירה? **ד.** שלושה אנשים המכונים זקן בפרשה? **ה.** שנים בפרשה שהשקו אותם? **ו.** שניים בפרשה שהשכימו בבוקר? **ז.** האם ללוט היו נכדים? **ח.** איזה 3 אנשים בפרשה צחקו או נדמו כצוחקים? **חידות תורניות: ט.** מתי מצינו שראובן השביח סחורתו של שמעון והוא צריך לשלם לשמעון? **י.** מתי מצינו שראובן תבע את שמעון לדין והתשלום יהיה לפי כמה שראובן מדקדק במצוות? **יא.** אמר ותן ברכה בז' חשוון ואינו חוזר? **יב.** איזה ברכת הנהנים יכול לברך רק פ"א בשבוע? **יג.** איזה מאכל כל השנה מברך שהכל ויום אחד מברך אדמה? **יד.** איזה ברכה רק אישה יכולה לברך(לפחות דוגמא אחת)? **חידות לבוגרים: טו.** אדם מעוניין לטגן שלושה דגים במחבת, המחבת בגודל המכיל שני דגים, כל דג צריך דקה של טיגון ע"מ שיהיה מטוגן היטב, חצי דקה כל צד, באיזה דרך יוכל לטגן את שלושת הדגים היטב בדקה וחצי? **טו.** איזה שם מוכר מהתנ"ך בן ארבע אותיות, שמו מרומז להלן: האות הרביעית הוא רבע מהשלישי, האות השניה היא עשירי מהרביעית, האות הראשונה היא חמישית מהשניה? **חידות לילדים: טז.** מתי אומרים לכו נרננה ביום חול? **יז.** שלוש נרות דלקו, באה רוח וכיבתה נר אחד כמה נרות ישארו למחרת בבוקר? יח. מה שוקל יותר קילו זהב או קילו ברזל? **יט.** כמה אותיות יש בתנ"ך? **כ.** מי הרג רבע מהעולם ברגע אחד? **כא.** איזה שם של בעל חי מזכירים בסוף הודו בפסוקי דזימרה? **חידון משמעויות מילים לפרשת וירא: כג.** ט"ו משמעויות למילה נגד?

תשובות על הכל: א. טבח. **ב.** סדום עמורה אדמה וצביים. **ג.** תחש בן ראומה ונחור. **ד.** אברהם ושרה זקנים. לוט זקן. **ה.** בנות לוט השקו אביהם, הגר

השקתה את ישמעאל. **ו.** וישכם אברהם בבוקר. וישכם אבימלך בבוקר. **ז.** רש"י יט יב. **ח.** לוט שרה ישמעאל. **ט.** שו"ע חו"מ רפט ראובן ניקה לשמעון חיטים המעורבבים עם עפר אז החיטים שוקלים כעת פחות והחיטים שווים פחות דשרי למכור חיטים מעורבים בעפר במשקל של העפר וכעת ראובן הפריד אותו אז הוא חייב. **י.** בשו"ע בדין הגוזל מצוות מבואר בנו"כ שם שמשלים כפי מה שמדקדק במצוות. **יא.** משנ"ב קח לו: שכח מנחה ו חשוון ובלילה מתפלל ערבית שתיים ושואל מטר בשניהם ואם שכח מטר בתשלומים אינו חוזר. **יב.** ב"מ האש. **יג.** חרין בליל הסדר מברך אדמה (ביה"ל תעה ב ד"ה בטיבול). **יד.** שעשני כרצונו. **טו.** חצי דקה ראשונה יטגן צד אחד של שני דגים, יוציא אחד ויכניס השלישי במקומו ויטגן כעת השלישי צד אחד והראשון צד שני, אחרי חצי דקה נוספת יעבור דקה יוציא הראשון יהפוך השלישי ויכניס השני בצד הלא מטוגן, כעבור דקה וחצי יש לו 3 דגים מטוגנים, מלאכת מחשבת. **טז.** אהרן. האות הרביעית נ שווה חמישים שהוא רבע מהשישי ששווה 200 וכן הלאה. **יז.** אחד, כי שנים שלא כיבתה נגמרו. **יח.** שניהם שוקלים קילו. **יט.** שלוש ת-נ-ך. **כ.** קין הרג את הבל. **כא.** אשירה לה' כי גמל. **כב.** א. נגד - מרחוק. "ותשב מנגד" פרשת וירא כא. טז. רש"י: מרחוק. ב. נגד - בשווה. "ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך" בראשית ל"ג. יב. רש"י: לנגדך בשווה לך. ג. נגד - לעיני. "נגד אלוהים אזמרך" תהלים קלח. א. רש"י: לעיני השרים. ד. נגד - נאמר. "ונגד לו את דברי אדוני" בראשית מג ז. ה. נגד - לפני. "נגד כל עמך אעשה נפלאות" שמות לב. י. תרגום: קדם. ו. נגד - מול. "פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון" (ב"ב ס.) ז. נגד - אותו דבר. זהה. – "מידה כנגד מידה" (סנהדרין צ.) ח. נגד - כלפי. "כנגד ארבעה בנים דיברה תורה". ט. נגד - רמז. "יש לבצוע בשתי ידיו בעשר אצבעות נגד י' תיבות שבמקרא זה" (ברכות לח: בתוס' ד"ה והלכתא). י. נגד - הצד השני. "שכנגדו נשבע ונוטל" (שבועות מה.). יא נגד - נמשך. "נגד שמא אבד שמיה". (אבות פ"א מי"ג) רע"ב: נגד נמשך. יב. נגד - לקה. "רב פפא נגדיה לזיגוד אי"ל טוביה חטא וזיגוד מינגדי". (פסחים קי"ג). יג. נגד - התנגדות. אי הסכמה. הצביעו נגד החוק. נגד ההצעה. יד. נגד - בכיוון ההפוך. שוחה נגד הזרם. טו. נגד - אנטי. לוחמני. חיסון נגד שפעת. רעל נגד נמלים.

שאלות גפ"ת וירא מאת הגאון הגדול רבי זעליג אמזלג שליט"א: [ביאת המלאכים אל אברהם] **1.** כחום היום, באיזו שעה ביום (גמ' ורש"י) **2.** ויאמר... אם נא מצאתי חן בעינך, למ"ד שהוא חול למי קרא כך (רש"י, תוס') **3.** אל נא תעבור מאל עבדך, למה אברהם ביקש כן (2) (גמ', גמ' ותוס') **4.** האם כשהמלאכים הגיעו עמדו אחד ליד השני או אחד לפני השני (גמ' ורש"י) **5.** בזכות מה זכו ישראל לעמוד ענן (2) (גמ') **6.** האם המלאכים אכלו אצל אברהם (גמ', תוס') **7.** מתי הגיעו המלאכים לאברהם (תוס') **8.** אם נאמר שאותו מלאך שריפא את אברהם הציל את לוט, איך עשה שתי שליחויות (תוס') **9.** לא צחקתי כי יראה, איזו לשון מלשונות "כי" (רש"י) **10.** כיצד לומדים מהנקודות על תיבת אליו שישאל אדם באכסניא שלו (רש"י, תוס')

תשובות: 1. שעה שישית, ברכות כז. **2.** ברש"י שבועות לה: כתב דקרא כן למיכאל המלאך האמצעי (ע"ש במהרש"א), ובתוס' שבת קכז. משמע שקרא כן לכל המלאכים. **3.** בגמ' שבת קכז. מבואר שאברהם ביקש כן, כיון שהלך להכניס את האורחים היה צריך לבקש מהקב"ה שימתין לו לאחר הכנסת האורחים, ובגמ' ב"מ פו: משמע שהקב"ה רצה להסתלק מאברהם כיון שאברהם קשר והתיר את התחבושות, ולכן אברהם היה צריך לבקש שישאר, והעירו תוס' שם שזה לא כגמ' בשבת. **4.** ביומא לז. מבואר דעמדו אחד ליד השני ופירש"י דהוא אמר רב בזכות "ואברהם הולך עמם לשלחם" ולדעת רבי חמא ברבי חנינא בזכות "והוא עומד עליהם". **6.** בגמ' ב"מ פו: שהיו נראים כאוכלים, ותוס' הביאו בתנא דבי אליהו דאכלו ממש, וכתב דפליג ע"ד הגמ'. **7.** תוס' ר"ה יא. כתבו דבגמ' מבואר דבאו בתשרי, ואילו במכילתא מבואר דבאו בט"ו בניסן. ובהגהת תוס' שם בע"ב מבואר דגם לדעת הבבלי המלאכים באו בפסח. **8.** בתוס' ב"מ פו: כתבו דרפואה והצלה חשיב ענין אחד (וע"ש בתחילת דברי תוס'). **9.** ברש"י ר"ה ג. וגיטין צ. כתב דהוא לשון דהא. **10.** רש"י ב"מ פז. פי' דהנקוד בא לעקור הכתב, שלא היו צריכים לשאול, שידעו שהיא באהל, ובא רק ללמד דרך ארץ, ותוס' פירש דדורשים ששאלו את שרה איו אברהם.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחריות על הנכתב כאן: א. יבלות מולוסקום מניסיון שעברנו עם ביתנו וראינו את הסבל הרב שבדבר, עברנו מרופא לרופא אך ללא מענה. בסיעתא דשמיא גדולה נודע לנו על דר' ולדמן מחיפה שעובד בקופת חולים מאוחדת בעלות של רופא עור רגיל. אך מקבל מבוטחים מכל קופות החולים באופן פרטי (ישנה הנחה לאברכים). במומחיות, מקצועיות וסבלנות רבה טיפל והוציא את היבלות מהשורש ללא צלקות. מניסיון אישי שווה ומומלץ מאד!! הטלפון 0522473918 **ועוד כתבו:** יש קליפת לימון מיוחדת שמורחים ועוזר פלאים: 035791975 **ב.** כתמים לבנים (נראה כמו כתמי זיעה) שנוצרים בקצה השרוולים שבחליפה כתמים בשרוולים ראיתי בכמה מקומות שהמליצו לנקות עם חומץ או מיץ לימון. **ג.** אקזמה בעור השיטה של דר סרנו מאד עוזר. יש ספר "מאחורי כאב הגב "שמסביר איך לעשות את זה בעצמך **ד.** פתרון לבחור עם פקקים באוזניים שלא מתרכככים עליו לעבור לטפל אצל רופא אאג אחר. בעבר נהוג היה לערוך "שטיפת אוזניים" ולשם כך היו מרככים את ה"פקק" בשמן רפואי. כיום רוב הרופאים מרוקנים את האוזן באמצעות מקלון רפואי ממתכת שלא מצריך ריכוך מוקדם. **ועוד כתבו:** שיפנה למומחה ד"ר טלמור מרח' א' בן דוד טל' 03-5749005 **ועוד כתבו:** אם כוונתו לישעווה"- יתכן שהלך לרופא אא"ג שלא עובד עם מכשיר חשמלי ששואב את השעווה. א"כ שינסה ללכת לרופא אא"ג עם מכשיר חשמלי וירווח לו. **ה.** ניקוי שואב שוטף של טינקו, שהכניסו לו חומר של חברת סנו וכל המיכל של החומר התלכלך ונהיה בצבע שחור - רוקנו ושטפו במים חמים, מלאו את המיכל במים חמים והוסיפו כפית עד כף של מלח לימון או מעט חומץ לבן. תנו לזה לעמוד כ-15 עד 20 דקות כדי להמיס את השאריות והצבע השחור הכניסו פנימה מברשת בקבוקים רכה או ספוג עדין עם מעט סבון כלים (כמו פיירי) ושפשפו את הדפנות מבפנים ככל האפשר.שטפו היטב במים נקיים עד שכל ריח החומץ/מלח לימון יתפוגג, והניחו למיכל להתייבש לחלוטין לפני החזרתו למכשיר. **ו.** הכנו ריבת אתרוגים שברכו עליהם בחג בין השאר גם כהנים. מעוניינים לחלק לנשים כסגולה ללידה קלה בקרית הרצוג- בני ברק 0548437532

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. מחפשים פתרון לכבד שומנים?

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם תועלת מזה

גם הילד שלי קיבל השבוע מהגן דגם של הכור האטומי, לשאלתי הוא אמר לי שזה 'קבר רחל'.

שקלתי הרבה לפני שהחלטתי לעשות דיאטה.

אחד רצה לעבור את הנהר ולא ידע אם הוא עמוק או לא, שאל את האדם שעמד ליד הנהר: האם זה עמוק? ענה לו: לא, זה מאוד רדוד. נכנס עם כל המרץ ונפל כולו למים העמוקים, בקושי נחלץ מטביעה. חזר אל ההוא ושאל אותו בכעס למה אמרת שזה לא עמוק? ענה לו: אני לא מכיר את הנהר אבל כל הזמן עוברים כאן ברווזים והמים מגיעים להם עד המותנים.

שרפתי 300 קלוריות בחצי שעה - איך עשית את זה?: - שרפתי תבנית בורקס תפו"א.

ישראלי. לוחץ באוטובוס על הפעמון של עצור שומע שהוא מצלצל לוחץ עוד 17 פעמים ליתר בטחון.

הייתי חייב לעבור בזמן שהמנקה שטף אז הלכתי בצורה מוזרה. האם זה בסדר?

בטלפון: איפה אתה?: מחכה לאוטובוס. טוב אז תזדרז. בסדר אני אמתין יותר מהר.

השאלה הכי מוזרה ששמעתי בצרכניה: האם אתה בתור? לא סתם עברתי אולי מישהו ירצה לעשות רכבת.

מישהו יודע על בעיה של שמיטה במים? כי על המי עדן כתוב בגדול שישית (שישית מים).

למה לדברים שאוכלים בלילה יש את האריזות הכי מרשרשות?

יש אנשים שהצחוק שלהם יותר מצחיק מהבדיחה.

גאונות זה להסכים עם מישהו רק כדי שהוא יפסיק לדבר

נהג מונית אמר לי פעם: אני מאוד אוהב את העבודה שלי.. אף אחד לא אומר לי מתי לקום ומתי להפסיק. אם אני רוצה לאכול צהריים מוקדם אני יכול. ואם אני רוצה לאכול מאוחר זה גם אפשרות. פשוט אני הבוס לעצמי ואף אחד לא אומר לי מה לעשות... אמרתי לו: פנה פנה פה ימינה..

גוי אמר לאשתו: החלטתי שאף פעם לא אריב איתך יותר. אשתו: תסתכלו עליו הוא החליט! אולי קודם היית צריך לשאול אותי?!?!!

אין לי בעיה להיות ספונטני, אבל למה מעכשיו לעכשיו?

גויה אמרה לבעלה: רק שתדע שאני עכשיו גם נוהגת וגם קוראת ספר במקביל, ואתה עוד אומר שאני לא יודעת לנהוג. יפה לך... באיזה עמוד את?: בעמוד חשמל.

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת זו alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@1alon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. ב'כל העלונים' בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים\עברית\תנך\קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות . **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבינינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. פרטים על מקומות נוספים להשגת העלון התפרסמו בשבועות קודמים ואי"ה יפוסמו בשבועות הבאים.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביהז"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המיל היא ללא תשלום,** וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל הגאון האהוב רבי אבי פרידנר שליט"א. עוד בירושלים בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עילית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גלייק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה בי. **בהר יונה:** אצל הגאון המופלא רבי שמחה שולמן שליט"א. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **באופקים:** אצל הבחור הצדיק והמופלא צבי המברסטון שליט"א פאר הגידולים של אופקים שרק פורח ועולה.. **עוד באופקים** בבית הכנסת אמרי חיים אצל הנער יהושע דוד הכהן גליק נ"י שתפילותיו כמונה מעות ויש לו הליכות של אדם גדול. **בנתיבות:** באהל החדש בשכונה החרדית החדשה "ינחלת בראשית". **בחריש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י הגאון רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בראשון לציון:** בישיבת עטרת שלמה: ניתן להשיג אצל בחיר עולם התורה הבחור שנושא חן ושכל טוב בעיני כל הרואין ותפילותיו ידועות שעושים רושם אדיר בשמים הבחור המופלג רבי בצלאל פרידמן מחבר קונטרס מחשבת בצלאל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד:** בתפארתה בחוץ. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י הגאון רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"נ בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו הגאון רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי ויזניץ וכן בביהכ"נ בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** בישיבת חייל אורייתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל הגאון רבי משה חדש בקהילת בית שאן החדש בבית הכנסת בראשות הגאון רבי יהושע ליב שכטר שליט"א. וכן אצל הגאון רבי יהונתן בכור - בית שאן.

{ אז נדברו }

פרשת וירא תשפ"ז | גליון מספר: 752 | לסדר: "ברוך..זוכר את הצדיקים"

לוותר!! לוותר!! לוותר!! לוותר!! לוותר? בטוח לוותר??

שבוע שעבר היה יארצייט של מאמע רחל, ומשום מה ביקשו ממני לדבר בכמה מקומות על רחל אמנו... וכמובן ביקשו לדבר על ויתור!!! שהרי רחל מלמדת אותנו לוותר ולוותר ולוותר. וחוץ מלוותר צריך גם לשתוק... כל הזמן לשתוק ולוותר ולשתוק ולשתוק ולוותר ולוותר...

התרגזתי כהוגן!!!! לא כל אחד יבין מה הרגיז אותי... הדור הקודם בוודאי לא יבין מה רע בלוותר ולשתוק, אבל מה לעשות שבתוך עמי אנוכי יושבת, ואני מכיר את השפראך... כשהדור הצעיר שלנו מדבר על ויתור ושתיקה, אני יודע מה הם מתכוונים... זה לא הויתור שסבתא שלי הסכימה לוותר ולשלם מחיר על היהדות שלה... ובוודאי לא הויתור של רחל... כשהדור שלנו מדבר על ויתור... הכוונה היא שיש מן מצוה כזו להיות פראייער... מעליבים אותך? תשתוק... עושקים אותך? תחייך!!! מורטים אותך? תוותר!! אה... קשה לך?? אז תתאמץ בכל זאת עד כמה שאפשר 'להתחזק...' כי רחל ויתרה... וצריך תמיד לוותר... בקיצור: בסוף המסר הוא שהיהדות מעודדת דיכוי!!! שתוק!!! אל תגיב!! תן לאחרים לחגוג על נשמתך ותשתוק.. .תסבול... תמשיך להתבשל מבפנים... אבל בעצם לא!! חלילה.. גם זה לא... אל תעיז להתבשל בפנים... תמחל לגמרי גם מבפנים... כי הכל משמים... שכל הנוכלים ימשיכו לעשות ככל העולה על רוחם ואתה תשתוק...

ואת המסרים ה'מדהימים' האלו הייתי עוד אמור להגיד.. ועוד למי??? לבחורים צעירים...

אז נאלצתי לא לספק את הסחורה ואמרתי להם: שום דבר!!! לא לשתוק!! לא לוותר!!! אני כופר בכל המושג ויתור!!! אין כזה דבר לוותר!! לא מקובל עלי!!!! ומהי ההוכחה שלי?? כי כולנו יודעים את המשפט המפורסם של המרא דשמעתא של הויתור, הלא הוא מרן הרב שטיינמן זיע"א ששינן ואמר: 'נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי **מוותר--- מפסיד!!!**

שמת לב מה הוא אמר?? לא ראיתי מוותר- מפסיד!! במילים אחרות מה הוא אמר??? לא ראיתי מוותר **שבאמת ויתר והפסיד** משהו!! כי בסוף הוא לא הפסיד כלום... לא ויתר על כלום... בסוף הוא קיבל את כל העוגה... כי ויתור?!? **ויתור זה עניין של סבלנות!!!** ויתור שייך כשעומדים **בתור!!!** ואני מוכן לוותר ולהיות השני בתור ולא הראשון... יש לי סבלנות להמתין!! אבל לוותר **לגמרי???** מה הקשר... אין כזה דבר לוותר על עצמי!! מי שמוותר סתם זה... זה סוג של לאמלאם... סוג של פראייער... מה הקשר לוותר- בלי קשר? רחל אמנו מוותרת! מוכנה להתאזר בסבלנות... שלאה תהיה הראשונה בתור והיא השניה... רחל מוכנה לשתוק... לא בגלל שהיא שתקנית ומובלת כצאן לטבח... אלא כי יש לה סבלנות להמתין!!! רחל לפני גוזזיה נאלמה... רחל שמייצגת את המצב האידיאלי של גאוותם של ישראל והדבקים בה' ובתורתו... היא מבינה שהמצב האידיאלי עדיין בדרך... אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב... אין ברירה... צריך לוותר!!! צריך להסכים להיקבר בדרך ולהמתין בסבלנות שזה יגיע... (רחל שעומדת מול העז שמורט אותה והיא שותקת... היא לא מתלוננת שגוזזים אותה... למה?? כי היא מבינה שזה סוד הקיום שלה. את כל העיזים כבר שחטו ממזמן כי אין להם את הצמר המשובח שיש לי להציע... אז שיגזזו... אני **נאלמת** רק בגלל שאני יודעת שבזכות זה אני אף פעם לא **נעלמת!!!)**

היות ומסתמא העלון הזה יגיע אחרי הבחירות... אולי זו ההזדמנות לתוכחת מגולה באהבה מסותרת... לפני הבחירות יצא לי לשמוע מהרבה צעירים, שיש להם מרמור והם שוקלים לא להצביע כמחאה על זה שלא הצליחו להזיז כלום... (לא התייחסתי כי ביודעי ומכירי כי כמו תמיד הכל בדיבורים בתור פריקת תסכול אבל עכשיו אפשר לדבר לגופו של עניין) בינינו... אף אחד לא טיפש... כולנו מכירים את המציאות הסבוכה שקיימת היום בשלטון החוק וכו', כולנו מבינים מצוין, שלא משנה מי יבחר ומה יקרה... שום דבר לא הולך להשתנות!!! זו הבטחת הבחירות שלי!!! (תבדוק אותי... בא נראה אם לא צדקתי.. .אגב: אשמח להתבדות) כך שבינינו... אם נהיה ריאלים... למייעשה אין שום נפקא מינה...

רק מה?? מה הדבר היחיד שכן תלוי בך??? אם אתה כבר בלאו הכי משלם את מלא המחיר... האם אתה מוכן לשלם את זה בגאון או שאתה משלם את זה כמו גנב שנתפס בקלונו?? אתה מתלונן בפני שהיות ועד כה שילמת מחיר על היידישקייט שלך... לכן מה? לכן אתה לא רוצה להצביע למפלגה חרדית?? גויילם!!! את הצפרדעים אתה כבר בלאו הכי בולע, אתה כבר משלם את המחיר, אם כבר אז כבר, לפחות תעשה את זה בראש מורכן!!! אל תהיה לי כמו פישל (של גדי פולק) ששילם טבין ותקילין על כרטיס במחלקה הראשונה ברכבת, ובסוף הוא מתחבא עם כל הגנבים שלא שילמו בכלל... אלו הם הבחירות שממתינות לך ביום שאחרי הבחירות... 'יבחר לנו את נחלתנו את **גאון יעקב** אשר אהב סלה', הבחירות האמיתיות ביותר זה **'יבחר** לנו את נחלתנו'... להסכים להמשיך להיות 'יעקב הוא הקטן', אבל לא סתם... אלא בגאון!!!! יעקב נרדף מעשיו... נשטם מלבן... אבל הוא לא מתחרט!! עומד מאחורי הבחירה שלו בגאון!!!

בחור יקר: קצת 'גאון יעקב' לא יזיק לנו!!! לעמוד כמו רחל גאה... לפני גוזזיה נאלמה... נותנת להם לגזוז באלם קול... היא שומרת לעצמה את השתיקה, יש לה את הסבלנות להמתין עד שעלייך יזרח ה' וכבודו עלייך יאסף... אל דאגה... אנחנו לא מוותרים... לא שותקים... אנחנו בסה"כ ממתינים בסבלנות!!! לעת עתה אנו מוותרים על התור שלנו. עדיין קול התור לא נשמע בארצנו... אבל יום יבא ויתברר שלא ויתרנו על כלום... תהיה רגוע... היהודי אף פעם לא היה פראייער..

עד כאן בהקשר לבחירות... כעת נחזור לענייננו... בהקשר של הויתור!!! איפה נכון לוותר ולשתוק ולסלוח ומתי הגישה הזו מנוגדת ליהדות???

ועל כך בעמוד 4-3בגיליון זה...

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

לתגובות בפקס:
077-4448588

לקבל את העלון בפקס:
מערכת אוצר הגליונות:
02-3132641
קוד עלון: 1233

לתרומות ולהוראות קבע לעלון:
באשראי:
"נדרים פלוס"
(קופה: עלון אז נדברו)
בטלפון:
0799-654321
בבנק: בנק פאגי
סניף 182
חשבון 747815
ע"ש: שב שמעתא
(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:
052-7683095

לרגל תחילת חודש מרחשוון

ניתן לרכוש את החוברת שאמנם יצאה לראשונה בחודש אלול אך מעיקרה נועדה במיוחד עבור חודש חשוון:

יש לציין: שחוברת זו שיצאה לראשונה בחודש אלול הפתיעה בהצפת רגשות יוצאות דופן ובתגובות חמות חסרות תקדים!!! אני מצידי נערכתי לחוברת פנימית שכתבתי על תקן של קבוצת תמיכה לי ולידידי שנמצאים בקבוצת סיכון משותפת... ולפתע גיליתי שיש לי יותר מידי הרבה חברים שם... הרבה יותר ממה שדמיינתי... (גם התגובות ההפוכות לצד הנגדי היו חסרות תקדים והעניקו אינדיקציה זועקת עד כמה הפעם זה הגיע לנקודה ונגע בעצב) אי לכך: מומלץ להעביר הלאה... לא יודע איך וכיצד, אבל מי שקרא ומבין עד היכן הדברים מגיעים (יותר ויותר ממה שנכתב) ומודע לזה שתוכן מסוג זה יכול להועיל לעוד כמה יהודים שזה יכול לשקם את האימון שלהם ב'נאמן הוא אתה ה' אלוקינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם כי קל מלך נאמן ורחמן אתה, ברוך הקל הנאמן... מי שרוצה לזכות לצרף גם את חבירו וליישר לו את הקמטים ולפזר עננים באימון שבינו לבין ה' שיקום ויזכה..

ניתן לרכוש במוקדי המכירה של העלון הפרוסים (כמעט) בכל רחבי הארץ:

לבירור מוקד המכירה הקרוב אליך:

055-6728458

052-7683095

טוהר הבחירות!!! היכו בסנוורים מקטון ועד גדול...

מובא בפרשה שג' מלאכים שהגיעו לאברהם... אחד להפוך את סדום ואחד להציל את לוט.

תמיד הבנתי בפשטות שהמלאך שבא להציל את לוט.. זה סוג של פרמדיק של מד"א בתיאום לוחמי האש שעוסק בחילוץ לכודים... ואילו המלאך שבא להפוך את סדום הגיע עם טילי מצרר... אבל לא!!! אם נתבונן הסיפור שם הרבה יותר עמוק.. אם באוירה של בחירות עסקינן... הסיפור היה כך: היות ואנשי סדום היו רעים וחטאים לה' מאוד... וה' רצה להפוך את סדום, לפתע הגיע אברהם וטוען טענה צודקת: מי אמר שכל אנשי סדום כאלו רשעים... אולי רק השלטון מושחת... ואילו אם הייתה דמוקרטיה והיו נותנים לאזרח הבודד להגיד את דעתו, הוא היה מדבר במנגינה אחרת... בקיצור: 'חלילה לך לעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע, אברהם טוען שצריך לתת הזדמנות לכל אזרח פרטי בסדום להשמיע את הקול הפרטי שלו... בחירות הוגנות... כל אחד מסדום יכנס מאחורי הפרגוד וישים הפתק... אף אחד לא יוכל לעקוב אחריו ולהפעיל לחץ... וה' קיבל את תפילתו, הגיע ליל הסדר... והקלפי נפתח לרווחה!!! איפה??? **<u>בבית של לוט!!!</u>**

שלושה אורחים נוקשים בבית של לוט... כן לוט... מה אתה אומר?? אתה בוחר בחסד או בסדומיות?? שלושת המשקיפים בודקים... ואכן לוט שם פתק של חסד... פסוק מפורש:

'הנה נא אדוני, סורו נא אל בית עבדכם וכו'.. הנה... ספרנו את הקול הראשון, כעת הגיע התור של רבעצען לוט לשים פתק בקלפי... ומה היא שמה?? סדום!!! כן... 'אמר לה: תני מעט מים לאורחים הללו, אמרה לו: אף המנהג הזה אתה בא להנהיג במקום הזה', הנה... בזאת אשת לוט הכריזה את הבחירה שלה, כעת, בשלב זה אנחנו בתיקו!! לוט שם פתק חסד, אשתו- סדום... כעת הגיע תורן של שתי בנות לוט... והן שמו פתק חסד... אוהו... ברגעים אלו המדגמים נוטים לרוב לצד של אברהם... אבל השמחה הייתה מוקדמת... כי מהר מאוד התחילה תעמולת בחירות... השמועה עברה מפה לאוזן... שמעתם?? הגיעו שלושה אורחים לבית של לוט!!! באותו רגע נפתח מטה חפ"ק סדומי... הסעות מכל קצוות העיר... כולם הגיעו להצביע ברגלים... סדום!!!! (כן... כמו שרש"י אומר: באותו יום לוט נבחר לראש עיר... כי עד היום הבחירות לא שיקפו את המציאות, היה שלטון עריץ שקובע את המשחק מראש ולא היו באמת מתייחסים לקול הבוחר... אבל היום זה בחירות הוגנות!!! יש לנו את לוט... לוט מאפשר בחירה חופשית... כולם מוזמנים לקלפי.) 'טרם ישכבו ואנשי העיר, אנשי סדום נסבו על הבית מנער ועד זקן כל העם מקצה', סדום לדורותיה, כולם גודשים את הקלפי... לא רוצים חסד!!! רוצים מעשי סדום!!!!

אבל עדיין!!! לך תדע... אולי זה לחץ חברתי... אולי האזרח הבודד דווקא חושב אחרת, רק לא מעיז לעשות אחרת מכולם... אין ברירה!! למען טוהר הבחירות, 'ואת האנשים אשר פתח הבית היכו בסנוורים מקטון ועד גדול', זהו!! מעכשיו כולם עיוורים!!! צנעת הפרט!! כל אזרח קיבל את זכותו הדמוקרטית לעמוד מול הסיטואציה הזו, ולהחליט איפה אני ממקם את עצמי... וכאן כל אנשי סדום הצביעו בכל נימי נפשם סמ"ך דל"ת וא"ו מ"ם... מלבד ג' אנשים בלבד שהצביעו חסד... וכאן!!!! כאן סדום נהפכה!!! כאן לוט ניצל!!

כלומר: כשכתוב שמלאך אחד הפך את סדום ומלאך אחד הציל לוט, מה הכוונה? שני המלאכים האלו באו לכאן כדי להציב קלפי בתור בחירה אחרונה לאנשי סדום! אנחנו מעמידים לפניכם סיטואציה שאתם תחרצו את גורלכם!! ולוט שבחר בחסד, זה מה שהציל אותו (לא המלאך אלא הבחירה) ואנשי סדום שבחרו להתנהג בסדומיות, כאן!! במעמד זה נהפכה סדום!!! אז נכון שרק למחרת קרה בפועל ש'וה' המטיר על סדום ועמורה גפרית ואש', אבל אז מה... גם הממשלה תקום בעוד 3 חודשים.. אבל הגורל נחרץ בבחירות...

כלפי מה הדברים אמורים?? ביום שאחרי הבחירות, הגיע הזמן להפנים שאנחנו עמוק עמוק ביום הבחירות!!! יש רק כמה הבדלים קטנים בין הבחירות לממשלה לבחירה של כל יהודי בין טוב לרע, ההבדל הבולט ביותר: שבבחירות השבוע זה היה אירוע מאוד ברור ומוגדר, מי שהגיע לקלפי ידע שהוא כעת באירוע של בחירה!!! ועקרונית ככה היה אמור להיראות הבחירה שלנו... ובאמת ככה היה אצל אדם הראשון, עץ הדעת היה קלפי לכל דבר, האדם עמד מול אמת ושקר בשיוויון והוא רק היה צריך לבחור, אבל מאז שהוא חטא בעץ הדעת, הכל התערבב, ומכאן ואילך כבר לא בחירה בין אמת לשקר אלא בין טוב לרע... הקלפי כבר לא נראית כמו קלפי של הבחירות, זה יותר דומה לבית של לוט. ה' זורק אותנו בכל מיני סיטואציות... בליל קולות... ג'ונגל שלם... והפקחות היא להזיז לצד את כל התפאורה ולהבין שהאירוע היחיד שבאמת מתרחש כאן זו בחירה!!! ה' מזמין לי כעת קלפי... ה' תזמן לי שאני מוקף מכל הכיוונים בכאלו שיש להם מכשיר פרוץ... וקשה לי... יש לי ניסיון... ההה... קח בחשבון שזה לא ניסיון אלא קלפי!!! ה' רוצה לשמוע מה אתה בוחר, כל הצבעים הססגוניים והפיתויים והקולות שנשמעים הכל בסה"כ תפאורה והפקה של בחירה!! כל רגע נוסף שאתה שולט בעצמך איפה שאף אחד לא יודע זה פתק!! זו בחירה!! ואת הפתק הזה אף אחד לא יכול לקחת לך!!!

יש לי שאלה מתקילה: תאר לעצמך שאנשי סדום היו קולטים שהאנשים האלו שבאו ללוט זה לא סתם תקרית... אנחנו באירוע של קלפי שמה שאנחנו עושים כעת, זו אמירה! זה פתק! אם סדום היו יודעים האם הם היו מתנהגים אחרת?? **<u>תתפלא לשמוע!!! אבל לא!!!!</u>** הם לא היו מתנהגים אחרת, ולכן זה היה בחירות אמת והם בחרו להיות סדומיים וחרצו את גורלם... אז זהו שכל בן עליה שעומד בניסיונות איפה שאף אחד לא רואה ובולע צפרדעים וגזירות דרקוניות וממשיך הלאה... זו בחירה!!!! הוא עושה את זה רק כי הוא בוחר בזה!!! רק מה?? אם תזכור שזה בחירות... לפחות זה יתן לך יותר כח ותעצומות!!! אתה לא תרגיש רק נרדף ועשוק ורצוץ... אתה פשוט תבין שיש פה קלפי וכל אחד לוקח קרדיט מלא על הבחירה שלו!!! אשתו של לוט לעגה לו שהוא מבזבז מלח על האורחים... יכול להיות שבאותה שניה עבר לו איזה קרעכץ קטן בלב... סוף סוף אשתו יורדת עליו... אבל לא חלפו כמה שעות והוא כבר לא כל כך הצטער שהוא נתן להם מלח... הוא הבין שהמלח הזה היה בסה"כ פתק!!! פתק שנתן לו את החיים במתנה!!! בחור יקר: אני לא יודע כמה שטייגן אתה עושה... אבל לבחור אתה בוחר... ואתה בחרת ב-שבתי בבית ה' כל ימי חיי... אל תזלזל בפתק הזה!!! זה פתק של אמירה, קח בחשבון: שבשביל לחרוץ גורל של ארבע שנים קדימה צריך פתק אחד... אבל בשביל לחרוץ את הנצח נצחים יש שבעים שמונים שנה ואינספור פתקים שמתגלגלים לך בין הרגלים... אל תפספס אותם..

מה יותר סגולה, לוותר או שלא יצטרכו לוותר לי?

יענקל וזונדל החליטו ללכת לדין תורה... כן... השבוע עמוד הענן חנה בעלמון דבלתיימה ואנחנו איתו... וכידוע: כל החניות במריבה ותרעומת... והפעם כשחנינו... אני עשיתי נעל גדר ופרץ עם מחיצת ברזנט... ולפתע זונדל דחף פה, דחף שם... והקטין את השטח של החצר שלי. התחיל ויכוח... ושנינו החלטנו ללכת לדין תורה אצל משה רבינו!!! בסוף... כשכבר התקרבנו... התחלנו לחשוב... רגע... אולי קודם ניכנס קודם לאהרן... טוב... נכנסנו לאהרן, סיפרנו לו על הסכסוך.. שפכנו אצלו את כל המרי, אהרן הרים את עיניו הטובות... אתם יודעים... אני אוהב שלום ורודף שלום... אני נחוש שתצאו מכאן מחובקים... בא נראה יחד איך אפשר להסתדר... ואהרן מציע פשרה כזו... לא הולך... אהרן מציע פשרה אחרת... בא נחסוך את הכעס... אהרן הכהן לוחש ליענקל... תוותר תוותר... כדאי לך... כך נחסוך המון עגמת נפש, לאחר מאמץ רב שני הצדדים הביעו הסכמה ראשונית לפשרה. יענקל וזונדל יוצאים מחויכים

אבל רגע... סו"ס סיכמנו שנכנסים גם למשה... משה רבינו שומע את שני הצדדים ומיד מכריע וחותך: יענקל צודק, וזונדל חייב להסתלק... יענקל וזונדל המומים... מה... שואל יענקל: בטוח שזה באמת שלי?? **כן!!!**

בטוח שאני לא צריך לוותר? **בטוח שלא!!!** ואין עלי שום תביעה? **אין!!!!**

יענקל וזונדל יוצאים מבולבלים. מה קורה פה? יש פה מחלוקת קיצונית בין משה לאהרן... יענקל מחליט לחזור לאהרן לבד.. אהרן קדוש ה'.. שאלה אחת לי אליך: האם אני **חייב** לוותר לזונדל?? אהרן הכהן מיד נדרך: חס ושלום!!! אתה לא חייב!!! רגע... אבל מקודם שידלת אותי לוותר..? נכון!! אני לא חוזר בי... אני עדיין ממשיך להפציר בך לוותר כדי לאהוב שלום ולרדוף שלום... אבל לכן מה?? לכן מותר לי לשקר ולומר שאתה חייב לוותר? חס ושלום!! יקוב הדין את ההר... אתה לא חייב!!!

הסיפור הזה כתוב כמעט במפורש בנביא מלאכי, שמשבח את אהרן הכהן: **'תורת אמת הייתה בפיה, בשלום ובמישור הלך איתי ועוולה לא נמצא בשפתיו!** כתוב כאן שמצד אחד 'בשלום ובמישור הלך איתי', אהרן אוהב שלום ורודף שלום, אהרן תמיד יחתור להגיע להבנות... לוותר...

טוב... הבנתי... רגע... אז אני חייב לוותר?? לא!!! נזעק אהרן... חס ושלום!! הדין איתך!! זכותך לעמוד על שלך עד הסוף ואתה גלאטו!!! וכי בגלל שאני אוהב שלום ורודף שלום. לכן אשקר עליך שחייבים לוותר??

חס ושלום!! **ועוולה לא נמצא בשפתיו!!!** לשקר ולומר ליהודי שהוא חייב לוותר זו עוולה!! למה?? כי אם לא חייבים אז לא חייבים!!! זו מעלתו של אהרן, שזה ש'בשלום ובמישור הלך עמי', זה לא סתירה ש**'עוולה לא נמצא בשפתיו..'** הוא לא ניסה להתחמק ולעמעם את שורת הדין...

המסר הזה נכתב לא פעם בגיליון זה... יש בני עליה שיש להם נטיה מבורכת ליזום כל מיני חיזוקים לרומם את הציבור... להוציא מהציבור את המירב והמיטב... וזה נפלא!!! עד כמה שניתן לקחת יהודי ולרומם אותו... להעניק לו מושגים גבוהים ורף שאיפות יותר גבוה ברוחניות... זה דבר נשגב!!! דא עקא: שיש כאלו שמרוב שהם מאמינים בשליחותם ומרוב רצון טוב לשווק חיזוקים ולהטמיע אותם בציבור... יש להם אינטרס לשכנע את הציבור שזו לא סתם הנהגה טובה... אלא להפוך את זה לסטנדרט רוחני מתבקש. לדוגמא: אם יש עניין לוותר, אז חייבים לוותר... ואם אתה לא מוותר אז ההלו.. זה לא בסדר. למה אתה לא מוותר... **וזה אסור!!! זו עוולה!!!** למה עוולה?? כי זה פשוט לא נכון!! ועם עוולה אי אפשר להעמיד תורת אמת... כי 'תורת אמת הייתה בפיהו... מתי?? כש'עוולה לא נמצא בשפתיו, בשלום ובמישור הלך איתי...'

ניתן לומר שזה היה האתגר הכי גדול של אברהם אבינו במידת החסד!! אברהם הוא עמוד ההטבה והחסד... אברהם נקרא 'נדיב', כל הוייתו נדיבות לב.... אברהם אף פעם לא יצמד ל-מה שחייבים... הוא תמיד יעשה מעל ומעבר... כי איכפת לו... זה עולה לו בחיים...

ותכל'ס במקביל למידת החסד... אברהם אבינו גם מתחיל לחנך דור... 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת בני ביתו אחריו ושמרו דרך ה'', נו... באופן טבעי... ברגע שאברהם מתחיל לחנך את בני ביתו... מה הוא אמור לחנך אותם?? תהיו גם אתם בעלי חסד והטבה.. שלי ושלך- שלך הוא... תרוצו גם אתם אחרי ה' כסוס שרץ בין בצעי המים כמוני...

אבל לא!!! בקנאות לא!!! אברהם אבינו לא מחנך את בניו לחסד... אלא מאי?? כי ידעתיו... למען אשר יצוה... ושמרו דרך ה' לעשות **צדקה ומשפט!!!** אברהם ממקד את עיקר החינוך **חושן משפט!!** צדקה ומשפט!! אברהם נצמד למחויבויות שלנו.. והחובות שלנו זה להיות זהיר בדיני ממונות, שזה **משפט,** או לחילופין לעשות **צדקה...** (צדקה זה אומר שכל יהודי מחויב ע"פ החוקה האלוקית להעלות מס קצוב של צדקה וחמלה לטובת העניים... זה מס!!! זו חובה, וחוץ מחובה זו) אברהם לא מצווה את בניו על חסד... כמובן שמיותר לציין שאברהם בוודאי רוצה להנחיל חינוך לחסד.. ולכן הוא משמש דוגמא אישית בחסד, וגם דוחף בעדינות לכיוון הזה.... כשאברהם מקבל את המלאכים, הוא דואג שישמעאל יהיה נוכח שם... הוא אפילו נותן לו בזהירות שיעשה משהו... 'ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו', סו"ס לאברהם כן חשוב שישמעאל יראה חסד, ינשום חסד, וגם להרגיל אותו שיזיז את עצמו בחסד, **אבל הוא לא יצווה אותו על זה!!!** למה?? כי מה לעשות שחסד **לא חייבים!!** אני לא יכול לשקר לחייב מה שלא חייבים... וכי בגלל שאני עמוד החסד... לכן אני אפעיל את כולם שיהיו בעלי חסד?? אבל אברהם יצווה ועוד איך יצווה... להיזהר מנדנוד גזל!! אברהם יפקח בעצמו שכל הגמלים יהיו זמומים!! ושלא לגזול... בחושן משפט אברהם ילך עד הסוף... אם לוט לא ירצה לעשות חסד... אברהם לא יגיד לו מילה... אבל ברגע שעבדי לוט רועים בהמותיהם בגזל... הפרד נא מעלי... פה אברהם יחתוך עד הסוף...

המשחק העדין הזה בין אהבה ונדיבות לב (שמטבעה פורצת כל גבולות) ובמקביל בד בבד לשמור על הגבולות הברורים של זהירות בממון ובשורת הדין עד הקצה... **זה התימרון הכי מסובך וזה החסד של אברהם...** על זה אומרת הגמ' בסוכה: שמא תאמר כל הבא לקפוץ קופץ? ת"ל **'מה יקר חסדך** אלוקים', יש כאלו שחושבים שחסד זה משהו שמתגלגל לך בין הרגלים... הכי קל לעשות חסד... חסד זה משהו חמוד כזה... אתה יורד לעם... מתחיל לשפוך כסף... פינוקים... מה יכול להיות... אז זהו שלא!! הגמ' אומרת לך שלא!!! אל תטעה כמו כולם ותחשוב שכל הבא לקפוץ קופץ...?? אז זהו שלא!! מה יקר חסדך אלוקים...

תתפלא לשמוע... אבל חסד זו מידה יקרה ואין הרבה בעלי חסד בעולם... נכון תמיד הראה לך שכן?? **אז זהו שלא!!!** למה לא??

בעיקר מהסיבה הזו: כי חסד ע"פ יהדות אמור להיות מאוד מתוחם!! אם מרוב חסד ונדיבות לב זה מתפרץ לכל הכיוונים על חשבון אחרים.. אז תודה... חסד לאומים חטאת... **אתן לך מדגם קטן בנימה אישית:** מידי שנה, בער"ה ועיו"כ, אני עומד ברחובה של עיר עם דוכן, ומתרים אנשים לטובת עניי העיר... מה שנקרא: 'עומד בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות...' מסכנים אנשים, יצאו להם בערב החג לקניות... למכולת, לחנות חליפות... לקנות מחזורים... פרחים וכו', ואני תקוע להם שם כמו קוץ ו'מעשה' אותם על הצדקה... כל הכבוד לי!!! באמת כל הכבוד... ככה בערב חג לעזוב הכל ולדאוג לעניים... מחיאות כפיים...

תכל'ס... אני עומד שם כולי חדור שליחות של צדקה ואז חולף על פני אברך בדרך למכולת, ואני עוצר אותו ברגשות קודש.. נו... צדקה לעניים... והוא עושה את הפרצוף המוכר... הנבון... והממהר... וממשיך הלאה... הכל בסדר!!! אני מבין אותו... לא חשבתי לרגע שמישהו חייב לתת לי... תכל'ס, אותו אברך נכנס למכולת, ואחרי עשר דקות הוא יצא... ושוב!! שוב הוא חלף על פני עם כל השקיות... שוב העיניים נפגשות, הוא יודע שאני פה אוסף צדקה לעניים, אבל הוא לא נותן... הוא חייב? לא!! הכל בסדר... **דא עקא!! שהסיפור לא נגמר כאן!!!** תנחש למה?? כי הוא עדיין לא סיים את הסידורים!! הוא אמנם סיים את הקניה במכולת... אבל כנראה שיש לו עוד כמה קניות לעשות כאן... (סליחה על החפירה) ואז הוא שוב!! שוב חולף על פני בדרך לכספומט... ואז הוא גם חוזר מהכספומט ושוב!!! שוב אנחנו נפגשים... שוב חולף על פני ו... ולא תורם לעניים...

ולא יודע למה... בשלב מסוים אני מתרגז עליו!! ההלו. מה עם צדדקה לעניים!! מה אתה מסתובב לי פה הלוך ושוב ולא נותן כככלום...

עכשיו: הרי לפני רגע כבר אמרתי שאני מודע לזה שהוא לא חייב לתת... הבנתי את זה מהרגע הראשון ואין סיבה שישתנה לי משהו בראש... אז מה קרה שלאט לאט... כששוב ושוב הוא חלף על פני... בשלב מסוים כן התחלתי להתעצבן עליו? מה קרה פתאום? אה?? מה פה האבחון??

<u>אז נראה לי שהעניין הוא כך:</u> כל פעם שהעיניים שלנו נפגשו תוך כדי שהוא חולף על פני בדרך לעוד משהו!! כל פעם נוספת כזו התחדדה לי יותר ויותר המשוואה! שאני **<u>עומד פה כבר שעה</u>** רק **<u>לטובת העניים!!</u>** ואילו אתה **<u>הולך פה כבר שעה</u>** רק **<u>בשביל עצמך...</u>** אז פעם אחת... פעמיים נו... אבל כשזה נהיה עוד פעם ועוד ועוד... בלב שלי אט אט מחלחלת ומתמקמת מין תובענות... סליחה... אני כל הזמן חושב רק על העניים... ואתה כככל הזמן חושב רק על עצמך... אגואיסט שכמותך... מתי גם אתה תתחיל לדאוג לעניים... ושים לב: מי הפך אותו **<u>תוך שעה</u>** לכזה אגואיסט?? זה שאני **<u>בשעה הזו</u>** עומד ואוסף צדקה לעניים!!! תוך שעה הוא נהיה פושע ואגואיסט שלא נותן לעניים!!! כולא בגלל שנחה עלי הרוח והחלטתי לעמוד שעה ולאסוף כסף לעניים... **<u>אז זהו???</u>** כל מי שבשעה זו לא עמד כמוני אלא הלך הלוך חזור ודאג לעצמו... תוך חמש פיטרולים כאלו אני כבר לא פונה אליו ממקום של נדיבות לב... אלא ממקום תובעני, אגואיסט שכמותך. תן גם משהו לאחרים...

<u>תראה באיזו מהירות עברתי ממגרש של חסד למגרש של תובענות!!!!</u>

אתה מבין לבד שהדוגמא הזו שהבאתי... היא דוגמא עדינה ודקה... מדובר פה ברחשי לב מאוד עדינים מתחילה ועד הסוף... (הכל התחיל בי ונגמר בי... אותו יהודי לא יודע במה מדובר...) אז זהו!!! שהדוגמאות האמיתיות הם הרבה יותר אגרסיביות... אני אגיד לך איך זה מתחיל... מגיע מישהו עם יוזמה מבורכת. מתחיל להריץ איזה פעילות של חסד או זיכוי הרבים. בהתחלה זה נשמע מאוד טוב... חסד אמיתי וטהור... בשלב מסוים הוא נכנס עמוק לעסק והוא מתחיל באמת להאמין בזה... וטוב שכך!!! יהודי צריך להאמין בשליחותו!! ואז במקביל הוא גם מתחיל לגייס את הציבור... וגם שם ישנה היענות מפתיעה... אנשים נרתמים בהתלהבות לעניין... וכל הכבוד להם... וכל הכבוד לו... הכל בסדר!!!

אלא שאז!!!! לאט לאט הוא מתחיל להתרגל למין סטנדרט ש... שהיוזמה הזו היא מחוייבת המציאות!! וזה חשוב!! ובפרט שכולם בעניין...

ואז הוא נוחת על מישהו ש... שמשום מה לא ממהר להתלהב... הוא ניסה כבר חודשיים להוציא ממנו הוראת קבע... והבן אדם לא ממהר להיגרר.. ואז הוא מתחיל להפעיל עליו מכבש של לחצים ושכנועים... ובינינו... לא משנה כ"כ מה הוא בדיוק אומר... דבר אחד אני יודע: בסוף בסוף השדר הוא ש... ההלו... כולם נותנים!!! זה מינימום של השתתפות.. זה ממש חובה!! הוראת הרבנים... בקיצור: בסוף הוא איכשהו ידגדג על המצפון... ההלו... אם אתה לא נותן אתה לא תקני!!!

ההלו... עד לפני שנתיים היוזמה הזו עדיין לא נולדה... נדבה אותך רוחך והחלטת לתת את נפשך על זה... כל הכבוד... ישלם ה' שכרך ותהי משכורתך שלימה **<u>מעם ה'...</u>** אבל תגיד לי: איך תוך שנתיים זה נהפך למחויבות בסיסית שכל בן תורה מחוייב אליה?? (מיותר לציין שלא כולם כאלו... ואגב: גם מי שכן כזה... לא קרה כלום, זה נורמלי... הכל בסדר... בסה"כ טעות שצריך לעלות עליה... מסתמא אין בעל חסד שדילג על הטעות הזו...)

כאן מגיע אברהם אבינו ומאוד נזהר שלא לטשטש את הגבולות בין חסד למשפט!!! חסד חייב תמיד להישאר על תקן של נדיבות!!! אסור לנדיבות הלב לחדור לתוך הגבולות של חושן משפט!! (חוץ ממקומות מאוד מסוימים כמו 'בר מצרא' וכדו' שחז"ל קבעו ששם אנחנו מחויבים ל'ועשית הישר והטוב...)

אם אתה עושה חסד ובשלב מסוים אתה הופך את זה לדרישה מינימלית עד כדי שאתה בא בטענות על מי שלא עומד בזה... אז... אז אני אנסה לברור את המילים בזהירות... אההמ... אם אתה לא מצליח בשופ"א להפריד ביניהם... אז אולי עדיף כבר שתקבל שכר על הפרישה...

<u>תודה!!! על חסד שכזה אנחנו מוותרים!!!</u> חסד יכול להגיע רק כתוסף ובונוס לחושן משפט!!! אם אתה לא מצליח לשמור על הגבול הזה, והחסד מתערבב לך עם חושן משפט... זו עוולה!!! ומה לעשות שאין רשות לעשות עוולה!!! להפעיל לחץ על בן אדם ולהגיד לו שהוא מחויב למשהו שבאמת הוא לא חייב... **<u>זה לעשות עוול במשפט!!</u>** אין לחסד את הפריבילגיה לטשטש את המשפט... החסד הוא קומה ב' של המשפט... הוא לא יכול להרוס את הקומה הראשונה ולהישאר יציב על מקומו...

כמה שחשוב לוותר ולסלוח ולא להקפיד... אין לזה רשות לבא על חשבון המשפט!! לא יתכן שבכל בית יהודי יש טור ושו"ע חושן משפט... ואז יבואו לנו כמה סיפורים חמודים על אלו שויתרו וויתרו ואז הגיעו כל הישועות, ומאידך מישהו שלא ויתר וחטף באנא בראש... תחשוב שכמה סיפורים כאלו... לוקחים את כל טור חו"מ ש"ך וסמ"ע קצוית ונתיבות וזורקים אותם לגניזה... אין כזה דבר!!! אין לך רשות לעודד ויתור ומחילה ולא להקפיד, **<u>רק אחרי</u>** שאתה יודע שמאוד ברור לכולם שיש שורת הדין!!! רק אחרי שאנחנו יודעים שיש הלכות טוען ונטען וזכותי לעמוד על שלי וללכת בדינא ודיינא וזה מעוגן ביהדות ובהלכה וזה גלאט!!! רק אז אפשר להתחיל לשכנע ש... שעזוב... לא כדאי... תוותר, תמחל,

אהרן הכהן השתבח במעלה של 'בשלום ובמישור הלך איתי', אוהב שלום ורודף שלום... אבל צריך לדעת שמשה רבינו לא פחות ממנו השתבח... במה?? ב**<u>'צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל'!!!</u>** למשה רבינו אין פריבלגיה להיות אוהב שלום... משה רבינו מייצג את ה', והוא מחויב לדבר ה' זו הלכה, וכששני יריבים מגיעים למשה רבינו, 'כי יהיה להם דבר באו אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חוקי האלוקים ואת תורותיו', משה רבינו מחויב להלכות טוען ונטען!! כשיהודי הגיע למשה עם שאלה בעוף... משה רבינו בדק והורה לו שמותר... כשהוא יצא, אהרן הכהן לחש לו באוזן שאצל עובדי ה' יש הנהגה מרוממת שלא אוכלים מבהמה שהורה בה חכם... אבל משה רבינו לא יגיד את זה... כי זה לא דבר ה'!! זו כבר נדיבות לב... זו כבר יוזמה מצידך... אין לי רשות לומר בשם ה' דבר שהוא לא אמר!!! אין לי רשות להגיד ליהודי ש**<u>צריך</u>** לקבל שבת **<u>לפני</u>** הזמן... ולמה? כי זה פשוט לא נכון!! זה פשוט שקר!!! זה בדיוק כמו בן אדם ששאלת אותו מה השעה, והוא החליט משום מה לרמות אותך ולהגיד לך עשר דקות יותר מוקדם... זה הגון?? לא!!! זה נכון? לא!! (אני לא מדבר על מקרים מסוימים שחז"ל ראו לנכון להחמיר לאנשים מסוימים, בגלל שאינם בני תורה כדי להרחיק אותם מאיסורי תורה, כי חז"ל גופא מחויבים להציב משמרת למשמרתי, ועל דא וכיוצ"ב נאמר: קראתי למאהבי המה רימוני...)

יש יותר מידי הרבה סיפורים על אנשים שויתרו ושתקו על עלבונם וראו ישועות... אבל אני מכיר סיפורים אחרים!!! אנשים שנהגו בישרות ולא היה צריך לוותר להם כל הזמן... והם ראו ישועות!! אתה קולט??

לוותר זה נפלא!! אבל אל תשכח שלוותר זה אומר בין הייתר, שהיה פה מישהו שויתרו לי!!! היה פה שנהג שלא כהוגן, ומי שיוותר לו יזכה בלוטו... אולי נדבר גם על אלו שבסה"כ נהגו כהוגן וראו ישועות??

כן!! יש פרשה מיוחדת בתורה, והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה, הכוונה היא לישרות בדיני ממונות, ושם כתוב כל הברכות, ברך פרי בטנך ופרי אדמתך... לא יהיה בך עקר... והסיר ה' ממך כל חולי...

אני מכיר כמה וכמה אנשים שבסה"כ אף פעם לא עשו קומבינות ופוילשטיק בדיני ממונות והם חיתנו ילדים בלי חובות... כי הם שמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט... נכון זה סיפור חיוור?? נכון שהוא לא משכנע?? אבל תדע לך שאם תאמץ את החיזוק הזה... הסיפור המשעמם הזה עלול להיות הסיפור האישי שלך!! (שתבין: סיפור צריך להיות מעניין רק אם הוא סיפור של מישהו אחר, אבל אם הסיפור שלי, לא איכפת לי שהוא יהיה משעמם)

מישהו פעם העיר לי שאני כותב יותר מידי על זהירות בדיני ממונות...

דבר ראשון התפרגנתי! כי אני דווקא חושב שפחות מידי.. דבר שני: אמרתי לו: גם אם אני כותב יותר מידי... הקצוי'ת כתב על זה הרבה יותר ממני... הוא התפלא: איפה הקצויית כותב על זהירות בדיני ממונות?? נתתי לו לחשוב... ואז 'גיליתי לו', שקצות החושן הוא ספר שנכתב לא על או"ח, לא על איסור והיתר אלא 'רק' על חושן משפט!!! על טור שלם בשו"ע שמדבר רק על כסף!!!! שם הקצויית התקדש... שם כתוב איך התורה מתייחסת לכל שקל של יהודי... ושם אברהם אבינו שם את כל כובד המשקל!!! לפני החסד... קודם כל להיות זהיר בדיני ממונות... זו סגולה הכי גדולה להיקרא אחר אברהם אבינו, שהכרטיס ביקור שלו זה 'כי ידעתיו למען אשר יצווה, ושמרו דרך ה', לעשות **<u>צדקה ומשפט.</u>**

פרק א': דודי שתפס את עצמו לידיים, והכל בזכות צבע לבן קטנטן...

דודי שלנו... שמח בחור בילדותך... לצערנו הרב הוא לא מדלג על שום משובת נעורים... זכינו ואנחנו מתגוררים בעיר לוד סמוך ונראה ל'הר סיני', לקדוש ה' ר' אליעזר הגדול אשר שתי זרועותיו כשני ספרי תורה שנגללין... כל זה אמת ויציב... דא עקא שדודי שלנו לא מספיק מבין את זה... והיות ויש כעת פולמוס נקודתי בשיטת ר"א אודות תנורו של עכנאי... אז לדודי מאוד בוער להטמיע את 'ההשקפה הצרופה' שההנהגה מסורה רק לרשב"ג וחכמים ולא יטעו ח"ו להקל כרבי אליעזר, ולכן דודי שלנו ועוד כמה חכמולוגים כמוהו, החליטו להמתין לר"א מחוץ לבית הכנסת, וכשהוא יצא הם שרפו את החלות שנאפו בתנור שר"א טיהר... כדי להוכיח לו שאין הלכה כמותו!! הנה... התרומה שטיהרת... אנחנו שורפים אותה כדין תרומה טמאה...

חלפו יומיים בלבד... ולפתע דודי התעורר בבוקר והוא מרגיש כאב חד במצח... מה זה?? אבאלה... צבע לבן!!! צבע לבן!!! ריבוע לבן מסנוור וסימטרי בדיוק באמצע המצח... דודי לא הצליח בשום אופן להסתיר את זה... אפילו הגו"פ הארוך שלו לא הגיע עד שם... זה היה עניין של שעה שעתיים עד שכולם ראו את זה... ועוד באותו יום הוא הראה אל הכהן... והכהן במקום הודיע לו שזה בהרת!! אולי לא עזה כשלג... אבל בהחלט כצמר לבן... דודי לא אוהב את ה'חפירות' האלו... סליחה... מה זה אומר לי בהרת?? אההמ... בא נגיד שאתה לא צריך לצאת מחוץ לעיר כי אנחנו במקרה גרים מחוץ לעיר שמוקפת חומה, אבל אתה מצורע, אסור לך להיכנס לבית הכנסת... אתה לא יכול להיכנס לסדר א'... (רק אם יעשו לך מחיצה של ו' טפחים) ומה שבעיקר נוגע אליך... שככה אתה לא יכול להקים בית!!!

יש לציין שהסיפור הזה ממש לא בקטע של לדודי... 'לא בא לו בטוב...', דודי אף פעם לא אהב שרבנים אומרים לו מה לעשות... (הוא בשמחה מוכן לאכוף את ההשקפה של הרבנים, אבל זה כל עוד שזה לא נוגע אליו) רגע.. שאל דודי... בעצם מה כל הבעיה?? ה-צבע לבן הזה?? נו... ואם אני מוריד אותו עם צמר פלדה?? אם תוריד אותו זה אמנם ירד... אבל אסור!!! יש לאו 'השמר בנגע הצרעת לשמור מאוד...' לא לתלוש סימני טומאה

נו... ו... בסדר... הבנתי שזה אסור... ו... ואם בכל זאת אני מוריד את זה מה קורה לי??

מה פירוש מה קורה... אתה עובר על לאו!! והרי אסור לעבור על לאו... לא עוברים על איסורים!!!

דודי חייך לעצמו... הבנתי... הכל בסדר... עד הערב הנושא יסודר... ואכן עוד באותו ערב דודי מופיע בבית המדרש בסדר ג' נקי!!!

אין צבע לבן ואין צבע שחור... יש אולי פצע אדום... יאלה... סיימנו... עסקים כרגיל...

אבל לא!!! ממש לא!! שום עסקים כרגיל... למחרת על הבוקר שליח בית דין גברתן וענק ממדים... נכנס לסדר א' וסימן לדודי, בא איתי... דודי פחד ממנו והלך איתו בצעדים כושלים... ושני עדים העידו יחד עם הכהן, שאתמול ניצפה נגע במצחו של דודי, הכהן הסגיר אותו!!! ודודי קילף את הבהרת (בהודאתו של דודי)

אוהו... דודי לא חלם לאיזה בררורו הוא נפל... הסנהדרי קטנה התייחסו בחומרה רבה למעשה!!! עקרונית דודי חרץ כעת את גורלו לנצח!!! כי כמה שנגע זה צרעת לא סימפטית... אבל יש תקווה... סו"ס יום אחד כהה הנגע או נטהר... יש סיכוי... אבל!!! ברגע שדודי ניסה לעשות דרך קיצור ותלש את הטומאה... אז כעת חכמים מחמירים ולא רק שהוא לא נטהר!! אלא הוא איבד במו ידיו את האופציה להיטהר!! (אין לו כבר אפשרות להיטהר מהנגע, כי בשביל להיטהר צריך נגע שממנו נטהרים... כך נפסק!!) כך עמדו למנין רוב חכמי ישראל וכך נפסק... דודי החויר!!! הוא פתאום קלט את המשמעות! חשבתי שאני גומר עם זה תוך יום אחד... ופתאום מתברר שזה בלתי הפיך לכל החיים... 'אין רפואה למכתו'!!! זו הפעם הראשונה בחייו של דודי שהוא פוגש מחיר של 'המבזה תלמידי חכמים אין רפואה למכתו'!!! הידיים שלו רעדו... הקול רעד... הוא בקושי הצליח לעמוד על הרגלים... האב"ד סיים את דבריו ואמר: הסיכוי היחיד שלך לחזור להיות כאחד האדם זה שיהיה נס ושוב תבא צרעת... ולא סתם אלא 'כולו הפך לבן...' יהיה לך צרעת שתתפשט מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן... אז 'פרח בכולו טהור הוא', וזו האופציה היחידה שלך להיטהר... ואם נגיד את זה בצורה קצת יותר ברורה: זה הסיכוי היחיד שלך להקים בית בישראל... (כי מצורע, כל עוד הוא מצורע לא יכול לחיות חיי משפחה) כעת דודי כבר ראה עיגולים שחורים)או יותר נכון לבנים) והוא קרס מתעלף...

איבדתי את החיים הצעירים שלי!!! אין שידוכים!! אין עתיד! אין כלום!!! בשביל שאני אחזור יום אחד להיות ככל אדם... צריך נס טרגדי בדמות כולו הפך לבן ועוד להיטהר מזה.. רבש"ע: הצרעת הכי טראגדית הולכת להיות הקרן אור ותקווה היחידה שלי... איך בכלל מתפללים על כזה דבר? מה הולך להיות איתי??

אלא שלפתע... נשמעה תכונה בסנהדרי קטנה... בבת אחת כולם!!! כל הכ"ג חכמים המופלאים בחכמה נעמדו מלא קומתם ביראת כבוד... ומי בפתח?? לא פחות ולא יותר!!! ר' אליעזר הגדול!! אוי ואבוי... זה ר"א שאתמול טימאתי טהרותיו בפניו... מה הוא הולך להגיד להם עכשיו??

ור' אליעזר פתח פיו בחכמה והודיע: הבחור הזה הוא שלי!! מתגורר בעיר שלי!! הוא שייך ל'אתריה דרבי אליעזר', ולעת עתה בעיר לוד נפסק כפי ההוראות של רבי אליעזר!! (בעיר של ר"א, ברית שחלה בשבת, המוהל מביא את הסכין מגולה דרך רה"ר, במקומו של ר"א כורתין פחמין לעשות כלי ברזל ביו"ט... באתרא דר"א לא קוראים הפטרה שכתובה בחומש אלא ר"א קובע מה מפטירים) ודעת רבי אליעזר שמי שתלש סימני צרעת לא מחמירים עד כדי כך לאסור אותו לעולמים או עד שיפרח בכולו... אלא די לדודי בקנס כזה שהוא אמנם ימשיך להיות טמא מדרבנן... עד!!!!! עד שיתן ה' ויהיה לו שוב פעם נגע בעזה"ש... וברגע שיתחיל נגע חדש, באותו רגע דודי יטהר ויגאל מהנגע הישן והבעייתי שאין רפואה למכתו... וכעת!! שב"ה הגיע נגע חדש... אז הוא יכנס למסלול נורמלי של מצורע שכעת טמא ובעזה"ש עוד יטהר... כולם קיבלו את הטענה של רבי אליעזר בכבוד...

ודודי יצא יחד עם רבי אליעזר.. ר' אליעזר לחש לדודי... תשוב בתשובה שלימה לפני ה'... תתפוס את עצמך לידיים... תפנים ש'לטובתי נשברה רגל פרתי', מכאן ואילך תתחיל לשקוד על דלתי התורה, ואם אכן יעיד עליך יודע תעלומות שלא תשוב לזה החטא עוד, ובעזה"ש אנחנו נתפלל עליך וה' ישלח לך נגע 'מינורי' ונקודתי שישלח במיוחד משמים בהשגחה פרטית, רק לשבוע ימים בשביל לנקות את הכתם הבלתי הפיך...

הדברים נכנסו בלב של דודי כארס של עכנאי (או תנורו של עכנאי) ומאותו יום החלה תפנית של 180 מעלות... דודי כבר ממזמן לא דודי... הוא הבה"ח דוד שעוסק בתורה בעמל ויגיעה... תנא ספרא וספרי והלכות והגדות... ורבי אליעזר הבטיח שיהיו בשורות טובות...והנה הגיע עת דודים!!! דודי התחיל שידוכים!!! כזה בחור בן עליה, כל אחד היה רוצה לחטוף... דא עקא: שכולם יודעים שיש פה הסטוריה!! יש כאן בחור שבשביל להקים משפחה הוא צריך לעבור איזה הליך מסוים!!! הוא צריך שוב להיטמא בנגעים... וגם להיטהר ורק אז הוא יכול להקים משפחה... נו... מי רוצה להיכנס למטה כזו חולה? לקחת חתן שאתה צריך להתפלל עליו, לא שהוא יטהר מהנגע, אלא להתפלל שיגיע הנגע... ואז גם להתפלל שהנגע ילך... אלא שמסבב הסיבות והמושיב יחידים בייתה הקדים רפואה למכה ולכל בחור בן עליה שתפס את עצמו לידיים... ממתינה בת סמינר צדקנית ויראת שמים שגם היא עברה מה שעברה עד שתפסה את עצמה לידיים... ועל כך בשבוע הבא...

הרקע ש(לא היה) מסביב אברהם..

פרשת וירא היא פרשה של אברהם אבינו לכל הדעות!!! כל המיקוד הוא סביב אברהם, ובכל זאת... למורות שכל הפרוז'קטורים הם סביב אברהם... אם תשים לב: התורה מתעסקת הרבה עם כל הדמויות שמסביב... אם זה לוט, ואם זה הגר, ואבימלך... והתורה מתעסקת איתם הרבה, כמעט לא פחות מאברהם אבינו... גם לוט וגם הגר 'זוכים' לסיפור בהמשכים... הסיפור מתחיל בלך לך וממשיך ב-וירא... התורה מספרת לנו בדיוק מה יש לאבימלך לומר... ומה לוט יודע לעשות... בו בזמן שכולנו מבינים שמי באמת באמת חשוב ועיקרי כאן זה אברהם... השאלה היא: למה באמת זה ככה?? הרי ברגע שאברהם נכנס לתמונה מה מעניין אותי מה אחרים עשו? הוא הרי שם אותם בצל???

והתשובה היא די פשוטה:

לספר לנו על אברהם אבינו זה חצי סיפור!! בעצם אפילו לא חצי!!! כי בשביל להעריך קנה מידה של אברהם אבינו, אתה מוכרח להשתמש ברקע ובדמויות שמסביב... להבין מי הם הטיפוסים שהיו סביבו... מול מי הוא התמודד...

בינינו: כשהתורה מספרת לנו על לוט, והגר, וסדום, ואבימלך... על פניו זה נשמע שהתורה נותנת לנו רקע על הדמויות שהיו סביב אברהם... אבל אם תשים לב, למייעשה זה בדיוק הפוך! התורה בעיקר מספרת לנו איזה רקע לא!!! לא היה סביב אברהם!!! כל הדמויות שהיו סביב אברהם, רק מסגירים עד כמה אברהם היה שם לבד!! כן... היו שם כל מיני אנשים סביב אברהם... אבל הם לא היו איתו!!! כשהתורה מתארת לנו שישמעאל ואליעזר הצטרפו לאברהם... מה בסוף המסר?? שבו לכם פה עם החמור!! כן... הלכת איתנו לאורך כל הדרך... אבל גם החמור הלך איתנו... אברהם בסוף היה שם לבד לאורך כל הדרך!!!

התורה מספרת לנו על כל מיני רהיטים ועציצים שהופיעו ברקע של אברהם... אבל בסוף בסוף התורה בעיקר חותרת לגלות לנו עד כמה אברהם היה שם לבד לבד עם ה'!!

זו הדרך היחידה לספר לנו באמת מי היה אברהם אבינו... כי להגיד לנו שאברהם היה צדיק, זה חיוור, כי גם אני אולי צדיק... אברהם עשה חסד? גם אני עושה חסד... אברהם התפלל? גם אני מתפלל במנין... אז זהו!!! שכאן התורה נותנת לנו להבין את כל המסביב כדי שנבין עד כמה אברהם עשה הכל מעצמו!!! לבד!! לא היה אפילו עם מי לחלוק את השיעור קומה הרוחני שלו... אפס פידבק...

גם אתה עובד ה'... שאתה כותב את הספר הפרטי שלך... מה שנקרא 'זה ספר תולדות אדם', אני מכין אותך מראש... בספר הזה יהיה כתוב לא רק עליך... יהיה כתוב שם גם את כל הרקע. את כל האוירה החברתית. את כל הנורמות והסטיגמות... את כל ה'כח אחר מעורב בו' שחגג סביבך... כדי להבין באיזה גו'נגל היית ח'... אם אחרי 120 יספרו עליך שישבת ולמדת בבוקר סדר א'... זה מאוד יבש וחיוור, אבל אם יהיה כתוב שהיה קו אוטומטי, שבכל רבע דקה יש עדכון חדש מה קורה בספירת קולות ואיזה סקר חדש יצא עכשיו... ושם!!! בקלחת הזו ישבת ולמדת שנים אוחזין... אוהו... עכשיו מתחילים להבין במי מדובר... אם יהיה כתוב ב'ספר תולדות אדם' שלך שהשתדלת להישאר מה שאתה ולא פחות מזה, זה נשמע יבש ואפילו קצת גרוע... אבל כשיתנו לנו רקע על המשפחה מסביב וכל האוירה הנהנתנית, שכולם היו עסוקים במיצוי, ושדרוג, ומיתוג, ובילוים, והנאות, ואילו אתה נשארת עם הנוקיה שלך כי יש לך עולם פנימי עם ה'... אוהו... פה מתחילים להבין עם מי יש לנו עסק. כדי לספר את הסיפור של ה'גדול בענקים', חייבים להשתמש עם הרקע שסביב.. כל זה בשביל לספר את הסיפור אבל בשביל לגדול הגדול בענקים, זה רק בתנאי שאתה מתעלם לגמרי מכל הרקע שמסביב.

איך אתה מעיז לכתוב על האבות?? מי אתה??

כמידי שנה, כשמתחיל חומש בראשית... ואני מתחיל לכתוב מאמרים בגיליון על נח, האבות, שבטים, ישנה ביקורת קבועה שמגיעה בשבועות אלו!!!! למה אתה כותב פשטים על נח ועל מתושלח?? מה אנחנו מבינים בהם... אין לנו רשות להסביר אותם... אין לנו השגה בהם...
אז כמידי שנה, הריני מוסר מודעא זו בפניכם!! (לא אחזור עליה כל שבוע)
ובכן: אין לנו שמץ של מושג בנח ומתושלח ולא באברהם יצחק ולא בראובן ושמעון... ולו מהסיבה הפשוטה ביותר: שאין לי כמעט שום מידע עליהם!!!! תבין: נח חי 950 שנים... ואילו כל המידע שלי אודות נח מתחיל ונגמר בשנה אחת בודדת של המבול... כך שגם אם נניח שמתחשק לי להמציא כל מיני פרשנויות אודות נח ואברהם... צר לי... אבל חסר לי מידע בסיסי!!! **רק מה??**

מה בכל זאת יש לי עם אותם קדושי עליון??

יש לי מידע ממוקד ומסונן עם פינצטה... פסוקים בודדים ממש שהתורה רצתה שאני אדע אודות האבות הקדושים... כי זה מה שנוגע אלי!! שתבין: כשאני לומד פרשת וירא חיי שרה וכו'... אני לא נמצא כעת בשבת יארצאייט של אברהם אבינו... ו ואני גם לא עסוק בכתיבת ביוגרפיה על השבטים... אני כעת עוסק בתוייריה!! אני מחוייב ללמוד תורה.. ואם התורה ראתה לנכון לשתף אותי בכמה פרטים מאוד ספציפיים אודות נח או אברהם, מחובתי להבין מה התורה רצתה **ממני** ולהקנות לי בהקשר הזה!!! אני לא עסוק בפיצוח אישיותו של אברהם... אלא בפיצוח ההבנה מה הסיפור של אברהם נוגע אלי... למה ה' יתברך רצה שאני אדע את זה?? ובדיוק כמו שיהודי מחוייב ללמוד לאמיתה של תורה!! שזה אומר שהלימוד צריך לחתור ולהוביל ב-ללמוד על מנת לעשות', (כלומר: גם אם אין לי כוונה ללמוד אליבא דהלכתא, אבל מצד המבנה של הלימוד... הוא חייב להיות חותר למציאי מסקנת הסוגיה למעשה) כך גם כשאני לומד על האבות הקדושים והשבטים... זה שאין לי שמץ של השגה בהם... זה לא סתירה שאני מחויב להוציא ממה שכתוב מסר ולקח שנוגע לחיים שלי למעשה.... אחרת לא נותר לנו אלא לעשות תהלוכת ספר תורה מפוארת ולהחזיר את התורה אחר כבוד להר סיני מחוסר עניין...

אני מאוד מקווה שההבהרה מספיק ברורה... ומעתה:

כעת לגופו של עניין... היות ויותר מידי אנשים התלוננו בפני איך אתה מעיז להסביר פשט באבות הקדושים? והרי קבלנו מרבותינו שאין לנו שמץ של השגה בהם, ואין לנו רשות לנסות להבין אותם... יום אחד החלטתי לפשפש במעשי ולשוב בתשובה!!! קבלתי החלטה נחושה: אני רוצה למצות את הנושא הזה עד הסוף... אני רוצה לברר אחת ולתמיד האם אסור להסביר פשט באבות ובשבטים ואם ככה אקבל שכר על הפרישה?? התחלתי לחפש מקורות!! מראי מקומות בנושא... את השיטות השונות... אולי ויכוח השקפתי... מי נגד מי... ו... ותתפלא לשמוע... **העליתי חרס בידי!!** לא מצאתי אף מראי מקום שפותח את זה כנושא!!! זה היה ממש מוזר לי... בשלב הזה, זה כבר התחיל ממש לסקרן אותי... מה... איפה הסוגיה הטעונה הזו מתחבא... חיכיתי ל'תורן' הקרוב שיעיר לי בנושא הזה... וכשהוא הגיע (מאוד מהר) אמרתי לו: אוהו... הגעת בזמן, אני בדיוק כעת רוצה לעשות שיעורי בית בנושא... תביא לי מראי מקומות איפה מדברים על זה שאסור לנו להסביר פשט באבות, כי אנחנו לא מבינים... הוא אמר לי ש'הוא יחזור אלי', והוא עדיין לא חזר אלי...
ומאז כל אחד שמעיר לי בתקיפות ש... מי הירשה לך ככה לדבר... איפה שמענו שככה מדברים וכו', אני עונה לו וגם כעת אני אומר: בבקשה... אני מוכן לקבל את הביקורת הזו!!! רק תביא לי מקורות מי אומר את זה... ואף אחד עדיין לא חזר אלי... (היה אחד שבער לו להוכיח לי שיש מקורות לזה... אז הוא נבר זמן רב באוצר החכמה והצליח לדלות לי כמה ציטוטים מלוקטים מהספה"ק... הודיתי לו על המראי מקומות, והלכתי לבדוק... ולמרבה האבסורד, כצפוי!!! בכל מקום שהיה כתוב משפטים מהסוג ש'אין לנו השגה בהם וכו', בדרך כלל זה הגיע בתור הקדמה והתנצלות מהסוג של 'לולי דמסתפינא אמינא', ואח"כ הגיע המהלך הארוך בלהסביר את האבות על דרך הדרש וגם על דרך הפשט)

וזו מסיבה נורא נורא פשוטה: כל ספר 'על חמשה חומשי תורה' שנכתב אי פעם במרוצת הדורות... מוכרח להיות שכתוב בו מהלכים והסברים שלימים על האבות והשבטים ודור המדבר וקורח ומרגלים וכו' וכו'... זה מוכרח!!!! **כי אחרת... אחרת הספר הזה לא היה!!!** כל ספר שנמצא בארון, זה רק בגלל שכתוב בו... ולכן אתה מוזמן ללכת לאוצר הספרים, לעמודון של 'ספרים על התורה' ותראה לי ספר אחד עה"ת שלא כתוב בו פשטים על כל נושא וכל מי שנזכר... מה פה לא מובן...
נו... אז מה... כעת לפי דברי יוצא שאני מפקיע ומתנער לגמרי מכל הטיעון?? מה... באמת לא היו דברים מעולם?? מה... כל אלו שטוענים לי שאין לנו שמץ של השגה באבות, ואין לנו רשות לדבר על יהודה ויוסף... מה... הכל המצאה אחת גדולה?? אין לזה שום שום מקור???
חלילה!!! ברור שיש לזה מקור!!! גם אני המותקף בנושאים אלו מודה בכנות בעצם ההנחה היסודית הזו שאין לנו רשות להגיד מה שמתחשק לנו על האבות... נו... אז באמת איפה המקור לנקודת הנחה הזו??

אז חיפשתי וחיפשתי את המקור... ולא תאמין מה מצאתי!!!

מתברר שהמקור לזה הוא בכלל לא באוצר הספרים היהודי..
אלא איפה?? המקור לא פחות ולא יותר מגיע מהספרים החיצוניים... מהספרים של המשכילים והאפיקורסים לאורך כל הדורות! שם המקור!!! **מה אני מתכוין??** לכל יהודי עובד ה' בדור שלנו (ובעיקר בדורות הקודמים) היה לו יום אחד 'פיגוע'!!! אותו יום בלתי נסבל שהוא נתקל במשכיל התורן או במזרוחניק ה'מקורי' (האלה של בנט) או החילוני של היום, שפוער את פיו ומתחיל לתאר לך את אברהם אבינו כאילו הוא חבר שלו, הספיק לי פעם אחת לדבר עם חילוני. והוא אפילו לא התכוון לקנטר... הוא בסה"כ רצה להפגין ידע... והוא התחיל להסביר לי את המורכבות המשפחתית של יעקב אבינו... ואת המניעים הפוליטיים של יוסף... ו... **ונתקפתי בתעוקה שכזו!!!! ההלו... שתוק!! דבר ראשון: תשתוק!!!** אברהם אבינו לא חבר שלך... כי... כי גם אני לא חבר שלך... גם אני לא ברמה שלך... (הספיק לי לצבור כמה דקות במחיצתו כדי לקלוט שגם אני לא משתווה איתו באותה רמה... שמרתי מרחק מהמכשיר שלו בעיקר מרגש דחיה טבעי בבחינת 'וכי אני וחמורי נאכל באיבוס אחד'?? אז אני לא חבר שלו... ואילו אברהם!? בדיוק אברהם אבינו כן חבר שלו?!?!) בקיצור: החילוני הזה הצליח להוציא מתתתוך הלב שלי שאגה מעומק לב: ההלו.. אין לנו שום שייכ'ת עם יעקב אבינו... אין לך רשות לדבר.. אתה לא מתחיל להשיג מה זה דמות אדם שחקוקה מעל הכסא במרכבה... ומה אתה חושב... אותו חילוני התחיל להצטדק בדיוק כמו... כמו... כמו אז נדברו... מה פירוש... ככה מסופר בתורה, ככה המורה סיפרה לנו... **אז כן!!** כשאדון אז נדברו נפגש עם אחד שמדבר ככה, ידעתי להוציא עליו את אותו קיטור ואת אותם משפטים בדיוק שטוענים כלפי.. אין לך שמץ של השגה באבות הק', אין לך רשות לדבר בכלל על השבטים, כי אתה בכלל לא באירוע...

בקיצור: מה מתברר?? שאם פעם הייתי בטוח שהטיעון הזה ש'מה אנחנו מבינים באבות הק', אני הייתי בטוח שזה משפטים שלקוחים מהספה"ק או מספרי מוסר קצת שמרניים... **אז זהו שלא!!!**

מתברר שזה מגיע מהכיוון ההפוך... כל פעם שיהודי ירא ושלם נתקל באפיקורוס התורן והוא התחיל לתאר לו את דוד המלך כמו גנרל אמיץ. מכאן יצאה ההנחת יסוד הכ"כ ברורה שאין לנו רשות לדבר על קדושי ארץ... מי שהחדיר בנו את המושכל הזה זה לא הספרים הקדושים!!! אדרבה... האפיקורסים שדיברו על גדולי עולם כמו חברים שלהם... הם אלו שהצמידו אותנו לפינה ונתנו לנו להבין עד כמה זה- לא כך!!!
כעת תבין איך קורה כזה דבר שיהודי צועק עלי כבר כמה שנים איך אני מעיז להסביר... וכשיום אחד אני נכנס ומבקש ממנו מראי מקומות בנושא, הוא נאלם דום... הוא לא הצליח להביא לי אפילו ציטוט אחד... כי זה לא כתוב בספרים, זה כתוב לו בעיקר בלב!!! (זה כמו שכמה פעמים כבר ביקשתי מאשתי שתגיד לי מה המקור לאהבת תורה שלה?? שתביא לי ציטוט מאיפה היא לקחה שיש עניין שלאשה יהיה אהבת תורה... אני עדיין מחכה לתשובה... המוסכמות שתקוענות לנו הכי חזק בלב, זה בדרך כלל לא ממראי מקומות, אלא מהשטח, מספיק לראות איך נראה לו"ז שפל של עם הארץ ואתה מתמלא אהבת תורה, שיחה אחת עם אפיקורס ואתה מבין איך נראה מי שחושב שאברהם חבר שלו...)

ברגע שקלטתי את התמונה הזו... בבת אחת הכל הסתדר לי בראש...

מצד אחד אנחנו כן מחויבים להבין במה זכה אברהם שה' בחר בו... להבין מה לא נכון בלוט, ומה האסון עם הגר, (ואיך לפתע היא שוב חוזרת ל-נעים מעשיה כקטורת...) בשביל זה התורה ירושה!! מורשה קהילת יעקב, לכל יהודי יש זכות וחובה להבין איך התורה רלוונטית בשבילו!!! (כמובן!! שזה חייב להיות כל הזמן מתואם עם דרשת חז"ל בתורה שבעל פה..)
רק מה??? במקביל **האבות הם לא חברים שלך!!! זה ברור!!!** גם כשאתה מבין פשט, אבל זה חייב תמיד להישאר בשמירת מרחק של הבנה שהשבטים היו הרבה יותר מרוממים ממך... כי אם לא, אז למה דווקא הם שבטי קה? למה לא אתה?? **וכאן!!! כאן מתחיל הדירוג...**
אני לצורך העניין הסברתי מהלך מסוים מה הייתה עבודת ה' של ראובן שנוגעת אלי (עניין הבכורה... בבחינת 'בפלגות ראובן, גדולים חקרי לב' ואכמ"ל)
עכשיו ככה: לפי מיעוט ערכי!! איך שאני הסברתי פשט בראובן, מצידי הליגער ראובן נשאר מרומם מאוד... גבוה מאוד מאוד מהמושגים שלי...
דא עקא!! שהגיע עובד ה' שהרבה יותר מרומם ממני וקרא את זה... ובשבילו! לפי רום ערכו, המהלך הזה מעמיד את ראובן ברמה מידי נמוכה **בשבילו**. אז המהלך שלי לא מתאים, אבל למי הוא לא מתאים? למי שבשבילו **זה יוצא נמוך!** מה לעשות שבשבילי זה **יוצא גבוה**!!
שתבין: הוילנא גאון התבטא: שאין לו שמץ של השגה בסנדלר הכי פשוט בבית ראשון!! זאת אומרת: קח בחשבון שרזי דרזין שהוילנא גאון ביאר ע"פ הסוד ב'שער הנקודים עקודים וברודים', הרי אם היו מראים את הסודות האלו לנביא מבית ראשון, יתכן שהוא היה מזדעזע... מה... באמת נראה לכם שבזה יעקב אבינו התעסק 22 שנה? הרי זה דברים פשוטים, שאפילו תינוקות של בית רבן (באותו דור) יודעים אותו...
זאת אומרת: ההבנה הכי עמוקה של הוילנא גאון בשיעור קומה של יעקב אבינו!! הרי לר' נחוניא בן הקנה זה... זה יחודים שאפילו ילדים קטנים אחזו שם... נו... אז פשט ביעקב אבינו שנכון למדרגה של הגר"א, **נמוך מידי** בשביל חוני המעגל!!! ופשט ביעקב אבינו שנכון למדרגה של הנצי"ב מוולוזין, **נמוך מידי** בשביל הגר"א... ופשט ביעקב אבינו שנכון בשביל המדרגה של ר' משה שפירא, **נמוך מידי** בשביל הנצי"ב... ו.. ובאותה מידה... פשט ביעקב אבינו שיציב ונכון ומספיק מרומם וגבוה בהתאם לרמתו של אדון 'אז נדברו', נשמע מגוחך ורדוד ושטחי בשביל קטן שיירי תלמידי הגאון ר' משה שפירא זצוק"ל... ואותו אברך מרומם יקרא את הפשט שלי ויגיד: תשמע... הגזמת!!! מבחינתי, להגיד כזה פשט על יעקב אבינו, זה ממש להפוך אותו לחבר שלך... וכאן אדון אז נדברו יצטרך לעמוד במבחן בינו לבין עצמו ויבדוק ויגיד: תשמע... בשבילי, זה הקצה הכי גבוה שיכולתי להשיג ביעקב אבינו!!! מה לעשות, זו התקרה שלי... **כאן המקום שבו הקב"ה אומר: אלו ואלו דברי אלוקים חיים...**
הסנדלר מבית ראשון **צודק**, הגר"א **צודק**, הנצי"ב **צודק**, ר' משה שפירא **צודק**, וגם... גם אדון אז נדברו **צודק...** רק בתנאי אחד!!!! שכל אחד לפי הרמה שלו, נאחז ברובד הכי הכי מרומם וגבוה מצידו!!!
ופה נעוץ כל ההבדל ביני לבין החילוני... זה לא שהחילוני דיבר שטויות ואני לא... (כי יתכן שאם היית משמיע את שנינו לפני הוילנא גאון... הוא היה אומר שאין כמעט הבדל... שנינו מדברים כמו תינוקות). אבל בכל זאת ההבדל ביני לבינו: שכשהחילוני הסביר פשט ביעקב אבינו... הוא באמת התייחס אליו כאילו שיעקב אבינו חבר שלו... וזו אפיקורסות!!! (יותר נכון 'מגלה פנים') ואילו אני נאחזתי והצבתי את יעקב אבינו בקצה הכי גבוה של השיעור קומה שאני יכול להיאחז בו וזה מה שיצא לי... (ושוב: מתוך שמירת קשר עין הדוק עם דרשות חז"ל) ממילא אם יבא אלי עובד ה' נשגב בטענה שאני כותב על יעקב אבינו דברים נמוכים... יתכן שזה נכון **בשבילו** ולא נכון **בשבילי!!**
ולכן הברירה היא כך: או שאותו יהודי מרומם יסכים לנהוג בי עין טובה ויכבד את ה'תחתית' החדשה שנפערה למרגלות הר סיני מתוך הבנה שהתורה כבר 3334 שנים יורדת אט אט מראש ההר... וכל הזמן היא יורדת לעוד 'תחתית ההר', וכעת זו ה'תחתית' הנוכחית... (ולכאורה היושר וההגינות מחייבים שמן הראוי שהוא לא יבוז לי... כפי שהדור שקודם לו לא בז לו, אני בטוח שגם הוא דיבר שטויות בייחס לרבותיו, והם לא חירפו אותו אלא הבינו שנכון שאנחנו כשהתורה ירדה עד אלינו היינו בטוחים שאנחנו כבר בתחתית הסופית של ההר, וכנראה מתברר שיש עוד 'תחתית ההר', אז כעת הגיע תורו לגלות שגם 'תחתית' ההר שלו לא סופית, והתגלה כעת 'ויתייצבו בתחתית ההר' נמוך בעוד כמה טפחים) אוי!! שאותו יהודי מרומם לא יסכים, וידרוש ממני שאין רשות להבין פחות ממנו... וכאן אני אצטרך הרבה עבודת המידות איך 'לבלוע' את זה... אני אצטרך אגיד לו: לך לאומן שבראני ותשאל אותו: למה בראת כלי מכוער שכזה? למה ה' המשיך לברא דור נוסף שאחרי הדור שלך?? עדיין לא הצלחתי להבין מה ההיגיון לחשוב ש'ירידת הדורות' הייתה מותרת רק לדור הקודם...? שואל בכינות... עם כל הכבוד הראוי.. זה נשאר אצלי בצ"ע...

גליון 1134 - שנה כבי

יהדות באהבה

הפטרה "ואשה אחת"

פרשת וירא

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

© כל הזכויות שמורות

שבת כ' חשון התשפ"ז

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	16:35	17:25	18:03
ת"א	16:34	17:24	17:59
חיפה	16:34	17:24	18:00
ב"ש	16:36	17:26	18:03

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

סיפר הרב **יוסף בוגרד** (רב בית הכנסת "הר צבי") שהיה מקורב מאוד למשגיח רבי **מאיר חדש** זצ"ל: הגעתי עם ילדי אל המשגיח לביקור. הילד החל למשוך במפה ולא הועילו כל נסיונותי **להניא אותו** ממעשה זה. אמר לי המשגיח: "שים לב, הכוס שעל השולחן עומדת במהופך, הפוך אותה בחזרה והדבר ירגיע את הילד." להפתעתי קרה הדבר בדיוק כך. הילד חדל מיד למשוך במפה. "ההתנהגות של הילד לא נבעה משובבות- הסביר לי- אלא ההיפך. הוא הרגיש שיש כאן משהו לא בסדר, **הכוס אינה עומדת כראוי**, לכן ניסה למשוך אליו את המפה כדי להגיע לכוס ולהעמיד אותה כפי שצריך."

לימוד התורה מהו עיקר הניסיון בימינו, ימי עקבתא דמשיחא? בעת התפתחות ענף היהלומים בארץ נהרו רבים למקצוע עיבוד יהלומים, שזיכה את עובדיו **בתשלום נאות**. גם בני ישיבה לא מעטים לא עמדו **בפיתוי** בעניות ששררה בימים ההם, ויצאו לעבוד ביהלומים. שאלו את רבנו הרב **משה לוי** זצ"ל לסיבת עזיבת בני הישיבות את ספסל הלימודים בישיבה לטובת עבודה ביהלומים. ענה רבנו: שבזמן משיח יהיה בירור מי שיישאר בלימוד התורה, **עתה** הוא זמן משיח.

רבי סאלם יעקב זצ"ל היה אחד מן הדמויות הנדירות בדורנו, יהודי אשר היה דבוק בבורא יומם ולילה ללא הרף. אצלו לא היה מושג של רגע אחד **מלהסיח דעת** מן הבורא, תדיר היה פיו ממלמל בתורה ותפילה. גם כאשר פגש מי ממכריו, ישר לאחר אמירת שלום, היה מרים ידיו לשמים ואומר: הוא אלוקינו, הוא אבינו, הוא בוחן כליות, וממשיך בפסוקים ודברי תורה ונפרד לשלום. וכך ממש לא פסק פומיה מגירסא יומם ולילה. עד כי אף **מתוך שנתו** היו שומעים אותו ממלמל בדברי תורה.

הבעל-שם-טוב אמר: אהבת-ישראל יקרה מאוד בעיני אבינו שבשמים. כל יהודי הוא אצל הקב"ה כמו ספר-תורה.

המתפלל היום מפני שהתפלל אתמול – רשע טוב הימנו.

סולטן מצרים אמר **לרמב"ם** זצ"ל, רופאו: כל ימיי הנני בבריאות טובה, ולא ניתנה לי ההזדמנות לבחון את יכולתך ברפואה. השיבו הרמב"ם: גדולתו של רופא **במניעת המחלה** היא יותר מברפואתה. כפי שנאמר אצל גדול הרופאים, הקב"ה – "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך".

לע"נ רחל (רשל) אלבז בת קלרה ואליהו

יהודי בא רבי **יצחק דוד** זצ"ל וביקש ישועה בילדים, איפה אתה גר? במבשרת.

אצלך בשכונה יש צופר לשבת? לך הבית, תשיג רשיון **ותעשה צופר** מידי שבוע, בתוך שנה נולד לו ילד...

וסיפר הרב גוטפראב זצ"ל כי לקח את ה"מופת" מה'משנה ברורה', סימן רנ"ו, שם נאמר כי מי שיעורר יהודים להיכנס **לשבת בזמן**, יזכה לבנים ובני בנים...

נקודה למחשבה

יהודה ברקוביץ היה מוטרד מכך שבזמן האחרון **אשתו כבר לא שומעת** כל כך טוב. הוא שם לב שהוא מדבר אליה והיא לא עונה, שהוא שואל שאלות ולוקח לה הרבה זמן עד שהיא עונה תשובות. זה הטריד אותו מאוד, אבל לא היה לו נעים לדבר איתה על זה, הוא פחד שזה **נושא רגיש**, שאולי היא תיפגע אם הוא יגיד לה שהשמיעה שלה נפגמה. והוא החליט ללכת להתייעץ עם הרופא המשפחתי. 'מה עושים? דוקטור, אשתי כוכבה כבר לא שומעת כל כך טוב. בזמן האחרון אני מדבר איתה והיא לא שומעת. אני מפחד שזה נושא רגיש ואני לא יודע איך להביא אותה לבדיקת שמיעה כדי לבדוק את הנושא בצורה יסודית.' הדוקטור הציע לו להתחיל בבדיקת שמיעה ביתית פשוטה. **'תעמוד במרחק** ברור ומוגדר, תדבר אליה בקול רגיל וברור ותבדוק מהו המרחק שבו היא מתחילה לשמוע. תתחיל בחמש עשרה מטר ומשם תתקדם.' 'איפה היית?' שאלה כוכבה שפתחה את הדלת.

'לישאוף אוויר קצת!' ענה יהודה ונכנס לחדרו. כמה דקות אחר כך נעמד יעקב בפתח החדר. כוכבה עמדה במטבח, עסוקה בהכנת ארוחת הערב. 'חמש עשרה מטר' לחש יעקב לעצמו והתקדם צעד אחד נוסף. ', **כוכבה מה אוכלים לארוחת הערב**?' שקט. יהודה מתקדם בכמה צעדים. 'שניים עשר מטר', הוא לוחש. ומיד מכריז בקול: ' כוכבה, מה אוכלים לארוחת הערב?' ושוב שקט.
הוא פוסע עוד כמה פסיעות. 'עשר מטר', הוא אומר ממש בשקט, ושואל בשלישית: ' כוכבה, מה אוכלים לארוחת הערב?' אין תגובה. 'שמונה מטר!' הוא מודד ולוחש. ושואל עוד הפעם: ' כוכבה, מה אוכלים לארוחת הערב?' הוא עדיין לא שומע תגובה. ועכשיו הוא כבר ממש קרוב. חמש מטר. הוא אפילו מגביר את הקול מעט, ומכריז שוב: ' כוכבה, מה אוכלים לארוחת ערב ?' כוכבה מסובבת את הראש. 'עוף, יהודה, **בפעם החמישית** אני כבר אומרת לך, אוכלים עוף לארוחת הערב, יהודה!'

לפעמים חסר לנו **פרט אחד** והוא משנה את הכל. בפעם הבאה לפני שאתה יוצא לתקן את העולם, כדאי שתבדוק את עצמך. (העורך)

העלון לעילוי נשמת: הרב **יחיא אלשיך** זצ"ל הרב **שלמה קרואני** זצ"ל זכותם תגן עלינו

כוחו של דיבור אמיתי

פרטים מעניינים נוספים נשמעו מפי עד הראיה, מהם ניתן לעמוד מעט על התנהגותו של רבי **לוי יצחק בנדר** זצ"ל בימי פחד וחרדה, בשהותו בצל קורתו של הרב דמוסקבה. "מעט מאוד שהיתי בבית – מספר אותו יהודי, המתרפק על זיכרונות העבר- ביום נאלצתי לעבוד למחייתי, **ובלילה** הייתי משלים את לימודיי באוניברסיטה. נהגתי לישון דרך קבע במעונות הסטודנטים מחוץ לבית הורי. אך מיום עמדתי על דעתי הנני זוכר את בית הורי כבית דחוס אנשים פליטים שונים. גם כשהגעתי הביתה מידי פעם, בעת חופשה למשל, **ישנתי בפרוזדור** הצר, שאף הוא היה מלא וגדוש באנשים. "בבית אבי עברו אנשים רבים למאות ואלפים. אך משום מה חרוצה עמוק בזיכרוני, דמותו של רבי לוי יצחק אשר הלכתי שבי אחריו. חן ואצילות היו נסוכים על פניו, ותמיד נהניתי לשהות בקרבתו. הוא היה **אישיות נעלה** אשר חן של אמת נסוך עליה,
וכל דיבור מדבוריו השפיע עלי מאוד."

אצל הקב"ה נאמר "אני ה' רופאך" פעם אחת, ואילו אצל רופא בשר-ודם נאמר "ורפא ירפא" – פעמיים.

כי רופאים **בפעם הראשונה** הם לפעמים מקלקלים, ואחר-כך הם מרפאים את מה שקלקלו.

"מעין שבע": מעין חזרת ש"ץ מקוצרת הנאמרת בליל שבת. נתקנה בכדי להמתין למאריכים בתפילה בבתי כנסיות שבזמן התלמוד היו מחוץ לעיר.

הרב חיים יהודה ל"ב אויערבאך היה מחכמי ירושלים, ראש ישיבת המקובלים "שער השמים", אביו של הפוסק הגדול הרב שלמה זלמן אויערבאך. נולד ביפו בד' בטבת תרמ"ז לרבי **אברהם דוב בער**, נכדו של רבי **פי"בל** אויערבאך- האדמו"ר **מטשרנוביץ**, מצאצאי רבי יעקב **יוסף מפולנאה**. למד בישיבות בירושלים, והיה בולט בחריפותו ובבקיאותו. בגיל שמונה-עשרה נסמך להוראה על ידי גדולי רבני ירושלים, ובראשם רבי חיים ברלין. בשנת תרס"ו נשא את בתו של רבי שלמה זלמן פרוש, מעסקני ירושלים, אבי משפחת פרוש המפורסמת.
החל ללמוד קבלה מפי המקובל
רבי **שמעון צבי הורוביץ מלידא**.

כורדי

גוי, אנגלי
ואמריקאי ניתפסו על ריגול.לכל אחד היה זכות לבחור באיזה דרך הוא רוצה למות. האמריקאי ביקש כיסא חשמלי ,הכיסא לא פעל. אז שיחררו אותו, האנגלי ביקש גם כיסא הוא לא פעל אז שיחררו, אותו. מגיע תור הכורדי והוא בוחר תלייה. שואלים אותו למה? הרי שמעתי שהכיסא מקולקל אז הוא אומר: מה חשבתם **שאני טיפש**?!

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"
הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

אומות העולם מנסות להתגרות ב"עם סגולה", לאבדו ולכלותו, אם בכליון פיזי, ואם בכליון רוחני להורידו ממעלתו הגבוהה, מעליונותו הרוחנית. למען חשג מטרה זו מנסים הם כל דרך אפשרית.נספר משל להמחשת עניין זה: השמש והרוח התערבו ביניהן מי מהם יצליח להוריד את כובעו של עובר אורח מסויים. נשבה הרוח במלוא תוקפה, סערה וגעשה אך ללא הועיל,

האיש רק הידק את אחיזתו בכובע ולא הניח לו לעוף, לשווא כילתה הרוח את כוחה.לאחר מכן ניסתה השמש את מזלה, היא יצאה מנרתיקה ושילחה גלי חום לעברו של האיש, אגלי זיעה החלו מבצבצים על מצחו, החום העיק לו והוא הסיר באחת את כובעו מעל ראשו.רדיפת הדת חישלה את נאמנות היהודים לתורה, ההשמדות והגזירות הקשות הוסיפו חוסן לליבותיהם של ישראל והם נשבעו אמונים לתורה.

ככל שגברו רדיפות הגויים כן גבר הקשר של ישראל לתורה הקדושה. הסכנה לעזיבת התורה נמצאת דווקא ב"חסד לאומים" מדומה, חסד העלול להמיט עלינו חטאים ופריקת עול מלכות שמים.

הגויים מראים לנו כאילו הם אוהבים אותנו, הם מנסים לחמם את לבנו ביחס חם ואוהב, ורבים מבני עמנו מתפתים לדבריהם, מתקרבים אליהם ולדרכיהם ונוטשים את תורת ישראל.

כדי לשמר את מעלתנו הרוחנית. חייבים אנו לשמור בכל כוחנו על ההבדל והמרחק שבין ישראל לעמים.
בואו נתאחד כולנו סביב תורתנו הקדושה

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

מחפש

יחוס?
בקש שלום ורדפהו!
עולא האמורא, ראה שרב יצחק גדל,ועדיין לא התחתן. שאל עולא את האב, רב יהודה:מדוע אינך משיא אשה לבנך? ענה לו רב יהודה:כי איני יודע מהיכן אקח לו אשה [**מיוחסת**,שלא התערב פסול במשפחתה] אמר לו עולא:וכי אנו בטוחים שלא התערב בנו פסול עם שנים?!אלא בדוק כפי שבודקים בארץ ישראל:כאשר יש מריבה בין שני אנשים,ממתינים לראות מי משניהם **מקדים להסתלק** מן הויכוח-ואמורים:זה מיוחס יותר!

"כשאתה מתווכח עם טיפש, תוודא שהוא לא עושה אותו דבר..."

עלוני השבוע
הצטרפו לרשימת התפוצה שלנו במייל!
מייל לנרשמים חדשים בלבד
newalonim@gmail.com

כיסוי

ראשה אושוויץ, **פולין, תש"ה**. צדקותה של הרבנית **רבקה אונסדורפר**, אשת רבה של לוצ'ניץ בסלובקיה, היתה לשם דבר. זו באה לידי ביטוי עז ביותר בעת שהותה במחנה אושוויץ, שם בהעדר **כיסוי ראשה** שנלקח ממנה, חתכה פיסת בד משמלתה והתקינה ממנה כיסוי לראשה.
על מעשה זה הוכתה מכות-רצח לעיני בנותיה בידי "קאפו" נאצי, שמעשה "יהודית" זה היה לצנינים בעיניו המרושעות.

סוחר

-עצים עשיר בא אצל רבו ובקשב בפיו: יתפלל נא רבינו בעבורי, שיהיה החורף הבא מבורך בשלגים, שכן השלגים יפים להעברת העצים הכרותים מן העיר על גבי מיגררות מהירות. ותוך כדי דיבור הוציא את ארנקו ונתן לרבו "פדיון" של שלוש מאות ושלושה שקלי כסף, כמניין 'שלג'. בצאתו הוסיף גם לרבנית עשרה שקלי כסף- ליתר תוקף.
לבסוף היה אותו חורף גשום מאד ושלג אין.

הדרכים נשתבשו בבור טובעני ולא היתה אפשרות להעביר מן היער אפילו בול-עץ אחד. בא הסוחר לפני רבו ותאונן מרה: היתכן? הכיצד לא הועילה תפילתו אחרי שנתן לו פדיון נאה, כמנין 'שלג'? השיב לו הרבי: אתה במו ידיך קלקלת,כאשר הוספת לזוגתי עשרה שקלי כסף, שכן על ידי כך הוספת י' למניין **והפכת מ 'שלג' ל 'גשם'...**

רק עסק התורה בהתמסרות וביגיעה בלב ונפש מביא אל ביטול ה "יש" של אהבת עצמו.

פעם נכנס אחד למרן **החזו"א** זצ"ל ושאלו כי היות ויש כמה פעמים בדברי **המהרש"א** שקשה לו מאד ליישבם ולהבינם,וביקש למרן ז"ל שיורהו דרך להבינם. ביקשו החזו"א שיראה לו מקום מוקשה, והראה לו, החזו"א **התעמק רבות** בדבריו תוך כדי שהוא מתהלך בחדרו הלוך ושוב ופניו נתאדמו מרוב מאמץ,
לבסוף אמר לו מהלך חדש בהבנת הסוגיה באופן שדברי המהרש"א הובנו **והאירו למאד**, והוסיף ואמר:"המהרש"א הכל זאת היטיב ללמוד יותר מאיתנו,וקושיתו קושיה ותירוצו תירוץ.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לולו'ה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, החסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמגי הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איזה, יעקב בן שרה ברסקה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

מותגים חזקים
מתחילים באריזה מנצחת.

בסיטונאות בלבד!
מינימום 1,000 יחידות

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

Vidank
שקיות ומארזים בסטייל

עיצוב וסטיילינג למותג
שקיות ממותגות בעיצוב פרימיום
פיתוח קונספט למארזים ממותגים

052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

בס"ד

המזכרת

שתפאר כל אירוע, שמחה, או שבת התאחדות

הזמינו עוד היום את חוברות עלוני השבת
של 'ספיד', בשילוב הטקסט שלכם בשער!

נציגינו ישמחו לתת מידע ולענות על כל שאלה!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

>> קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 <<

ספיד
דפוס מהיר ומתקדם